

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

2 במרס 2016

1027

כ"ב באדר א' התשע"ו

עמוד

604 הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016

593 מבוא

813 נספח לדברי ההסבר.

מבוא

השימוש באשראי מהווה חלק בלתי נפרד מחיי הכלכלה. כמעט כל אדם או תאגיד משתמש באשראי במהלך פעילותו – נטילת משכנתה לצורך קניית דירת מגורים, רכישת מוצרים בתשלומים, עסקאות מימון פיננסיות מורכבות ועוד. הסיכון שמשאביו של מקבל האשראי לא יספיקו לתשלום מלוא חובותיו הוא חלק בלתי נפרד מהשימוש באשראי. סיכון זה עומד במקרים רבים במוקד חיי הכלכלה. התממשותו של סיכון זה מכונה חדלות פירעון.

חדל הפירעון יכול להיות אדם פרטי שנקלע לקשיים כלכליים אך גם חברה ציבורית גדולה שאינה יכולה לשלם איגרות חוב שהנפיקה.

חדלות פירעון הוא אירוע כלכלי מרובה משתתפים המערב שאלות כלכליות וערכיות סובכות.

דיני חדלות הפירעון נדרשים לקבוע הסדרים שיאזנו בין אינטרסים של גורמים רבים – אינטרס החייבים, אינטרס הנושים וגם האינטרס הציבורי הכללי. עליהם ליצור תמריצים שיסייעו לחייבים להסדיר מוקדם ככל האפשר את חובותיהם ולצאת לדרך חדשה. כל אלה דורשים הסדרה חקיקתית מקיפה ועדכנית.

מדברים אלה עולה החשיבות הרבה לחיי הכלכלה המודרנית בקיומם של דיני חדלות פירעון ושיקום כלכלי שיתמכו בערכים שעליהם מושתתת החברה, יקנו ודאות לשוק, וכן יתאימו לסביבה הכלכלית שבה הם פועלים.

דיני חדלות הפירעון הקיימים היום בישראל אינם משיגים מטרות אלה. הם מבוססים על פקודות מנדטוריות ארכאיות – פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ס-1980 (להלן – פקודת פשיטת הרגל), ופקודת החברות [נוסח חדש], התשל"ג-1983 (להלן – פקודת החברות). פקודות דומות נהגו באנגליה אך בוטלו כבר בשנת 1986. הליכי הבראת חברות מוסדרים כיום בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן – חוק החברות). מובן שלא ניתן לבסס משטר משפטי מודרני על פקודות שנחקקו על סמך עקרונות שנהגו והיו רלוונטיים לתחילת המאה הקודמת.

אכן, במהלך השנים, נערכו כמה תיקונים בפקודות. גם חוק החברות תוקן, במהלך השנים ובכלל זה בשנים האחרונות, ונעשו בו כמה תיקוני חקיקה הנוגעים להסדרי חוב והבראת חברות אשר הסדירו כמה מהנושאים הבעייתיים (ראו: חוק החברות (תיקון מס' 18), התשע"ב-2012 (ס"ח התשע"ב, עמ' 490) (להלן – תיקון מס' 18 לחוק החברות) וחוק החברות (תיקון מס' 19), התשע"ב-2012 (ס"ח התשע"ב, עמ' 493) (להלן – תיקון מס' 19 לחוק החברות)). ואולם אלה היו תיקונים נקודתיים בלבד. חלק מהחסר הושלם באמצעות הסדרים שיפוטיים שאינם מתאימים להסדרה כוללת ושיטתית של התחום.

המצב שנוצר אינו רצוי. דיני חדלות הפירעון מוסדרים בחקיקה מיושנת, לא מעודכנת ומפוזרת, דבר שפוגע בחייבים, בנושים ובמשק כולו.

הצעת החוק – רפורמה מקיפה בדיני חדלות הפירעון

הצעת החוק נועדה לתקן את המצב המתואר לעיל. היא מציעה רפורמה מקיפה בתחום חדלות הפירעון במטרה לספק לכלכלה הישראלית חקיקה מודרנית בתחום זה. הצעת החוק מבקשת ליצור קודיפיקציה של דיני חדלות הפירעון ולהסדיר באופן מקיף ושלם את כלל דיני חדלות הפירעון של יחידים ושל תאגידים, בחוק חדש ועדכני, ולבטל את הפקודות הישנות וההסדרים הקיימים בחוק החברות.

לצד הסדרת הדין המהותי, מבקשת הצעת החוק לערוך שינוי מבני ברשויות האמונות על יישום הדין – בתי המשפט, הכונס הרשמי ורשות האכיפה והגבייה. זאת במטרה ליצור הליכים מהירים ויעילים ולצמצם את הביורוקרטיה הקיימת בתחום.

הדין הקיים יוצר הפרדה בין הליכי חדלות פירעון של יחידים להליכי חדלות פירעון של תאגידים, לצד הסדר מיוחד להליכי הבראה. ריבוי דברי החקיקה יצר במקרים רבים קשיים פרשניים בנוגע לקשרי הגומלין בין ההסדרים החקיקתיים השונים. נוסף על כך, חלק מההסדרים החלים כיום על יחידים, שונים מאלה החלים על חברות, בלי כל טעם ענייני לכך.

אמנם, תכליות דיני חדלות הפירעון של יחידים ושל תאגידים אינן זהות. הדינים החלים על יחידים נותנים משקל רב יותר לשיקום החייב ולשילובו במרקם החיים הכלכליים תוך שמירה על כבודו. הבדלים אלה משפיעים על מבנה ההליכים ועל האיזונים שיש לעשות במסגרת ההליך בין טובת הנושים לטובת החייב. ואולם, קיימות סוגיות רבות ומהותיות בדיני חדלות הפירעון המשותפות ליחידים ולתאגידים, שבהן רצוי שיחול דין זהה.

במטרה לתת מענה הן לצורך באחידות והן לצורך בהסדרים ייחודיים במקרים המתאימים, מוצע ליצור מסגרת חקיקתית אחת אשר תכלול את שני סוגי החייבים – יחידים ותאגידים. בתוך אותה מסגרת מוצע לקבוע הסדרים שיעסקו בהיבטים הייחודיים הנוגעים לתאגידים וליחידים.

הצעת החוק מבקשת ליצור הסדר אחיד שיתאים לכל סוגי התאגידים. עם זאת, מוצע בשלב זה שלא להחיל את הוראות החוק המוצע על אגודות שיתופיות, עמותות וחברות לתועלת הציבור ורשויות מקומיות. תאגידים אלה דורשים התאמות ושינויים שיתאימו לתכליות ולמטרות של פעולותיהן השונות. הסדרתם של דיני חדלות הפירעון לגבי תאגידים אלה תיעשה בנפרד, על בסיס העקרונות שבהצעת החוק.

מטרות החוק המוצע

לחוק המוצע שלוש מטרות עיקריות.

המטרה הראשונה היא להביא לשיקומו הכלכלי של החייב. שיקומו הכלכלי של החייב משרת את טובת הנושים אך נועד גם למימוש תכליות רחבות יותר. לשיקומו הכלכלי של החייב תועלת משקית כללית והוא מקדם גם ערכים חברתיים נוספים. כך לדוגמה, שיקום התאגיד והמשך פעילותו במשק עשוי לשמר מקומות עבודה רבים ולספק מקור פרנסה לעובדיו ולספקים שהתקשרו אתו וכך להביא תועלת גדולה למשק ולחברה.

החוק המוצע מבקש להציב את שיקומו הכלכלי של היחיד, חייב שהוא אישיות משפטית טבעית, כערך מרכזי בהליכי חדלות הפירעון של יחידים. הוא אף מבקש לצייד אותו, אם יש צורך בכך, בכלים שימנעו ממנו להיקלע פעם נוספת למצב של חדלות פירעון, באמצעות הכשרה כלכלית. לשיקום הכלכלי של היחיד יתרונות כלכליים רבים ולצד הגשמת עקרונות חברתיים של מתן הזדמנות נוספת. שיקום כלכלי מאפשר לחייב לזקוף את גבו ותורם במגוון מעגלים – לחייב, לקרובים לו, לסביבתו האישית והכלכלית וגם לחברה כולה.

הצבת ערך השיקום כערך מרכזי כאמור נובעת גם משינוי תפיסתי לגבי הליך חדלות הפירעון של יחידים שאותו מבקש החוק המוצע לקדם. דיני פשיטת הרגל התבססו בעבר על ההנחה שאי־תשלום החוב מבטא פגם מוסרי בהתנהלות החייב. הנחה זו אינה יכולה לעמוד בעידן המודרני שבו השימוש באשראי צרכני מהווה חלק נכבד מהשימוש באשראי במשק ונתפס כלגיטימי. תוצאת לוואי הכרחית של הרחבת השימוש באשראי היא הגידול בהיקף המקרים של כשל ביכולת פירעון האשראי שאינו נובע מהתנהלות פגומה או לא ראויה.

לכן, יש לראות את הכישלון ביכולת פירעון האשראי וחדלות פירעון כתאונה כלכלית ולא כפגם מוסרי ולהתאים את הדינים החלים על חדל הפירעון לתפיסה זו.

אכן, ייתכנו מקרים שבהם חדלות הפירעון נובעת מהתנהלות פסולה, כמו גם חייבים המבקשים לנצל לרעה את הליכי חדלות הפירעון. באלה יש לטפל באופן ממוקד ולשם כך כולל החוק המוצע כלי אכיפה חדשים שאינם קיימים בדין הקיים. ואולם אין להשליך מקיומם של אלה על כלל החייבים ולראות את כולם בחזקת עבריינים או מתנהלים בחוסר תום לב.

המטרה השנייה של החוק המוצע היא הגדלת שיעור החוב שייפרע לנושים. הנושים הם הנפגעים העיקריים בהליכי חדלות הפירעון. לפיכך תכליתם של הליכים אלה היא להשיא את ערך נכסי החייב ולהקטין ככל האפשר את הפגיעה שתיגרם לנושים כתוצאה מחדלות הפירעון.

המטרה השלישית היא הגברת הוודאות והיציבות של הדין, קיצור הליכים והפחתת הנטל הבריורקטי. ההסדרים הקבועים בדין הקיים מיושנים ואינם מותאמים למציאות המודרנית. ההסדרים בחלקם אינם ברורים ולוקים בחסרים רבים. המבקש ללמוד את הדין הקיים מדברי החקיקה יתקשה להבין כיצד מתנהלים הליכי חדלות הפירעון, מהי תכליתם, כיצד הם מסתיימים ומהם ההסדרים המדויקים החלים עליהם. מי שמבקש ללמוד את דיני חדלות הפירעון הקיימים נדרש להסתמך במידה רבה על תורה שבעל פה ועל פרקטיקות מקובלות שהתפתחו בתחום.

ביסוסו של תחום משפטי שלם על תורה שבעל פה פוגעת ביכולת של השחקנים לדעת את כללי המשחק, להבינם ולתכנן את צעדיהם בהתאם. היא פוגעת גם ביכולת להסדיר את התחום באופן רוחבי, מתוך ראייה משקית כוללת, ומוחירה אותו להתפתח בדרך קזואליסטית, ממקרה למקרה.

החוק המוצע מבקש לתקן מצב דברים זה ולהסדיר באופן ברור וכתובולוגי את כל הליך חדלות הפירעון. זאת במטרה לעגן בחקיקה הסדרים ברורים שיעניקו לשוק יציבות ויאפשרו את התפתחותו בתוך מסגרת חקיקתית יציבה.

מבנה החוק המוצע וחידושים עיקריים

החוק המוצע כולל ארבעה עשר חלקים. נסקור עתה את הנושאים שבהם עוסקים החלקים ואת החידושים העיקריים שבהם.

חלק א': עקרונות ופרשנות

לחלק הראשון שני פרקים. הפרק הראשון קובע את עקרונות היסוד של החוק המוצע. הפרק השני מגדיר את המונחים המשמשים את החוק כולו.

חידוש מרכזי בחלק זה מצוי בהגדרת חדלות הפירעון. החוק המוצע מאמץ את המבחן התזרימי וקובע כי חדל פירעון הוא מי שאינו יכול לשלם את חובותיו במועד. בכך זונחת הצעת החוק את המבחן המאוני הקיים. נדבר נוסף של בחירה זו נמצא בסעיפים 9 ו-109 להצעת החוק. סעיפים אלה קובעים כי, ככלל, נושה עתידי, לא יהיה רשאי להגיש בקשה לפתוח בהליכים. זאת למעט בנסיבות שבהן קיים חשש ממשי כי החייב פועל במטרה להונות את נושיו, להעדיף מי מנושיו או להבריא את נכסיו.

הבחירה במבחן התזרימי כמבחן לחדלות הפירעון יחד עם הקביעה כי, ככלל, נושה יכול להגיש בקשה למתן צו לפתיחת הליכי חדלות פירעון רק כאשר לא שולם לו חוב במועד, מייצרות נקודת כניסה ברורה להליכי חדלות הפירעון אשר תקנה לשוק ודאות ויציבות. ההסדר המוצע לעניין זה מבוסס על אחד הלקחים העיקריים שנלמדו מהליכי חדלות הפירעון והסדרי החובות בשנים האחרונות. העדרה של נקודת כניסה ברורה הביאה לא אחת לחוסר בהירות לגבי זכויותיהם של הנושים.

חידוש נוסף בחלק זה נוגע לסמכות העניינית של בית המשפט בהליכי חדלות פירעון של יחידים. לפי הדין הקיים מתנהלים כלל הליכי חדלות הפירעון, של תאגידים ושל יחידים, לפני בית משפט מחוזי. מספרם של הליכי חדלות הפירעון של יחידים גדל בשנים האחרונות במאות אחוזים. בדיקה שנערכה בהנהלת בתי המשפט העלתה כי למעלה מ-50% מההליכים המתנהלים בבית המשפט המחוזי הם הליכי חדלות פירעון. עובדה זו הביאה לעומס רב על בתי המשפט המחוזיים. בדיקה של מהות ההליכים ואופיים מלמדת כי ברוב המכריע של המקרים אין הצדקה אמיתית לניהולם של ההליכים בבית המשפט המחוזי.

יתרה מכך, חלק גדול מההליכים המתנהלים כיום בבית המשפט המחוזי הם הליכים שמתאימים במהותם להכרעות של גורמים מינהליים ואינם דורשים הכרעות שיפוטיות. המדובר בעיקר בהחלטות שתכליתן לנהל ולפקח על התנהלותו היומיומית של החייב במהלך ההליכים ולא דורשות הכרעות סבוכות.

לא להוסיף יש להוסיף גם את השינוי התפיסתי הנזכר לעיל ולפיו אירוע חדלות הפירעון אינו עולה או פגם מוסרי של החייב, אלא "רע הכרחי" הנובע מהתפתחותו ושכלולו של שוק האשראי. שינוי תפיסתי זה משליך גם על סיווגו של ההליך. אין מדובר בהליך מעין עונשי שתכליתו להרתיע או להעניש את החייב, אלא בהליך שנועד להסדיר ולנהל כשל אשראי שמהווה חלק ממהלך העסקים הרגיל של שוק האשראי. גם מתן ההפטר לא נתפס עוד כפגיעה בזכויותיו הקנייניות של הנושה אלא כחלק מסיכוני האשראי שנותן האשראי נטל על עצמו.

מטעמים אלה מוצע לערוך רפורמה יסודית בכל הנוגע לניהול הליכי חדלות פירעון של יחידים.

ראשית מוצע להעביר את הסמכות העניינית לניהול הליכי חדלות פירעון של יחידים מבית המשפט המחוזי לבית משפט השלום. הליכי חדלות פירעון של תאגידים ייוותרו בניהולו של בית המשפט המחוזי.

נוסף על כך, מוצע להעביר את החלקים המינהליים של הליכי חדלות הפירעון לניהולו של הכונס הרשמי או בשמו המוצע – הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי (להלן – הממונה). כך הממונה יהיה אחראי על ניהולם השוטף של ההליכים, ואילו הכרעות בסכסוכים שהן הכרעות שיפוטיות בעיקרן יהיו בסמכותו של בית משפט השלום.

לצד השינוי בסמכות העניינית ביחס להליכי חדלות פירעון של יחידים מוצע לקבוע כי הליכי חדלות פירעון בבקשות של חייבים בעלי חובות בהיקף נמוך (עד 150,000 שקלים חדשים) יתנהלו במלואם לפני רשם ההוצאה לפועל ולא בבית משפט. לגבי חייבים אלה יחליף רשם ההוצאה לפועל הן את בית משפט השלום והן את הממונה, והוא ינהל באופן מלא את הליכי חדלות הפירעון.

להצעה זו כמה תכליות נוספות. ראשית, היא נועדה לפשט את הליכי חדלות הפירעון של בעלי חובות נמוכים אשר ברובם המכריע כבר נמצאים במערכת ההוצאה לפועל.

שנית, מדובר בכמות גדולה מאוד של חייבים שכאמור נגד מרביתם מתנהלים כבר הליכי גבייה בהוצאה לפועל. העברת הטיפול בחייבים אלה בין המערכות השונות אינה צעד יעיל בנסיבות העניין. זאת בעיקר נוכח העובדה שכבר קיימת מערכת בעלת מאפיינים מעין שיפוטיים שמכירה את החייב וברוב המכריע של המקרים טיפלה בו לאורך תקופה.

שלישית, ההסדר המוצע ייצור איזון בין הליכי חדלות הפירעון המוצעים בתזכיר שהם מוטי הפטר ושיקום לבין אינטרס הנושים לגביית חובם ומניעת שימוש וניצול לרעה בהליכי חדלות הפירעון. מערכת ההוצאה לפועל נתפסת כמערכת מוטת גבייה ועל כן הפקדתה על הליכי חדלות פירעון של יחידים בעלי חובות נמוכים תסייע בשמירת אינטרס הנושים וסינונם של חייבים המבקשים לנצל לרעה את דיני חדלות הפירעון כדי להתחמק מתשלום חובותיהם.

רביעית, הדבר ישפר את יכולתה של המערכת ליישם את התיקון ולהתמודד עם העברתם של חלק גדול מההליכים המתנהלים כיום בבתי המשפט אל מערכת מינהלית. הפקדת הטיפול בחייבים הקטנים יחסית במערכת ההוצאה לפועל תחלק את נטל הטיפול בחדלי פירעון יחידים בין רשות האכיפה והגבייה לממונה ותסייע לאחרון להתמודד עם המשימות כבדות המשקל שהחוק המוצע מפקיד בידיו. היא אף תאפשר לממונה להתמקד בטיפול בהליכים מורכבים או בהיקף גדול.

חלק ב': הליכי חדלות פירעון לגבי תאגיד

החלק השני עוסק בניהול הליכי חדלות פירעון של חייב שהוא תאגיד. החידוש העיקרי בחלק זה הוא בקביעת נקודת פתיחה משותפת להליכי שיקום ולהליכי פירוק. בניגוד למצב כיום, אופן פתיחת ההליכים לא יקבע עוד את תוכנו של משטר חדלות הפירעון שיחול על החייב. על פי המוצע, בקשה לפתיחת הליכים תוגש באופן אחיד. בית המשפט יכריע אם התאגיד חדל פירעון ורק לאחר מכן יקבל הכרעה לגבי מסלול הטיפול בתאגיד.

במקרה שבו קיים חוסר בהירות בשלב הראשון לגבי ההליך הראוי, יוכל בית המשפט להמשיך בהפעלה של התאגיד לתקופה קצרה ולבקש מהנאמן להגיש לו דוח ראשוני לגבי מצבו הכלכלי של התאגיד. בהתאם לממצאי הדוח יקבע בית המשפט אם להורות לנאמן לפעול כדי להבריא את התאגיד או לפעול לפירוקו.

כך, הצורה הטכנית של הגשת הבקשה לא תכתוב עוד את המסלול המשפטי הבלעדי של הטיפול בחדלות הפירעון של התאגיד. בית המשפט הוא שיקבע את המסלול המתאים על בסיס הנתונים שיובאו לפניו.

בחלק זה מוטמעים גם תיקוני החקיקה שנחקקו במסגרת תיקון מס' 19 לחוק החברות שעסק בהבראה ושיקום של חברות. תיקונים אלה הוטמעו לעתים בשינויי נוסח, במטרה לפשטם, ובמקצת המקרים תוך שינוי ההסדרים.

חלק ג': הליכי חדלות פירעון לגבי יחיד

החלק השלישי לחוק המוצע עניינו בניהול הליכי חדלות פירעון לגבי חייב שהוא יחיד. הקו המנחה של חלק זה הוא ראייתם של הליכי חדלות הפירעון של יחיד כהליכים שבהם שיקום החייב הוא תכלית מרכזית. המבנה המוצע של ההליך מכוון להשגת תכלית זו.

החידוש העיקרי בחלק זה הוא העברת ניהולם של חלק גדול מההליכים מבית המשפט לגורמים מינהליים. הליכי חדלות פירעון בבקשות חייבים בעלי חובות בהיקף נמוך של עד 150,000 שקלים חדשים יתנהלו במלואם לפני רשם ההוצאה לפועל ולא בבית משפט. בשאר ההליכים יהיה הממונה אחראי על ניהולם השוטף של הליכי חדלות הפירעון.

חידוש מרכזי נוסף הוא מבנה ההליכים. על פי המוצע, יחולק הליך חדלות הפירעון של יחיד לשתי תקופות. התקופה הראשונה היא תקופת בדיקה שבמהלכה יבחן מצבו הכלכלי של החייב והתנהלותו לפני הכניסה להליכים ובמהלכם. תקופה זו תחל עם מתן צו פתיחת ההליכים ובמהלכה תחול הקפאת הליכים על היחיד. עם תום תקופת הבדיקה תיקבע ליחיד תכנית שיקום אשר עם השלמתה יופטר היחיד מחובותיו. אם אין ליחיד כל יכולת לשלם לנושיו, הוא יופטר מחובותיו באופן מיידי.

תכנית השיקום תכלול הוראות בדבר ניהול נכסיו של היחיד ומימושם, התשלומים העתיים שעליו לשלם והוראות לעניין הפעלת עסקו. במסגרת תכנית השיקום יהיה ניתן לקבוע כי על היחיד להשתתף בתכנית להכשרה כלכלית.

חלק ד': הנשייה

בחלק זה מוצע להסדיר את כלל היבטי הנשייה. חלק זה חל הן על יחידים והן על תאגידים. הוא מגדיר את היקף הנכסים שייכלל בנכסי קופת הנשייה (המאסה), את הליך ההגשה של תביעות חוב וההכרעה בהן, את מעמדם של הנושים המובטחים ואת סדרי הנשייה.

אחת מתכליותיו העיקריות של החוק המוצע היא להביא להגדלת הצדק החלוקתי בחלוקת נכסי קופת הנשייה בין הנושים. מדובר בחידוש מרכזי בחוק המבקש לשנות את תמהיל תשלום החובות ולהעביר חלק מהנשייה מהמדינה והנושים החזקים והמובטחים לנושים הכלליים, שמקבלים לרוב חלק קטן, אם בכלל, מנכסי קופת הנשייה.

אין ספק כי למהלך זה ערך חברתי רב אך הוא טומן בחובו גם סיכון לעליית מחיר האשראי וצמצום היצע האשראי לעסקים ועל כן השינוי המוצע בעניין זה משמעותי מחד גיסא, אך זהיר ומתון מאידך גיסא.

החידוש העיקרי בהקשר זה טמון בביטול הרוב המכריע של החובות בדין קדימה. זאת מתוך רצון לקדם את עקרון השוויון בין הנושים ולהגדיל את חלקם של הנושים הכלליים בקופת הנשייה. חלק גדול מהחובות שחל עליהם היום דין קדימה הם חובות מס למדינה, ומוצע לבטל את דין הקדימה על חובות אלה. עם זאת מוצע להותיר בדין קדימה חובות שמקורם בניכויים למס הכנסה וביטוח לאומי. זאת משום שכספים אלה אינם שייכים לחייב (המנכה) והוא משמש רק צינור להעברתם לרשויות. באופן דומה, מוצע להותיר את דין הקדימה גם לגבי חובות מס ערך מוסף, שכן גם כספי המע"מ מוחזקים בידי המוכר במעין נאמנות בעבור רשויות המס.

עוד מוצע להותיר בדין קדימה חובות מס שהגיע מועד פירעונם ורשות המסים פרסה לחייב את תשלומם. הסדר זה נועד להתמודד עם החשש שרשות המסים תימנע מלפרוס חובות מס לאחר ביטול דין הקדימה ובכך תיפגע יכולתם של חייבים לפרוס את חובות המס שלהם ולצלוח משברים כלכליים זמניים.

נוסף על כך, מוצע להגביל את כוחם של בעלי שעבוד צף ולקבוע כי אלה יוכלו להיפרע את חובם רק לסכום השווה ל-75% משווי הנכסים הכפופים לשעבוד הצף. תכליתה של הצעה זו היא קידום עקרון השוויון בין הנושים גם על חשבון הנושים המובטחים. היא מהווה גם מהלך משלים לביטול החובות בדין קדימה כיוון שביטולם של החובות בדין קדימה בלא מהלך זה עלול היה להביא להגדלת החלק המגיע לבעלי השעבוד הצף בלבד, בלי לשפר את מצבם של הנושים הכלליים. זאת משום שבעל השעבוד הצף קודם לנושים הכלליים בסדר הפירעון, ועל כן הוא היה קודם להם גם לגבי חלק הנשייה ש"השתחרר" בעקבות צמצום דין הקדימה. כדי למנוע זאת, מוצע לצמצם גם את היקף הנכסים שמהם יכול להיפרע בעל שעבוד צף וכך ליצור מעין צינור להעברת החובות שלגביהם בוטל דין הקדימה לנושים הכלליים.

מדובר בחידוש מרכזי בחוק המבקש לשנות את תמהיל תשלום החובות ולהעביר חלק מהנשייה מהמדינה והנושים החזקים והמובטחים לנושים הכלליים שמקבלים לרוב חלק קטן, אם בכלל, מנכסי קופת הנשייה.

ההוראה היא פרוספקטיבית ולכן לא תחול על הלוואות ושעבודים שנוצרו לפני מועד חקיקתו של החוק. לשם כך מוצע לקבוע הוראת מעבר שלפיה על תאגיד שיש לו שעבוד צף שניתן כערוכה להלוואה ושניהם ניתנו עובר ליום פרסומו של החוק המוצע (להלן – יום הפרסום) יחולו הוראות הדין הקיים, לרבות דיני הקדימה. נוסף על כך, אם ההלוואה ניתנה לאחר יום הפרסום אך השעבוד הצף נוצר לפני יום הפרסום (לדוגמה במיחזור הלוואות) יחול הדין הישן למשך חמש שנים מיום הפרסום בלבד. יובהר כי הוראה זו תחול ברמה התאגידי, כלומר אם יש לתאגיד שעבוד צף אחד שלגביו יש להחיל את הדין הישן, יחול הדין הישן לעניין דין הקדימה והשעבוד הצף לגבי כל התאגיד וכלל חובותיו.

הוראת מעבר זו תסייע גם להטמיע את השינוי המוצע בצורה מדורגת.

חלק ה': מעמד הנושים וזכויותיהם

ההוראות המוצעות בחלק זה עוסקות במעמד הנושים וזכויותיהם בהליכי חדלות הפירעון. הן מבהירות כי מעמד הנושים הוא מעמד מיעף בלבד וכי השליטה על ההליכים נמצאת בידי הנאמן ובית המשפט.

חלק ו': הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי

חלק זה עוסק בתפקידיו ובסמכויותיו של הממונה (היום – הכונס הרשמי) בהליכי חדלות פירעון. החוק המוצע מעגן את מעמדו של הממונה כזרוע של המדינה שתפקידיו המרכזיים הם שמירת האינטרס הציבורי ותקינותם של הליכי חדלות הפירעון וניהול הליכי חדלות פירעון של יחידים. שמו המוצע – הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי – מבטא את מעמדו ואת סמכויותיו החדשות על פי החוק המוצע.

נוסף על כך, במטרה לאפשר לממונה לפקח באופן יעיל על הליכי חדלות הפירעון ולמנוע את ניצולם לרעה, מוצע להעניק לממונה סמכויות אכיפה לגבי עבירות פליליות מסוימות הנוגעות לליבת הליכי חדלות הפירעון. סמכויות אלה מוסדרות בחלק י"א להצעת החוק.

חלק ז': סמכויות בית המשפט

חלק זה עיקרו בניסוח ערכני של סמכויות בית המשפט בדיני חדלות הפירעון הקיימים. הוא אינו מציע חידושים משמעותיים מלבד השינוי בסמכות העניינית שהוזכר לעיל.

חלק ח': אחריות נושאי משרה בתאגיד הנמצא בחדלות פירעון

חלק זה קובע הוראות לעניין אחריות נושאי משרה בתאגיד שנמצא בחדלות פירעון אך טרם החל בהליכים פורמליים. החידוש העיקרי בנושא זה הוא הקביעה כי על דירקטורים בתאגיד שנמצא בחדלות פירעון לנקוט אמצעים סבירים לצמצום היקפה של חדלות הפירעון. הוראה זו כוללת את אחד החידושים העיקריים בהצעת החוק הנוגעים למערך התמריצים של נושאי משרה בתאגיד הנמצא בקשיים כלכליים.

חלק ט': הליכי חדלות פירעון בין-לאומיים

ההוראות המוצעות בחלק זה נועדו לאפשר התמודדות יעילה יותר עם הליכי חדלות פירעון שיש להם היבטים בין-לאומיים. הליכי חדלות פירעון בין-לאומיים כוללים מקרים שבהם לחייב חדל הפירעון יש נכסים בכמה מדינות, או מקרים שבהם הנושים של החייב או חלקם הם נושים ממדינה זרה. חלק זה מבוסס על עבודה שנעשתה בוועדת ארגון האומות המאוחדות למשפט מסחרי בין-לאומי (UNCITRAL), אשר במסגרתה פותח חוק לדוגמה להסדרת הליכי חדלות פירעון בין-לאומיים (UNCITRAL Model Law on Cross-Border Insolvency).

חלק זה נועד להתמודד עם אחת ההשלכות של הכלכלה הגלובלית – ניהול עסקים ונכסים בכמה מדינות. מדובר בהשלמת חסר בחוק הישראלי שלא נתן עד כה מענה ראוי לשינויים בכלכלה העולמית.

חלק י': הסדר חוב שלא במסגרת צו לפתיחת הליכים

חלק זה עוסק בהסדרי חוב שאותם מבקש החייב לעשות שלא במסגרת צו לפתיחת הליכי חדלות פירעון. הפרקים הראשון והשני אינם חדשניים ומבוססים על הדין הקיים.

הפרק השלישי עוסק במינוי מומחה בהסדרי חוב בחברות איגרות חוב ומבוסס על תיקון מס' 18 לחוק החברות. לאור ההתפתחות שחלה בשנים האחרונות בעולם הסדרי החוב והתמחותם של השחקנים בתחום, מוצע להרחיב את שיקול הדעת של בית המשפט בהחלטה אם למנות מומחה וכן להגמיש את נקודת הזמן שבה יש למנות את המומחה, כפי שיפורט בהרחבה בדברי ההסבר לפרק זה.

הפרק הרביעי עוסק בניהול משא ומתן מוגן בידי תאגיד. זהו פרק חדשני והוא מבוסס על המלצות הוועדה לבחינת הסדרי חוב בישראל, שמינה שר האוצר ונגיד בנק ישראל, ועל טיוטת חוק הסדרי חובות (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2015, אשר אושרה בוועדת שרים לענייני חקיקה, ביום כ"ה בתמוז התשע"ה (12 ביולי 2015), ומיישמת את המלצות הוועדה. ההצעה נועדה לאפשר לתאגיד לבצע הסדר חוב בשלב מוקדם, עוד בטרם חדלות הפירעון, במטרה לעצור את ההידרדרות בשלב מוקדם לטובת כל בעלי העניין בתאגיד.

חלק י"א: עונשין

הפרק הראשון בחלק זה קובע הוראות עונשין. הוראות העונשין בדין הקיים מנוסחות בצורה ארכאית ומסורבלת. נוסף על כך, חלק גדול מהעבירות הן למעשה עבירות של קבלת דבר במרמה ועל כן כפולות ומיותרות. החוק המוצע בא לתקן קשיים אלה, לנסח בדרך עדכנית את העבירות הקיימות כיום ולהשמיט את העבירות המיותרות.

הפרק השני מעניק לממונה סמכויות אכיפה ביחס לעבירות הקשורות להליכי חדלות פירעון. הענקת סמכויות אכיפה לממונה שהוא הגורם האחראי על תחום חדלות הפירעון ובעל המומחיות בתחום תסייע לאכיפה יעילה יותר מול מי שמנסים לנצל לרעה את דיני חדלות הפירעון. למהלך זה חשיבות רבה. הרחבת מסלול השיקום שבחוק המוצע עלולה להביא אתה גם הגדלה של הניסיונות לנצל לרעה את אפשרות השיקום. על כן, בד בבד עם הרחבת מסלול השיקום יש חשיבות להרחבת כלי האכיפה וההרתעה לשם התמודדות עם תופעות אלה.

חלק י"ב: שונות

חלק זה מסדיר בעיקר את נושא הערעורים, את הסמכת בתי משפט השלום לניהול הליכי חדלות פירעון של יחידים ואת סמכותו של שר המשפטים לקבוע תקנות לעניין החוק המוצע.

חלק י"ג: תיקונים עקיפים

מוצע לתקן את דברי החקיקה הכוללים התייחסות לדיני חדלות פירעון או שהסדרים הקבועים בהם נוגעים לדינים אלה. בכלל זה מוצע לבטל את פקודת פשיטת הרגל ואת החלקים בפקודת החברות העוסקים בפירוק חברות.

במקביל מוצע לתקן את חוק החברות, בסעיף 360 להצעת החוק. כיום מוסדרים הליכי פירוק של חברה בפקודת החברות, הן כאשר מדובר בפירוק הנובע מחדלות פירעון והן בפירוק של חברה סולבנטית. הצעת החוק מבקשת להפריד את הסדרתם של שני נושאים אלה. הליכי חדלות פירעון של חברה שאינה סולבנטית, לרבות פירוקה, יוסדרו בחוק המוצע ואילו שאר הפירוקים יוסדרו בחוק החברות. התיקון המוצע לחוק החברות מסדיר הליכי פירוק אלה והוא כולל בתוכו הסדרים לגבי פירוק בידי בית משפט של תאגיד שאינו חדל פירעון וכן פירוק מרצון בידי בעלי המניות.

הוראות פקודת פשיטת הרגל וההוראות בפקודת החברות ובחוק החברות שמוצע לבטלן בהצעת חוק זו מובאות בנספח לדברי ההסבר.

תיקון מרכזי נוסף הכלול בהצעת החוק הוא תיקון חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 (להלן – חוק ההוצאה לפועל), בסעיף 361 להצעת החוק. תיקון זה נועד להשלים את ביטולו של מוסד החייב המוגבל באמצעים (בחוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 47) (הפטר לחייב מוגבל באמצעים), התשע"ו-2015 (ס"ח התשע"ו, עמ' 2497)). הוא מצטרף להצעה להעביר את הטיפול בחייבים בעלי חובות בהיקף נמוך, לידי רשם ההוצאה לפועל בהתאם להוראות חלק ג' לחוק המוצע.

נוסף על התיקונים המתוארים לעיל, יש מספר רב של חוקים שתיקונם נדרש כדי להתאים את המונחים הקיימים כיום בחקיקה לאלה שבחוק המוצע. הצעת החוק כוללת בשלב זה רק חלק מתיקונים אלה, בעיקר

בהסדרי החקיקה שבהם יש חשיבות רבה לבהירות חקיקתית. שאר התיקונים יושלמו בהמשך הליכי החקיקה בכנסת, במהלך הכנתה של הצעת החוק לקריאה שנייה ושלישית.

חלק י"ד: תחילה, תחולה, הוראות מעבר והוראת שעה

חלק זה קובע הוראות תחילה, תחולה, הוראות מעבר והוראות שעה. מכיוון שהחוק המוצע מבצע שינוי מהותי בדיני חדלות הפירעון, הן בדין המהותי והן בצד המינהלי, נדרשת תקופת הסתגלות והיערכות ליישומו של החוק. על כן מוצע לקבוע כי תחילתו של החוק תידחה בשנה.

חידוש נוסף בחלק זה הוא הוראת השעה לעניין גמלה לפי פרק ח' לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ו-1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי), בסעיף 375 להצעת החוק. לפי הוראת שעה זו תהיה לעובדי החייב זכות לקבלת גמלה מהמוסד לביטוח לאומי גם בהליכי שיקום ולא בפירוק בלבד. מדובר בתיקון חשוב אך הוא עלול להיות מנוצל לרעה והוא אף כרוך בעלות תקציבית לא מועטה. לכן מוצע לקבוע תיקון זה כהוראת שעה למשך שלוש שנים שבמהלכן ייבחנו השלכותיו.

התוכן

עמוד

604	חלק א': עקרונות ופרשנות
604	פרק א': עקרונות יסוד
606	פרק ב': הגדרות
614	חלק ב': הליכי חדלות פירעון לגבי תאגיד
614	פרק א': תחולה
615	פרק ב': בקשה לצו לפתיחת הליכים והדיון בה
620	פרק ג': הגבלות וסעדים זמניים עד למתן צו לפתיחת הליכים
623	פרק ד': תוכנו של צו לפתיחת הליכים ותוצאותיו
626	פרק ה': הקפאת הליכים
628	פרק ו': הנאמן – מינויו, תפקידו וסמכויותיו
628	סימן א': מינוי הנאמן
632	סימן ב': תפקיד הנאמן וסמכויותיו
638	פרק ז': הפעלת התאגיד ושקומו הכלכלי
638	סימן א': כללי
639	סימן ב': הפעלת התאגיד
639	סימן משנה א': פעולות ועסקאות בנכסי קופת הנשייה של תאגיד בהפעלה
643	סימן משנה ב': חוזים קיימים של תאגיד בהפעלה
647	סימן משנה ג': הספקת שירותים ומצרכים חיוניים לתאגיד בהפעלה
649	סימן ג': תכנית לשיקום כלכלי
654	סימן ד': מכירת פעילותו העסקית של תאגיד בלא תכנית לשיקום כלכלי
655	סימן ה': מעבר הליכי לפירוק
655	פרק ח': פירוק
656	חלק ג': הליכי חדלות פירעון לגבי יחיד
656	פרק א': תחולה והוראות כלליות
661	פרק ב': צו לפתיחת הליכים לבקשת יחיד
664	פרק ג': צו לפתיחת הליכים לבקשת נושה או היועץ המשפטי לממשלה
666	פרק ד': סעדים זמניים עד למתן צו לפתיחת הליכים
667	פרק ה': תוצאות צו לפתיחת הליכים
668	פרק ו': הנאמן – מינויו, תפקידו וסמכויותיו
668	סימן א': מינוי הנאמן
671	סימן ב': תפקיד הנאמן וסמכויותיו

674	פרק ז': תקופת הביניים – ממתן צו לפתיחת הליכים עד מתן צו לשיקום כלכלי
674	סימן א': הגבלות
676	סימן ב': בדיקת מצבו הכלכלי של היחיד
680	סימן ג': הצעת הממונה לצו לשיקום כלכלי והדיון בה
680	סימן ד': הוראות שונות לתקופת הביניים
682	פרק ח': צו לשיקום כלכלי
682	סימן א': תוכן הצו
684	סימן ב': חובת תשלומים
688	סימן ג': הפטר לאלתר
688	סימן ד': יישום הצו לשיקום כלכלי ושינויו
691	פרק ט': הפטר
693	פרק י': הוראות לגבי יחיד שנפטר
694	פרק י"א: שונות
697	פרק י"ב: הליכי חדלות פירעון לגבי יחיד בעל חובות בהיקף נמוך
697	סימן א': כללי
700	סימן ב': גיבוש הסדר תשלומים
704	סימן ג': צו לפתיחת הליכים
706	סימן ד': שונות
708	חלק ד': הנשייה
708	פרק א': תביעות חוב
710	פרק ב': קופת הנשייה
710	סימן א': הנכסים הנכללים בקופת הנשייה
711	סימן ב': ביטול עסקאות הגורעות מקופת הנשייה
714	פרק ג': כינוס נכסי קופת הנשייה וניהולם
715	פרק ד': מימוש נכסי קופת הנשייה
717	פרק ה': חלוקת נכסי קופת הנשייה
717	סימן א': כללי
717	סימן ב': סדר הפירעון
721	סימן ג': אופן החלוקה
722	פרק ו': נושים בעלי זכויות פירעון מיוחדות
722	סימן א': נושה מובטח
727	סימן ב': נושה בעל נכס הכפוף לשירור בעלות
728	סימן ג': נושה בעל זכות עיכבון
729	סימן ד': נושה בעל זכות קיזוז

730	חלק ה': מעמד הנושים וזכויותיהם
735	חלק ו': הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי
738	חלק ז': סמכויות בית המשפט
741	חלק ח': אחריות נושא משרה ובעל תפקיד בתאגיד הנמצא בחדלות פירעון
743	חלק ט': הליכי חדלות פירעון בין לאומיים
743	פרק א': הגדרות ותחולה
746	פרק ב': גישה של בעל תפקיד זר ושל נושים זרים לרשות המוסמכת בישראל
748	פרק ג': הכרה בהליך זר
751	פרק ד': שיתוף פעולה עם רשות מוסמכת זרה ובעל תפקיד זר
752	פרק ה': הליכים מקבילים
754	פרק ו': שונות
754	חלק י': הסדר חוב שלא במסגרת צו לפתיחת הליכים
754	פרק א': הגדרות ותחולה
756	פרק ב': אישור הסדר חוב
758	פרק ג': אישור הסדר חוב מהותי בחברת איגרות חוב
761	פרק ד': ניהול משא ומתן מוגן בידי תאגיד
765	חלק י"א: עונשין וסמכויות אכיפה
765	פרק א': עונשין
766	פרק ב': סמכויות אכיפה
767	חלק י"ב: שונות
770	חלק י"ג: תיקונים עקיפים
807	חלק י"ד: תחילה, תחולה, הוראות מעבר והוראת שעה
809	תוספת ראשונה
812	תוספת שנייה
812	תוספת שלישית

הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016

חלק א': עקרונות ופרשנות

פרק א': עקרונות יסוד

- מטרת החוק 1. חוק זה בא להסדיר את פירעון חובותיו של חייב שהוא יחיד או תאגיד, הנמצא או העלול להימצא במצב של חדלות פירעון, במטרה –
- (1) להביא ככל האפשר לשיקומו הכלכלי של החייב;
 - (2) להשיא את שיעור החוב שייפרע לנושים;
 - (3) לקדם את שילובו מחדש של חייב שהוא יחיד במרקם החיים הכלכליים.

ד ב ר י ה ס ב ר

טיפול כולל בכל שלבי חדלות הפירעון

החוק המוצע מסדיר את כל היבטי חדלות הפירעון של החייב, החל מהסדרי החוב וחובות נושאי המשרה בתקופה שקודמת לפתיחת הליכי חדלות הפירעון, המשך בהליכי ההבראה והשיקום וכלה בפירוקו של חייב שהוא תאגיד וחיסול פעילותו.

תכליתה של הסדרה רחבה זו במסגרת חקיקתית אחת נובעת מההבנה כי את הטיפול בחדלות הפירעון יש להתחיל עוד קודם לפתיחת ההליכים הפורמליים. המטרה היא יצירת תמריצים אשר יסייעו לצמצם את הסיכוי לכניסה למצב של חדלות הפירעון או למנוע אותו מבעוד מועד.

מטרות החוק

החוק המוצע מונה שלוש מטרות להליכי חדלות הפירעון:

המטרה הראשונה היא להביא, ככל האפשר, לשיקומו הכלכלי של החייב. כאמור, שיקומו הכלכלי של החייב משרת את טובת הנושים אך הוא נועד גם למימוש תכליות רחבות יותר. לשיקומו הכלכלי של החייב תועלת משקית כללית והוא מקדם גם ערכים חברתיים נוספים. כך לדוגמה, שיקום התאגיד והמשך פעילותו במשק עשוי לשמר מקומות עבודה רבים ולהוות מקור פרנסה לספקים שהתקשרו אתו ובכך להביא תועלת גדולה למשק ולחברה.

המטרה השנייה היא הגדלת שיעור החוב שייפרע לנושים. הנושים הם הנפגעים העיקריים בהליכי חדלות הפירעון. לפיכך תכליתם של הליכים אלה היא להשיא את ערך נכסי החייב ולהקטין ככל האפשר את הפגיעה שתיגרם לנושים כתוצאה מחדלות הפירעון.

המטרה השלישית עוסקת בהליכי חדלות פירעון של יחידים. בהליכים אלה לתכליות החברתיות מקום מרכזי. חייב הנמצא בחדלות פירעון מנוע במקרים רבים מהאפשרות להשתתף בחיי המסחר והכלכלה. לחדלות הפירעון עלולה להיות גם השלכה קשה על חייו הפרטיים,

חלק א'

החלק הראשון מחולק לשני פרקים. הפרק הראשון קובע את עקרונות היסוד שבבסיס החוק ומגדיר את מונחי היסוד שילוו את החוק – "חדלות פירעון" ו"חדל פירעון". הפרק השני הוא פרק ההגדרות המגדיר את שאר המונחים המרכזיים שילוו את החוק.

פרק א': עקרונות יסוד

סעיף 1 סעיף זה הוא סעיף המטרה של החוק. הסעיף משרטט את היקף תחולתו של החוק ואת המטרות שהוא מבקש להגשים.

החייבים שבהם עוסק החוק

הליכי חדלות פירעון של יחידים מוסדרים כיום בפקודת פשיטת הרגל, הליכי חדלות פירעון של חברות מוסדרים כיום בפקודת החברות, ואילו הליכי הבראת חברות מוסדרים כיום בחוק החברות.

כדי לתת מענה הן לצורך באחידות והן לצורך בהסדרים ייחודיים במקרים המתאימים, מוצע ליצור מסגרת חקיקתית אחת אשר תכלול יחידים ותאגידים. במקביל, מוצע לקבוע בתוך אותה מסגרת חקיקתית חלקים ייחודיים שיעסקו בהיבטים הייחודיים הנוגעים לתאגידים וליחידים.

עם זאת, החוק המוצע עוסק בחברות ושותפויות בלבד. הליכי חדלות פירעון של תאגידים אחרים דוגמת עמותות, חברות לתועלת הציבור ואגודות שיתופיות דורשים התאמות ושינויים שיתאימו לתכליות ולמטרות פעולותיהן השונות. הסדרתם של דיני חדלות הפירעון לגבי תאגידים אלה תיעשה בנפרד, על בסיס העקרונות שבהצעת החוק. להשלמת התמונה בעניין זה יש לציין כי סעיף 354 להצעת החוק מאפשר לשר להחיל בצו את הוראות החוק, כולן או חלקן, גם על חבר בני אדם שאינו חברה או שותפות. כמו כן הוראות סדר הפירעון שבחלק ד' להצעת החוק יחולו גם על תאגידים אחרים.

2. חדלות פירעון היא מצב כלכלי שבו חייב אינו יכול לשלם את חובותיו במועדם. חדלות פירעון
3. (א) הוכרו, בצו, כי חייב הוא חדל פירעון וכי יפתחו לגביו הליכי חדלות פירעון לפי חוק זה (בחוק זה – צו לפתיחת הליכים), יוסדרו יחסיו של החייב עם נושיו, במאוחד, בהתאם להוראות לפי חוק זה, עד לסיום הליכי חדלות הפירעון.
- (ב) פתיחה בהליכי חדלות פירעון לגבי חייב שהוא חדל פירעון תהיה ביוזמת החייב, הנושה או היועץ המשפטי לממשלה.

ד ב ר י ה ס ב ר

קביעת המבחן התזרימי כמבחן לחדלות הפירעון יחד עם הקביעה כי, ככלל, נושה יוכל להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים רק כאשר לא שולם לו תשלום במועד, מייצרות נקודת כניסה ברורה להליכי חדלות הפירעון אשר תקנה לשוק ודאות ויציבות.

ביטול המבחן המאוני מונע מנושים עתידיים (למעט במקרים שתוארו לעיל) תרופה חקיקתית במקרים שבהם טרם הגיע מועד התשלום של חובות התאגיד, אך כבר ברור לנושים כי התאגיד לא יוכל לשלם. הפתרון לקושי זה מצוי בעולם החוץ. נושים אלה יוכלו להשתמש בהגנות חוזיות, דוגמת תניות להעמדה לפירעון מיידי, שיסייעו להם להגן על עניינם במקרים אלה.

סעיף 3 סעיף 2 להצעת החוק מגדיר את המונח הכלכלי "חדלות פירעון". סעיף 3 להצעה עוסק בתוצאה המשפטית של ההכרזה כי חייב הוא חדל פירעון. "חדל פירעון" הוא הסטטוס המשפטי של חייב אשר הוכרו עליו ככזה באמצעות צו – צו לפתיחת הליכים.

עם מתן הצו לפתיחת הליכים ועד תום הליכי חדלות הפירעון, יעוצבו היחסים המשפטיים בין החייב לנושים בהתאם להוראות החוק המוצע, ולא לפי ההסכמים החוזיים והוראות הדין שחלו על החייב והנושים עד למועד מתן הצו.

העיקרון היסודי של דיני חדלות הפירעון הוא כי החל ממועד מתן הצו לפתיחת הליכים מוסדרים יחסיו של החייב עם נושיו באופן קולקטיבי – במאוחד – מתוך ראייה כוללת של מצבו הכלכלי וזכויותיהם של הנושים. זאת בניגוד למצב המשפטי שחל עד למועד זה, שבמסגרתו אופן ההתנהלות היה פרטני, מול כל נושה ונושה. עיקרון זה מודגש במילה "במאוחד" שבסעיף קטן (א).

סעיף קטן (ב) כנוסחו המוצע עוסק בזהות הזכאים להגיש בקשה למתן צו לפתיחת הליכים. מכיוון שהדין הייחודי החל על חדלי פירעון מעצב בעיקר את זכויות החייב והנושים, מוצע כי הם אלה שיהיו זכאים להגיש את הבקשה. מאחר שיש מקרים שבהם אין לחייב ולנושים אינטרס לפתוח בהליכי חדלות פירעון, אך יש בכך תועלת ציבורית, מוצע שגם היועץ המשפטי לממשלה יהיה רשאי להגיש בקשה לפתיחה בהליכי חדלות פירעון.

על חיי משפחתו ועל כבודו. לכן המטרה השלישית של החוק המוצע, שהיא מטרה מרכזית בהליכי חדלות הפירעון של יחידים, היא לאפשר לחייב לפתוח דף חדש אשר יאפשר את שילובו מחדש במרקם החיים הכלכליים בישראל.

סעיף 2 החוק המוצע מבקש לקבוע מבחן ברור וקל ליישום, ככל האפשר, לחדלות הפירעון של החייב. המבחן המוצע הוא העדר יכולתו של החייב לשלם את חובותיו במועדם.

חדלות פירעון היא מצב כלכלי שבמסגרתו חייב אינו מסוגל לפרוע את חובותיו. במהלך השנים התפתחו במשפט שני מבחנים לבחינת חדלות הפירעון: המבחן המאוני והמבחן התזרימי. המבחן המאוני בוחן את סך נכסי החייב לעומת סך התחייבויותיו. כאשר סך התחייבויות החייב גדול מסך נכסיו, הרי שבהתאם למבחן זה נחשב החייב לחדל פירעון. לעומתו, המבחן התזרימי בוחן אם החייב יוכל לקיים את התחייבויותיו בהגיע המועד לקיומן. מבחן זה מתמקד ביכולת הפירעון של החייב ולא בערך נכסיו ברגע נתון.

הדין הקיים לא הכריע בין מבחנים אלה. הפסיקה מצדה הכירה הן במבחן המאוני והן במבחן התזרימי כמבחנים קבילים להוכחת חדלות הפירעון של תאגיד (ראו למשל: ע"פ 173/75 מדינת ישראל נ' בן ציון, פ"ד (1) 119).

למבחן המאוני יתרון על פני המבחן התזרימי בכך שהוא בוחן את מצבו הכלכלי של החייב במבט כולל ומקיף, ומאפשר הצגת תמונה מלאה יותר. ואולם לצד יתרון זה, סובל המבחן המאוני מחיסרון משמעותי הנובע מהמורכבות שביישומו. בחינת מאזנו הכלכלי של החייב מחייבת במקרים רבים הערכות שווי כלכליות מורכבות, אשר פעמים רבות אינן מדויקות. הערכות אלה עלולות לייצר מחלוקות המחייבות דיונים ארוכים ויקרים, אשר פוגעים בוודאות המשפטית והעסקית.

לכן, על אף היותו של המבחן המאוני מבחן כולל ומקיף יותר, מוצע לינוח מבחן זה ולאמץ את המבחן התזרימי כמבחן הבלעדי לחדלות הפירעון. הצעה זו מצטרפת למגמה הכללית של הצעת החוק, המעדיפה הסדרים פשוטים וברורים המקדמים את הוודאות.

נדבך נוסף של הצעה זו נמצא בסעיפים 9 ו-109 להצעה, הקובעים כי נושה עתידי יהיה רשאי להגיש בקשה לפתוח בהליכים רק בנסיבות שבהן קיים חשש ממשי כי החייב פועל במטרה להונות את נושיו, להעדיף מי מנושיו או להבריח את נכסיו.

פרק ב': הגדרות

“אורגנים”, של תאגיד – אורגנים בחברה כמשמעותם בחוק החברות וכל גוף הממלא תפקיד מקביל בשותפות;
 “בית משפט” –

- (1) לעניין הליכים לפי חוק זה לגבי חייב שהוא תאגיד – בית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו רשום התאגיד או שבו מצויים מקום עסקו העיקרי או נכסיו;
 (2) לעניין הליכים לפי חוק זה לגבי חייב שהוא יחיד – בית משפט השלום כאמור בסעיף 353 במחוז שבאזור שיפוטו מתגורר היחיד או שבו מצויים מקום עסקו העיקרי או נכסיו, ובהעדר מחוז כאמור – בית משפט השלום בירושלים;
 “הגנה הולמת” –

- (1) לגבי נכס המשועבד בשעבוד קבוע, נכס שחל עליו שעבוד צף או נכס שיש לגביו זכות עיכבון – שמירת ערך הבטוחה, בהתחשב, בין השאר, ברמת הוודאות לפירעון החוב מהנכס; לעניין זה, “ערך הבטוחה” – התמורה שהיה מקבל הנושה ממימוש הנכס אילו בית המשפט היה מאפשר לו, במועד הגשת הבקשה שבמסגרתה נבחנה טענת ההגנה ההולמת, לממש את הנכס באופן עצמאי, שלא במסגרת הפעלת התאגיד לפי פרק ז' לחלק ב' ולעניין חייב שהוא יחיד – שלא במסגרת הפעלת עסקו כאמור בסעיף 158;

ד ב ר י ה ס ב ר

האזרחי לסמכות עניינית בתיקי חדלות פירעון. מבחנים אלה מבוססים בעיקרם על ההיקף הכספי של הסכסוך, ואולם בתיקי חדלות פירעון קשה לאמוד את ההיקף הכספי של החובות במועד הגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים. הדבר בעייתי במיוחד כאשר המבקש הוא נושה שאינו יודע מהו סך החובות הכללי של החייב או מהו היקף נכסיו.

המבחן המוצע – מבחן זהות החייב – הוא מבחן חלופי המבוסס על ההנחה כי במרבית המקרים ההיקפים הכספיים של הליכי חדלות פירעון של יחידים נמוכים מאלה של הליכי חדלות הפירעון של תאגידיים, ועל כן מתאימים יותר להתברר בבית משפט השלום.

ההגדרה מתייחסת גם לסמכות המקומית של בית המשפט שבו יתנהלו הליכי חדלות הפירעון של החייב וקובעת כי בהעדר מחוז מתאים לניהול הליכי חדלות פירעון של יחיד, תידון הבקשה בעניינו בבית משפט השלום בירושלים. להוראה זו יש להוסיף את סעיף 353 לחוק המוצע הקובע הוראות לעניין בית משפט השלום שיהיה מוסמך לדון בהליכי חדלות פירעון של יחידים. כך לא כל בית משפט שלום יהיה מוסמך לדון בהליכי חדלות פירעון של יחידים אלא רק בתי משפט מסוימים שיתמחו בתחום.

להגדרה “הגנה הולמת” – ההגדרה המוצעת מבוססת בעיקרה על הגדרת מונח זה בסעיף 350א לחוק החברות כנוסחו ערב ביטולו בסעיף 360(16) להצעת החוק, בכמה שינויים והבהרות.

פרק ב': הגדרות

סעיף 4 להגדרה “אורגנים” – מאחר שהחוק המוצע עוסק הן בחברות והן בשותפויות, יש להבהיר מהם האורגנים של גופים אלה. מוצע לקבוע כי לגבי חברה ייחשבו כאורגנים, האורגנים הקבועים בחוק החברות. אלה הם האסיפה הכללית, הדירקטוריון, המנהל הכללי וכל מי שעל פי דין, או מכוח התקנון, רואים את פעולתו בעניין פלוני כפעולת החברה לאותו עניין.

לעניין שותפויות, מוצע לקבוע כי האורגנים של שותפות יהיו הגופים הממלאים תפקידים המקבילים לתפקידים שממלאים האורגנים בחברה.

להגדרה “בית משפט” – הליכי חדלות פירעון, הן של יחידים והן של תאגידיים, מנוהלים כיום בבית המשפט המחוזי. כתוצאה מכך נוצר עומס רב על מערכת בתי המשפט אשר נדרשת להתמודד עם אלפי תיקי פשיטת רגל בשנה. לעומס זה השלכות קשות הן על מערכת בתי המשפט והן על החייבים. לכך יש להוסיף כי אין הצדקה עניינית לניהולם של כל הליכי חדלות הפירעון בערכאה גבוהה בבית המשפט המחוזי.

במטרה לשנות מצב דברים זה, מוצע לקבוע כי בית המשפט המוסמך לעניין הליכי חדלות פירעון של יחיד יהיה בית משפט השלום, ואילו הליכי חדלות הפירעון של תאגיד יתנהלו לפני בית המשפט המחוזי.

הבחירה בחלוקה בין יחידים לתאגידיים לעניין זה נובעת מהקושי הקיים ביישום המבחנים המקובלים בדיון

(2) לגבי נכס הכפוף לשיור בעלות – הבטחת תשלום התמורה בעד הנכס אך לא יותר מהתמורה שהיתה מתקבלת בעד הנכס אילו היה נמכר בידי בעליו במועד הגשת הבקשה שבה נבחנת טענת ההגנה ההולמת;
"הוצאות הליכי חדלות הפירעון" – כמשמעותן בסעיף 233;
"החלטה מינהלית" – החלטה של רשות מינהלית במילוי תפקיד ציבורי על פי דין, לרבות העדר החלטה וכן מעשה או מחדל;

ד ב ר י ה ס ב ר

שלישית, על פי ההגדרה המוצעת מועד חישוב ערך הבטוחה הוא המועד שבו נבחנת טענת ההגנה ההולמת ושבו הנושה היה מממש את הנכס לו בית המשפט היה מורה על פירוק התאגיד או על הפסקת פעילות עסקו של החייב אם הרוק מתברר כי אין אפשרות להעניק לנושה את ההגנה ההולמת. זאת כיוון שעל ההגנה ההולמת לדמות את התוצאה שהיתה מתקבלת לו הנושה המובטח היה מממש את בטוחתו.

יש לציין כי ההגדרה "הגנה הולמת" שבסעיף 350א לחוק החברות מעניקה לבית המשפט גמישות רבה יותר בקביעת המועד הקובע לחישוב ערך הבטוחה. הגמישות נועדה לתת מענה למקרים שבהם יקבע בית המשפט כי יהיה זה מוצדק יותר לקבוע מנגנון אחר לחישוב ערך החוב המובטח. החוק המוצע מצמצם גמישות זו, זאת כחלק מהמגמה הכללית שלו, להגביר את הפשטות והודאות של ההליך, גם במחיר פגיעה מסוימת בהתאמה למקרי קצה ייחודיים.

נושא נוסף שמתחדד בהגדרה המוצעת הוא שההגנה ההולמת חלה גם לעניין נושים בעלי זכות עיכוב. הדבר נדרש לאור הוראת סעיף 253 להצעת החוק שלפיה מעמדו של בעל זכות עיכוב יהיה דומה לזה של בעל שעבוד.

להגדרה "החלטה מינהלית" – מוצע לקבוע כי החלטה מינהלית היא כל החלטה של רשות מינהלית במסגרת מילוי תפקידה על פי דין, לרבות העדר החלטה וכן מעשה או מחדל. ההגדרה מבוססת על הגדרת המונח בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000 (להלן – חוק בתי משפט לעניינים מינהליים).

השימוש בהגדרה זו ובהגדרה "הליך מינהלי" בחוק המוצע הוא בעיקר כאשר יש צורך להבהיר את גבולות הגזרה של הליכי חדלות הפירעון. הטיפול בחייב במסגרת דיני חדלות הפירעון מוגבל למערכת היחסים שבין החייב לנושיו בלבד ואינו משליך על הסביבה הרגולטורית שבה פועל החייב או על כפיפותו לחובות הדין הפלילי והמינהלי. הבהרה זו היא חלק מתפיסה רחבה, שלפיה המשטר הרגולטורי שלו כפוף החייב מחוץ להליכי חדלות הפירעון אינו צריך להשתנות או לסגת כתוצאה מכך שפתחו כנגד החייב הליכי חדלות פירעון. על החייב מוטלת החובה להתאים את עצמו לדרישות החוק. תפיסה זו תואמת את ההלכה הפסוקה בע"א 10547/05 רשם הקבלנים נ' שי.א. רפאל פרויקטים בע"מ (פורסם בנבו, 9.9.2012).

החוק המוצע מעניק לנאמן, בתנאים הקבועים בסימן ב' לפרק ז' לחלק ב', את האפשרות לנמנע מהנושה המובטח לפעול למימוש בטוחותיו, ואף להשתמש בהן בעצמו. זאת כאשר הנאמן מבקש להפעיל את נכסי החייב כדי להביא לשיקומו הכלכלי. בכך מעדיף החוק המוצע את טובתם של כלל הנושים ואת שיקומו של החייב על פני בעל השעבוד המבקש לפעול באופן עצמאי ולממש את בטוחתו.

ואולם הגבלתו של הנושה המובטח מלממש את הבטוחה עלולה לפגוע באותו נושה, אם בגלל האופן שבו משתמש הנאמן בבטוחה (לרבות האפשרות למכירת הנכס או לשעבודו) ואם בגלל האפשרות לירידת ערכה. כדי למנוע פגיעה זו, מוצע לקבוע כי תנאי למניעתו של הנושה המובטח ממימוש בטוחתו היא קיומה של הגנה הולמת לנושה המובטח – כלומר שמירת ערך הבטוחה.

הנושה המובטח זכאי להגנה הולמת משום שנמנע ממנו לממש את בטוחתו. לכן, על ההגנה שלה הוא זכאי לדמות את התוצאה שהיתה מתקבלת אם הנושה אכן היה מממש את בטוחתו. ההגדרה המוצעת להגנה הולמת מחדרת שלוש נקודות בהקשר זה:

ראשית היא קובעת כי שמירת ערך הבטוחה יהיה בהתחשב, בין השאר, ברמת הודאות לפירעון החוב מהנכס. רמת הודאות לפירעון החוב מהנכס המובטח היא אחד מהשיקולים של הנושה המובטח בניהול סיכוני האשראי שלו. על כן, על בית המשפט להתחשב, בין השאר, בעניין זה.

שנית, היא קובעת לעניין חישוב ערך הבטוחה, כי הערך שלגביו זכאי הנושה המובטח להגנה יהיה "שווי מימוש". כלומר השווי שהיה מתקבל לו היה בית המשפט מאפשר לנושה לממש את הנכס המשמש כבטוחה, באופן עצמאי, ושלא במסגרת הפעלת החייב. שווי המימוש נמוך משווי של הנכס כאשר הוא נמכר במהלך העסקים הרגיל. שווי המימוש אף אינו כולל את הערך המוסף שהיה יכול להיות לנכס המשועבד אם היה נמכר כחלק מכלל פעילותה של החברה, הנמכרת, כעסק חי. הטעם לכך הוא שאם הנושה היה מממש את בטוחתו, הוא לא היה נהנה מערכה של הבטוחה כנכס שהוא חלק מעסק פעיל ומתפקד, או כנכס שנמכר במהלך העסקים הרגיל. זאת מכיוון שבמקרה זה לא היה ניתן להמשיך ולהפעיל את העסק כעסק חי.

"הליך גבייה" – הליך לפי חוק ההוצאה לפועל, הליך לפי חוק המרכז לגביית קנסות או הליך לפי פקודת המסים (גבייה)¹ וכל הליך לפי חוק אחר המקנה סמכויות גבייה מקבילות לסמכויות המוקנות בהליכים אלה;

"הליך מינהלי" – הליך שמנהלת רשות מינהלית, במסגרת מילוי תפקידה הציבורי לפי דין, וכן הליך שעניינו ביקורת שיפוטית על החלטה מינהלית;

"הליכי חדלות פירעון" – הליכים לפי חוק זה החל במועד הגשת בקשה לצו לפתיחת הליכים עד למועד כמפורט להלן, ואם בוטל הצו קודם לכן – עד לביטולו;

(1) לענין חייב שהוא תאגיד – מועד אישור התכנית לשיקום כלכלי או מועד חיסולו;

(2) לענין חייב שהוא יחיד – מועד ההפטר;

"הסדר חוב" – כמשמעותו בחלק י';

"הפטר", לגבי חייב שהוא יחיד – כמשמעותו בפרק ט' לחלק ג';

"הפרשי הצמדה וריבית" – הפרשי הצמדה וריבית שנוספו לפי דין או הסכם ובכלל זה ריבית פיגורים;

"הקפאת הליכים" – לגבי חייב שהוא תאגיד – כמשמעותה בפרק ה' לחלק ב', ולגבי חייב שהוא יחיד – כמשמעותה בסעיף 121(3);

"חבר התאגיד" –

(1) בחברה – בעל מניה;

(2) בשותפות – שותף;

"חדלות פירעון" – כאמור בסעיף 2;

"חוב" – חוב ודאי או מותנה, קצוב או שאינו קצוב, בין שהגיע מועד פירעונו ובין שטרם הגיע;

ד ב ר י ה ס ב ר

מועד הגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים. לעומת זאת, מועד סיומם של ההליכים שונה לגבי יחידים ולגבי תאגידים. לענין יחידים, מוצע כי סיומם של ההליכים הוא במועד מתן ההפטר. החל ממועד זה מופטר החייב מחובות העבר שלו והוא רשאי לצאת לדרך חדשה. לענין תאגיד, יש שתי אפשרויות לסיומם של הליכי חדלות הפירעון – פירוק או שיקום. סיום הליכי חדלות הפירעון יהיה במועד השלמת אחד מן ההליכים האלה.

אפשרות נוספת לסיום הליכי חדלות הפירעון, היא ביטולם.

להגדרה "חבר" – הצעת החוק מתייחסת לתאגידים שהם חברות או שותפויות. מוצע להגדיר מיהו חבר בכל אחד מסוגי התאגידים ולקבוע כי חבר בחברה הוא בעל מניה וחבר בשותפות הוא שותף.

להגדרה "חוב" – למונח זה חשיבות רבה בחוק המוצע. חלק מרכזי בהליכי חדלות הפירעון עוסק באופן שבו מחולקים נכסי החייב בין הנושים, לשם פירעון חובות החייב. כדי שחלוקה זו תהיה הוגנת יש לקחת בחשבון את

להגדרה "הליך גבייה" – הליך גבייה הוא הליך שמנהל גוף בעל סמכויות גבייה לפי דין. הליכים אלה כוללים את ההליכים המתנהלים במערכת ההוצאה לפועל, במרכז לגביית קנסות והליכים לפי פקודת המסים (גבייה). חוקים אלה הם החוקים העיקריים המעניקים סמכויות גבייה, ואולם קיימים גם חוקים נוספים הקובעים סמכויות גבייה מקבילות (לדוגמה סעיף 315 לפקודת העיריות). במטרה לכלול גם סמכויות אלה בהגדרה מוצע לקבוע כי הליך גבייה יכול גם הליך לפי חוק אחר המקנה סמכויות גבייה מקבילות לסמכויות המוקנות בהליכים לפי דיני ההוצאה לפועל, חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995, ופקודת המסים (גבייה).

להגדרה "הליך מינהלי" – הליך מינהלי הוא כל הליך שמנהלת רשות מינהלית במסגרת מילוי תפקידה. הליך כזה יכול להיות הליך מינהלי או הליך מעין שיפוטי. ההגדרה כוללת גם הליך שעניינו ביקורת שיפוטית על החלטה מינהלית, דוגמת עררים או עתירות על הליכים מינהליים.

להגדרה "הליכי חדלות פירעון" – מוצע כי מועד תחילתם של ההליכים – הן לגבי יחידים והן לגבי תאגידים – יהיה

¹ חוקי א"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374, (א) 1399.

"חוב בדין קדימה" – כמשמעותו בסעיף 234;

"חוב דחוי" – כמשמעותו בסעיף 237;

"חוב כללי" – כמשמעותו בסעיף 235;

"חוב מובטח" – חוב עבר שלהבטחת פירעונו שועבד נכס של החייב, בין בשעבוד קבוע ובין בשעבוד צף, עד לגובה החוב שניתן להיפרע ממימוש הנכס;

"חוב עבר" – חוב, לרבות תשלום עונשי, שמתקיים לגביו אחד מאלה:

- (1) החייב חב בו במועד מתן הצו לפתיחת הליכים, לרבות באופן מותנה;
- (2) הוא נובע ממעשה או מחדל שעשה החייב לפני מתן הצו לפתיחת הליכים, גם אם החוב נוצר לאחר מתן הצו;
- (3) הוא נובע מהפרת התחייבות שהחייב התחייב בה לפני מתן הצו לפתיחת הליכים, גם אם ההפרה נעשתה לאחר מתן הצו, ובלבד שההפרה נובעת מהליכי חדלות הפירעון;
- (4) חוב למוסד לביטוח לאומי הנובע מתשלום גמלה לפי פרק ח' לחוק הביטוח הלאומי;
- (5) הפרשי הצמדה וריבית שנוספו לחוב כאמור בפסקאות (1) עד (4), עד למועד פירעונו;

ד ב ר י ה ס ב ר

פירעון מיוחדות, ובכללם נושים בעלי חוב מובטח המכונים נושים מובטחים.

להגדרה "חוב עבר" – דיני חדלות הפירעון מחלקים את חובות החייב לשתי תקופות: חובות עבר וחובות שנצברים במהלך ההליכים. חלק מרכזי של הליכי חדלות הפירעון נועד להסדיר את פירעון חובות העבר של החייב. לעומת זאת החובות הנצברים במהלך ההליכים, ייחשבו בדרך כלל להוצאות הליכי חדלות פירעון, אשר להן מעמד מיוחד ודין קדימה. הבדל יסודי זה במעמד חובות העבר לעומת החובות שנצברים במהלך ההליכים מחייב הגדרה ברורה שתבחין בין סוגי חובות אלה.

מוצע לקבוע ארבעה סוגים של חוב עבר. הסוג החמישי הוא הפרשי הצמדה וריבית המתווספים לכל אחד מסוגים אלה.

הסוג הראשון כולל חוב שהחייב חב בו במועד מתן הצו לפתיחת הליכים. הצירוף "שהחייב חב בו" אין משמעו כי מדובר בחוב שהגיע מועד פירעונו אלא שהחוב הוא בגדר "חוב" כהגדרתו בהצעת החוק. לכן, תחת חלופה זו נכללים כל חובות החייב במועד מתן הצו לפתיחת הליכים, לרבות חובות מותנים ועתידיים.

הסוג השני כולל חוב הנובע מפעולותיו של החייב לפני מתן הצו לפתיחת הליכים. תחת סוג זה נכללים חובות שנוצרו רק לאחר מתן הצו לפתיחת הליכים אך נובעים מפעולות שביצע החייב לפני מתן הצו. דוגמה לחוב כזה הוא קנס פלילי שהוטל על החייב לאחר מתן צו פתיחת ההליכים בשל עבירה שביצע החייב עובר למתן צו פתיחת ההליכים. הרציונל הוא שגם חובות אלה נובעים מפעולותיו של החייב לפני מתן צו פתיחת ההליכים

כלל חובותיו של החייב – הוודאיים והמותנים, הקצובים ושאינם קצובים, עתידיים ושמועד פירעונם הגיע.

לשם כך מוצע להגדיר באופן רחב את המונח חוב כך שיכלול את כל חובותיו של החייב. הגדרה זו מחליפה את ההגדרה "חבות" שבסעיף 1 לפקודת פשיטת הרגל. היא כוללת בתוכה את כל הרכיבים שבהגדרה האמורה אך מנוסחת בשפה משפטית עדיכנית.

שינוי משמעותי לעומת הדין הקיים נוגע לחובות נזיקיים. סעיף 72(1) לפקודת פשיטת הרגל קובע כי חבות בנזיקין לתשלום סכום בלתי קצוב אינה בת תביעה בהליכי פשיטת רגל. לעומת זאת, על פי המוצע בהצעת החוק, גם חובות נזיקיים יהיו חובות בני תביעה בהליכי חדלות פירעון. זאת כדי לאפשר לבחון את מצבו הכלכלי של החייב ולנהל את ההליכים באופן מאוחד, המתייחס לכלל חובותיו של החייב. אכן ייתכנו מצבים שבהם הליך התביעה הנזיקית מורכב ואינו מתאים לניהול במסגרת הליכי חדלות פירעון. במקרים אלה יוכל בית המשפט להשתמש בסמכותו לפי סעיף 529(2) להצעת החוק ולהוציא את ניהול התביעה הנזיקית ממסגרת הליכי חדלות הפירעון.

להשלמת המהלך, מוצע בסעיף 363 להצעת החוק, לבטל את סעיף 21 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן – פקודת הנזיקין) המסדיר הגשת תביעות נזיקיות בידי פושט הרגל ונגד פושט הרגל.

להגדרה "חוב מובטח" – מוצע להגדיר חוב מובטח כחוב עבר שלהבטחת פירעונו שועבד נכס של החייב עד לגובה החוב שניתן להיפרע ממימוש הנכס. יתרת החוב דינה כדין שאר חובות החייב שאינם מובטחים. הגדרה זו משמשת בעיקר בפרק ו' של חלק ד', העוסק בנושים בעלי זכויות

- "חובות שאינם בני הפטר" – חובות כאמור בסעיף 175;
- "חוק הביטוח הלאומי" – חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995²;
- "חוק ההוצאה לפועל" – חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967³;
- "חוק החברות" – חוק החברות, התשנ"ט-1999⁴;
- "חוק המרכז לגביית קנסות" – חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995⁵;
- "חוק המשכון" – חוק המשכון, התשכ"ז-1967⁶;
- "חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז-1977⁷;
- "חוק ניירות ערך" – חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968⁸;
- "חוק פסיקת ריבית והצמדה" – חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961⁹;
- "חייב" – יחיד או תאגיד החב חוב;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפי כללים הקבועים בחוק הביטוח הלאומי. עם התשלום, עוברות זכויותיו של הזכאי לגמלה (כלפי החייב) לידי המוסד לביטוח הלאומי, לצורך גבייתה מנכסי קופת הנשייה. כיוון שהחוב כלפי המוסד לביטוח לאומי אינו נכלל במובהק באחת ההגדרות הכלליות "לחוב עבר", מוצע להגדירו במפורש כ"חוב עבר".

סעיף קטן (5) חל על כל אחד מסוגי חוב העבר ומבהיר כי גם הפרשי הצמדה וריבית, לרבות ריבית פיגורים, שנוספו לפי דין או הסכם לכל אחד מסוגי חוב העבר הנזכרים, מהווה חוב עבר. הבהרה זו דרושה שכן בהתאם להצעת החוק ריביות שונות נמצאות במיקום שונה בסדר הפירעון. בנוסף, לא ניתן להיפרע מריבית הפיגורים כחלק מהחוב המוטבח. סעיף קטן זה נועד להבהיר כי הוראות אלה אינן גורעות ממעמדן של הריביות כחלק מחוב העבר באופן כללי. חובות החייב אינם נעצרים ואם החוב צובר ריבית מכוח דין או חוזה, צבירת הריבית נמשכת. כניסת החייב להליכים משפיעה על האפשרות לגבות את החובות, אך אינה פוגעת בחוב עצמו.

להגדרה "חייב" – החוק המוצע עוסק בחדלות פירעון של יחידים ותאגידים כאחד, אך יש בו חלקים העוסקים ביחידים בלבד או בתאגידים בלבד. בחלקים העוסקים בחייבים שהם תאגידים, מכונה חדל הפירעון "התאגיד". בחלקים העוסקים בחייבים שהם יחידים, מכונה חדל הפירעון "היחיד". בחלקים העוסקים בשני סוגי החייבים, מכונה חדל הפירעון "החייב".

ועל כן מן הראוי לתת לנושים באותם חובות את אותה היחס והמעמד שניתן לחובות שהתגבשו קודם למתן הצו לפתיחת הליכים. בעניין זה משנה החוק המוצע את הדין הקיים שלפיו המועד לסיווג של קנס כספי כחוב עבר הוא מועד מתן גזר הדין ולא מועד ביצוע העבירה (ראו למשל: ע"א 106/60 שטרס נ' הנאמן בפשיטת רגל של א.שכטר, פ"ד 173 (1961)).

הסוג השלישי כולל חוב הנובע מהפרת התחייבות של החייב שנעשתה לאחר מתן הצו לפתיחת הליכים. זאת בתנאי שההתחייבות שהופרה היא התחייבות שהחייב התחייב בה טרם מתן הצו, וההפרה נובעת מהליכי חדלות הפירעון. דוגמה לכך היא הפרת התחייבות חוית של חייב לספק סחורה לאחר מתן צו פתיחת ההליכים, כאשר במסגרת הצו לפתיחת הליכים נקבע כי החייב לא ימשיך להפעיל את עסקיו. חובות אלה נוצרו אמנם מפעולה שנעשתה לאחר מתן הצו לפתיחת הליכים, ואולם מאחר שפעולה זו נובעת באופן ישיר מחדלות הפירעון של החייב, הרי שאם יינתן לחובות אלה מעמד עדיף של הוצאות הליכי חדלות פירעון, יזכה אותו נושה ביתרון לא הוגן לעומת שאר הנושים המחזיקים בחוב עבר. על כן מוצע לקבוע כי גם חובות אלה ייחשבו לחובות עבר.

הסוג הרביעי כולל חוב למוסד לביטוח לאומי הנובע מתשלום גמלה בידי המוסד לפי פרק ח' לחוק הביטוח הלאומי. עם מתן הצו לפתיחת הליכים, משלם המוסד לביטוח הלאומי גמלה לנושים שהם עובדים של החייב,

² ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

³ ס"ח התשכ"ז, עמ' 116.

⁴ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189.

⁵ ס"ח התשנ"ה, עמ' 170.

⁶ ס"ח התשכ"ז, עמ' 48.

⁷ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

⁸ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

⁹ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

"הממונה" – הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי שמונה לפי סעיף 266;
– "המרשם" –

(1) לגבי חברות – מרשם החברות המתנהל לפי חוק החברות;

(2) לגבי שותפויות – הפנקס המתנהל לפי פקודת השותפויות;

"נאמן" – מי שמונה לפי סעיפים 33 או 125;

"נושא משרה" – כהגדרתו בחוק החברות, ולגבי שותפות – כל הממלא תפקיד דומה בשותפות וכן שותף כללי;

"נושה" – מי שהחייב חב לו חוב;

"נושה מובטח" – כמשמעותו בסעיף 243;

"נכס" – מיטלטלין, מקרקעין או זכויות;

"נכס הכפוף לשיור בעלות" – כמשמעותו בסעיף 251;

"נכסי קופת הנשייה" – כמשמעותם בפרק ב' לחלק ד';

"סדר הפירעון" – כמשמעותו בסעיף 231;

"פקודת השותפויות" – פקודת השותפויות [נוסח חדש], התשל"ה-1975¹⁰;

"צו לשיקום כלכלי", לגבי חייב שהוא יחיד – צו ובו תכנית לפירעון חובותיו ולשיקומו הכלכלי של יחיד שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים, כמשמעותו בפרק ח' לחלק ג';

"קרוב" –

(1) לגבי יחיד – בן זוג, הורה, הורה הורה, בן או בת ובני זוגם, אח או אחות

וילדיהם, גיס, גיסה, דוד או דודה וילדיהם, חותן, חותנת, חם, חמות, חתן, כלה,

נכד או נכדה, רבות חורגים, וכל אדם הסמוך על שולחנו של היחיד;

ד ב ר י ה ס ב ר

עדכנית יותר, אך כוללת את כל הנכסים שנכללו תחת הגדרת "נכסים" בפקודה האמורה.

להגדרה "קרוב" – המונח "קרוב" משמש בחוק המוצע בשני הקשרים. הראשון נוגע למינוי בעל תפקיד, לגבי מבקשת ההצעה לקבוע, במסגרת ההוראות לעניין ניגוד עניינים, גם התייחסות לקרובו של בעל התפקיד. השני נוגע לביטול עסקאות שקדמו לתחילת ההליכים. כאן מוצע לקבוע כי התקופה שבה יהיה ניתן לבטל עסקאות שנעשו עם קרובים תהיה ארוכה יותר. מאחר שמדובר בהקשרים שבהם הקרבה מעלה חשש להתנהלות בעייתית בין הקרובים, מוצע להגדיר את המונח קרוב באופן רחב.

לעניין יחיד מוצע לקבוע כי ההגדרה "קרוב" תכלול כל אחד מהקרובים האלה: בן זוג, הורה, הורה הורה, בן או בת ובני זוגם, אח או אחות וילדיהם, גיס, גיסה, דוד או דודה וילדיהם, חותן, חותנת, חם, חמות, חתן, כלה, נכד או נכדה, רבות ילדים ונכדים חורגים, וכל אדם הסמוך על שולחנו של היחיד.

לעניין תאגיד מוצע לכלול בהגדרה "קרוב" חבר בני אדם הנשלט על ידו, או חבר בני אדם הנשלט בידי

להגדרה "המרשם" – החוק המוצע מתייחס לכמה סוגי תאגידים. מוצע להגדיר מהו המרשם הרלוונטי לכל אחד מסוגי התאגידים. על פי המוצע לגבי חברות, המרשם יהיה המרשם המתנהל לפי חוק החברות, ולגבי שותפויות – הפנקס המתנהל לפי פקודת השותפויות.

להגדרה "נושא משרה" – לעניין חברות מפנה ההגדרה המוצעת להגדרת נושא משרה בחוק החברות. לעניין שותפויות מוצע לקבוע כי נושא משרה יהיה כל הממלא תפקיד דומה בשותפות לתפקיד שממלא נושא משרה בחברה לפי חוק החברות, וכן שותף כללי.

להגדרה "נושה" – הגדרה זו היא למעשה תמונת מראה של ההגדרות "חייב" ו"חוב". נושה של החייב הוא מי שהחייב חב לו חוב.

להגדרה "נכס" – מוצעת הגדרה רחבה, שנועדה לכלול את כל סוגי הנכסים הקיימים, רבות זכויות רכושיות וזכויות שאינן מוחשיות. יובהר כי ההגדרה כוללת גם נכסים הנמצאים מחוץ לישראל.

להגדרה המוצעת מחליפה את ההגדרה "נכסים" שבסעיף 1 לפקודת פשיטת הרגל. היא מנוסחת בדך

¹⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 28, עמ' 549.

(2) לגבי תאגיד – כל אחד מאלה:

- (א) חבר בני אדם הנשלט על ידו, בעל שליטה בו או חבר בני אדם הנשלט בידי בעל השליטה בו;
- (ב) נושא משרה בתאגיד או קרובו;
- (ג) לגבי חברה ציבורית כהגדרתה בחוק החברות – בעל מניה מהותי כהגדרתו בחוק האמור;
- (ד) לגבי שותפות מוגבלת ציבורית – שותף כללי וכן שותף מוגבל המחזיק בחמישה אחוזים או יותר מיחידות ההשתתפות; לעניין זה, "שותפות מוגבלת ציבורית", "שותף כללי", "שותף מוגבל" ו"יחידת השתתפות" – כהגדרתם בסעיפים 1 ו-65א לפקודת השותפויות;
- (ה) לגבי כל תאגיד שאינו כאמור בפסקאות משנה (ג) ו-(ד) – חבר התאגיד;
- "רשות מינהלית" – רשות מרשויות המדינה, רשות מקומית, וכן גופים ואנשים אחרים הממלאים תפקידים ציבוריים על פי דין;
- "הרשם" – רשם החברות לפי חוק החברות או רשם השותפויות לפי פקודת השותפויות, לפי העניין;
- "שליטה" – כהגדרתה בחוק ניירות ערך;
- "שעבוד צף" – כהגדרתו בפקודת החברות¹¹;
- "שעבוד קבוע" – שעבוד שאינו שעבוד צף;
- "שיקום כלכלי", של תאגיד – שמירת עסקו של התאגיד כעסק פעיל;

ד ב ר י ה ס ב ר

להגדרה "שעבוד צף" – מוצע להפנות להגדרה הקיימת בפקודת החברות. יש לציין כי בימים אלה נמצאת על שולחן הכנסת הצעת חוק המשכון, התשע"ה–2015 (הצעות חוק הממשלה התשע"ה, עמ' 902). ההצעה צפויה לבטל את החלקים הנוגעים לשעבודים בפקודת החברות ולהחליפם בחוק משכון מודרני. כאשר יושלם הליך החקיקה יותאמו ההגדרות הרלוונטיות להגדרות שיקבע חוק המשכון החדש.

להגדרה "שיקום כלכלי" של תאגיד – מוצע להגדיר את המונח "שיקום כלכלי" של תאגיד, כשמירת עסקו של התאגיד כעסק פעיל. זאת כדי להבהיר שהכוונה במונח זה היא לשיקום מהותי, להמשך פעילותו העסקית של התאגיד, גם אם האישיות המשפטית של התאגיד משתנה כאשר עסקיו נמכרים לתאגיד אחר. הבהרה זו חשובה מאחר שבמקרים לא מעטים נעשה שיקומו הכלכלי של התאגיד בדרך של מכירת פעילותו העסקית לגורם שלישי בלא שימור המסגרת התאגידית המקורית של החיוב. ההגדרה המוצעת נועדה להבהיר כי גם שיקום זה הוא בגדר שיקום כלכלי.

בעל השליטה או בעל השליטה בתאגיד וכן נושא משרה בתאגיד או קרובו.

בנוסף, מוצע לקבוע כי גם חבר בתאגיד ייחשב לקרוב. זאת למעט לגבי חברה ציבורית שבה ייחשב לקרוב רק בעל מניה מהותי. הבחנה דומה מוצעת גם לגבי שותפות מוגבלת ציבורית.

להגדרה "רשות מינהלית" – ההגדרה רשות מינהלית שאובה מההגדרה "רשות" בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים.

להגדרה "הרשם" – מכיוון שהחוק המוצע מתייחס לכמה סוגי תאגידיים יש צורך להגדיר מיהו הרשם הרלוונטי לכל אחד מסוגי התאגידיים. ההצעה קובעת כי לגבי חברה הרשם יהיה רשם החברות לפי חוק החברות, ולגבי שותפות הרשם יהיה רשם השותפויות לפי פקודת השותפויות.

להגדרה "שליטה" – לפי ההגדרה "שליטה" בחוק ניירות ערך, התשכ"ח–1968 (להלן – חוקניירות ערך), שמוצע להפנות אליה, שליטה היא היכולת לכוון את פעילותו של תאגיד, למעט יכולת הנובעת רק ממילוי תפקיד של דירקטור או משרה אחרת בתאגיד, וחוקה על אדם שהוא שולט בתאגיד אם הוא מחזיק מחצית או יותר מסוג מסוים של אמצעי השליטה בתאגיד.

¹¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 37, עמ' 761.

(1) חברה, כמשמעותה בחוק החברות, למעט חברה לתועלת הציבור
כמשמעותה בסעיף 345 לחוק האמור;

(2) שותפות, כמשמעותה בפקודת השותפויות;

"תאגיד בנקאי" – כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981¹²;

"תכנית לשיקום כלכלי", לגבי חייב שהוא תאגיד – תכנית לשיקומו הכלכלי של תאגיד
שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים, כמשמעותה בסימן ג' לפרק ז' בחלק ב';

"תשלום עונשי" – קנס, עיצום כספי וכל תשלום אחר שהוטל כעיצום על החייב בידי
רשות שיפוטית או רשות מינהלית בשל הפרה של חיקוק, למעט ריבית פיגורים
או קנס פיגורים שהתווסף לחוב שאינו תשלום עונשי.

ד ב ר י ה ס ב ר

מן העבר השני, גם מתן הפטר מחובות אלה אינו ראוי.
ערך השלטת החוק ואכיפתו באורח שוויוני על כל אדם חל
גם לגבי חייב שהוא חדל פירעון. מתן הפטר מתשלומים
עונשיים בהליכי חדלות פירעון אינו עולה בקנה אחד עם
ערכים אלה. הוא גם עלול להביא לכך שהליכים אלה
ישמשו מקלט לעבריינים (ראו לעניין זה: עא 5735/09
עיריית טבריה נ' סינואני (17.4.2012)).

הצעת החוק מבקשת לקבוע פתרון מאוזן שייתן מענה
לשתי התכליות האלה. כדי לשמור על ערך השוויון בפני
החוק מוצע לקבוע בסעיפים 89(ב) ו-175(א) כי לא יהיה ניתן
לקבל הפטר מתשלומים עונשיים במסגרת הליכי חדלות
פירעון של יחיד, וכי לא יהיה ניתן לפטור את התאגיד
מתשלומים עונשיים במסגרת אישור תכנית לשיקום כלכלי.
מנגד, וכדי שתשלומים עונשיים אלה לא יבואו על חשבון
שאר הנושים, מוצע לקבוע בסעיף 237 כי מעמדם של
תשלומים אלה יהיה של חובות דחויים וישולם רק לאחר
ששאר הנושים יקבלו את מלוא נשייתם.

כמו כן, מוצע לקבוע כי קנסות וריביות פיגורים
שהתווספו לחוב שאינו תשלום עונשי, לא ייחשבו
לתשלום עונשי. זאת מכיוון שעיקרו של החוב במקרה
זה אינו עונשי.

להגדרה "תאגיד" – מוצע לקבוע כי הוראות החוק יחולו
על כמה סוגים של תאגידיים: חברה ציבורית או חברה
שאינה ציבורית, למעט חברה לתועלת הציבור, ושותפות
רשומה או בלתי רשומה, ציבורית או שאינה ציבורית.
כמו כן, בסעיף 354 להצעת החוק, מוצע להסמיך את השר
להחיל את הוראות החוק המוצע, בצו, על חבר בני אדם
שאינו תאגיד לפי ההגדרה המוצעת, בדומה להוראות
סעיף 380 לפקודת החברות.

להגדרה "תאגיד בנקאי" – מוצע להפנות להגדרת המונח
בחק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, המסדיר את רישוי
פעילותם של תאגידיים בנקאיים.

להגדרה "תשלום עונשי" – הגדרה זו כוללת כל תשלום
אשר הוטל כסנקציה על החייב בידי רשות שיפוטית או
מינהלית.

ההתייחסות בהצעת החוק לתשלומים עונשיים
נובעת מייחודם של תשלומים אלה. תשלומים אלה אינם
באים לפצות את הרשות שהטילה את התשלום על חסרון
כיס שנוצר לה אלא לפגוע בכיסו של החייב כסנקציה על
פעולה שביצע. לכן, אם ישולמו התשלומים העונשיים
מקופת הנשייה הרי שאלה יבואו על חשבון שאר הנושים
כך שלמעשה הניזוקים מאותם התשלומים יהיו הנושים
ולא החייב. תוצאה זו אינה עולה בקנה אחד עם התכלית
שבבסיס התשלום העונשי.

¹² ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

חלק ב': הליכי חדלות פירעון לגבי תאגיד

פרק א': תחולה

תחולה 5. (א) הוראות חלק זה יחולו על הליכי חדלות פירעון לגבי חייב שהוא תאגיד (בחלק זה – התאגיד).

(ב) לא יפתחו הליכי חדלות פירעון לפי חלק זה לגבי תאגיד, אלא אם כן מתקיים לגבי, ביום הגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים, אחד מאלה:

(1) הוא רשום בישראל כתאגיד;

(2) הוא מנהל עסקים בישראל;

(3) יש לו נכסים בישראל.

ד ב ר י ה ס ב ר

הליכים ובדין בבקשה; הפרק השלישי עוסק בהגבלות ובסעדים הזמניים שבית המשפט רשאי להעניק עד להחלטה בבקשה למתן הצו לפתיחת הליכים; הפרק הרביעי קובע את תוכנו של הצו לפתיחת הליכים ואת תוצאותיו; מכאן ואילך עוסקים הפרקים בתוצאות השונות של הצו לפתיחת הליכים. הפרק החמישי עוסק באחת התוצאות העיקריות של הצו לפתיחת הליכים – הקפאת ההליכים; הפרק השישי עוסק במינוי הנאמן הממונה עם מתן הצו לפתיחת הליכים, תפקידיו וסמכויותיו; הפרק השביעי עוסק בשיקום התאגיד וכולל הוראות לגבי הפעלת התאגיד עד להכנת התכנית לשיקום הכלכלי ובדרך לגיבוש ואישור התכנית וכן הוראות לגבי שיקום התאגיד שלא בדרך של תכנית; הפרק השמיני עוסק בפירוק התאגיד.

פרק א': תחולה

סעיף 5 בסעיף קטן (א) מוצע לקבוע כי חלק זה חל על תאגידים בלבד ולא על יחידים.

סעיף קטן (ב) (1) עד (3) קובע את הזיקות המקומיות הנדרשות כדי לפתוח בהליכי חדלות פירעון לגבי תאגיד. תכליתן של הזיקות המוצעות היא לבחון אם מדינת ישראל היא המקום המתאים לניהול הליכי חדלות הפירעון לגבי התאגיד. לכן קיומן של הזיקות ייבחן במועד הגשת הבקשה.

מוצע לקבוע שלוש זיקות חלופיות – החלופה הראשונה מתקיימת אם התאגיד רשום בישראל. זיקה זו היא המקבילה התאגידית לזיקת התושבות. טעם נוסף לקביעת זיקה זו הוא מכיוון שהליכי חדלות פירעון של תאגיד עשויים להסתיים בפירוקו וחסולו של התאגיד, סמכות הנתונה למדינה שבה התאגיד התאגד.

חלופות נוספות המקימות גם הן זיקה מספיקה לישראל לצורך ניהול הליכי חדלות פירעון, הן כאשר התאגיד מנהל עסקים בישראל או כאשר התאגיד מחזיק נכסים בישראל. הרחבת ההגדרה גם לתאגיד המנהל עסקים בישראל נועדה להרחיב את סמכותו של בית המשפט לנהל הליכי חדלות פירעון גם לגבי חברות שאין להן נכסים בישראל. הרחבה זו עולה בקנה אחד עם המגמה הערכנית בפסיקה (ראו: ע"א 2706/11 SYBIL GERMANY PUBLIC).

חלק ב': צו לפתיחת הליכים לגבי תאגיד ותוצאותיו

כללי חלק זה עוסק בהליכי חדלות פירעון של תאגידים. החלק מסדיר את ההליכים החל מהגשת הבקשה לפתוח בהליכים ועד לסיום ההליכים, בשיקום התאגיד או בפירוקו וחסולו.

בדין הקיים הליכי פירוק והליכי הבאה נפתחים בשני מסלולים נפרדים אשר מוסדרים בחקיקה נפרדת: הליכי שיקום כלכלי מוסדרים בחוק החברות ואילו הליכי פירוק מוסדרים בפקודת החברות. לבחירה בפתיחה בהליך הבראה או בהליך פירוק יכולה להיות השפעה רבה על אופן הטיפול בחדלות הפירעון של התאגיד. כך, הפותח בהליך מכתוב במידה רבה את דרך הטיפול המשפטית בתאגיד בלא בדיקה פרטנית לגבי דרך הטיפול המתאימה.

תוצאה זו אינה רצויה, שכן על דיני חדלות הפירעון לנתב את התאגיד להליכים המתאימים ביותר בעבורו. על ניתוב זה להיגזר ממצבו הכלכלי של התאגיד ולא מההליך שבו בחר מגיש הבקשה.

החוק המוצע משנה מצב זה. על פי המוצע, יחלו הליכי חדלות הפירעון בהליך מאוחד שבו ייקבע אם התאגיד חדל פירעון. רק לאחר הכרעה זו יחליט בית המשפט על הדרך שבה נכון לטפל בחדלות הפירעון של התאגיד – הליכי שיקום או הליכי פירוק. במקרה שבו קיים חוסר בהירות בשלב הראשון לגבי ההליך המתאים, יוכל בית המשפט להמשיך בהפעלה קצרה של התאגיד ולבקש מהנאמן להגיש לו דוח ראשוני לגבי מצבו הכלכלי של התאגיד. בהתאם לממצאי הדוח יקבע בית המשפט אם להורות לנאמן לפעול לשיקום התאגיד או לפירוקו.

החוק המוצע מסדיר את הליכי חדלות הפירעון של שותפויות במסגרת ההסדר החל על תאגידים. זאת בשונה מהדין הקיים שבו מוסדרים הליכי חדלות הפירעון של שותפויות בפרק 1 לפקודת פשיטת הרגל, בהתאם לדין החל על יחידים. הטעם לכך הוא ששותפות היא תאגיד ועל כן תכליות דיני חדלות הפירעון המתאימות לה הן תכליות של דיני חדלות הפירעון של תאגידים ולא של יחידים.

חלק ב' שמונה פרקים. הפרק הראשון מגדיר את תחולת החוק; הפרק השני עוסק בבקשה למתן צו לפתיחת

פרק ב': בקשה לצו לפתיחת הליכים והדיון בה

6. אלה רשאים להגיש לבית המשפט בקשה לצו לפתיחת הליכים לגבי תאגיד: הרשאים להגיש בקשה

(1) התאגיד;

(2) נושה;

(3) היועץ המשפטי לממשלה.

7. (א) התאגיד רשאי להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים בהתקיים שניים אלה: בקשת התאגיד

(1) הוא נמצא בחדלות פירעון או שהצו נדרש כדי למנוע את חדלות פירעונו;

(2) סך חובותיו עולה על 25,000 שקלים חדשים.

(ב) בקשת התאגיד יכול שתוגש גם בידי חבר התאגיד אם חבר התאגיד חב בחובות התאגיד מכוח חברותו בו.

ד ב ר י ה ס ב ר

אך מנוסחת באופן מצמצם יותר, כך שאין די בכך שיש בהליכים כדי לסייע לשיקומו של התאגיד אלא יש צורך להראות כי ההליכים נדרשים למניעת חדלות הפירעון של התאגיד.

ההוראה המוצעת יוצרת איוון ראוי יותר בין החשיבות שבמתן אפשרות לשימוש בכלים הייחודיים שמעניקים הליכי חדלות הפירעון ובכללם הקפאת ההליכים לשם שיקום התאגיד, לבין הפגיעה בנושים שהליכים אלה יוצרים.

תנאי נוסף לפתיחת הליכים בידי התאגיד הוא שסך חובותיו של התאגיד עולה על 25,000 שקלים חדשים. תנאי זה נועד למנוע ניהול הליכים לצורך טיפול בחובות נמוכים שאינם מצדיקים את העלויות הכרוכות בכך.

סעיף קטן (ב) עוסק בזהות הגורם בתאגיד, הרשאי להגיש בקשה לחדלות פירעון בשם התאגיד. סעיף 259 לפקודת החברות קובע היום כי כל משתתף רשאי להגיש בקשה לפתוח בהליכי חדלות פירעון. הצעת החוק מבקשת לשנות הוראה זו ולקבוע כי רק התאגיד יוכל להגיש את הבקשה. לפתיחה בהליכי חדלות הפירעון השלכה מרחיקת לכת על התאגיד ועל כלל החברים בו וכן על נושיו, ולכן יש צורך בקבלת החלטה קולקטיבית של החברים בתאגיד על פתיחתו של ההליך. הדרך שבה תתקבל החלטה תיקבע בדין הייעודי המסדיר את פעילות התאגיד. מחלוקת בין חברי התאגיד על עצם הגשת הבקשה לפתוח בהליכים תיפתר אף היא לפי הדין הכללי החל על התאגיד.

לעיקרון זה נקבע חריג, הנוגע למצב שבו חבר התאגיד חב בחובות התאגיד מכוח חברותו בו, דוגמת שותפות. במקרה זה לחדלות הפירעון של התאגיד השלכה ישירה על חבר התאגיד שהוא שותף כללי ועל נכסיו הפרטיים. על כן ראוי לאפשר לו לזווג פתיחה בהליכי חדלות פירעון. לכן, ביחס לחברים מסוג זה מוצע כי גם הם יהיו רשאים להגיש בקשה לפתיחה בהליכי חדלות פירעון בשם התאגיד.

CO. LIMITED 'ה' הרמטיק נאמנות (1975) בע"מ (פורסם באר"ש, 4.9.15). כמוכך, שמתן הסמכות לבית המשפט לנהל הליכי חדלות פירעון לגבי תאגידים אלה אינו מונע מבית המשפט לבחון אם בנסיבות המקרה הספציפי ישראל היא הפורום הנאות לניהול ההליכים.

כהשלמה להסדר המוצע בסעיף זה, מוצע לקבוע, בחלק ט' להצעת החוק, הוראות לעניין הליכי חדלות פירעון בין לאומיים – שיספקו תשתית משפטית לניהולם היעיל של הליכים אלה.

פרק ב': בקשה לצו לפתיחת הליכים והדיון בה

סעיף 6 סעיף 6 המוצע קובע כי הרשאים להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים לגבי תאגיד הם התאגיד, נושיו או היועץ המשפטי לממשלה. התאגיד והנושים הם בעלי העניין הישירים בהליכי חדלות פירעון ומכאן זכותם להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים. הקניית האפשרות להגשת בקשה לפתיחת הליכים ליועץ המשפטי לממשלה מבוססת על אחריותו לשמירת האינטרס הציבורי. משום כך, מוצע להגביל את האפשרות להגשת בקשה בידי היועץ המשפטי לממשלה, בסעיף 11 להצעת החוק, למקרים שבהם קיים אינטרס ציבורי בכך.

סעיף 7 סעיף קטן (א) קובע שני תנאים להגשת בקשה לצו לפתיחת הליכים על ידי התאגיד. התנאי הראשון הוא שהתאגיד נמצא במצב כלכלי של חדלות פירעון, או שהצו נדרש כדי למנוע כניסה למצב של חדלות הפירעון. התנאי השני נועד להבהיר כי תאגיד רשאי להגיש בקשה לפתוח בהליכי חדלות פירעון גם לפני שהוא חדל פירעון, אך רק אם ההליכים נדרשים כדי למנוע את חדלות הפירעון.

נציין כי סעיף 350(ב)(1) לחוק החברות קובע כי בית המשפט רשאי להורות על הקפאת הליכים ולפתוח בהליכי הבראה אם שוכנע כי יהיה בכך כדי לסייע להבראת החברה. ההגדרה בחוק החדש מבוססת על הגדרה זו

8. בקשה להפעלת התאגיד במסגרת צו לפתיחת הליכים
- (א) תאגיד רשאי, במסגרת בקשה לצו לפתיחת הליכים, לבקש מבית המשפט להורות על הפעלת התאגיד לצורך שיקומו הכלכלי.
- (ב) בבקשה כאמור בסעיף קטן (א) יכלול התאגיד מתווה ראשוני לשיקומו הכלכלי ויפרט את האמצעים למימון ההוצאות הכרוכות בהפעלת התאגיד.
- (ג) השר רשאי לקבוע פרטים נוספים שיש לכלול בבקשה.
9. בקשת נושה
- (א) נושה רשאי להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים אם התאגיד נמצא בחדלות פירעון; הוכחת חדלות הפירעון של התאגיד יכול שתיעשה באמצעות החזקה שבסעיף 10.
- (ב) נושה רשאי לציין במסגרת בקשה לצו לפתיחת הליכים, את העדפתו לעניין פירוק התאגיד או שיקומו הכלכלי ולצרף את הצעתו לעניין זה.
- (ג) נושה בחוב שטרם הגיע מועד פירעונו אינו רשאי להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים אלא אם כן קיים חשש ממשי כי התאגיד פועל במטרה להונות את נושיו, להעדיף מי מנושיו או להבריח את נכסיו.

ד ב ר י ה ס ב ר

של ההליכים. עם זאת, על האמצעים למימון ההוצאות הכרוכות בהפעלת התאגיד להיות ברורים ומפורטים, זאת כדי להבטיח כי הפעלת התאגיד לא תחמיר את הפגיעה בנושים.

סעיף 9 סעיף זה מונה את התנאים להגשת בקשה בידי נושה. על פי המוצע, נושה רשאי להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים רק כאשר התאגיד נמצא בחדלות פירעון. זאת בניגוד לבקשה מוגשת בידי התאגיד עצמו, אשר יכולה להיות מוגשת גם כאשר ההליכים נדרשים כדי למנוע את חדלות הפירעון. הטעם לכך הוא שבקשה למתן צו לפתיחת הליכים בידי נושה משמעותה בקשה לכפות על האורגנים של התאגיד להתפרק מסמכויותיהם ולהעביר את התאגיד לניהולו של נאמן. ההצדקה לבקשה זו נובעת מכך שהתאגיד אינו יכול לפרוע את חובותיו לנושיו. לכן רק כאשר התאגיד כבר נמצא בחדלות פירעון ואינו יכול לפרוע את חובותיו לנושיו מתגבשת זכותם של הנושים לפנות לבית המשפט בבקשה למתן צו לפתיחת הליכים.

מוצע להבהיר בסעיף קטן (ב) כי נושה רשאי, במסגרת בקשתו לצו לפתיחת הליכים, לציין האם הוא מעדיף שהתאגיד יופנה למסלול של פירוק או של שיקום כלכלי, ולצרף את הצעתו לעניין זה. להצעה זו אין נפקות בדיון. תכליתה להבהיר כי אין לפרש את זכותו של התאגיד לבקש את הפעלת התאגיד לפי סעיף 8 כהסדר שלילי המונע מנושה לצרף הצעה לבקשתו לצו לפתיחת הליכים.

עוד מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ג) כי נושה עתידי לא יהיה רשאי להגיש בקשה לפתוח בהליכים אלא בנסיבות שבהן קיים חשש ממשי כי החייב פועל במטרה להונות את נושיו, להעדיף מי מנושיו או להבריח את נכסיו. הטעם לכך הוא הרצון לקבוע נקודת זמן ברורה וודאית לזכאות הנושה לפתוח בהליכים, כפי שהוסבר כבר בדברי ההסבר לסעיף 2 להצעת החוק. כמו כן, החרגת מקרים אלה מהכלל

סעיפים 8 ו-17 הצעת החוק מבקשת ליצור מסלול מאוחד לפתיחה בהליכי חדלות פירעון. זאת כדי לאפשר לבית המשפט לקבוע את מסלול הטיפול הנכון בתאגיד – פירוק או שיקום, בלא קשר לדרך שבה נפתחו ההליכים. ואולם להעדר השליטה על תוצאות ההליך עלול להיות אפקט מצנן על המוטיבציה של התאגיד לפתוח בהליכי שיקום, גם כאשר התאגיד סבור כי שיקומו אפשרי. זאת מהחשש שבית המשפט לא יקבל את עמדת התאגיד ויורה על פירוקו.

כדי לצמצם אפקט מצנן זה, מוצע לקבוע, בסעיף 8 המוצע, כי התאגיד יוכל לבקש מבית המשפט, במסגרת הבקשה לצו לפתיחה בהליכים, להורות על הפעלתו לצורך שיקומו הכלכלי.

אם בית המשפט יסבור כי אין די במתווה הראשוני שהגיש התאגיד במסגרת הבקשה (ראו הסבר להלן) כדי להוות בסיס כלכלי מספק להורות על הפעלתו, ייתן בית המשפט לתאגיד הזדמנות לחזור בו מבקשתו או לתקנה. מתן האפשרות לתאגיד לחזור בו מבקשתו מצמצם את חוסר הוודאות לגבי התוצאות האפשריות של בקשתו לפתוח בהליכים.

להצעת התאגיד להפעלתו במסגרת הליכי חדלות הפירעון יש לצרף מתווה ראשוני לשיקום הכלכלי, וכן את מקורות המימון להפעלתו בתקופת ההפעלה.

הנוסח המוצע מדגיש כי די במתווה שיקום ראשוני וכלכלי בלבד. זאת מכיוון שמדובר בשלב התחלתי של ההליכים, שבו נבחנת האפשרות להורות על הכנת מתווה לשיקום בלבד ולא נבחנת תכנית השיקום עצמה. יצוין כי בהתאם לדין הקיים (ראו: תקנות 7 ו-38 לתקנות החברות (בקשה לפשרה או הסדר), התשס"ב-2002 (להלן – תקנות החברות (בקשה לפשרה או הסדר))) מוטלת חובה לערוך פירוט מלא ורחב של תכנית ההבראה בבקשה לצו הקפאת הליכים. ואולם כאמור, פירוט כזה אינו אפשרי בשלב זה

10. (א) בבקשה לצו לפתיחת הליכים שמגישה הנושה, חזקה היא כי התאגיד נמצא בחדלות פירעון בהתקיים אחד מאלה:

(1) הנושה מסר לתאגיד דרישה לתשלום חוב שסכומו עולה על 25,000 שקלים חדשים והחוב לא שולם בתוך 30 ימים ממועד מסירת הדרישה, ובלבד שמתקיימים כל אלה:

(א) אין מחלוקת בתום לב על החוב ואין לתאגיד זכות קיזוז או עילה אחרת שיש בה כדי להצדיק את אי-תשלום החוב;

(ב) הנושה הגיש את הבקשה לצו לפתיחת הליכים בתוך שלושה חודשים מהמועד שמסר לתאגיד את דרישת התשלום;

(2) מונה כונס נכסים לכלל נכסי התאגיד או למרביתם;

(3) הומצאה לתאגיד אזהרה לפי סעיף 7 לחוק ההוצאה לפועל או דרישת תשלום לפי סעיף 4 לפקודת המסים (גבייה) לתשלום חוב שסכומו עולה על 25,000 שקלים חדשים והחוב לא שולם בתוך התקופה שנקבעה באזהרה או בדרישה;

(4) בית המשפט נתן פסק דין המורה לתאגיד לשלם לנושה סכום העולה על 25,000 שקלים חדשים ופסק הדין לא קיים, כולו או חלקו, ובלבד שאם פסק הדין קיים בחלקו – הסכום שנותר לתשלום עולה על 25,000 שקלים חדשים.

(ב) בבקשה לצו לפתיחת הליכים המתבססת על חזקת חדלות הפירעון, יפרט הנושה מדוע אין די בהליכי גבייה אחרים לפי דין כדי להביא לגביית החוב.

(ג) חזקת חדלות הפירעון ניתנת לסתירה בידי התאגיד אם הוכיח כי אי-תשלום החוב אינו נובע מחדלות פירעון של התאגיד.

ד ב ר י ה ס ב ר

החזקה הראשונה, הקבועה בסעיף קטן (א)(1), מתקיימת כאשר הנושה מסר לתאגיד דרישה לתשלום חוב שסכומו עולה על 25,000 שקלים חדשים והתאגיד לא שילם את אותו החוב בתוך שלושים ימים. זאת אף שמדובר בחוב שאינו שנוי במחלוקת בתום לב, ושאינו לתאגיד זכות קיזוז או עילה אחרת המצדיקה את אי-התשלום. תנאי נוסף הוא שהבקשה למתן צו לפתיחת הליכים תוגש בתוך שלושה חודשים ממועד מסירת דרישת התשלום לתאגיד.

הצירוף "אין מחלוקת בתום לב על החוב" שבסעיף קטן (א)(1)(א) נועד להבהיר כי החזקה מתקיימת רק כאשר קיומו של החוב והחובה לשלמו ברורים לשני הצדדים. גם התנאי ולפיו אין לתאגיד זכות קיזוז או עילה אחרת שיש בה כדי להצדיק את אי-תשלום החוב, שבאותו סעיף קטן, נועד לאותה המטרה.

לפי הדין הקיים ניתן לראות חברה כחדלת פירעון אם לא שילמה סכום של 5 שקלים (ראו סעיף 258(1) לפקודת החברות). מדובר בסכום נמוך מאוד שלא ראוי לבסס עליו חזקת חדלות פירעון. על כן מוצע לשנות סכום זה ל-25,000 שקלים חדשים שהוא סכום משמעותי שיש בו כדי להעיד על כך שהתאגיד חדל פירעון לכאורה. בהקשר זה יובהר כי סכום מינימום זה אינו מונע מנושים בעלי חובות נמוכים יותר להגיש בקשת חדלות פירעון שאינה מתבססת על חזקת חדלות הפירעון. אפשרות נוספת העומדת לרשות נושים אלה, היא לשלוח יחד

שלפיו נושה עתידי אינו רשאי להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים, נועדה למנוע מהחייב לנצל לרעה את חסימת דרכם של הנושים לבית המשפט.

בקשת נושה לצו לפתיחת הליכים אינה מותנית בקיומו של סך מוערי של חובות. זאת בניגוד לבקשת תאגיד לצו לפתיחת הליכים שבו קיים תנאי סף זה. לאבחנה זו שני טעמים עיקריים. הראשון הוא הקושי של הנושים לאמוד את כלל חובותיו של התאגיד באופן מדויק. הטעם השני הוא הרצון לאפשר לנושים שהם עובדי התאגיד לפתוח בהליכי חדלות פירעון גם כאשר מדובר בתאגידים בעלי חובות נמוכים. זאת בעיקר כדי שהעובדים יוכלו לממש את זכויותיהם במוסד לביטוח לאומי המעניק גמלה בהליכי חדלות פירעון לחובות בגין שכר עבודה שלא שולם לפי סעיף 182 לחוק הביטוח הלאומי.

סעיף 10 הסעיף קובע חזקות שבהן יכול הנושה להשתמש כדי להוכיח שהתאגיד נמצא בחדלות פירעון. חזקות אלה נדרשות מכיוון שבמקרים רבים אין בידי הנושה מידע מספק כדי להוכיח את חדלות פירעונו של התאגיד.

מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) ארבע חזקות חלופיות להוכחת חדלות הפירעון של התאגיד. חזקות אלה מבוססות על החזקות הקבועות היום בסעיף 258 לפקודת החברות, אך נעשו בהן כמה שינויים.

11. בקשת היועץ המשפטי לממשלה
היועץ המשפטי לממשלה רשאי להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים אם מצא כי קיים אינטרס ציבורי לכך; על בקשה כאמור יחולו הוראות חלק זה החלות לגבי בקשה לצו לפתיחת הליכים שהגיש נושה.
12. צירוף מסמכים לבקשה לצו לפתיחת הליכים
המבקש צו לפתיחת הליכים יצרף לבקשתו תצהיר המאמת את העובדות שעליהן נסמכת בקשתו; השר רשאי לקבוע מסמכים נוספים שעל המבקש צו לפתיחת הליכים לצרף לבקשתו לצורך הוכחת התנאים להגשתה.
13. (א) הודעה על הגשת בקשה לצו לפתיחת הליכים תפורסם לציבור בדרך ובמועד שיקבע השר.

ד ב ר י ה ס ב ר

במקרים רבים קיימים פערי מידע בין התאגיד לבין נושיו, שאינם מאפשרים לנושים לדעת לאשורו את מצבו הכלכלי המלא של התאגיד. חזקות אלה מעבירות למעשה את נטל הראייה לתאגיד שנדרש להוכיח כי איתשולם החוב אינו נובע מחדלות פירעון. סעיף קטן (ג) המוצע מבהיר עניין זה וקובע כי החזקה שעליה מבוססת בקשת הנושה ניתנת לסתירה על ידי התאגיד, אם התאגיד מסוגל להוכיח כי איתשולם החוב אינו נובע מחדלות פירעון.

סעיף 11 מוצע לקבוע כי היועץ המשפטי לממשלה רשאי גם הוא להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים כאשר קיים אינטרס ציבורי בפתיחת הליכי חדלות פירעון לגבי תאגיד. סמכות דומה נתונה ליועץ המשפטי לממשלה לפי הדין הקיים, בסעיף 261 לפקודת החברות. אותו סעיף אינו מציין עילת חדלות פירעון כאחת העילות שלגביהן מוסמך היועץ המשפטי לממשלה להגיש בקשת פירוק, ואולם בית המשפט פירש את הסמכות ככוללת גם מקרים של חדלות פירעון (ראו משל: ע"א 577/74 בנק ארץ ישראל בריטניה נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד כט (2) 6). כעת, מוצע לקבוע זאת במפורש.

עוד מוצע כי יחולו על בקשה זו ההוראות החלות על בקשת נושה. זאת מכיוון שבדומה לנושה, גם היועץ המשפטי לממשלה הוא גורם חיצוני לתאגיד. יובהר כי החלת ההוראות מתייחסת לכלל ההוראות החלות על בקשת נושה, לרבות לענין סעדים זמניים.

כהשלמה לסעיף זה, מוצע, בסעיף 360(9) להצעת החוק, במסגרת התיקון לחוק החברות העוסק בפירוק חברה שלא במסגרת הליכי חדלות פירעון, להקנות ליועץ המשפטי לממשלה להגיש בקשה לפירוק חברה מטעמי צדק ויושר (ראו: סעיף 342(ב) לחוק החברות כנוסחו המוצע בסעיף 360(9) האמור).

סעיף 12 מוצע לקבוע כי בקשה לצו לפתיחת הליכים תאומת בתצורה. עוד מוצע להסמיך את השר לקבוע אילו מסמכים נוספים ידרוש מגיש הבקשה למתן צו לפתיחת הליכים לצרף לבקשתו לצורך הוכחת תנאי הסף להגשת הבקשה.

סעיף 13 הליכי חדלות פירעון הם הליכים קולקטיביים המשפיעים על כל בעלי העניין בתאגיד. גם למי שאינו בעל עניין בתאגיד יכול להיות עניין בידיעה על

דרישות תשלום שסכומן הכולל עולה על 25,000 שקלים חדשים.

החזקה השנייה, הקבועה בסעיף קטן (א)(2), קמה כאשר מונה כונס נכסים לכלל נכסי התאגיד או למרביתם. מצב זה מהווה חזקה לכאורה לכך שהתאגיד נכשל ביכולתו לפרוע את חובותיו.

החזקה השלישית, הקבועה בסעיף קטן (א)(3), קמה כאשר נפתחו הליכי גבייה כנגד התאגיד. הרציונל שבבסיס חזקה זו דומה במהותו לרציונל שבבסיס החזקה הראשונה. זאת משום שנקיטת הליכי גבייה כנגד התאגיד מלמדת על כך שלכאורה התאגיד אינו יכול לשלם את חובותיו. לכן גם ביחס לחזקה זו, מוצע כי היא מתקיימת רק אם מדובר בחובות העולים על 25,000 שקלים חדשים.

החזקה הרביעית, הקבועה בסעיף קטן (א)(4), קמה כאשר בית המשפט נתן פסק דין המורה לתאגיד לשלם לנושה סכום העולה על 25,000 שקלים חדשים, ופסק הדין לא קיים, כולו או חלקו, ובלבד שאם פסק הדין לא קיים בחלקו – הסכום שנוטר לתשלום עולה על 25,000 שקלים חדשים. במקרה שבו ניתן פסק דין של בית משפט, ברור לכאורה שהחוב אינו שנוי במחלוקת והתאגיד מודע לחוב, לכן אין צורך בשליחת דרישת תשלום מאת הנושה ומדובר בחזקה נפרדת.

תכליתן של חזקות חדלות הפירעון היא לסייע לנושה להוכיח כי התאגיד חדל פירעון, ואולם נושים עלולים לנסות ולעשות בהן שימוש לרעה כאמצעי לחץ לגבייה. במטרה לצמצם אפשרות זו, מוצע לקבוע כי בבקשה לצו לפתיחת הליכים המבוססת על אחת מהחזקות הקבועות בסעיף יפרט הנושה מדוע הוא מבקש לפתוח בהליכי חדלות פירעון, ומדוע אין די בהליכי גבייה אחרים כדי להביא לגביית חובו. השימוש במילה "יפרט" מבהיר כי אין הכוונה לכך שעל הנושה להוכיח כי הליכי גבייה אחרים אינם אפקטיביים בנסיבות הבקשה, אלא להסביר מדוע יש הצדקה לפתוח בהליך חדלות פירעון ולא בהליך גבייה.

החזקות שמוצע לקבוע בסעיף זה אינן חזקות חלוטות להיותן של התאגיד בחדלות פירעון. יכולות להיות סיבות אחרות לאיתשולם החוב בידי התאגיד. קביעתן של חזקות אלה נועדה לאפשר לנושי התאגיד לבסס את עילת חדלות הפירעון של התאגיד בדרך פשוטה ויעילה. זאת משום

- (ב) מגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים ימציא העתק ממנה לממונה מיד עם הגשתה, ואם המגיש הוא הנושה – גם לתאגיד.
- (ג) כל אדם העלול להיפגע ממתן צו לפתיחת הליכים רשאי לעיין בבקשה ולהעתיקה; השר יקבע הוראות לעניין זכות העיון לפי סעיף קטן זה.
14. (א) אדם העלול להיפגע ממתן צו לפתיחת הליכים רשאי להגיש לבית המשפט התנגדות לבקשה לצו לפתיחת הליכים.
- (ב) השר יקבע הוראות לעניין הגשת ההתנגדות, ובכלל זה לעניין הפרטים שייכללו בה, מועד הגשתה ואופן המצאתה.
15. שוכנע בית המשפט כי בקשה לצו לפתיחת הליכים הוגשה בחוסר תום לב, רשאי הוא לחייב את מגיש הבקשה בכפל הוצאות המשפט, במסגרת פסיקת ההוצאות.
16. דיון בבקשה לצו לפתיחת הליכים ובהתנגדויות שהוגשו לה יתקיים בהקדם האפשרי, ובית המשפט ייתן את החלטתו בבקשה בהקדם האפשרי לאחר קיום הדיון.
17. ביקש התאגיד בבקשה לצו לפתיחת הליכים להורות על הפעלת התאגיד, כאמור בסעיף 8, וסבר בית המשפט כי אין במתווה הראשוני לשיקומו הכלכלי של התאגיד, שהוגש, כדי להוות בסיס כלכלי מספק למתן צו לפתיחת הליכים המורה על הפעלת התאגיד, יאפשר לתאגיד לתקן את המתווה הראשוני שהגיש או לחזור בו מבקשתו לצו, בתוך התקופה שיוורה.
18. (א) מצא בית המשפט כי מתקיימים התנאים להגשת בקשה לצו לפתיחת הליכים, ייתן צו לפתיחת הליכים.
- (ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), מצא בית המשפט כי מתקיימים שניים אלה רשאי הוא לדחות את הבקשה לצו לפתיחת הליכים:

ד ב ר י ה ס ב ר

בקשה בחוסר תום לב, בכפל הוצאות משפט, במסגרת פסיקת ההוצאות. מובן כי סעיף זה אינו גורע מהזכות להגיש תביעה בשל עוולה נויקית שנגרמה בשל הגשת בקשת סרק, ככל שהתקיימו יסודות העוולה.

סעיף 16 להכרעה מהירה בבקשה לצו לפתיחת הליכים חשיבות רבה. עד להכרעה נתונים עסקי התאגיד בחוסר ודאות אשר עלול להכביד מאוד על יכולתו להמשיך ולפעול באופן תקין. גם נושי התאגיד עלולים להיות בתקופה זו בחוסר ודאות שיקשה על התנהלותם. לכן מוצע לקבוע כי הדיון בצו לפתיחת הליכים יתקיים בהקדם האפשרי ובית המשפט ייתן את החלטתו בבקשה בהקדם האפשרי לאחר הדיון.

סעיף 18 לפי הדין הקיים יש לבית המשפט שיקול דעת רחב בהחלטה אם לתת צו פירוק לגבי חברה (ראו סעיף 263 לפקודת החברות). גם לעניין צו הקפאת הליכים, הדין הקיים (ראו סעיף 335 לחוק החברות) אינו מגביל את שיקול הדעת של בית המשפט במתן הצו.

למתן שיקול דעת רחב לבית המשפט במתן הצו חשיבות רבה. הוא מאפשר לבית המשפט לתת מענה ייחודי למקרים מורכבים שבהם מתן הצו אינו פתרון מיטבי ולהתאים את ההליך לנסיבות המקרה. ואולם לשיקול דעת רחב זה גם חיסרון משמעותי והוא הפגיעה בוודאות.

הפתיחה בהליכים כדי שיוכל להחליט האם וכיצד לנהל עסקים מול התאגיד שעלול להימצא בחדלות פירעון. כדי להביא לידיעת הציבור כי הוגשה בקשה לפתיחה בהליכים מוצע לקבוע חובת פרסום הודעה על הגשת הבקשה בדרך ובמועד שיקבע השר בתקנות.

לעניין הבקשה עצמה מוצע לקבוע כי על מגיש הבקשה להעבירה באופן מידי לממונה, בהיותו הגורם הממשלתי האמון על שמירת האינטרס הציבורי בהליכי חדלות פירעון, וכן לתאגיד, אם מגיש הבקשה הוא נושה. עוד מוצע להעניק לכל בעל עניין העלול להיפגע ממתן הצו זכות עיון בבקשה וכן זכות להעתיקה. הוראות לעניין זה ייקבעו בידי השר בתקנות.

סעיף 14 מוצע לקבוע, כי כל מי שעלול להיפגע ממתן הצו יהיה רשאי להגיש לבית המשפט התנגדות לבקשה. ההוראות לעניין סדרי הגשת ההתנגדות ואופן הגשתה יוסדרו בתקנות שיקבע השר.

סעיף 15 להגשת בקשה למתן צו לפתיחת הליכים עלולה להיות השלכה קשה על בעלי העניין בתאגיד, במיוחד כאשר מוגשת בקשת סרק בידי נושה. כדי לצמצם שימוש לרעה בבקשות למתן צו לפתיחת הליכים מוצע להעניק לבית המשפט את הסמכות לחייב את מי שהגיש

- (1) מתקיימות נסיבות מיוחדות שבשלהן מתן הצו כשלעצמו יפגע באפשרות להביא לשיקומו הכלכלי של התאגיד; לעניין זה רשאי בית המשפט להביא בחשבון, בין השאר את יכולתו הכלכלית הכוללת של התאגיד;
- (2) אין בדחיית הבקשה כדי לפגוע בנושים.

פרק ג': הגבלות וסעדים זמניים עד למתן צו לפתיחת הליכים

19. תאגיד שהוגשה לגביו בקשה לצו לפתיחת הליכים לא יבצע עסקה חריגה כהגדרתה בחוק החברות עד למתן החלטה בבקשה, אלא באישור בית המשפט.
20. (א) הוגשה לבית המשפט בקשה לצו לפתיחת הליכים, רשאי בית המשפט, לבקשת התאגיד או נושה, לתת צו זמני המורה על אחד או יותר מאלה (בפרק זה – סעד זמני), אם שוכנע כי קיימות ראיות לכאורה לכך שמתקיימים התנאים למתן צו לפתיחת הליכים כאמור בסעיף 18:

ד ב ר י ה ס ב ר

בקשיים מול ספקים ונותני אשראי. בנוסף, הוא עלול להיות חשוף לפעולות גבייה של נושים שונים שינסו לשפר את מצבם לפני מתן הצו. מבחינת הנושים, הרי שבתקופה זו הם עלולים להיות חשופים לפעולות שיבצעו התאגיד או נושים אחרים שלו, אשר יביאו לפגיעה במצבם ולהקטנת מסת הנכסים של התאגיד.

כדי להתמודד עם קשיים אלה יש צורך לאפשר לבית המשפט לתת סעדים זמניים למשך תקופת הביניים. סעדים אלה דומים במידה רבה לסעדים הקבועים בתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן – תקנות סדר הדין האזרחי). ואולם בשל המאפיינים הייחודיים של ההליכים מוצע לקבוע הוראות ספציפיות לעניין הסעדים הזמניים לפי חוק זה. יובהר כי אין בכך כדי למנוע מבית המשפט לתת סעדים זמניים בהתאם להוראות תקנות סדר הדין האזרחי.

סעיף 19 מוצע כי תאגיד שהוגשה לגביו בקשה לצו לפתיחת הליכים, לא יבצע עסקה חריגה כהגדרתה בחוק החברות עד למתן החלטה בבקשה, אלא באישור בית המשפט. ההצעה נועדה לאזן בין החשיבות של המשך פעילותו העסקית הסדירה של התאגיד בתקופה שלאחר הגשת הבקשה, לבין ההבנה שמדובר בתקופה מסוכנת ורגישה בעבור הנושים. לכן, מוצע לקבוע כי במהלך תקופה זו ישמור התאגיד על "סטטוס קוו" וימשיך לנהל את עסקיו הרגילים אך לא יבצע עסקאות חריגות אלא באישור בית המשפט.

מגבלה זו שונה משאר הסעדים הזמניים שניתן לקבל לפי פרק זה בכך שהיא חלה על כל תאגיד שהוגשה לגביו בקשה לצו לפתיחת הליכים, ואין צורך להגיש בקשה נפרדת כדי להחילה.

סעיף 20 לסעיף קטן (א)

סעיף קטן זה קובע את הסעדים הזמניים שבית המשפט רשאי להעניק בתקופת הביניים. הסעדים הקבועים בפסקאות (1) עד (3) של סעיף קטן (א) מובאים במדרג עולה בהתאם למידת ההתערבות בעצמאות התאגיד.

לוודאות ולקביעתם של כללי משחק ברורים ויציבים ערך רב לפיתוחו של שוק אשראי משוכלל. ודאות משפטית תאפשר לתאגיד ולנותני האשראי שלו לכלכל את צעדיהם בעת מתן האשראי ולתמחרו כראוי. על הדין לאזן בין שני אינטרסים נוגדים אלה.

בהתאם לכך, מוצע לקבוע כי הכלל יהיה שאם הוכח לפני בית המשפט שמתקיימים התנאים להגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים, יהיה עליו לתת את הצו. בכך מקדמת ההצעה את עקרון הוודאות.

ואולם לכלל זה מוצע גם לקבוע חריג. חריג זה מתקיים אם בית המשפט משתכנע שמתקיימות נסיבות מיוחדות שבשלהן עצם מתן הצו יפגע בשיקום התאגיד ושאין בדחיית הבקשה כדי לפגוע בנושים. במקרה כזה יש הצדקה לדחות את הבקשה למתן הצו. על אף התקיימות התנאים להגשת הבקשה וזאת כדי לאפשר את שיקומו היעיל של התאגיד.

דוגמה אפשרית לחריג זה היא כאשר אי-יכולתו של התאגיד לשלם את חובותיו משקפת קושי תזרימי זמני וקצר ולא חדלות פירעון מהותית. פתיחת הליכי חדלות פירעון במקרה זה עלולה דווקא לפגוע באפשרות לשיקומו של התאגיד. הנוסח המוצע מתייחס לאפשרות זו וקובע (בסעיף קטן (ב)(1)) כי במסגרת בחינת התקיימותו של החריג רשאי בית המשפט לבחון את יכולתו הכלכלית הכוללת של התאגיד. זאת כדי להבהיר כי בית המשפט רשאי, במסגרת בחינת התקיימותו של נסיבות מיוחדות שבשלהן מתן הצו יפגע בשיקומו הכלכלי של התאגיד, לבחון את מצבו הפיננסי של התאגיד באופן רחב, לרבות מצבו המאוזן.

פרק ג': הגבלות וסעדים זמניים עד למתן צו לפתיחת הליכים

כללי התקופה שממועד הגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים ועד להכרעה בה (להלן – תקופת הביניים) יוצרת סיכונים וקשיים בכל הנוגע להתנהלות התאגיד ונושיו. בתקופת הביניים עלול התאגיד להיתקל

- (1) איסור לבצע עסקאות מסוימות או התניית ביצוען באישור מאת בית המשפט;
- (2) מינוי נאמן זמני לשם הבטחת הפעלתו וניהולו התקין של התאגיד ושמירה על נכסיו; על מינוי נאמן זמני יחולו הוראות סעיף 33; בית המשפט יקבע את תפקידו וסמכויותיו של הנאמן הזמני;
- (3) איסור לפרוע את חובות העבר של התאגיד והקפאת הליכים נגד התאגיד; ניתן סעד זמני כאמור –
- (א) ימנה בית המשפט נאמן זמני לפי פסקה (2);
- (ב) רשאי בית המשפט להחיל את הוראות סימן ב' לפרק ז', כולן או חלקן, לעניין הפעלת התאגיד;
- (ג) יראו את מועד מתן הסעד הזמני, לעניין הליכי חדלות הפירעון של התאגיד, כמועד מתן הצו לפתיחת הליכים לגבי אותו תאגיד.
- (ב) בהחלטתו אם לתת סעד זמני וכן בקביעת סוג הסעד, היקפו ותנאיו, לרבות קביעת ערובה שעל המבקש להמציא, ישקול בית המשפט בין השאר:
- (1) את הנוק שייגרם למבקש אם לא יינתן הסעד הזמני לעומת הנוק שייגרם למשיב ולשאר בעלי העניין בהליך אם הסעד הזמני יינתן;
- (2) אם הבקשה הוגשה בתום לב ואם מתן הסעד צודק וראוי בנסיבות העניין, ואינו פוגע במידה העולה על הנדרש.

ד ב ר י ה ס ב ר

התאגיד, ומקדים את המשטר המשפטי שיחול על התאגיד אם יינתן צו לפתיחת הליכים. בגלל הפגיעה בנושים הכרוכה במתן סעד זה, מוצע לקבוע כי יחד עם מתן הסעד ימנה בית המשפט נאמן זמני לתאגיד.

מכיוון שסעד זה דומה במידה רבה לתוצאה הנובעת מפתיחת הליכי חדלות פירעון, ומכיוון שיחד עם מתן הסעד ממונה נאמן זמני לתאגיד, מוצע לקבוע כי במקרה זה יראו את מועד מתן הסעד הזמני כמועד מתן הצו לפתיחת הליכים. עוד מוצע לקבוע לעניין זה כי בית המשפט רשאי להחיל את הוראות סימן ב' לפרק ז' לעניין הפעלת התאגיד. זאת כדי לאפשר לתאגיד להמשיך בפעילותו עד להכרעה בבקשה למתן צו לפתיחת הליכים.

לסעיף קטן (ב)

מוצע לפרט את השיקולים שעל בית המשפט לשקול בהחלטתו אם לתת סעד ומה יהיה סוג הסעד שיינתן והיקפו. הרשימה המפורטת בסעיף קטן זה אינה רשימה סגורה ובית המשפט רשאי לשקול שיקולים נוספים. שיקולים אלה מבוססים על תקנות סדר הדין האזרחי (ראו תקנה 362 לתקנות סדר הדין האזרחי). נציין כי בימים אלה נערך תיקון נרחב בתקנות סדר הדין האזרחי. לכשיתקנו התקנות החדשות תיבחן התאמת המבחנים למתן סעד זמני לפי חוק זה למבחנים שייקבעו לכך בתקנות סדר הדין האזרחי.

הסעד המתון ביותר הוא מניעת עסקאות מסוימות או התניית ביצוען באישור בית המשפט (פסקה (1)). סעד זה עשוי להינתן כאשר עולה חשש שהתאגיד עלול לבצע עסקאות להברחת נכסים והעדפת נושים, או עלול לבצע פעולות אחרות שעלולות לפגוע בנושים. סעד זה יכול לחול על עסקאות שההגבלה שבסעיף 19 להצעת החוק, המחייבת אישור מראש של בית המשפט לעסקאות חריגות, אינה חלה עליהן.

סעד נוסף ומשמעותי יותר הוא מינוי של נאמן זמני (פסקה (2)). על פי המוצע ייקבע היקף תפקידיו וסמכויותיו של הנאמן הזמני בידי בית המשפט בהתאם לנסיבות העניין. הדבר יאפשר לבית המשפט להתאים את הסעד הזמני לנסיבות וכן למתן את הפגיעה בתאגיד הכרוכה במינוי נאמן זמני. היקף סמכויותיו של הנאמן הזמני יכול לנוע בין מינוי כמשקיף או כמפקח על פעילות התאגיד ועד לניהולו של התאגיד בדומה לנאמן קבוע.

אף שמדובר בסעד זמני בלבד, ייעשה מינוי הנאמן הזמני לפי ההוראות הקבועות בסעיף 33 להצעת החוק. זאת, כיוון שהוראות ניגוד העניינים והכשירות רלוונטיות גם כאשר מדובר בנאמן זמני וכיוון שלעיתים קרובות הנאמן שמונה במסגרת הסעד הזמני ממשיך בכהונתו גם לאחר מתן הצו לפתיחת הליכים.

סעד אפשרי נוסף הוא הטלת איסור על פירעון חובות העבר של התאגיד והקפאת הליכים נגדו (פסקה (3)). סעד זמני זה מחיל למעשה משטר קולקטיבי על ניהול חובות

(ג) סעד זמני יינתן לתקופה שלא תעלה על 30 ימים; בית המשפט רשאי, לאחר שמיעת הצדדים להליך, להאריך את התקופה האמורה לתקופה אחת נוספת שלא תעלה על 30 ימים.

(ד) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכות בית המשפט לתת סעד זמני אחר לפי תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984¹⁵.

21. סעד זמני במעמד צד אחד (א) בקשה למתן סעד זמני תידון במעמד הצדדים, ואולם רשאי בית המשפט, אם שוכנע, על בסיס ראיות מהימנות לכאורה, כי קיים חשש סביר שהשהיית הדיון עד לקיומו במעמד הצדדים תסכל את מתן הסעד או תגרום למבקש נזק חמור, לתת במעמד צד אחד –

(1) לבקשת התאגיד – סעד זמני כאמור בסעיף 20(א)(1) עד (3);

(2) לבקשת נושה – סעד זמני שעניינו איסור על ביצוע עסקה מסוימת או התניית ביצועה באישור מאת בית המשפט, כאמור בסעיף 20(א)(1).

(ב) הודעה על מתן סעד זמני במעמד צד אחד תפורסם לציבור ותימסר לכל אדם העלול להיפגע מכך, באופן ובמועד שיקבע השר.

(ג) ניתן סעד זמני במעמד צד אחד, יקיים בית המשפט דיון במעמד הצדדים בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ־14 ימים מיום נתינתו.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ג)

זמני במעמד צד אחד בידי נושה מוצע לקבוע, בסעיף קטן (א)(2), כי יהיה ניתן להעניק רק סעד זמני שעניינו איסור על ביצוע עסקה מסוימת, או התניית ביצועה באישור בית המשפט. סעד זה נותן לנושה מענה מידי לעצירת עסקאות בעייתיות שהתאגיד עלול לבצע עד לדיון במעמד הצדדים. זאת תוך פגיעה מצומצמת יחסית בתאגיד ובחבריו.

מנגד, בבקשת תאגיד מוצע לקבוע, בסעיף קטן (א)(1), כי ניתן לתת כל סעד זמני, לרבות מינוי נאמן והקפאת הליכים. סעדים אלה יכולים להיות נחוצים לתאגיד שדרושה לו הקפאת הליכים מיידית כדי למנוע את התמוטטותו. הנפגעים העיקריים מסעד של מינוי נאמן הם התאגיד וחבריו אשר השליטה בתאגיד ניטלת מהם עם מינויו. לכן החשש לניצול לרעה של סעד כזה בידי התאגיד עצמו הוא נמוך.

עוד מוצע לקבוע חובת פרסום הודעה על מתן סעד זמני במעמד צד אחד וכן חובת מסירת הודעה על מתן סעד כאמור לכל אדם העלול להיפגע מכך. זאת משום שתוצאותיו של הסעד הזמני דומות לתוצאות הצו לפתיחת הליכים ומתן הסעד הזמני מלמד שקיימות ראיות לכאורה להתקיימות התנאים למתן צו לפתיחת הליכים בעניין התאגיד.

לאחר מתן סעד זמני במעמד צד אחד, יקיים בית המשפט דיון במעמד הצדדים בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מ־14 ימים מיום נתינתו, זאת כדי לאפשר לבעלי העניין להשמיע את עמדתם.

תפקידו של הסעד הזמני לשמש סעד זמני בלבד. במטרה לצמצם את משך תקופת הביניים שבמהלכה יחול הסעד הזמני, מוצע לקבוע כי אורכה של תקופה זו לא יעלה על 30 ימים. לתקופה זו תתאפשר הארכה אחת בלבד, לתקופה שגם היא לא תעלה על 30 ימים. כך שתקופת הביניים תוגבל לשישים ימים לכל היותר. התקופה הקצרה מתיישבת עם אימוץ המבחן התזרימי, הפשוט יותר ליישום.

לסעיף קטן (ד)

מוצע להבהיר ולקבוע כי, כאמור, אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכותו של בית המשפט להעניק סעדים זמניים אחרים לפי תקנות סדר הדין האזרחי.

סעיף 21 הסעיף מקנה לבית המשפט סמכות לתת סעד זמני במעמד צד אחד. סעד זה נדרש כשיש דחיפות מיוחדת למתן הסעד הזמני, וכאשר השהייתו של מתן הסעד עד לדיון במעמד הצדדים עלולה לסכל את מתן הסעד או לגרום למבקש הסעד נזק חמור. ההליכים שמוצע לקבוע בסעיף זה מבוססים על סעיף 350(ד) לחוק החברות, והמבחנים שמוצע לקבוע בו זהים למבחנים למתן סעד במעמד צד אחד לפי תקנות סדר הדין האזרחי (ראו תקנה 366 לתקנות סדר הדין האזרחי).

במתן סעד במעמד צד אחד, לא ניתנת למשיב ההודמנות להשיב לבקשה, ולכן נדרשת זהירות במתן הסעד. משום כך מוצע להבחין בין הסעדים במעמד צד אחד שניתן לתת לבקשת התאגיד לבין הסעדים במעמד צד אחד שניתן לתת לבקשת נושה. כך, לעניין בקשת סעד

¹⁵ ק"ת התשמ"ד, עמ' 2220.

22. (א) הוגשה בקשה לצו לפתיחת הליכים לגבי תאגיד והיה תלוי ועומד באותה השעה הליך נגד התאגיד בבית משפט או בבית הדין לעבודה, רשאים התאגיד או נושה לבקש את עיכוב ההליך עד להחלטה בבקשה (בסעיף זה – בקשה לעיכוב).
- (ב) היה ההליך נגד התאגיד תלוי ועומד בבית המשפט המחוזי או בבית המשפט העליון, תידון הבקשה לעיכוב בבית המשפט שבו מתנהל אותו הליך; היה ההליך תלוי ועומד בבית משפט השלום או בבית הדין לעבודה – תידון הבקשה לעיכוב בבית המשפט שבו מתנהלים הליכי חדלות הפירעון.
- (ג) בהחלטתו בבקשה לעיכוב לפי סעיף זה, ישקול בית המשפט, בין השאר, את השיקולים המנויים בסעיף 20(ב).
- (ד) הוראות סעיף זה לא יחולו על הליכים פליליים ועל הליכים מינהליים.

פרק ד': תוכנו של צו לפתיחת הליכים ותוצאותיו

23. (א) בצו לפתיחת הליכים יורה בית המשפט על אחד מאלה:
- (1) הפעלת התאגיד לשם שיקומו הכלכלי – אם שוכנע כי מתקיימים כל אלה:
- (א) יש סיכוי סביר לשיקומו הכלכלי של התאגיד;
- (ב) קיימים אמצעים למימון ההוצאות הכרוכות בהפעלת התאגיד;

החלטה על פירוק התאגיד או על הפעלתו לשם שיקומו הכלכלי

ד ב ר י ה ס ב ר

פרק ד': תוכנו של צו לפתיחת הליכים ותוצאותיו

סעיף 23 חידוש מבני מרכזי בחוק המוצע הוא קביעתה של נקודת כניסה אחת להליכי חדלות פירעון. בנקודה זו מתקבלת ההכרעה על חדלות הפירעון של התאגיד וממנה מנותב התאגיד להפעלה לשם שיקומו הכלכלי, או לפירוקו. עניין זה הוסבר בהרחבה בחלק הכללי של דברי ההסבר לחלק זה.

החלטת בית המשפט אם להפעיל את התאגיד לשם שיקומו הכלכלי או להורות על פירוקו המייד, היא אחת ההחלטות המהותיות ביותר בהליך חדלות הפירעון וממנה נגזר אופיו של ההליך כולו. לכך יש להוסיף גם כי במקרים רבים מדובר בהחלטה בלתי הפיכה, בעיקר כאשר ההחלטה היא להורות על פירוק התאגיד. לכן, מוצע לקבוע כי בית המשפט יקבל את ההחלטה מיד עם מתן הצו לפתיחת הליכים ובמסגרתו.

הסעיף קובע את התנאים להחלטת בית המשפט על הפעלת התאגיד או פירוקו. התנאים המוצעים נועדו לאזן בין הרצון לשקם את התאגיד לבין הצורך להגן על נושיו ולמנוע פגיעה נוספת בהם או בבעלי עניין אחרים בתאגיד.

בסעיף קטן (א)(1) מוצע לקבוע כי כדי שבית המשפט יורה, בצו לפתיחת הליכים, על הפעלת התאגיד, צריכים להתקיים שלושה תנאים מצטברים:

א. יש סיכוי סביר לשיקומו הכלכלי של התאגיד. הפעלתו של התאגיד כרוכה, כמעט מיניה וביה, בסיכונים ועל כן תנאי לאישור ההפעלה הוא כי לשיקומו של התאגיד סיכוי סביר.

ב. יש אמצעים למימון ההוצאות הכרוכות בהפעלת התאגיד. הפעלת התאגיד לאחר מתן הצו נעשית בפיקוחו

סעיף 22 ההוראה המוצעת בסעיף זה משלימה את הוראות הסעיפים העוסקים בסעדים זמניים. סעיף זה מאפשר עיכוב זמני של הליכים שיפוטיים פרטניים התלויים ועומדים בעניינו של התאגיד, אם הוגשה בקשה לצו לפתיחת הליכים וטרם הוכרע בה.

עם מתן הצו לפתיחת הליכים חלה הקפאת הליכים המונעת ניהול הליכים משפטיים מחוץ להליכי חדלות הפירעון שלא באישור בית המשפט. לעומת זאת, לפני מתן הצו אין הצדקה לעכב את ההליכים באופן אוטומטי, שכן כלל לא ברור שיינתן צו לפתיחת הליכים.

ההחלטה על עיכוב ההליכים לפי הוראות הסעיף המוצע נתונה לשיקול דעתו של בית המשפט שבו מתנהל ההליך שמבקשים לעכב, אלא אם כן מדובר בהליך המתנהל בבית משפט השלום או בבית הדין לעבודה. ההחלטה לגבי הליך זה תתקבל בידי בית המשפט המחוזי שבו מתנהלים הליכי חדלות הפירעון.

השיקולים שעל בית המשפט לשקול בבואו לעכב הליכים לפי סעיף זה, דומים במהותם לשיקולים במתן סעד זמני, ועל כן מוצע לקבוע כי בית המשפט ישקול, בין השאר, את השיקולים המנויים בסעיף 20(ב) להצעת החוק לעניין מתן סעד זמני.

עיכוב ההליכים לפי סעיף זה לא חל על הליכים פליליים או מנהליים. זאת משום שגם מתן צו לפתיחת הליכים אינו יכול לעכבם.

נוסחו המוצע של הסעיף מבוסס על סעיף 264 לפקודת החברות.

(ג) אין חשש סביר שהפעלת התאגיד תפגע בנושים;

(2) פירוק התאגיד – אם מצא כי לא מתקיים אחד התנאים האמורים בפסקה (1).

(ב) הפעלת התאגיד תהיה לתקופה שאינה עולה על תשעה חודשים, כפי שיורה בית המשפט; בית המשפט רשאי להאריך את התקופה האמורה לתקופות נוספות שלא יעלו על שלושה חודשים כל אחת, אם מצא כי ההארכה נדרשת לשם הכנת התכנית לשיקום כלכלי או מכירת פעילותו העסקית של התאגיד.

(א) סבר בית המשפט כי קיימים אמצעים למימון ההוצאות הכרוכות בהפעלת התאגיד וכי אין חשש סביר שהפעלת התאגיד תפגע בנושים, אך אין בפניו את מלוא המידע הדרוש כדי להחליט האם יש סיכוי סביר לשיקומו הכלכלי של התאגיד, יורה בצו לפתיחת הליכים על הפעלתו הזמנית של התאגיד שבמהלכה יגיש לו הנאמן חוות דעת ראשונית לעניין סיכויי השיקום הכלכלי של התאגיד. 24 החלטה על הפעלה זמנית של התאגיד

(ב) חוות דעתו הראשונית של הנאמן תוגש לבית המשפט בתוך 30 ימים; השר רשאי לקבוע את הפרטים שעל הנאמן לכלול בחוות דעתו.

(ג) בית המשפט יחליט על הפעלת התאגיד או פירוקו בהקדם האפשרי לאחר קבלת חוות דעתו הראשונית של הנאמן.

ד ב ר י ה ס ב ר

הרציונל שבבסיס הוראת הסעיף המוצע הוא העדפה של הפעלת התאגיד על פני פירוקו כל זמן שלא ברור אם יש סיכוי סביר לשיקומו הכלכלי של התאגיד. זאת כמוכח בכפוף להבחנת עניינם של הנושים ושאר בעלי העניין בהליכים. הטעם לכך הוא כפול. ראשית כחלק מהתפיסה הרחבה שאותה מבקש החוק המוצע לקדם, של העדפת השיקום על פני הפירוק. טעם נוסף הוא החשש מכך שהפסקת פעילותו של התאגיד תגרום לנזק בלתי הפיך שלא יאפשר את שיקומו של התאגיד.

לכן מוצע לקבוע כי אם סבר בית המשפט כי מתקיימים התנאים המנויים בסעיף 23(א)(2) ו-3) להצעת החוק, אך אין לא נמצא לפניו מלוא המידע הדרוש כדי להחליט אם יש סיכוי סביר לשיקומו הכלכלי של התאגיד, הוא יהיה רשאי להורות על הפעלה זמנית של התאגיד על ידי הנאמן. הנאמן יבחן את מצבו הכלכלי של התאגיד, ויגיש לבית המשפט חוות דעת ראשונית לגבי סיכויי השיקום הכלכלי של התאגיד שתאפשר לבית המשפט לקבל את ההחלטה בדבר הפעלת התאגיד או פירוקו.

חוות הדעת של הנאמן בשלב זה היא ראשונית בלבד. מאחר שמדובר בתקופת ביניים, מוצע להגביל אותה בזמן ולקבוע כי חוות דעת הנאמן תוגש לבית המשפט בתוך 30 ימים. כמו כן מוצע להסמיך את השר לקבוע את הפרטים שעל הנאמן לכלול בחוות דעתו.

החלטת בית המשפט תתקבל בהקדם האפשרי לאחר קבלת חוות הדעת הראשונית של הנאמן.

של בית המשפט ובאישורו ובמסגרתה יכול התאגיד להמשיך בפעילותו העסקית ואף ליצור התחייבויות חדשות, בין השאר, לספקים ועובדים. יש חשיבות רבה לכך שיהיה מקור לקיום התחייבויות אלה. משום כך מוצע לקבוע כי תנאי לכך שבית משפט יורה על הפעלת התאגיד הוא קיומם של אמצעים למימון הפעלת התאגיד. יובהר כי אין הכרח בהזרמת מימון חיצוני כתנאי להפעלת התאגיד וניתן, במקרים המתאימים, להסתמך על מקורותיו הפנימיים של התאגיד כדי לממן את הוצאות ההפעלה.

ג. אין חשש סביר כי הפעלת התאגיד תפגע בנושים. תנאי זה נועד ליצירת איזון ראוי בין הרצון לשקם את התאגיד לבין הצורך למנוע את הגדלת הפגיעה בנושים.

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי אם בית המשפט מורה על הפעלת התאגיד לצורך שיקומו הכלכלי, תקופת ההפעלה לא תעלה על תשעה חודשים. כמו כן, לבית המשפט תהיה סמכות להאריך את התקופה בשלושה חודשים נוספים בכל פעם. תכליתה של הוראה זו היא להגביל את הזמן שבמהלכו ניתן להפעיל את התאגיד במסגרת הליכי חדלות הפירעון ולהבהיר כי מדובר במצב זמני. הוראה זו מבוססת על סעיף 3350(ב) לחוק החברות.

סעיף 24 ההחלטה אם לנתב את התאגיד לפירוק או לשיקום היא אחת ההחלטות החשובות ביותר בהליכי חדלות פירעון. ואולם לעתים קבלת ההחלטה צריכה להסתמך על מידע שלא נמצא לפני בית המשפט במועד מתן הצו. במצב כזה, על בית המשפט ללמוד ולנתח את מצבו הכלכלי הכולל של התאגיד כדי לקבל החלטה מושכלת לגבי ההליך המתאים לו ולכך נדרש זמן נוסף. סעיף זה עוסק בסיטואציה זו.

25. (א) עם מתן צו לפתיחת הליכים –

תוצאות צו
לפתיחת הליכים

- (1) נכסי קופת הנשייה יעמדו לפירעון חובות העבר של התאגיד והוצאות הליכי חדלות הפירעון, בלבד;
- (2) לא ייפרעו חובות העבר של התאגיד מנכסי קופת הנשייה אלא בהתאם להוראות חוק זה;
- (3) יוקפאו ההליכים נגד התאגיד בהתאם להוראות פרק ה';
- (4) בית המשפט ימנה נאמן ליישום הליכי חדלות הפירעון של התאגיד בהתאם להוראות פרק ו'.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), אין בצו לפתיחת הליכים כדי לפטור את התאגיד מחובותו לקיים כל הוראה לפי דין ובכלל זה החלטה מינהלית, למעט חובה לתשלום חוב עבר.

26. (א) הודעה על מתן צו לפתיחת הליכים לגבי תאגיד תפורסם לציבור בדרך ובמועד שיקבע השר.
- (ב) מבקש הצו ימציא העתק מהצו לממונה, וכן לכל אדם אחר שיוורה בית המשפט, בדרך ובמועד שיוורה.

פרסום הודעה על
מתן הצו ומשלוח
העתק

ד ב ר י ה ס ב ר

בהליכים כנגד התאגיד. היקפה של הקפאת ההליכים יידון באופן מפורט בדברי ההסבר לפרק ה' לחלק ב'.

התוצאה הרביעית של הצו לפתיחת הליכים היא מינויו של נאמן ליישום הליכי חדלות הפירעון. החל ממתן הצו לפתיחת הליכים ניטלת השליטה בתאגיד מהאורגנים שלו ועוברת לנאמן הנכנס בנעלי האורגנים של התאגיד. תפקידיו של הנאמן הם להפעיל את התאגיד ולפעול לשיקומו או לפירוקו של התאגיד. תפקידיו וסמכויותיו של הנאמן יפורטו בדברי ההסבר לפרק ו' לחלק ב'.

לסעיף קטן (ב)

הליכי חדלות הפירעון אמנם קובעים משטר משפטי ייחודי החל על התאגיד, ואולם משטר זה תחום למערכת היחסים שבין החייב לבין נושיו בלבד. המשטר הרגולטורי שלו כפוף החייב מחוץ להליכי חדלות הפירעון אינו משתנה או נסוג כתוצאה מכך שנפתחו כנגד החייב הליכי חדלות פירעון. על החייב מוטלת החובה להתאים את עצמו לדרישות החוק. (לעניין זה ראו גם דברי ההסבר להגדרה "החלטה מינהלית" בסעיף 4 להצעת החוק). עיקרון זה נקבע בסעיף קטן זה הקובע כי אין בצו לפתיחת הליכים כדי לפטור את החייב מחובותו לקיים כל הוראה לפי דין ובכלל זה החלטה מינהלית. חריג לכך מתקיים כאשר החובה שבדין החלה על התאגיד מחייבת אותו לשלם חוב עבר. כך לדוגמה, כאשר חלה על התאגיד חובת תשלום מס במועד שלאחר מתן הצו לפתיחת הליכים. במקרה זה מוצע לקבוע כי חובת התשלום תוקפא וזאת כדי שלא תפגע בסדר הפירעון ובעקרון השוויון בין הנושים.

סעיפים יש צורך להביא לידיעת הציבור כי ניתן לגבי התאגיד צו לפתיחת הליכים, וזאת משום שיש גורמים רבים המנהלים יחסים עסקיים

סעיף 25 לסעיף קטן (א)

סעיף קטן זה קובע את תוצאות הצו לפתיחת הליכים. תוצאות אלה הן אבני היסוד של המשטר המשפטי הייחודי החל על התאגיד עם מתן הצו לפתיחת הליכים בכל הנוגע ליחסיו עם הנושים.

עקרון יסוד במשטר חדלות הפירעון הוא המעבר מהליכים יחידניים להליכים קולקטיביים. החל ממועד מתן הצו לפתיחת הליכים מוסדרים יחסיו של התאגיד עם נושיו תחת מסגרת כוללת וקולקטיבית הקובעת את סדר פירעון החובות ואת ההליכים שניתן לנקוט לשם פירעונם. עקרון יסוד זה בא לידי ביטוי בשלוש התוצאות הראשונות של הצו לפתיחת הליכים שמוצע לקבוע בסעיף קטן זה.

התוצאה הראשונה היא שממועד מתן הצו יעמדו נכסי קופת הנשייה לפירעון חובות העבר והוצאות הליכי חדלות הפירעון בלבד.

התוצאה השנייה היא כי חל איסור על פירעון חובות העבר של התאגיד מנכסי קופת הנשייה, שלא בהתאם להוראות החוק המוצע. איסור זה חל הן על פירעון חובות באמצעות פעולות גבייה של הנושים והן באמצעות פעולות שמבצע התאגיד עצמו. מכאן ואילך, פירעון חובות העבר של התאגיד תהיה אך ורק בהתאם להוראות החוק המוצע. ברור כי איסור זה עוסק במערכת היחסים שבין החייב עצמו לבין נושיו בלבד ואין בו כדי למנוע מגורם שלישי לפרוע את חובות התאגיד.

התוצאה השלישית, המשלימה את האיסור לפרוע את חובות העבר של התאגיד שלא בהתאם להוראות החוק המוצע, היא הקפאת ההליכים נגד התאגיד. משמעותה של הקפאת ההליכים היא שלא ניתן לפתוח או להמשיך

27. ניתן צו לפתיחת הליכים יצוין הדבר בכל מסמך מטעם התאגיד, כל עוד מתקיימים לגבי התאגיד הליכי חדלות פירעון. ציון ההליכים במסמכי התאגיד
28. מיד עם מתן צו לפתיחת הליכים, ישלח הנאמן העתק ממנו לרשם, והרשם ירשום על כך הערה במרשם. הודעה לרשם

פרק ה': הקפאת הליכים

29. הקפאת ההליכים נגד התאגיד עם מתן צו לפתיחת הליכים משמעה כי –
- (1) לא יהיה ניתן לפתוח בהליכי גבייה של חובות עבר נגד התאגיד או להמשיך בהליכי גבייה שטרם הושלמו; לעניין זה, יראו הליך גבייה כהליך שהושלם, לגבי נכסים – בקבלת התמורה בעד מכירתם בידי הנושה, ולגבי עיקול חוב – בתשלום החוב לנושה;
- (2) מימוש נכס מנכסי קופת הנשייה המשועבד בשעבוד קבוע וגיבוש שעבוד צף, שנעשו להבטחת פירעון חובות העבר של התאגיד, וכן העברת חזקה בנכס הכפוף לשיוור בעלות מהתאגיד לבעל הנכס והחזקה בנכס שחלה לגביו זכות עיכבון, יהיו כפופים למגבלות ולהוראות הקבועות בפרק ו' לחלק ד', והכל גם אם החלו הליכים כאמור לפני מתן הצו לפתיחת הליכים;
- (3) לא יהיה ניתן לשעבד נכס מנכסי קופת הנשייה לשם הבטחת פירעון חובות העבר של התאגיד, או לבצע כל פעולה בנכס משועבד המקנה לשעבוד, לפי דין, תוקף כלפי צדדים שלישיים;

ד ב ר י ה ס ב ר

להקפאת ההליכים חשיבות נוספת כאשר מדובר בתאגיד המבקש להשתקם. היא מעניקה לתאגיד "אורך נשימה" המאפשר לנאמן לנסות ולגבש הסדר עם הנושים השונים, ולהביא לשיקום התאגיד.

סעיף 29 הקפאת ההליכים חלה על פי המוצע על סוגי הליכים שקיומם עלול לפגוע בעקרון השוויון בין הנושים, או לפגוע ביכולתו של התאגיד לשקם את עצמו.

סוג ההליכים הראשון שאליה מתייחסת הקפאת ההליכים הוא הליכי גבייה (פסקה (1)). הליכי גבייה הם הליכים שנושה זכאי להפעיל כנגד חייב בהתאם לדין (ראו גם דברי ההסבר להגדרה "הליכי גבייה" בסעיף 4 להצעת החוק). הקפאת ההליכים כוללת את כל שרשרת הגבייה עד להשלמתם של הליכי הגבייה. מוצע להגדיר את השלמת ההליכים כמועד שבו מקבל הנושה את כספו, דהיינו המועד שבו אין צורך לנקוט עוד בכל פעולה לחשולם החוב.

גם "הליך גבייה שהושלם" אינו חסין מפני האפשרות שבית המשפט יבטל את הליך הגבייה, בין השאר, אם יתברר כי ההליך הוא בגדר פעולה להעדפת נושים לפי סעיף 219 להצעת החוק. לעניין זה ראו הסבר מפורט בדברי ההסבר לסימן ב' לפרק ב' בחלק ד' להצעת החוק, העוסק בביטול עסקאות הגורעות מקופת הנשייה.

הליכים מסוג שני הכפופים להקפאת ההליכים הם הליכים למימוש נכסים מנכסי קופת הנשייה המשועבדים בשעבוד קבוע, הליכים לגיבוש שעבוד צף, העברת חזקה בנכס הכפוף לתניית שיוור בעלות וכן החזקה בנכס שחלה

עם התאגיד ולמצבו הכלכלי יש חשיבות בעבורם. לשם כך מוצע לקבוע כמה הוראות כמפורט להלן.

בסעיף 26(א) להצעת החוק מוצע לקבוע חובת פרסום הודעה על מתן הצו לפתיחת הליכים לגבי התאגיד, בדרך שיקבע השר בתקנות.

בסעיף 26(ב) להצעת החוק מוצע לקבוע כי עם מתן הצו לפתיחת הליכים ישלח מבקש הצו העתק ממנו לממונה ולכל אדם אחר שעליו יורה בית המשפט.

בסעיף 27 להצעת החוק מוצע לחייב את התאגיד לציין את עובדת היותו של התאגיד בהליכי חדלות פירעון בכל מסמך מטעמו.

בסעיף 28 להצעת החוק מוצע לקבוע כי הרשם הרלוונטי לתאגיד ירשום הערה במרשם בנוגע למתן הצו לפתיחת הליכים.

פרק ה': הקפאת הליכים

כללי להקפאת ההליכים תפקיד מרכזי בהליכי חדלות הפירעון. החל מהרגע שבו נודע לנושים על קשייו הכלכליים של התאגיד הם עשויים לנסות ולפעול במהירות כדי לגבות את חובם. מהלכים אלה עלולים ליצור "מרוץ נושים" ולפגוע בעקרון השוויון בין הנושים. מרוץ זה אף עלול לפגוע ביכולתו של התאגיד להשתקם.

לכן, בהליכי חדלות הפירעון יש חשיבות רבה להקפאת ההליכים הפרטניים שמנהלים הנושים כנגד התאגיד, ולהחלת משטר משפטי קולקטיבי שבו מוסדרים יחסי הנושים עם החייב באופן כולל ומאוחד.

(4) לא יהיה ניתן להטיל עיקול על נכס מנכסי קופת הנשייה, וכל עיקול שהוטל על נכס כאמור לפני מתן הצו לפתיחת הליכים, למעט עיקול שדינו כדין משכון לפי סעיף 12א לפקודת המסים (גבייה) – בטל;

(5) לא יהיה ניתן לפתוח או להמשיך בכל הליך משפטי נגד התאגיד, אלא באישור בית המשפט שנתן את הצו לפתיחת הליכים; אישור כאמור יינתן אם מצא בית המשפט כי מתקיימים טעמים מיוחדים שיירשמו הנוגעים לטבעו או מורכבותו של ההליך המשפטי, שבשלהם ראוי לנהל את ההליך המשפטי בנפרד מהליכי חדלות הפירעון.

30. הקפאת הליכים תחול רק על הליכים נגד התאגיד, ואולם רשאי בית המשפט, בנסיבות חריגות ומטעמים שיירשמו, להקפיא אחד או יותר מההליכים המנויים בסעיף 29 גם נגד מי שאינו התאגיד, ובכלל זה נושא משרה בתאגיד, בהתקיים כל אלה:

(1) בית המשפט הורה בצו לפתיחת הליכים על הפעלת התאגיד לצורך שיקומו הכלכלי והקפאת ההליכים נגד אותו אדם חיונית לצורך השיקום;

ד ב ר י ה ס ב ר

יפגע במעמד העדיף שהוקנה כדין לנושה הזכאי לו. לכן, מוצע כי הכלל שלפיו עיקולים החלים על נכסי התאגיד בעת מתן הצו לפתיחת הליכים לגביו בטלים, לא יחול על עיקול מסוג זה.

סוג ההליכים החמישי המוקפא הוא הליכים משפטיים המתנהלים נגד התאגיד (פסקה 5)). הקפאת הליכים אלה נועדה לרכז את כל הדיונים המשפטיים הקשורים לתאגיד בבית משפט אחד כדי לנהלם ביעילות ובמהירות. זאת, כדי למנוע בזבוז של משאבי התאגיד ולאפשר הבנה מהירה ככל האפשר של תמונת המצב המלאה לגבי מצבת חובותיו של התאגיד, וכן כדי למנוע כפל הליכים.

חריג לכלל זה יתקיים על פי המוצע אם מצא בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, כי מדובר בהליך משפטי שמחמת טבעו או מורכבותו, ראוי לנהלו בנפרד מהליכי חדלות הפירעון.

סעיף 30 הליכים נגד צדדים שלישיים אינם חלק מההליך הקולקטיבי המתנהל בין התאגיד לנושיו במסגרת הליכי חדלות הפירעון. לכן, ככלל, אין הצדקה לעיכוב הליכים כאלה במסגרת הקפאת ההליכים.

עם זאת, ייתכנו מקרים שבהם יש חשיבות לעיכוב ההליכים נגד צדדים שלישיים. זאת בעיקר כאשר מדובר בהליכים אשר שלובים במהותם בהליכי חדלות הפירעון של התאגיד, והקפאתם חיונית לצורך קידום שיקומו הכלכלי של התאגיד.

לפיכך מוצע לקבוע כי בית המשפט יהיה רשאי לעכב גם הליכים נגד צד שלישי, או חלק מההליכים נגדו, בנסיבות חריגות ומטעמים שיירשמו, ובכלבד שיתקיימו שני התנאים האלה:

א. בית המשפט הורה בצו לפתיחת הליכים על הפעלת התאגיד לצורך שיקומו הכלכלי, והקפאת ההליכים נגד אותו אדם חיונית לצורך השיקום. תנאי זה קובע את הקשר המהותי בין הקפאת ההליכים לגבי הצד השלישי לבין תכליתו של הליך חדלות הפירעון – שיקומו של התאגיד.

לגביו זכות עיכובן (פסקה 2)). בהקשר זה משמעות הקפאת ההליכים היא שהליכים אלה יהיו, מרגע מתן הצו לפתיחת הליכים, כפופים לתנאים ולמגבלות הקבועים בפרק ו' לחלק ד' להצעת החוק העוסק בנושים בעלי זכויות פירעון מיוחדות. בדומה להקפאת הליכי הגבייה, מוצע לקבוע כי הקפאת ההליכים ביחס לנושים המובטחים תחול גם אם ההליכים המנויים בסעיף זה החלו לפני מתן הצו לפתיחת הליכים.

ההליך השלישי שחלה לגביו הקפאת הליכים על פי המוצע הוא האפשרות לשעבד נכס של התאגיד כדי להבטיח את פירעון חובות העבר שלו (פסקה 3)). הקפאת הליכים בעניין זה משמעה גם הקפאת האפשרות להשלים שכלול של שעבוד שטרם הושלם שכלולו לפי הוראות הדין החלות עליו. נקודת המבחן המוצעת לעניין זה היא אם הוקנה לשעבוד תוקף כלפי צד שלישי. כלומר, הקפאת ההליכים מונעת את ביצוע של כל פעולה שתקנה לשעבוד תוקף כלפי צדדים שלישיים. תוצאתה של הוראה זו היא כי שעבוד יקנה לבעל השעבוד עדיפות בהליכי חדלות הפירעון רק אם הושלם שכלולו לפי הוראות הדין החלות לעניין שכלולו, שטרם מתן הצו לפתיחת הליכים.

ההליך הרביעי המוקפא עם מתן הצו לפתיחת הליכים הוא הליך להטלת עיקול על נכס מנכסי קופת הנשייה (פסקה 4)). עיקול הוא סעד דיוני שנועד להבטיח כי בעל הנכס לא יבצע דיספוזיציות בנכס, אשר עלולות למנוע מהנושה להיפטר מהחייב. עם מתן הצו לפתיחת הליכים מכוונסים כל נכסי החייב בידי הנאמן, תחת פיקוח בית המשפט, לשם פירעון חובות החייב. לכן החל משלב זה אין כל צורך בעיקולים. מאותו הטעם, מוצע לקבוע כי גם עיקולים שהוטלו על נכסי החייב עובר למתן הצו לפתיחת הליכים, יתבטלו עם מתן הצו.

חריג לכלל זה הוא עיקול שדינו כדין משכון לפי סעיף 12א לפקודת המסים (גבייה), המוטל על נכס של החייב. לעיקול זה מעמד כשל משכון, והוא מקנה לנושה המחזיק בו עדיפות על פני נושים אחרים. ביטולו של עיקול זה

- (2) ההליכים נגד אותו אדם נובעים מפעילותו בתאגיד או מהחובות שבהם חב התאגיד.
31. הקפאת הליכים לא תחול על הליכים פליליים ועל הליכים מינהליים למעט הליכי גבייה.
32. התקופה שבה הוקפאו הליכים לפי פרק זה לא תבוא במניין התקופות הקבועות לפי חוק ההתיישנות, התשי"ח-1958.¹⁴

פרק ו': הנאמן – מינויו, תפקידו וסמכויותיו

סימן א': מינוי הנאמן

33. (א) בית המשפט ימנה נאמן ליישום הליכי חדלות הפירעון עם מתן הצו לפתיחת הליכים.

ד ב ר י ה ס ב ר

לאחר סיומם. ההוראה המוצעת מבוססת על הוראת סעיף 3350ב(ה) לחוק החברות כנוסחו היום.

פרק ו': הנאמן – מינויו ותפקידו וסמכויותיו

כללי עם מתן הצו לפתיחת הליכים ניטלת השליטה בתאגיד מידי האורגנים שלו ועוברת לנאמן. הנאמן ממונה בידי בית המשפט ומשמש זרועו הארוכה בניהול ההליכים. הוא זה שאחראי על יישום הליכי חדלות הפירעון בהתאם להוראותיו והנחיותיו של בית המשפט. פרק ו' עוסק בנאמן ומפרט את הליך מינויו, את תפקידו ואת סמכויותיו.

בדין המשווה קיימות שתי גישות לגבי נטילת השליטה בתאגיד מידי האורגנים שלו עם מתן הצו לפתיחת הליכים. גישה אחת גורסת כי נכון להותיר את השליטה בתאגיד בידי האורגנים שלו, בעיקר בהליכי שיקום, זאת משתי סיבות עיקריות: הראשונה היא שהנהלת התאגיד מכירה טוב יותר מכל גורם אחר את מבנה התאגיד ופעילותו, ועל כן סיכוייו של התאגיד להשתקם גדולים יותר כאשר הנהלתו נותרת על מקומה. הסיבה השנייה נוגעת למערך התמריצים של האורגנים של התאגיד. הטענה היא כי נטילת השליטה מידי האורגנים של התאגיד עם מתן הצו לפתיחת הליכים, מהווה תמריץ שלילי לפתוח בהליכים. זאת בשל החשש של האורגנים של התאגיד מאיבוד השליטה. תמריץ שלילי זה עלול להשקות את מועד כניסתו של התאגיד להליכים ובכך לפגוע בסיכויי להשתקם.

גישה אחרת גורסת כי הותרת סמכויות האורגנים של התאגיד בהליכי חדלות הפירעון בידי האורגנים עצמם אינה נכונה, וכי יש להפקיד את ניהול ההליכים בידי גורם אובייקטיבי. הטענה המרכזית של התומכים בגישה זו, היא שהחל ממועד מתן צו לפתיחת הליכים על התאגיד להתנהל בראש ובראשונה לטובת הנושים ולא לטובת בעלי המניות. בהתאם לגישה זו, האורגנים המקוריים של התאגיד אינם מסוגלים לנהל את התאגיד בדרך זו מכיוון שעד למועד מתן הצו לפתיחת הליכים הם פעלו למען

ב. ההליכים נגד אותו אדם נובעים מפעילותו בתאגיד או מחובות התאגיד. תנאי זה מגביל את הקפאת ההליך נגד הצד השלישי למקרים שבהם מדובר בהליכים שלובים במהותם בהליכי חדלות הפירעון של התאגיד. הוא נועד, בין השאר, למנוע ניסיונות לקשירה מלאכותית בין הליכי חדלות הפירעון של התאגיד להליכים אחרים המתנהלים בעניינם של צדדים שלישיים.

סעיף 31 מוצע לקבוע כי הקפאת ההליכים לא תחול על הליכים מינהליים או פליליים, למעט הליכי גבייה.

הרציונל שבבסיס ההוראה המוצעת הוסבר בהרחבה בדברי ההסבר להגדרה "החלטה מינהלית" (ראו דברי ההסבר לסעיף 4 להצעת החוק). ההוראה נועדה להבהיר כי תאגיד בהליכי חדלות פירעון כפוף לדין המינהלי והפלילי בדומה לכל תאגיד אחר. לעיקרון זה חשיבות מיוחדת ביחס להליכים פליליים. עקרון שלטון החוק ואכיפתו באורח שוויוני על כל אדם, חל גם ביחס לחייב שהוא חדל פירעון. הקפאתם של הליכים פליליים כאשר מתנהלים הליכי חדלות פירעון עלול להביא לכך שהליכים אלה ישמשו מקלט לעבריינים. לכן, אין מקום להקפיא או לעצור את הליכים פליליים המתנהלים לגבי תאגיד שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים. הוראה זו מיישמת את שנקבע לעניין זה בפסיקה (ראו: רע"פ 9008/01 מדינת ישראל נ' א.מ. תורג'מן פ"ד נ(ז), (799).

חריג לכלל זה הוא כאשר מדובר בהליכי גבייה. במקרה זה, המשכם של הליכי הגבייה יפגע בסדר הפירעון ובעקרון השוויון ביו הנושים, ועל כן מוצע לקבוע כי הליכים אלה יוקפאו. הסדר זה מקביל להסדר שמוצע לקבוע בסעיף 25 להצעת החוק ביחס לחובתו של התאגיד לקיים כל הוראה לפי דין מלבד חובה לשלם חוב עבר.

סעיף 32 מוצע לקבוע כי תקופת הקפאת ההליכים לא תבוא במניין התקופות הקבועות לפי חוק ההתיישנות, התשי"ח-1958. כלומר, מרוץ ההתיישנות ייעצר באופן זמני עם פתיחת הקפאת ההליכים, ויימשך

¹⁴ ס"ח התשי"ח, עמ' 112.

(ב) הנאמן ימונה מתוך רשימת הנאמנים שגובשה לפי סעיף 37 (בסימן זה – רשימת הנאמנים).

(ג) הממונה ימליץ לבית המשפט על כמה מועמדים לתפקיד הנאמן מתוך רשימת הנאמנים; הממונה יבחר את המועמדים שעליהם ימליץ על פי אמות מידה שוויוניות שיגבש ויפרסם באתר האינטרנט שלו; התאגיד וכל נושה רשאים להציע לבית המשפט מועמדים נוספים לתפקיד הנאמן מתוך רשימת הנאמנים.

ד ב ר י ה ס ב ר

סימן א': מינוי הנאמן

סעיף 33 לזהותו של בעל התפקיד השלכה משמעותית על הליכי חדלות הפירעון, ולשחקנים השונים בהליכים אינטרסים מנוגדים בעניין. למרות זאת, מינוי בעלי תפקיד בהליכי חדלות פירעון אינו מוסדר כיום בחקיקה. העדרה של ההסדרה החקיקתית, ריבוי האינטרסים בשאלת זהותו של בעל התפקיד והמשמעות הכלכלית שיכולה להיות למינוי נאמן כזה או אחר הביאה לעתים לתוצאות שאינן מיטביות. החוק המוצע מבקש לתקן מצב דברים זה.

מינוי הנאמן לפי הדין הקיים מבוסס במקרים רבים על הצעות הצדדים להליך בלבד. פרקטיקה זו מעוררת קושי ראשית, מכיוון שמדובר בשוק קטן, ומאחר שחלק לא מבוטל מהנושים הם שחקנים חוזרים, קיים חשש שיופעלו לחצים על הנאמן לפעול לטובת נושה כזה או אחר. בנוסף, מנגנון המבוסס על הצעות הנושים והתאגיד בלבד עלול לפגוע ביכולתם של נאמנים חדשים להיכנס לתחום, לפגוע בהתפתחותו של הענף וכן להקשות על בית המשפט למנות לתפקיד אדם שהוא מוצא מתאים.

החוק המוצע מבקש לשנות זאת וליצור הסדרה שתבטיח הליכי מינוי אובייקטיבים, שוויוניים ושקופים.

עיקרה של ההצעה הוא בקביעת רשימה סגורה של נאמנים, שממנה יהיה ניתן לבחור בעלי תפקיד בהליכי חדלות פירעון. הרשימה תוכל לכלול גם שיוגים לסוגי תיקים שונים בהתאם לקריטריונים שיקבע הש. את רשימת הנאמנים תגבש ועדה מקצועית, בהתאם לקריטריונים אובייקטיביים. בניית הרשימה בידי ועדה אמורה למנוע את החשש מהפעלת לחצים על הנאמנים. להסבר מפורט על אודות הרכב הועדה ראו דברי ההסבר לסעיף 37 להצעת החוק.

בחירת הנאמנים מתוך הרשימה, בכל בקשה לצו לפתיחת הליכים, תיעשה בהתאם להליך המתואר להלן. הליך הבחירה המוצע נועד לאזן בין הצורך במינוי בעל תפקיד אובייקטיבי שלא יהיה נתון ללחצים לבין רצונם הלגיטימי של בעלי העניין בהליך להציע מועמדים שזוכים לאמונם. להסכמת בעלי העניין בדבר זהותו של בעל התפקיד יכולה גם להיות השפעה חיובית וחשובה על שיתוף הפעולה שלהם בהליך ובקידום.

בעלי המניות. קושי זה מתעצם במצב שבו יש לתאגיד בעל שליטה דומיננטי שמינה את נושאי המשרה בו. קושי נוסף עלולה, במצב שבו קיים חשש כי האורגנים של התאגיד נשאו באחריות לחדלות הפירעון של התאגיד. הפקדת ניהול ההליכים בידי הנהלת התאגיד שכיהנה ערב חדלות הפירעון עלולה לפגוע בתקינות ההליכים וביכולתו של בית המשפט לבחון את הסיבות לקריסתו של התאגיד.

החוק המוצע מבקש לקבוע סדר המאזן בין שתי גישות אלה. נקודת המוצא היא מינויו של נאמן חיצוני לניהול ההליכים. ואולם ניתן לחרוג מכלל זה ולמנות נושא משרה בתאגיד כנאמן, אם בית המשפט ישתכנע שיהיה בכך כדי לסייע להליכי חדלות הפירעון וכי אין במינוי כדי לפגוע בנושים (ראו לדוגמה לעניין זה: פרק (י-ם) 14-02-14554 הסתדרות מדיצינית הדסה נ' Hadassah Women's Organization of America Inc (11.02.2014)). במקרים אלה יש למנות נאמן נוסף ואובייקטיבי.

על אף האפשרות למינוי נושא משרה בתאגיד לנאמן, החוק המוצע אינו מאפשר להותיר את התאגיד בלא מינוי נאמן כלל. זאת בשל החשיבות שבמינויו של בעל תפקיד שימש זרועו הארוכה של בית המשפט, ויהיה אחראי על יישומם הראוי של ההליכים. בכך סוטה החוק המוצע במידה מסוימת מההסדר הקבוע היום בסעיף 3350 לחוק החברות, המאפשר, בתנאים מסוימים, להחיל הקפאת הליכים בלא מינוי בעל תפקיד.

החוק המוצע אמנם מצמצם את האפשרות למינויו של נושא משרה לבעל תפקיד, אך מציע מסלול נוסף שיאפשר לנושאי המשרה לשמור על שליטתם בתאגיד. בפרק ד' לחלק י' לחוק המוצע מוצע להוסיף מסלול להסדר חוב לתאגיד המבקש לפתוח בהליכים להסדר חוב בשלב מוקדם של הקשיים הכלכליים, תוך הותרת השליטה בתאגיד בידי האורגנים שלו. במסגרת מסלול זה אכן לא ניתן לתאגיד סעד של הקפאת הליכים, אך מוענקות לו הגנות אחרות לצורך ניהול משא ומתן לקראת הסדר חוב. מסלול זה – של ניהול משא ומתן מוגן – נועד, בין השאר, לתמרץ את נושאי המשרה בתאגיד להגיע להסדרי חוב בשלב מוקדם בלי לחשוש מנטילת השליטה בתאגיד מידיהם. ההסבר והרקע לקביעתו של מסלול זה יובא בדברי ההסבר לפרק העוסק בו.

(ד) בית המשפט לא ימנה לנאמן מי שעלול להימצא במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כנאמן לבין עניין אישי או תפקיד אחר שלו או של קרובו או של אדם אחר שיש לו עמו קשרים אישיים או כלכליים, ובכלל זה אדם אחר שהוא בא כוח של בעל עניין בהליכי חדלות הפירעון.

(ה) בית המשפט רשאי למנות כמה נאמנים אם מצא כי הדבר דרוש בשל טעמים מיוחדים שיירשמו הנוגעים למורכבות ההליך; מינה בית המשפט כמה נאמנים, יקבע את חלוקת הסמכויות ביניהם.

נאמן זמני 34. לא ניתן למנות את הנאמן עם מתן הצו לפתיחת הליכים, ימנה בית המשפט נאמן זמני, מתוך רשימת הנאמנים, שיכהן עד למינוי הנאמן.

מינוי הממונה לנאמן 35. בית המשפט רשאי למנות את הממונה לנאמן אם מצא כי קיים אינטרס ציבורי לכך.

מינוי התאגיד או נושא משרה לנאמן 36. (א) בית המשפט רשאי למנות נושא משרה בתאגיד לנאמן גם אם אינו כלול ברשימת הנאמנים, אם שוכנע, לאחר שנתן לנושים הזדמנות לטעון את טענותיהם, כי יהיה בכך כדי לסייע להליכי חדלות הפירעון וכי אין בכך כדי לפגוע בנושים; בית המשפט יקבע את סמכויותיו ואת חובותיו של נאמן כאמור בהתחשב, בין השאר, בכך שלא ייווצר ניגוד עניינים בינו ובין תפקידו ומעמדו של נושא המשרה בתאגיד.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 34 לעתים לא ניתן למנות נאמן קבוע מיד עם מתן צו לפתיחת הליכים. מוצע כי בנסיבות כאלה, ימנה בית המשפט נאמן זמני מתוך רשימת הנאמנים. זאת מכיוון שלא ניתן להותיר תאגיד שניתן לו צו לפתיחת הליכים בלא נאמן, האמון על יישומם של הליכי חדלות הפירעון.

סעיף 35 לפי סעיף 300(ד) לפקודת החברות, במקרה שבו בית המשפט נתן לחברה צו פירוק ולא מינה לה מפרק, הכונס הרשמי ישמש מפרק זמני עד שאדם אחר ימונה למפרק. כמו כן, לפי סעיף 304 לאותה פקודה, משפונתה משרתו של מפרק ועד מינוי מפרק אחר תחתיו בידי בית המשפט, ימלא את מקומו הכונס הרשמי.

בעקבות השינוי בסמכויותיו ותפקידיו של הממונה לפי החוק המוצע, מוצע שלא לאפשר את מינויו של הממונה כ"ברירת מחדל".

עם זאת כאשר מדובר בתאגיד שלהליכי חדלות פירעון לגביו יכולה להיות השלכה משמעותית על האינטרס הציבורי יש חשיבות לכך שהליכי חדלות הפירעון ינוהלו בידי רשות מינהלית האמונה על טובת הציבור. דוגמאות לכך הן כאשר מדובר בתאגיד העוסק במתן שירות חיוני, או בכזה שלקריסתו עלולות להיות השלכות חברתיות קשות. במקרים אלה מוצע לקבוע כי בית המשפט רשאי למנות את הממונה לנאמן.

סעיף 36 כפי שהוסבר בדברי ההסבר הכלליים לפרק זה, ההצעה נוקטת גישה ולפיה, ככלל, בהליכי חדלות פירעון יש למנות נאמן חיצוני ליישום הליכי חדלות הפירעון. עם זאת, במקרים מסוימים יכול להיות יתרון במינויו של נאמן המכיר את עסקי התאגיד, אשר יוכל לקדם את ההליכים ביעילות רבה יותר בהשוואה לנאמן חיצוני. לכן מוצע לקבוע כי בית המשפט רשאי

מעבר לזאת יש לזכור גם כי הנאמן משמש כידו הארוכה של בית המשפט. על כן מן הראוי שהסמכות הסופית למינויו תהיה בידי בית המשפט, אשר ימנה לתפקיד אדם שהוא מוצא מתאים.

בהתאם לעקרונות אלה מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) כי הממונה יציע לבית המשפט כמה מועמדים מתוך הרשימה כך שלבית המשפט תתאפשר גמישות בקבלת ההחלטה על המינוי. יודגש כי הצעת הממונה היא בגדר המלצה בלבד ובית המשפט רשאי לקבלה או שלא לקבלה. עם זאת, סביר כי להמלצתו של הממונה יהיה משקל רב בעיני בית המשפט, שכן מדובר בגורם מינהלי ואובייקטיבי האמון על טובת הציבור בהליכי חדלות הפירעון.

מסיבה זו, ומאחר שהממונה הוא חלק מרשות מינהלית ועליו לפעול בשוויוניות ובשקיפות, מוצע כי הממונה יקבע אמות מידה שוויוניות להמלצה על נאמנים ויפרסמן באתר האינטרנט שלו.

מכיוון שמינוי נאמן המקובל על הצדדים להליך יכול לשפר את סיכויי ההצלחה של ההליך, מוצע שגם הנושים והתאגיד יוכלו להציע לבית המשפט מועמד מטעמם, כל עוד הוא נמנה על הרשימה.

עוד מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ד), הוראות המגבילות את האפשרות למנות נאמן העלול להימצא בניגוד עניינים, ולהבהיר כי מדובר גם בניגוד עניינים שנובע מקשרים אישיים או כלכליים עם אדם אחר שהוא בא כוח של בעל עניין בהליכי חדלות הפירעון.

לבסוף מוצע, בסעיף קטן (ה), לאפשר לבית המשפט למנות כמה נאמנים, ולקבוע את חלוקת הסמכויות ביניהם. מינויים של כמה נאמנים יתאפשר רק כאשר קיימים טעמים מיוחדים שיירשמו הנוגעים למורכבות ההליך וכן כאשר התאגיד או נושא משרה בו מתמנה לנאמן.

(ב) מינה בית המשפט נושא משרה בתאגיד לנאמן, ימנה נאמן נוסף מתוך רשימת הנאמנים, ויקבע את חלוקת הסמכויות ביניהם.

37. (א) רשימת הנאמנים תגובש בידי ועדה שימנה השר שחבריה הם: רשימת הנאמנים

- (1) שופט בדימוס של בית משפט מחוזי, והוא יהיה היושב ראש;
- (2) שני נציגים של הממונה;
- (3) נציג לשכת עורכי הדין;
- (4) נציג לשכת רואי החשבון.

(ב) כשיר להיכלל ברשימת הנאמנים מי שהוא חבר לשכת עורכי הדין או מי שבידו רישיון לפי חוק רואי חשבון, התשט"ו-1955¹⁵, והוא בעל ניסיון של חמש שנות עבודה במקצועו, ובלבד שלא יכלול ברשימה מי שהורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי, לדעת הממונה, לכהן כנאמן.

(ג) השר ראוי, בהמלצת הממונה, לקבוע הוראות לעניין גיבוש רשימת הנאמנים לפי סעיף זה ובכלל זה בעניינים אלה:

- (1) תנאי כשירות נוספים הדרושים לצורך הכללה ברשימה או סייגים להכללה כאמור, ובכלל זה לדרוש הכשרה מקצועית או עמידה בבחינה מקצועית, ורשאי השר לקבוע תנאי כשירות שונים לסוגים שונים של הליכי חדלות פירעון בהתאם להיקפם ומורכבותם;
- (2) סדרי עבודתה של הוועדה, ובכלל זה הוראות לעניין פרסום הרשימה ושינויה לרבות גריעה ממנה.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 37 לנאמן תפקיד מרכזי בהליכי חדלות הפירעון. ליכולותיו המקצועיות ולכישוריו יכולה להיות השפעה מכרעת על הצלחת ההליך או כישלונו. לאור זאת, ולאור נימוקים נוספים אשר פורטו בחלק הכללי של דברי ההסבר לפרק זה, מוצע לגבש רשימת נאמנים שמתוכה ימונו הנאמנים. הרשימה מעגנת את מעמדו של הנאמן בהליכי חדלות הפירעון כבעל מומחיות בניהול הליכים מסוג זה.

מוצע להסמיך את השר למנות ועדה לקביעת רשימת הנאמנים. זאת במטרה לגבש את הרשימה על בסיס אמות מידה מקצועיות ואובייקטיביות. חברי הוועדה יהיו שופט בית המשפט המחוזי בדימוס, שיכהן כיושב ראש הוועדה, שני נציגים של הממונה, נציג לשכת עורכי הדין בישראל ונציג לשכת רואי החשבון. כל אלה, גורמים המכירים היטב את הליכי חדלות הפירעון וכן את הכישורים הנדרשים מבעל התפקיד בהם.

מוצע לקבוע בחוק תנאי כשירות לנאמנים הנכללים ברשימה – ברשימת הנאמנים כשיר להיכלל מי שהוא חבר לשכת עורכי הדין או שיש בידו רישיון לפי חוק רואי חשבון, התשט"ו-1955, שהוא בעל ניסיון של חמש שנים לפחות. הטעם לתנאים אלה הוא האחזיות הכבדה המוטלת על כתפי הנאמן.

למנות נושא משרה בתאגיד לנאמן, אם שוכנע כי יהיה בכך כדי לסייע להליכי חדלות הפירעון וכי אין בכך כדי לפגוע בנושים. כאשר בית המשפט ממנה נושא משרה כנאמן, עליו לקבוע את סמכויותיו ואת חובותיו באופן שמתחשב בניגוד העניינים האפשריים בין תפקידו כנאמן, לתפקידו הקודם כנושא משרה. מוצע להחריג מינוי זה מרשימת הנאמנים, שכן אין סיבה שאדם שעד כה כיהן כנושא משרה בחברה יימנה על רשימת הנאמנים.

מינויו של נושא משרה לנאמן עלול להיתפס כבעייתית וכמוטה מבחינת הנושים. לכן מוצע לקבוע כי מינוי כזה ייעשה רק לאחר שניתנה לנושים ההודמנות להביע את עמדתם. בנוסף, מוצע לקבוע כי אם מונה נושא משרה לנאמן, ימנה בית המשפט נאמן נוסף מרשימת הנאמנים ויקבע את חלוקת הסמכויות ביניהם. זאת, משום שלעתים קרובות יש ניגוד עניינים מובנה בין תפקידו הקודם של נושא המשרה לבין תפקיד הנאמן. כך לדוגמה לעניין בדיקת התנהלותם של נושאי המשרה.

הסדר זה מבוסס על ההסדר הקבוע כיום בסעיף 350ד לחוק החברות, אך סוטה ממנו בשני עניינים. ראשית בכך שההסדר המוצע אינו מאפשר את הותרת התאגיד בלא מינוי בעל תפקיד ושנית בכך שכאשר ממונה נושא משרה לבעל תפקיד בתאגיד יש צורך במינוי נאמן נוסף ואין די במפקח.

¹⁵ ס"ח התשט"ו, עמ' 26.

38. הנאמן יפקיד ערובה להבטחת אחריותו למילוי תפקידו, להנחת דעתו של בית המשפט. ערובה
39. השר רשאי לקבוע הוראות לעניין שכרו של הנאמן והוצאותיו, ובכלל זה את ההליך שכר הנאמן לקביעתם.
40. מיד עם מינויו ישלח הנאמן הודעה על כך לרשם. הודעה לרשם

סימן ב': תפקיד הנאמן וסמכויותיו

41. (א) הנאמן יפעל מטעם בית המשפט ויהיה כפוף להוראותיו ולהנחיותיו. כפיפות הנאמן
- (ב) הנאמן רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה למתן הוראות בכל עניין הנוגע למילוי תפקידו או להפעלת סמכויותיו לפי חוק זה.
42. (א) תפקיד הנאמן לפעול לפירוק התאגיד או להפעיל את התאגיד ולפעול לשיקומו הכלכלי, הכול בהתאם לצו לפתיחת הליכים.
- (ב) במסגרת תפקידו, הנאמן –
- (1) יכריע בתביעות החוב לפי פרק א' לחלק ד';
- (2) יפעל לכינוס נכסי קופת הנשייה וניהולם לפי פרק ג' לחלק ד';
- (3) אם הורה בית המשפט על הפעלת התאגיד לצורך שיקומו הכלכלי – יגבש את הדרך המיטבית לשיקומו, כאמור בסעיף 58, ויפעל ליישומה;
- (4) אם הורה בית המשפט על פירוק התאגיד – יפעל למימוש נכסי קופת הנשייה לפי פרק ד' לחלק ד', ולחלוקתם בין הנושים לפי פרק ה' לחלק ד'.

ד ב ר י ה ס ב ר

נושאים אלה בתקנות החברות (כללים בדבר מינוי כונסי נכסים ומפקדים ושכרם).

סעיף 40 מוצע לקבוע כי עם מינוי הנאמן, על הנאמן לשלוח הודעה על דבר מינויו לרשם. הוראה זו נועדה לתת פומביות למינויו של הנאמן.

סימן ב': תפקיד הנאמן וסמכויותיו

סעיף 41 הסעיף מגדיר את מעמדו של הנאמן בהליך. הנאמן אינו שלוחם של הנושים או של התאגיד, אלא זרועו הארוכה של בית המשפט והוא פועל מטעמו. בהתאם לכך, הוא כפוף להוראותיו ולהנחיותיו של בית המשפט. ברור כי כפיפות זו אינה עומדת בסתירה לחובות הגינות ותום לב, לצד חובות זהירות ומיומנות החלות על הנאמן.

עוד מוצע לקבוע כי הנאמן רשאי לפנות לבית המשפט בכל עניין הנוגע למילוי תפקידו או להפעלת סמכויותיו לפי חוק זה.

סעיף 42 תפקידו של הנאמן הוא ליישם את הליכי חדלות הפירעון. הוא אמון על פירוקו של התאגיד או על הפעלתו לטובת שיקומו הכלכלי. נוסף על הגדרת תפקיד כללית זו מונה הסעיף המוצע גם את הפעולות העיקריות שעל הנאמן לבצע במסגרת תפקידו:

א. הכרעה בתביעות החוב לפי פרק א' לחלק ד' להצעת החוק. להכרעה בתביעות החוב מקום מרכזי בהליכי חדלות הפירעון שכן היא הקובעת את היקף זכותו של כל נושה. בתפקיד זה משמש הנאמן כגורם מעין שיפוטני;

עוד מוצע שלא ייכלל ברשימת הנאמנים אדם שהורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי לדעת הממונה לכהן כנאמן. תנאי זה נקבע בין השאר מאחר שבמסגרת תפקידו יש לנאמן גישה למידע רגיש ולכספם של אחרים.

בנוסף, מוצע להסמיך את השר לקבוע, בהמלצת הממונה, הוראות לגיבוש רשימת הנאמנים, הכוללות בין השאר תנאי כשירות נוספים. מאחר שיש סוגים שונים של הליכי חדלות פירעון מוצע לאפשר לקבוע תנאי כשירות שונים לסוגים שונים של הליכים.

כמו כן מוצע להסמיך את השר, בהמלצת הממונה, לקבוע כללים לסדרי עבודתה של הוועדה, בין השאר לגבי פרסום הרשימה ושינויה, ובכלל זה גריעה ממנה.

יצוין כי חלק מההוראות המוצעות מעוגנות כיום בתקנות החברות (כללים בדבר מינוי כונסי נכסים ומפקדים ושכרם), התשמ"א-1981 (להלן – תקנות החברות (כללים בדבר מינוי כונסי נכסים ומפקדים ושכרם)).

סעיף 38 הסעיף קובע כי על הנאמן להפקיד ערובה להבטחת אחריותו למילוי תפקידו, להנחת דעתו של בית המשפט. במסגרת זו יקבע בית המשפט את גובה הערובה, ואת הנסיבות שבהן ניתן לחלטה. הסעיף מבוסס על סעיף 46 לפקודת פשיטת הרגל.

סעיף 39 מוצע להסמיך את השר לקבוע הוראות לעניין שכר הנאמן והוצאותיו, ובכלל זה לקבוע הוראות לעניין ההליך לקביעתם. יצוין כי כיום מוסדרים

43. עם מינוי הנאמן יעברו לידי הסמכויות הנתונות לאורגנים של התאגיד ולנושאי המשרה בו, והוא ישתמש בהן במידה הדרושה לו לצורך ביצוע תפקידו.

44. (א) הסמכויות המפורטות להלן יופעלו בידי הנאמן באישור בית משפט בלבד:

- (1) תביעה או התגוננות בהליך משפטי בשם התאגיד;
 - (2) העסקת אדם מטעם הנאמן לצורך סיוע בביצוע תפקידו;
 - (3) פירעון חוב לנושים מסוג מסוים;
 - (4) פשרה עם נושה או חייב של התאגיד בנוגע לגובה החוב ואופן תשלומו, שיש לה השפעה מהותית על היקף נכסי קופת הנשייה;
 - (5) כל סמכות אחרת הטעונה אישור בית המשפט לפי חוק זה או לפי הנחיות בית המשפט.
- (ב) אישור בית המשפט כאמור בסעיף קטן (א) יכול שיינתן דרך כלל או לעניין מסוים.

הקניית סמכויות האורגנים ונושאי המשרה, לנאמן
סמכויות שהפעלתן טעונה אישור בית משפט

ד ב ר י ה ס ב ר

ולקחת סיכונים שעלולים לפגוע בנושים. עם זאת מוצע לחייב את הנאמן במקרים מסוימים, לקבל את אישור בית המשפט להפעלת סמכותו. מדובר בפעולות מהותיות שעשויות להיות להן השלכות ניכרות על עתיד התאגיד, על נושיו ועל הסיכוי שהליכי חדלות הפירעון יגשימו את מטרותם.

קביעת סוגי הפעולות שדורשות אישור מראש לעומת אלה הנמצאות בגדרי שיקול דעתו של הנאמן מבוססת על העיקרון ולפיו הניהול השוטף של התאגיד יהיה בידי הנאמן, ואולם פעולות מהותיות או החלטות עקרוניות יתקבלו לאחר שנשמעו עמדות הממונה, הנושים הרלוונטיים ובעלי עניין נוספים.

כדי שלא לסרב את עבודתו של הנאמן יתר על המידה, מוצע לקבוע כי אישורו של בית המשפט יכול להינתן גם לסוג של פעולות ולא לכל פעולה ספציפית. זאת, כדי לאפשר לנאמן את חופש הפעולה והגמישות הנחוצה לו לשם ביצוע תפקידו.

להלן רשימת הסמכויות שמוצע לקבוע כי על הנאמן לקבל את אישור בית המשפט בטרם הפעלתן, והנימוקים לקביעתן:

א. תביעה או התגוננות בהליך משפטי בשם התאגיד. הליכים אלה עלולים להיות מורכבים, ממושכים ויקרים ולא רצוי שהנאמן יקבל החלטה לגביהם בלא אישורו של בית המשפט;

ב. העסקת אדם מטעם הנאמן. הנאמן הוא מינוי של בית המשפט, שנעשה בהתבסס על סגולותיו האישיות. על כן, ככלל, עליו לבצע את תפקידו בעצמו. אם הנאמן מבקש להסתייע באחר לצורך מילוי תפקידו, עליו לקבל את אישור בית המשפט לכך;

ג. פירעון חוב לנושים מסוג מסוים. פירעון חוב לנושים מסוג מסוים בלבד עלול לרוקן את קופת הנשייה ואף להוות העדפת נושים. לכן יש צורך באישורו של בית המשפט לפעולה רגישה זו;

ב. כינוס נכסי קופת הנשייה וניהולם לפי פרק ג' לחלק ד' להצעת החוק. תפקידו של הנאמן בהקשר זה הוא לאתר ולאסוף את כל נכסי התאגיד כדי שיעמדו לפירעון החובות, ולנהלם באופן שישיא את ערכם עד סיום ההליכים;

ג. במקרה שבית המשפט הורה בצו לפתיחת הליכים על הפעלת התאגיד לצורך שיקומו הכלכלי, הנאמן יבחן חלופות לשיקום התאגיד ויגבש את הדרך המיטבית לשם כך. זאת בהתאם להוראות סעיף 58 לחוק המוצע הקובע מהן דרכי השיקום הכלכלי. כמו כן, הנאמן יפעל ליישום הליכי השיקום של התאגיד;

ד. מימוש נכסי קופת הנשייה לפי פרק ד' בחלק ד' להצעת החוק וחלוקתם בין הנושים לפי פרק ה' באותו חלק. פעולה זו נדרשת בהליכי חדלות פירעון שבמסגרתם הורה בית המשפט על פירוק התאגיד. בהליכי פירוק, על הנאמן לממש את נכסי קופת הנשייה ולחלק את התמורה בין הנושים בהתאם לסדר הנשייה.

סעיף 43 מוצע לקבוע כי עם מינוי הנאמן יעברו לידי הנאמן כלל הסמכויות הנתונות לאורגנים של התאגיד. תפקידו של הנאמן הוא לנהל את כלל ענייני התאגיד ועל כן עם כניסתו לתפקיד מופקעות סמכויותיהם של האורגנים המקוריים ועוברות לנאמן.

הקניית הסמכויות לנאמן היא רחבה אך השימוש שרשאי הנאמן לעשות בסמכויות אלה מוגבל למידה הנדרשת לו לשם מילוי תפקידו. זאת משום שבניגוד למנהל של חברה סולבנטית אשר שיקול דעתו העסקי הוא רחב, נאמן בהליכי חדלות פירעון יונק את סמכויותיו מהצו לפתיחת הליכים ומהחלטת בית המשפט. פעולותיו של הנאמן מכוונות כולן להגשמת התכלית אשר לשמה מונה. לכן, אף אם להלכה סמכויות הניהול שמוקנות לנאמן הן רחבות, למעשה היקף שיקול דעתו לנהל את התאגיד מוגבל למידה הנדרשת לו למילוי תפקידו.

סעיף 44 היקף סמכויותיו של הנאמן מאפשר לו לקבל כל החלטה בנוגע לתאגיד, ובכלל זה לקבל החלטות

45. דוח על מצב עסקי התאגיד
הנאמן רשאי לדרוש ממי שהיה נושא משרה בתאגיד, להגיש לו, בתוך תקופה שיוורה, דוח על מצב עסקי התאגיד; בדוח יפורטו נכסי התאגיד, חובותיו והתחייבויותיו, פרטי זהותם של הנושים וכל מידע אחר שיוורה הנאמן, הדרוש לו לשם מילוי תפקידו; דין ההוצאות הכרוכות בעריכת הדוח, כפי שיוורה הנאמן, כדין הוצאות הליכי חדלות הפירעון.
46. (א) הנאמן רשאי לדרוש מכל אדם להעביר לידיו נכס או מסמך שברשותו, שלדעת הנאמן יש לתאגיד זכות בו, ואותו אדם יעבירם לנאמן במועד שציין בדרישתו.
(ב) היתה לאדם זכות עיכובן בנכס או במסמך כאמור בסעיף קטן (א), יימסר הנכס או המסמך אם הורה על כך בית המשפט לפי סעיף 254.
(ג) מחלוקת לעניין זכות התאגיד בנכס או במסמך שדרש הנאמן להעביר לידיו תתברר בבית המשפט שבו מתנהלים הליכי חדלות הפירעון.
47. בדיקת נכסי התאגיד המוחזקים בידי אחר
היה נכס של התאגיד מוחזק בידי אדם אחר, רשאי הנאמן לבדוק את הנכס, לאחר שהודיע לאותו אדם על כוונתו לעשות כן.

ד ב ר י ה ס ב ר

שעדיין מועסקים בתאגיד, אם יש כאלה, ואולם במקרים כאלה הנאמן יוכל לדרוש את המידע מתוקף תפקידו כמחזיק סמכויות האורגנים בתאגיד, ואין צורך בהוראת חוק מפורשת לשם כך.

לערכתו של דוח כזה יכולות להיות עלויות משמעותיות. מכיוון שתכליתו של הדוח היא לקדם את הליכי חדלות הפירעון, מוצע להבהיר כי הוצאות אלה ישולמו מנכסי קופת הנשייה ודינן כדין הוצאות הליכי חדלות הפירעון. מדובר בהבהרה בלבד, שכן ניתן לסווג הוצאות אלה כהוצאות הליכי חדלות הפירעון גם לפי הוראות סעיף 233 לחוק המוצע, המגדיר מהן הוצאות הליכי חדלות הפירעון.

סעיף זה מבוסס על סעיף 292 לפקודת החברות.

סעיף 46 אחד מתפקידיו של הנאמן הוא לכנס את נכסי קופת הנשייה. כדי שהנאמן יוכל למלא תפקיד זה מוצע לקבוע כי הוא רשאי לדרוש מכל אדם להעביר לידיו נכס או מסמך שלדעת הנאמן יש לתאגיד זכות בו. על מחזיק הנכס או המסמך להעביר אותו במועד שציין הנאמן.

סמכות זו נדרשת לנאמן כחלק מתפקידו לכנס את נכסי התאגיד. אם נתגלעה מחלוקת בין מחזיק המסמך לנאמן בדבר זכות התאגיד בנכס, תתברר מחלוקת זו לפני בית המשפט במסגרת הליכי חדלות הפירעון.

דרישת העברת נכס או מסמך עלולה לעמוד בסתירה לזכותו של המחזיק בנכס או במסמך, להחזיק בו כעיכובן עד שישולם חובו. עניין זה מוסדר בסעיף 254 לחוק המוצע.

הסעיף מבוסס על תקנה 36 לתקנות החברות (פירוק), התשמ"ז-1987 (להלן – תקנות החברות (פירוק)).

סעיף 47 סעיף 46 לחוק המוצע מקנה לנאמן את הזכות לדרוש לקבל לידיו את נכסי התאגיד. ואולם לעתים זכות זו מוגבלת בשל זכותו של המחזיק להחזיק

ה פשרה מהותית עם נושה או חייב של התאגיד לגבי גובה החוב ואופן תשלומו. לפשרה עלולות להיות השלכות משמעותיות על ההליך ועל קופת הנשייה. נוסף על כך, פשרה עם נושה של התאגיד יכולה להוות העדפת נושים ואילו פשרה עם חייב של התאגיד מהווה פגיעה בנושים אחרים. גם פשרה שאינה נוגעת לגובה החוב אלא דוחה את מועד הפירעון או קובעת צורת תשלום שונה, עלולה להשפיע על היקף נכסי קופת הנשייה ובכך גם על מצבם של שאר הנושים. לכן מוצע כי טרם ביצוע פשרה שיש לה השפעה מהותית על היקף נכסי קופת הנשייה, יקבל הנאמן את אישור בית המשפט לכך יצוין כי ניסוח הסעיף "רך" יותר מנוסחו הקיים של סעיף 307 לפקודת החברות הדרוש את אישור בית המשפט בכל פשרה ולא רק בפשרה שיש לה השפעה מהותית על היקף נכסי קופת הנשייה. זאת, כדי לא לפגוע במרחב הפעולה של הנאמן יתר על המידה;

ה. בנוסף, בית המשפט רשאי לקבוע כי על הנאמן לקבל את אישורו גם לפעולות נוספות שהוא מבקש לבצע. חלופה זו נועדה להקנות לבית המשפט את האפשרות לעצב את הפעולות שידרשו את אישורו בהתאם לנסיבותיו הספציפיות של התיק. היא אינה מיועדת לפעולות שגרתיות. זאת, כדי להימנע מהכבדת יתר על בעל התפקיד, במיוחד כאשר עליו לבצע פעולות במהירות יחסית ובמהלך העסקים הרגיל.

סעיף 45 בידי נושאי המשרה שכיהנו בתאגיד קיים מידע רב על אודות עסקי התאגיד, ולעתים הם היחידים שמחזיקים במידע זה. למידע מפורט בדבר עסקי התאגיד חשיבות רבה להליכי חדלות הפירעון. לכן, מוצע להקנות לנאמן סמכות לדרוש ממי שהיה נושא משרה בתאגיד, דוח על מצב עסקי התאגיד. על הדוח לכלול את כל המידע הרלוונטי לצורך הליכי חדלות הפירעון ועבודת הנאמן, כאמור בסעיף, זאת, כדי לאפשר לנאמן ולבית המשפט לקדם את ההליכים על סמך מידע עדכני ומהימן. יובהר כי הנאמן רשאי לדרוש מידע זה גם מנושאי משרה

48. לצורך ביצוע תפקידו רשאי הנאמן לדרוש כל מידע הנוגע לענייניו של התאגיד, דרישת מידע שהתאגיד או נושא משרה בו היו רשאים לקבלו.
49. (א) על אף האמור בכל דין, רשאי בית המשפט, לבקשת הנאמן, להורות לתאגיד בנקאי או לרשות המסים בישראל למסור לנאמן מידע כמפורט להלן, גם אם לא מתקיים האמור בסעיף 48, אם שוכנע כי מסירת המידע נדרשת כדי לסייע לו לברר את מצבו הכלכלי של התאגיד:
- (1) לעניין תאגיד בנקאי – מידע הנוגע לנכסיו, חובותיו ועסקיו של התאגיד, כפי שיורה בית המשפט;
- (2) לעניין רשות המסים – מידע בדבר נכסיו של התאגיד.
- (ב) בית המשפט יורה על מסירת מידע מרשות המסים לפי סעיף זה רק במקרים מיוחדים ומטעמים שיירשמו ולאחר שנוכח כי לא עלה בידי הנאמן להשיג בדרך אחרת ובמאמץ סביר את המידע הדרוש לו וכי אין במסירת המידע כדי לחשוף את מקורות המידע של רשות המסים או את דרכי איסופו, או לפגוע בחקירה שמנהלת רשות המסים.
- (ג) בית המשפט רשאי לקיים את הדיון בבקשה למסירת מידע מרשות המסים, בדלתיים סגורות, ובמקרים מיוחדים – אף בלא נוכחות הנאמן, וכן לקבוע כי המידע יימסר באופן שימנע את חשיפת מקורותיו.
- (ד) מידע שבית המשפט הורה על מסירתו לפי סעיף זה יימסר לנאמן בלבד, בדרך שהורה בית המשפט, אלא אם כן הסכימו התאגיד הבנקאי או רשות המסים למסירתו גם לנושים.
- (ה) השר ושר האוצר רשאים לקבוע בתקנות הוראות לעניין דרכי מסירת מידע מתאגיד בנקאי או מרשות המסים לפי סעיף זה; לא נקבעו תקנות – יורה בית המשפט על דרכי מסירת המידע.

ד ב ר י ה ס ב ר

אודות צד שלישי הנמצא בקשרי מסחר עם התאגיד, יהיה בעל חשיבות רבה להליכי חדלות הפירעון, ולמרות זאת, זהו מידע שהתאגיד לא יכול תמיד לקבלו.

הגופים העיקריים שלהם מידע כאמור הם התאגידים הבנקאיים ורשות המסים. ואולם הן על התאגידים הבנקאיים והן על רשות המסים מוטלת חובת סודיות. חובת הסודיות של התאגידים הבנקאיים ורשות המסים משרתת תכליות חשובות, ולכן הפגיעה בה צריכה להיעשות באופן מאוזן. הסעיף המוצע מבקש לקבוע מנגנון כזה.

מוצע לקבוע כי מסירת מידע מרשות המסים או מתאגיד בנקאי תיעשה לפי הוראת בית המשפט בלבד. בית המשפט בבואו להורות על מסירת המידע יערוך את האיוון הנדרש בין חשיבותו של המידע להליכי חדלות הפירעון לבין החשיבות שבשמירת חובת הסודיות של התאגיד הבנקאי ושל רשות המסים.

עוד מוצע לקבוע כי המידע שיימסר מהתאגיד הבנקאי יהיה מידע הנוגע לנכסיו, חובותיו ועסקיו של התאגיד, זאת כדי להבהיר שאין הכוונה למסירת תוצרי עבודה פנימיים של התאגיד הבנקאי.

לעניין מסירת המידע מרשות המסים מוצע לקבוע כי מידע שיימסר מרשות המסים יהיה מידע הנוגע לנכסיו של התאגיד.

בנוסף, לדוגמה כעיקובן (שדינו כדין שעבוד). במקרים אלה זכותו של הנאמן לקבל את הנכס לידי תוגבל.

מוצע לקבוע כי בכל מקרה תהיה לנאמן הזכות לבדוק את הנכס. זאת כדי שלכל הפחות יהיה בידי הנאמן מלוא המידע לגבי הנכס.

הסעיף המוצע מבוסס על סעיף 129 לפקודת פשיטת הרגל בנוסחה היום.

סעיף 48 כדי שהנאמן יוכל לבצע את תפקידיו כהלכה הוא נדרש לאסוף את מלוא המידע הרלוונטי על התאגיד ועל פעולתו. לשם כך מוצע לקבוע כי הנאמן רשאי לדרוש כל מידע הנוגע לענייניו של התאגיד, שהתאגיד או נושאי משרה בו היו רשאים לקבלו.

מדובר בסעיף מבהיר בלבד, מכיוון שלנאמן מוקנות כל סמכויות האורגנים של התאגיד בהתאם להוראות סעיף 43. למרות זאת מוצע לקבוע באופן מפורש סעיף שיסמיך את הנאמן לדרוש מידע כאמור בשל מרכזיותו וחשיבותו של איסוף המידע בידי הנאמן בהליכי חדלות הפירעון.

סעיף 49 סעיף 48 לחוק המוצע מעניק לנאמן את הסמכות לדרוש כל מידע שהתאגיד היה רשאי לדרוש. לעתים מידע זה אינו מספיק כדי לברר באופן מלא את מצבו הכלכלי של התאגיד. כך לדוגמה, ייתכן כי מידע על

- (ו) בית המשפט ייתן הוראות לפי סעיף זה לאחר שנתן לתאגיד הבנקאי או לרשות המסים, לפי העניין, הזדמנות לטעון את טענותיהם לפניו.
50. סמכות חקירה הורה בית המשפט לפי סעיף 281(ד) כי חקירה כאמור באותו סעיף תבצע באמצעות הנאמן, תהיה נתונה לנאמן סמכות החקירה כאמור, הכול בכפוף להוראות אותו סעיף ולאופן ולתנאים שהורה בית המשפט.
51. שמירה על סודיות הנאמן וכל אדם הפועל מטעמו לא יעשה שימוש במידע שהגיע אליו תוך כדי מילוי תפקידו ועקב מילוי תפקידו ולא יגלה אותו לאחר, אלא במידה הדרושה לביצוע תפקידו או על פי צו של בית משפט.
52. (א) הנאמן יגיש לבית המשפט ולממונה דוח תקופתי לעניין נכסי קופת הנשייה, תביעות החוב שאישר ותביעות חוב תלויות ועומדות, והפעולות שביצע במסגרת תפקידו.
- (ב) הדוח התקופתי יוגש אחת לשנה לפחות או בתדירות גבוהה יותר אם הורה כך בית המשפט או הממונה.
- (ג) בית המשפט או הממונה רשאי לדרוש מהנאמן להגיש לו דוח מידי על אירוע מסוים הנוגע להליכי חדלות הפירעון.
- (ד) הממונה רשאי לקבוע כללים לעניין דוחות הנאמן ובכלל זה לעניין אופן עריכת הדוחות והפרטים שייכללו בהם.
- (ה) כל בעל עניין בהליכי חדלות הפירעון רשאי לעיין בדוחות הנאמן ולהעתיקם; השר רשאי לקבוע הוראות לעניין זכות העיון לפי סעיף קטן זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

- מוצע לקבוע כי על הנאמן ועל כל אדם הפועל מטעמו תחול חובת סודיות לגבי המידע שיגיע אליו במסגרת מילוי תפקידו, והוא יגלה אותו לאחר רק במידה הדרושה לביצוע תפקידו, או על פי צו של בית משפט.
- הוראה משלימה לעניין זה נמצאת בסעיף 258 להצעת החוק, המסדיר את זכויות הנושים לעיין במסמכי התאגיד ובמסמכים הנמצאים בידי הנאמן.
- 52 סעיף מוצע לחייב נאמן להגיש דוחות תקופתיים לבית המשפט ולממונה על אודות פעילותו. הדוחות התקופתיים יוגשו מדי שנה אלא אם כן הורה בית המשפט או הממונה על הגשת דוחות בתדירות גבוהה יותר. בנוסף, על פי המוצע רשאים בית המשפט או הממונה להורות לנאמן להגיש דוח מיוחד על אירוע מסוים הנוגע להליכי חדלות הפירעון.
- מוצע להסמיך את הממונה לקבוע כללים לעניין דוחות הנאמן כדי לשמור על סטנדרט דיווח אחיד וראוי. ההצעה לקבוע עניין זה בכללי הממונה ולא בתקנות של השר נובעת מהמומחיות הנדרשת לקביעת כללים אלה, ומתפקידו של הממונה כאחראי על התנהלות הנאמנים.
- על הדוחות לשקף לכל בעלי העניין בהליכים את עבודת הנאמן והתקדמותו. לכן מוצע לקבוע כי כל בעל עניין בהליכים רשאי לעיין בדוחות הנאמן. כמו כן מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות הוראות לעניין זכות העיון.
- כמו כן מוצע לקבוע לגבי מסירת מידע מרשות המסים הוראות נוספות שתכליתן להבטיח כי לא יהיה במסירת המידע כדי לפגוע בפעילות האכיפה של רשות המסים, וכי על הנאמן לעשות מאמץ סביר להשיג את המידע בדרך אחרת, טרם פנייתו לדרך זו.
- כמו כן מוצע לקבוע כי מידע שנמסר לפי סעיף זה יימסר לידי הנאמן בלבד, ורק במקרה שהתאגיד הבנקאי או רשות המסים הסכימו לכך, המידע יועבר גם לנושים. הגבלה זו נועדה להבטיח כי הפגיעה בסודיות תהיה מידתית.
- עוד מוצע להסמיך את השר ושר האוצר לקבוע תקנות לעניין דרכי מסירת המידע לפי סעיף זה. אם לא יותקנו תקנות, יקבע בית המשפט את דרכי מסירת המידע.
- לבסוף, מוצע לקבוע כי בית המשפט ייתן את החלטתו לגבי מסירת המידע לאחר שנתן לתאגיד הבנקאי או לרשות המסים להביע את עמדתם בעניין.
- הסעיף מבוסס על סעיף 60א לפקודת פשיטת הרגל.
- 50 סעיף סעיף 281(ד) לחוק המוצע מאפשר לבית המשפט לבצע חקירה של אדם באמצעות הנאמן. לשם השלמות, מוצע לקבוע סמכות זו גם ביסמין ב' המפרט את תפקידי הנאמן וסמכויותיו. זאת מכיוון שמדובר בתפקיד מרכזי של הנאמן, המופקד בידי על ידי בית המשפט.
- 51 סעיף במסגרת מילוי תפקידו הנאמן נחשף למידע רב. מידע זה יכול להיות מידע מסחרי רגיש, או מידע הנוגע לבעלי עניין בתאגיד או לנושאי משרה בו.

53. מי שהיה נושא משרה בתאגיד יסייע לנאמן וישתף עמו פעולה ככל הדרוש לצורך מילוי תפקידו.
 שיתוף פעולה עם הנאמן
54. מי שנפגע או עלול להיפגע מהחלטה של הנאמן או מפעולה שעשה או שבכוונתו לעשות, רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה לבטל או לשנות את החלטה או הפעולה או לתת כל הוראה אחרת שיראה לנכון.
 פנייה לבית המשפט בידי מי שנפגע מפעולת הנאמן
55. (א) בית המשפט רשאי להפסיק את כהונתו של הנאמן, לבקשת הנאמן או אם מצא, כי מתקיים אחד מאלה:
 התפטרות הנאמן או העברתו מכהונתו

(1) הנאמן אינו ממלא את תפקידו כראוי;

(2) נבצר מהנאמן למלא את תפקידו דרך קבע;

(3) חדל להתקיים בנאמן תנאי מהתנאים שנדרשו למינויו.

(ב) החלטת בית המשפט על הפסקת כהונתו של הנאמן תינתן לאחר שקיבל את עמדת הממונה בעניין ולאחר שנתן לנאמן הזדמנות להשמיע את טענותיו.

(ג) התפנתה משרתו של הנאמן, ימנה בית המשפט אחר במקומו.

56. (א) סיים הנאמן לבצע את תפקידו, יגיש לבית המשפט ולממונה דוח מסכם של פעילותו.
 סיום כהונתו של נאמן

(ב) נוכח בית המשפט, לאחר קבלת עמדת הממונה, כי הנאמן סיים לבצע את תפקידו, ואם הורה בית המשפט על חיסול התאגיד כאמור בסעיף 99 – כי החיסול נרשם במרשם, יורה על סיום כהונתו של הנאמן.

(ג) הנאמן ישלח לרשם הודעה על סיום כהונתו.

ד ב ר י ה ס ב ר

העילות להפסקת כהונה של נאמן בידי בית המשפט הן, על פי המוצע, אם הנאמן אינו ממלא את תפקידו באופן ראוי, אם נבצר מהנאמן למלא את תפקידו דרך קבע או אם חדל להתקיים בנאמן אחד מתנאי הסף למינויו.

עוד מוצע לקבוע כי על בית המשפט לתת לנאמן הזדמנות להשמיע את עמדתו טרם הפסקת כהונתו, וכן לקבל את עמדת הממונה בעניין טרם קבלת ההחלטה.

אם מתפנית משרתו של הנאמן, על בית המשפט למנות נאמן אחר תחתיו, בהתאם לעיקרון הכללי שלפיו אין להותיר תאגיד בהליכי חדלות פירעון בלא נאמן כלל.

סעיף 56 מוצע לקבוע כי עם סיום כהונת הנאמן, יגיש הנאמן דוח מסכם על עבודתו. הדוח יוגש לבית המשפט ולממונה.

עוד מוצע כי אם מצא בית המשפט, לאחר שקיבל את עמדת הממונה בדבר, כי הנאמן סיים לבצע את תפקידו, ואם הורה בית המשפט על חיסול התאגיד – גם כי החיסול נרשם כדיון, הוא יורה על סיום כהונת הנאמן וממועד זה תסתיים כהונתו. התניית סיום התפקיד ברישום חיסול התאגיד נועדה להבטיח כי הנאמן יסיים את כל תפקידיו בהתאם לדיון.

עוד מוצע לקבוע כי הנאמן ישלח לרשם הודעה על סיום כהונתו. זאת כדי להבטיח כי המידע המופיע במרשם יהיה מעודכן ומדויק.

סעיף 53 כדי שהנאמן יוכל לבצע את עבודתו נאמנה הוא נדרש לשיתוף פעולה ממי שהובילו את פעילות התאגיד עובר להליכי חדלות הפירעון.

לשם כך מוצע להטיל על מי שהיה נושא משרה בתאגיד חובה לסייע לנאמן ולשתף פעולה עמו, בכל הדרוש לו לשם מילוי תפקידו.

סעיף 54 הנאמן פועל תחת פיקוחו של בית המשפט וכפוף להוראותיו ולהנחיותיו. למרות זאת, הנאמן הוא האמון על הניהול היומיומי של הליכי חדלות הפירעון, ובתפקידו זה עליו לקבל החלטות רבות בהתאם לשיקול דעתו. החלטות אלה עלולות לפגוע בנושים, בחייב או בצדדים אחרים. מוצע לאפשר למי שנפגע או עלול להיפגע מהחלטותיו או מפעולותיו של הנאמן, או מפעולה שבכוונתו לעשות, לפנות לבית המשפט בבקשה שיבטל את ההחלטה, ישנה אותה, או ייתן כל הוראה אחרת.

סעיף 55 מוצע להקנות לבית המשפט את הסמכות להפסיק את כהונתו של הנאמן. בקשה כזו יכולה לבוא מצדו של הנאמן המבקש להתפטר מתפקידו, או מצדו של כל בעל עניין אחר המבקש להפסיק את כהונתו של הנאמן.

הקניית הסמכות להפסיק את כהונתו של הנאמן לבית המשפט בלבד נועדה לחזק את עצמאותו של הנאמן ולמנוע אפשרות להפעלת לחצים עליו.

פרק ז': הפעלת התאגיד ושיקומו הכלכלי

סימן א': כללי

57. הפעלת התאגיד בידי הנאמן (א) ניתן צו לפתיחת הליכים לגבי תאגיד והורה בית המשפט על הפעלתו (בפרק זה – תאגיד בהפעלה), יפעיל הנאמן את עסקי התאגיד כדי לאפשר את המשך קיומו כעסק פעיל עד לשיקומו הכלכלי, ויחולו לעניין ההפעלה הוראות סימן ב'.
- (ב) הורה בית המשפט על הפעלה זמנית של התאגיד לפי סעיף 24, יורה בית המשפט על ההוראות לפי סימן ב' שיחולו לעניין ההפעלה, בהתחשב במידת נחיצותן להפעלה הזמנית.
58. רכזי השיקום הכלכלי (א) במקביל להפעלת התאגיד יפעל הנאמן לגיבוש דרכי השיקום הכלכלי של התאגיד.
- (ב) שיקום כלכלי של תאגיד יכול שיהיה באמצעות תכנית לשיקום כלכלי, בדרך של מכירת פעילותו העסקית של התאגיד בלא תכנית כאמור, או שילוב ביניהן.

ד ב ר י ה ס ב ר

החשיבות שבהמשך קיומו של התאגיד כעסק פעיל נובעת מכך שגיבושו של מתווה לשיקומו הכלכלי של תאגיד והוצאתו לפועל יכולים להימשך זמן רב. הפסקת פעילותו של התאגיד עד למועד זה עלולה להביא לקריסתו הסופית ולסתום את הגולל על האפשרות לשיקומו. על כן יש חשיבות רבה להימשך הפעלתו של התאגיד עד להשלמת שיקומו.

סעיף 24 לחוק המוצע קובע כי אם לבית המשפט אין די מידע כדי לקבל החלטה על הפעלת התאגיד או פירוק, הוא רשאי להורות על הפעלה זמנית שלו עד לאיסוף המידע הנדרש. מוצע, בסעיף קטן (ב) כנוסחו המוצע, לקבוע כי מסגרת ההפעלה במקרה של הפעלה זמנית זו, תהיה מצומצמת יותר. סמכויות ההפעלה של התאגיד המוקנות לנאמן ולבית המשפט בפרק זה, יופעלו רק ככל שהן דרושות להפעלה הזמנית ורק במידה הנדרשת לשם כך. זאת בהתחשב בכך שטרם הוחלט אם ניתן לשקם את התאגיד ומאחר שהסמכויות הללו רחבות והפעלתן עלולה לפגוע בנושים או בצדדים שלישיים.

סעיף 58 מוצע לקבוע כי במקביל להפעלת התאגיד, הנאמן יפעל לגיבוש של דרכי השיקום הכלכלי של התאגיד וכן להבהיר מהן הדרכים לשיקומו הכלכלי של התאגיד. מוצע לקבוע כי שיקום כלכלי של תאגיד יכול להתבצע בשתי דרכים. דרך אחת היא באמצעות תכנית לשיקום כלכלי. הדרך השנייה היא באמצעות מכירת פעילותו העסקית של התאגיד בלא תכנית כאמור. בנוסף, תיתכן גם דרך המשלבת בין שתי דרכים אלה.

ההבדל העיקרי בין חלופת התכנית לחלופת המכירה נוגע לאופן החלוקה. במקרה של תכנית לשיקום כלכלי, מאחר שהתכנית מאושרת בידי הנושים ובידי בית המשפט, אין הכרח לעמוד בסדרי הנשייה, ואלה נקבעים בהתאם להוראות התכנית. לעומת זאת כאשר השיקום מתבצע באמצעות מכירת פעילותו העסקית של התאגיד ובלא תכנית לשיקום כלכלי, יש לחלק את התמורה המתקבלת בהתאם לסדרי הפירעון הקבועים בחלק ד' לחוק המוצע.

פרק ז': הפעלת התאגיד ושיקומו הכלכלי

כללי פרק זה עוסק בכל הנושאים הנוגעים לשיקומו הכלכלי של התאגיד, החל מהפעלת התאגיד לצורך שיקומו הכלכלי ועד להליכי אישור התכנית לשיקום כלכלי, אם הורה בית המשפט לשקם את התאגיד באופן זה.

הפרק מחולק לחמישה סימנים. הסימן הראשון עוסק בדרכי השיקום הכלכלי. הסימן השני עוסק בהפעלת התאגיד. סימן זה כולל הוראות הנוגעות להפעלת התאגיד לצורך שיקומו הכלכלי. הוא מבוסס בעיקרו על תיקון מס' 19 לחוק החברות בשינויי נוסח, וכן בכמה שינויים מהותיים כפי שיפורט להלן.

הסימן השלישי עוסק בתכנית לשיקום כלכלי. סימן זה כולל הוראות לעניין גיבוש ההצעות לתכנית לשיקום כלכלי, הגשתן לבית המשפט וההליך הדרוש לאישורן. סימן זה מבוסס בעיקרו על הוראות פרק ג' לחלק התשיעי לחוק החברות כנוסחו היום, אך גם בו נערכו שינויי נוסח וכן כמה שינויים מהותיים.

הסימן הרביעי קובע הוראות לעניין מכירת פעילותו העסקית של תאגיד בלא תכנית לשיקום כלכלי והוראות לעניין חלוקת תמורת המכירה בין הנושים.

הסימן החמישי עוסק במעבר להליכי פירוק אם נכשל הליך השיקום.

סימן א': כללי

סעיף 57 סעיף 23 לחוק המוצע קובע כי אם בית המשפט שוכנע כי יש סיכוי סביר לשיקומו של התאגיד וכי הפעלתו לא תפגע בנושים, עליו להורות על הפעלת התאגיד לשם שיקומו הכלכלי. סעיף 57 המוצע משלים את הוראות סעיף 23 וקובע את תכלית הפעלתו של התאגיד והיקפה. כך, בהתאם לסעיף קטן (א) המוצע, על ההפעלה להיעשות בדרך שתאפשר את קיומו של התאגיד כעסק פעיל עד לשיקומו הכלכלי.

סימן ב': הפעלת התאגיד

סימן משנה א': פעולות ועסקאות בנכסי קופת הנשייה של תאגיד בהפעלה

59. הנאמן לא יבצע עסקה בנכסי קופת הנשייה של תאגיד בהפעלה, שהיא עסקה חריגה כהגדרתה בחוק החברות, אלא אם כן אישר בית המשפט כי העסקה נחוצה לצורך שיקומו הכלכלי של התאגיד; אישור כאמור יכול שיינתן מראש לסוג מסוים של עסקאות.
60. היה תאגיד בהפעלה יחולו על מימוש נכסים המשועבדים בשעבוד קבוע, גיבוש שעבוד צף, מסירת נכסים שיש לגביהם זכות עיכובן וקבלת חזקה בנכסים הכפופים לשיור בעלות, המגבלות הקבועות בסעיפים 245, 252 ו-253.
61. (א) הנאמן רשאי, במהלך העסקים הרגיל של תאגיד בהפעלה –
(1) לעשות שימוש בנכס מנכסי קופת הנשייה שהוא נכס המשועבד בשעבוד קבוע, נכס שחל עליו שעבוד צף או נכס הכפוף לשיור בעלות, או להשכירו, אלא אם כן הוכח לבית המשפט כי מתקיים אחד מאלה:
(א) השימוש או ההשכרה אינם נדרשים לצורך שיקומו הכלכלי של התאגיד;
(ב) לאחר השימוש או ההשכרה לא יהיה בנכס כדי להבטיח הגנה הולמת לנושה המובטח או לבעלים של הנכס, ולא נקבעו דרכים אחרות להבטחת הגנה כאמור;

ד ב ר י ה ס ב ר

של התאגיד עד להשלמת גיבוש תכנית לשיקום כלכלי ואישורה או עד השלמת שיקומו הכלכלי של התאגיד בדרך של מכירת פעילותו. לכן, ככלל, הפעלת התאגיד בשלב זה צריכה להתמקד בפעילותו השוטפת של התאגיד ולא בביצוע שינויים מהותיים בפעילות התאגיד או במכירת חלקים מפעילותו, פעולות שיתכן שיוחלט לבצען במסגרת תכנית שיקום סדורה.

לכן מוצע לקבוע כי כל עסקה בנכסי קופת הנשייה של תאגיד בהפעלה שהיא בגדר עסקה חריגה, תיעשה רק באישור בית המשפט ולאחר שבית המשפט נוכח כי העסקה נחוצה לצורך שיקומו הכלכלי של התאגיד.

מקרה נוסף שבו ייתכן אישור בית המשפט לעסקה חריגה הוא כאשר מדובר במכירת פעילותו העסקית של התאגיד לצורך שיקומו הכלכלי. במקרה זה, המכירה היא היא שיקומו של התאגיד.

כדי שהדרישה לאישור זה לא תפגע ביעילות ההליכים, מוצע להסמיך את בית המשפט לתת מראש אישור לסוג מסוים של עסקאות.

סעיפים הפעלת התאגיד כיחידה כלכלית אחת מחייבת 60 עד 65 בדרך כלל להותיר את כל נכסי התאגיד בידי התאגיד. לשם כך יש צורך לקבוע מגבלות על היכולת של נושים בעלי זכויות פירעון מיוחדות לפעול באופן פרטני לגביית חובם, וכן לאפשר לנאמן לעשות שימוש באותם נכסים. נושים בעלי זכויות פירעון מיוחדות הם נושים מובטחים בשעבוד קבוע או צף, נושים בעלי נכס הכפוף לשיור בעלות ונושים בעלי זכות עיכובן.

ייתכנו גם מקרים שבהם מתבקש שילוב בין שתי החלופות המתוארות, ואז יתבצע השיקום בדרך המשלבת בין שתי הדרכים. דוגמה לכך היא במקרה שבו מבקשים למכור את הפעילות העסקית של התאגיד אך לחלק את התמורה בדרך שונה מסדרי הפירעון לפי חלק ד' לחוק המוצע. במקרה זה יש צורך לאשר את החלוקה כתכנית לשיקום כלכלי.

יצוין כי לא תמיד ניתן לדעת עם תחילת ההליכים מה היא דרך השיקום המתאימה. על כן מוצע שלא לקבוע את דרך השיקום יחד עם הצו לפתיחת הליכים ולהותיר לבית המשפט ולנאמן גמישות בעניין זה.

סימן ב': הפעלת התאגיד

כללי הפעלתו של תאגיד הנמצא תחת משטר של חדלות פירעון מחייבת הסדרים ייחודיים. זאת משום שהפעלה דורשת במקרים רבים שימוש בנכסים משועבדים, יצירת התקשרויות חוזיות חדשות והמשך קיומן של התקשרויות קודמות, מכירת מלאי ולעיתים אף נטילת אשראי. לפעולות אלה עשויות להיות השלכות על נושי התאגיד ועל ההליכים בכללותם. על כן, יש צורך לקבוע הוראות יסודיות את מכלול הנושאים הקשורים להפעלת התאגיד עד לגיבושה של התכנית לשיקום כלכלי ואישורה או עד לשיקומו הכלכלי של התאגיד בדרך של מכירת פעילותו.

סימן משנה א': פעולות ועסקאות בנכסי קופת הנשייה של תאגיד בהפעלה

סעיף 59 הפעלת התאגיד לפי פרק זה היא זמנית במהותה ונועדה למנוע הירדרדות במצבו הכלכלי

(2) למכור נכס מנכסי קופת הנשייה שהוא נכס שחל עליו שעבוד צף או נכס הכפוף לשירות בעלות, ובכלל זה כשהוא נקי מכל שעבוד או זכות אחרת, אלא אם כן הוכח לבית המשפט כי מתקיים האמור בפסקה (א)(1) או (ב);

(3) למכור נכס מנכסי קופת הנשייה שהוא נכס המשועבד בשעבוד קבוע, ובכלל זה כשהוא נקי מכל שעבוד או זכות אחרת, בהתקיים אחד מאלה:

(א) הנושה המובטח הסכים לכך;

(ב) בית המשפט אישר את המכירה לאחר ששוכנע כי מתקיימים שניים אלה:

(1) המכירה נדרשת לצורך שיקומו הכלכלי של התאגיד;

(2) יש בתמורה שתקבל בעד הנכס או בכל נכס שירכש בתמורה כאמור (בסימן משנה זה – נכס חלופי), כדי להבטיח הגנה הולמת לנושה המובטח או שנקבעו דרכים אחרות להבטחת הגנה כאמור.

(ב) אישור בית המשפט לפי סעיף קטן (א)(3) יכול שיינתן מראש, דרך כלל או לגבי סוגים של נכסים משועבדים.

ד ב ר י ה ס ב ר

הוראות החוק המוצעות.

מגבלה על מימוש נכסים וקבלת חזקה בנכס הכפוף לשירות בעלות

עם מתן הצו לפתיחת הליכים והוראת בית המשפט על הפעלת התאגיד, מוגבלת זכות הפירעון של הנושים המובטחים, הנושים בעלי נכס הכפוף לשירות בעלות והנושים בעלי זכות עיכובן.

עיקרה של מגבלה זו לגבי נושה בעל שעבוד או נושה שהוא בעליו של נכס הכפוף לשירות בעלות, מתבטאת בדרישה לקבלת אישור בית המשפט כדי לפעול למימוש הנכס המשועבד, או לפעול לקבלת החזקה בנכס הכפוף לשירות בעלות. בית המשפט ייתן אישור כאמור רק אם נוכח כי אין לנושה הגנה הולמת, או כי מימוש הנכס או קבלת החזקה בו לא יפגעו באפשרות לשיקומו הכלכלי של התאגיד (ראו: סעיפים 245 ו-252 להצעת החוק).

הוראה דומה מוצע לקבוע גם לגבי זכות העיכובן, בסעיף 254 להצעת החוק. ואולם ביחס לנושה בעל זכות עיכובן מוצע לקבוע כי נדרשת הוראה פוזיטיבית של בית המשפט לבעל זכות העיכובן להעביר את הנכס לידי הנאמן בהתקיים התנאים האמורים. זאת בניגוד לנושה בעל שעבוד או בעל נכס הכפוף לשירות בעלות, שלגביהם ברירת המחדל היא הותרת הנכס בידי הנאמן. ההבדל נובע מכך שבמקרה של נושה מובטח ונושה בעל נכס הכפוף לשירות בעלות, הנכס נמצא בידי הנאמן. לעומת זאת, במקרה של נושה בעל זכות עיכובן, הנכס מעוכב בידי הנושה ויש צורך בהוראה פוזיטיבית שתחייב אותו להעביר את הנכס לידי הנאמן.

הוראות אלה קבועות בפרק ו' חלק ד' להצעת החוק ויוסברו בהרחבה בדברי ההסבר לאותו פרק.

מגבלות אלה מעכבות את הנושים בעלי זכויות הפירעון המיוחדות מלפעול באופן מיידי לגביית חובם באמצעות הנכס שיש להם זכות פירעון מיוחדת לגביו. עיכוב זה עלול לפגוע בזכויותיו של הנושה בעל זכות הפירעון המיוחדת. כמו כן, השימוש בנכס בידי הנאמן עלול לפגוע בזכויותיו של בעל זכות הפירעון המיוחדת. לכן, יש לקבוע הוראות שיאזנו בין אינטרס שיקום התאגיד לבין זכויותיו של הנושה בעל זכות הפירעון המיוחדת.

נקודת המוצא של ההסדר המוצע היא שניתן לעכב נושה בעל זכות פירעון מיוחדת מלפעול לגביית חובו, ואף לעכב את אותו הנושה מלעשות שימוש בנכס אשר לגביו יש לו זכות פירעון ייחודית, וזאת אם מתקיימים שני תנאים מצטברים:

א. ניתנת לנושה הגנה מפני פגיעה בערך הנכס שעלולה להיגרם כתוצאה מעיכוב הגבייה או מהשימוש בנכס. הגנה זו היא ההגנה ההולמת המוגדרת בסעיף 4 להצעת החוק;

ב. הנכס או השימוש בו נדרשים לצורך שיקומו הכלכלי של התאגיד.

מבנה זה, של מתן אפשרות לעכב את המימוש ולעשות שימוש בנכסים הכפופים לנושים בעלי זכויות פירעון מיוחדות בכפוף לשני תנאים אלה, שזור לאורך כל הוראות החוק המוצע העוסקות בנושים בעלי זכויות הפירעון המיוחדות. ההבדל באופן השימוש בתנאים אלה בהקשרים השונים בחוק המוצע נוגע בעיקר לקביעתה של ברירת מחדל בדבר התקיימותם של התנאים, כלומר האם הנאמן יכול להשתמש בנכס עד שהנושה בעל זכות הפירעון המיוחדת דורש להפסיק את השימוש, או שעל הנאמן לקבל אישור מראש לפני השימוש.

ההוראות הקבועות בסעיפים אלה מבוססות על תיקון מס' 19 לחוק החברות. לכן נעמוד כעת בקצרה בלבד על

62. (א) הנאמן רשאי, שלא במהלך העסקים הרגיל של תאגיד בהפעלה, לעשות שימוש בנכס מנכסי קופת הנשייה שהוא נכס המשועבד בשעבוד קבוע, נכס שחל עליו שעבוד צף או נכס הכפוף לשיוור בעלות, להשכירו או למכרו, ובכלל זה למכרו כשהוא נקי מכל שעבוד או זכות אחרת, בהתקיים אחד מאלה:

(1) הנושה או הבעלים של הנכס הכפוף לשיוור בעלות הסכים לכך;

(2) בית המשפט אישר זאת לאחר ששוכנע כי מתקיים האמור בפסקאות (1) ו-(2) של סעיף 61(א)(3)(ב).

(ב) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהצורך באישור בית המשפט לעסקה חריגה לפי סעיף 59.

63. תשלום באמצעות נכס המשועבד בשעבוד קבוע או שחל עליו שעבוד צף, שהוא מזומנים, פיקדונות כספיים, ניירות ערך סחירים או נכס דומה, יראו אותו לענין סעיפים 61 ו-62 כמכירה.

נכס משועבד שהוא מזומנים, פיקדונות או ניירות ערך סחירים

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע לקבוע, בסעיף 64 להצעת החוק, כי בכל מקרה שבו נמכר נכס משועבד במסגרת הפעלת התאגיד כשהוא נקי משעבוד, תעקוב זכותו של הנושה לתמורה שתתקבל בעד הנכס אם זו ניתנת לזיהוי או לעקיבה. זכות העקיבה מונעת את הפגיעה בזכויותיו של הנושה בעל זכות הפירעון המיוחדת כתוצאה ממכירת הנכס שממנו הוא זכאי להיפרע באופן ייחודי. זכות זו מהווה למעשה חלק מההגנה ההולמת הניתנת לנושה, ומאפשרת לו לקבל את ההגנה ההולמת כנגד מלוא התמורה שמתקבלת בעבור הנכס שנמכר.

אשראי חדש

כדי להפעיל את התאגיד, יש צורך במקרים רבים, במימון נוסף. מוצע, בסעיף 65 להצעת החוק, לקבוע הוראות הנוגעות לקבלת אשראי חדש ולשימוש בנכסי התאגיד לצורך קבלת האשראי.

אשראי חדש מגדיל את היקף חובותיו של התאגיד ועל כן מוצע לקבוע כי נטילת אשראי חדש תותנה בקבלת אישור מבית המשפט.

עוד מוצע לקבוע כי ככלל יהיה מעמדו של האשראי החדש כדיון הוצאות הליכי חדלות הפירעון. כלומר, תוקנה לו עדיפות על שאר נושי התאגיד. מעמד זה נועד להקל על קבלת האשראי והוא מוצדק מכיוון שתכלית קבלת האשראי היא לאפשר את הליך שיקומו של התאגיד לטובת כל הנושים.

במקרים שבהם הענקת מעמד של הוצאות הליכי חדלות פירעון ועדיפות על שאר נושי התאגיד אינה מספיקה לתאגיד כדי לקבל אשראי חדש, הנאמן יהיה רשאי, באישור בית המשפט, ליטול אשראי חדש שיוטח בשעבוד על נכס מנכסי התאגיד.

במטרה לצמצם את הפגיעה בנושים המובטחים, מוצע לקבוע כי על הנאמן לנסות ולקבל אשראי כנגד שעבוד על נכס שאינו משועבד ואינו כפוף לשיוור בעלות. אם לא ניתן לקבל אשראי כנגד שעבודם של נכסים אלה, ואם בית המשפט שוכנע כי האשראי חיוני לשיקום

שימוש ומכירת נכסים משועבדים ונכסים הכפופים לשיוור בעלות

לענין שימוש בנכסים משועבדים או נכסים הכפופים לשיוור בעלות או השכרתם (להלן – שימוש), מוצע לקבוע בסעיף 61(א)(1) להצעת החוק כי יהיה ניתן לעשות בהם שימוש במהלך העסקים הרגיל של התאגיד. זאת אלא אם כן הוכח לבית המשפט כי השימוש לא נדרש לצורך שיקומו הכלכלי של התאגיד, או כי השימוש יפגע בהגנה ההולמת הניתנת לנושה.

הוראה דומה מוצע לקבוע בסעיף 61(א)(2) להצעת החוק גם לגבי מכירתו של נכס שחל עליו שעבוד צף, ולגבי מכירתו של נכס הכפוף לשיוור בעלות. זאת מכיוון שפעולות אלה הן חלק ממהלך העסקים הרגיל של התאגיד. לכן, ההנחה היא כי בהוראות בית המשפט על הפעלת התאגיד טמון ממילא גם מתן אפשרות ביצוען של פעולות אלה.

לענין מכירתו של נכס שהוא נכס המשועבד בשיעבוד קבוע, מוצע (בסעיף 61(א)(3) להצעת החוק) להפוך את ברירת המחדל ולקבוע כי מכירה של נכס כאמור תיעשה רק לאחר אישור בית המשפט. בית המשפט ייתן את אישורו אם הנושה המובטח הסכים לכך, או אם בית המשפט נוכח כי המכירה נדרשת לשיקומו הכלכלי של התאגיד וכי אין בה כדי לפגוע בהגנה ההולמת הניתנת לבעל השעבוד.

הוראה דומה הדרושת אישור מוקדם של בית המשפט נקבעה גם ביחס למכירתו של נכס שחל עליו שעבוד צף, וביחס לנכס הכפוף לשיוור בעלות, כאשר מדובר בשימוש או במכירה שלא במהלך העסקים הרגיל (ראו סעיף 62 להצעת החוק).

פעולות אלה חורגות מהפעלתו השוטפת של התאגיד ועל כן יש לקבל את אישור בית המשפט לכך שהן עומדות בתנאים המצדיקים את הפגיעה בנושה בעל זכות הפירעון המיוחדת.

מוצע להבהיר, בסעיף 63 להצעת החוק, כי כאשר הנאמן משתמש במזומנים, פקדונות כספיים, ניירות ערך סחירים או נכס דומה שהם נכסים המשועבדים בשעבוד קבוע או שחל עליהם שעבוד צף לשם תשלום, ייחשב התשלום כמכירה לענין סעיפים 61 ו-62 לחוק המוצע.

- עקיבת זכויות 64. נמכר נכס לפי סעיפים 61 או 62 (בסעיף זה – הנכס המקורי), כשהוא נקי מכל שעבוד או זכות אחרת, יהיו התמורה בעדו או הנכס החלופי, הניתנים לזיהוי או לעקיבה, משועבדים לטובת הנושה באותה דרגת עדיפות או שיראו אותם כנכסים הכפופים לשיור בעלות, לפי העניין. ככל הנדרש להבטחת פירעון החוב המובטח או להבטחת תשלום התמורה בעד הנכס הכפוף לשיור בעלות, ואולם הנושה או הבעלים של הנכס לא יוכל להיפרע מהנכס החלופי בסכום העולה על שווי של הנכס המקורי.
- אשראי חדש 65. (א) בית המשפט רשאי להתיר לנאמן להתקשר בחוזה לקבלת אשראי הדרוש לשם מימון פעילותו של התאגיד בהפעלה, או לקבוע מסגרת אשראי שהנאמן יהיה רשאי ליטול לשם מימון הפעילות כאמור, והכול למטרות ובתנאים שיקבע בית המשפט (בסעיף זה – אשראי חדש).
- (ב) דין הסכומים הנדרשים לפירעון אשראי חדש שניתן באישור בית המשפט לפי הוראות סעיף קטן (א), כדין הוצאות הליכי חדלות הפירעון, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת.
- (ג) שוכנע בית המשפט כי לא ניתן לקבל אשראי חדש בסכום הנדרש בנסיבות העניין, שעל פירעונו יחולו הוראות סעיף קטן (ב), רשאי הוא להתיר לנאמן ליטול אשראי חדש בסכום שיקבע, שפירעונו יובטח בשעבוד על נכס מנכסי קופת הנשייה שאינו משועבד או בשעבוד נדחה על נכס משועבד או על נכס הכפוף לשיור בעלות, ובלבד שזכות הבעלים של הנכס הכפוף לשיור בעלות להיפרע מהתאגיד בשל אי-תשלום התמורה תהיה עדיפה על זכותו של נותן האשראי החדש.
- (ד) שוכנע בית המשפט כי לא ניתן לקבל אשראי חדש בסכום הנדרש בנסיבות העניין, שעל פירעונו יחולו הוראות סעיף קטן (ג), וכי קבלת האשראי חיונית לשיקומו הכלכלי של התאגיד, רשאי הוא להתיר לנאמן ליטול אשראי חדש בסכום שיקבע, שפירעונו יובטח בשעבוד על נכס מנכסי קופת הנשייה, שהוא נכס משועבד או נכס הכפוף לשיור בעלות, באותה דרגת עדיפות של השעבוד הקיים או זכות הבעלים של הנכס, לפי העניין.
- (ה) בית המשפט לא יתיר לנאמן ליטול אשראי חדש כאמור בסעיף קטן (ד), אלא אם כן, לאחר שעבוד הנכס לפי אותו סעיף קטן, יהיה בנכס המשועבד או בנכס הכפוף לשיור בעלות, לפי העניין, כדי להבטיח הגנה הולמת לנושה המובטח או לבעלים של הנכס, או שנקבעו דרכים אחרות להבטחת הגנה כאמור.
- (ו) הודעה על בקשת הנאמן לקבלת אשראי חדש תימסר לנושי התאגיד, כולם או חלקם, כפי שיוורה בית המשפט.

ד ב ר י ה ס ב ר

בכל מקרה, שעבודו של נכס משועבד או של נכס שכפוף לתניית שימור בעלות, כפוף למתן הגנה הולמת לנושה, ולא תותר פגיעה בנושה המובטח בלא מתן הגנה הולמת.

הכלכלי, רשאי הוא להתיר לנאמן ליטול אשראי כנגד שעבוד נכס שכבר משועבד לנושה קיים. שעבוד הנכס יקנה לספק האשראי החדש את אותה דרגת עדיפות שמוקנית לנושה הקיים.

סימן משנה ב': חוזים קיימים של תאגיד בהפעלה

66. בסימן משנה זה, "חווה קיים" – חווה שתאגיד בהפעלה הוא צד לו, שמועד כריתתו קדם למועד מתן הצו לפתיחת הליכים לגבי התאגיד ושביצועו טרם הושלם בידי הצדדים לו עד אותו מועד.
67. הנאמן רשאי, באישור בית המשפט, לבטל חווה קיים, גם אם אין לו עילה לביטולו, לפי חוות הדעת של שני חוזים קיימים שאין עילה לביטולו.
68. (א) חווה קיים לא יבוטל בידי הצד השני לחווה בשל הפרתו בידי התאגיד, אלא לפי חוות הדעת של שני חוזים קיימים שאין עילה לביטולו.
- (ב) פתיחה בהליכי חדלות פירעון לגבי תאגיד או היותו בחדלות פירעון לא יביאו להתבטלות של חווה קיים ולא יקנו לצד השני לחווה זכות לביטולו, גם אם נקבע בחווה כי החווה יתבטל בנסיבות אלה, או שנקבעה בו הוראה המקנה זכות לביטול.
69. הנאמן והצד השני לחווה קיים רשאים להסכים בכל עת במהלך הליכי חדלות פירעון על ביטולו של חווה קיים.
70. (א) ביקש הנאמן לבטל חווה קיים שאין לו עילה לביטולו, כאמור בסעיף 67, יודיע על כך לצד השני לחווה.
- (ב) לא הסכים הצד השני לביטולו של החווה בתוך זמן סביר מהודעת הנאמן כאמור בסעיף קטן (א), רשאי הנאמן להגיש לבית המשפט בקשה לאישור הביטול (בסעיף זה – בקשה לאישור ביטול), ובלבד שהבקשה תוגש בתוך 90 ימים ממועד מתן הצו לפתיחת הליכים לגבי התאגיד; בית המשפט רשאי להאריך את התקופה האמורה אם מצא כי הדבר מוצדק לאור מורכבות הליכי חדלות הפירעון.

ד ב ר י ה ס ב ר

סימן משנה ב': חוזים קיימים של תאגיד בהפעלה

סעיפים 67 ו-70 סעיפים אלה קובעים את סמכותו של הנאמן, באישור בית המשפט, לבטל חווה קיים גם אם אין עילה לביטולו.

תכליתה של סמכות הביטול היא לאפשר לנאמן להפסיק התקשרויות לא יעילות ולהשיא ערך לטובת קופת הנשייה כולה. ביטולם של חוזים בידי הנאמן סוטה מעקרונות דיני החוזים הכלליים שאינם מכירים בהפרה יעילה כעילה מוצדקת לביטול חווה, ואולם בנושא זה קובעים דיני חדלות הפירעון הוראות ייחודיות אשר סוטות מהוראות הדין הכלליות.

הטעם לכך הוא הרצון למנוע את הגדלת חובותיו של התאגיד והעמקת הפגיעה בנושים. זאת במיוחד משום שמעמדם של החובות שיצטברו ואשר נובעים מהמשך ההתקשרות החויות הוא מעמד עדיף של הוצאות הליכי חדלות פירעון. במקרה שמדובר בחווה שאינו מקדם את הליכי חדלות הפירעון ואת שיקומו הכלכלי של התאגיד, לטובת כלל הנושים, אין הצדקה להקניית מעמד עדיף לחובות הנובעים מהחווה, ועל הנאמן להפסיק את ההתקשרות.

זכות הביטול של חווה בידי הנאמן אין משמעה כי הצד השני לחווה לא יהיה זכאי לפיצוי בשל ביטול החווה. ואולם מעמדו של פיצוי זה הוא כשל חוב עבר ועל כן הצד

כללי סימן משנה זה עוסק בסמכותו של הנאמן להמשיך בהתקשרות בחוזים קיימים במהלך תקופת הפעלת התאגיד גם כאשר יש לצד השני לחווה זכות חוזית להפסיק את ההתקשרות. גם סימן משנה זה מבוסס בעיקרו על תיקון מס' 19 לחוק החברות אך נעשו בו שינויים נוסח רבים ואף כמה שינויים בהסדרים עצמם. זאת כדי להפוך את ההסדרים לפשוטים וודאיים יותר.

סעיפים 66 ו-76 סימן משנה ב' עוסק בחוזים קיימים. חוזים קיימים הם חוזים שהתאגיד בהפעלה הוא צד להם, שנכרתו טרם מתן הצו לפתיחת הליכים ושביצועם טרם הושלם עד מועד מתן הצו.

את סעיף 66 להצעת החוק יש לקרוא יחד עם סעיף 76 להצעה, הקובע כי הוראות סימן ב' לעניין חווה קיים יחולו, בשינויים המחויבים, גם על חווה שבוטל כדין בסמוך לפני מועד תחילת הליכי חדלות הפירעון אם ביצעו טרם הושלם בידי הצדדים לו באותו מועד. סעיף זה נועד למנוע את האפשרות לעקוף את הוראות סעיף 66 להצעת החוק באמצעות ביטולו של החווה בסמוך לפתיחת הליכים. מסיבה זו מוצע שלא לקבוע תקופה מדויקת שבמהלכה יתייחסו לחווה כאל "חווה קיים" אלא להותיר זאת לשיקול דעתו של בית המשפט בהתחשב בנסיבות.

(ג) לא הגיש הנאמן לבית המשפט בקשה לאישור הביטול בתוך התקופה האמורה בסעיף קטן (ב), רשאי הוא להגיש את הבקשה במועד מאוחר יותר רק אם השתנו הנסיבות או התגלו עובדות חדשות המצדיקות זאת.

(ד) בית המשפט רשאי לאשר את ביטול החוזה לאחר שנתן לצד השני לחוזה הזדמנות להשמיע את עמדתו, אם מצא כי הביטול נדרש לשם שיקומו הכלכלי של התאגיד או שיביא להשאת שיעור החוב שייפרע לנושים.

(ה) משבוטל חוזה קיים לפי סעיף זה, יחדלו ממועד זה כל הזכויות והחייבים של התאגיד לפי החוזה, ואולם לא יהיה בביטול כדי לפגוע בזכויותיו ובחבוייתו של אדם אחר אלא במידה הנחוצה לשחרר מחבות את התאגיד ואת נכסיו.

(א) היתה לצד השני לחוזה קיים זכות לבטלו בשל הפרתו בידי התאגיד, וביקש לבטלו, יודיע על כך לנאמן.

71. הליכים לביטול חוזה קיים בידי הצד השני לחוזה

(ב) מסר הצד השני לחוזה קיים הודעה לנאמן כאמור בסעיף קטן (א), וסבר הנאמן כי המשך קיומו של החוזה דרוש לצורך שיקומו הכלכלי של התאגיד, רשאי הנאמן לבקש מבית המשפט, בתוך 45 ימים ממועד מסירת ההודעה, כי יורה על המשך קיום החוזה לפי סעיף 72 (בסעיף זה – בקשה להמשך קיום החוזה); בית המשפט רשאי לקצר או להאריך את התקופה כאמור אם מצא כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין.

(ג) לא הגיש הנאמן לבית המשפט בקשה להמשך קיום החוזה בתוך התקופה האמורה בסעיף קטן (ב), יבוטל החוזה בתום אותה תקופה.

(א) הגיש הנאמן לבית המשפט בקשה להמשך קיום החוזה, לפי סעיף 71(ב), רשאי בית המשפט להורות על המשך קיומו של החוזה הקיים בידי הצדדים לו אם שוכנע כי המשך קיומו של החוזה דרוש לצורך שיקומו הכלכלי של התאגיד או שיביא להשאת שיעור החוב שייפרע לנושים וכי התאגיד יקיים את חיוביו לפי החוזה ממועד החלטת בית המשפט על המשך קיומו ואילך; בית המשפט רשאי לקבוע דרכים להבטחת קיום החייבים לפי חוזה קיים כאמור, ובכלל זה מתן ערובה.

72. החלטת בית המשפט בבקשת הנאמן להמשך קיום החוזה ותוצאותיה

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לקבוע כי בית המשפט יאשר את ביטול ההתקשרות רק אם מצא כי הביטול יביא להשאת שיעור החוב שייפרע לנושים כולם, או אם מצא כי הביטול נדרש לשם שיקומו הכלכלי של התאגיד. עוד מוצע לקבוע כי לא יהיה בביטול כדי לפגוע בזכויותיו וחבוייתו של אדם אחר, אלא במידה הנחוצה לשחרר מחבות את התאגיד ונכסיו. הוראה זו נועדה להפוך את הפגיעה הנגרמת מביטול החוזה למידתית בכך שהיא מאפשרת לשמר חלק מזכויות וחבוייתו הצד השני לחוזה, או גורמים נוספים, על אף ביטולו.

סעיף 69 סעיף זה תכליתו להבהיר כי המגבלות הקבועות בסיומן משה זה אינן פוגעות ביכולתם של הנאמן ושל הצד השני לחוזה, להסכים ביניהם על ביטולו של חוזה קיים. מדובר בהוראה מבהירה בלבד.

סעיפים 68, 71 ו-72 כפיית המשך קיומו של חוזה קיים על הצד השני לחוזה

סעיפים אלה עוסקים באפשרות לכפות על הצד השני לחוזה להמשיך בהתקשרות, אף שעומדת לו עילה לביטולו של החוזה. תכליתו של ההסדר המוצע היא לאפשר לתאגיד להמשיך את ההתקשרויות החיוניות

השני לחוזה ויכול להיפרע רק מנכסי קופת הנשייה יחד עם שאר נושי התאגיד.

על פי המוצע בסעיף 70, על נאמן המבקש לבטל חוזה קיים להודיע על כוונתו זו לצד השני לחוזה. אם לא הסכים הצד השני לביטול רשאי הנאמן להגיש בקשה לבית המשפט לאישור הביטול.

המועד להגשת הבקשה מוגבל ל-90 ימים ממועד מתן הצו לפתיחת הליכים. זאת כדי לאפשר לנאמן די זמן לבחון את מכלול החוזים של התאגיד ולהחליט לגבי כל חוזה אם יש להמשיכו או לפעול לביטולו, ועם זאת לא לפגוע יתר על המידה ביכולת של הצד השני לחוזה לכלכל את מעשיו ולנהל את סיכוניו. עם זאת, במקרים שבהם מדובר בהליכים מורכבים רשאי בית המשפט להאריך את התקופה כדי לאפשר לנאמן לקבל החלטה מושכלת גם במקרה של תאגיד שהוא צד לחוזים רבים. כמו כן, במקרה שבו השתנו הנסיבות או התגלו עובדות חדשות שלא היו ידועות לנאמן קודם לכן, הוא רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה לבטל חוזה קיים גם לאחר תום תקופת 90 הימים.

בטרם קבלת ההחלטה על ביטול החוזה על בית המשפט לאפשר לצד השני לחוזה להשמיע את עמדתו.

(ב) בית המשפט לא יורה על המשך קיומו של חוזה קיים שהוא חוזה עבודה, חוזה למתן שירות אישי או חוזה למתן אשראי.

(ג) הורה בית המשפט על המשך קיומו של חוזה קיים, לא יוטל החובה בידי הצד השני לו בשל הפרה שביצע התאגיד קודם לכן; דחה בית המשפט את בקשת הנאמן להמשך קיום החוזה – יוטל החובה במועד החלטת בית המשפט.

73.

(א) לא בוטל חוזה קיים לפי הוראות סימן משנה זה, לרבות אם הורה בית המשפט על המשך קיומו לפי סעיף 72, יהיה דין ההוצאות לקיום חיובי התאגיד לפי החוזה, ממועד מתן הצו לפתיחת הליכים ואילך, כדין הוצאות הליכי חדלות הפירעון.

(ב) בוטל חוזה קיים לפי הוראות סימן משנה זה, יהיה דין ההוצאות לקיום חיובי התאגיד לפי החוזה, ממועד מתן הצו לפתיחת הליכים עד למועד ביטולו, כדין חוב עב, ואם מצא בית המשפט כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין – כדין הוצאות הליכי חדלות הפירעון.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), פנה הצד השני לחוזה קיים, לנאמן, בבקשה שיודיע לו אם בכונתו לפעול לביטול החוזה, או הודיע הצד השני לחוזה קיים לנאמן כי הוא מבקש לבטלו כאמור בסעיף 71(א), יהיה דין ההוצאות לקיום חיובי התאגיד לפי החוזה, ממועד הבקשה או ההודעה כאמור עד להחלטה לעניין ביטול החוזה או המשך קיומו, לפי העניין, כדין הוצאות הליכי חדלות הפירעון.

ד ב ר י ה ס ב ר

א. על הצד השני המבקש לבטל את החוזה להודיע לנאמן על כוונתו זו;

ב. לנאמן עומדת האפשרות להסכים לביטול החוזה, או לפנות לבית המשפט בבקשה שיוורה על המשך קיום החוזה וימנע מהצד השני לבטלו;

ג. אם הנאמן מבקש להמשיך את קיום החוזה עליו להודיע על כך לבית המשפט בתוך 45 ימים מיום מסירת ההודעה בידי הצד השני. קציבת תקופה זו נובעת מהרצון לאזן בין הצורך במתן תקופת זמן מספקת לנאמן לבחון את הבקשה, לבין הצורך של הצד השני לחוזה בוודאות שתאפשר לו לכלכל את צעדיו. בית המשפט רשאי לקצוב תקופה אחרת, קצרה או ארוכה יותר, בהתאם לנסיבות העניין;

ד. אם הגיש הנאמן בקשה להמשך קיום החוזה, רשאי בית המשפט להורות על המשך קיום החוזה. זאת אם שוכנע כי המשך קיומו דרוש לשיקומו הכלכלי של התאגיד או שיביא להשאת שיעור החוב שיופרע לנושים, וכי התאגיד יקיים את חיוביו ממועד ההחלטה ואילך. שילובם של שני תנאים אלה יוצר את האיזון הראוי בין הצורך בשיקומו של התאגיד לבין החובה שלא לפגוע, בשם השיקום, בצד השני לחוזה.

סעיף 73 עוסק במעמדן של ההוצאות לקיום חיובי התאגיד לאחר מתן הצו לפתיחת הליכים.

העיקרון המנחה בבסיס ההסדר המוצע הוא שבמקרה שבו הצד השני לחוזה ממשיך בקיום החוזה בהתאם להוראות בית המשפט או הנאמן, יש להתייחס לחוזה ככזה הנדרש להמשך הפעלת התאגיד ועל כן דינן של הוצאות קיום חיובי החוזה יהיה כדין הוצאות הליכי חדלות פירעון.

שקשר לפני מועד מתן הצו לפתיחת הליכים, כדי לאפשר לו להמשיך את פעילותו העסקית השוטפת ולמנוע את קריסתו.

הוראות אלה, בדומה להוראה המאפשרת לנאמן לבטל חוזה קיימים, קובעות הסדר ייחודי להליכי חדלות פירעון שאינו עולה בקנה אחד עם הדין הכללי. הצעת החוק מעדיפה בהקשר זה את אינטרס השיקום על פני הוראות הדין הכלליות המאפשרות לצד השני לבטל את החוזה. עם זאת, נקבעו בה הוראות שונות המבטיחות כי אין בכפיתו של המשך ההתקשרות כדי לפגוע בצד השני לחוזה פגיעה שאינה מידתית.

משום כך הסעיפים המוצעים אינם חלים על חוזה למתן שירות אישי. זאת משום שכאשר מדובר בחוזה למתן שירות אישי, הרי שלא ניתן לכפות על הצד השני לחוזה את המשך ההתקשרות בניגוד לרצונו. סעיפים אלה אינם חלים על גם על חוזה עבודה או חוזה למתן אשראי.

הכלל שמוצע לקבוע בסעיף 68 הוא כי הזכות לביטול חוזה בהתאם לדין הכללי, לא עומדת לצד לחוזה עם תאגיד חדל פירעון שבית המשפט הורה על הפעלתו לשם שיקומו הכלכלי. ביטול החוזה מוסדר במסגרת דיני חדלות הפירעון בהתאם לאיוונים הקבועים בסימן משנה זה.

עוד קובע אותו סעיף, כי חדלות פירעון או פתיחה בהליכי חדלות פירעון אינן עילה לביטול חוזה, וזאת אף אם נקבע אחרת בחוזה שבין הצדדים. הוראה זו נועדה למנוע את התמוטטות התאגיד מיד עם כניסתו להליכי חדלות פירעון עקב ביטולן האוטומטי של התקשרויותיו החוזיות.

ההליך לביטול חוזה על ידי צד שני לחוזה קיים, קבוע בסעיפים 70 ו-71 להצעת החוק ומונה כמה שלבים:

74. (א) בוטל חוזה קיים ונפגע אדם בשל הפרת החוזה בידי התאגיד שנגעשתה לפני ביטולו או מחמת הביטול יראו אותו כנושה של התאגיד כדי סכום הפגיעה, והסכום האמור ייחשב לחוב עבר.
- (ב) הורה בית המשפט על המשך קיומו של חוזה קיים לפי סעיף 72 ונפגע הצד השני לחוזה בשל הפרתו בידי התאגיד לפני מועד מתן הצו לפתיחת הליכים, יראו אותו כנושה של התאגיד כדי סכום הפגיעה, והסכום האמור ייחשב לחוב עבר, ואולם רשאי בית המשפט להורות כי דין סכום הפגיעה כאמור כדין הוצאות הליכי חדלות הפירעון אם שוכנע כי הפרדת החיוב שהופר לפני החלטת בית המשפט מהחיוב שקיים לאחריה, אינה סבירה ואינה צודקת בנסיבות העניין, וכי הצד השני לחוזה מקיים את חיוביו לפי החוזה בתקופה שלאחר מתן הצו לפתיחת הליכים.
75. (א) על אף הוראות חוק המחאת חיובים, התשכ"ט-1969¹⁶, רשאי בית המשפט לאשר המחאת זכויות וחבויות לפי חוזה הקיים הוראה המונעת המחאה כאמור, ולעניין המחאת חבות – גם בלא הסכמת הצד השני לחוזה, ובלבד שהמחאה דרושה לצורך שיקומו הכלכלי של התאגיד ואין בה כדי לפגוע בצד השני לחוזה.
- (ב) בית המשפט רשאי לקבוע תנאים להמחאה לפי סעיף זה, לרבות דרכים להבטחת קיום החיובים שהומחו, בידי הנמחה, ובכלל זה מתן ערובה.
76. תחולה על חוזה שבוטל בסמוך לפני מתן הצו לפתיחת הליכים
- ההוראות החלות לפי סימן משנה זה על חוזה קיים יחולו, בשינויים המחויבים, גם על חוזה שהתאגיד בהפעלה היה צד לו, שבוטל כדין בסמוך לפני מועד מתן הצו לפתיחת הליכים ושיבצעו טרם הושלם בידי הצדדים לו במועד ביטולו.

ד ב ר י ה ס ב ר

כל ההוצאות ממועד הפנייה ועד למועד ההחלטה של הנאמן אם להמשיך בהתקשרות או לבטל את החוזה, כדין הוצאות הליכי חדלות פירעון. כך ייעשה גם במקרה שבו מודיע הצד השני לחוזה כי הוא מבקש לבטל את החוזה, וכי הוא ממשיך בו רק בגלל החובה לקבל אישור לביטולו.

סעיף 74 ביטולו של חוזה קיים אינו פוגע בזכותו של הצד השני לחוזה לפיצוי בגין ביטול החוזה. מעמדו של חוב זה הוא כחוב עבר, מכיוון שהוא נובע מחדלות הפירעון של התאגיד ואינו חלק מהוצאות השיקום.

במקרה שבו הורה בית המשפט על המשך קיום החוזה, הרי שדינם של חובות העבר של התאגיד לצד השני לחוזה, יהיה כדין חוב עבר. זאת, אלא אם כן שוכנע בית המשפט כי הפרדת החיובים אינה סבירה ואינה צודקת בנסיבות העניין. הוראה זו שאובה מהוראת סעיף 350א(ב) לחוק החברות.

סעיף 75 מוצע לאפשר לנאמן להמחות את זכויותיו וחבויותיו של התאגיד לנמחה, וזאת גם אם הוצאות החוזה או הוצאות הדין הכללי מונעות המחאה זו. הוראה זו מבוססת על הוראת סעיף 350א(א) לחוק החברות.

בהתאם לעיקרון זה, מוצע לקבוע כי אם לא בוטל חוזה קיים במהלך הליכי חדלות הפירעון, בין משום שהנאמן לא ביקש לבטלו ובין משום שבית המשפט כפה על הצד השני לחוזה להמשיך בהתקשרות, דינן של ההוצאות לקיום חיובי התאגיד לפי אותו חוזה כדין הוצאות הליכי חדלות הפירעון.

לעומת זאת, אם בוטל החוזה לבסוף, הרי שביטולו מוכיח כי החוזה לא היה נחוץ להמשך הפעלת התאגיד ועל כן דינן של הוצאות קיום החוזה יהיה כדין חובות עבר. זאת אלא אם כן קבע בית המשפט כי בנסיבות העניין מוצדק להעניק להוצאות אלה מעמד של הוצאות הליכי חדלות פירעון.

ההסדר המתואר לעיל היה עלול להותיר את הצד השני לחוזה בלא ודאות לגבי סיכוייו להיפרע את החוב שנוצר מהמשך קיום החוזה עד להחלטה בעניינו. כך, מצד אחד הוא חייב להמשיך לקיים את החוזה, ומצד שני אם בסופו של יום יחליט בית המשפט שלא להמשיך בהתקשרות, יהיה דינן של ההוצאות שהוציא כדין חוב עבר. תוצאה זו אינה ראויה, שכן היא פוגעת בצד השני לחוזה באמצעות כפייתו להמשיך קיום החוזה תוך הגדלת חובות התאגיד כלפיו. כדי למנוע זאת, מוצע לקבוע כי הצד השני לחוזה רשאי לפנות לנאמן כדי שיוודיע לו אם בכונתו לפעול לביטול החוזה. במקרה כזה, יהיה דינן של

¹⁶ ס"ח התשכ"ט, עמ' 250.

”ספק תשתיות” – מי שעיסוקו בהספקת שירותי תשתית;

”שירותי תשתית” – שירותי חשמל, שירותי מים או שירותי תשתית אחרים שקבע השר בהתייעצות עם השר הממונה על אסדרת הפעילות בתחום התשתית.

(ב) סיפק ספק תשתיות, שירותי תשתית, לתאגיד, לרבות מכוח חוזה קיים כהגדרתו בסעיף 66, ערב מתן צו לפתיחת הליכים לגבי התאגיד, או בסמוך לפני המועד האמור גם אם הפסיק לספק, והיה התאגיד לתאגיד בהפעלה, ימשיך ספק התשתיות לספק את שירותי התשתית לתאגיד.

(ג) הספקת שירותי התשתית כאמור בסעיף קטן (ב) תהיה בתמורה, בתנאי התשלום ובתנאי ההספקה שהיו נהוגים בין הצדדים או כפי שיוורה בית המשפט, ובלבד שהתמורה כאמור לא תכלול תמורה בעד שירותי תשתית שסופקו לתאגיד לפני מתן הצו לפתיחת הליכים.

(ד) על אף הוראות סעיף קטן (ב), רשאי בית המשפט להחיר לספק תשתיות שלא לספק לתאגיד בהפעלה את שירותי התשתית אם שוכנע כי המשך הספקתם אינו דרוש לצורך שיקומו הכלכלי של התאגיד.

(ה) לא שולמה לספק התשתיות תמורה בהתאם להוראות סעיף קטן (ג) בעד שירותי תשתית שסיפק לתאגיד בהפעלה לאחר מתן הצו לפתיחת הליכים או שוכנע בית המשפט כי קיים חשש סביר שהתמורה לא תשולם בהתאם להוראות הסעיף הקטן האמור, רשאי בית המשפט לקבוע דרכים להבטחת תשלום התמורה כאמור, ובכלל זה מתן ערובה, ובאין דרכים כאמור – להחיר לספק התשתיות שלא לספק את שירותי התשתית.

ד ב ר י ה ס ב ר

התאגיד כתוצאה מסירובם של ספקי תשתיות להמשיך ולספק לתאגיד את שירותי התשתית. לכן, שירותי התשתית שבהם עוסק הסעיף הם תשתיות מים וחשמל, שהן תשתיות בסיסיות לפעילות עסקית, וכן שירותים אחרים שקבע השר בהתייעצות עם הממונה על אסדרת אותה פעילות.

הסעיף קובע כי על ספק התשתיות להמשיך ולספק לתאגיד את שירותי התשתית באותם התנאים שהיו נהוגים ביניהם ערב מתן הצו לפתיחת הליכים לגבי התאגיד או כפי שיוורה בית המשפט. זאת כדי למנוע מהספק לשנות את התנאים לרעת התאגיד רק כתוצאה מכך שהוא נמצא בהליכי חדלות פירעון.

ככלל, לא אמור להיות חשש מכך שהתאגיד לא יוכל לשלם בעבור שירותים אלה. זאת משום שעם מתן הצו לפתיחת הליכים נמצא התאגיד בפיקוחו של בית המשפט. בית המשפט מוסמך להורות על המשך הפעלת התאגיד, אך הוראה זו מותנית בכך שיש אמצעים למימון הוצאות ההפעלה. לכן, כרוכה בהוראת בית המשפט על הפעלת התאגיד גם ההכרעה על כך שהתאגיד יוכל לשלם את הוצאות ההפעלה, ובכלל זה את הוצאות שירותי התשתית.

עם זאת, במקרה שבו מתברר כי יש חשש סביר שהתאגיד לא יוכל לשלם בעבור שירותי התשתית רשאי

סימן משנה ג': הספקת שירותים ומצרכים חיוניים לתאגיד בהפעלה

בללי הוראות סימן משנה זה שאובות מהוראות מתיקון מס' 19 לחוק החברות, בשינויי נוסח קלים בלבד. תכליתם של סעיפים אלה היא לאפשר לתאגיד להמשיך בהתקשרויות לקבלת שירותי תשתית ומצרכים חיוניים הנדרשים לצורך המשך הפעלת התאגיד. וזאת אף אם אין לתאגיד חוזים נמשכים עם אותם ספקים.

להמשך ההתקשרות עם ספקי שירותים ומצרכים חיוניים יכולה להיות השפעה קריטית על המשך פעילותו של התאגיד כעסק פעיל, ועל כן יש חשיבות רבה בקביעת הוראות שיאפשרו את המשך ההפעלה. הוראות אלה נדרשות גם כדי למנוע מאותם הספקים את האפשרות לנצל את מעמדם ולהתנות את המשך אספקת המוצרים בתנאים שונים, אשר יקשו על המשך הפעלת התאגיד או יחייבו את התאגיד לשלם את חובות העבר שלו, בניגוד לסדר הפירעון.

סעיף 77 עיקרו של סעיף זה בקביעה כי על ספק שירותי תשתית (להלן – ספק תשתיות) להמשיך ולספק את אותם שירותים לתאגיד, גם לאחר שניתן לגביו הצו לפתיחת הליכים. תכליתו היא למנוע את קריסתו של

78. (א) בסעיף זה, "שירות או מצרך חיוני" – שירות או מצרך הדרושים להמשך פעילותו של תאגיד בהפעלה, למעט שירותי תשתית כהגדרתם בסעיף 77.

(ב) סיפק אדם לתאגיד, שירות או מצרך חיוני, שלא מכוח חוזה קיים כהגדרתו בסעיף 66, ערב מתן צו לפתיחת הליכים לגבי התאגיד, או בסמוך לפני המועד האמור גם אם הפסיק לספק, והיה התאגיד לתאגיד בהפעלה, רשאי בית המשפט להורות לאותו אדם (בסעיף זה – ספק חיוני) להמשיך ולספק לתאגיד בהפעלה את השירות או המצרך החיוני אם מתקיימים כל אלה:

(1) המשך הספקת השירות או המצרך החיוני דרוש לצורך שיקומו הכלכלי של התאגיד;

(2) בנסיבות העניין לא ניתן להחליף את הספק החיוני בספק אחר באופן מידי או שיש קושי מיוחד לעשות כן;

(3) הספק החיוני מסרב להמשיך ולספק לתאגיד את השירות או המצרך החיוני מטעמים בלתי מוצדקים או מתנה את המשך ההספקה בתנאים בלתי סבירים לעומת התנאים המקובלים בשוק; לעניין זה יראו בין השאר טעמים אלה כטעמים בלתי מוצדקים:

(א) היותו של התאגיד בקשיים כלכליים;

(ב) קיומם של הליכי חדלות פירעון לגבי התאגיד;

(ג) אי-תשלום חוב עבר בידי התאגיד;

(4) בית המשפט שוכנע כי התמורה בשל הספקת השירות או המצרך החיוני תשולם בהתאם להוראות סעיף קטן (ג), ורשאי הוא לקבוע דרכים להבטחת תשלום התמורה כאמור ובכלל זה מתן ערובה.

ד ב ר י ה ס ב ר

הכרעה שיפוטית לגבי התקיימותם של תנאים מסוימים, כמפורט להלן, לגבי אותו ספק.

התנאים הנדרשים על פי המוצע כדי לחייב את הספק להמשיך ולספק את השירותים או המצרכים הם אלה:

א. השירות או המצרך דרוש לצורך שיקומו הכלכלי של התאגיד – תנאי זה הוא התנאי המהותי שקושר בין אותו שירות או מצרך לשיקום הכלכלי של התאגיד;

ב. בנסיבות העניין לא ניתן להחליף את הספק או שיש קושי מיוחד לעשות כן – תכליתו של תנאי זה להבטיח כי יש צורך בהמשך ההתקשרות עם אותו הספק עצמו והתאגיד לא יכול להחליף את אותו הספק;

ג. סירובו של הספק להמשיך ולספק את השירותים או המצרכים אינו מוצדק. לעניין זה קובע הסעיף כי אם רצונו של הספק להפסיק את ההתקשרות נובע רק ממצבו הכלכלי של התאגיד או מאי-תשלום חוב עבר, יראו את הסירוב כסירוב מטעם בלתי מוצדק.

כפיית הספקת השירותים מוגבלת לתקופה של שישים ימים. זאת כדי לאזן בין אינטרס התאגיד להשתקם לבין חופש החוזים של הספק וזכותו להחליט עם מי להתקשר. עם זאת, בית המשפט רשאי על פי המוצע להאריך תקופה זו לתקופות נוספות שלא יעלו על 60 ימים כל אחת, אם שוכנע כי אין אפשרות להחליף את הספק.

בית המשפט לקבוע הוראות שיבטיחו זאת ואף להורות על הפסקת השירותים, אם לא מצא דרך שתבטיח את התשלום.

מקרה נוסף שבו רשאי בית המשפט להתיר לספק התשתיות שלא לספק לתאגיד את שירותי התשתית הוא אם נמצא כי המשך אספקת השירותים אינו נדרש לשיקומו של התאגיד. במקרה זה לא קיים עוד טעם בכפיית ספק התשתיות להמשיך ולספק את השירות.

סעיף 78 סעיף זה עוסק בספקי שירותים או מצרכים חיוניים. לספקים אלה עשויים להיות חוזים קיימים עם התאגיד. במקרה זה יחולו על ההתקשרות הוראות סימן משנה ב' לפרק זה שעניינו חוזים קיימים. סעיף זה נועד להתמודד עם מקרים שבהם אין לתאגיד חוזה קיים עם ספק השירותים או המצרכים החיוניים.

עיקרו של הסעיף בקביעת תנאים מסוימים שבהתקיימם חייב הספק להמשיך ולספק לתאגיד את השירות או המצרך החיוני. תכליתה של חובה זו דומה לחובה שמוצע לקבוע ביחס לספקי תשתיות וכמוה נועדה לסייע לתאגיד להשתקם. ואולם בשונה מההסדר המוצע לגבי ספקי תשתיות, במקרה זה נדרשת הוראה פוזיטיבית של בית המשפט המחייבת את הספק להמשיך ולספק את השירותים או המצרכים החיוניים. זאת משום שנדרשת

- (ג) הספקת השירות או המצרך החיוני לפי סעיף קטן (ב) תהיה לתקופה שירורה בית המשפט ושלא תעלה על 60 ימים ממועד מתן הצו לפתיחת הליכים, בתמורה, בתנאי תשלום ובתנאי הספקה שהיו נהוגים בין הצדדים או כפי שירורה בית המשפט.
- (ד) בית המשפט רשאי להאריך מעת לעת את התקופה הקבועה בסעיף קטן (ג), לתקופה שלא תעלה על 60 ימים כל פעם, אם שוכנע כי אין אפשרות להחליף את הספק החיוני בלי לפגוע בשיקומו הכלכלי של התאגיד וכי ממשיכים להתקיים התנאים שבסעיף קטן (ב).

79. דין התמורה בעד הספקת שירותי תשתית או שירות או מצרך חיוני לפי סעיפים 77 ו-78 דין התמורה בעד הספקת שירותי תשתית או שירות או מצרך חיוני

סימן ג': תכנית לשיקום כלכלי

80. בשיקום כלכלי של תאגיד הנעשה באמצעות תכנית לשיקום כלכלי יפעל הנאמן, במקביל להפעלת התאגיד, להכנת התכנית ולאישורה בידי הנושים, בידי חברי התאגיד ככל שאישורם נדרש, ובידי בית המשפט, הכול בהתאם להוראות סימן זה.
81. (א) לשם גיבוש הצעות לתכנית לשיקום כלכלי רשאי הנאמן, בין השאר, לנהל משא ומתן עם הנושים ועם כל בעל עניין אחר בהליכי חדלות הפירעון, וכן לפנות לכל אדם בבקשה להציע הצעה לתכנית או לפרסם לציבור הזמנה להציע הצעות כאמור.
- (ב) בגיבוש ההצעות לתכנית לשיקום הכלכלי יביא הנאמן בחשבון, בין השאר, את התביעות הצפויות מהמוסד לביטוח לאומי בשל תשלום גמלאות לפי פרק ח' לחוק הביטוח הלאומי.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים 80 ו-81 הפעלת התאגיד אינה מטרה בפני עצמה, אלא אמצעי שנועד לאפשר לנאמן "אורך נשימה" לשם גיבוש התכנית לשיקום כלכלי של התאגיד. לכן מוצע כי לאחר שביט המשפט הורה בצו לפתיחת הליכים על שיקום התאגיד בדרך של תכנית לשיקום כלכלי, על הנאמן לפעול במקביל להפעלת התאגיד לגיבוש תכנית לשיקום כלכלי ולהבאתה לאישור בהתאם להוראות סימן זה בהקדם האפשרי.

הנאמן הוא הגורם האמון לפי החוק המוצע על גיבוש התכנית לשיקום כלכלי ועל כן החובה לפעול לגיבוש ולאישורה של התכנית מוטלת עליו. הדרכים לגיבוש התכנית לשיקום כלכלי מגוונות ועל הנאמן לפעול בדרך הנראית לו נכונה ביותר. כדי להבהיר זאת, מוצע לקבוע כי הנאמן יהיה רשאי, בין השאר, לנהל משא ומתן עם גורמים חיצוניים, לפנות לכל אדם בבקשה להציע הצעה ולפרסם לציבור הזמנה להציע הצעות לשם גיבוש התכנית.

מוצע להבהיר כי בעת גיבוש ההצעות לתכנית לשיקום כלכלי, על הנאמן להביא בחשבון, בין השאר, את תביעות החוב שעתידי להגיש המוסד לביטוח לאומי בשל תשלום גמלה לפי פרק ח' לחוק הביטוח הלאומי. חובתו של הנאמן בעת גיבוש ההצעות כוללת כמובן התייחסות לתביעות חוב עתידיות. עם זאת, מוצע לציין במפורש את תביעות החוב של המוסד לביטוח לאומי שכן הן מוגשות בדרך כלל בשלב מתקדם יותר של ההליכים, לאחר תשלום הגמלה לעובדים.

סעיף 79 מוצע לקבוע כי התמורה בעד הספקת שירותי תשתית ושירותים או מצרכים חיוניים דינה כדין הוצאות הליכים. מדובר בסעיף מבהיר בלבד משום שהוצאות אלה נכללות ממיילא בגדר הוצאות ההליכים.

סימן ג': תכנית לשיקום כלכלי

כללי תכנית לשיקום כלכלי היא אחת מדרכי השיקום האפשריות לפי חוק זה. הוראות סימן זה מסדירות את כלל ההיבטים הנוגעים לתכנית לשיקום הכלכלי. זאת החל בגיבוש ההצעות והבאתן לאישור, המשך בהסדרת אישור התכנית לשיקום כלכלי וכלה בקביעת כוחה של תכנית שאושרה והדרכים ליישומה.

הסעיפים המוצעים בסימן זה מבוססים על הוראות סעיפים 350 ו-350יג לחוק החברות כנוסח היום. הבדל צורני שיש לעמוד עליו בהקשר זה הוא שבהצעת החוק מוסדרים ההליכים לאישור תכנית לשיקום כלכלי בנפרד מהליכים לאישור הסדר חוב שנעשה מחוץ לבית המשפט. ההסדר החל על אישור תכנית לשיקום כלכלי קבוע בסימן זה ואילו ההסדר המוצע לגבי הסדר חוב שנעשה מחוץ לבית המשפט קבוע בחלק י' להצעת החוק. זאת בניגוד לדין הקיים שבו מוסדרים שני ההליכים באותם סעיפים בחוק החברות. זהו הבדל צורני בלבד ותכליתו לפשט את מבנה החוק.

- הגשת הצעות לבית המשפט 82. (א) הנאמן יגיש לבית המשפט הצעה, אחת או יותר, לתכנית לשיקום כלכלי, שגיבש לפי סעיף 81, וישלח העתק ממנה לממונה.
- (ב) הצעת תכנית לשיקום כלכלי תכלול את כל המידע הדרוש לשם החלטה בעניינה, ותתייחס בין השאר לאלה:
- (1) הדרך המוצעת להמשך פעילותו העסקית של התאגיד, לרבות ארגון מחדש של מבנה התאגיד, מיזוגו או פיצולו;
- (2) התמורה המוצעת לכל אחד מסוגי הנושים ולחברי התאגיד, בהשוואה לתמורה שהיו מקבלים בפירוק התאגיד; התמורה המוצעת יכול שתכלול ריבית פיגורים.
- (ג) השר רשאי לקבוע פרטים נוספים שיש לכלול בהצעת תכנית לשיקום כלכלי ומסמכים שיש לצרף אליה.
83. (א) הוגשה לבית המשפט הצעת תכנית לשיקום כלכלי, יורה על הבאתה לאישור הנושים.
- (ב) עלה סך נכסיו של התאגיד על סך חובותיו והתמורה המוצעת לכל נושה לפי הצעת התכנית לשיקום כלכלי שווה למלוא סכום חוב העבר שבו הוא נושה – יורה בית המשפט על הבאתה גם לאישור חברי התאגיד.
- (ג) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), מצא בית המשפט כי יש בהצעה משום ניצול רעה של הליכי חדלות הפירעון, לא יורה על הבאתה לאישור הנושים וחברי התאגיד.

הבאת הצעה לתכנית לאישור הנושים וחברי התאגיד

ד ב ר י ה ס ב ר

א. הדרך המוצעת להמשך פעילותו של התאגיד – התייחסות לנושא זה חשובה כדי להבין אם הצעת התכנית אכן משאירה את התאגיד כעסק פעיל ובאיוז מידה;

ב. התמורה המוצעת לכל אחד מהנושים ולחברי התאגיד בהשוואה לתמורה שהיו מקבלים אילו פורק התאגיד – ההשוואה לתמורה שהיתה מתקבלת בפירוק נועדה להבהיר מהו הערך המוסף שנוצר לנושים כתוצאה מהבחירה בהליך השיקום, ביחס לתוצאה שהיתה מתקבלת לו נבחר הליך הפירוק, וכיצד ערך מוסף זה מתחלק בין הנושים;

לעניין זה מוצע להבהיר כי התמורה המוצעת תוכל לכלול ריבית פיגורים. זאת בהתאם להגדרה "חוב עבר" שבסעיף 4 להצעת החוק הקובעת כי ריבית חוב העבר, לרבות ריבית הפיגורים נחשבת לחלק מחוב העבר.

אין מדובר בכלל הפרטים הנדרשים לשם קבלת ההחלטה. לכן, מוצע להעניק לשר סמכות לקבוע פרטים נוספים שיש לכלול בהצעת תכנית לשיקום כלכלי. יצוין כי פרטים כאלה קבועים כיום בתקנות 7 ו-38 לתקנות החברות (בקשה לפשרה או הסדר).

סעיף 83 להליך אישור תכנית לשיקום כלכלי שלושה שלבים:

א. אישור בית המשפט להעלאת הצעת תכנית השיקום לאסיפות בעלי העניין.

ב. הבאת ההצעה לאישור בעלי העניין באסיפות השונות.

ג. אישור בית המשפט לתכנית שאושרה בידי אסיפות בעלי העניין השונות.

סעיף 82 מוצע כי עם גיבוש ההצעה, על הנאמן להגיש אותה לבית המשפט כדי שבית המשפט יחליט אם להביאה לאישור הנושים.

הסמכות להגיש הצעה לתכנית לשיקום כלכלי לבית המשפט נתונה באופן בלעדי לנאמן. זאת בניגוד להסדר החל לגבי הסדרי חוב לפי חלק י' להצעת החוק, שבמסגרתו יכולים גם החייב וגם הנושים להגיש הצעות בתנאים מסוימים. הטעם לכך הוא שגיבוש התכנית לשיקום כלכלי נעשה תחת פיקוחו של בית המשפט ובאמצעות הנאמן, ועל כן הפקדת הסמכות הבלעדית להגיש את הצעות השיקום בידי היא הכרחית. לעומת זאת, הסדר החוב לפי חלק י' להצעת החוק נעשה מחוץ לכותלי בית המשפט ואינו מצוי תחת פיקוחו, ועל כן, אין מקום להגבלה כזו.

מתן הסמכות לנאמן להחליט אם להעלות הצעה פלונית לפני בית המשפט אם לאו, אין משמעותה כי על הנאמן להחליף את שיקול דעת הנושים בשיקול דעתו, ולמנוע מהם להשתתף בהליך קבלת ההחלטות בנוגע להצעות שנמצאות על הפרק, לכן, במצב שבו עומדות על הפרק כמה הצעות רלוונטיות, על הנאמן להביא את כולן לפני בית המשפט והנושים. המילים "הצעה, אחת או יותר" שבסעיף קטן (א) נועדו להבהיר נקודה זו. על הנאמן לשלוח עותק מההצעה שהוגשה, לממונה.

על הצעת תכנית לשיקום כלכלי לכלול את כל הפרטים הדרושים לבית המשפט ולנושים כדי לקבל החלטה מושכלת לגביה. עליה לכלול, בין השאר, התייחסות לנושאים אלה:

84. (א) אישור הצעת תכנית לשיקום כלכלי יהיה באסיפות שייערכו בנפרד לכל סוג אסיפות סוג של נושים או חברי התאגיד (בסימן זה – אסיפות סוג), שיכנס הנאמן לפי הוראת בית המשפט; לעניין זה, "סוג" – קבוצת נושים או חברי תאגיד שלהם עניין משותף בנוגע לתכנית לשיקום כלכלי, המובחן באופן מהותי מעניינם של שאר הנושים או חברי התאגיד.

(ב) לצורך כינוס אסיפות לפי סעיף זה והצבעה בהן, יכריע הנאמן בזכותו של כל נושה או חבר תאגיד להצביע באסיפה ויקבע את כוח הצבעתו לפי שיעור חוב העבר שבו הוא נושה, או לפי שיעור זכויותיו בתאגיד, לפי העניין.

(ג) הורה בית המשפט על הבאת כמה הצעות לאישור באסיפות, יורה על דרך ההכרעה ביניהן, באסיפות.

(ד) נושה או חבר תאגיד יעשה שימוש בזכות ההצבעה באסיפות סוג בתום לב ובדרך מקובלת וימנע מניצול לרעה של כוחו.

(ה) השר יקבע הוראות לעניין ניהול ההליך לפי סעיף זה, ובכלל זה לעניין קביעת כוח ההצבעה לפי סעיף קטן (ב) ולעניין אופן ההצבעה באסיפות הסוג.

85. (א) הצעת תכנית לשיקום כלכלי יראו אותה כהצעה שאושרה בידי הנושים וחברי התאגיד, אם אושרה בכל אחת מאסיפות הסוג בהתאם להוראות כמפורט להלן:

אישור תכנית בידי הנושים או חברי התאגיד

ד ב ר י ה ס ב ר

עם זאת ייתכנו מקרים, גם אם נדירים יחסית, שבהם ינוהלו הליכי חדלות הפירעון כאשר ערכו השיווי של התאגיד הוא חיובי, ומכאן שגם ערך זכויותיהם של חברי התאגיד הוא חיובי. במצב מסוג זה, גם חברי התאגיד יחשבו לבעלי עניין בתכנית, ועל כן יידרש אישורם לקבלת ההסדר.

כדי להכריע בשאלה זו, מוצע לקבוע, בסעיף 83(ב) להצעת החוק, שני מבחנים מצטברים:

א. האם סך נכסיו של התאגיד עולה על סך חובותיו. זהו מבחן חדלות הפירעון המאזני. מאחר שזכותם של חברי התאגיד להשתתף באסיפות ולהשפיע על שיקומו של התאגיד נגזרת מהשאלה אם לתאגיד ערך שיווי חיובי, המבחן הרלוונטי לשאלה זו הוא המבחן המאזני הבוחן את שווי הערך השיווי של התאגיד. זאת, בניגוד לבחינת חדלות הפירעון לצורך הגשת בקשה למתן צו לפתיחת הליכים בידי נושה, הנבחנת בהתאם למבחן התזרימי מטעמי יעילות וודאות כפי שפורט בדברי ההסבר לסעיף 2;

ב. התמורה המוצעת לכל נושה לפי הצעת התכנית לשיקום כלכלי שווה למלוא סכום החוב שבו הוא נושה. מבחן זה קובע כי כדי שחברי התאגיד יהיו בעלי זכות הצבעה על שיקומו של התאגיד, נדרש כי לא תהיה כל פגיעה בנושים ואלה יקבלו את מלוא חוב העבר שבו הם נושים. השימוש במילה "מלוא" נועד להדגיש כי תנאי להצבעת בעלי המניות הוא תשלום מלא חובות העבר לנושים, לרבות הריבית וריבית הפיגורים.

סעיפים אישור תכנית לשיקום כלכלי נעשה על פי 84 ו-85 המוצע בסימן זה בדרך של כינוס אסיפות נושים (ראו סעיף 84 להצעת החוק). החלוקה לאסיפות סוג נועדה לאפשר לכל קבוצת בעלי עניין להביע את

רק לאחר השלמת שלושת השלבים האלה, נחשבת התכנית לתכנית מאושרת, המחייבת את כל בעלי העניין המעורבים בה. הסעיפים הבאים עוסקים בשלבי האישור הללו.

סעיף 83 להצעת החוק קובע הוראות לעניין הבאת התכנית לאישור הנושים וחברי התאגיד ולעניין בעלי העניין הזכאים להשתתף באסיפות.

לעניין הבאת התכנית לאישור האסיפות, הכלל הוא כי על בית המשפט להביא את ההצעה לאישור בעלי העניין בהסדר. רק במקרה שבו יסבור בית המשפט כי יש בהצעה משום ניצול לרעה של ההליכים, ימנע את הבאת ההצעה לאישור בעלי העניין.

סעיף זה מעגן את הפסיקה לגבי סעיף 350(א) לחוק החברות, אשר קבעה כי תפקידו של בית המשפט בהעלאת ההסדר לאישור האסיפות לא נועד להחליף את שיקול הדעת של בעלי העניין בהסדר. משום כך בית המשפט יימנע מהבאת הצעת הסדר רק במקרים שבהם ימצא כי יש בה משום ניצול לרעה של הליכי אישור הפשרה או ההסדר (ראו לדוגמה: ב"ש"א (ת"א) 25413/01 מורחי נ' דן, אגודה, תק-מזח 2002 (2) 908).

בנוגע לבעלי העניין הזכאים להשתתף באסיפות מוצע לקבוע כי, ככלל, תובא ההצעה לאישור הנושים. הטעם לכך הוא שבעלי העניין העיקריים בתכנית הם הנושים שהתכנית אמורה לקבוע את התמורה שיקבלו. לעומת זאת, חברי התאגיד חדל הפירעון בדרך כלל אינם בעלי עניין בתכנית. זאת משום שכאשר התאגיד חדל פירעון, בדרך כלל ערכו השיווי הוא שלילי, ועל כן אין לבעלי המניות זכות להצביע ולהשפיע על תכנית השיקום.

- (1) בהצעה תמכו רוב המצביעים באותה אסיפה;
- (2) המצביעים שתמכו בהצעה מחזיקים יחד בשלושה רבעים לפחות מכוח ההצבעה של כלל המצביעים באותה אסיפה.
- (ב) בסעיף זה, "מצביעים" – למעט מי שנמנעו בהצבעה.
86. (א) אושרה הצעת תכנית לשיקום כלכלי בידי הנושים וחברי התאגיד כאמור בסעיף 85, וביאה הנאמן לאישור בית המשפט.
- (ב) בבואו לאשר הצעת תכנית לשיקום כלכלי ישקול בית המשפט, בין השאר, שיקולים הנוגעים להוגנות ההליך ורשאי הוא נוסף על כך לשקול שיקולים הנוגעים לעובדי התאגיד או לטובת הציבור.
87. על אף הוראות סעיפים 85 ו-86, רשאי בית המשפט לאשר הצעת תכנית לשיקום כלכלי גם אם לא אושרה באסיפות הסוג ברוב הדרוש לפי סעיף 85, אם מתקיימים כל אלה:
- (1) בהצעה תמכו, בכל אסיפות הסוג יחד, מצביעים המחזיקים במצטבר ביותר ממחצית כוח ההצבעה של כלל המצביעים בכל האסיפות; לעניין זה, "מצביעים" – למעט מי שנמנעו בהצבעה;
- (2) בית המשפט שוכנע כי הצעת התכנית לשיקום כלכלי הוגנת וצודקת ביחס לכל נושה או חבר תאגיד באסיפת סוג שלא אישרה אותה (בפסקה זו – אסיפה מתנגדת), ובכלל זה שוכנע כי מתקיים המפורט להלן:
- (א) אם לא תאושר ההצעה לא יהיה מנוס מפירוק התאגיד והתמורה שהוצעה לכל נושה או חבר תאגיד באסיפה מתנגדת אינה נמוכה מהתמורה שהיה מקבל בפירוק התאגיד;
- (ב) ההצעה אינה מבטיחה תמורה כלשהי לחברי התאגיד, ובכלל זה אינה מותירה בידיהם נכס שיש להם זכות בו מכוח היותם חברי התאגיד, בלי שהובטח לכל נושה באסיפה מתנגדת תמורה השווה למלוא סכום חוב העבר שבו הוא נושה;

ד ב ר י ה ס ב ר

- עמדתה ביחס להסדר ולשמור על האינטרסים הייחודיים שלה. לכן, מוצע לקבוע כי חלוקת אסיפות הסוג תיעשה בהתאם ל"מבחן האינטרסים". כלומר, החלוקה של הנושים לסוגים תיעשה לכל סוג של בעלי עניין משותף ומובחן באופן מהותי מעניינם של שאר הנושים.
- כוחו של נושה באסיפת הסוג נקבע בין השאר לפי שיעור החוב שבו הוא נושה. במקרים רבים, בעת הבאת הצעת התכנית לשיקום הכלכלי לאישור הנושים וחברי התאגיד, תביעות החוב של הנושים השונים לא נבדקו באופן מעמיק ולא הוכרעו, ושיעור החוב לנושה אינו ידוע בוודאות. מוצע להסמיך את הנאמן להכריע כבר בשלב זה בזכותו של נושה או חבר התאגיד להצביע באסיפת הסוג, ולקבוע את כוח הצבעתו לפי שיעור החוב שבו הוא נושה. במקרה הצורך, תיערך בחינה דומה לגבי זכויות חברי התאגיד.
- כדי שיהיה ניתן לראות בהצעת תכנית לשיקום כלכלי הצעה שאושרה בידי הנושים וחברי התאגיד, נדרש, לפי סעיף 85 להצעת החוק, אישור כלל האסיפות לתכנית המוצעת. אישור תכנית בידי אסיפה תלוי על פי המוצע בכך שהתכנית תאושר בידי רוב המצביעים באסיפה המחזיקים בשלושה רבעים לפחות מכוח ההצבעה של כלל המצביעים באותה אסיפה. הדרישה לרוב מקרב המצביעים נועדה למנוע מנושה או מכמה נושים בעלי היקף נשייה משמעותי להחליט באופן בלעדי על תוצאות האסיפה.
- החובה לאישור התכנית בידי כל האסיפות מקנה כוח רב לכל קבוצת נושים ומאפשר לה להשתמש בזכות הווטו שלה כדי לשפר את מצבה לעומת שאר האסיפות, כתנאי לקבלת אישורה לתכנית השיקום הכלכלי. כדי למנוע זאת, מוצע לאפשר לבית המשפט לאשר את התכנית גם אם זו לא אושרה בידי כל האסיפות, כפי שיוסבר להלן בדברי ההסבר לסעיפים 86 עד 88.
- סעיפים** לאחר אישור התכנית בידי הנושים וחברי 86 עד 88 התאגיד, עליה לבא לאישורו של בית המשפט. אישורה של התכנית בידי כלל האסיפות אינו תנאי מספיק. לבית המשפט מוקנית הסמכות לאשר את התכנית או שלא לאשרה. בין מכלול השיקולים שישקול

(ג) לכל אחד מהנושים המובטחים באסיפה מתנגדת הובטחה תמורה שערכה אינו נמוך משווי הנכס המשועבד לטובתו או מהחוב הכולל שלטובת פירעונו שועבד הנכס, לפי הנמוך; תמורה כאמור יכול שתניתן בכסף או בשווה כסף, בתשלום מיידי או בכמה תשלומים ובלבד שנקבעו דרכים להבטחת התשלומים; לעניין זה, "שווי הנכס המשועבד" – שווי השוק של הנכס המשועבד לאחר שתאושר ההצעה בידי בית המשפט, בניכוי ההוצאות שהוצאו בשמירת הנכס או במימושו, ואם חל על הנכס שעבוד צף – בניכוי נוסף של 25% משווי הנכס בהתאם להוראות סעיף 244.

ד ב ר י ה ס ב ר

התנאים שלהלן. תנאים אלה, הקבועים בפסקה (א)(1) עד (ג) של סעיף 87 להצעת החוק, מהווים מבחן לכך שמדובר בתכנית המחלקת את קופת הנשייה באופן הוגן:

א. בלא אישור ההצעה, לא יהיה מנוס מפירוק התאגיד, והתמורה שהוצעה לכל נושה או חבר תאגיד באסיפה מתנגדת אינה נמוכה מהתמורה שהיה מקבל בפירוק התאגיד. אם כתוצאה מאישורה של תכנית לשיקום כלכלי, אחד הנושים שהתנגד לתכנית יקבל תמורה פחותה מזו שהיה מקבל בפירוק, הרי שהתכנית אינה הוגנת כלפיו. זאת, משום שהתכנית מציעה לנושה אחר, שנמצא בסדר הפירעון בעדיפות נמוכה יותר מהנושה המתנגד, תמורה גבוהה יותר. בניכוי אלה, לא ניתן לומר שהשיקום לפי התכנית מיטיב עם נושה זה, אלא שהוא נאלץ לממן את השיקום, בעל כורחו;

ב. ההצעה אינה מבטיחה לחברי התאגיד תמורה כלשהי, ואינה מותירה בידיהם נכס שהיה שייך להם מכוח חברותם בתאגיד, אלא אם כן כל נושה באסיפה מתנגדת ייפרע את מלוא חובו. פסקת משנה זו היא למעשה מקרה פרטי של פסקת משנה (א) שכן בהתאם לסדר הפירעון חברי התאגיד זכאים לקבל לידיהם את יתרת נכסי קופת הנשייה רק לאחר פירעון החובות לכלל הנושים. מודגש כי "תמורה" כוללת גם הותרת נכס בידי חבר התאגיד. גם בסעיף זה נועד השימוש במונח "מלוא סכום חוב העבר" להדגיש כי נדרש שכל הנושים יקבלו את מלוא חובם, לרבות הריבית וריבית הפיגורים, לפני בעלי המניות;

ג. ההצעה מבטיחה לכל אחד מהנושים המובטחים באסיפה המתנגדת תמורה שערכה גבוה משווי הנכס המשועבד או מהחוב שבשלו ניתן השעבוד, לפי הנמוך מבין השניים. תנאי זה מבדיר כי נושה המובטח ביתר זכאי להגנה מפני כפיית תכנית לשיקום כלכלי רק עד גובה החוב, ואילו נושה המובטח בחסר זכאי להגנה זו רק עד שווי הבטוחה.

שווי של הנכס המשועבד תלוי גם במועד ובאופן מימושו. לעניין זה מוצע לקבוע כי שווי הנכס ייקבע בהתאם לשוויי כחלק מפעילותו של התאגיד כעסק חי לאחר אישור התכנית לשיקום כלכלי. זאת משום שאנו נמצאים במסגרת של תכנית לשיקום כלכלי, שמטרתה להמשיך לקיים את התאגיד כעסק פעיל וראוי שגם הנושה המובטח ייחנה מפירות השיקום, אם יש כאלה. מאחר שנושה המובטח בשעבוד צף היה רשאי להיפרע, במקרה

בית המשפט על פי המוצע, ניתן למנות את הוגנות ההליך, וכן את השלכות התכנית המוצעת על עובדי התאגיד ועל טובת הציבור.

במסגרת תכנית לשיקום כלכלי ניתן על פי המוצע לאשר תכנית החורגת מסדרי הנשייה הקבועים בחוק. זאת מאחר שמדובר בהסדר שעליו הסכימו בעלי העניין באסיפות. עם זאת, על פי המוצע בסעיף 88 להצעת החוק, בית המשפט לא יאשר תכנית לשיקום כלכלי אם שוכנע כי ההצעה שהוצעה לנושה שלא תמך באותה הצעה, היתה נמוכה מהתמורה שהיה מקבל אותו נושה בפירוק התאגיד. הטעם לכך, הוא שבמקרה מסוג זה ברור שהתכנית המוצעת איננה הוגנת ביחס לאותו נושה.

כאמור לעיל, אישורה של התכנית בידי הנושים וחברי התאגיד דורש את אישור כלל האסיפות. דרישה זו עלולה להביא לניצול לרעה של ההליכים ולניסיונות ניצול של האסיפות השונות. כדי למנוע זאת, מוצע לקבוע, בסעיף 87 להצעת החוק, כי בית המשפט רשאי לאשר תכנית גם אם לא אושרה כנדרש בידי כל אסיפות הסוג, ולהקנות לבית המשפט את הסמכות לכפות את התכנית גם על אסיפות נושים שהתנגדה לה. מנגנון זה יסייע גם ליצירתו של משא ומתן ענייני ויפחית את התמריץ של אסיפות הנושים וחברי התאגיד לנצל לרעה את העובדה שנדרשת הסכמתם לתכנית.

לשם הפעלת סמכות בית המשפט לכפות תכנית לשיקום כלכלי צריכים להתקיים על פי המוצע שני תנאים מצטברים:

הראשון – בהצעה תמכו בכל אסיפות הסוג יחד, מצביעים המחזיקים במצטבר ביותר ממחצית כוח ההצבעה של כלל המצביעים. תנאי זה נועד לוודא שמדובר בתכנית הוגנת וצודקת שמרבית בעלי העניין תומכים בה (פסקה (1)).

השני – בית המשפט שוכנע כי התכנית המוצעת היא תכנית הוגנת וצודקת ביחס לכל נושה או חבר בתאגיד באסיפת סוג שהתנגדה להסדר (פסקה (2)). תנאי זה נועד לוודא, בין השאר, כי אישור התכנית בידי הרוב אינו תוצאה של מתן תמורה עודפת לחלק מאסיפות הנושים על חשבון אסיפות אחרות.

במסגרת הבחינה האם התכנית הוגנת וצודקת גם לגבי נושה או חבר תאגיד באסיפה שהתנגדה להסדר, על בית המשפט להשתכנע, בין השאר, כי מתקיימים שלושת

88. סייג לאישור תכנית בידי בית המשפט לנושה שלא תמך בהצעה נמוכה מהתמורה שאותו נושה היה מקבל בפירוק התאגיד, גם אם אסיפת הסוג שעמה נמנה הנושה אישרה את הצעת התכנית.
89. (א) תכנית לשיקום כלכלי שאושרה לפי סימן זה מחייבת את התאגיד, את חברי התאגיד ואת הנושים.
- (ב) תכנית לשיקום כלכלי שאושרה לפי סימן זה אין בה כדי לפטור את התאגיד מתשלום עונשי.
90. (א) הנאמן יפעל ליישום תכנית לשיקום כלכלי שאושרה לפי סימן זה, ובכלל זה לחלוקת התמורה המתקבלת במסגרת התכנית בין הנושים, בהתאם להוראות התכנית.
- (ב) בית המשפט שאישר תכנית לשיקום כלכלי מוסמך לדון במחלוקת שהתגלעה בנוגע לפרשנות התכנית או בנוגע ליישומה.
91. אושרה תכנית לשיקום כלכלי לפי סימן זה, יחזרו הסמכויות שהועברו לנאמן לפי סעיף 43, לאורגנים של התאגיד ולנושאי המשרה בו, בהתאם להוראות התכנית ובמועד הקבוע בה, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת.
92. מיד עם אישור התכנית לשיקום כלכלי, ישלח הנאמן העתק ממנה לרשם.
93. (א) מכירת פעילותו העסקית של תאגיד לצורך שיקומו הכלכלי, שלא במסגרת תכנית לשיקום כלכלי, טעונה אישור מראש מאת בית המשפט.

סימן ד': מכירת פעילותו העסקית של תאגיד בלא תכנית לשיקום כלכלי

93. (א) מכירת פעילותו העסקית של תאגיד לצורך שיקומו הכלכלי, שלא במסגרת תכנית לשיקום כלכלי, טעונה אישור מראש מאת בית המשפט.

ד ב ר י ה ס ב ר

מורכבת ודורשת פיקוח ובקרה. בית המשפט שאישר את התכנית הוא בית המשפט המתאים לפקח על יישומה ולדון במחלוקות שיתגלעו בקשר אליה. הוראה זו מבוססת על הוראת סעיף 350(ט) לחוק החברות.

עוד מוצע לקבוע, בסעיף 91, כי עם אישור התכנית יחזרו סמכויות האורגנים שהועברו לנאמן לאורגנים של התאגיד, וסמכויות נושאי המשרה לנושאי המשרה בו, כאמור בתכנית. זאת אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת.

בסעיף 92 מוצע כי מיד עם אישורה, ישלח הנאמן העתק מהתכנית לשיקום כלכלי, לרשם.

סימן ד': מכירת פעילותו העסקית של תאגיד בלא תכנית לשיקום כלכלי

סעיף 93 מוצע לקבוע כי מכירת פעילותו העסקית של תאגיד שלא במסגרת תכנית לשיקום כלכלי, טעונה אישור מראש של בית המשפט. בהגדרה "שיקום כלכלי" (בסעיף 4 להצעת החוק) הוצע להבהיר כי שיקום כלכלי יכול להיעשות גם בדרך של מכירת פעילות התאגיד. כיוון שמדובר בעסקה בעלת השפעה כבירה על התאגיד, על הנושים ועל הליכי חלוקת הפירעון, מוצע לקבוע שבית המשפט יאשרה מראש.

התמורה ממכירת פעילותו העסקית של התאגיד הופכת לחלק מנכסי קופת הנשייה. לכן, כל עוד חלוקתה לנושים נעשית בהתאם לסדרי הפירעון הקבועים בפרק ה' לחלק ד' להצעת החוק, אין צורך באישור הנושים בדרך של תכנית שיקום לחלוקה. ואולם אם בנסיבות העניין יש

של פירוק התאגיד, רק עד לסכום השווה ל-75% משווי הנכסים הכפופים לשעבוד הצף (ראו סעיף 244 להצעת החוק), מוצע להבהיר שנושה זה זכאי להגנה רק לגבי שיעור החוב שאותו היה רשאי להיפער בפירוק.

הוראות אלה מבוססות על הוראות סעיפים 350 ו-350זג לחוק החברות.

סעיף 89 סעיף זה קובע את כוחה של תכנית לשיקום כלכלי אשר אושרה, וקובע כי התכנית מחייבת את התאגיד, את חברי התאגיד ואת הנושים.

סייג לכלל זה מוצע לעניין תשלום עונשי. מוצע לקבוע כי אין בכוחה של תכנית לשיקום כלכלי לפטור את החייב מתשלום עונשי. זאת אף שיתכנו מצבים שבהם הוטלו על התאגיד קנסות או תשלומים עונשיים אחרים, אשר ימנעו ממנו את אפשרות השיקום. בכך מעגנת ההוראה המוצעת עיקרון כללי השזור לאורך כל ההצעה, שלפיו הערכים והתכליות שבבסיס ההליכים הפליליים גוברים על תכליות דיני חלוקת הפירעון, וכי כאשר מתקיים מתח בין שתי תכליות אלה, יש להעדיף את התכלית של הדין הפלילי.

סעיפים סעיפים אלה קובעים הוראות לעניין יישום 90 עד 92 התכנית לשיקום כלכלי. סעיף 90 להצעת החוק קובע כי הנאמן הוא האחראי על יישום התכנית לשיקום כלכלי, וכי בית המשפט שאישר את התכנית הוא המוסמך לדון במחלוקות שיתגלעו בנוגע לפרשנותה או ליישומה. הטעם לכך הוא שלעתים תכנית השיקום

(ב) אושרה מכירת פעילותו העסקית של התאגיד לפי סעיף קטן (א), תחולק התמורה שהתקבלה מהמכירה בהתאם להוראות פרק ה' לחלק ד', אלא אם כן אושרה לאחר מכן תכנית לשיקום כלכלי.

סימן ה': מעבר להליכי פירוק

94. (א) הורה בית המשפט על הפעלת התאגיד לשם שיקומו הכלכלי ומצא לאחר מכן כי אין סיכוי סביר לשיקומו הכלכלי של התאגיד או כי המשך הפעלת התאגיד יפגע בנושים, יורה בצו על הפסקת הפעלת התאגיד ועל פירוקו.
- (ב) החלטת בית המשפט על הפסקת הפעלת התאגיד ועל פירוקו לא תפגע בתוקפם של חוזה או עסקה שבהם התקשר הנאמן, בהעברת נכס או בתשלום שביצע.

פרק ח': פירוק

95. ניתן צו לפתיחת הליכים והורה בית המשפט על פירוק התאגיד (בפרק זה – תאגיד בפירוק), יפעל הנאמן במהירות האפשרית למימוש נכסי קופת הנשייה ולחלוקתם לנושים.
96. לנאמן תהיה נתונה הסמכות לבטל חוזה קיים כהגדרתו בסעיף 66 שהתאגיד בפירוק הוא צד לו, בהתאם להוראות סעיף 67, ויחולו לענין זה הוראות סעיפים 69, 70, 73 ו-74(א), בשינויים המחויבים.
97. (א) בית המשפט רשאי להורות לנאמן להפעיל את התאגיד בפירוק, לתקופה שיוורה, ככל שהדבר דרוש לשם פירוקו.
- (ב) על הפעלת התאגיד יחולו הוראות סימן ב' לפרק ז', ואולם הסמכויות לפי הסימן האמור יופעלו רק ככל שהן דרושות לשם פירוק התאגיד ובמידה שהן דרושות.

ד ב ר י ה ס ב ר

ארוכה, ולעתים אף שנים ארוכות, תחת צו פירוק. פרקטיקה זו נבעה במידה רבה מכך שניתוב הליכי חדלות הפירעון, לפי הדין הקיים, להליכי פירוק, נבע במקרים רבים מאופי הבקשה שהוגשה ולא ממצבו הכלכלי של התאגיד. קושי זה אינו קיים בהסדר המוצע בהצעת חוק זו שכן ניתובו של התאגיד לפירוק או לשיקום כלכלי נעשה בהתאם למצבו הכלכלי, ולכן אין עוד צורך בקיומו של מוסד ה"פירוק מפעיל".

לצורך פירוקו היעיל של התאגיד, מוצע, בסעיף 96, להעניק לנאמן את הסמכות לבטל חוזה קיים בהתאם לפרק ביטול חוזים קיימים. יודגש כי הסמכות המוקנית בסעיף זה לנאמן נוגעת אך ורק לביטול חוזה ולא לכפיית המשך קיומו של חוזה. זאת מכיוון, שמתבע הדברים, בפירוק התאגיד אין צורך בכפיית המשך קיומו של חוזה.

עם זאת, ייתכן שיהיה צורך להפעיל את התאגיד במשך תקופה קצרה אם הדבר יידרש לצורך פירוקו. לכן, מוצע לקבוע, בסעיף 97, כי הנאמן יהיה רשאי, באישור בית המשפט, להפעיל את התאגיד אם הדבר נדרש לצורך פירוקו. במקרה זה יחולו על ההפעלה הוראות ההפעלה שבסימן ב' לפרק ז' (שעניינו הפעלת התאגיד). ההפעלה תיעשה רק לשם פירוק התאגיד ורק במידה הדרושה לכך.

צורך לחלק את התמורה באופן שונה, יש לאשר את מכירת הפעילות כתכנית לשיקום כלכלי. זאת מכיוון שבמקרה זה, מבקשים לחרוג מסדרי הנשייה ולכך יש צורך באישור בעלי העניין באסיפות.

סימן ה': מעבר להליכי פירוק

הוראות סימן זה תכליתן להסדיר את האפשרות להעביר את התאגיד להליכי פירוק, אם בית המשפט מוצא כי אין תוחלת בהמשך הפעלתו לצורך שיקומו הכלכלי, או כי המשך ההפעלה יפגע בנושים. הוראה זו נדרשת כדי לאפשר לבית המשפט להתאים את הליכי חדלות הפירעון להתפתחויות ולשינויים שעשויים להתרחש במהלך ההליכים. מוצע להבהיר כי העברת התאגיד להליכי פירוק כשלעצמה לא תפגע בתוקפן של פעולות שעשה הנאמן במסגרת ההפעלה. הוראה דומה קיימת היום בסעיף 350 לחוק החברות.

פרק ח': פירוק

סעיפים
95 עד 97 המשפט על פירוק התאגיד, יפעל הנאמן במהירות האפשרית למימוש נכסי קופת הנשייה ולחלוקתם בין הנושים. תכליתו של סעיף זה היא למנוע פרקטיקה שהיתה נהוגה בעבר – "פירוק מפעיל" – שבמסגרתו הופעל התאגיד כעסק פעיל במשך תקופה

98. הורה בית המשפט על פירוק התאגיד ומצא לאחר מכן כי יש סיכוי סביר לשיקומו הכלכלי של התאגיד, כי קיימים אמצעים למימון ההוצאות הכרוכות בהפעלת התאגיד וכי הפעלתו לא תפגע בנושים, יורה בצו על הפסקת הליכי הפירוק ועל הפעלת התאגיד לשם שיקומו הכלכלי.

99. (א) לאחר השלמת פירוקו של התאגיד יורה בית המשפט, בצו, על חיסולו; ממועד מתן הצו יהיה התאגיד מחוסל.

(ב) בית המשפט יורה כיצד לנהוג במסמכים של תאגיד שחוסל ושל הנאמן, ובלבד שיישמרו לתקופה של שבע שנים לפחות.

(ג) מיד עם מתן צו החיסול, ישלח הנאמן העתק ממנו לרשם, והרשם ירשום את דבר החיסול במרשם; הנאמן יודיע על רישום חיסול התאגיד לבית המשפט ולממונה.

100. על ביטול חיסול של חברה יחולו הוראות סעיף 342ב לחוק החברות. ביטול החיסול

חלק ג': הליכי חדלות פירעון לגבי יחיד

פרק א': תחולה והוראות כלליות

101. (א) הוראות חלק זה יחולו על הליכי חדלות פירעון לגבי חייב שהוא יחיד (בחלק זה – היחיד).

תחולה

ד ב ר י ה ס ב ר

בפקודת פשיטת הרגל. פקודת פשיטת הרגל היא פקודה מנדטורית שנחקקה בשנת 1936. לאורך השנים נערכו בפקודה כמה תיקונים נקודתיים, ובשנת 1980 יצא לה נוסח חדש (פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם-1980) (להלן בדברי ההסבר לחלק זה – פקודת פשיטת הרגל). אך מעולם לא נערכה בה רפורמה מקיפה. הדין האנגלי שעליו מבוססת פקודת פשיטת הרגל הוחלף בשנת 1986 בחוק מודרני (Insolvency Act 1986). אך החוק הישראלי שימר את הדין האנגלי המיושן.

מאז חקיקת פקודת פשיטת הרגל חלה התפתחות בתפיסת התכלית של דיני חדלות פירעון של יחידים. בעוד שבעבר התכלית העיקרית של דיני חדלות הפירעון של יחידים היתה השאת ערך החוב שייפרע לנושים, עם השנים התכלית של שיקומו הכלכלי של היחיד הלכה ותפסה מקום מרכזי במטרות של דיני חדלות הפירעון. החוק המוצע מהווה שלב נוסף בהתפתחות ערך השיקום כתכלית מרכזית של דיני חדלות הפירעון של יחידים.

לערך השיקום יתרונות כלכליים רבים אך מטרות העיקרית היא ערכית. היא נועדה להעניק לחייב הזדמנות נוספת. השיקום הכלכלי מאפשר לחייב לזקוף את גבו ויש לו תרומה במגוון מעגלים – לחייב, לקרובים לו, לסביבתו האישית והכלכלית וגם לחברה כולה.

הצבת ערך השיקום כערך מרכזי נובעת גם משינוי תפיסתי בהנחות היסוד של הליך חדלות הפירעון של יחידים שאותו מבקש החוק המוצע לקדם. ההנחה שאי-תשלום חוב הוא פגם מוסרי בהתנהלות החייב ועל דיני חדלות הפירעון להעניש או לחנך את החייב אינה יכולה לעמוד בעידן המודרני שבו השימוש באשראי צרכני מהווה חלק נכבד מהשימוש באשראי במשק. הרחבת

סעיף 98 תכליתו של סעיף זה להסדיר את האפשרות להעביר את התאגיד מהליכי פירוק להליכי שיקום כלכלי, אם ימצא בית המשפט כי מתקיימים התנאים הקבועים בחוק המוצע להפעלת התאגיד לשם שיקומו הכלכלי. הוראה זו נדרשת כדי לאפשר לבית המשפט להתאים את הליכי חדלות הפירעון להתפתחויות ולשינויים אשר עשויים להתרחש במהלך הליכי חדלות הפירעון.

סעיפים 99 סעיף 99 להצעת החוק מסדיר את חיסולו של 99 ו-100 התאגיד לאחר השלמת פירוקו. מוצע לקבוע כי חיסולו של התאגיד ייעשה בצו מטעם בית המשפט, וכי ממועד זה ייחשב התאגיד מחוסל. עם חיסולו של התאגיד, פוקעת ההתאגדות והאישיות המשפטית של התאגיד בטלה. זאת בהתאם לסעיף 5 לחוק החברות שלפיו קיומה של חברה הוא מיום ההתאגדות המצוין בתעודת ההתאגדות, ועד לפקיעת ההתאגדות כתוצאה מחיסולה של החברה.

מוצע להטיל על הנאמן חובה להודיע לרשם על החיסול, וכן חובה להודיע על רישום החיסול לבית המשפט. הוראה זו משלימה את ההוראה הקובעת כי הנאמן מסיים את תפקידו רק לאחר רישום החיסול. כדי לוודא שהנאמן, שאחראי על רישום הליכי חדלות הפירעון, ישלים את הפעולות הדרושות לסיומם.

בסעיף 100 להצעת החוק מוצע להחיל לעניין ביטול החיסול של תאגיד שהוא חברה את הוראות סעיף 342ב לחוק החברות (כנוסחו המוצע בסעיף 360(9) להצעת החוק).

חלק ג': הליכי חדלות פירעון לגבי יחיד

כללי חלק ג' להצעת החוק עוסק בחדלות פירעון של חייב שהוא יחיד. היחיד הוא אישיות משפטית טבעית. דיני חדלות הפירעון של יחיד מוסדרים כיום

ד ב ר י ה ס ב ר

תיקון הפקודה, בפקודת פשיטת הרגל (תיקון מס' 3), התשנ"ו-1996 ("ח התשנ"ו, עמ' 60), נועד לחדש את ההכרה באינטרס הלגיטימי של החייב לפתוח דף חדש בחייו. התיקון השיב לחייב את האפשרות לבקש לפתוח בהליכי פשיטת רגל לגביו אף אם ההליכים לא יועילו לנושים, ואף קבע כי אם אין בהליך תועלת לנושים, ניתן לתת לחייב, בתנאים מסוימים, הפטר מיידי.

חיווק ערך השיקום בהצעת החוק

החוק המוצע נותן חיווק נוסף לתכלית השיקום הכלכלי של החייב כערך מרכזי בהליך. ביטוי לכך ניתן למצוא לכל אורך הצעת החוק. שמו של החוק מותיר מאחור את המונח "פשיטת רגל" על כל המטען השלילי שהוא מייצג. תכלית השיקום הכלכלי מעוגנת בסעיף המטרות של החוק. ההליכים עצמם קצרים, פשוטים וודאיים יותר ובכך יעודדו חייבים להתמודד עם הקושי הכלכלי שאליו נקלעו, בזמן.

מבנה הליך פשיטת הרגל – הדין הקיים

על פי הדין הקיים, ניתן לפתוח בהליכי פשיטת רגל בבית המשפט המחוזי לבקשת חייב או נושה (סעיפים 1 ו-172 לפקודת פשיטת הרגל). לא ניתן לפתוח בהליכי פשיטת רגל רק משום שהחייב נמצא בחדלות פירעון, אלא דרושה עילה המאפשרת פתיחה בהליכים, היא "מעשה פשיטת רגל" שעשה החייב (סעיף 5 לפקודת פשיטת הרגל).

עם מתן צו הכינוס, הוא הצו הפותח את הליכי פשיטת הרגל לגבי החייב (סעיף 6 לפקודת פשיטת הרגל), עוברים נכסי החייב לשליטתו של הכונס הרשמי עד לביורור השאלה אם החייב פושט רגל, או עד שיגיע להסדר עם נושיו. צו זה נועד להגן על נכסי החייב ולהקפיא את המצב הקיים ממתן צו הכינוס ועד להחלטה לגבי פשיטת הרגל. בשלב זה של ההליכים נערכת חקירה בעניין מצבו הכלכלי. בשלב זה, הכונס הרשמי מגבש חוות דעת בעניינו של החייב ומצביע על הנסיבות שהובילו למצבו הכלכלי של החייב ועל יכולתו לפרוע את חובותיו.

לאחר קבלת חוות הדעת, בית המשפט שוקל אם להכריז על החייב פושט רגל. משמעות ההכרזה היא כי נכסי החייב מוקנים לנאמן וניתנים לחלוקה בין נושיו (סעיף 22 לפקודת פשיטת הרגל). מרגע ההכרזה על החייב כפושט רגל, רשאי הוא לבקש הפטר מחובותיו, אך זהו אינו שלב הכרחי ומובנה בהליך.

הקשיים בדין הקיים

הדין הקיים מעורר קשיים לא מעטים, ויוצר הליכים מסורבלים שאינם מקנים לצדדים ודאות. במקרים רבים, חוסר הוודאות והסרבול מרתעים את החייב מלפתוח בהליכי פשיטת רגל כדי להסדיר את חובותיו, אף שהוא בחדלות פירעון. כך חדלות הפירעון מעמיקה וכאשר נפתחים לבסוף ההליכים, מצבו של החייב קשה יותר. להלן יפורטו כמה מהקשיים המרכזיים בדין הקיים.

היקפי האשראי הצרכני כרוכה גם בהגדלת היקף המקרים של כשל ביכולת פירעון האשראי. זהו סיכון טבעי של שוק האשראי והתממשותו איננה בהכרח תולדה של התנהלות נגומה או לא ראויה.

לכן, יש לראות את חדלות הפירעון ככשל אשראי ולהתאים את הדינים החלים על חדל הפירעון לתפיסה זו.

אכן, ייתכנו מקרים של חדלות פירעון הנובעת מהתנהלות פסולה כמו גם מקרים של חייבים המבקשים לנצל לרעה את הליכי חדלות הפירעון. באלה יש לטפל באמצעות הרתעה וכלי אכיפה. החוק המוצע קובע הסדרים לעניין זה ואף מעניק לממונה כלי אכיפה חדשים לצורך כך. ואולם אין להשליך מכך על כלל החייבים ולראות את כולם בחזקת עבריינים או כמי שמתנהלים בחוסר תום לב.

תכליות דיני חדלות הפירעון לגבי חייבים יחידים

התכליות של דיני חדלות הפירעון לגבי חייבים יחידים בהשוואה לתכליותיהם לגבי חייבים שהם תאגידים, דומות, אך לא זהות. בשני המקרים, התכליות הן השאת שיעור החוב שייפגע לנושים וכן שיקומו הכלכלי של החייב ככל האפשר.

ואולם תכלית השיקום הכלכלי לגבי תאגיד משרתת בעיקר את טובת הנושים, שיוכלו להיפגע משיעור גדול יותר של חובם אם התאגיד ישוקם ואף להמשיך בעסקים עמו. כמו כן, יש בה תועלת משקית רחבה.

לעומת זאת במקרה של חייב שהוא יחיד (להלן – יחיד) לשיקומו הכלכלי של היחיד מטרה נוספת וייחודית, והיא לאפשר ליחיד לפתוח דף חדש. זאת לא רק בשל התועלת המשקית והחברתית הגלומה בכך, אלא לתועלת היחיד עצמו.

התפתחות החקיקה בנושא ערך השיקום הכלכלי

מאז חקיקתה של פקודת פשיטת הרגל חלה התפתחות במרכיביו של ערך השיקום הכלכלי. אחת המטרות של דיני חדלות הפירעון, בוודאי מבחינת החייב, היא הפטר – שמיטת חובותיו שתאפשר לו התחלה חדשה. המחוקק התחבט בשאלה אם במקרה שבו הליכי חדלות הפירעון ממלאים אך ורק מטרה זו, ואינם מועילים לנושים משום שאין לחייב נכסים הניתנים לחלוקה, עדיין יש הצדקה לנהל את ההליכים. עד תיקון הפקודה בשנת תשל"ו, ההלכה היתה שאין בעוברתה של חייב אין נכסים כדי למנוע קיום הליכי פשיטת רגל לבקשתו.

בשנת תשל"ו תוקנה הפקודה, והתנאים לפתיחה בהליכי פשיטת רגל לבקשת החייב הוחמרו. בתי המשפט פסקו כי לא ניתן לאפשר פתיחה בהליכי פשיטת רגל לבקשת חייב אם אין בהליכים תועלת ממשית לנושים, ואף כי ניתן לבטל הליכים שנפתחו אם מתברר במהלכם שאין בהליכים תועלת לנושים. המשמעות של אי-פתיחה בהליכים לבקשת חייב, או ביטול הליכים שנפתחו לבקשתו, היא שלחייב אין אפשרות לבקש הפטר מחובותיו שכן רק חייב שהוכרז פושט רגל יכול לבקש הפטר.

דברי הסבר

המשפט, וכן לקבוע חלוקת סמכויות חדשה בתוך מערכת בתי המשפט עצמה.

החידוש העיקרי שהחוק המוצע מבקש לערוך בהקשר זה, הוא העברת חלק מרכזי מהליך חדלות פירעון של יחיד לטיפולו של גורם מינהלי. מוצע להסמיך את הממונה, שמשמש כבר היום גורם מומחה לחדלות פירעון, להיות אחראי על ניהול רוב הליך חדלות הפירעון של היחיד. רק במקרה שהליך חדלות הפירעון נושא אופי של סכסוך, מוצע להעביר את ההכרעה בסכסוך לבית המשפט. במקרים מסובכים יותר, כאשר מתעורר באופן תדיר צורך בבית המשפט כדי שיכריע בסכסוכים בין צדדים להליך חדלות הפירעון, יהיה ניתן להעביר את ניהול ההליך כולו לידי בית המשפט.

למרות המעבר להליכים מינהליים, מוצע שהצו המרכזי בהליכים, הצו לשיקום כלכלי, יינתן בידי בית המשפט. צו לשיקום כלכלי משמעותו קביעת תכנית לפירעון חובותיו של היחיד שעם סימומה יופטר היחיד מחובותיו. מתן צו זה כרוך בהפעלת שיקול דעת והצו משנה את מערך החזיונות של היחיד ושל נושיו. לכן, הגורם המתאים למתן הצו הוא בית המשפט. ואולם בשונה מהדין הקיים, מוצע כי בית המשפט השלום הוא שיחליט בנושא זה, ולא בית המשפט המחוזי.

שינוי משמעותי יותר מוצע בחוק זה לגבי הליכי חדלות פירעון שנפתחים ביוזמת יחיד שחובותיו אינם עולים על 150,000 שקלים חדשים. מוצע לקבוע כי הליכים אלה יתנהלו במלואם לפני רשם ההוצאה לפועל. מהלך זה, על התכליות שבבסיסו, יוסבר בהרחבה בדברי ההסבר לפרק י"ב לחלק זה.

מבנה ההליך המוצע

ההבדל המרכזי בין הדין הקיים לבין הדין המוצע הוא הבניית ההליך, כך שכל חלקיו נועדו להוביל למטרה ברורה – הצו לשיקום כלכלי. הצו הפותח את ההליכים – צו לפתיחת הליכים – משמעותו פתיחה בתקופת בדיקה שמטרתה לספק לבית המשפט בסיס עובדתי לקבלת החלטה והמלצה על תכנית לפירעון החובות. צמתי ההכרעה המשמעותיים ביותר בהליך – צו פשיטת הרגל וצו הפטר – אוחדו לכדי צו אחד שקובע כיצד יתנהל הטיפול בחדלות הפירעון של החייב וכיצד יסתיים.

באופן זה, הליכי חדלות הפירעון מקבלים מטרה ומוקד, דבר שנועד להבטיח שיתנהלו ביעילות ויתרמו להגברת הוודאות.

מוצע שהצו הפותח את ההליכים לבקשת יחיד – צו לפתיחת הליכים – יינתן בידי הממונה (ראו פרק ב' לחלק ג' להצעת החוק). אם תוגש בקשה לביטול הצו בידי נושה, הבקשה תידון בבית משפט השלום, שהוא הערכאה המתאימה להכרעה בסכסוכים (ראו פרק ג' לחלק ג' להצעה).

הקושי המרכזי הראשון נובע מניהולם של ההליכים בבית המשפט המחוזי. התפיסה עד כה היתה שהליכי פשיטת הרגל צריכים להתנהל בבית המשפט המחוזי, זאת בשל ההשלכות המשמעותיות של הליכים אלה על החייב ונושיו. ואולם בפועל, חלקו הגדול ההליך אינו לובש צורה של הכרעה בסכסוך אלא הוא טכני בעיקרו. זאת בין השאר מאחר שלעיתים קרובות הנושים אינם מתעניינים בהליך ואינם מעוניינים לקחת בו חלק.

כך, הצו הפותח את ההליכים לבקשת חייב, צו הכינוס, אינו מחייב בדרך כלל הפעלת שיקול דעת שיפוטי מהותי אלא ניתן לאחר אישור הכונס הרשמי שהחייב מילא את כל התנאים למתן הצו (ראו סעיף 18 לפקודת פשיטת הרגל). גם בעניינים אחרים, מקבל בית המשפט, בחלק גדול מהמקרים, את עמדת הכונס הרשמי בלא מתנגדים.

ההכרח לפנות לבית המשפט לשם מתן צווים מעכב את ההליך ומכפיף את התקדמותו למועדים שנקבעים במערכת בתי המשפט העמוסה. כמו כן, ניהול ההליך בבית המשפט המחוזי מייקר את ההליך בעבור כל המעורבים בו.

התלות במועדי הדיון בבית המשפט כדי להתקדם בשלבים השונים של ההליך, והעדר מועד סיום ברור להליכים, הם בין הגורמים לכך שהליכי פשיטת הרגל נמשכים כיום זמן רב. סרבול זה פוגע הן ביחיד שאינו יכול להמשיך בחייו ונתון בחוסר ודאות, והן בנושים שעלויות ניהול ההליכים נוגסות בשיעור החוב שייפרע להם. פגיעה נוספת היא במשק, מאחר שהחייבים שנמצאים בהליך אינם מסוגלים לתרום לפעילות הכלכלית וכן בשל העומס המוטל על בית המשפט המחוזי, שאינו פנוי לדון בתיקים אחרים.

הקושי המרכזי השני נובע מחוסר הוודאות באשר לקבלת ההפטר. מבחינת החייב, ההפטר הוא המטרה המרכזית של ההליכים אך למרות זאת ההפטר אינו חלק מובנה בהליכי פשיטת הרגל. הדין הקיים אינו קובע מהי התקופה שבסימומה, אם בכלל, ניתן לקבל את ההפטר. אין גם כל הוראה אחרת שתכוון את שיקול דעתו של בית המשפט בקביעת מועד ההפטר.

קביעתו של ההפטר כהליך נפרד ומאוחר למתן צו פשיטת הרגל והעדרם של קריטריונים ברורים לקבלת ההפטר פוגעים ביחיד ובמערך התמריצים שלו לשתף פעולה עם הנאמן וההליכים. היחיד אינו יודע, במועד מתן צו פשיטת הרגל, מה נדרש ממנו כדי לקבל את ההפטר. משום שאין כל קריטריון ברור לכך בדין, העדרו של אופק ברור להפטר גם פוגע בהבנתו של היחיד באשר למבנה ההליכים ובתמריץ שלו לשתף פעולה, ואף ליוזם, פתיחה בהליכים מלכתחילה.

מעבר להליך שחלקו מינהלי

בשל קשיים אלה, ובשל הצבת ערך השיקום הכלכלי כמטרה מרכזית של דיני חדלות הפירעון, מוצע להבנות מחדש את הליכי חדלות הפירעון של חייבים יחידים, לשנות את חלוקת העבודה בין הכונס הרשמי לבית

(ב) לא ייפתחו הליכי חדלות פירעון לפי חלק זה לגבי יחיד, אלא אם כן מתקיים לגבי אחד מאלה:

- (1) מרכז חייו במועד הגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים או במועד מוקדם יותר החל בששת החודשים שקדמו למועד האמור, הוא בישראל;
- (2) במועד הגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים יש לו נכסים בישראל או שהוא מנהל עסקים בישראל.

ד ב ר י ה ס ב ר

את התקופה כלל. במקרים מתאימים, רשאי בית המשפט לקבוע כי תקופת התשלומים תקוצר. כמו כן מוצע להותיר בידי בית המשפט סמכות לשנות את תקופת התשלומים כדי ליצור לחייב תמריץ לשתף פעולה עם ההליכים.

במקרים שבהם אין טעם בקביעת תקופת תשלומים מאחר שהכנסתו של החייב מספיקה רק לצרכיו הבסיסיים, ואין לו פוטנציאל הכנסה לא ממומש, יהיה ניתן לוותר על התשלומים והחייב יופטר מחובותיו לאלתר.

נוסף על השינוי המתואר לעיל במבנה ההליכים לעומת הדין הקיים, מוצע לקבוע בחוק הליך חדלות פירעון מיוחד שיתנהל לפני רשם ההוצאה לפועל. בהליך זה, שמוצע לקבוע בפרק י"ב לחלק ג' להצעת החוק, יתברר עניינם של יחידים בעלי חובות בהיקף נמוך, עד ל-150,000 שקלים חדשים.

חלק ג' להצעת החוק המתואר לעיל מחולק לשנים עשר פרקים. הפרק הראשון קובע את תחולת הפרק והוראות כלליות. פרקים ב' ו'ג' עוסקים בצו לפתיחת הליכים הניתן לבקשת יחיד או נושה. פרק ד' עוסק בסעדים זמניים עד להחלטה בבקשה למתן צו לפתיחת הליכים. פרק ה' קובע את תוצאות הצו לפתיחת הליכים. פרק ו' עוסק במינוי הנאמן, תפקידיו וסמכויותיו לאורך הליכי חדלות הפירעון. פרק ז' עוסק בתקופת הביניים ממתן הצו לפתיחת הליכים ועד למתן צו השיקום. הפרק קובע את ההגבלות שיחולו על היחיד בתקופת הביניים, את התשלומים שעליו לשלם לקופת הנשייה בתקופה זו והוראות לעניין בדיקת מצבו הכלכלי. פרק ח' עוסק בתוכן הצו לשיקום כלכלי וקובע הוראות לעניין יישומו ושינויו. פרק ט' קובע הוראות לעניין ההפטר. פרק י' קובע הוראות לעניין יחיד שנפטר. פרק י"א הוא פרק השונות ופרק י"ב עוסק בהליכי חדלות הפירעון של יחידים בעלי חובות בהיקף נמוך שיתנהלו על פי המוצע במערכת ההוצאה לפועל.

פרק א': תחולה והוראות כלליות

סעיף 101 מוצע לקבוע כי הוראות חלק זה יחולו על הליכי חדלות פירעון לגבי חייב שהוא יחיד.

סעיף קטן (ב) קובע את הזיקות הנדרשות כדי לפתוח בהליכים לגבי יחיד בישראל. הזיקות הקבועות בסעיף דומות במהותן לאלה הקבועות לגבי תאגיד בסעיף 5 להצעת החוק. השינוי העיקרי הוא לגבי הזיקה של מרכז החיים הקבועה בפסקה (1). מוצע לקבוע כי זיקה לישראל מתקיימת אם מרכז חייו של היחיד במועד הגשת הבקשה

כאשר נושה מבקש לפתוח בהליכים ולהכניס את היחיד למשטר של חדלות פירעון, הבקשה תידון בבית משפט השלום. לעניין בקשת נושה, מוצע לוותר על דרישת "מעשה פשיטת הרגל" ולהסמיך את בית המשפט לתת צו לפתיחת הליכים לבקשת נושה ככל שהחייב חדל פירעון ולא פרע לנושה חוב במועדו.

פרק ה' לחלק ג' להצעת החוק עוסק בתוצאות הצו לפתיחת הליכים לגבי יחיד. על פי המוצע, עם מתן הצו ימונה נאמן לנכסיו של היחיד, יוקפאו ההליכים נגדו ולא יהיה ניתן לפרוע את חובות העבר שלו מנכסי קופת הנשייה אלא בהתאם להוראות החוק המוצע. כמו כן, יוטלו על היחיד הגבלות עד לבירור מלא של מצבו הכלכלי, שמטרתן מניעת הגדלת החוב והבטחת ניהולם התקין של ההליכים.

עוד מוצע כי עם מינוי הנאמן תיפתח תקופת בדיקה של תשעה חודשים, שבמהלכה יכנס הנאמן את נכסיו של היחיד וינהל אותם, יאסוף מידע לגבי היחיד ויברר את מצבו הכלכלי ואת הסיבות לו. כן יחל הליך של הגשת תביעות חוב, בירורן והכרעה בהן בידי הנאמן (ראו פרק ז' לחלק ג' להצעת החוק).

בתום תקופת הבדיקה, יגיש הממונה לבית המשפט הצעה לצו לשיקום כלכלי. ההצעה תתבסס על הבירור העובדתי שערך הנאמן לגבי היחיד במהלך תקופת הבדיקה. מוצע כי הממונה לא ישמש נאמן על נכסי היחיד, אלא ימנה למטרה זו נאמן שהוא אדם פרטי המוכשר לכך ונבחר לתפקיד בקפידה. ראו לעניין זה ביתר הרחבה את דברי ההסבר לפרק ו' לחלק ג' להצעת החוק העוסק בנאמן.

בית המשפט יערך דיון בהצעת הממונה, וייתן צו לשיקום כלכלי – הצו המשמעותי ביותר בהליך (ראו פרק ח' לחלק ג' להצעת החוק). צו לשיקום כלכלי כולל תכנית לתשלום חובות העבר של היחיד מנכסיו ומהכנסתו השוטפת וכן קובע את תקופת התכנית. בתום תקופת התשלומים לפי התכנית יופטר החייב מחובותיו.

החוק המוצע מבקש לקבוע כללים מנחים לקביעת אורכה של תקופת התשלומים. הוא קובע ברירת מחל של שלוש שנים לתקופת התשלומים אך מאפשר לסטות ממנה כאשר נסיבות העניין מצדיקות זאת.

כך, על פי המוצע, רשאי בית המשפט לקבוע תקופה ארוכה יותר במקרה שהתנהלותו של היחיד אינה תקינה ומצדיקה את דחיית ההפטר, וכן רשאי הוא שלא לקצוב

102. אלה רשאים להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים לגבי יחיד:

(1) היחיד;

(2) נושה;

(3) היועץ המשפטי לממשלה.

103. (א) בקשת היחיד לצו לפתיחת הליכים תוגש לממונה.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), בקשה לצו לפתיחת הליכים של יחיד שסך חובותיו אינו עולה על 150,000 שקלים חדשים תוגש לרשם ההוצאה לפועל בהתאם להוראות פרק י"ב.

(ג) בקשת הנושה ובקשת היועץ המשפטי לממשלה, לצו לפתיחת הליכים, יוגשו לבית המשפט.

ד ב ר י ה ס ב ר

חדשים תוגש על פי המוצע לרשם ההוצאה לפועל שהוא הגורם המוסמך לדון בה (ראו לעניין זה בהרחבה את דברי ההסבר לפרק י"ב בחלק זה).

ההבדל בהוראות החלות על בקשת יחיד לעומת אלה החלות על בקשת נושה נובע מההבדל היסודי ביניהן. בקשה לצו לפתיחת הליכים המוגשת בידי היחיד אינה מבקשת בהכרח לפגוע בזכויותיהם של נושי היחיד. מתן הצו לפתיחת הליכים אמנם מעביר את גביית חובותיו של היחיד למשטר קולקטיבי אך משטר זה לא נועד לפגוע בנושים אלא להיפך – להשיא את ערך נשייתם. לכן ההכרעה בבקשת יחיד למתן צו לפתיחת הליכים אינה בגדר הכרעה בסכסוך, ובהתאם לכך, הגורם שהחוק המוצע מסמיכו לדון בה הוא הממונה. לכך יש להוסיף את העובדה שבפרקטיקה לא מוגשות התנגדויות לחלק ניכר מבקשות היחיד וההכרעה בבקשות אלה במרבית המקרים היא טכנית בעיקרה.

אכן, אם נושה מגיש בקשה לביטול הצו לפתיחת הליכים, מוצע שההכרעה בבקשה תעבור לבית המשפט. זאת מאחר שבסיטואציה הזו קיימת מחלוקת בין הנושה לבין היחיד שבה נדרשת הכרעה שיפוטית.

לעומת זאת, בקשה לצו לפתיחת הליכים המוגשת בידי נושה היא בקשה שבמהותה מבקשת לפגוע באוטונומיה הכלכלית של היחיד ובהיבטים מסוימים אף בחירותו. לכן, נקודת המוצא לגבי בקשת נושה היא שהיחיד הוא צד המתנגד לבקשה ויש להכריע בה בבית המשפט.

בשל הבדל יסודי זה בין בקשת יחיד לבין בקשת נושה מחולקות הוראות חלק זה הנוגעות לבקשת יחיד ולבקשת נושה לפרקים נפרדים.

או בששת החודשים שקדמו לכך היה בישראל. הרחבת הזיקה גם למצב שבו מרכז חייו של היחיד היה בישראל בששת החודשים שקדמו להגשת הבקשה (וזאת בשונה מהקבוע לגבי תאגידים) נועדה למנוע אפשרות של חייבים להתחמק מפתיחת הליכי חדלות פירעון לגביהם באמצעות שינוי מקום המגורים.

כמו כן מוצע לקבוע כי זיקת הסמכות הנדרשת לשם פתיחה בהליכים לגבי יחיד מתקיימת אם הוא מנהל עסקים בישראל או שיש לו נכסים בישראל.

סעיף 2 לפקודת פשיטת הרגל קובע היום כי ניתן לפתוח בהליכי פשיטת רגל רק נגד חייב שמלאו לו שמונה עשרה שנה או אם לדעת בית המשפט סביר שהנושים נשאו ונתנו עם החייב כאילו מלאו לו שמונה עשרה שנה. הוראה זו אינה עולה בקנה אחד עם הוראות חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962, הקובע תנאים אחרים לכשרותן של פעולות קטין (למשל, סעיף 4 לאותו חוק קובע כי פעולה של קטין היא אכיפה אם נציגו הסכים לכך; סעיף 5 לחוק קובע מגבלות לביטול פעולות שנעשו שלא בהסכמת נציג הקטין וסעיף 6 לחוק קובע סוגים של פעולות שאינן ניתנות לביטול אף אם נציגו של הקטין לא הסכים להן) ולכן מוצע שלא לקבוע הוראה דומה. התנאים לעניין גילו של החייב והפתיחה בהליכים בשמו או נגרו יהיו בהתאם לדין הכללי.

סעיף 102 מוצע לקבוע כי מי שרשאים להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים לגבי יחיד הם היחיד, נושה או היועץ המשפטי לממשלה. הוראה זוהי מוצעת בסעיף 6 להצעת החוק לגבי לתאגידים.

סעיף 103 סעיף זה קובע כי בקשה לצו לפתיחת הליכים המוגשת בידי יחיד תוגש לממונה ואילו בקשת נושה לצו תוגש לבית המשפט. בקשה לצו לפתיחת הליכים המוגשת בידי יחיד שסך חובותיו נמוך מ-150,000 שקלים

פרק ב': צו לפתיחת הליכים לבקשת יחיד

104. (א) היחיד רשאי להגיש לממונה בקשה לצו לפתיחת הליכים (בחלק זה – בקשת היחיד לממונה) בהתקיים שניים אלה:

- (1) הוא נמצא בחדלות פירעון או שהצו נדרש כדי למנוע את חדלות פירעונו;
- (2) סך חובותיו עולה על 150,000 שקלים חדשים.

(ב) לבקשה יצרף היחיד את אלה:

- (1) תצהיר, בטופס שקבע השר, כי מתקיימים בו התנאים להגשת הבקשה;
- (2) דוח המתייחס למועד הגשת הבקשה ולשנתיים שקדמו לו, הכולל את הפרטים כמפורט להלן, כשהוא ערוך לפי טופס שקבע השר ומאומת בתצהיר הנתמך במסמכים:

(א) פרטים לעניין נכסיו, הכנסותיו, הוצאותיו, חובותיו והתחייבויותיו, לרבות פרטי חשבונות הבנק שלו, ערובות שנתן, ופרטי זהותם של נושיו;

(ב) הליכים לפי חוק ההוצאה לפועל ותביעות שהוא מנהל או המתנהלים נגדו;

(ג) מקצועו והשכלתו;

(ד) פרטים הידועים לו לעניין נכסיהם, הכנסותיהם, הוצאותיהם, חובותיהם והתחייבויותיהם של בן-זוגו, של ילדיו הקטינים וכן של ילדיו הבגירים הגרים עמו, לרבות פרטי חשבונות הבנק של בן זוגו הגר עמו;

(3) כתב ויתור על סודיות והסכמה למסירת מידע בעניינים כמפורט בפסקאות שלהלן ומהגורמים כמפורט בהן:

ד ב ר י ה ס ב ר

הרוח יכול על פי המוצע הן מידע הדרוש לממונה כדי לקבל תמונה של מצבו הכלכלי של החייב, והן פרטים הדרושים לו כדי לקבוע מהו פוטנציאל ההשתכרות שלו. לפוטנציאל ההשתכרות חשיבות לעניין גובה התשלום החדשי.

על הרוח לכלול גם את הפרטים הידועים ליחיד לעניין נכסיהם, חובותיהם והתחייבויותיהם של בן זוגו ושל הסמוכים על שולחנו. מידע זה נדרש כדי לאפשר לממונה לקבל תמונה כוללת של מצבו הכלכלי של החייב והתא המשפחתי שלו.

כתב ויתור על סודיות, שאותו נדרש היחיד לצרף לבקשה, כולל בתוכו הסכמה לקבלת מידע מרשימת גורמים המנויים בתוספת הראשונה לחוק המוצע, בעניינים המפורטים באותה התוספת. התוספת מבוססת על התוספת השנייה לחוק ההוצאה לפועל בשינויים קלים, ונועדה לאפשר את איסוף מלוא המידע הרלוונטי על אודות החייב תוך שמירה על כבודו ופרטיותו.

יודגש כי ההצדקה לאיסוף המידע האמור אינה נובעת מכתב ויתור הסודיות אלא מהצורך בקבלת תמונה מלאה בדבר מצבו הכלכלי של היחיד. משום כך גם כאשר ניתן צו לפתיחת הליכים לבקשת נושה, שבו היחיד אינו חותם על כתב ויתור על סודיות, ניתן לאסוף את אותו המידע.

פרק ב': צו לפתיחת הליכים לבקשת יחיד

סעיף 104 ותוספת ראשונה

התנאים להגשת בקשה לצו לפתיחת הליכים בידי היחיד (להלן – בקשת יחיד) זהים לתנאים לבקשת תאגיד שבסעיף 7(א) לחוק המוצע, ואולם יחיד רשאי להגיש בקשה לממונה רק אם סך חובותיו עולה על 150,000 שקלים חדשים. יחיד שסך חובותיו נמוך מסכום זה, אך עולה על 25,000 שקלים חדשים יגיש את הבקשה לצו לפתיחת הליכים לרשם ההוצאה לפועל (לפי פרק י"ב לחלק ג').

כמו כן, על היחיד לצרף לבקשה תצהיר על כך שמתקיימים בו התנאים להגשת הבקשה, דוח מפורט בדבר מצבו הכלכלי וכן כתב ויתור על סודיות בעניינים שיפורטו להלן. דרישות אלה נועדו להבטיח כי לממונה יהיה מלוא המידע הנדרש כדי לקבל החלטה על מתן צו לפתיחת הליכים וכדי לנהל את ההליכים.

כיום, קובע סעיף 17(א)(2) לפקודת פשיטת הרגל כי על החייב לצרף, לבקשת פשיטת רגל, דין וחשבון המתייחס למועד הגשת הבקשה ולתקופה הכוללת את שנת המס וזו שקדמה לה. כדי לקבוע סטנדרט דיווח קבוע ואחיד ולא ליצור תמריץ להגיש את הבקשה במועד מסוים בשנה במטרה לצמצם את חובת הדיווח, מוצע לדרוש מכלל היחידים להגיש דוח המתייחס לשנתיים שקדמו להגשת הבקשה.

(א) מידע לעניין כתובתו, נכסיו, חובותיו, גובה הכנסתו ומקורות הכנסתו – מכל גורם לרבות גוף ציבורי כמשמעותו בחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1781, אך למעט רשות המסים וגוף המנוי בטור א' בחלק א' לתוספת הראשונה;

(ב) מידע לעניין מצבו הכלכלי וכן מידע לעניין יציאותיו מישראל וכניסותיו לישראל – מכל גורם המנוי בטור א' בחלק א' לתוספת הראשונה בעניינים כמפורט בטור ב' שלצדו.

(ג) בקשת היחיד תוגש לממונה במחוז שבו מתגורר היחיד או שבו מצויים מקום עסקו העיקרי או נכסיו, ובהעדר מחוז כאמור – בירושלים; לעניין זה, "מחוז" – בהתאם לאזורי השיפוט של בתי המשפט המחוזיים שקבע שר המשפטים לפי סעיף 33 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984.¹⁸

105. (א) מצא הממונה לאחר עיון בבקשה ובמסמכים שצורפו לה כי מתקיימים התנאים להגשת הבקשה, ייתן, בתוך 30 ימים ממועד הגשתה, צו לפתיחת הליכים. החלטת הממונה בבקשת יחיד

(ב) סבר הממונה כי אין די בבקשה ובמסמכים שצורפו לה כדי לקבל החלטה בבקשה, רשאי הוא לדרוש מהיחיד מידע נוסף הדרוש לו לשם כך או לימנו לדיון לפניו; דרש הממונה כאמור, ייתן את החלטתו בתוך 30 ימים ממועד קבלת המידע או תום הדיון.

106. (א) הודעה על מתן צו לפתיחת הליכים לגבי יחיד תפורסם לציבור בדרך ובמועד שיקבע השר. פרסום הודעה על מתן הצו ומשלוח העתק

ד ב ר י ה ס ב ר

ומתן שהות לנושים לגבש עמדה. כמו כן, עצם פרסום הבקשה טרם מתן הצו עלול לפגוע בפרטיותו של היחיד שלא לצורך. לצורך צמצום תקופה זו מוצע גם לקצוב את המועד למתן החלטה בידי הממונה.

מובן כי לאחר מתן הצו לפתיחת הליכים תינתן לנושים זכות לדרוש את ביטולו אם יתקיימו העילות לכך.

ההכרעה בבקשת היחיד יכולה להתקבל על סמך הבקשה והמסמכים שצורפו לה, ובלי לקיים דיון בנוכחות היחיד. זאת בניגוד להחלטה בדבר מתן צו לפתיחת הליכים לגבי תאגיד שבה נדרש דיון. הטעם לאבחנה זו נובע מהרצון לייעל ולקצר את הליכי חדלות הפירעון לגבי יחידים. לכך יש להוסיף את העובדה שרוב הליכי חדלות הפירעון המתנהלים לגבי יחידים הם פשוטים יחסית להליכים מקבילים המתנהלים לגבי תאגידים ועל כן אין צורך בקיום דיון בנוכחות היחיד כדי לקבל את החלטה בדבר מתן הצו לפתיחת הליכים.

במקרה שבו חסרים פרטים כדי להכריע בבקשה, רשאי הממונה לדרוש מהיחיד את המידע הנוסף הדרוש לו או לימנו לדיון לפניו.

106 סעיף מתן צו לפתיחת הליכים מעביר את היחיד למשטר פירעון חובות קולקטיבי. למשטר זה השלכה על נושיו של היחיד ועל כן ישנה חשיבות ליידע את הנושים בדבר מתן הצו ולאפשר להם לבקש את ביטולו אם הם סבורים שניתן שלא בצדק. זאת במיוחד לאור

תכליתו של כתב ויתור הסודיות היא בעיקר להבהיר ליחיד מבקש הבקשה מה יהיה היקף המידע שייאסף על אודותיו במסגרת ההליכים.

105 סעיף מוצע לקבוע כי הממונה יכריע בבקשת היחיד על בסיס הבקשה והמסמכים שצורפו לה, וזאת טרם קבלת עמדת הנושים.

גם כיום, צו הכינוס, הפותח את הליכי פשיטת הרגל, ניתן על בסיס הבקשה שהגיש היחיד ובדיקה ראשונית של הכונס הרשמי, ובלא קבלת עמדת הנושים (ראו סעיפים 17 ו-18 לפקודת פשיטת הרגל). מוצע להותיר פרקטיקה זו על כנה מכמה סיבות:

ראשית, כניסה להליך חדלות פירעון מכפיפה את היחיד למשטר נוקשה, גוררת הטלת הגבלות ובעיקר מוציאה מידיו את הסמכות לפעול בנכסיו. את עיקר השפעת הצו סופג היחיד, לכן התמריץ להגיש בקשת סרק כדי להונות נושים, מצומצם יחסית.

שנית, התנאים למתן צו לפתיחת הליכים הם ברובם טכניים וניתנים לביור בקלות יחסית. זאת, בעיקר לאור העובדה שדרישת תום הלב שנכללה בפקודת פשיטת הרגל איננה עוד תנאי למתן צו לפתיחת הליכים ליחיד.

שלישית, מתוך רצון לפשט את ההליך ובמטרה להגביר את הוודאות, מוצע לצמצם ככל האפשר את התקופה שבין הגשת הבקשה למתן הצו. מתן אפשרות לכלל הנושים להגיב מחייבת פרסום בדבר הגשת הבקשה

¹⁷ ס"ח התשמ"א, עמ' 128.

¹⁸ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

(ב) הממונה ישלח העתק מהצו ליחיד ולנושים שפרטי זהותם ידועים לו.

107. (א) פורסמה הודעה על מתן צו לפתיחת הליכים לפי סעיף 106, רשאי נושה לעיין בצו וכן בבקשת היחיד ובחלק הדוח והמסמכים הנוגעים לעניינו של היחיד שצורפו לבקשה, ולהעתיקם.

(ב) הממונה רשאי להתיר לנושה לעיין בחלקים נוספים מהדוח ומהמסמכים שצורפו לבקשה הנוגעים לעניינם של בן-זוגו של היחיד או של ילדיו, ולהעתיקם, אם שוכנע כי העיון בהם דרוש לנושה לצורך הגשת בקשה לביטול הצו לפתיחת הליכים ולאחר שהביא בחשבון את הפגיעה בפרטיות הכרוכה בכך.

(ג) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין זכות העיון לפי סעיף זה.

108. (א) הרואה את עצמו נפגע ממתן צו לפתיחת הליכים רשאי להגיש לבית המשפט, בתוך 45 ימים ממועד פרסום ההודעה על מתן הצו לפי סעיף 106, בקשה לביטול; המבקש ישלח העתק מהבקשה לממונה.

(ב) הוגשה בקשה לביטול צו לפתיחת הליכים, לפי הוראות סעיף קטן (א), יחליט בית המשפט אם להתלות את תוקפו של הצו או תוצאותיו, כולן או חלקן, עד להחלטה בבקשה; החליט בית המשפט להתלות את תוקפו של הצו או תוצאותיו במעמד צד אחד, יקיים דיון במעמד הצדדים בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מ־14 ימים מיום ההחלטה.

(ג) דיון בבקשה לביטול צו לפתיחת הליכים יתקיים בהקדם האפשרי.

(ד) שוכנע בית המשפט כי בקשה לביטול צו לפתיחת הליכים הוגשה בחוסר תום לב, רשאי הוא לחייב את מגיש הבקשה בכפל הוצאות משפט במסגרת פסיקת הוצאות.

(ה) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין הגשת בקשה לביטול צו לפתיחת הליכים, ובכלל זה לעניין הפרטים שייכללו בה ואופן המצאתה.

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לקבוע כי הנושה לא יהיה רשאי לעיין בו, ואולם מוצע כי הממונה יהיה רשאי להתיר לנושה לעיין גם במידע זה אם שוכנע כי המידע נדרש לנושה לצורך הגשת הבקשה לביטול הצו ולאחר שהביא בחשבון את הפגיעה בפרטיות הכרוכה בכך.

עוד מוצע להסמיך את השר לקבוע הוראות לעניין זכות העיון בבקשה ובצו.

סעיף 108 מוצע כי אדם הרואה את עצמו נפגע ממתן הצו יהיה רשאי להגיש בקשה לביטול הצו לפתיחת הליכים בתוך 45 ימים ממועד פרסום ההודעה בדבר מתן הצו. הגשת הבקשה לביטול, משמעה שנדרשת הכרעה בסכסוך בין היחיד לבין מגיש הבקשה. בחינת הבקשה יכולה גם לחייב דיון בשאלות עובדתיות ומשפטיות ולכן דורשת הכרעה שיפוטית. לפיכך מוצע לקבוע כי אם הוגשה בקשה לביטול הצו, תעבור ההכרעה בה לידי בית המשפט. השימוש במונח "בקשה לביטול" מוצע במטרה להדגיש שלא מדובר בהליך בעל אופי של ערעור, אלא בתגובת מגיש הבקשה לביטול לבקשת היחיד לצו, שבית המשפט יקיים בה דיון מחדש (De Novo).

עם הגשת הבקשה לביטול, בית המשפט יבחן האם יש להתלות את תוקפו של הצו לפתיחת הליכים או את תוצאותיו. בניסיונות בהן בית המשפט החליט על התליה

המבנה המוצע שלפיו אין לנושים אפשרות להישמע טרם מתן הצו.

מאחר שהליכי חדלות הפירעון משפיעים על כלל נושיו של היחיד, גם אם לא ציין אותם בבקשתו, מוצע לקבוע כי יידוע הנושים בהליכי חדלות פירעון של יחידים ייעשה הן בדרך של משלוח הודעה לנושים שמנה היחיד בבקשתו, והן בדרך של פרסום הודעה על מתן הצו. בניגוד להסדר המוצע לגבי תאגידים בסעיף 26 להצעת החוק, חובת משלוח העתק מהצו מוטלת על הממונה, ולא על מבקש הצו. הטעם להבדל נובע מכך שהטלת חובת המשלוח על המבקש, שהוא ברוב המכריע של המקרים היחיד, עלולה להטיל עליו נטל כבד שהוא יתקשה לעמוד בו.

סעיף 107 לנושים עומדת הזכות לעיין בצו ובבקשת היחיד כדי שיוכלו לפעול לביטול הצו, אם ימצאו צורך בכך. מאחר שבקשת היחיד כוללת מידע כלכלי רגיש ופרטי מוצע לחלק את זכות העיון של הנושים בבקשת היחיד לשתי רמות רגישות: הרמה הראשונה היא המידע על אודות החייב עצמו. ביחס למידע זה עומדת לנושה הזכות לעיין בלא כל הגבלה. רמת רגישות גבוהה יותר היא כאשר מדובר במידע על אודות מי שאינו היחיד מגיש הבקשה, דוגמת בן זוגו או ילדיו. ביחס למידע זה

פרק ג': צו לפתיחת הליכים לבקשת נושה או היועץ המשפטי לממשלה

109. (א) נושה רשאי להגיש לבית המשפט בקשה לצו לפתיחת הליכים (בחלק זה – בקשת המשפט) אם היחיד נמצא בחדלות פירעון; הוכחת חדלות הפירעון של התאגיד יכול שתיעשה באמצעות החזקה שבסעיף 110.
- (ב) נושה בחוב שטרם הגיע מועד פירעונו אינו רשאי להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים, אלא אם כן קיים חשש ממשי כי היחיד פועל במטרה להונות את נושיו, להעדיף מי מנושיו או להבריח את נכסיו.
110. (א) בבקשת נושה, חוקה היא כי היחיד נמצא בחדלות פירעון בהתקיים אחד מאלה:
- (1) הנושה מסר ליחיד דרישה לתשלום חוב שסכומו עולה על 25,000 שקלים חדשים והחוב לא שולם בתוך 30 ימים ממועד מסירת הדרישה, ובלבד שמתקיימים כל אלה:
- (א) אין מחלוקת בתום לב על החוב ואין ליחיד זכות קיזוז או עילה אחרת שיש בה כדי להצדיק את אי־תשלום החוב;
- (ב) הנושה הגיש את הבקשה לצו לפתיחת הליכים בתוך שלושה חודשים מהמועד שמסר ליחיד את דרישת התשלום;
- (2) הומצאה ליחיד אזהרה לפי סעיף 7 לחוק ההוצאה לפועל או דרישת תשלום לפי סעיף 4 לפקודת המסים (גבייה), לתשלום חוב שסכומו עולה על 25,000 שקלים חדשים, והחוב לא שולם בתוך התקופה שנקבעה באזהרה או בדרישה;
- (3) בית המשפט נתן פסק דין המורה ליחיד לשלם לנושה סכום העולה על 25,000 שקלים חדשים ופסק הדין לא קיים, כולו או חלקו, ובלבד שאם פסק הדין קיים בחלקו – הסכום שנותר לתשלום עולה על 25,000 שקלים חדשים.
- (ב) בבקשת נושה המתבססת על חזקת חדלות פירעון יפרט הנושה מדוע אין די בהליכי גבייה אחרים לפי דין כדי להביא לגביית החוב.
- (ג) חזקת חדלות הפירעון ניתנת לסתירה בידי היחיד אם הוכיח כי אי־תשלום החוב אינו נובע מחדלות פירעון של היחיד.
111. לבקשת הנושה יצרף הנושה תצהיר המאמת את העובדות שעליהן נסמכת בקשתו; השר רשאי לקבוע מסמכים נוספים שעל הנושה לצרף לבקשתו לצורך הוכחת התנאים להגשתה.

ד ב ר י ה ס ב ר

פרק ג': צו לפתיחת הליכים לבקשת נושה או היועץ המשפטי לממשלה

סעיפים פרק ג' לחלק ג' להצעת החוק עוסק בבקשת 109 ו-118 נושה לצו לפתיחת הליכים לגבי יחיד (להלן – בקשת נושה) או בבקשת היועץ המשפטי לממשלה לצו כאמור. בקשה לצו לפתיחת הליכים המוגשת בידי נושה או בידי היועץ המשפטי לממשלה היא בקשה שבמהותה מבקשת לפגוע באוטונומיה הכלכלית של היחיד. לכן נקודת המוצא ביחס לבקשה זו היא שהיחיד הוא צד שמתנגד לבקשה ויש להכריע בה בבית המשפט.

במעמד צד אחד, דומה הדבר למתן סעד זמני במעמד צד אחד, לכן יחולו הוראות דומות על קיום דיון בבקשה לסעד זמני במעמד צד אחד.

גם הדיון בבקשה לביטול הצו לפתיחת הליכים יתקיים על פי המוצע בהקדם האפשרי. להכרעה מהירה בבקשת הביטול חשיבות רבה, שכן מתן הצו גורר תוצאות קשות מבחינת היחיד. החלטה מהירה בבקשה תורמת גם לוודאות.

מוצע כי אם בית המשפט שוכנע כי בקשה לביטול צו לפתיחת הליכים הוגשה בחוסר תום לב, הוא רשאי לחייב את מגיש הבקשה בכפל הוצאות המשפט, זאת, כדי לצמצם שימוש לרעה בזכות לבקש את ביטול הצו.

112. נושה המגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים ימציא העתק ממנה ליחיד ולממונה מיד משלוח העתק מהבקשה עם הגשתה.
113. (א) אדם העלול להיפגע ממתן צו לפתיחת הליכים רשאי להגיש לבית המשפט התנגדות לבקשת הנושה.
(ב) השר יקבע הוראות לעניין הגשת ההתנגדות, ובכלל זה לעניין הפרטים שייכללו בה, מועד הגשתה ואופן המצאתה.
114. שוכנע בית המשפט כי בקשה לצו לפתיחת הליכים הוגשה בחוסר תום לב, רשאי הוא לחייב את מגיש הבקשה בכפל הוצאות משפט, במסגרת פסיקת ההוצאות.
115. (א) דיון בבקשת נושה ובהתנגדויות שהוגשו לה יתקיים בהקדם האפשרי.
(ב) בית המשפט רשאי, מיוזמתו או לבקשת הנושה או הממונה, להזמין את היחיד להעיד ולדרוש שיציג מסמכים לפני בית המשפט.
(ג) בית המשפט ייתן את החלטתו בבקשה בהקדם האפשרי לאחר הדיון בבקשה ובהתנגדויות לה.
116. (א) מצא בית המשפט כי מתקיימים התנאים להגשת בקשת נושה, ייתן צו לפתיחת הליכים.
(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), מצא בית המשפט כי מתקיימים שניים אלה רשאי הוא לדחות את הבקשה:
(1) מתקיימות נסיבות מיוחדות שבשלהן מתן הצו כשלעצמו יפגע באפשרות להביא לשיקומו הכלכלי של היחיד; לעניין זה רשאי בית המשפט להביא בחשבון, בין השאר את יכולתו הכלכלית הכוללת של היחיד;
(2) אין בדחיית הבקשה כדי לפגוע בנושים.
117. ניתן צו לפתיחת הליכים לבקשת נושה, יחולו הוראות סעיפים 106 ו-107 לעניין פרסום הודעה על מתן הצו, משלוח העתק ממנו ועיון בו.
118. היועץ המשפטי לממשלה רשאי להגיש לבית המשפט בקשה לצו לפתיחת הליכים אם מצא כי קיים אינטרס ציבורי לכך; על בקשה כאמור יחולו הוראות חלק זה החלות לגבי בקשת נושה.

ד ב ר י ה ס ב ר

שיש צורך ביצירת הרתעה כלפיו מפני הגשת בקשות סרק, ואין צורך ביצירת אפקט מצנן נוסף.

הליכי חדלות פירעון שנפתחים לבקשת נושה אחד של היחיד ישפיעו גם על נושים נוספים שלו. לכן מוצע שגם צו לפתיחת הליכים שניתן לבקשת נושה יפורסם ויישלח העתק ממנו לנושים, בהתאם להוראות החלות בהקשר זה לעניין צו לפתיחת הליכים שניתן לבקשת היחיד.

במטרה לתת מענה למקרים שבהם אין ליחיד ולנושים אינטרס לפתוח בהליכי חדלות פירעון, אך יש בכך תועלת ציבורית, מוצע לקבוע שגם היועץ המשפטי לממשלה יהיה רשאי להגיש בקשה לצו לפתיחה בהליכים. הוראה זוהי מוצעת גם לגבי חייב שהוא תאגיד (סעיף 11 להצעת החוק).

ההוראות המוצעות לעניין בקשת נושה מקבילות להוראות לעניין בקשה נושה של תאגיד. ואולם בעוד שהחוקה הנוגעת למינוי כונס נכסים למרבית נכסי התאגיד (בסעיף 10(א)2) להצעת החוק) מצביעה על חדלות פירעון של תאגיד, לגבי יחיד ייתכנו נסיבות אחרות למינוי כונס נכסים למרבית נכסיו. לכן מוצע לא לקבוע חוקה כזו לגבי יחיד.

כמו כן, סמכותו של בית המשפט לחייב בכפל הוצאות אדם שהגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים בחוסר תום לב הוגבלה בחלק זה לבקשות שהוגשו ביוזמת נושה – בקשה לביטול צו לפתיחת הליכים שניתן לבקשת יחיד ובקשת נושה לצו לפתיחת הליכים (סעיפים 108 ו-114 להצעת החוק, בהתאמה). זאת משום שבקשת יחיד לא נידונה לפני בית המשפט אלא לפני הממונה. בנוסף, כיוון שלצו לפתיחת הליכים ישנן השלכות קשות על היחיד לא נראה

פרק ד': סעדים זמניים עד למתן צו לפתיחת הליכים

119. (א) הוגשה בקשת נושה למתן צו לפתיחת הליכים רשאי בית המשפט, לבקשת נושה או היחיד, לתת צו זמני המורה על אחד או יותר מאלה, אם שוכנע כי קיימות ראיות לכאורה לכך שמתקיימים התנאים למתן צו לפתיחת הליכים כאמור בסעיף 116:

(1) איסור לבצע עסקאות מסוימות או התניית ביצוען באישור מאת בית המשפט;

(2) איסור לפרוע את חובות העבר של היחיד והקפאת הליכים נגד היחיד; ניתן סעד זמני כאמור –

(א) ימנה נאמן זמני לשם שמירה על נכסי היחיד; על מינוי נאמן כאמור יחולו הוראות סעיף 125; בית המשפט יקבע את תפקידו וסמכויותיו של הנאמן הזמני;

(ב) יראו את מועד מתן הסעד הזמני, לעניין הליכי חדלות הפירעון של היחיד, כמועד מתן הצו לפתיחת הליכים;

(ג) יחולו על היחיד ההגבלות המנויות בסימן א' לפרק ז'; בית המשפט רשאי להורות כי הגבלה אחת או יותר לא תחול אם מצא כי ההגבלה אינה נחוצה לצורך הגנה על הנושים או כדי למנוע מהיחיד להגדיל את חובותיו.

(ב) על סעד זמני יחולו הוראות סעיפים 20(ב) עד (ד), ו-21, בשינויים המחויבים.

120. (א) הוגשה בקשה לצו לפתיחת הליכים לגבי יחיד והיה תלוי ועומד באותה השעה הליך נגד היחיד בבית משפט או בבית הדין לעבודה, רשאים היחיד או נושה, לבקש מבית המשפט או מבית הדין לעבודה שבו מתנהל ההליך, לעכבו עד להחלטה בבקשה.

(ב) בהחלטתו על עיכוב הליך לפי סעיף זה, ישקול בית המשפט או בית הדין לעבודה, בין השאר, את השיקולים המנויים בסעיף 20(ב).

(ג) הוראות סעיף זה לא יחולו על הליכים פליליים ועל הליכים מינהליים.

ד ב ר י ה ס ב ר

החוק). סעד זה נועד לאפשר את המשך פעילותו העסקית של התאגיד בלא איסור על פירעון חובות העבר והקפאת הליכים. סעד זה אינו רלוונטי לגבי יחיד שכן גם אם יש ליחיד עסק, העסק אינו אישיות משפטית נפרדת ולכן אין אפשרות לבודד את פעילות העסק מהתנהלותו הכוללת של היחיד.

סעיף 120 להצעת החוק דומה במהותו לסעיף 22 לחוק המוצע המאפשר עיכוב זמני של הליכים שיפוטיים פרטניים התלויים ועומדים נגד התאגיד, משהוגשה לגבי התאגיד בקשה לצו לפתיחת הליכים. מאחר שההליך לגבי היחיד מתנהל בבית משפט השלום או לפני הממונה, מוצע כי בית המשפט או בית הדין לעבודה שבו מתנהל ההליך שיעיכבו מבוקש, ידון בבקשה לעיכוב.

פרק ד': סעדים זמניים עד למתן צו לפתיחת הליכים

סעיפים בבקשת יחיד אין צורך במתן סעדים זמניים. זאת משום שמדובר בהליך מינהלי שמתנהל בין היחיד לממונה ולא הליך אדוורסרי.

לעומת זאת, בקשת נושה נידונה בבית המשפט והצד השני להליך הוא היחיד. משום כך יש צורך לקבוע הוראות לעניין סעדים זמניים שיחולו עד להכרעה בבקשה. הסעדים הזמניים המוצעים דומים במהותם לסעדים שמוצע לקבוע בפרק ג' לחלק ב' העוסק במתן סעדים זמניים בבקשה למתן צו לפתיחת הליכים של תאגיד, בהבדל מרכזי אחד.

בהליכי חדלות פירעון של יחידים אין אפשרות לתת סעד מקביל לסעד הניתן בהליכי חדלות פירעון של תאגיד של מינוי נאמן זמני לתאגיד לשם הבטחת ניהולו התקין של התאגיד ושמירה על נכסיו (סעיף 20(א)(2) להצעת

פרק ה': תוצאות צו לפתיחת הליכים

121. עם מתן צו לפתיחת הליכים –

תוצאות צו
לפתיחת הליכים

(1) נכסי קופת הנשייה יעמדו לפירעון חובות העבר של היחיד והוצאות הליכי חדלות הפירעון, בלבד;

(2) לא ייפרעו חובות העבר של היחיד מנכסי קופת הנשייה אלא בהתאם להוראות חוק זה;

(3) יוקפאו ההליכים נגד היחיד בהתאם להוראות פרק ה' לחלק ב', בשינויים המחויבים, ואם הוטלו הגבלות על היחיד במסגרת הליכי גבייה – ההגבלות בטלות;

(4) הממונה ימנה נאמן ליישום הליכי חדלות הפירעון של היחיד, בהתאם להוראות פרק ו';

(5) תחל תקופת ביניים עד למתן צו לשיקום כלכלי לגבי היחיד, כאמור בפרק ז', שבמהלכה –

(א) יחולו על היחיד ההגבלות המנויות בסימן א' לפרק ז' בהתאם להוראות אותו סימן;

(ב) הנאמן יערוך בדיקה לעניין מצבו הכלכלי של היחיד, והנסיבות שהובילו למצבו בהתאם להוראות סימן ב' לפרק ז'.

122. עם מתן צו לפתיחת הליכים, בין לבקשת יחיד ובין לבקשת נושה, יהיה הממונה ממונה על ניהול הליכי חדלות הפירעון של היחיד.

הממונה על ניהול
הליכי חדלות
הפירעון

ד ב ר י ה ס ב ר

פרק ה': תוצאות צו לפתיחת הליכים

סעיף 121 הסעיף קובע מהן תוצאות מתן הצו לפתיחת הליכים לגבי יחיד. תוצאות אלה דומות בעיקרן לתוצאות הצו לפתיחת הליכים הניתן לגבי תאגיד, המנויות בסעיף 25 להצעת החוק.

ההבדל העיקרי בין תוצאות הצו הניתן לגבי תאגיד לעומת הצו הניתן לגבי יחיד נוגע לתקופת הביניים. בהליכי חדלות פירעון של יחידים, בניגוד לאלה של תאגידים, עם מתן הצו לפתיחת הליכים מתחילה תקופת ביניים שבמהלכה על הנאמן לבדוק את מצבו הכלכלי של היחיד. על בסיס בדיקה זו תגובש בהמשך תכנית השיקום של היחיד. בנוסף, בתקופה זו יחולו על היחיד הגבלות שונות שתכליתן למנוע פגיעה בצדדים שלישיים או בניהולם התקין של הליכי חדלות הפירעון. לעניין זה ראו ביתר הרחבה את דברי ההסבר לפרק ז' לחלק זה העוסק בתקופת הביניים.

הבדל נוסף בין הליכי חדלות פירעון של תאגידים לבין הליכי חדלות פירעון של יחידים נוגע למינוי הנאמן. בהליכי חדלות פירעון של תאגידים ממנה בית המשפט את הנאמן. לעומת זאת, בהליכי חדלות פירעון של יחידים ממונה הנאמן בידי הממונה. יודגש כי מינוי הנאמן בידי הממונה נכון הן במקרה שבו התקבלה ההחלטה על מתן צו לפתיחת הליכים לגבי היחיד בידי הממונה, והן במקרה שבו התקבלה הכרעה זו בידי בית המשפט.

עניין נוסף שמוצע לחדד הוא הקביעה כי הקפאת ההליכים לגבי היחיד כוללת את בטלות המגבלות שהוטלו עליו במסגרת הליכי הגבייה. חלק מהמגבלות אינן רלוונטיות בהליכי חדלות פירעון. כך לדוגמה, המגבלה על החזקת רישיון נהיגה שניתן להטיל לפי סעיף 66א לחוק ההוצאה לפועל. תכליתה של מגבלה זו היא הפעלת לחץ על יחיד שהוא בעל יכולת המשתמט מתשלום חובותיו כהגדרתו באותו חוק. תכלית זו אינה רלוונטית בהליכי חדלות פירעון לפי חלק זה מאחר שבהליכים אלה מוסדרים חובותיו של היחיד באופן קולקטיבי והוא עצמו אינו רשאי לפרוע את חובותיו שלא במסגרת ההליכים. חלקן האחר של המגבלות חל גם בהליכי חדלות פירעון, אך העילה להטלתן שונה.

סיבה נוספת לכיטול ההגבלות היא סיבה פרוצדורלית – כיום, אם מוטלות על החייב מגבלות זהות בידי ערכאות שונות, על חייב שמבקש לבטל את ההגבלה באופן זמני לפנות בבקשה נפרדת לכל אחד מן הגופים שהטיל את ההגבלה. מאחר שעם מתן הצו לפתיחת הליכים עוברים ענייניו של היחיד למשטר קולקטיבי, מוצע שגם הסרת ההגבלות המוטלות עליו תבוצע בידי גורם אחד.

סעיף 122 סעיף זה קובע כי הממונה על הליכי חדלות הפירעון והשיקום הכלכלי הוא הממונה על ניהול הליכי חדלות הפירעון של יחידים, גם אם נפתחו בדרך של בקשת נושה בבית המשפט.

- הגבלה על נטילת
אשראי בידי היחיד 123. יחיד שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים לא יתקשר בעסקה או יבצע פעולה הכרוכה בקבלת אשראי, ממועד מתן הצו עד תום הליכי חדלות הפירעון, אלא באישור הממונה.
- ציון הליכי חדלות
הפירעון 124. (א) הנאמן או כל אדם הפועל מטעמו יציין בכל מסמך שהוא מוציא במסגרת תפקידו, כי היחיד נמצא בהליכי חדלות פירעון.
- (ב) יחיד שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים המתקשר בעסקה או מבצע פעולה הכרוכה בקבלת אשראי יעשה כן בשם שלפיו ניתן לו הצו ויציין כי הוא חדל פירעון.

פרק ו': הנאמן – מינויו, תפקידו וסמכויותיו

סימן א': מינוי הנאמן

- מינוי נאמן 125. (א) הממונה ימנה נאמן ליישום הליכי חדלות הפירעון עם מתן הצו לפתיחת הליכים.

ד ב ר י ה ס ב ר

בשוק הפרטי יכול לתרום רבות לפעילות המדינה (ראו לדוגמה: סעיף 68א לחוק ההוצאה לפועל המסמך את שר המשפטים להשתמש בחוקרים פרטיים כחוקרי הוצאה לפועל).

מנגד הפעלת סמכויות שלטוניות בידי גופים פרטיים מגדילה את החשש לשימוש לרעה בסמכויות אלה בשל העדר הפיקוח ואי-הכפיפות של אותם גופים לנורמות האתיות החלות על עובדי מדינה.

המודל שמציע החוק המוצע הוא התבססות על נאמנים שאינם עובדי המדינה תוך שמירה על מנגנוני פיקוח ובקרה שיבטיחו את השמירה על זכויותיהם וכבודם של החייבים.

הבחירה במודל זה נובעת בעיקר מטעמים יישומיים והבנה שהפקדת הניהול היומיומי של ההליכים בידי עובדי המדינה עלולה לפגוע בסופו של יום בחייבים עצמם. יצוין כי השימוש בנאמנים שאינם עובדי המדינה מקובל בעולם.

על פי נתוני הכונס הרשמי, הוגשו במהלך שנת 2014 14,497 בקשות לצו כינוס. בשל פישוט ההליכים והסרת חסמים בחוק המוצע, ניתן לצפות שבשנים שלאחר כניסתו לתוקף, המספר יגדל. יש להוסיף לכך את ביטול הסמכות להכריז על חייב כמוגבל באמצעים לפי חוק ההוצאה לפועל, בחוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 47 והוראת שעה) (הפטר לחייב מוגבל באמצעים), התשע"ו-2015 (ס"ח התשע"ו, עמ' 2497) (להלן – תיקון מס' 47 לחוק ההוצאה לפועל). חייבים אלה יפנו במקרים רבים להליכי חדלות פירעון.

מדובר במספר רב של חייבים שהמערכות הקיימות כיום אינן מסוגלות לטפל בהם בלא שימוש בגורמים פרטיים. לא ניתן לערוך אלפי בירורים כלכליים בשנה ביעילות ובמהירות כפי שניתן לעשות תוך הסתייעות בבעלי מקצוע שאינם עובדי המדינה. גם אם היה ניתן לטפל בכמות כזו, קיים חשש רב שהדבר יביא להתארכות ההליכים וסרבולם, מה שעומד בניגוד לאחת המטרות העיקריות של החוק – ייעול ההליכים ופישוטם – ויפגע בסופו של יום בעיקר בחייבים עצמם.

סעיפים מוצע לקבוע כי היחיד שניתן לגביו צו חדלות 123 ו-124 פירעון לא יתקשר בעסקת אשראי או יבצע פעולה הכרוכה בקבלת אשראי, ממועד מתן הצו ועד תום הליכי חדלות הפירעון, אלא באישור הממונה. עוד מוצע לקבוע כי אם היחיד שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים מתקשר בעסקת אשראי, עליו לעשות זאת בשם שלפיו ניתן לו הצו ולציין כי הוא חדל פירעון. תכליתן של הוראות אלה היא למנוע פגיעה בצדדים שלישיים שעמם עשוי החייב להתקשר. השלמה להוראות אלה נמצאת בסעיף 346 להצעת החוק הקובע כי הפרת הוראות אלה מהווה עבירה פלילית.

מוצע לקבוע כי על הנאמן וכל אדם הפועל מטעמו לציין בכל מסמך כי היחיד נמצא בהליכי חדלות פירעון. הוראה זו מקבילה להוראות סעיף 27 להצעת החוק, החלה לעניין תאגיד.

פרק ו': הנאמן – מינויו, תפקידו וסמכויותיו

כללי פקודת פשיטת הרגל קובעת כי עם מתן צו הכינוס על הכונס הרשמי לקיים חקירה מקיפה בעניינו של החייב (ראו סעיף 108 לפקודת פשיטת הרגל). על בסיס חקירה זו מגיש הכונס הרשמי חוות דעת לבית המשפט והיא משמשת את בית המשפט בהחלטה אם להכריז על החייב פושט רגל (ראו סעיפים 118 ו-119 לפקודת פשיטת הרגל).

בפועל, בשנים האחרונות בחלק גדול מתיקי פשיטת הרגל משתמש הכונס הרשמי במנהלים מיוחדים לצורך ביצוע החקירות. מנהלים מיוחדים אלה אינם עובדי המדינה והם ממונים מתוך מאגר מנהלים מיוחדים שהוקם בכונס הרשמי. הכונס הרשמי מפקח על פעילותם של המנהלים המיוחדים ומנחה אותם בעבודתם. הסיבה לשימוש במנהלים המיוחדים היא מחסור בכוח אדם בכונס הרשמי הנובע מהגידול שחל בכמות תיקי פשיטת הרגל בשנים האחרונות.

השימוש בבעלי תפקידים חיצוניים לשם הגברת יעילות המערכת אינו ייחודי לתחום פשיטת הרגל. לשוק הפרטי יכולות, גמישות ולעתים אף מקצועיות שאינן קיימות בתוך המדינה. לכן שימוש בידע וביכולות הקיימים

- (ב) הנאמן ימונה מתוך רשימת הנאמנים שגובשה לפי סעיף 126, על פי אמות מידה שוויוניות שיגבש הממונה ויפרסם באתר האינטרנט שלו.
- (ג) הממונה לא ימנה לנאמן מי שעלול להימצא במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כנאמן לבין עניין אישי או תפקיד אחר שלו או של קרובו או של אדם אחר שיש לו עמו קשרים אישיים או כלכליים, ובכלל זה אדם אחר שהוא בא כוח של בעל עניין בהליכי חדלות הפירעון.
- (ד) הממונה ראוי למנות כמה נאמנים אם מצא כי הדבר דרוש בשל טעמים מיוחדים שיירשמו הנוגעים למורכבות ההליך; מינה הממונה כמה נאמנים, יקבע את חלוקת הסמכויות ביניהם.

ד ב ר י ה ס ב ר

ההוראות נוגע לגורמים שניתן להם מעמד בנוגע לקביעת זהות הנאמן.

לזהותו של בעל התפקיד השלכה משמעותית על ההליכים, ולצדדים השונים להליך אינטרסים מנוגדים בעניין. החוק המיצע מבקש להסדיר את אופן מינוי הנאמן ולהבטיח הליכי מינוי אובייקטיביים, שוויוניים ושקופים.

עיקרה של ההוראה המוצעת בקביעת רשימה סגורה של נאמנים, שממנה יהיה ניתן לבחור בעלי תפקיד בהליכי חדלות פירעון. את רשימת הנאמנים תרכיב ועדה מקצועית, בהתאם לקריטריונים אובייקטיביים. הרכבת הרשימה בידי ועדה נועדה לוודא שבבחירת הנאמנים שיופקדו על ענייניהם של יחידים יישקלו שיקולים מקצועיים וייתן ביטוי לזווית הראייה שכל גורם מביא עמו. לעניין הרכב הוועדה ראו להלן בדברי ההסבר לסעיף 126 להצעת החוק.

בהליכי חדלות פירעון של תאגיד יש לנושים ולתאגיד זכות להציע לבית המשפט מועמד לתפקיד הנאמן, מתוך רשימת הנאמנים. לעומת זאת בהליכי חדלות פירעון לגבי יחיד ההחלטה בדבר זהות הנאמן נתונה באופן בלעדי לממונה. הטעם לכך נובע מהסמכויות הרחבות שמוקנות לנאמן לגבי היחיד. מוצע כי הממונה יקבע אמות מידה שוויוניות לבחירת הנאמנים ויפרסמן באתר האינטרנט שלו. זאת כחלק מחובתו כרשות מינהלית לפעול בשוויוניות ובשקיפות.

עוד מוצע לקבוע הוראות המגבילות את האפשרות למנות נאמן העלול להימצא בניגוד עניינים. עוד מוצע להבהיר ניגוד העניינים כולל גם ניגוד עניינים שנובע מקשרים אישיים או כלכליים עם אדם אחר שהוא בא כוח של בעל עניין בהליכי חדלות הפירעון.

לבסוף, מוצע לאפשר לממונה למנות כמה נאמנים, ולקבוע את חלוקת הסמכויות ביניהם. מינויים של כמה נאמנים יתאפשר רק כאשר מתקיימים טעמים מיוחדים שיירשמו הנוגעים למורכבות ההליך.

בניגוד להליכי חדלות פירעון של תאגיד, בהליכים לגבי יחיד לא ניתן למנות את היחיד עצמו לנאמן, אף לא בליווי נאמן נוסף.

לכן, מוצע כי כל פעילות הניהול היומיומית של הליכי חדלות הפירעון של היחיד, לרבות חקירת החייב, תיעשה בידי הנאמן.

הסמכויות שמוצע להפקיד בידי הנאמן הן סמכויות רחבות, דוגמת הסמכות לחקור את היחיד בדבר מצבו הכלכלי והסמכות לדרוש מידע על אודותיו. מתן סמכויות אלה לגורמים פרטיים מגדיל את הסיכון לשימוש לרעה בהן. זאת בפרט לאור העובדה שמדובר ביחידים חדלי פירעון הנמצאים במצב פגיע ולאור יכולתו של בעל התפקיד להשפיע על תוצאות ההליכים בעניינם.

כדי להתמודד עם חששות אלה, מוצע להסדיר באופן הדוק את הליך מינוי הנאמנים, והותם, ודרך הפיקוח עליהם. מוצע גם להסדיר בקפידה את טיב הפיקוח כדי לאפשר לממונה פיקוח אפקטיבי על הנאמנים, ועם זאת לוודא שהפיקוח אינו משתק את פעולת המערכת.

מנגנוני הפיקוח העיקריים המוצעים הם אלה:

א. הוראות לעניין תנאי כשירות הנאמנים והליכי מינויים (ראו סימן א' לפרק 1);

ב. הגבלת היקף הסמכויות של הנאמנים – סמכויותיהם של הנאמנים לעניין גיבוש תכנית לשיקום כלכלי של היחיד לא יכללו הפעלה של שיקול דעת מהותי. לכן הסמכות להמליץ לבית המשפט על תכנית השיקום תישאר בידי הממונה. תפקידו של הנאמן יתמקד באיסוף החומר העובדתי ובהכנת דוח על מצבו הכלכלי של היחיד. גם הסמכויות שיהיה ראוי הנאמן להפעיל יהיו מוגבלות. כך לדוגמה המידע שיועבר לידי הנאמן יהיה מוגבל בהיקפו. מידע רגיש במיוחד לגבי היחיד יימסר לממונה בלבד (ראו סימן ב' לפרק 1);

ג. מערך פיקוח ובקרה – הממונה ינהל מערך פיקוח על פעילותם של הנאמנים. כך לדוגמה, הממונה יפקח על אופן בירור מצבו הכלכלי של היחיד בידי הנאמן (ראו סעיף 152(ד)).

סימן א': מינוי הנאמן

סעיף 125 סעיף זה קובע הוראה דומה לזו שמוצע לקבוע בסעיף 33 להצעת החוק לעניין מינוי נאמן בהליכי חדלות פירעון של תאגיד. ההבדל העיקרי בין

- (1) שופט בדימוס של בית משפט מחוזי, והוא יהיה היושב ראש;
- (2) שני נציגים של הממונה;
- (3) נציג מנהל רשות האכיפה והגבייה;
- (4) נציג לשכת עורכי הדין.

(ב) כשיר להיכלל ברשימת הנאמנים מי שהוא חבר לשכת עורכי הדין והוא בעל ניסיון של חמש שנות עבודה במקצועו, ובלבד שלא ייכלל ברשימה מי שהורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי, לדעת הממונה, לכהן כנאמן.

(ג) השר, בהמלצת הממונה רשאי לקבוע הוראות לעניין גיבוש רשימת הנאמנים לפי סעיף זה ובכלל זה בעניינים אלה:

- (1) תנאי כשירות נוספים הדרושים לצורך הכללה ברשימה או סייגים להכללה כאמור, ובכלל זה לדרוש הכשרה מקצועית או עמידה בבחינה מקצועית, ורשאי השר לקבוע תנאי כשירות שונים לסוגים שונים של הליכי חדלות פירעון בהתאם להיקפם ומורכבותם;
- (2) סדרי עבודתה של הוועדה, ובכלל זה הוראות לעניין פרסום הרשימה ושינוייה לרבות גריעה ממנה.

127. הנאמן יפקיד ערובה להבטחת אחריותו למילוי תפקידו, להנחת דעתו של הממונה.

ערובה

128. (א) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין שכרו של הנאמן והוצאותיו, ובכלל זה ההליך לקביעתם.

שכר הנאמן

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לקבוע בחוק תנאי כשירות לנאמנים הנמנים על הרשימה – על פי המוצע כשיר להיכלל ברשימת הנאמנים מי שהוא חבר לשכת עורכי הדין, שהוא בעל ניסיון של חמש שנים לפחות. הטעם לתנאים אלה היא האחריות הכבדה המוטלת על כתפי הנאמן, שלשם מילוי תפקידו בהצלחה עליו להיות בעל כישורים מקצועיים מתאימים וניסיון.

עוד מוצע שלא ייכלל ברשימת הנאמנים אדם שהורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי לדעת הממונה לכהן כנאמן. תנאי זה נקבע בין השאר מאחר שבמסגרת תפקידו יש לנאמן גישה למידע רגיש ולנכסיו של היחיד, וכן מוקנות לו סמכויות שונות לגבי היחיד עצמו.

בנוסף, מוצע להסמיך את שר המשפטים, בהמלצת הממונה, לקבוע הוראות לגיבוש רשימת הנאמנים, שיכולות לכלול בין השאר תנאי כשירות נוספים וכן דרישה להכשרה מקצועית או עמידה בבחינה מקצועית כתנאי להיכלל ברשימה.

סעיפים מוצע לקבוע כי הנאמן יפקיד ערובה להבטחת 127 ו-128 מילוי תפקידו. עוד מוצע להסמיך את השר לקבוע הוראות לעניין שכרו של הנאמן והוצאותיו. סעיפים אלה מקבילים לסעיפים 38 ו-39 להצעת החוק לעניין נאמן בהליכי חדלות פירעון של תאגידיים.

סעיף 126 לנאמן תפקיד מרכזי בהליכי חדלות הפירעון. ליכולותיו המקצועיות וכישוריו עשויה להיות השפעה מכרעת על הצלחת ההליך או כישלונו. לאור זאת, ולאור נימוקים נוספים אשר פורטו בחלק הכללי של דברי ההסבר לפרק זה, מוצע לקבוע כי תגובש רשימת נאמנים שמתוכה ימונו נאמנים בהליכי חדלות פירעון של יחידים. הרשימה ממצבת את מעמדו של הנאמן בהליכי חדלות הפירעון כבעל מומחיות בניהול הליכים מסוג זה. במטרה לגבש רשימה על בסיס אמות מידה מקצועיות ואובייקטיביות, מוצע להסמיך את שר המשפטים למנות ועדה לשם כך.

יושב ראש הוועדה יהיה שופט בדימוס של בית המשפט המחוזי וחבריה יהיו שני נציגים מטעם הממונה, נציג מנהל רשות האכיפה והגבייה ונציג לשכת עורכי הדין בישראל. נציג מנהל רשות האכיפה והגבייה נכלל בוועדה מאחר שהרשימה נועדה גם לשם מינוי נאמנים בהליך המתנהל מול רשם ההוצאה לפועל (לפי פרק י"ב לחלק ג' להצעת החוק) שלגביו יפורט בהרחבה בהמשך.

חברי הוועדה הם גורמים המכירים היטב את הליכי חדלות הפירעון וכן את הכישורים הדרושים מבעל התפקיד בהם.

(ב) השר, בהתייעצות עם שר האוצר, רשאי לקבוע כי חלק משכרו של הנאמן ישולם מאוצר המדינה.

סימן ב': תפקיד הנאמן וסמכויותיו

129. (א) הנאמן יפעל מטעם הממונה ויהיה כפוף להוראותיו ולהנחיותיו. כפיפות הנאמן

(ב) הנאמן רשאי לפנות לממונה בבקשה למתן הוראות בכל הנוגע למילוי תפקידו או להפעלת סמכויותיו לפי חוק זה, בעניינים שהסמכות להחליט לגביהם נתונה לפי חוק זה לממונה, ורשאי הוא לפנות לבית המשפט בבקשה למתן הוראות כאמור, בעניינים שהסמכות להחליט לגביהם נתונה לפי חוק זה לבית המשפט; פנה הנאמן לבית המשפט בבקשה למתן הוראות, ישלח לממונה העתק מהבקשה.

130. (א) תפקיד הנאמן לגבש את התשתית העובדתית הנדרשת למתן צו לשיקום כלכלי ליחיד, לנהל את נכסי קופת הנשייה ולפעול ליישומו של הצו לשיקום כלכלי, תוך שמירה על כבודו של היחיד והגנה על עניינם של הנושים.

(ב) במסגרת תפקידו, הנאמן –

- (1) יבדוק את מצבו הכלכלי של היחיד ואת הנסיבות שהובילו למצבו ויגיש על כך דוח לממונה, בהתאם להוראות סימן ב' לפרק ז';
- (2) יכריע בתביעות החוב לפי פרק א' לחלק ד';
- (3) יפעל לכינוס נכסי קופת הנשייה וניהולם לפי פרק ג' לחלק ד';
- (4) יפקח על עמידתו של היחיד בתנאי הצו לשיקום הכלכלי ובכלל זה בחובת התשלומים, כאמור בסעיף 168;
- (5) יפעל למימוש נכסי קופת הנשייה לפי פרק ד' לחלק ד', בכפוף להוראות סעיף 160 ובהתאם להוראות הצו לשיקום כלכלי;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 130 סעיף 130 סעיף זה קובע מהם תפקידי הנאמן. כאמור בחלק הכללי של דברי ההסבר לחלק זה, הליכי חדלות פירעון של יחידים מתחלקים לשתי תקופות – תקופת הביניים והתקופה שלאחר מתן הצו לשיקום כלכלי. תפקידו של הנאמן הוא ליישם את הליכי חדלות הפירעון לגבי היחיד לאורך שתי התקופות.

על הנאמן לגבש את התשתית העובדתית הנדרשת לשם קביעת תכנית השיקום הכלכלי, לנהל את נכסי קופת הנשייה ולאחר מתן הצו לשיקום כלכלי – לפעול ליישומו. במסגרת תפקידו על הנאמן לבצע, בין השאר את הפעולות האלה:

- א. בדיקת מצבו הכלכלי של היחיד והנסיבות שהובילו לכך. זאת כדי לגבש את התשתית העובדתית הנדרשת לקביעת תכנית השיקום הכלכלי;
- ב. הכרעה בתביעות החוב;
- ג. כינוס נכסי קופת הנשייה;
- ד. פיקוח על עמידתו של היחיד בתנאי הצו לשיקום הכלכלי ובכלל זה עמידתו של היחיד בחובת התשלומים;
- ה. מימוש נכסי קופת הנשייה;
- ו. חלוקת נכסי קופת הנשייה בין הנושים.

סימן ב': תפקיד הנאמן וסמכויותיו

סעיף 129 הממונה הוא הגורם האחראי על ניהול הליכי חדלות פירעון של יחידים. בהתאם מוצע לקבוע כי הנאמן יפעל מטעם הממונה ויהיה כפוף להוראותיו.

כמו כן מוצע לקבוע כי הנאמן יהיה רשאי לפנות לממונה בבקשה למתן הוראות בכל עניין הנוגע למילוי תפקידו ולהפעלת סמכותו, או בעניין שלממונה הסמכות להחליט בו על פי החוק המוצע.

עם זאת, סמכותו של הממונה להכריע בשאלות העולות במהלך ההליכים מוגבלת. ההכרעה בשאלות מורכבות או בשאלות שעניינן סכסוך בין הצדדים נותרת בידי בית המשפט. בנושאים אלה אין טעם שהנאמן יפנה לממונה, שאינו בעל הסמכות להכריע בהם. על כן מוצע לקבוע כי הנאמן יהיה רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה למתן הוראות בנושאים שבהם הסמכות להחליט נתונה לבית המשפט.

הוראה זו מקבילה להוראה המוצעת בסעיף 41 להצעת החוק לעניין נאמן בהליכי חדלות פירעון של תאגיד, אלא שביחס ליחיד כפיפותו של הנאמן מורכבת יותר, כפי שהוסבר.

6) יפעל לחלוקת נכסי קופת הנשייה בין הנושים לפי פרק ה' לחלק ד', ובכפוף להוראות סעיף 160.

131. הנאמן מוסמך לצורך מילוי תפקידו לבצע כל פעולה בנכסי קופת הנשייה שהיחיד היה רשאי לעשותה, וממועד מינויו של הנאמן היחיד אינו מוסמך לבצע פעולות כאמור, אלא באישור מראש מאת הנאמן; אישור כאמור יכול שיינתן מראש לסוג מסוים של פעולות.

הקניית סמכויות היחיד בנכסי קופת הנשייה, לנאמן

132. (א) הסמכויות המפורטות להלן יופעלו בידי הנאמן באישור הממונה בלבד:

סמכויות שהפעלתן טעונה אישור של הממונה

(1) תביעה או התגוננות בהליך משפטי בשם היחיד;

(2) העסקת אדם מטעם הנאמן לצורך סיוע בביצוע תפקידו;

(3) פירעון חוב לנושים מסוג מסוים;

(4) פשרה עם נושה או חייב של היחיד בנוגע לגובה החוב ואופן תשלומו, שיש לה השפעה מהותית על היקף נכסי קופת הנשייה;

(5) כל סמכות אחרת הטעונה אישור של הממונה לפי חוק זה או לפי הנחיות הממונה.

(ב) אישור הממונה כאמור בסעיף קטן (א) יכול שיינתן דרך כלל או לעניין מסוים.

133. (א) הנאמן רשאי לדרוש מכל אדם להעביר לידו נכס או מסמך שברשותו, שלדעת הנאמן ליחיד זכות בו, ואותו אדם יעבירם לנאמן במועד שציין בדרישתו.

דרישת נכסים ומסמכים של היחיד

(ב) היתה לאדם זכות עיכבון בנכס או במסמך כאמור בסעיף קטן (א), יימסר הנכס או המסמך אם הורה על כך בית המשפט לפי סעיף 254.

(ג) מחלוקת לעניין זכות היחיד בנכס או במסמך שדרש הנאמן להעביר לידו תתברר בבית המשפט.

134. היה נכס של היחיד מוחזק בידי אדם אחר, רשאי הנאמן לבדוק את הנכס, לאחר שהודיע לאותו אדם על כוונתו לעשות כן.

בדיקת נכסי היחיד המוחזקים בידי אחר

135. לצורך ביצוע תפקידו מוסמך הנאמן לדרוש מידע בהתאם להוראות סעיפים 146 ו-180.

דרישת מידע

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים סעיף 132 לחוק המוצע מונה פעולות 132 עד 134 וסמכויות שהפעלתן בידי הנאמן דורשת את אישורו של הממונה. סעיפים 133 ו-134 לחוק

מעניקים לנאמן סמכות לדרוש נכסים ומסמכים של היחיד ולבדקם. על אף שהליכי חדלות הפירעון לגבי יחיד נמצאים באחריות הממונה, הכרעה במחלוקת לעניין זכות היחיד בנכס או במסמך נתונה לבית המשפט. זאת משום שמדובר בהכרעה בסכסוך. הוראות סעיפים אלה מקבילות להוראות שמוצע לקבוע בסעיפים 44, 46 ו-47 להצעת החוק לעניין נאמן בהליכי חדלות פירעון של תאגיד.

סעיף 135 סעיף זה עוסק בסמכותו של הנאמן לדרוש מידע הנוגע לענייני הכלכליים של היחיד.

איסוף המידע נדרש בעיקר בתקופת הביניים לשם גיבוש התשתית העובדתית לצורך הכנת תכנית השיקום ועל כן נושא זה מוסדר בסימן ב' לפרק ז' לחלק זה העוסק בבדיקת מצבו הכלכלי של היחיד במהלך תקופת הביניים (ראו גם דברי ההסבר לאותו סימן).

עם זאת, יתכן שהנאמן ידרש לאיסוף מידע על אודות החייב גם בשלבים מאוחרים יותר של ההליכים, שכן הוא

סעיף 131 מוצע להקנות לנאמן את כל הסמכויות לגבי נכסי קופת הנשייה הנדרשות לו לצורך מילוי תפקידו. הוראה דומה קיימת בסעיף סעיף 43 לעניין תאגיד הקובעת כי הנאמן נכנס בנעלי התאגיד. הסעיף המוצע לעניין יחיד מנוסח בדרך שונה משום שהנאמן אינו נכנס בנעלי היחיד לכל דבר ועניין אלא אך ורק לעניין הטיפול בנכסי קופת הנשייה.

יצוין כי כיום קובע סעיף 42 לפקודת פשיטת הרגל כי נכסי החייב מוקנים לנאמן, לעומת זאת, ההסדר המוצע בהצעת החוק לא מקנה את נכסי החייב לנאמן אלא מעניק לנאמן את סמכויות היחיד בנכסי קופת הנשייה. מדובר בשינוי טכני שנועד לשם פישוט ההליכים.

עוד מוצע לקבוע כי עם מינוי הנאמן, לא יוכל היחיד לבצע פעולות בנכסי קופת הנשייה, אלא באישור הנאמן. הבהרה זו דרושה בשל העובדה שנכסי קופת הנשייה אינם מוקנים לנאמן אלא רק מנוהלים בידו. מכיוון שלעתים יש צורך בהקניית סמכויות ליחיד לגבי הנכסים, לדוגמה במקרה שהיחיד מפעיל עסק, מוצע לקבוע כי הנאמן יוכל לאשר ליחיד לבצע פעולות בנכסי קופת הנשייה, ובכלל זה לאשר לו לבצע סוג מסוים של פעולות.

136. הנאמן וכל אדם הפועל מטעמו לא יעשה שימוש במידע שהגיע אליו תוך כדי מילוי תפקידו ועקב מילוי תפקידו ולא יגלה אותו לאחר, אלא במידה הדרושה לביצוע תפקידו, תוך הגנה על פרטיותו של היחיד ושל כל אדם אחר שהמידע נוגע אליו, או על פי צו של בית משפט או הוראת הממונה לפי סעיף 258(ב) או 265(ב).
137. (א) הנאמן יגיש לממונה דוח תקופתי לעניין נכסי קופת הנשייה, תביעות החוב שאישר ותביעות חוב תלויות ועומדות, הפעולות שביצע הנאמן במסגרת תפקידו ועמידת היחיד בתנאי הצו לשיקום הכלכלי.
- (ב) הדוח התקופתי יוגש אחת לשנה לפחות או בתדירות גבוהה יותר אם הורה כך הממונה; הדוח התקופתי הראשון יוגש בתום ששה חודשים ממועד הגשת דוח ממצאי הבריקה בידי הנאמן לפי סעיף 153.
- (ג) הממונה רשאי לדרוש מהנאמן להגיש לו דוח מיידי על אירוע מסוים הנוגע להליכי חדלות הפירעון.
- (ד) הממונה רשאי לקבוע הוראות לעניין דוחות הנאמן ובכלל זה לעניין אופן עריכת הדוחות והפרטים שייכללו בהם.
- (ה) כל בעל עניין בהליכי חדלות הפירעון רשאי לעיין בדוחות הנאמן ולהעתיקם; השר רשאי לקבוע הוראות לעניין זכות העיון לפי סעיף קטן זה.
138. (א) היחיד יסייע לנאמן וישתף עמו פעולה ככל הדרוש לצורך מילוי תפקידו ובכלל זה יחתום על ייפוי כוח ומסמכים ויעשה כל הנדרש לשם מימוש נכסי קופת הנשייה וחלוקתם בין הנושים.
- (ב) היחיד יודיע לנאמן בהקדם האפשרי על כל שינוי בפרט הנוגע למצבו הכלכלי שדיווח עליו לפי חלק זה.
139. (א) היחיד הרואה את עצמו נפגע או עלול להיפגע מהחלטה של הנאמן או מפעולה שעשה או שבכוונתו לעשות, רשאי לפנות לממונה בבקשה לבטל או לשנות את ההחלטה או הפעולה או לתת כל הוראה אחרת שיראה לנכון.

שיתוף פעולה עם הנאמן

פנייה לבית המשפט או לממונה בידי מי שנפגע מפעולת הנאמן

ד ב ר י ה ס ב ר

ההוראות המוצעות בסעיפים אלה דומות (בשינויים מחויבים) לאלה המוצעות בסעיפים 51 עד 53 להצעת החוק. לעניין הליכי חדלות פירעון של תאגידים.

סעיף 139 סעיף זה קובע את זכות ההשגה על החלטות הנאמן (ראו הוראה מקבילה בסעיף 54 להצעת החוק לעניין הליכי חדלות פירעון של תאגידים). ואולם לגבי יחידים מוצע לערוך הבחנה בין השגה שמגיש היחיד להשגה שמגיש צד שלישי. השגה של היחיד תוגש לממונה ואילו השגה של צד שלישי תוגש ישירות לבית המשפט.

הטעם לכך הוא שהממונה הוא האחראי על הנאמן ועבודתו ועל כן הוא הגורם המתאים להשגה על החלטות הנאמן. עם זאת, כאשר אדם אחר רואה את עצמו נפגע, הרי שההכרעה בעניין לובשת אופי של סכסוך בין צדדים. לכן, מוצע שבמקרה זה בית המשפט יהיה הגורם המוסמך להכריע בהשגה.

מופקד על יישום התכנית לשיקום כלכלי ועל עמידתו של היחיד בתכנית. לכן מוצע להקנות לנאמן את סמכות דרישת המידע כסמכות כללית שאינה תלויה בשלב שבו נמצא היחיד בהליכים.

סעיפים 136 לחוק המוצע מטיל על הנאמן חובת 136 עד 138 סודיות לגבי המידע שברשותו. חובה זו נדרשת לאור רגישות המידע שאוסף הנאמן על היחיד ומשפחתו.

סעיף 137 לחוק המוצע מטיל על הנאמן חובה להגיש לממונה דוחות תקופתיים, בתדירות כמפורט באותו סעיף.

סעיף 138 לחוק המוצע מטיל על היחיד חובה לשתף פעולה עם הנאמן. חובה זו הכרחית לשם קיומם התקין של ההליכים. אי-קיומה של חובה זו יכול להוביל להפסקת ההליכים או להארכת תקופת התשלומים, בהתאם לנסיבות העניין.

(ב) אדם אחר הרואה את עצמו נפגע או עלול להיפגע מהחלטה של הנאמן או מפעולה שעשה או שבכוונתו לעשות, רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה לבטל או לשנות את ההחלטה או הפעולה או לתת כל הוראה אחרת שיראה לנכון; העתק מהבקשה יישלח לממונה וליחיד.

140. (א) בית המשפט רשאי להפסיק את כהונתו של הנאמן, לבקשת הנאמן או אם מצא כי מתקיים אחד מאלה:

(1) הנאמן אינו ממלא את תפקידו כראוי;

(2) נבצר מהנאמן למלא את תפקידו דרך קבע;

(3) חדל להתקיים בנאמן תנאי מהתנאים שנדרשו למינויו.

(ב) החלטת הבית המשפט על הפסקת כהונתו של הנאמן תינתן לאחר שקיבל את עמדת הממונה בעניין ולאחר שנתן לנאמן הזדמנות להשמיע את טענותיו.

(ג) התפנתה משרתו של הנאמן, ימנה הממונה אחר במקומו.

141. (א) סיים הנאמן לבצע את תפקידו, יגיש לממונה דוח מסכם של פעילותו.

סיום כהונתו של נאמן

(ב) נוכח הממונה כי הנאמן סיים לבצע את תפקידו, יורה על סיום כהונתו של הנאמן.

פרק ז': תקופת הביניים – ממתן צו לפתיחת הליכים עד מתן צו לשיקום כלכלי

סימן א': הגבלות

142. בתקופה שממתן צו לפתיחת הליכים לגבי יחיד עד מתן צו לשיקומו הכלכלי (בחלק זה – תקופת הביניים) יחולו על היחיד הגבלות אלה:

(1) הגבלה מקבלה או החזקה של דרכון ישראלי או תעודת מעבר לפי חוק הדרכונים, התשי"ב-1952¹⁹, ומהארכת תוקפם, ובלבד שיהיו תקפים לצורך שיבה לישראל;

(2) עיכוב יציאת היחיד מן הארץ;

ד ב ר י ה ס ב ר

כל זמן שלא ניתן צו לשיקום כלכלי הרי שאין עדיין תכנית כלכלית שתתווה את הליך שיקומו וניהול נכסיו של היחיד. לכן יש צורך בקביעת הוראות מיוחדות לתקופת הביניים שיסדירו את ניהול נכסיו של החייב והכנסותיו בתקופה זו. בכך עוסק סימן ד' לפרק זה.

סימן א': הגבלות

142. סעיף 142 צו לפתיחת הליכים מקפיא את הליכי הגבייה שנוהלו נגד היחיד בידי הנושים. ואולם בשלב זה המידע על אודות היחיד והתנהלותו חסר ויש צורך בנקיטת אמצעים שימנעו את השימוש לרעה בהליכים בידי היחיד. המגבלות שמוצע לקבוע בסעיף זה נועדו להגשים מטרה זו.

המגבלה הראשונה שתחול על היחיד על פי המוצע היא עיכוב יציאתו מהארץ (פסקה 2)). עיכוב זה נדרש כדי שהיחיד לא ינצל את הצו לפתיחת הליכים כדי לברוח מהארץ ומנושיו. הוראה זו קיימת כיום בסעיף 57 לפקודת פשיטת הרגל כסמכות שבישקול דעת לבית המשפט, אך בפרקטיקה היא מוטלת כדבר שבשגרה על חייבים שניתן לגביהם צו כינוס לפי פקודת פשיטת הרגל. השלמה

סעיפים מוצע לקבוע הוראות לעניין התפטרות הנאמן 140 ו-141 והעברתו מתפקידו. ההוראות המוצעות מקבילות להוראות המוצעות בסעיפים 55 ו-56 להצעת החוק לעניין הליכי חדלות פירעון של תאגידים ומבוססות על אותן תכליות.

פרק ז': תקופת הביניים – ממתן צו לפתיחת הליכים עד מתן צו לשיקום כלכלי

כללי תקופת הביניים היא התקופה שממתן צו לפתיחת הליכים ועד למתן צו לשיקום כלכלי. בשלב זה אין עדיין תמונה מלאה לגבי התנהלותו של היחיד ומידת שיתוף הפעולה שלו עם הנאמן. לכן, יש צורך בקביעת הגבלות שיסייעו למנוע את שיבוש ההליכים או את צבירתם של חובות נוספים בידי היחיד. סימן א' לפרק זה עוסק בנושא זה.

בתקופת הביניים על הנאמן לבחון את מצבו הכלכלי של היחיד ואת הסיבות שהובילו אותו לחדלות הפירעון. על הנאמן להעביר את ממצאיו לממונה כדי שזה יגבש על בסיסם הצעה לתכנית לשיקום כלכלי ליחיד. סימנים ב' ו'ג' לפרק זה עוסקים בנושאים אלה.

¹⁹ ס"ח התשי"ב, עמ' 260.

(3) הגבלה כלקוח מוגבל מיוחד, כמשמעותו בחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981²⁰;

(4) הגבלת היחיד משימוש בכרטיס חיוב, בעצמו או באמצעות אחר; לעניין הגבלה זו –

(א) "כרטיס חיוב" – כהגדרתו בחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986²¹, למעט כרטיס חיוב שניתן לבצע בו עסקאות כנגד יתרת זכות בלבד;

(ב) דין ההגבלה כדין סיום חוזה כרטיס החיוב בהודעת היחיד, למעט לעניין הוראות בחוזה שלפיהן הלקוח חייב בתשלום כלשהו בשל עצם קיצורה של תקופת השימוש בכרטיס החיוב; הודעה על תחולת ההגבלה תינתן למנפיק בדרך שיקבע השה ויראו במועד קבלת ההודעה את מועד סיום החוזה.

143. (א) הממונה רשאי, מיוזמתו או לבקשת הנאמן או היחיד ולאחר שנתן לנושים הזדמנות להשמיע את טענותיהם, להסיר הגבלה אחת או יותר מההגבלות שבסעיף 142 או לקבוע כי ההגבלה תחול באופן חלקי (בסעיף זה – הסרת הגבלה), אם מצא כי הדבר מוצדק מבחינת העניין.

(ב) הממונה רשאי להתנות את הסרת ההגבלה בתנאים שיוורה ובכלל זה בהפקדת ערבות.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), סבר הממונה כי הסרת ההגבלה נחוצה באופן מיידי, רשאי הוא להסירה גם בלי שנתן לנושים הזדמנות להשמיע את טענותיהם; הסיר הממונה הגבלה לפי סעיף קטן זה, יודיע על כך לנושים בהקדם האפשרי.

ד ב ר י ה ס ב ר

שלישיים המתקשרים עם היחיד. צד שלישי שמתקשר עם תאגיד ממילא אינו יכול להסתמך על כך שיהיה ניתן לפרוע את חובות התאגיד מנכסיהם של בעלי העניין בו לאור עיקרון האישיות המשפטית הנפרדת של התאגיד. בנוסף מגבלה זו עלולה לפגוע באופן קשה בסיכויו של היחיד להשתקם. לכן, מוצע שלא לכלול מגבלה זו בהצעת החוק.

סעיף 143 ההגבלות שמוצע לקבוע בסיומן זה, כמפורט לעיל, מוטלות על כל יחיד שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים. ואולם עם התקדמות ההליכים נצבר בידי הנאמן והממונה מידע נוסף בדבר התנהלותו של היחיד ומידת הצורך בהמשך תחולת ההגבלות. לעתים ההגבלות או חלקן אינן מתאימות לנסיבותיו של המקרה ויש צורך להסירן באופן מיידי.

בנוסף, ייתכנו גם מצבים שבהם מתעורר צורך לצמצם את היקפה של המגבלה או להסירה לתקופה מוגבלת, זאת בפרט לאור משך הזמן הארוך של ההליכים. כך לדוגמה במקרה שבו על החייב לצאת מהארץ בשל צורך רפואי או עניין חשוב אחר.

לכן מוצע להעניק לממונה את הסמכות להסיר מגבלה אחת או יותר, באופן מלא או חלקי, אם מצא כי הדבר מוצדק מבחינת העניין. הממונה רשאי להתנות את הסרת המגבלה בתנאים ובכלל זה בהפקדת ערבות. מאחר שהמגבלה נועדה, בין השאר, להגן על הנושים, מוצע

להגבלה זו היא ההגבלה המוצעת על קבלה או החזקה של דרכון (פסקה (1)).

הגבלה שנייה עוסקת בהגבלת פעילותו הכלכלית של היחיד באופן שעלול להגדיל את חובותיו. כך, מוצע לקבוע כי היחיד יהיה לקוח מוגבל מיוחד, כמשמעותו בחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981 (להלן – חוק שיקים ללא כיסוי) (פסקה (3)). משמעותה של קביעה זו היא שעל היחיד יחולו מגבלות שונות באשר לפעילותו הבנקאית. הוראה מקבילה קיימת כיום בסעיף 42א(א) לפקודת פשיטת הרגל ובסעיף 3ג(א1) לחוק שיקים ללא כיסוי.

המגבלה השלישית מונעת מהיחיד את השימוש בכרטיס אשראי (פסקה (4)). תכליתה של מגבלה זו היא למנוע מהיחיד את האפשרות להתקשר בעסקאות הכרוכות בנטילת אשראי. הוראה מקבילה קיימת כיום בסעיף 42א(ב) לפקודת פשיטת הרגל. מוצע לקבוע במפורש כי היחיד רשאי להחזיק בכרטיס חיוב שניתן לבצע בו עסקאות כנגד יתרת זכות בלבד. זאת כדי להקל על התנהלותו היומיומית של היחיד ומכיוון שאין בכך פוטנציאל להעמקת חדלות הפירעון או להפרת המגבלה על התקשרות בעסקת אשראי.

יש לציין כי בסעיף 42 לפקודת פשיטת הרגל מעוגנת מגבלה נוספת על החייב והיא איסור על ייסוד תאגיד או על היותו של החייב בעל עניין בתאגיד. מוצע שלא לקבוע מגבלה זו, משום שהיא אינה נדרשת כדי להגן על צדדים

²⁰ ס"ח התשמ"א, עמ' 136.

²¹ ס"ח התשמ"ו, עמ' 187.

סימן ב': בדיקת מצבו הכלכלי של היחיד

144. עם מינויו יחל הנאמן בבדיקה מקיפה בעניין מצבו הכלכלי של היחיד ובכלל זה בעניין הכנסותיו, הוצאותיו, חובותיו, התחייבויותיו ונכסיו, לרבות נכסים שהיו ברשותו בעבר, בעניין הליכים לפי חוק ההוצאה לפועל ותביעות שהוא מנהל או המתנהלים נגדו, ובעניין הנסיבות שהובילו למצבו הכלכלי, הכל בהתאם להוראות סימן זה (בסימן זה – בדיקת המצב הכלכלי).
145. (א) יחיד שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים לבקשת נושה, יגיש לנאמן, בתוך 14 ימים ממועד מתן הצו, דוח על מצבו הכלכלי במועד מתן הצו ובשנתיים שקדמו לו; הדוח יוגש בטופס שקבע השר ויאומת בתצהיר הנתמך במסמכים ויפורטו בו נכסיו, הכנסותיו, הוצאותיו, חובותיו והתחייבויותיו של היחיד, לרבות פרטי חשבונות הבנק שלו, ערובות שנתן, פרטי זהותם של נושיו, הליכים לפי חוק ההוצאה לפועל ותביעות שהוא מנהל או המתנהלים נגדו ופרטים לעניין מקצועו והשכלתו.
- (ב) נושה רשאי לעיין בדוח שהגיש היחיד ובמסמכים שצורפו לו ולהעתיקם; השר רשאי לקבוע הוראות לעניין זכות העיון לפי סעיף קטן זה.
146. לשם בדיקת המצב הכלכלי של היחיד ובמידה הנדרשת לשם כך, רשאי הנאמן לדרוש מכל גורם המנוי בסעיף 104(ב)3 שברשותו מידע על היחיד כאמור באותו סעיף, למסור לידיו את המידע.
147. מצא הממונה, מיוזמתו או לבקשת הנאמן, כי אין די במידע שבידי הנאמן כדי להשלים את בדיקת המצב הכלכלי של היחיד, רשאי הוא, אם סבר כי המידע נחוץ לשם השלמת הבדיקה ובמידה הנדרשת לשם כך לדרוש מגורם המנוי בטור א' בחלק ב' בתוספת הראשונה למסור לידיו מידע בהתאם למפורט בטור ב' שלצדו.
148. מנהל מערכת ההוצאה לפועל יעביר לממונה את כל המידע הנוגע ליחיד המצוי בלשכות ההוצאה לפועל; לשם כך יודיע הממונה למנהל מערכת ההוצאה לפועל על מתן צו לפתיחת הליכים לגבי היחיד.
- בדיקת המצב הכלכלי של היחיד
- דוח היחיד על מצבו הכלכלי
- דרישת מידע בידי הנאמן
- דרישת מידע בידי הממונה
- העברת מידע לממונה ממערכת ההוצאה לפועל

ד ב ר י ה ס ב ר

- שהממונה יוכל להסירה לאחר שנתן לנושים הזדמנות להשמיע את טענותיהם.
- במקרים שבהם נדרשת הסרת ההגבלה באופן מיידי, מוצע שהממונה יוכל להסירה בלי לתת לנושים הזדמנות להשמיע את טענותיהם. במקרה כזה, יודיע הממונה לנושים על הסרת ההגבלה, לאחר מעשה.

סימן ב': בדיקת מצבו הכלכלי של היחיד

- 144 סעיף תפקידו העיקרי של הנאמן בתקופת הביניים הוא בדיקת מצבו הכלכלי של היחיד והנסיבות שהובילו למצבו הכלכלי. הוראות סימן זה כוללות הוראות לעניין הבדיקה, דרכי איסוף המידע בידי הנאמן והוראות לעניין שיתוף הפעולה של היחיד עם הנאמן במהלך הבדיקה.
- 145 סעיף מוצע לחייב יחיד המגיש בקשה למתן צו לפתיחת הליכים לצרף לבקשה דוח בדבר מצבו הכלכלי וכן פרטים בדבר מצבם הכלכלי של בני ביתו. דוח זה אינו מוגש בהליכי חללות הפירעון לגבי יחיד הנפתחים לבקשת נושה.
- מכיוון שלדוח זה חשיבות רבה לצורך קבלת תמונה מלאה על מצבו הכלכלי של היחיד מוצע לקבוע כי כאשר
- להוראה זו יש לצרף גם את הוראת סעיף 153(ב) לחוק המוצע שלפיה הממונה רשאי לדחות לנאמן את מועד הגשת דוח ממצאי הבדיקה אם היחיד לא הגיש את הדוח לפי סעיף זה. עיכוב זה בהגשת דוח ממצאי הבדיקה יגרום בעקבותיו גם את עיכובה של קביעת התכנית לשיקום כלכלי והפטר היחיד מחובותיו. הוראה זו מבוססת על כך שהמידע שנמסר בדוח הכרחי לגיבוש התשתית העובדתית בדבר מצבו הכלכלי של היחיד. בנוסף, היא נועדה לתמרץ אותו להגיש את הדוח במועד.
- איסוף מידע על אודות היחיד והתנהלותו
- 146 עד הכלכלית הוא רכיב הכרחי ומרכזי לצורך יצירת תמונה שלמה ומלאה על אודותיו.
- 148 ו-151 ואולם איסוף המידע גם פוגע בפרטיותו של

149. (א) על אף האמור בכל דין, רשאי בית המשפט, לבקשת הנאמן, להורות לתאגיד בנקאי או לרשות המסים בישראל למסור מידע כמפורט להלן, אם שוכנע כי מסירת המידע נדרשת כדי לסייע לנאמן לברר את המצב הכלכלי של היחיד:

- (1) לעניין תאגיד בנקאי – מידע הנוגע לענייניו של היחיד, הנוסף על המידע שניתן לקבל לפי סעיפים 146 ו-147, כפי שיפורט בצו;
- (2) לעניין רשות המסים – מידע כמפורט להלן:

(א) מידע בדבר נכסי היחיד;

(ב) מידע על סכום ההכנסה של בן זוגו של היחיד וכל פרט אחר בדוח שהגיש בן הזוג לגבי התקופה שבה היה נשוי ליחיד וחי יחד עמו.

(ב) בית המשפט יורה על מסירת מידע מרשות המסים לפי סעיף זה רק במקרים מיוחדים ומטעמים שיירשמו ולאחר שנוכח כי לא עלה בידי הנאמן להשיג בדרך אחרת ובמאמץ סביר את המידע הדרוש לו וכי אין במסירת המידע כדי לחשוף את מקורות המידע של רשות המסים או את דרכי איסופו, או לפגוע בחקירה שמנהלת רשות המסים.

(ג) בית המשפט רשאי לקיים את הדיון בבקשה למסירת מידע מרשות המסים, בדלתיים סגורות, ובמקרים מיוחדים – אף בלא נוכחות הנאמן, וכן לקבוע כי המידע יימסר באופן שימנע את חשיפת מקורותיו.

(ד) מידע שבית המשפט הורה על מסירתו לפי סעיף זה יימסר לנאמן בלבד, בדרך שהורה בית המשפט, אלא אם כן הסכימו התאגיד הבנקאי או רשות המסים למסירתו גם לנושים או ליחיד.

(ה) על אף הוראות סעיף קטן (ד), רשאי בית המשפט להורות כי המידע יימסר לממונה בלבד, אם סבר כי הדבר מוצדק לשם הגנה על פרטיות היחיד.

(ו) השר ושר האוצר רשאים לקבוע בתקנות הוראות לעניין דרכי מסירת מידע מתאגיד בנקאי או מרשות המסים לפי סעיף זה; לא נקבעו תקנות – יורה בית המשפט על דרכי מסירת המידע.

(ז) בית המשפט ייתן הוראות לפי סעיף זה לאחר שנתן לתאגיד הבנקאי או לרשות המסים, לפי העניין, הזדמנות לטעון את טענותיהם לפניו.

ד ב ר י ה ס ב ר

חדלות הפירעון. היא תסייע למנוע עבודת איסוף כפולה ועלויות מיותרות. ואולם מאחר שמידע זה עלול לכלול גם מידע רגיש על אודות החייב, מוצע כי מידע זה יועבר לידי הממונה בלבד.

מוצע לקבוע הוראה משלימה לסעיף זה בסעיף 151 להצעת החוק, שלפיו המידע שיועבר לממונה, ולא לנאמן, יישמר בידי הממונה, והממונה יהיה רשאי למסרו לידי הנאמן רק אם שוכנע שהמידע חיוני לצורך בדיקת מצבו הכלכלי של היחיד.

סעיף 149 סעיף זה קובע הוראה לעניין קבלת מידע לגבי היחיד מרשות המסים ומתאגיד בנקאי. הוראות סעיף זה דומות בעיקרן להוראות סעיף 60א לפקודת פשיטת הרגל. הוראה מקבילה מוצע לקבוע בסעיף 49 להצעת החוק לגבי הליכי חדלות פירעון של תאגיד.

יצוין כי בהליכי חדלות פירעון לגבי יחיד, בניגוד להליכי חדלות פירעון לגבי תאגיד, הנאמן לא נכנס בנעלי

היחיד ועלול לפגוע בכבודו. על כן יש ליצור מנגנון מאוזן שיאפשר איסוף מידתי של המידע על אודות החייב בלי לפגוע בכבודו מעבר לנדרש.

לשם כך מוצע לקבוע מתווה מדורג שעל פיו מידע כלכלי על אודות היחיד שהוא מידע רגיש פחות, באופן יחסי, יימסר לידי הנאמן. אם אין די במידע זה ונדרש מידע נוסף ומפורט יותר על אודות התנהלות היחיד לשם השלמת בדיקת מצבו הכלכלי של היחיד, מוצע להסמיך את הממונה, ולא הנאמן, לדרוש מידע נוסף על אודות היחיד. מידע נוסף זה כולל פירוט תנועות בחשבון בנק שהוא חשבון עובר ושב של החייב ופירוט הוצאותיו בברטיסי אשראי.

כמו כן מוצע כי משהודיע הממונה למנהל מערכת ההוצאה לפועל על מתן צו לפתיחת הליכים לגבי יחיד, יעביר מנהל מערכת ההוצאה לפועל לממונה את כל המידע הנוגע ליחיד המצוי בלשכות ההוצאה לפועל. העברת מידע ממערכת ההוצאה לפועל חשובה להליכי

150. מי שהתבקש למסור מידע לפי סימן זה לנאמן או לממונה, חייב על אף האמור בכל דין, למסרו לידיו. חובת מסירת מידע
151. מידע שנמסר לממונה לפי סימן זה, יעבירו הממונה לנאמן אם שוכנע כי המידע דרוש לצורך בדיקת המצב הכלכלי של היחיד. העברת מידע מהממונה לנאמן
152. (א) הנאמן יזמן את היחיד לבירור לשם בדיקת מצבו הכלכלי, אלא אם כן סבר הממונה כי מתקיימות נסיבות מיוחדות שבשלהן הבירור אינו דרוש. סמכות בירור
- (ב) בירור לפי סעיף זה יתועד בפרוטוקול שיימסר ליחיד, אך רשאי הנאמן למסור ליחיד את הפרוטוקול רק לאחר סיום הבירור ולאחר שהסתיימו כל החקירות המתנהלות לפי סעיף 281 הנוגעות להליך חדלות הפירעון לגבי היחיד.
- (ג) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין אופן ניהול הבירור לפי סעיף זה.
- (ד) הממונה יפקח על אופן ניהול הבירור בידי הנאמנים.
- (ה) סבר הנאמן כי לשם בדיקת מצבו הכלכלי של היחיד נדרשת חקירה כאמור בסעיף 281 רשאי הוא לפנות לבית המשפט בבקשה שיקיים חקירה לפי אותו סעיף.

ד ב ר י ה ס ב ר

הבירור יבוצע על פי המוצע בידי הנאמן, ויתועד בפרוטוקול שיימסר לידי היחיד. מאחר שבמסגרת בדיקת מצבו הכלכלי של היחיד דרושות לעתים חקירות נוספות, מעבר לבירור עם היחיד עצמו, מוצע לאפשר לנאמן שלא למסור את הפרוטוקול ליחיד כאשר צפויות חקירות של אנשים נוספים. זאת כדי לא לפגוע בניהול תקין של החקירות.

כמו כן מוצע להסמיך את השר לקבוע הוראות לעניין אופן ניהול הבירור וכן לקבוע כי הממונה יפקח על אופן הבירור בידי הנאמנים. כדי ליצור מנגנון פיקוח בר ביצוע, מוצע כי הממונה לא יפקח על כל בירור ובירור, אלא יערוך פיקוח כללי על אופן ניהול הבירור, למשל באמצעות בדיקות תקופתיות.

סמכות הבירור של הנאמן מוגבלת על פי המוצע לבירור בעניינו של היחיד בלבד. אם מצא הנאמן כי נדרשת חקירה של אדם אחר הוא רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה לקיום חקירה זו. במקרה זה, תבצע החקירה בבית המשפט בהתאם להוראות סעיף 281 לחוק המוצע.

יצוין כי בדין הקיים מוסדרת סמכות הבירור בסעיף 18 לפקודת פשיטת הרגל ומכונה "חקירה". השינוי המוצע של המונח "בירור" אין כוונתו להפחית מכוחו של כלי החקירה, אלא להתאים את המינוח לגורם שמוסמך להפעילה – איש מקצוע שאינו עובד המדינה. גם במסגרת הבירור, על היחיד להתייצב לבירור ולשתף פעולה עם הנאמן.

היחיד לכל דבר ועניין. על כן נדרשות הוראות מפורשות לגבי כל פריט מידע שהנאמן רשאי לדרוש מרשות המסים ומתאגיד בנקאי.

סעיף 150 הסעיף מטיל חובה על מי שהתבקש, לפי הוראות סימן זה, למסור מידע לנאמן או לממונה, על אף האמור בכל דין.

סעיף 152 סעיף זה עניינו בסמכויות הבירור המוקנות לנאמן. כלי מרכזי לאיסוף המידע על אודות היחיד והתנהלותו הכלכלית הוא הבירור הפרוטנלי. ואולם בירור זה, במיוחד כשהוא נעשה בידי גורם פרטי, עלול לפגוע ביחיד. לכן יש לעצב מנגנונים שישמרו על זכויותיו של היחיד. עניין זה נדון לעיל בחלק הכללי של דברי ההסבר לפרק ו'.

מוצע לקבוע, בהתאם לעקרונות שנידונו בדברי ההסבר שם, הוראות שיאזנו בין הצורך לקיים בדיקה מעמיקה, יסודית ויעילה של מצבו של היחיד, לבין הצורך להגן על זכויותיו.

מוצע לקבוע כי הנאמן רשאי לזמן את היחיד לבירור אלא אם כן מצא הממונה כי קיימות נסיבות מיוחדות שבשלהן הבירור אינו נדרש. ככלל, היחיד הוא מקור מידע מרכזי על אודות נכסיו ומצבו הכלכלי. לכן, אין ליטול מידו של הנאמן את הכלי המרכזי העומד לרשותו לצורך ביצוע תפקידו, אלא בנסיבות מיוחדות, שבהן הבירור אינו נדרש.

153. (א) עם סיום בדיקת המצב הכלכלי של היחיד ולא יאוחר מתום תשעה חודשים ממועד מינוי הנאמן, יגיש הנאמן לממונה דוח ובו ממצאי לעניין מצבו הכלכלי של היחיד והנסיבות שהובילו למצבו (בפרק זה – דוח ממצאי הבדיקה).
- (ב) הממונה רשאי לדחות את המועד להגשת דוח ממצאי הבדיקה אם סבר כי יש הצדקה לכך עקב מורכבות הבדיקה או בשל אי-שיתוף פעולה מצד היחיד, לרבות בשל אי-הגשת דוח בידי היחיד לפי סעיף 145.
- (ג) דוח ממצאי הבדיקה יתייחס בין השאר לאלה:
- (1) נכסי קופת הנשייה;
 - (2) תביעות החוב שאישר הנאמן, ותביעות חוב תלויות ועומדות;
 - (3) פעולות שביצע הנאמן במהלך תקופת הבדיקה;
 - (4) פעולות שביצע היחיד הנחזות להיות פעולות להעדפת נושים, לגרירת נכסים מקופת הנשייה או לברחת נכסים, כמשמעותן בסימן ב' לפרק ב' בחלק ד';
 - (5) פעולות היחיד והנסיבות שבשלהן נוצרו החובות;
 - (6) התנהלות היחיד במהלך התקופה שבה נערכה בדיקת מצבו הכלכלי.
 - (7) מקצועו והשכלתו של היחיד.
- (ד) הנאמן ימסור העתק מהדוח ליחיד ויודיע לנושים על הגשתו; כל נושה רשאי לעיין בדוח.
- (ה) היחיד רשאי להעביר לממונה את התייחסותו לדוח באופן ובמועד שיקבע השו.
- (ו) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין דוח ממצאי הבדיקה ובכלל זה לעניין אופן עריכת הדוח והפרטים שייכללו בו, ולעניין ההודעה לנושים על הגשת הדוח וזכות העיון בו.

ד ב ר י ה ס ב ר

לבצע בדיקה מעמיקה בעניינו של היחיד. יודגש כי מדובר בתקופה מרבית. ואין מניעה לכך שהנאמן יגיש את הדוח קודם לכן, אם בשל הנסיבות נדרשה לו תקופת בדיקה קצרה יותר.

במקרים מורכבים או כאשר היחיד אינו משתף פעולה עם ההליכים, מוצע כי הממונה יוכל לדחות לנאמן את מועד הגשת הדוח.

דוח ממצאי הבדיקה מהווה את התשתית העובדתית העיקרית לקביעת תכנית השיקום הכלכלי של היחיד. על כן, מוצע לכלול בו פרטי מידע הרלוונטיים להצעת הממונה לצו לשיקום כלכלי לפי פרק ח' לחלק זה, ולשיקולים שבית המשפט ישקול כדי להחליט לגבי תקופת התשלומים, גובה צו התשלומים ועוד. מסיבה זו, ליחיד ולנושיו עניין רב בתוכן הדוח. לכן מוצע לקבוע כי העתק מהדוח יימסר ליחיד וכי כל נושה יהיה רשאי לעיין בו.

עוד מוצע לקבוע כי היחיד יוכל להעביר את התייחסותו לדוח לממונה, באופן ובמועד שיקבע השו. זאת מאחר שהדוח מתמקד ביחיד ובפעולותיו וראוי שבמקרה שהממונה מציע צו לשיקום כלכלי, תיפרש לפניו התמונה המלאה, גם מנקודת מבטו של היחיד.

להשלמת התמונה יובהר כי לפי סעיף 281 לחוק המוצע ניתן לזמן את היחיד גם לחקירה בצו של בית המשפט, כאשר הדבר נדרש.

סעיף 153 מוצע כי בסיומה של תקופת הבדיקה יגיש הנאמן דוח על אודות ממצאי הבדיקה. בדוח זה על הנאמן לפרט את מלוא ממצאיו לגבי מצבו הכלכלי של היחיד, מקצועו והשכלתו והנסיבות שהובילו אותו למצבו. על הנאמן לפרט בדוח גם פרטים בדבר התנהלותו של היחיד במהלך תקופת הביניים. כמו כן, יכלול הדוח התייחסות לפעולות של היחיד שהנאמן סבור כי הן עלולות כדי העדפת נושים, גרירת נכסים מנכסי קופת הנשייה או הברחת נכסים. נתון זה, ונתונים נוספים, יובאו בחשבון בעת קביעת התכנית לשיקום כלכלי.

על פי המוצע, יידרש הנאמן לפרט בדוח גם פעולות נוספות שביצע במהלך תקופת הבדיקה, דוגמת בדיקת תביעות חוב ופעולות אחרות לכינוס נכסי קופת הנשייה.

כדי שתגובת תכנית לשיקום כלכלי מהר ככל האפשר, מוצע לקבוע כי על הנאמן להגיש את דוח ממצאי הבדיקה בתוך תשעה חודשים ממועד מינויו. מדובר בתקופת זמן לא קצרה, אך זו נדרשת לנאמן בהתחשב בכך שעליו

סימן ג': הצעת הממונה לצו לשיקום כלכלי והדיון בה

154. (א) הממונה יגיש לבית המשפט, בתוך 60 ימים מהמועד שמסר לו הנאמן את דוח ממצאי הבדיקה, הצעת תכנית לשיקומו הכלכלי של היחיד (בסימן זה – הצעת הממונה).

(ב) הצעת הממונה תכלול התייחסות לכל העניינים שיש לכלול בצו לשיקום כלכלי לפי פרק ח', וכן את הממצאים שעל בסיסם גובשה ההצעה ובכלל זה –

(1) הממצאים לפי דוח ממצאי הבדיקה;

(2) התקיימות תנאים שבשלהם יש להטיל על החייב חובת תשלומים לפי סימן ב' לפרק ח' או לתת לו הפטר לאלתר לפי סימן ג' לפרק האמור;

(3) התקיימות תנאים שבשלהם ניתן להאריך או לקצר את תקופת התשלומים לפי סעיף 163.

(ג) הממונה ימסור ליחיד את הצעתו, יודיע לנושים על הגשת ההצעה ויעמידה לעיונם; השר יקבע הוראות לעניין זכות העיון לפי סעיף קטן זה.

155. היחיד והנושים רשאים להגיש לבית המשפט את תגובתם להצעת הממונה במועד ובאופן שיקבע השר. תגובת היחיד והנושים להצעת הממונה

סימן ד': הוראות שונות לתקופת הביניים

156. (א) עם מתן צו לפתיחת הליכים או בהקדם האפשרי לאחר מכן יקבע הממונה דמי מחיה כהגדרתם בסעיף 162(א) שיוקצו ליחיד מעת לעת במהלך תקופת הביניים, מהשתכרותו מעבודה או מכל מקור אחר. תשלום דמי מחיה בתקופת הביניים

ד ב ר י ה ס ב ר

סימן ד': הוראות שונות לתקופת הביניים

סעיף 156 עם מתן הצו לפתיחת הליכים עוברים כל נכסי היחיד לניהולו של הנאמן. נכסים אלה כוללים גם נכסים וכספים נוספים שיקבל היחיד עד לסיומם של הליכי חדלות הפירעון. לכן, גם הכנסתו השוטפת של היחיד אמורה לכאורה לעבור לניהולו של הנאמן. מצב זה עלול היה להשאיר את היחיד בלא אמצעי מחיה.

כדי לאפשר ליחיד לחיות בכבוד גם בתקופת הביניים, מוצע לקבוע כי במהלך תקופה זו, יקצה הממונה ליחיד, מעת לעת, סכום לצורכי מחייתו ומחיית התלויים בו. סכום זה יוקצה ליחיד מהשתכרותו מעבודה או מהשתכרותו ממקור אחר, ויכונה על פי המוצע "דמי מחיה".

חלופה אחרת לדאגה לצורכי מחייתו של היחיד היא באמצעות החרגת הכנסתו השוטפת של היחיד, כולה או חלקה, מנכסי קופת הנשייה. במצב זה, היחיד יקבל את משכורתו לידיו, יותיר בידו את דמי המחיה, ויעביר תשלומים עתיים לנאמן כפי שיוורה הממונה. שתי חלופות אלה מבוססות על הוראות סעיף 111 לפקודת פשיטת הרגל.

כמו כן, מוצע להבהיר כי הממונה אינו רשאי לקבוע כי גם גמלה שמקבל היחיד מכוח סעיפים 303 או 311 לחוק הביטוח הלאומי (שליפיהם גמלה אינה ניתנת להעברה או עיקול ואינה מוקנית לנאמן או לממונה בהליכי חדלות פירעון) תיכלל בנכסי קופת הנשייה. עם זאת, גמלה כאמור תובא בחשבון כהכנסה בקביעת דמי המחיה של היחיד.

סימן ג': הצעת הממונה לצו לשיקום כלכלי והדיון בה

כללי כללי
סימן זה עוסק בהצעת הממונה לבית המשפט לגבי תוכנו של הצו לשיקום כלכלי. דוח ממצאי הבדיקה של הנאמן כולל את התשתית העובדתית הנדרשת לגיבוש התכנית לשיקום כלכלי אך אינו כולל המלצה או הצעה לגבי תכנית השיקום שיש לגבש על בסיס תשתית עובדתית זו. הסיבה לכך היא שהכרעה לגבי תכנית השיקום ופריטה היא הכרעה ערכית המאזנת בין אינטרס הנושים לבין אינטרס היחיד. לכן אין זה ראוי שהנאמן, שהוא גורם פרטי, ימליץ עליה לבית המשפט.

לאור האמור מוצע להפקיד בידי הממונה את הסמכות לגבש הצעת תכנית לשיקום כלכלי של יחיד ולהגישה לבית המשפט. לגיבוש ההצעה בידי הממונה יתרון נוסף והוא ראיית הרוחב שיש לו לגבי כלל החייבים בהליכי חדלות פירעון.

סעיפים סעיפים
154 ו-155 את הצעתו בתוך 60 ימים מהיום שקיבל מהנאמן את דוח ממצאי הבדיקה. קציבת לחות הזמנים נועדה להביא לכך שלחייב תיקבע תכנית לשיקום כלכלי במהירות האפשרית.

את ההצעה שגיבש הממונה עליו להעביר ליחיד וכן להודיע לנושים על הגשתה ולהעמידה לעיונם. היחיד והנושים רשאים להגיש לבית המשפט את תגובתם להצעת הממונה במועד ובאופן שיקבע השר.

(ב) הממונה רשאי להורות כי השתכרותו של היחיד מעבודה או מכל מקור אחר שממנה משולמים דמי המחיה, כולה או חלקה, לא תהיה חלק מנכסי קופת הנשייה וכי היחיד יותיר בידי את דמי המחיה ויעביר לנאמן את היתרה בתשלומים עתיים באופן שיורה הממונה.

(ג) אין בהוראת סעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיפים 303 או 311 לחוק הביטוח הלאומי או מהוראה בחיקוק אחר המחילה את הסעיפים האמורים או הקובעת הסדר דומה להסדר הקבוע בהם.

(ד) בית המשפט רשאי, לאחר שנתן לנושים הזדמנות להשמיע את טענותיהם, לאשר לנאמן להעביר לידי היחיד סכומים נוספים מתוך נכסי קופת הנשייה הדרושים ליחיד או לתלויים בו, אם מצא כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין.

(ה) הממונה רשאי, מיוזמתו או לבקשת היחיד או נושה, לשנות את גובה דמי המחיה ואופן תשלומם אם מצא כי השתנו הנסיבות או התגלו עובדות חדשות המצדיקות זאת.

157. השר יקבע כללים לחישוב דמי המחיה בהתאם להוצאות המחיה הבסיסיות הדרושות ליחיד ולתלויים בו כדי להתקיים בכבוד (בחלק זה – כללי המחיה בכבוד). כללי דמי מחיה בכבוד

158. (א) הממונה יורה על הפעלת עסקו של היחיד במהלך תקופת הביניים, לבקשת היחיד או בהסכמתו, אם שוכנע כי הפעלת העסק לא תפגע בשיקומו הכלכלי של היחיד או בנושיו, ורשאי הוא להתנות את הפעלת העסק בתנאים ולקבוע מגבלות בהפעלתו כדי להבטיח את עניינם של הנושים.

ד ב ר י ה ס ב ר

בנוסף, העדרם של כללי מובנים לחישוב דמי מחיה ונתונים סטטיסטיים ולוונטיים מביא לא אחת לקביעת תשלום שאינו מתאים באמת ליכולותיו של החייב. מקרים אלה גוררים בעקבותיהם התדיינויות משפטיות רבות המכבידות על החייב ועל המערכת.

כדי לפתור קושי זה, מוצע להסמיך את שר המשפטים לקבוע כללים לחישוב דמי המחיה, בהתאם להוצאות המחיה הבסיסיות הדרושות ליחיד ולתלויים בו לצורך קיום בכבוד. מוצע לקרוא לכללים אלה – כללי המחיה בכבוד.

קביעתם של כללים ברורים לחישוב דמי המחיה תגדיל את השוויון בין היחידים ותפחית את העומס המוטל על המערכת המקדישה משאבים רבים לנושא. בהקשר זה יש לציין כי לאחרונה הוגש לשרת המשפטים דוח הוועדה לבחינת תכנית הפירעון בהליך פשיטת הרגל העוסק בנושא זה ומציע כללים מובנים לחישוב דמי המחיה. הוועדה, בראשותו של פרופ' רון חריס, מונתה בידי הכונס הרשמי ביום ד' באייר התשע"ד (4.5.2014) והגישה לשרה את מסקנותיה ביום ד' בטבת התשע"ו (16.12.2015). הדוח מבוסס על עבודת מטה מקיפה בנושא זה שנערכה בידי הכונס הרשמי.

158 סעיף 158 אם יחיד שניתן לו צו לפתיחת הליכים הוא בעליו של עסק, יכולה להיות להמשך הפעלתו של העסק תועלת לנושים ולקופת הנשייה. בנוסף, להפעלת העסק גם חשיבות אישית וסוציאלית שהיא מעבר לתועלת הכלכלית שניתן להפיק מהפעלתו.

להסבר בדבר דרך קביעת דמי המחיה והתשלומים העתיים ראו דברי ההסבר לסעיף 162 להצעת החוק.

מוצע להסמיך את בית המשפט, לאחר שנתן לנושים הזדמנות להשמיע את טענותיהם, לאשר לנאמן להעביר לידי היחיד סכומים נוספים מתוך נכסי קופת הנשייה הדרושים ליחיד או לתלויים בו. הוראה זו נדרשת משום שתקופת הביניים צפויה להימשך קרוב לשנה, ובמהלכה יכולות להיווצר נסיבות שבהן היחיד והתלויים בו זקוקים לסכומים נוספים. מתן הסמכות לפי סעיף זה לבית המשפט, ומתן האפשרות לנושים להביע את עמדתם, נובעת מכך שהעברת סכומים אלה נוגסת בנכסי קופת הנשייה ופוגעת בנושים.

מוצע כי הממונה יוסמך לשנות את גובה דמי המחיה לבקשת היחיד או ביוזמתו, בשל שינוי נסיבות או בשל גילוי עובדות חדשות המצדיקות זו. הוראה זו מאפשרת לממונה את הגמישות המתחייבת מאופיים של הליכי חדלות הפירעון ומשכם.

157 סעיף 157 על גובה דמי המחיה ליצור איוון בין צרכיו של היחיד ומשפחתו להתקיים בכבוד, ובין זכותם של הנושים.

קביעת גובה דמי המחיה דורשת מומחיות וידע שלא תמיד נמצאים בידי הנאמן, הממונה או בית המשפט. עובדה זו, יחד עם העדרם של קריטריונים או אמות מידה אחידים בדיון הקיים לקביעת דמי המחיה, גרמה לכך שנוצרו פערים בגובה התשלום של חייבים בעלי מאפיינים אובייקטיביים דומים.

(ב) הממונה רשאי להורות על הפעלת עסקו של היחיד במהלך תקופת הביניים, בידי הנאמן או מי מטעמו, גם בלא הסכמת היחיד, אם שוכנע כי ההפעלה תשיא את שיעור החוב שייפרע לנושים.

(ג) על הפעלת עסקו של היחיד יחולו הוראות סימן ב' לפרק ז' בחלק ב', בשינויים המחויבים.

159. לנאמן תהיה נתונה הסמכות לבטל חוזה קיים כהגדרתו בסעיף 66 שהיחיד הוא צד לו, בהתאם להוראות סעיף 67, ויחולו לעניין זה הוראות סעיפים 69, 70, 73 ו-74(א), בשינויים המחויבים.

160. במהלך תקופת הביניים לא יממש הנאמן נכס מנכסי קופת הנשייה ולא יפעל לחלוקת הנכסים כאמור אלא באישור מראש מאת הממונה.

זכות הנאמן לבטל חוזה קיים שאין עילה לביטולו

מימוש נכסי קופת הנשייה וחלוקתם באישור הממונה

פרק ח': צו לשיקום כלכלי

סימן א': תוכן הצו

161. (א) לאחר הגשת הצעת הממונה לפי סעיף 154, ולאחר שקיים דיון בהצעתו, יקבע בית המשפט, בהקדם האפשרי, בצו לשיקום כלכלי שיתן, תכנית לפירעון חובותיו של היחיד ולשיקומו הכלכלי.

(ב) בצו לשיקום כלכלי יקבע בית המשפט, בין השאר, הוראות בעניינים אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

יפגעו באפשרות לשיקומו הכלכלי של היחיד. מנגד, ייתכנו מצבים שבהם אין כל טעם להשהות את מימוש הנכסים. על כן מוצע שלא למנוע את מימוש הנכסים בתקופת הביניים אלא לקבוע כי הדבר ידרוש אישור מראש מאת הממונה.

פרק ח': צו לשיקום כלכלי

סימן א': תוכן הצו ויישומו

כללי תכליתו העיקרית של הליך חדלות הפירעון מבחינת היחיד היא ההפטר. ההפטר פוטר את היחיד מחובותיו ומאפשר לו לפתוח דף חדש בחייו ולהשתלב מחדש בחיי הכלכלה. שניים מהנושאים העיקריים שבהם שונה הצעת החוק מהדין הקיים הם ההפטר והתכנית לשיקום כלכלי של היחיד. זאת בשל קשיים בדין הקיים שעליהם נעמוד בקצרה מיד.

לפי הדין הקיים הכרזת פשיטת הרגל אינה כוללת התייחסות להפטר. כך, עם מתן צו פשיטת הרגל מוקנים נכסי החייב לנאמן שתפקידו לממשם ולחלק את תמורתם לנושיו (סעיף 124 לפקודת פשיטת הרגל). הכנסתו השוטפת של היחיד עוברת לנאמן או לחלופין נותרת אצלו והוא צריך לשלם ממנה תשלומים עתיים לנאמן (סעיף 111 לפקודה האמורה).

לפי הדין הקיים ההפטר הוא הליך נוסף ונפרד שניתן לנקוט בו לאחר מתן צו פשיטת רגל. פושט הרגל רשאי לבקש מבית המשפט הפטר בכל עת (סעיף 61 לפקודה האמורה). אם בית המשפט נענה לבקשת החייב הוא רשאי לתת לו צו הפטר (סעיף 62 לפקודה האמורה). דרך נוספת לקבלת הפטר היא פנייה של הכונס הרשמי לבית המשפט

מאחר שיש בהמשך הפעלת העסק תועלת בעבור היחיד שאינה בהכרח תועלת כלכלית מוצע לקבוע כי אם היחיד מעוניין בהפעלת העסק, הרי שאין צורך להראות כי הפעלת העסק תגדיל את קופת הנשייה ודי בכך שהממונה שוכנע כי לא יהיה בהפעלה כדי לפגוע בשיקומו הכלכלי של היחיד או בנושיו. הממונה רשאי להתנות את הפעלת העסק בתנאים ולהטיל מגבלות על הפעלתו, כדי להבטיח שהפעלת העסק לא תפגע בנושים.

לעומת זאת כאשר היוזמה להפעלת העסק אינה מגיעה מכיוונו של היחיד, הרי שיש להראות כי הפעלה זו תשיא את שיעור החוב שייפרע לנושים. זאת כדי למנוע מצב שבו היחיד יפעיל את עסקו לחינם. במקרים כאלו מוצע לאפשר את הפעלת העסק גם על ידי הנאמן או אדם מטעמו, אם היחיד אינו מעוניין בהפעלה. זאת, משום שכפיית היחיד להפעיל את עסקו בניגוד לרצונו אינה ראויה.

מוצע להחיל על הפעלת עסקו של היחיד את הוראות סימן ב' לפרק ז' בחלק ב' להצעת החוק, העוסקות בהפעלתו של תאגיד.

סעיף 159 מוצע לקבוע לעניין חוזים שהיחיד הוא צד להם הוראה מקבילה לזו שמוצע לקבוע בסעיף 96 להצעת החוק, המקנה לנאמן סמכות לביטול חוזים בהליכי פירוק של תאגיד.

סעיף 160 תקופת הביניים היא תקופה זמנית שבמהלכה יש להסדיר את ניהול נכסיו והכנסותיו של היחיד עד למתן הצו לשיקום כלכלי המתווה את הליך שיקומו וניהול נכסיו של היחיד. לכן יש צורך לנקוט זהירות ביחס למימוש נכסי היחיד בתקופה זו כך שלא

(1) חובת תשלומים שתחול על היחיד ותיקבע בהתאם להוראות סימן ב' (בחלק זה – חובת התשלומים), ובכלל זה הוראות לעניין גובה התשלומים והתקופה שבה תחול חובת התשלומים (בחלק זה – תקופת התשלומים), ואולם אם מתקיימים ביחיד התנאים למתן הפטר לאלתר לפי סימן ג', יורה בית המשפט בצו לשיקום כלכלי על הפטר לאלתר של היחיד;

(2) הנכסים שייכללו בנכסי קופת הנשייה בהתאם להוראות סעיף 164, ובהפטר לאלתר – בהתאם להוראות סעיף 167(ב);

ד ב ר י ה ס ב ר

הקבועה בסעיף 163 להצעת החוק פוטר את היחיד מיתרת חובותיו. לכן, בתכנית התשלומים כלול למעשה גם ההפטר של היחיד מחובותיו – אם יעמוד בתכנית.

להלן רשימת העניינים שאליהם יש להידרש במסגרת הצו לשיקום כלכלי:

א. חובת התשלומים שתחול על היחיד, ובכלל זה גובה התשלומים והתקופה שבמהלכה ישלמו. קביעת תקופת התשלומים והיקף ההכנסות העתידיות שגייעו לידי היחיד תלויים במצבו הכלכלי והתנהלותו של היחיד. כאשר אין טעם בהטלת חובת תשלומים על היחיד – מאחר שפוטנציאל ההשתכרות שלו מאפשר לו לספק רק את צרכיו הבסיסיים – בית המשפט רשאי שלא להטיל עליו חובת תשלומים ולתת לו הפטר לאלתר. עניינים אלה יוסברו בהרחבה בדברי ההסבר לסעיפים 162 עד 163 ו-167 להצעת החוק.

ב. אילו נכסים מנכסיו של היחיד ייכללו בנכסי קופת הנשייה. הוראות בעניין נכסים אלה צריכות להתייחס הן לנכסים הקיימים של היחיד והן לנכסים שגייעו לידיה במהלך תקופת התשלומים, ולעתים גם לאחריה.

ג. אופן מימוש נכסי קופת הנשייה.

ד. ההגבלות שיחולו על היחיד – ההגבלות ותכליתן מפורטות בסימן א' לפרק ז' כמפורט לעיל בדברי ההסבר לאותו סימן. מאחר שבשלב זה של ההליכים כבר מצוי בידי בית המשפט מידע מלא על התנהלות היחיד, מוצע לקבוע כי ההגבלות לא יוטלו על כל יחיד באופן גורף אלא לפי החלטה פוזיטיבית של בית המשפט. זאת אם מצא כי ההגבלות נחוצות לצורך הגנה על הנושים או כדי למנוע מהיחיד להגדיל את חדלותו פירעונו.

ה. קביעת חובה להשתתפות בתכנית המכשירה את היחיד להתנהלות כלכלית נכונה. בחלק מהמקרים, קריסתו הכלכלית של היחיד נובעת מטעויות בהתנהלות כלכלית. טעויות אלה נגרמות לא אחת מהעדר ידע, במקרים אלה, חלק משמעותי משיקומו הכלכלי של היחיד יתבצע באמצעות הקניית כלים להתנהלות כלכלית נכונה שסייעו לו שלא לשוב להליכי חדלות הפירעון. לשם כך מוצע כי בית המשפט יהיה רשאי לכלול במסגרת הצו לשיקום כלכלי חובת הכשרה להתנהלות כלכלית נכונה ליחיד, אם מצא כי הדבר נחוץ לצורך שיקומו הכלכלי. בכוונת משרד המשפטים לקבוע מנגנון מסודר להכשרות כלכליות אלה.

אם סבר כי אין בהמשך ההליכים כדי להביא תועלת לנושים (סעיף 67 לפקודה האמורה).

הדין הקיים אינו קובע מהי התקופה שבסיומה ניתן לקבל את ההפטר. אין גם כל הוראה אחרת שתכווין את שיקול דעתו של בית המשפט בקביעת מועד ההפטר.

זאת ועוד, כיום, היחיד אינו יודע במועד מתן צו פשיטת הרגל מה נדרש ממנו כדי לקבל את ההפטר משום שאין כל קריטריון ברור לכך. העדרו של אופק ברור להפטר פוגע בהבנתו של החייב את מבנה ההליכים ובתמריץ שלו לשתף פעולה. הוא פוגע גם בתמריץ של היחיד לפתוח בהליכים, גם אם הוא חדל פירעון.

החוק המוצע מבקש לחולל שינוי מהותי בנושא זה, ולקבוע בשלב מוקדם ככל האפשר תכנית ברורה ומוגדרת לפירעון חובותיו של היחיד וכן את מועד ההפטר. הצו לשיקום כלכלי נועד לתכלית זו. הוא קובע תכנית לפירעון חובותיו של היחיד ושיקומו הכלכלי. תכנית הפירעון קובעת מה יהיה גובה התשלום החדרשי של היחיד לקופת הנשייה, וכמה זמן תימשך תקופת התשלומים. עם עמידתו של היחיד בחובות שהוטלו עליו לפי הצו, יהיה היחיד זכאי להפטר מחובותיו. כך, נקבע מועד ההפטר כבר בצו לשיקום כלכלי. בנוסף, מבקש החוק המוצע לקבוע קריטריונים אחידים וברורים שעל בסיסם יקבע בית המשפט את תכנית השיקום שלפיה ייקבע מועד ההפטר של היחיד.

יש לציין כי קביעת הוראות בנוגע למבנה תכנית השיקום הכלכלי ותוכנה יכולה לסייע לצדדים להגיע להסדר חוב מוסכם. זאת מאחר שהצדדים, היחיד והנושים, יוכלו לצפות את תוכנה של התכנית לשיקום הכלכלי וישתמשו במידע זה כדי לנהל על בסיסו את המשא ומתן להסדר החוב. כך, חיוק הוודאות בהליך תסייע לצדדים להגיע להסדרים מוסכמים.

סעיף 161 הצו לשיקום כלכלי יקבע את התכנית לפירעון חובותיו של היחיד ושיקומו הכלכלי. זו כוללת את חובות העבר של היחיד שישולמו מנכסי היחיד ומההכנסות שגייעו לידיה במשך תקופה שתיקבע בצו. הצו כולל מסגרת ברורה ומלאה לתשלום חובותיו של היחיד, שעם השלמתה יהיה היחיד מופטר מחובותיו. לשם כך, על הצו לכלול הוראות כמפורט להלן.

ויבהר כי המונח הפטר אמנם אינו נכלל בתוכן הצו לשיקום כלכלי, אך ההפטר עצמו מהווה חלק בלתי נפרד מהצו. השלמת חובת התשלומים בתקופת התשלומים

- (3) אופן מימוש נכסי קופת הנשייה;
- (4) הגבלות כאמור בסימן א' לפרק ז' או חלקן, שיחולו על היחיד לתקופה שיורה בית המשפט, אם מצא כי ההגבלות נחוצות לצורך הגנה על הנושים או כדי למנוע מהיחיד להגדיל את חובותיו;
- (5) הכשרה להתנהלות כלכלית נכונה שיעבור היחיד, אם מצא בית המשפט כי הכשרה כאמור נחוצה לצורך שיקומו הכלכלי של היחיד;
- (6) חובות היחיד שלגביהם לא יחול ההפטר בהתאם להוראות סעיף 175.

סימן ב': חובת תשלומים

חובת התשלומים 162. (א) בסעיף זה – וגובהם

"כושר השתכרות" של היחיד – כושר השתכרותו של היחיד מעבודה ומכל מקור אחר המחושב על בסיס כללים שיקבע השר ובהתאם לנסיבותיו האישיות של היחיד; "דמי המחיה" – הסכום הדרוש ליחיד לצורך מחיה בכבוד, שלו ושל התלויים בו, המחושב על בסיס כללי המחיה בכבוד ובהתאם לנסיבותיו האישיות של היחיד.

(ב) בית המשפט יטיל על היחיד חובת תשלומים לקופת הנשייה, בהתאם להוראות אלה:

(1) גובה התשלומים ייקבע על בסיס כושר ההשתכרות של היחיד לאחר שהופחתו ממנו דמי המחיה;

דברי הסבר

חובותיו לפני שהוא זכאי להפטר. לשם כך יש להגדיר מהו כושר ההשתכרות של היחיד, לחייב אותו למצות את כושר השתכרותו ולהעביר את הסכומים בהתאם, למעט את הנדרש לו לצורכי מחייתו, לקופת הנשייה. יודגש כי כושר ההשתכרות של היחיד אינו השתכרותו בפועל אלא מיצוי פוטנציאל ההשתכרות שלו. זאת מאחר שבשלב זה מוטלת עליו החובה להקדיש את יכולותיו לפירעון חובותיו.

פוטנציאל ההשתכרות של אדם הוא נתון שלעתיים קשה לקבוע או להעריך. לכן, מוצע להסמיך את השר לקבוע כללים לחישוב כושר השתכרותו של היחיד. מוצע שהכללים יהיו כלי שיסייע לבית המשפט לקבוע את כושר ההשתכרות של היחיד, אך לא יחליפו את שיקול דעתו של בית המשפט. בית המשפט יתאים את התוצאה המתקבלת מהחלת הכללים לנסיבותיו האישיות של היחיד. זאת בין השאר כדי לקבוע תכנית תשלומים שהיחיד יכול לעמוד בה.

יש לציין, כי דוח ועדת חריס עסק גם בנושא זה והציע כללים מנחים לקביעת כושר השתכרות.

להגדרה "דמי המחיה" – על פי המוצע דמי מחיה הם הסכום הדרוש ליחיד לצורך מחיה בכבוד, שיחושב על בסיס כללי המחיה בכבוד (שקבע השר לפי סעיף 157 להצעת החוק). גם בהקשר זה, הסכום ייקבע בידי בית המשפט על בסיס כללי המחיה בכבוד, אך בית המשפט ישתמש בכללים כללי עזר, ויתאים את התוצאה המתקבלת מהחלתם לנסיבותיו האישיות של היחיד.

1. היקף החובות שמהם יופטר היחיד. הפטר היחיד מחובותיו כולל את רוב חובותיו של היחיד, אך לא את כולם. כפי שיוסבר בהרחבה בדברי ההסבר לסעיף 175 להצעת החוק, יש חובות שלא ניתן לקבל לגביהם הפטר כמו כן, יש חובות שמתן הפטר מהם תלוי בשיקול דעתו של בית המשפט. למרות שצו לשיקום כלכלי אינו פוטר את היחיד מחובות אלה, יש חשיבות רבה בקביעתם של חובות אלה כבר בשלב זה. זאת כדי להעניק ליחיד ולכל בעלי העניין בהליך תמונה ברורה ומלאה לגבי משמעותו של הצו ותוצאותיו.

לאור מרכזיותו של הצו מוצע לקבוע כי הוא יינתן רק לאחר דיון בבית המשפט שבמסגרתו ידון בית המשפט בהצעת הממונה לתכנית לשיקום כלכלי.

סעיף 162 תכנית הפירעון של היחיד מבוססת על הנכסים שנמצאים בבעלותו של היחיד בעת מתן הצו והנכסים שיוקנו לו במהלך התקופה שתיקבע בתכנית. היא מבוססת גם על חובת תשלומים מהכנסתו השוטפת. סעיפים 162 ו-163 לחוק המוצע עוסקים בחובת התשלומים של היחיד וקובעים הוראות לעניין גובה התשלומים ומשך תקופת התשלומים.

לצורך הוראות אלה מוצע, בסעיף 162 להצעת החוק, להגדיר כמה מונחים המשמשים בהן.

להגדרה "כושר השתכרות", של היחיד – חובת התשלומים של היחיד נקבעת על בסיס כושר השתכרותו. נקודת המוצא היא כי על היחיד להקדיש תקופה מסוימת לפירעון

(2) על אף הוראות פסקה (1), לא היו ליחיד חובות שאינם בני הפטר, רשאי בית המשפט לקבוע כי גובה התשלומים ייקבע כשיעור מכושר השתכרותו של היחיד, גם אם הסכום שיוותר בידו עולה על דמי המחיה, אם מצא כי יהיה בכך כדי לתמרץ את היחיד להגדיל את הכנסתו;

(3) אין בהוראת סעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיפים 303 או 311 לחוק הביטוח הלאומי או מהוראה בחיקוק אחר המחילה את הסעיפים האמורים או הקובעת הסדר דומה להסדר הקבוע בהם.

163. (א) תקופת התשלומים תהיה שלוש שנים ממועד מתן הצו לשיקום כלכלי. תקופת התשלומים

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), רשאי בית המשפט לקבוע, בצו לשיקום כלכלי, מטעמים שיירשמו, תקופת תשלומים קצרה משלוש שנים אם התקיימו בחיוב נסיבות אישיות המצדיקות זאת.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (א) רשאי בית המשפט לקבוע, בצו לשיקום כלכלי, תקופת תשלומים ארוכה משלוש שנים אם מצא כי מתקיים אחד מאלה:

(1) במהלך הליכי חדלות הפירעון, היחיד עשה אחד מאלה:

(א) נהג בחוסר תום לב, במטרה לנצל לרעה את ההליכים;

(ב) לא שיתף פעולה עם הנאמן או הממונה;

(ג) הפר את ההגבלות שהוטלו עליו;

(2) ליחיד חוב שמתקיים לגביו אחד מאלה:

(א) הוא נוצר כתוצאה מהתחייבות או התקשרות בעסקה שביצע היחיד בעת שידע או שהיה עליו לדעת כי קיים סיכוי סביר שלא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו;

ד ב ר י ה ס ב ר

בפירות מאמציו. בדרך זו יצאו גם הנושים וגם היחיד נשכרים מהגדלת הכנסתו של היחיד.

בית המשפט לא יוכל לקבוע כאמור אם יש ליחיד חובות שאינם בני הפטר. זאת משום שכל זמן שיש ליחיד חובות שאינם בני הפטר שלא נפרעו, אין מקום להגדיל את ההכנסה שתיוותר בידיו מעבר לדרוש לו לצורכי מחייתו.

סעיף 163 השאלה המרכזית לגבי תקופת התשלומים היא משך התקופה. קביעתו של רכיב זה היא ההכרעה הערכית העיקרית בקביעת תכנית הפירעון והשיקום הכלכלי של היחיד. היא זו שקובעת מתי יופטר היחיד מחובותיו ויוכל לצאת לדרך חדשה.

החוק המוצע מבקש לקבוע כללים מנחים לקביעת תקופת התשלומים. ההצעה קובעת ברירת מחדל לתקופת התשלומים אך מאפשרת לסטות ממנה כאשר נסיבות העניין מצדיקות זאת.

ברירת המחדל היא שמשכה של תקופת התשלומים היא שלוש שנים. שלוש שנים אלה יחד עם התקופה שממועד מתן הצו לפתיחת הליכים ועד למועד קביעת תכנית הפירעון והשיקום הכלכלי מעמידים את התקופה שעד למתן הפטר על כארבע שנים. תקופה זו משקפת איוון ראוי בין זכותם של הנושים להיפרע את חובם וחובתו

חובת התשלומים לקופת הנשייה

הכנסתו השוטפת של היחיד אמורה להיכלל בנכסי קופת הנשייה. לכן, לכאורה היה על הנאמן להעביר ממנה, מעת לעת, את סכום דמי המחיה ליחיד. אלא שדרך פעולה זו קשה ליישום, ואף עלולה לפגוע בעצמאותו של היחיד, שיידרש לבקש מדי חודש את סכום דמי המחיה מהנאמן. לכן מוצע לקבוע כי הכנסתו השוטפת של היחיד לא תהיה חלק מנכסי קופת הנשייה, אלא תועבר לידו היחיד, והוא יידרש להעביר ממנה סכומים עתיים לקופת הנשייה.

על פי המוצע יטיל בית המשפט על היחיד חובת תשלומים רק אם יש ליחיד כושר להשתכרות עודפת, ובהתאם לכושר השתכרותו העודפת. הוראה זו עלולה לפגוע בתמריץ של היחיד להגדיל את הכנסתו, שכן הגדלת הכנסתו של היחיד לא תשפר את מצבו הכלכלי אלא ההכנסה העודפת תעבור לתשלום לנושים. כדי למנוע זאת מוצע לקבוע חריג שיאפשר לבית המשפט לקבוע כי גובה התשלומים שישולמו לקופת הנשייה ייקבע כשיעור מהכנסתו של היחיד, אם מצא בית המשפט כי יהיה בכך כדי לתמרץ את היחיד להגדיל את הכנסתו. כלומר, אחוז מסוים מהסכום שירוויח היחיד בכל חודש ייוותר בידו, גם אם הוא עולה על דמי המחיה, כך שליחיד יהיה חלק

(ב) הוא נוצר כתוצאה מהזנחה חמורה בניהול ענייניו הכלכליים של היחיד;

(ג) מקורו בחובת תשלום פיצויים לפי סעיף 77 לחוק העונשין;

(3) היחיד ביצע פעולה כאמור בסעיפים 219 עד 221 במטרה להעדיף נושה על פני נושים אחרים, לגרוע נכסים מקופת הנשייה או להבריח נכסים;

(4) ניתן לגבי היחיד צו לפתיחת הליכים אחר בשבע השנים שקדמו לתחילת הליכי חדלות הפירעון.

(ד) מצא בית המשפט כי מתקיים תנאי מהתנאים להארכת תקופת התשלומים כאמור בסעיף קטן (ג)1 עד (3), בשל מעשה של היחיד שנעשה בנסיבות חמורות או בחוסר תום לב, רשאי הוא לקבוע תקופת תשלומים שאינה קצובה בזמן.

(ה) מצא בית המשפט כי מתקיימות לגבי היחיד נסיבות כלכליות מיוחדות וחריגות שבשלהן אין זה צודק לקבוע תקופת תשלומים של שלוש שנים בלבד, וכי תקופה זו אינה מביאה לאיזון הראוי בין זכות הנושים לפירעון חובם לבין הצורך בשיקומו הכלכלי של היחיד, רשאי הוא לקבוע תקופת תשלומים ארוכה יותר גם אם לא מתקיימים התנאים שבסעיף קטן (ג).

ד ב ר י ה ס ב ר

ב. התנהלות לא נאותה של היחיד לפני ההליכים, כמו למשל ניסיונות להעדרת נושים, לגרועת נכסים מקופת הנשייה או להברחת נכסים (פסקה (3)).

ג. חובות שיצירתם נגועה בפגם בהתנהלותו של היחיד – למשל, חובות שהיחיד צבר בשעה שידע, או היה עליו לדעת, כי יש סיכוי סביר שלא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו; חוב שנוצר כתוצאה מהזנחה חמורה בניהול ענייניו הכלכליים של היחיד; או חוב שמקורו בפיצוי לנפגע עבירה.

ד. התקיימותן של נסיבות כלכליות מיוחדות שבשלהן אין זה צודק לקבוע חובת תשלומים של שלוש שנים בלבד. כמו כן, ניתן על פי המוצע להאריך את תקופת התשלומים לגבי יחיד שניתן לו צו לפתיחת הליכים בעבר הקרוב, כדי שלא ליצור תמריץ ליחיד להפוך ל"חייב סדרתי".

עוד מוצע כי אם מתקיים תנאי מן התנאים המתוארים לעיל בנסיבות מחמירות, או בחוסר תום לב של היחיד, בית המשפט יוכל לקבוע ליחיד תקופת תשלומים שאינה קצובה בזמן.

הוראות הסעיף המוצע לעניין תום הלב מעבירות את מרכז הכובד בשאלת תום לבו של היחיד מנקודת הכניסה להליכים שהיא היום – ההכרזה עליו כחדל פירעון, לנקודת היציאה – מועד ההפטר. זהו אחד החידושים שבהצעת החוק והוא עולה בקנה אחד גם עם הפסיקה הערכנית (ראו לדוגמה: ע"א 307/12 בלום נ' הכנ"ר (14.08.2012)).

להעברת מרכז הכובד בנושא תום הלב להפטר כמה טעמים עיקריים.

ראשית, טרם מתן הצו לפתיחת הליכים, המידע שנאסף על אודות היחיד הוא מידע בסיסי בלבד. פעמים רבות, בשלב

של היחיד להשקיע מאמץ לפרוע את חובותיו, לבין הרצון בשיקומו הכלכלי של היחיד. היא גם עולה בקנה אחד עם המגמה בעולם בנושא.

קביעת תקופה זו נובעת, בין השאר, מהמעבר מתפיסה שלפיה המצב הכלכלי שאליו הגיע היחיד נגרם באשמתו הבלעדית, לתפיסה הרואה בחדלות הפירעון, בחלק גדול מן המקרים "תאונה כלכלית". בהתאם לגישה זו ניתן לדמות את תקופת התשלומים לחלוקת הנוק מהתממשות הסיכון, בין היחיד והנושים, ואת תקופת התשלומים כסוג של "השתתפות עצמית" בתאונת האשראי שאירעה. בהתאם, התקופה נקבעת מתוך מטרה למצוא שיווי משקל בין החשש מסיכון מוסרי של החייב אם לא יישא כלל באחריות לחדלות הפירעון לבין החשש מהרתעת יתר שתפגע בנכונותם של יחידים ליטול סיכונים ולהביא לפיתוח המשק.

התקופה המוצעת בסעיף קטן (א) היא ברירת המחדל, ובית המשפט רשאי לקצרה אם מתקיימת לגבי היחיד נסיבות אישיות המצדיקות זאת.

בנוסף, מוצע שבית המשפט יהיה רשאי לקבוע תקופה ארוכה יותר בכמה מקרים המפורטים בסעיף קטן (ג) ו-(ה). חלק מהמקרים מבוסס על הסייגים למתן צו הפטר כפי שהם קבועים בדיון הקיים, בסעיף 63(ב) לפקודת פשיטת הרגל, ואחרים נוספו בשל שינויים במבנה ההליך ובתנאי הכניסה אליו. ניתן לחלק מקרים אלה לכמה קטגוריות:

א. התנהלות לא נאותה של היחיד במהלך ההליכים (פסקה (1)) – הוראה זו נועדה לתמרץ את היחיד לשתף פעולה במהלך ההליכים. היא כוללת התנהגות חסרת תום לב של היחיד במהלך ההליכים, במטרה לנצל את ההליכים לרעה, אי-שיתוף פעולה של היחיד עם הנאמן או הפרת ההגבלות שהוטלו על היחיד.

הכללת נכסי
היחיד בקופת
הנשייה בתקופת
התשלומים

164. (א) כל נכס שיוקנה ליחיד בתקופת התשלומים ייכלל בנכסי קופת הנשייה, למעט נכס כאמור בסעיף 217.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), השתכרות היחיד מעבודה או מכל מקור אחר שעל בסיסה נקבעו התשלומים כאמור בסעיף 162(ב), לא יראו אותה כחלק מנכסי קופת הנשייה.

(ג) בית המשפט רשאי להורות כי נכסים מסוימים ייכללו בקופת הנשייה אף אם יוקנו ליחיד לאחר תום תקופת התשלומים.

העברת סכומים
נוספים או נכסים
לידי היחיד

165. (א) הממונה רשאי לאשר לנאמן להותיר בידי היחיד, נוסף על דמי המחיה כאמור בסעיף 162(ב)1), סכומים נוספים מתוך השתכרות היחיד מעבודה או מכל מקור אחר הדרושים ליחיד או לתלויים בו, אם מצא כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין.

(ב) בית המשפט רשאי, לאחר שנתן לנושים הזדמנות להשמיע את טענותיהם, לאשר לנאמן להעביר לידי היחיד סכומים או נכסים מתוך נכסי קופת הנשייה, אם הם דרושים ליחיד או לתלויים בו ובית המשפט מצא כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 164 סעיף זה קובע מהם נכסי היחיד שייכללו בנכסי קופת הנשייה וישמשו לפירעון חובות העבר של היחיד. נכסים אלה כוללים את נכסי היחיד החל ממועד מתן הצו לפתיחת הליכים ואת כל הנכסים שיגיעו לידי עד סיומה של תקופת התשלומים שנקבעה לפי סעיף 163 לחוק המוצע.

הקבלה זו יוצרת מתאם בין תקופת התשלומים לתקופה שבה הנכסים שיוקנו ליחיד, ייכללו בנכסי קופת הנשייה. הטעם לכך הוא שכלל נקודת האזיון בין פירעון חובות העבר לבין יציאתו של היחיד לדרך חדשה זהה לגבי תקופת התשלומים ולגבי התקופה שבה ייכללו נכסי היחיד בקופת הנשייה.

עם זאת, ייתכנו מקרים שבהם יש טעם לקבוע תקופה ארוכה יותר לעניין הכללת הנכסים שיגיעו לידי החייב בקופת הנשייה. כך לדוגמה, אם היחיד עתיד לקבל סכום כסף גדול בעתיד ובית המשפט מוצא כי לא יהיה זה נכון שסכום זה לא ישמש לתשלום חובות העבר. לכן, מוצע להקנות לבית המשפט סמכות לקבוע כי נכסים מסוימים ייכללו בנכסי קופת הנשייה גם אם יוקנו ליחיד לאחר תום תקופת התשלומים.

סעיף 165 הותרת חלק מהכנסתו השוטפת של היחיד בידי נועדה לאפשר לו להמשיך להתקיים בכבוד במהלך תקופת התשלומים. לעתים הסכומים הנותרים בידי היחיד (דמי המחיה) אינם מספיקים ויש לו צורך בסכומים נוספים. הסעיף המוצע קובע את מנגנון האישור הנדרש לשם העברת סכומים נוספים ליחיד.

מוצע לקבוע כי אם הכנסתו השוטפת של היחיד מספיקה לצרכים הנוספים של היחיד, אזי די באישור הממונה לכך. זאת משום שהותרת סכומים מההכנסה השוטפת בידי היחיד משולה לשינוי זמני בתשלום החודשי, שאותו מוסמך הממונה לערוך.

זה לא ניתן לדעת אם חובותיו של היחיד נצברו בתום לב. לאחר מתן הצו נפתחת תקופת בדיקה, שבמסגרתה בודק הנאמן, בין השאר, את הנסיבות שהובילו לקריסתו הכלכלית של היחיד. לכן, מתאים לקיים את הדיון המהותי בשאלת תום לבו של היחיד בשלב מאוחר יותר בהליך.

שנית, תכליתו של הליך חדלות הפירעון אינה רק ההפטר אלא גם ניהול חובותיו ונכסיו של היחיד בצורה קולקטיבית, תוך הגנה על נושים קיימים ועל נושים פוטנציאליים מפני העמקת חדלות הפירעון ויצירת חובות חדשים. ניהול הליך קולקטיבי יעיל יותר מניהול הליכי גבייה בידי כל נושה בנפרד, במיוחד אם נכסי היחיד אינם מספיקים לפירעון חובותיו לכל הנושים. לעניין תכליות אלה אין הבדל בין חייב תם לב לחייב שאינו תם לב.

שלישית, העברת הדיון בתום הלב לשלב מתן הצו לשיקום כלכלי מאפשרת לבית המשפט לבחור נקודת איוון המתאימה לנסיבותיו של היחיד שעניינו נדון לפניו. מניעת כניסה להליך מיחיד שצבר את חובותיו בחוסר תום לב, היא פתרון שאינו מאפשר גמישות. ניתן להניח שיש יחידים שחוסר תום הלב שלהם בצבירת החובות היה כה חמור, עד שמוצדק שלא להעניק להם הפטר כלל. לעומת זאת, קיימים יחידים שחוסר תום לבם מצדיק את הארכת התקופה עד מתן ההפטר, אך לא את מניעתו. ההסדר המוצע בהצעת החוק מאפשר לבית המשפט לקחת בחשבון את חוסר תום לבו של היחיד ביצירת חובותיו בשלב מתן הצו לשיקום כלכלי, ולהכריע מהו האיוון הנכון לגבי אותו יחיד.

רביעית, לפי הצעת החוק, הצו הפותח את ההליכים לבקשת יחיד יינתן בידי הממונה, ואין זה ראוי לאפשר לערכאה מינהלית לנעול בפני יחיד את שער הכניסה להליכי חדלות הפירעון.

להשלמת התמונה יצוין כי החוק המוצע מחריג מתחולת ההפטר חובות מסוימים אשר בשל האופן שבו נצברו, אין הצדקה לתת מהם הפטר (ראו דברי ההסבר לסעיף 175 להצעת החוק).

166. (א) לא העביר היחיד תשלום מהתשלומים במועד, רשאי בית המשפט, לבקשת הנאמן, להורות למי שמשלם ליחיד את ההכנסה שממנה על היחיד לשלם את התשלומים, להעבירה, במהלך תקופת התשלומים, ישירות לנאמן.

(ב) הורה בית המשפט כאמור בסעיף קטן (א), יעביר הנאמן לקופת הנשייה את התשלומים בהתאם להוראות הצו לשיקום כלכלי ואת היתרה יעביר לידיו של היחיד.

סימן ג': הפטר לאלתר

167. (א) יחיד שכושר ההשתכרות שלו אינו עולה על דמי המחיה ולא מתקיים לגביו תנאי מהתנאים שבשלהם ניתן להאריך את תקופת התשלומים לפי סעיף 163(ג), לא יטיל עליו בית המשפט חובת תשלומים וייתן לו הפטר כאמור בפרק ט', לאלתה.

(ב) נתן בית המשפט ליחיד הפטר לאלתה, רשאי הוא להורות כי כל הנכסים שיוקנו ליחיד בתקופה שיורה ושלא תעלה על שלוש השנים ממועד מתן הצו לשיקום כלכלי, או חלק מהנכסים כאמור, ייכללו בנכסי קופת הנשייה, בכפוף למגבלות שבסעיף 164(א) ו-(ב).

(ג) הפטר לאלתה יינתן ליחיד לא יותר מפעם אחת בשבע שנים.

(ד) בסעיף זה, "כושר השתכרות" ו"דמי המחיה" – כהגדרתם בסעיף 162(א).

סימן ד': יישום הצו לשיקום כלכלי ושינויי

168. הנאמן יפעל ליישום הצו לשיקום כלכלי ויפקח על עמידתו של היחיד בתנאי הצו.

יישום הצו
לשיקום כלכלי

ד ב ר י ה ס ב ר

התנאי הראשון הוא כי אין ליחיד כושר להשתכרות עודפת. במקרה זה אין לנושים כל תועלת בהמשך ניהול ההליכים משום שפוטנציאל ההכנסה של היחיד כה נמוך עד שיש בו רק כדי לספק את צרכיו שלו ושל התלויים בו.

התנאי השני הוא תנאי ערכי והוא כי לא מתקיים לגבי היחיד אחד מהמקרים המאפשרים להאריך את תקופת התשלומים. התקיימות מקרים אלה מלמדת על פגם בהתנהלותו של היחיד ועל כן אין זה ראוי שהוא יזכה במקרה זה להפטר מידי.

התנאי השלישי הוא שהיחיד לא קיבל הפטר לאלתה בשבע השנים האחרונות. תנאי זה מוצע כדי לא לעודד ניצול לרעה של ההליכים.

ככלל, ההפטר לאלתה פוטר את היחיד מכל חובותיו, בכפוף למימוש נכסיו כפי שהם במועד ההפטר. עם זאת, ייתכנו מקרים שבהם אין ליחיד כושר להשתכרות עודפת אך הוא עתיד לקבל נכסים בעתיד. במקרים אלה רשאי בית המשפט להורות כי נכסים אלה יוחרגו מתחולת ההפטר ולכשיגיעו לידי היחיד, ייכללו בנכסי קופת הנשייה. הוראה זו נועדה לאפשר לבית המשפט גמישות ביצירת איזון בין שיקומו של היחיד ליכותם של הנושים להיפרע את חובם. בכל מקרה לא יורה בית המשפט כאמור לעניין נכסים שממילא אין לכלול בנכסי קופת הנשייה, מאחר שהם דרושים לקיומו הבסיסי של היחיד.

סימן ד': יישום הצו לשיקום כלכלי ושינויי

סעיף 168 מוצע כי הנאמן יפעל ליישום הצו לשיקום כלכלי ויפקח על עמידת היחיד בתנאיו. זאת כחלק מתפקידו לנהל את הטיפול היומיומי בהליכי חדלות

לעומת זאת, אם נדרש להעביר ליחיד סכומים או נכסים מנכסי קופת הנשייה, מוצע לקבוע כי יידרש לשם כך אישור של בית המשפט. האישור יינתן רק לאחר שנתן לנושים הזדמנות להביע את עמדתם. העברת נכסים מנכסי קופת הנשייה לידי היחיד מעבירה לידי נכסים המיועדים לצורך פירעון חובותיו, ולכן מדובר בהחלטה משמעותית יותר ומוצע להותירה לשיקול דעתו של בית המשפט.

סעיף 166 על פי ההסדר המוצע בסימן זה, הכנסתו של היחיד אינה מהווה חלק מנכסי קופת הנשייה, אלא שייכת ליחיד והוא נדרש להעביר ממנה סכומים עתיים לקופת הנשייה. הסדר זה נקבע מטעמי יעילות ובמטרה לשמור על כבודו ועצמאותו של היחיד. ואולם אם היחיד אינו עומד בחובתו להעביר את התשלומים, אין הצדקה לדבוק בהסדר זה.

לכן מוצע להסמיך את בית המשפט, לבקשת הנאמן, להורות למי שמשלם ליחיד את ההכנסה שממנה עליו לשלם את התשלומים, להעבירה ישירות לידי הנאמן, אם היחיד אינו עומד בחובת התשלומים שלו. במקרה כזה הנאמן יעביר ליחיד מעת לעת את הסכומים הדרושים לו למחיתו.

סימן ג': הפטר לאלתה

סעיף 167 מוצע להסמיך את בית המשפט להעניק ליחיד הפטר לאלתה. הפטר זה פוטר את היחיד מכל חובותיו באופן מיידי ועל כן מוצע לקבוע כי צריכים להתקיים לגבי היחיד שלושה תנאים מצטברים, כלכליים וערכיים, כדי שיוכל לקבל הפטר לאלתה.

169. (א) הממונה רשאי, לבקשת היחיד ולאחר שנתן לנושים הזדמנות להשמיע את טענותיהם, להסיר באופן זמני הגבלה אחת או יותר מהגבלות שנקבעו בצו לשיקום כלכלי, אם מצא כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין.

(ב) הממונה רשאי להתנות את הסרת ההגבלה בתנאים שיוורה ובכלל זה בהפקדת ערבות.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), סבר הממונה כי הסרת ההגבלה נחוצה באופן מיידי, רשאי הוא להסירה גם בלי שנתן לנושים הזדמנות להשמיע את טענותיהם; הסיר הממונה הגבלה לפי סעיף קטן זה, יודיע על כך לנושים בהקדם האפשרי.

170. (א) בית המשפט רשאי, לאחר ששקל את עמדת הנאמן והממונה בעניין, לשנות את הצו לשיקום כלכלי, אם נשתנו הנסיבות או התגלו עובדות חדשות, ובכלל זה רשאי הוא –

(1) לקצר את תקופת התשלומים אם מצא כי מתקיימות לגבי היחיד נסיבות אישיות מיוחדות כאמור בסעיף 163(ב);

(2) להאריך את תקופת התשלומים לתקופה נוספת או לקבוע כי תקופת התשלומים לא תהיה קצובה בזמן, אם מצא כי מתקיימים התנאים שבסעיף 163(ג) או (ד);

(3) לתת ליחיד הפטר לאלתר אם מצא כי מתקיימים התנאים שבסעיף 167.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), רשאי בית המשפט להאריך את תקופת התשלומים אם מצא כי היחיד לא קיים תנאי מתנאי הצו לשיקום כלכלי ובכלל זה אם אינו עומד בחובות התשלומים הקבועה בצו.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), בקשה לשינוי גובה התשלומים בשל שינוי הנסיבות או גילוי עובדות חדשות תוגש לממונה, והוא מוסמך להחליט בה.

ד ב ר י ה ס ב ר

במקרים שבהם הסרת ההגבלה באופן זמני נחוצה באופן מיידי, מוצע כי הממונה יהיה רשאי להסירה גם בלי לתת לנושים הזדמנות להשמיע את טענותיהם. במקרה כזה, יודיע הממונה לנושים על הסרת ההגבלה, לאחר מעשה.

סעיף 170 הצו לשיקום כלכלי ניתן על בסיס המידע שיש לפני בית המשפט במועד מתן הצו. מוצע לקבוע כי בית המשפט יהיה רשאי לשנות את הצו אם השתנו הנסיבות או התגלו עובדות חדשות. כמו כן מוצע כי בית המשפט יהיה רשאי להורות על הארכת תקופת התשלומים אם היחיד אינו עומד בחובותיו לפי הצו. מטרתו של סעיף זה היא לאפשר לבית המשפט את הגמישות הנדרשת לאור טבעם המתמשך של הליכי חדלות הפירעון.

את הצו לשיקום כלכלי ניתן בית המשפט ועל כן, ככלל, הוא זה שמוסמך לשנותו. חריג לכלל זה מוצע לקבוע לעניין הסמכות לשנות את גובה התשלומים, אותה מוצע להפקיד בידי הממונה. הטעם לכך הוא שהחלטה על שינוי גובה התשלומים במקרה של שינוי נסיבות איננה החלטה שיפוטית בעיקרה וניתן להפקידה בידי גורם מינהלי. לכך יש להוסיף גם את העובדה כי שינויים בגובה התשלומים נעשים באופן תכוף יחסית, ועל כן הפקדת סמכות זו בידי הממונה תסייע להפחתת העומס המוטל על מערכת בתי המשפט.

הפירעון. יישום הצו לשיקום הכלכלי כולל הן טיפול בנכסי קופת הנשייה, מימושם וחלוקתם לפי הוראות בית המשפט, והן את הפיקוח על עמידתו של היחיד בתנאי הצו. החשיבות שבפיקוח על עמידתו של היחיד בתנאי הצו נובעת מכך שאי-עמידתו בתנאי הצו יכולה לגרום להארכת תקופת התשלומים, ואף לביטול הצו ולפגיעה בנכסי קופת הנשייה.

סעיף 169 על פי המוצע, במסגרת הצו לשיקום כלכלי, יקבע בית המשפט מה יהיו ההגבלות שיחולו על היחיד במהלך תקופת התשלומים. מאחר שתקופת התשלומים תימשך בדרך כלל כמה שנים, ייתכנו מצבים שבהם יהיה צורך לצמצם את היקפה של המגבלה או להסירה לתקופה מוגבלת. כך לדוגמה, במקרה שבו היחיד נדרש לצאת מהארץ בשל צורך רפואי או עניין חשוב אחר.

ניהול ההליך לאחר מתן הצו לשיקום כלכלי נתון בידי הממונה, ולכן מוצע להעניק לו את הסמכות להסיר באופן זמני מגבלה אחת או יותר, באופן מלא או חלקי, אם מצא כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין. על פי המוצע רשאי הממונה להתנות את הסרת המגבלה בתנאים ובכלל זה בהפקדת ערבות. מאחר שהמגבלה נועדה, בין השאר, להגן על הנושים, מוצע שהממונה יוכל להסירה לאחר שנתן לנושים הזדמנות להשמיע את טענותיהם.

(ד) יחיד שנקבעה לו תקופת תשלומים, לא ימירם בתשלום חד-פעמי או בתשלומים גבוהים יותר המשתלמים במהלך תקופה הקצרה מתקופת התשלומים שנקבעה בצו לשיקום כלכלי, אלא בדרך של הגשת בקשה לשינוי הצו לבית המשפט; בית המשפט רשאי לאשר שינוי כאמור רק אם הוכח להנחת דעתו כי המקור לתשלום אינו מנכסי קופת הנשייה.

(ה) בית המשפט והממונה יקבלו החלטה לפי סעיף זה לאחר שניתנה לנושים הזדמנות להשמיע את טענותיהם.

171. (א) נקבעה ליחיד תקופת תשלומים העולה על שלוש שנים או שאינה קצובה בזמן, רשאי בית המשפט, לבקשת היחיד, בתום שלוש שנים ממועד מתן הצו לשיקום כלכלי, לקצר את תקופת התשלומים אם שוכנע כי היחיד שיתף פעולה באופן מלא ועשה מאמץ משמעותי להשיא את שיעור חובותיו שייפרע לנושים.

(ב) בית המשפט יחליט בבקשה שהוגשה לפי סעיף קטן (א) לאחר שנתן לנושים הזדמנות להשמיע את טענותיהם ולאחר ששקל את עמדת הנאמן והממונה בעניין.

172. (א) שלושה חודשים לפני תום תקופת התשלומים יגיש הנאמן לממונה דוח מסכם לעניין עמידתו של היחיד בתנאי הצו לשיקום כלכלי ובכלל זה בחובת התשלומים.

(ב) הנאמן ימסור העתק מהדוח ליחיד והוא יועמד לעיון הנושים בדרך שיקבע הש.

173. (א) מצא הממונה, לאחר קבלת הדוח המסכם, כי היחיד לא עמד בתנאי הצו לשיקום כלכלי וכי יש בכך כדי להצדיק את שינויים, יגיש לבית המשפט, לא יאוחר מתום תקופת התשלומים, בקשה לשינוי תנאי הצו כאמור בסעיף 170, וימסור ליחיד ולנושים הודעה על כך.

בקשה לקיצור תקופת התשלומים

דוח מסכם של הנאמן

הארכת תקופת התשלומים בשל אי-עמידה בתנאי הצו לשיקום כלכלי

ד ב ר י ה ס ב ר

התשלומים. על פי המוצע, בית המשפט יהיה רשאי להיענות לבקשה אם נוכח כי היחיד שיתף פעולה באופן מלא ועשה מאמץ משמעותי לפרוע את חובותיו.

סמכות זו נועדה בעיקר למקרים שבהם בעת מתן הצו לשיקום כלכלי, התנהלותו של היחיד או האופן שבו נצברו חובותיו, לא אפשרו לבית המשפט להעמיד את נקודת האיוון בין היחיד לנושים על תקופת תשלומים של שלוש שנים, וחייבו קביעת תקופה ארוכה יותר. לעתים, חלוף הזמן ושיתוף הפעולה של היחיד ירפאו חלק מהפגמים בהתנהלותו של היחיד ויאפשרו לבית המשפט לשקול מחדש מהי נקודת האיוון הראויה.

מדובר בהחלטה מרכזית, המשפיעה על זכויות הנושים ועל האינטרס הציבורי. לכן מוצע שבית המשפט יחליט בה רק לאחר שנתן לנושים להביע את עמדתם ולאחר ששקל את עמדת הנאמן שליווה את היחיד במשך תקופת התשלומים ואת עמדת הממונה שאמון על האינטרס הציבורי בהליכים.

סעיפים התכנית לשיקום כלכלי נותנת למעשה ליחיד 172 ו-173 הפטר מחובותיו עם תום תקופת התשלומים. הפטר זה מבוסס על ההנחה שהיחיד יעמוד בחובותיו לפי הצו, ולכן אם היחיד אינו עומד בחובותיו, יש מקום להאריך את תקופת התשלומים ולדחות את ההפטר. לשם כך נדרשת החלטה שיפוטית שלפיה יש להאריך את תקופת התשלומים בשל אי-עמידתו של

שינוי הצו לשיקום כלכלי, בין בידי בית המשפט ובין בידי הממונה, ייעשה רק לאחר שניתנה לנושים הזדמנות להשמיע את טענותיהם.

כיום יש פרקטיקה ולפיה לאחר שבית המשפט קובע צו תשלומים חודשי, היחיד מציע להוון אותו ולשלם לנושים את הסכום המהווה בבת אחת, כדי לקצר את התקופה שעד למתן ההפטר. הכספים לצורך תשלום בדרך זו חייבים לבוא ממקור חיצוני, שכן נכסיו של היחיד מהווים חלק מנכסי קופת הנשייה העומדים ממילא לפירעון חובותיו. פרקטיקה זו מייטיבה עם החייב מסיבות ברורות, והיא מייטיבה גם עם הנושים משום שהם מעדיפים לקבל את התשלום מוקדם יותר ולסיים את ההליכים. ואולם למרות יתרונות אלה, קיים חשש שהמקור לכספים המשמשים לתשלום המהווה אינו חיצוני אלא בנכסים של החייב שהחייב הסתירם.

במטרה להתמודד עם חשש זה, מוצע לקבוע כי היחיד יוכל להוון את הסכום רק בדרך של שינוי הצו לשיקום כלכלי בידי בית המשפט, ורק לאחר ששכנע את בית המשפט כי מקור התשלום אינו נכס מנכסי קופת הנשייה.

סעיף 171 סעיף 163 לחוק המוצע קובע נסיבות שבהן בית המשפט יהיה רשאי לקבוע ליחיד תקופת תשלומים ארוכה משלוש שנים. במקרים אלה, מוצע לאפשר ליחיד להגיש לבית המשפט, בתום שלוש שנים ממועד מתן הצו לשיקום כלכלי, בקשה לקיצור תקופת

(ב) הגיש הממונה לבית המשפט בקשה לשינוי תנאי הצו לשיקום כלכלי לפי סעיף קטן (א), תוארך תקופת התשלומים עד להכרעת בית המשפט בבקשה.
(ג) דחה בית המשפט את בקשת הממונה שהוגשה לפי סעיף קטן (א), רשאי הוא להורות לנאמן להשיב ליחיד את התשלומים והנכסים שהועברו לקופת הנשייה בתקופת ההארכה לפי סעיף קטן (ב).

פרק ט': הפטר

174. (א) בתום תקופת התשלומים, ואם ניתן ליחיד הפטר לאלתר לפי סעיף 167 – עם מתן הפטר הצו לשיקום כלכלי, יהיה היחיד, והוא בלבד, פטור מחובות העבר שלא ניתן לפרוע מנכסי קופת הנשייה.

(ב) אין בהפטר –

(1) כדי לגרוע מסמכויות הנאמן לגבי נכסי קופת הנשייה כפי שהוקנו לו לפי סעיף 131;

(2) כדי לגרוע מחובת היחיד לסייע לנאמן ולשתף עמו פעולה כאמור בסעיף 138 ולקיים את תנאי הצו לשיקום כלכלי החלים גם לאחר ההפטר.

חובות שאינם בני הפטר

175. (א) ההפטר לא יחול על חובות עבר אלה:

(1) תשלום עונשי;

(2) חוב שנוצר בדרך מרמה או הנובע מעבירת גניבה או מעבירת מין או אלימות חמורה כהגדרתה בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001²²;

ד ב ר י ה ס ב ר

פרק ח': הפטר

סעיף 174 עם תום תקופת התשלומים או אם ניתן ליחיד הפטר לאלתר לפי סעיף 167 לחוק המוצע – עם מתן הצו לשיקום כלכלי, מופטר היחיד מחובותיו. משמעותו של הפטר זה היא שאת חובות העבר של היחיד ניתן לפרוע רק מהנכסים הכלולים בקופת הנשייה והיחיד פטור מכאן ואילך מיתרת החובות.

ההפטר אינו פוטר את היחיד מלקיים את תנאי הצו לשיקום כלכלי גם לאחר מועד ההפטר, אם יש כאלה, ואינו פוטר אותו מחובתו לסייע לנאמן ולשתף עמו פעולה. כמו כן, ההפטר פוטר את היחיד בלבד, ואינו משפיע על חובותיהם של אחרים, דוגמת ערבים ליחיד. עניין זה מודגש במילים "יהיה היחיד, והוא בלבד, פטור מחובות העבר".

מאחר שנכסי קופת הנשייה ממשיכים לשמש מקור לפירעון חובות העבר, מוצע לקבוע כי סמכויות הנאמן לגבי נכסים אלה יישמרו גם לאחר מתן ההפטר.

סעיף 175 מתן ההפטר נועד לאפשר ליחיד לצאת לדרך חדשה. זאת אף במחיר של פגיעה בזכותם של הנושים. ואולם קיימים חובות שהאינטרס בתשלומם גובר על האינטרס שבמתן אפשרות ליחיד לצאת לדרך חדשה. חובות אלה הם חובות שבבסיסם עומדים שיקולים ערכיים אחרים המצדיקים את שימורם לאחר ההפטר גם במחיר הפגיעה ביכולת השיקום של היחיד. להלן סוגי החובות שמוצע לקבוע כי ההפטר לא יחול לגביהם, והנימוקים לכך:

היחיד בתנאי הצו. סעיפים 172 ו-173 להצעת החוק קובעים הוראות לעניין זה.

בסעיף 172 לחוק מוצע לקבוע כי הנאמן יגיש לממונה דוח מסכם על עמידתו של היחיד בתנאי הצו לשיקום כלכלי, שלושה חודשים לפני תום תקופת התשלומים. זאת כדי שהממונה יוכל לבחון אם יש מקום להגיש לבית המשפט בקשה להארכת תקופת התשלומים אם היחיד לא עמד בתנאי הצו. העתק מהדוח יימסר על פי המוצע ליחיד והנושים יהיו רשאים לעיין בו.

בסעיף 173 לחוק מוצע לקבוע כי אם מצא הממונה כי היחיד לא עמד בתנאי הצו וכי יש בכך כדי להצדיק את שינויים, הוא רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה לשנות את תנאי הצו ולהאריך את תקופת התשלומים. הממונה ימסור ליחיד ולנושים הודעה על הגשת הבקשה.

אם הגיש הממונה בקשה להארכת תקופת התשלומים, הרי שעד להכרעת בית המשפט תוארך התקופה. זאת כדי ליצור רציפות בחובת התשלומים וכדי למנוע מהיחיד אפשרות להתחמק מקיום חובת התשלומים בתקופה שבין הגשת בקשת הממונה להכרעת בית המשפט בבקשה. מטעמים אלה מוצע גם לקבוע כי על הממונה להגיש את הבקשה להארכת תקופת התשלומים לפני תום תקופת התשלומים, כך שרצף התשלומים לא ייפגע.

אם בית המשפט ידחה את בקשת הממונה, רשאי הוא להורות לנאמן להשיב ליחיד את התשלומים שהועברו לקופת הנשייה בתקופת הביניים.

²² ס"ח התשס"א, עמ' 183.

(3) חוב מזונות שהחבות בו היא לפי פסק דין.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) –

(1) רשאי בית המשפט, בנסיבות חריגות המצדיקות זאת, להורות כי ההפטר יחול על חוב מזונות, כולו או חלקו, ורשאי הוא להתנות החלת הפטר כאמור בתנאים;

(2) רשאי בית המשפט להורות כי ההפטר לא יחול על חוב שמקורו בחובת תשלום פיצויים לפי סעיף 77 לחוק העונשין, אם מצא כי הדבר מוצדק לאור מהות העבירה שבשלה הוטלו הפיצויים, חומרתה או נסיבותיה.

ביטול ההפטר 176. (א) בית המשפט רשאי, בכל עת, להורות כי ההפטר בטל למפרע ולהורות על שינוי הצו לשיקום כלכלי ובכלל זה על הארכת תקופת התשלומים, בהתקיים אחד מאלה:

(1) התגלו עובדות חדשות שאילו היו ידועות לבית המשפט לפני מועד ההפטר היה בהן כדי להאריך את תקופת התשלומים לפי הוראות סעיף 163(ג) עד (ה);

(2) היחיד לא סייע לנאמן או לא שיתף עמו פעולה כאמור בסעיף 174(ב)(2) או הפר, לאחר מועד ההפטר, תנאי מתנאי הצו לשיקום כלכלי כאמור באותו סעיף.

(ב) ביטול ההפטר אינו פוגע בתוקפם של מכירה, העברה, תשלום או פעולה משפטית אחרת שנעשו כדין אחרי מועד ההפטר ולפני ביטולו.

ד ב ר י ה ס ב ר

לנפגע עבירה לפי סעיף 77 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין). במקרים רבים האינטרס החברתי והציבורי בתשלום חובות אלה גובר על האינטרס שבשיקום החייב, אך לא ניתן לקבוע זאת באופן קטיגורי. לכן מוצע להקנות לבית המשפט סמכות לקבוע אם חובות אלה ייכללו בהפטר אם לא, בהתאם למהות העבירה שבשלה הוטלו הפיצויים, חומרתה ונסיבותיה. יודגש, כי אם חוב הפיצויים לנפגע עבירה הוא בגדר חוב שנוצר בדרך מרמה או כזה הנובע מעבירת גניבה או עבירת מין או אלימות חמורה, הרי שבכל מקרה לא יחול עליו ההפטר כמפורט לעיל.

הסעיף המוצע מבוסס בעיקרו על סעיף 69(א)(2) לפקודת פשיטת הרגל.

סעיף 176 מוצע להעניק לבית המשפט סמכות לבטל למפרע את ההפטר ולהורות על שינוי הצו לשיקום כלכלי אם מתקיים אחד מאלה:

א. התגלו עובדות חדשות שאילו היו ידועות לפני מועד ההפטר היה בהן כדי להאריך את תקופת התשלומים (ולדחות את מועד ההפטר). במקרה זה, התבסס ההפטר על תשתית עובדתית לא נכונה ועל כן אין הצדקה להותירו על כנו;

ב. היחיד הפסיק לשתף פעולה עם הנאמן או הפר את תנאי הצו לשיקום הכלכלי. תחולת ההפטר (בתום תקופת התשלומים) מבוססת על ההנחה שהיחיד נודג בתום לב ומשתף פעולה. אם הוא אינו פועל בדרך זו, קיימת הצדקה לבטל את ההפטר. הוראה זו משלימה את הוראות סעיפים 170 ו-173 להצעת החוק העוסקים, בין השאר, בשינוי תנאי התכנית לשיקום כלכלי בשל התנהלותו של היחיד;

א. תשלום עונשי – החרגתו של תשלום עונשי מההפטר נובעת מהתכליות שבסיס הטלתם של התשלומים העונשיים. עניין זה הוסבר בהרחבה בדברי ההסבר להגדרה "תשלום עונשי" שבסעיף 4 להצעת החוק;

ב. חוב שנוצר בדרך מרמה, או חוב הנובע מעבירת גניבה, או מעבירת מין או אלימות חמורה כהגדרתה בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001 – הטעם לאימתן הפטר מחוב שנוצר בדרך מרמה, הוא שלא יהיה זה צורך לפטור את היחיד מחבות שנוצרה במרמה, שאחרת יצא חוטא נשכח. חוב זה הוכר כחוב שאינו ברה"הפטר גם לפי פקודת פשיטת הרגל. החוק המוצע מבקש לכלול בסעיף זה עבירות חמורות נוספות שלא מוצדק לפטור את החייב מחובות שנוצרו בשלהן בשל העדרת האינטרס הציבורי. בעניין זה עוקבת ההצעה אחרי המגמה הקיימת בפסיקה (ראו לדוגמה: ע"א 3083/13 פלונית נ' שיכמן (11.01.2015));

ג. חוב מזונות – בקשר לחוב זה קיים אינטרס חברתי הגובר על אינטרס שיקומו של היחיד;

לעניין חוב מזונות, מוצע לאפשר לבית המשפט לקבוע כי ההפטר יחול גם על חוב המזונות במקרים המתאימים ולהתנות זאת בתנאים. סייג זה קיים גם לפי פקודת פשיטת הרגל, ובית המשפט עושה בו שימוש זהיר, במקרים המתאימים (בהקשר זה ראו למשל את פסק דינו של בית המשפט המחוזי בעניין פש"ר (ת"א) 1253/06 גמזו נ' הכנ"ר (02.09.2013), וכן פסק דינו של בית המשפט העליון בע"א 6456/13 ישעיהו נ' גמזו (03.05.2015) שהותיר פסק דין זה על כנו;

ד. סוג נוסף של חוב שמוצע שביטול המשפט יוכל להחריג מתחולת ההפטר, הוא חוב שמקורו בחובת תשלום פיצויים

פרק י': הוראות לגבי יחיד שנפטר

177. (א) נפטר יחיד כשהוא בחדלות פירעון ולא ניתן לגביו צו לפתיחת הליכים יחולו לעניין העיזבון הוראות אלה:

(ב) מנהל העיזבון רשאי להגיש לממונה בקשה כי העיזבון ינוהל בהתאם להוראות סעיף זה (בסעיף זה – בקשה לניהול העיזבון בהליך חדלות פירעון), אם התקיימו התנאים להגשת בקשת יחיד לפי סעיפים 104(א) או 186.

(ג) נושה של הנפטר רשאי להגיש לבית המשפט בקשה לניהול העיזבון בהליך חדלות פירעון – אם התקיימו התנאים להגשת בקשת נושה לפי סעיף 109.

(ד) על הבקשה לניהול העיזבון בהליך חדלות פירעון והדיון בה יחולו הוראות פרקים ב' ו'ג', בשינויים המחויבים.

(ה) ניתן צו לניהול העיזבון בהליך חדלות פירעון, לפי בקשה כאמור בסעיפים קטנים (ב) או (ג), יחולו לגבי ההוראות לפי חוק זה החלות על צו לפתיחת הליכים שניתן לגבי תאגיד שבית המשפט הורה על פירוקו, בשינויים המחויבים ובכפוף להוראות אלה:

(1) הממונה יהיה אחראי לניהול ההליכים כאילו היה צו לפתיחת הליכים שניתן לגבי יחיד;

(2) הממונה רשאי למנות את מנהל העיזבון לנאמן;

(3) הליך תלוי ועומד בבית משפט או בבית דין דתי בדבר ניהול העיזבון, יעבור להתנהל במסגרת הליכי חדלות הפירעון.

ד ב ר י ה ס ב ר

בקשת יחיד. עם זאת מוצע כי בקשת מנהל עיזבון שיהיף חובותיו נמוך, תוגש לממונה ולא לרשם ההוצאה לפועל. זאת מתוך הנחה שהיותו של החייב עיזבון יש בה כדי להוסיף מורכבות להליכים ועל כן ההליך אינו מתאים לניהול בידי רשם ההוצאה לפועל. על בקשת נושה יחולו ההוראות החלות על בקשת נושה לפתיחה בהליכי חדלות פירעון לגבי יחיד (ראו פרק ג', לחלק ג' לחוק המוצע).

בהליכי חדלות הפירעון של עיזבון קיימים היבטים המאפיינים את הליכי חדלות פירעון לגבי יחיד לצד היבטים המאפיינים את ההליכים לגבי תאגיד. מוצע שהדין שיחול על הליכי חדלות פירעון יהיה הדין החל על הליכי חדלות פירעון של תאגיד שבית המשפט הורה על פירוקו. זאת משום שגם בהליכי חדלות פירעון של עיזבון, תכליתם של ההליכים אינה שיקומו של החייב אלא מימוש הנכסים וחלוקתם בין הנושים. ואולם במקרה של עיזבון, הגורם האחראי על ניהול ההליכים יהיה הממונה ולא בית המשפט. זאת, בדומה לדרך שבה היו מתנהלים הליכי חדלות פירעון לגבי הנפטר.

עוד מוצע לקבוע כי הממונה יהיה רשאי למנות את מנהל העיזבון לנאמן.

לכסוף, מוצע לקבוע כי כל ההליכים המתנהלים בעניינו של העיזבון יעברו להתנהל במסגרת הליכי חדלות הפירעון. זאת כדי לרכז את ההליכים במקום אחד, וכן מאחר שמרגע שהעיזבון חדל פירעון, עובר מרכז הכובד של ההליכים לחלוקת העיזבון לנושים בהתאם לסדרי הנשייה.

במטרה להגן על צדדים שלישיים שהתקשרו עם היחיד לאחר מועד ההפטר ולפני ביטולו, מוצע לקבוע כי ביטולו של ההפטר למפרע לא יפגע בתוקפן של פעולות שביצע היחיד כדין אחרי מועד ההפטר ולפני ביטולו.

פרק ט': הוראות לגבי יחיד שנפטר

כללי הוראות הדין לעניין חדלות פירעון של עיזבון שונות בשני היבטים עיקריים מהליכי חדלות פירעון לגבי יחיד.

ההבדל הראשון הוא בכך שהעיזבון אינו אישיות משפטית ועל כן לא ניתן לנהל נגדו הליכי חדלות פירעון. ההבדל זה דורש בעיקר התאמות פרוצדורליות.

ההבדל השני נוגע לתכלית ההליכים. תכלית שיקומו של היחיד, העומדת במרכז הליכי חדלות הפירעון של יחיד, אינה רלוונטית לגבי עיזבון. לכן תכליתם העיקרית של הליכי חדלות הפירעון של עיזבון היא לחלק את נכסי העיזבון בין הנושים בהתאם לסדר הפירעון. הוראות סימן זה נועדו לעגן התאמות.

סעיף 177 מאחר שהעיזבון אינו אישיות משפטית, לא ניתן לתת לגביו צו לפתיחת הליכים. לכן, מוצע לקבוע כי בהליך חדלות פירעון לגבי עיזבון יינתן צו שייקרא צו לניהול העיזבון בהליך חדלות פירעון.

את הבקשה לניהול העיזבון בהליך חדלות פירעון יוכלו להגיש על פי המוצע מנהל העיזבון או הנושים. על בקשה של מנהל העיזבון יחולו ההוראות החלות על

178. נפטר יחיד לאחר שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים יימשכו הליכי חדלות הפירעון מתן צו לפתיחת הליכים יחיד שנפטר לאחר מתן צו לפתיחת הליכים

פרק י"א: שונות

179. (א) היה ליחיד חוב מזונות שהוא חייב בו על פי פסק דין ושזמן פירעונו חל לאחר מתן צו לפתיחת הליכים, יקציב בית המשפט לאדם הזכאי למזונות סכום שישולם לו, מעת לעת, מהשתכרותו של היחיד מעבודה או מכל מקור אחר או מתוך נכסי קופת הנשייה, עד לסיום תקופת התשלומים ואם ניתן לו הפטר לאלתר – עד למועד מתן הפטר בצו לשיקום כלכלי.

179. (ב) בית המשפט רשאי להקציב סכום כאמור בסעיף קטן (א) אף אם לאחר ההקצבה דמי המחיה שיישארו בידי היחיד לפי סעיף 156 או סעיף 162(ב) יפחתו מהסכום הפטור מעיקול לפי חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958.²³

(ג) הקצבה לפי סעיף קטן (א), דינה כדין תשלום על פי פסק דין.

180. סמכויות הממונה והנאמן לפי סימן ב' לפרק ז' ולפי סעיף 159 יהיו נתונות להם גם לאחר תקופת הביניים, ככל הנדרש לצורך המשך הליכי חדלות הפירעון.

סמכויות לדרישת מידע ובירור וסמכות לביטול חוזה קיים, לאחר תקופת הביניים

181. (א) על אף האמור בסעיף 122 הממונה, מיוזמתו או לבקשת היחיד, נושה או הנאמן, רשאי בכל עת לפנות לנשיא בית משפט השלום במחוז שבו מתנהלים הליכי חדלות הפירעון בבקשה שיעביר את ניהול ההליכים לבית המשפט העברתי ניהול ההליכים מהממונה לבית המשפט

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 178 סעיף זה קובע הוראות לעניין יחיד שנפטר במהלך הליכי חדלות פירעון שהתנהלו לגביו. מוצע לקבוע כי המשך ההליכים יהיה בהתאם להוראות סעיף 177 לחוק העוסק בהליכי חדלות פירעון לגבי עיזבון. זאת משום שגם במקרה זה אינטרס השיקום של היחיד כבר אינו רלוונטי ותכליתם העיקרית של ההליכים היא חלוקת נכסי העיזבון בין הנושים בהתאם לסדרי הנשייה.

פרק י"ב: שונות

179 סעיף מוצע לקבוע הוראות לעניין תשלום חוב מזונות שפסק בית משפט או בית דין מוסמך אחר, שמועד פירעונו חל לאחר מתן צו לפתיחת הליכים. תשלומי המזונות, בדומה להקצבת דמי מחיה ליחיד, צריכים להימשך במהלך הליכי חדלות הפירעון. זאת מאחר שמחייבתם של מקבלי המזונות תלויה בתשלום המזונות.

ואולם כאשר היחיד החייב במזונות חדל פירעון, ייתכן שיש מקום לשינוי גובה התשלום. זאת מאחר שתשלום המזונות במצב זה אינו בא על חשבון רווחתו של משלם המזונות בלבד אלא גם על חשבון פירעון חובות היחיד לנושיו, עובדה שלא בהכרח נלקחה בחשבון בשלב קביעת המזונות בידי הערכאה המוסמכת.

לכן מוצע לקבוע כי עם מתן הצו לפתיחת הליכים, יקציב בית המשפט לאדם הזכאי למזונות סכום שישולם לו מעת לעת מהשתכרותו של היחיד מעבודה או מכל מקור אחר, או מתוך נכסי קופת הנשייה. מוצע כי הקצבה זו

²³ ס"ח התשי"ח, עמ' 86.

(ב) נשיא בית משפט השלום שהוגשה לו בקשה לפי סעיף קטן (א) או שופט אחר של בית משפט השלום שהוא הסמיכו לכך, רשאי להעביר את ניהול הליכי חדלות הפירעון לבית המשפט אם סבר שמפאת מורכבות ההליכים או לטובת ניהולם היעיל ראוי שיתנהלו בבית המשפט.

(ג) הועבר ניהול הליכי חדלות הפירעון לבית המשפט לפי סעיף זה –

(1) יהיו נתונות לבית המשפט כל סמכויות הניהול של הליכי חדלות הפירעון לפי חלק זה;

(2) הנאמן יפעל מטעם בית המשפט ויהיה כפוף להוראותיו ולהנחיותיו, והוא רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה למתן הוראות כאמור בסעיף 129.

182. נתן הממונה צו לפתיחת הליכים לגבי יחיד והתברר במהלך הליכי חדלות הפירעון כי סך חובותיו של היחיד נמוך מ־150,000 שקלים חדשים, ימשיך הממונה בניהול הליכי חדלות הפירעון לגבי אותו יחיד.

הותרת סמכות בידי הממונה לניהול הליכי חדלות פירעון בשל חובות שהתבררו כחובות בהיקף נמוך

183. (א) מצא בית המשפט בהליכי חדלות פירעון שנפתחו לבקשת יחיד, כי מתקיים תנאי מהתנאים שבסעיף 163(ג)1 או כי היחיד הפר תנאי מתנאי הצו לשיקום כלכלי וכי בשל כך נפגע באופן מהותי ניהולם התקין של הליכי חדלות הפירעון, רשאי הוא, לאחר שנתן ליחיד ולנושים הזדמנות להשמיע את עמדתם, לבטל את הצו לפתיחת הליכים. (ב) בית המשפט רשאי להשהות את ביטול הצו לפתיחת הליכים כדי לאפשר הטלה מחדש של הגבלות או עיקולים שבוטלו עם מתן הצו לפי סעיף 121.

ביטול צו לפתיחת הליכים בשל התנהלות היחיד

ד ב ר י ה ס ב ר

לקבוע כי גם אם מצא הממונה, לאחר שנתן צו לפתיחת הליכים, כי חובותיו של היחיד נמוכים מ־150,000 שקלים חדשים, ימשיך הממונה בניהול הליכי חדלות הפירעון של אותו יחיד, אף כי מראש לא היו אמורים להיות בסמכותו העניינית.

סעיף 183 תכליתם העיקרית של הליכי חדלות פירעון שנפתחים לבקשת יחיד היא לקבל הפטר ולסייע ליחיד לחזור ולהשתלב בחיי הכלכלה. אם היחיד אינו משתף פעולה עם ההליכים, מנסה לנצלם לרעה או לא מאפשר את ניהולם התקין הרי שאין הצדקה לסייע לו.

לכן מוצע כי במקרים אלה, ולאחר שנתן ליחיד הזדמנות להשמיע את עמדתו, רשאי יהיה בית המשפט לבטל את הצו לפתיחת הליכים של היחיד. מאחר שהסנקציה של ביטול הצו היא סנקציה קשה, מוצע להתוות את שיקול דעתו של בית המשפט כך שיבטל את הצו רק במקרים שבהם התנהלותו של היחיד פוגעת מהותית בניהולם התקין של ההליכים.

כדי להגן על צדדים שלישיים שהתקשרו עם הנאמן או עם היחיד לפני ביטול צו לפתיחת הליכים מוצע לקבוע כי ביטולו של הצו לא יפגע בתוקפן של פעולות שבוצעו כדין לפני ביטולו.

עילה נוספת לביטול הצו לפתיחת הליכים, היא במקרה שמתברר שהיחיד אינו חדל פירעון (ראו סעיף 286 להצעת החוק).

מורכבים ואין בהם מחלוקת רבות הדורשות שיקול דעת שיפוטי על כן אין צורך בניהול התיק בבית המשפט.

עם זאת, הנחת המוצא אינה נכונה לגבי כלל הליכי חדלות הפירעון של יחידים. ייתכנו הליכים מורכבים או כאלה שמעוררים מחלוקת רבות שדורשות הכרעה שיפוטית. הליכים אלה דורשים התערבות שיפוטית רבה ועל כן אין טעם להמשיך ולנהלם לפני הממונה ולהעביר בכל פעם את ההכרעה הנקודתית בסכסוכים לבית המשפט.

על כן מוצע לקבוע כי הממונה, מיוזמתו או לבקשת היחיד, הנושה או הנאמן, רשאי לפנות לנשיא בית משפט השלום, במחוז שבו מתנהלים הליכי חדלות הפירעון, בבקשה להעביר את ניהול ההליכים לבית המשפט. הנשיא או שופט אחר שהנשיא הסמיכו לכך, רשאים להיענות לבקשה אם מצאו כי מפאת מורכבות התיק או לטובת ניהולו היעיל מן הראוי שההליכים ינהלו בבית המשפט.

אם הועבר התיק לבית המשפט, יימשכו ההליכים תחת ניהולו של בית המשפט. במקרה זה, מוצע כי הנאמן יהיה זרועו הארוכה של בית המשפט ולא של הממונה, ויפעל בהתאם להוראות בית המשפט ותחת פיקוחו.

סעיף 182 הליכי חדלות פירעון של יחיד שהיקף חובותיו נמוך מ־150,000 שקלים חדשים יתנהלו על פי המוצע בחוק זה לפני רשם ההוצאה לפועל (ראו לענין זה דברי ההסבר לפרק י"ב לחלק ג'). כדי למנוע סרבול ההליכים ומעבר של היחיד בין ערכאות שונות שלא לצורך, מוצע

(ג) ביטול צו לפתיחת הליכים אינו פוגע בתוקפם של מכירה, העברה, תשלום או פעולה משפטית אחרת שנעשו כדין לפני הביטול.

(ד) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכות בית המשפט לבטל צו לפתיחת הליכים לפי סעיף 286.

184. (א) אין במתן צו לפתיחת הליכים לגבי יחיד (בסעיף זה – הצו הראשון) כדי למנוע מתן צו לפתיחת הליכים נוסף לגביו (בסעיף זה – הצו הנוסף) בשל חובות שאינם חובות עבר בהליך חדלות הפירעון הראשון.

(ב) הוגשה בקשה למתן צו נוסף, יימנע הנאמן שמונה בהליך חדלות הפירעון הראשון, ככל האפשר, מכל פעולה בנכסי קופת הנשייה עד להכרעה בבקשה לצו הנוסף.

(ג) משניתן צו נוסף יאוחדו הליכי חדלות הפירעון של היחיד ויימשכו בהתאם לצו הנוסף; בית המשפט או הממונה שנתנו את הצו הנוסף רשאים לקבוע במסגרתו הוראות לעניין איחוד ההליכים ובכלל זה הוראות בעניינים אלה:

(1) הכרה בתביעות חוב שהוגשו במסגרת הליך חדלות הפירעון הראשון;

(2) העברת סמכויות הנאמן שמונה עם מתן הצו הראשון לנאמן שמונה עם מתן הצו הנוסף;

(3) כל הוראה אחרת שיש בה כדי לסייע לניהול הליך חדלות הפירעון הנוסף.

(ד) אין במתן צו נוסף כדי לפגוע בתוקפה של כל פעולה שעשה הנאמן בהליך חדלות הפירעון הראשון.

185. (א) אין במתן צו לפתיחת הליכים לגבי יחיד כדי לגרוע מאפשרות היחיד להגיש הצעה להסדר חוב לפי הוראות חלק י'.

(ב) עם אישור הסדר חוב לפי הוראות חלק י', יבוטל הצו לפתיחת הליכים שניתן לגבי היחיד; אין בביטול הצו כדי לפגוע בתוקפם של מכירה, העברה, תשלום או פעולה משפטית אחרת שנעשו כדין לפני הביטול.

הליך חדלות
פירעון נוסף

הסדר חוב

ד ב ר י ה ס ב ר

בהתאם, מוצע לקבוע כי עם הגשת הבקשה למתן צו נוסף, יימנע הנאמן בהליך הראשון, ככל האפשר, מכל פעולה בנכסי קופת הנשייה.

כדי שלא יהיה צורך, במסגרת ההליך הנוסף, לבצע שוב הליכים שכבר בוצעו במסגרת ההליך הראשון, ובמטרה לייעל את ההליכים, מוצע לקבוע כי בית המשפט יהיה רשאי לקבוע הוראות לעניין איחוד ההליכים. הוראות אלה תכליתן לסייע לניהול ההליך הנוסף. בכלל זה מוצע להסמיך את בית המשפט לקבוע כי תביעות חוב שהוכרו במסגרת ההליך הראשון ייחשבו לתביעות מוכרות גם במסגרת ההליך הנוסף.

סעיף 185 מוצע להבהיר כי התנהלותם של הליכי חדלות הפירעון לגבי היחיד אינה מונעת מהיחיד

את האפשרות לנסות ולגבש הסדר חוב עם נושיו בכל שלב של ההליכים. על הסדר חוב כזה יחולו הוראות חלק י' לחוק המוצע העוסקות בהסדרי חוב. אישורו של הסדר חוב מוביל על פי המוצע לביטולו של הצו לפתיחת הליכים, שכן אישור הסדר החוב משמעו שינוי סכום החוב המקורי, בהסכמת הצדדים. ביטול הצו אינו פוגע בתוקפן של פעולות שנעשו כדין טרם הביטול.

סעיף 184 ככלל, ממועד מתן הצו לפתיחת הליכים ואילך על היחיד להימנע מלצבור חובות נוספים.

ואולם למרות זאת, ייתכן שהיחיד יצבור חובות נוספים גם לאחר מתן הצו. חובות אלה אינם בגדר חובות עבר ואף לא בגדר הוצאות הליכי חדלות הפירעון, ועל כן אין לנושים בחובות אלה מקור לגביית חובם.

במקרה זה, יכולים הנושים לפתוח בהליך חדלות פירעון נוסף לגבי היחיד. במסגרת הליך זה, יהיו חובות היחיד כלפיהם בגדר חובות עבר וכך הם יוכלו להיפרע את חובם מנכסי היחיד. סעיף זה נועד להסדיר את הדין במקרה שבו נפתח לגבי היחיד הליך חדלות פירעון (להלן – ההליך הנוסף) בשעה שכבר מתקיימים לגבי הליכי חדלות פירעון (להלן – ההליך הראשון).

הכלל המנחה הוא שההליך הנוסף גובר על ההליך הראשון וזה נטמע בתוכו. זאת בעיקר כדי לאפשר לכלול בגדר חובות העבר גם את החובות שנצברו בין מועד פתיחת ההליך הראשון למועד פתיחת ההליך הנוסף.

פרק י"ב: הליכי חדלות פירעון לגבי יחיד בעל חובות בהיקף נמוך

סימן א': כללי

186. (א) על אף הוראות סעיף 104, יחיד רשאי לפתוח בהליכי חדלות פירעון גם אם סך חובותיו אינו עולה על 150,000 שקלים חדשים, בהתאם להוראות פרק זה, ובלבד שמתקיימים בו שניים אלה (בפרק זה – יחיד בעל חובות בהיקף נמוך):

ד ב ר י ה ס ב ר

לפועל. במסגרת תיקון מס' 47 האמור נדחה המועד לביטול מוסד החייב מוגבל באמצעים בשלוש שנים. זאת כדי לאפשר את השלמתו של ההסדר לגבי חייבים אלה בחוק המוצע, הסדר שייתן מענה לקשיים הנוכחים.

החוק המוצע מבקש להבחין לעניין זה בין יחידים בעלי חובות בהיקף גבוה ליחידים בעלי חובות בהיקף נמוך. ההבחנה המוצעת נובעת משתי סיבות עיקריות. הראשונה היא שחייבים בעלי חובות בהיקף נמוך נמנים בדרך כלל על קבוצות אוכלוסייה מוחלשות, ונדרשים ליותר סיוע מהמערכת. הסיבה השנייה היא שחובות בהיקף נמוך הם במרבית המקרים חובות צרכניים שהטיפול בהם אינו מורכב ואינו דורש הכרעה בסוגיות משפטיות או עובדתיות מורכבות וניתן לבררם במערכת מינהלית.

לעניין חייבים בעלי חובות בהיקף גבוה (שהם חייבים מוגבלים באמצעים) לא מוצע הסדר מיוחד. חייבים אלה, אם הם חדלי פירעון, יוכלו לפנות לממונה ולפתוח בהליכי חדלות פירעון רגילים. ההנחה בבסיס ההסדר המוצע לגביהם היא שברוב המקרים מדובר בחייבים שיש להם את היכולת לפנות להליכי חדלות פירעון ולכן ביטולו של מוסד החייב המוגבל באמצעים, וכתוצאה מכך, המשך הליכי הגבייה נגדם, יובילו אותם לפתוח בהליכי חדלות פירעון.

לעומת זאת, לגבי חייבים בעלי חובות בהיקף נמוך, של עד 150,000 שקלים חדשים, מוצע לקבוע הסדר ייחודי ולפיו הליכי חדלות הפירעון לגביהם יתנהלו במלואם במערכת ההוצאה לפועל. זהו אחד החידושים המבניים העיקריים שבהצעת החוק. להלן כמה מתכילותיו העיקריות:

א. סיוע לחייבים וצמצום ביוורקטיה – חייבים חדלי פירעון נשארים במקרים רבים במערכת ההוצאה לפועל משום שאינם מכירים את המערכות המשפטיות וההליכים הרלוונטיים בעבורם. לכן, יש חשש שאם חייב שמתנהל נגדו תיק בהוצאה לפועל והוא חדל פירעון, ידרש לעבור ממערכת ההוצאה לפועל להליכי חדלות פירעון אצל הממונה, הוא לא ידע לעשות זאת ויישאר במערכת ההוצאה לפועל בלא מוצא. זאת בפרט לאור העובדה שרובם המכריע של החייבים חדלי פירעון בעלי חובות בהיקף נמוך "מתחילים את דרכם" במערכת ההוצאה לפועל.

ב. קיצור וייעול ההליכים – ריכוז הליכי חדלות פירעון של יחידים בעלי חוב בהיקף נמוך בהוצאה לפועל צפוי אף לייעל ולקצר את ההליך. זאת משום שביחס לרובם המכריע של אותם יחידים כבר מתנהלים הליכים בהוצאה לפועל.

פרק י"ב: הליכי חדלות פירעון לגבי יחיד בעל חובות בהיקף נמוך

כללי פרק זה בהצעת החוק עוסק בניהול הליכי חדלות פירעון במערכת ההוצאה לפועל. הפרק קובע הוראות לעניין חייבים בעלי חובות בהיקף נמוך, עד 150,000 שקלים חדשים, וקובע כי הטיפול בהליכי חדלות הפירעון של חייבים אלה ייעשה כולו במערכת ההוצאה לפועל.

מערכת ההוצאה לפועל נועדה ביסודה לגביית חובות והסמכויות המוקנות לה בדין כיום נגזרות מתכלית זו. ואולם לא אחת מגיעים הליכי הגבייה לידי מיצוי כאשר ברור כי החייב אינו יכול לשלם את חובותיו ולמעשה נמצא בחדלות פירעון. במקרים אלה, על מערכת ההוצאה לפועל לתת פתרון שייתן מענה לחוסר יכולתו של החייב לשלם את חובותיו.

המענה העיקרי שניתן לחייבים אלה, עד לאחרונה, היה הכרזתם חייבים מוגבלים באמצעים לפי פרק 1' לחוק ההוצאה לפועל. שם נקבע להם הסדר תשלומים לתקופה ממושכת והוטלו עליהם מגבלות כדי שלא יצברו חובות חדשים. ואולם פתרון זה לא מתאים לחייבים שהם הלכה למעשה חדלי פירעון ואין ביכולתם לפרוע את חובם. חייבים אלה נותרים במערכת ההוצאה לפועל, התשלומים שהם משלמים בדרך כלל נמוכים מהריבית שהחוב צובר, כך שהחוב שלהם לא קטן.

אמנם, לפי חוק ההוצאה לפועל, על רשם ההוצאה לפועל ליידע חייב שהוא חדל פירעון על האפשרות לפנות להליכי פשיטת רגל (ראו סעיף 77א לחוק ההוצאה לפועל) אך המציאות מלמדת שמעט מאוד חייבים אכן נוקטים בצעד זה.

על רקע קשיים אלה, תוקן לאחרונה חוק ההוצאה לפועל במסגרת תיקון מס' 47 לחוק ההוצאה לפועל. תיקון זה קבע הוראת שהה, שתקפה למשך שלוש שנים, ולפיה הוסמכו רשמי ההוצאה לפועל לתת הפטר לחייבים מוגבלים באמצעים העומדים בתנאים שנקבעו לכך באותו תיקון. עוד נקבע באותו תיקון כי בתום תקופת שלוש השנים של הוראת השהה, לא יהיה ניתן להכריז עוד על חייבים חדשים כחייבים מוגבלים באמצעים, וכך למעשה יבוטל מוסד החייב המוגבל באמצעים. ביטול מוסד החייב מוגבל באמצעים נבע מההבנה שבפועל מוסד זה מונע מחייבים את האפשרות לשיקום.

במקביל, ברור היה כי יש צורך ביצירת הסדר מקיף שיחול על חייבים חדלי פירעון הנמצאים במערכת ההוצאה

(1) הוא נמצא בחדלות פירעון או שהצו נדרש כדי למנוע את חדלות פירעונו;

(2) סך חובותיו עולה על 25,000 שקלים חדשים.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א)(2) רשאי רשם ההוצאה לפועל להורות כי יחיד ייחשב לעניין פרק זה כבעל חובות בהיקף נמוך גם אם סך חובותיו נמוך מ-25,000 שקלים חדשים, אם מצא כי קיימים טעמים מיוחדים המצדיקים זאת.

ד ב ר י ה ס ב ר

יחיד בעל חובות בהיקף נמוך. הליכי חדלות הפירעון לפי פרק זה אפשר שייפתחו בעקבות בקשה שהגיש היחיד לצו לפתיחת הליכים או אם היחיד הגיש לרשם ההוצאה לפועל הודעה לפי חוק ההוצאה לפועל שלפיה הוא אינו יכול לפרוע את חובותיו.

הליך לצו לפתיחת הליכים לגבי חייבים אלה, וכלול, בכל מקרה, ניסיון מקדים לגיבוש הסדר תשלומים תחת חסותה של מערכת ההוצאה לפועל. גיבוש הסדר תשלומים בהסכמת היחיד וכל הנושים שהם צד להסדר, או רובם, יביא על פי רוב להשתייתם או לסגירתם של התיקים שנפתחו נגד היחיד בהוצאה לפועל (ראו סימן ב' לפרק זה).

במקרים שבהם לא גובש הסדר תשלומים המוסכם על היחיד ועל נושיו, ולא מתקיימים התנאים לאישורו של הסדר תשלומים בהסכמת רוב הנושים, יינתן לחייב צו לפתיחת הליכים (ראו סימן ג' לפרק זה).

לאחר שהרשם נתן ליחיד צו לפתיחת הליכים, יתנהלו הליכי חדלות הפירעון לגבי היחיד באופן שבו מתנהלים הליכים בעקבות צו לפתיחת הליכים הניתן בידי הממונה לפי הוראות חלק ג' לחוק המוצע. ההבדל היחיד בין ההליכים המתנהלים לפי חלק ג' לחוק לבין ההליכים המוסדרים בפרק זה נוגע לסמכויות הגורמים האחראים על ניהול ההליכים. סמכויות אלה יופקדו בידי רשם ההוצאה לפועל. זאת בניגוד להליכים המתנהלים לגבי שאר החייבים, שבמסגרתם מוקנות הסמכויות לממונה ולבית המשפט.

פרק זה נועד להסדיר הליכי חדלות פירעון פשוטים שאינם דורשים הכרעות משפטיות מורכבות. לכן, אם מתברר תוך כדי ההליך כי הוא מעורר מורכבות או מצריך הכרעות שיפוטיות (למשל, הכרעה בזכויות של גורם שלישי), יוכל רשם ההוצאה לפועל לפנות לבית המשפט כדי שיבחן אם להעביר את ניהול ההליך מההוצאה לפועל לבית המשפט.

סימן א': כללי

סעיף 186 סעיף זה מגדיר את החייבים שעניינם מוסדר בפרק זה. הסעיף קובע כי יחידים שסך חובותיהם אינו עולה על 150,000 שקלים חדשים יוכלו לבקש לפתוח בהליכי חדלות פירעון בהוצאה לפועל, ולא אצל הממונה. סך החובות שבשלהם יהיה ניתן לפתוח בהליכי חדלות פירעון לפי פרק זה, כולל את החובות שעליהם הצהיר היחיד בבקשתו בין אם נפתחו בשלהם הליכים בהוצאה לפועל, בין אם לאו.

כלומר, מערכת ההוצאה לפועל כבר צברה ידע ו"מומחיות" בעניינם של אותם חייבים, ולכן אין זה יעיל לדרוש מהם לעזוב את מערכת ההוצאה לפועל ולהתחיל לברר את עניינם מחדש לפני בית משפט או הממונה.

ג. התאמת הערכאה לאופיים המינהלי של ההליכים – ניהול הליכי חדלות הפירעון בעניינם של יחידים בעלי חובות בהיקף נמוך אינו מורכב בדרך כלל, ולא נדרשות לניהולם סמכויות שיפוטיות. לפיכך, רשם ההוצאה לפועל יוכל לנהל הליכים אלה במלואם במסגרת הסמכויות המינהליות המסורות לו. לצד זאת, מוצע לתת אפשרות להעביר לבית המשפט הליכי חדלות פירעון המעוררים מורכבות ומחייבים הכרעות שיפוטיות וכאלה אינם מתאימים להתברר בהוצאה לפועל (למשל, הכרעה בזכויות קנייניות).

ד. איזון בין אינטרס הנושים לבין אינטרס היחיד – מערכת ההוצאה לפועל היא באופייה מערכת מוטת-גבייה. ניהולם של ההליכים במערכת זו יסייע לאזן בין אינטרס הנושים לגביית החוב לבין אינטרס היחיד לקבלת הפטר ויבטיח כי רשם ההוצאה לפועל יעניק ליחיד הפטר מחובותיו רק לאחר שמוצו הליכי הגבייה בעניינו.

ה. היערכות ליישום החוק – תכלית נוספת של ההסדר המוצע עניינה שיפור והגברת יכולתן של המערכות הנוגעות בדבר להיערך ליישומי של החוק המוצע. כפי שצוי, בעניינם של מרבית היחידים שלהם חובות בהיקף נמוך ממיאל כבר מתנהלים הליכים בהוצאה לפועל. הותרת הטיפול ביחידים אלה בהוצאה לפועל, תחלק את הנטל בין רשות האכיפה והגבייה לבין הממונה. חלוקה זו תאפשר לממונה להיערך למשימות שהחוק המוצע מפקיד בידי ו להתמקד בניהולם של תיקי חדלות הפירעון הגדולים והמורכבים יותר.

להשלמת התמונה יצוין כי אכן מדובר במהלך חדשני, אך במסגרת תיקון מס' 47 לחוק ההוצאה לפועל נעשה כבר מהלך מטרים ודומה לגבי חייבים מוגבלים באמצעים. אותו הסדר נקבע אמנם כהוראת שעה למשך שלוש שנים, והוא חל על חייבים מסוג מסוים, אך הוא מבוסס על אותם עקרונות שמנחים גם את ההסדר המוצע בחוק זה.

מבנה ההליך בהוצאה לפועל

לפי ההסדר המוצע בפרק זה, יחיד שסך חובותיו אינו עולה על 150,000 שקלים חדשים ואינו נמוך מ-25,000 שקלים חדשים ומצבו הכלכלי אינו מאפשר לו לפרוע את חובותיו, הליכי חדלות הפירעון לגביו יתנהלו לפני רשם ההוצאה לפועל. חייב כזה ייחשב לעניין החוק המוצע

187. פתיחת הליכים בידי יחיד בעל חובות בהיקף נמוך יכול שתהיה באחת מאלה:
(א) הגשת הודעה בידי היחיד לרשם ההוצאה לפועל על כך שאין ביכולתו לשלם את החוב הפסוק, לפי סעיף 2א2 לחוק ההוצאה לפועל שרואים אותה לפי הסעיף האמור בבקשה לצו לפתיחת הליכים;

(ב) הגשת בקשה לצו לפתיחת הליכים לרשם ההוצאה לפועל; הבקשה יכול שתוגש לרשם ההוצאה לפועל בכל אחת מלשכות ההוצאה לפועל שבהן פועל מסלול חדלות פירעון כאמור בסעיף 189; לבקשה כאמור יצרף היחיד את המסמכים המנויים בסעיף 104(ב).

188. (א) הליכי חדלות הפירעון שנפתחו בידי יחיד בעל חובות בהיקף נמוך יתנהלו לפני רשם ההוצאה לפועל, ויהיו נתונות לו הסמכויות הנתונות לפי חוק זה לבית המשפט ולממונה בהליכי חדלות פירעון של יחיד, הכול בכפוף להוראות פרק זה.

ניהול הליכי
חדלות הפירעון
לפני רשם
ההוצאה לפועל

ד ב ר י ה ס ב ר

כנוסחו בסעיף 361(3) להצעת החוק) כמי שהגיש לרשם בקשה לצו לפתיחת הליכים. הטעם לכך הוא שבהוצאה לפועל יש חייבים שאינם מכירים את חובותיהם ואינם יודעים אילו אפשרויות פתוחות לפנייהם כדי להתמודד עם חובותיהם. הוספת חלופה זו תחסוך ליחיד את הצורך להגיש בקשה נפרדת, ותאפשר למערכת ההוצאה לפועל לנתבו להליכים המוסדרים בפרק זה.

פתיחת הליכים בדרך זו ייחודית לחייבים שנמצאים ממילא בהוצאה לפועל ואשר במהלך הליכי הגבייה מוצאים כי אינם יכולים לשלם את חובותיהם. למעשה מדובר בחייבים הטוענים שהם חדלי פירעון, אך אינם מנסחים זאת בדרך של בקשה לפתיחה בהליכי חדלות פירעון. ראוי להדגיש, כי פתיחת הליכים בדרך זו מהווה הקלה במישור הפרוצדורלי בלבד. התנאים המהותיים לקבלת הבקשה לצו לפתיחת הליכים – עומדים בעינם גם לגבי חייבים אלה.

על פי המוצע, רשאי היחיד להגיש את בקשתו בכל אחת מלשכות ההוצאה לפועל שבהן פועל מסלול חדלות פירעון, ועליו לצרף לה את המסמכים המנויים בסעיף 104(ב) לחוק המוצע (כך גם אם בקשתו הוגשה בדרך של הודעה על כך שאינו יכול לפרוע את חובותיו). מסמכים אלה כוללים על פי המוצע תצהיר שלפיו מתקיימים בחייב התנאים להגשת הבקשה, ודוח, הנתמך במסמכים, המתייחס למצבו הכלכלי של היחיד במועד הגשת הבקשה ובשנתיים שקדמו לכך. כן נדרש היחיד לצרף לבקשתו כתב ויתור על סודיות והסכמה כי יימסר בעניינו מידע מגורמים המנויים בסעיף. מסמכים אלה נדרשים לרשם ההוצאה לפועל כדי לבחון אם היחיד עומד בתנאים להגשת בקשה לצו לפתיחת הליכים. המידע נדרש גם בשלבים מאוחרים יותר, שבהם תיבחן ההיתכנות לגבש בעניינו של היחיד הסדר תשלומים.

סעיף 188 סעיף זה קובע את עיקר הסמכויות שיופקדו בידי רשם ההוצאה לפועל לשם ניהול הליכי חדלות הפירעון של יחיד בעל חובות בהיקף נמוך. לפי פרק זה, הליכי חדלות הפירעון של היחיד יתנהלו בשלמותם בהוצאה לפועל, ולשם כך יש להסמיך את רשם ההוצאה לפועל להפעיל את הסמכויות הנתונות בחוק זה לממונה

סעיף קטן (א) מציב לפני היחיד שני תנאים מצטברים להגשת בקשה לצו לפתיחת הליכים לרשם ההוצאה לפועל:

1. התנאי הראשון הוא מצבו הכלכלי של היחיד. תנאי זה זהה לתנאי הקבוע בהליך העיקרי, שלפיו מי שיוכל לפתוח בהליך הוא מי שכבר נמצא במצב של חדלות פירעון או מי שההליכים נדרשים כדי למנוע את כניסתו למצב זה.

2. התנאי השני הוא שסך חובותיו של היחיד עולה על 25,000 שקלים חדשים. ואולם על פי המוצע יוכל רשם ההוצאה לפועל, אם יש טעמים המצדיקים זאת, לאפשר ליחיד לפתוח בהליכי חדלות פירעון גם אם סך חובותיו נמוך מ־25,000 שקלים חדשים. הוראה דומה מצויה כיום בסעיף 17(א) לפקודת פשיטת הרגל, שלפיו יכול היחיד להגיש בקשה לפשיטת רגל רק אם סך חובותיו עולה על סך של כ־17,000 שקלים חדשים. ההנמקות שעמדו מאחורי קביעת דרישה זו בפקודת פשיטת הרגל, נכונות במידה רבה גם לגבי הליכי חדלות פירעון בהוצאה לפועל. במקרה של חובות בהיקף נמוך אין בדרך כלל הצדקה לנהל הליכי חדלות פירעון לגבי חובות אלה. זאת במיוחד בהתחשב במשאבים הכרוכים בניהול הליכי חדלות הפירעון. מטעם זה קובע גם החוק המוצע סכום מינימלי לפתיחה בהליכי חדלות פירעון, והוא אף גבוה במקצת מזה הקבוע היום בפקודת פשיטת הרגל. ואולם לצד זאת, מותרת הצעת החוק בידי הרשם שיקול דעת לקבל בקשה לצו לפתיחת הליכים אף אם סך חובותיו של היחיד נמוך מסכום זה, וזאת בלא הגבלה. הוראה זו מטרתה שלא לנעול את דלת הליכי חדלות הפירעון לפני החייבים המוחלשים ביותר.

סעיף 187 האפשרות להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים לפי פרק זה נתונה ליחיד בלבד. הליכי חדלות פירעון לבקשת נושה או היועץ המשפטי לממשלה ייפתחו בכל מקרה רק בבית המשפט. זאת משום שפתיחת הליכים בידי נושה או היועץ המשפטי לממשלה מהווה אינדיקציה למורכבותם של ההליכים ומכאן לכך שאינם מתאימים להליך המתנהל לפני הרשם.

כמו כן מוצע לקבוע כי יראו ביחיד שהגיש לרשם ההוצאה לפועל הודעה על כך שהוא אינו יכול לפרוע את חובותיו (בהתאם להוראות סעיף 2א2 לחוק ההוצאה לפועל,

(ב) על הליכי חדלות פירעון המתנהלים לפני רשם ההוצאה לפועל יחולו הוראות סעיפים 33א, 33ב ו-37א לחוק ההוצאה לפועל.

189. (א) הליכי חדלות פירעון שנפתחו בידי יחיד בעל חובות בהיקף נמוך יתנהלו בלשכת ההוצאה לפועל שבה פועל מסלול חדלות פירעון, במחוזו שבו נפתחו מרבית תיקי הוצאה לפועל נגד היחיד; בהעדר מחוז כאמור – יתנהלו ההליכים במחוזו שבו מתגורר היחיד או שבו מצויים מקום עסקו העיקרי או נכסיו, ובהעדר מחוז כאמור – בירושלים. (ב) מסלול חדלות פירעון יפעל בלשכה אחת לפחות בכל אחד מהמחוזות כהגדרתם בסעיף 2ג) לחוק ההוצאה לפועל; השר יפרסם ברשומות הודעה על לשכות הוצאה לפועל שבהן פועל מסלול חדלות פירעון.

סימן ב': גיבוש הסדר תשלומים

190. (א) מצא רשם ההוצאה לפועל, לאחר עיון בבקשה לצו לפתיחת הליכים שהגיש יחיד בעל חובות בהיקף נמוך ובמסמכים שצורפו לה, כי מתקיימים התנאים להגשת הבקשה, יורה, בתוך 30 ימים ממועד הגשתה, על זימון ישיבה לגיבוש הסדר תשלומים.

החלטת רשם ההוצאה לפועל על הליכים לגיבוש הסדר תשלומים

ד ב ר י ה ס ב ר

ביניים בין הגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים לבין מתן הצו לפתיחת הליכים.

חיוב היחיד לעבור בתחנה זו נועד לשתי תכליות עיקריות. הראשונה היא הרצון לנסות ולסיים את ההליכים במהירות, בלא צורך בהליך חדלות פירעון שכרוך בעלויות רבות, הן לחייב ולנושמים והן למערכת המינהלית. תכלית שנייה היא הרצון למצות את האפשרויות לגביית החוב בטרם יינתן ליחיד צו לפתיחת הליכים וכן הרצון להבטיח שלא ייעשה שימוש לרעה בהליכי חדלות הפירעון.

הסדר תשלומים לפי סימן זה יתבסס על פי המוצע על מערכת יחסים הסכמית ורצונית בין היחיד לבין נושיו. עם זאת, מוצע לקבוע שבמקרים מסוימים יהיה ניתן לאשר הסדר תשלומים גם בהסכמתם של רוב הנושאים, ולא כולם, לפי עקרונות הדומים לאלה הקבועים בחלק י' לחוק המוצע.

סימן זה קובע לוחות זמנים ברורים וקצובים לגיבוש הסדר תשלומים. גם זאת, בהתבסס על הרעיון המנחה שהליכי חדלות הפירעון שיש לנהל בהוצאה לפועל הם כאלה שאינם מעוררים מורכבות מיוחדת ולכן ניתן לנהלם בפרקי זמן קצרים וברורים.

סעיף 190 מוצע לקבוע כי אם רשם ההוצאה לפועל השתכנע, על בסיס המידע שהיחיד צירף לבקשתו, כי הוא עומד בתנאים להגשת בקשה לצו לפתיחת הליכים, הוא יורה על זימונה של ישיבה לגיבוש הסדר תשלומים. עוד מוצע לאפשר לרשם ההוצאה לפועל לדרוש מן היחיד מידע נוסף או לזמנו לדיון וכך להשלים את התמונה בדבר מצבו הכלכלי לצורך קבלת החלטה. הוראה זו מקנה לרשם סמכות מקבילה לסמכות הממונה בדיון בבקשת יחיד לצו לפתיחת הליכים לפי סעיף 105 לחוק המוצע.

ולבית המשפט בניהול הליכי חדלות הפירעון של היחיד. סעיפים 203 עד 202 לחוק המוצע קובעים (כפי שיפורט בהמשך דברי ההסבר) אילו סמכויות של בית המשפט ושל הממונה יהיו נתונות בידי רשם ההוצאה לפועל.

מאחר שמוצע לעגן את הסמכויות שיהיו נתונות לרשם ההוצאה לפועל בהליכים לפי פרק זה, בחוק זה ולא בחוק ההוצאה לפועל, מוצע להבהיר כי הוראות חוק ההוצאה לפועל לעניין כשירותם של הרשמים, סמכויותיהם, וההגנה שלה הם זכאים, יחולו גם כאשר הרשמים מפעילים את סמכויותיהם לפי חוק זה.

סעיף 189 סעיף זה קובע את כללי הסמכות המקומית של לשכות ההוצאה לפועל שבהן יתנהלו הליכי חדלות הפירעון של יחיד לפי פרק זה. על פי המוצע, יתנהלו הליכי חדלות הפירעון בלשכת ההוצאה לפועל שבה פועל מסלול חדלות פירעון, במחוזו שבו מתנהלים מרבית תיקי ההוצאה לפועל של היחיד. במקרים שבהם אין מחוז העונה על תנאי זה (למשל, אם מתנהל נגד החייב תיק אחד בכמה מחוזות או אם מדובר ביחיד שלא נפתחו נגדו תיקים בהוצאה לפועל) יתנהלו ההליכים במחוזו שבו מתגורר היחיד, או במחוזו שבו מרוכזים נכסיו ועסקיו. בנוסף, מוצע כי בהעדר מחוז מתאים לפי הוראות הסעיף, יידון עניינו של היחיד בלשכת ההוצאה לפועל המתאימה במחוז ירושלים.

מסלול חדלות פירעון יפעל על פי המוצע בלשכה אחת לפחות בכל אחד מהמחוזות שבהן פועלות לשכות ההוצאה לפועל.

סימן ב': גיבוש הסדר תשלומים

כללי השינוי המבני העיקרי בהסדר המוצע לגבי הליכי חדלות הפירעון של חייבים בעלי חובות בהיקף נמוך הוא קביעת החובה לנסות לגבש הסדר תשלומים. הניסיון לגיבוש הסדר תשלומים ייעשה כשלב

(ב) סבר רשם ההוצאה לפועל כי אין די בבקשה ובמסמכים שצורפו לה כדי לקבל החלטה בבקשה, רשאי הוא לדרוש מהיחיד מידע נוסף הדרוש לו לשם כך או לזמנו לדיון לפניו; דרש הרשם כאמור, ייתן את החלטתו בתוך 30 ימים ממועד קבלת המידע או תום הדיון.

קיום ישיבה לגיבוש הסדר תשלומים

191. (א) הורה רשם ההוצאה לפועל על זימון ישיבה לגיבוש הסדר תשלומים, ישלח עובד מערכת ההוצאה לפועל שהרשם הסמיכו לכך (בפרק זה – נציג הרשם) הזמנה לישיבה, ליחיד ולנושים שציין היחיד בבקשתו לצו לפתיחת הליכים.

(ב) הישיבה לגיבוש הסדר תשלומים תיערך במקום ובמועד שייקבע בהזמנה, ובלבד שתתקיים בתוך 30 ימים מהיום שרשם ההוצאה לפועל הורה על זימונה; נציג הרשם ינהל את הישיבה.

(ג) על היחיד מגיש הבקשה להתייצב לישיבה ולשתף פעולה עם נציג הרשם.

(ד) לצורך גיבוש הסדר התשלומים, ובמידה הנדרשת לכך, רשאי נציג הרשם לעיין במסמכים שצירף היחיד לבקשה לצו לפתיחת הליכים ולדרוש מכל גורם המנוי בסעיף 104(ב)3) שברשותו מידע על היחיד כאמור באותו סעיף, למסור לידיו את המידע.

(ה) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין הכשירות הנדרשת מנציגי הרשם, ורשאי הוא, על אף הוראות סעיף קטן (א), לקבוע כי הסמכות הנתונה לפי סימן זה לנציג הרשם תהיה נתונה למי שאינו עובד המדינה, ולקבוע הוראות לעניין כשירותו ושכרו.

הסדר תשלומים מוסכם

192. גובש, בישיבה שזומנה לפי סעיף 191, הסדר תשלומים שהסכימו לו היחיד וכל הנושים שהם צד להסדר, יחייב ההסדר את היחיד ואת אותם נושים, ורשם ההוצאה לפועל יורה על השהיית הליכי הוצאה לפועל או סגירת תיקי ההוצאה לפועל, ביחס לחובות היחיד שלגביהם חל ההסדר, הכול בהתאם להוראות ההסדר.

העברת הסדר תשלומים לדיון בפני רשם ההוצאה לפועל באין הסכמה

193. גיבש נציג הרשם, בישיבה שזומנה לפי סעיף 191, הסדר תשלומים, אך לא הסכימו להסדר כל הנושים שהם צד להסדר, וקיים לדעת נציג הרשם סיכוי סביר לאישור ההסדר בהתאם להוראות סימן זה, יעביר את ההסדר שגיבש לרשם ההוצאה לפועל, ובלבד שמתקיימים שניים אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

עמותות (בדומה למשל להליכי מידע, היכרות ותיאום (מהו"ת) או להליכים המתנהלים ביחידות הסיוע שהוקמו ליד בתי המשפט לענייני משפחה).

לישיבה לגיבוש הסדר תשלומים יזומנו על פי המוצע כל הנושים שצינו בבקשת היחיד לצו לפתיחת הליכים. מאחר ששלב זה מבוסס על מערכת הסכמית, מוצע לקבוע כי הסדר שיגובש בישיבה זו יחייב רק את הנושים שהגיעו לישיבה והסכימו להיות צד להסדר.

על פי המוצע בסעיף 192 להצעת החוק, אם גובש בישיבה הסדר תשלומים המוסכם על היחיד ועל כל הנושים, לא נדרשת מעורבות של הרשם באישור ההסדר, והוא יחייב את היחיד ואת הנושים שהם צד להסכם. כמו כן מוצע, כי לאחר אישור ההסדר, יתאים רשם ההוצאה לפועל את הליכי ההוצאה לפועל להסדר שנעשה – יורה על סגירת התיקים או ישהה את המשך הליכי הגבייה.

בסעיף 193 לחוק מוצע כי אם לא גובש בישיבה הסדר תשלומים המוסכם על כל הנושים, ומתקיימים התנאים

סעיפים 191 עד 195 ישיבה לגיבוש הסדר תשלומים, כיצד יאושר ההסדר ומהן תוצאותיו של הסדר שאושר.

בסעיף 191 להצעת החוק מוצע לקבוע כי בישיבה לגיבוש הסדר תשלומים ישתתפו היחיד והנושים שציין היחיד בבקשתו לצו לפתיחת הליכים. תנאי להתקיימותה של ישיבה להסדר תשלומים הוא שהחייב יתייצב לישיבה וישתף עמה פעולה. הגשת בקשה לצו לפתיחת הליכים היא מהלך שהיחיד יזום כדי להסדיר את חובותיו, ומכאן חובתו לשתף פעולה עם ההליכים.

ניהולה של הישיבה להסדר תשלומים יופקד באותו סעיף בידי עובד מערכת ההוצאה לפועל, אשר הוסמך לכך בידי רשם ההוצאה לפועל (להלן – נציג הרשם). מוצע להסמיך את שר המשפטים לקבוע את הכשירות הנדרשת מנציג הרשם (למשל, השכלה או תחום מומחיות). עוד מוצע להסמיכו לקבוע שגם מי שאינו עובד המדינה יוכל לנהל ישיבה לגיבוש הסדר תשלומים. זאת כדי לאפשר את ניהולם של הליכים אלה גם בידי גורמים חיצוניים, דוגמת

(1) היחיד הסכים להסדר התשלומים;

(2) ההסדר אינו חל על חובות מובטחים.

194. זימון אסיפת נושים ודיון בהצעה להסדר תשלומים (א) העביר נציג הרשם לרשם ההוצאה לפועל את הסדר התשלומים שגיבש, רשאי רשם ההוצאה לפועל, אם מצא כי יש סיכוי סביר לאישור ההסדר בהתאם להוראות סימן זה, לזמן אסיפת נושים שתתקיים לפניו לשם דיון בהסדר והצבעה עליו.

(ב) רשם ההוצאה לפועל יזמן לאסיפת הנושים את הנושים שהם צד להסדר ואת היחיד, ויצרף לזימון העתק מההסדר; קיבל היחיד זימון כאמור, יתייצב לאסיפת הנושים.

(ג) באסיפת הנושים יקיים רשם ההוצאה לפועל דיון בהסדר התשלומים שגיבש נציג הרשם ורשאי הוא לערוך במסגרת הדיון חקירת יכולת ליחיד בהתאם להוראות חוק ההוצאה לפועל, במעמד הנושים.

(ד) בתום הדיון בהסדר התשלומים ולאחר שמצא כי היחיד מסכים להסדר וכי אין בו משום ניצול לרעה של הליכי חדלות הפירעון, יביא רשם ההוצאה לפועל את ההסדר לאישור הנושים באסיפה.

195. (א) הסדר תשלומים יראו אותו כהסדר שאושר בידי הנושים באסיפת הנושים אם מתקיימים שניים אלה: אישור הסדר תשלומים באסיפת הנושים

(1) בהסדר תמכו רוב המצביעים מקרב הנושים בחובות הוצאה לפועל, הנושים יחד בשלושה רבעים לפחות מסך החובות כאמור;

ד ב ר י ה ס ב ר

המוצע לא יחולו על נושים בעלי חובות מובטחים. יצוין כי לפי הדין הקיים ואף לפי החוק המוצע (ראו סעיפים 86 ו-324 להצעת החוק) הסמכות לכפות הסדרי חוב במקרים אלה מסורה לבית המשפט, שלו הכלים השיפוטיים להכריע במחלוקות וסוגיות שעשויות להתעורר אגב כפיית הסדר חוב על נושים מובטחים.

ה. הרשם מעריך כי קיים סיכוי סביר לאישור הסדר התשלומים באסיפת הנושים. תנאי זה, בדומה לתנאי הראשון, נועד לסנן הסדרים שאין סיכוי סביר לאישורם.

אם לא מתקיימים תנאים אלה הרי ששלב הניסיון לגיבוש ההסדר מסתיים, והרשם ייתן ליחיד צו לפתיחת הליכים.

לפי סעיף 194 לחוק המוצע, אם התקיימו התנאים והרשם החליט לזמן אסיפת נושים, יוזמנו אליה היחיד והנושים שהם צד להסדר. על פי המוצע, יוכל רשם ההוצאה לפועל לערוך ליחיד חקירת יכולת במעמד אסיפת הנושים. כך יהיה ניתן לעמוד טוב יותר על מצבו הכלכלי של היחיד והנושים יוכלו להעריך את הסיכויים והסיכונים הכרוכים באישור או בדחיית הסדר התשלומים שמוצע באסיפה. רשם ההוצאה לפועל יעביר את ההסדר לאישור האסיפה רק אם היחיד הסכים לו ולאחר שהשתכנע שאין בו משום ניצול לרעה של ההליך. סמכות דומה מוענקת לבית המשפט בגיבוש הסדרי חוב לפי חלק י'.

סעיף 195 סעיף זה קובע את התנאים הנדרשים לאישור הסדר תשלומים באסיפת נושים (שבהתקיימים יראו את ההסדר כהסדר שאושר בידי האסיפה). מנגנון

שלהלן, על נציג הרשם להעביר לרשם ההוצאה לפועל את ההסדר שגיבש כדי שהרשם ינסה לגבש הסדר. על פי המוצע, מוקנית לרשם, בניגוד לנציגו, סמכות לאשר הסדר תשלומים גם אם ההסדר אושר בידי רוב הנושים, ולא כולם. זאת בדרך של כינוס אסיפת נושים.

אלה התנאים שבהתקיימם יעביר נציג הרשם לרשם את ההסדר שגיבש, כדי שזה ינסה לגבש הסדר תשלומים:

א. נציג הרשם העריך כי קיים סיכוי סביר לאישור הסדר תשלומים באסיפת נושים. תנאי זה נועד לסנן הסדרים שאין סיכוי סביר לאישורם. הצורך בקביעת תנאי זה נובע, בין השאר, מכך שכינוס אסיפה כזו כרוך בהקצאת משאבים ובהארכת משך הליכי חדלות הפירעון, ועל כן מוצע שרק הסדרים שנמצא שיש סיכוי סביר שיאושרו, יובאו לפני אסיפת הנושים.

ב. היחיד מסכים להסדר – לא ניתן לכפות על היחיד הסדר תשלומים בניגוד להסכמתו. לכן אם היחיד אינו מסכים להסדר אין טעם להעבירו לרשם.

ג. ההסדר אינו חל על חובות מובטחים – אישור הסדר תשלומים באסיפת נושים מבוסס על הסכמת רוב הנושים, וזאת בניגוד להסדר שמאושר לפני נציג הרשם המבוסס על הסכמת כל הנושים. מוצע לקבוע כי רשם ההוצאה לפועל לא יהיה מוסמך לאשר הסדר המבוסס על הסכמה רובנית, אם ההסדר מתייחס לחובות מובטחים. הנימוק לכך נעוץ במורכבות המשפטית הכרוכה בהחלת הסדר תשלומים כפוי על נושים מובטחים. הכרעה במחלוקות אלה חורגת מהסמכויות המינהליות המסורות לרשם, ועל כן מוצע שהסדרי תשלומים שיאושרו באסיפת נושים לפי ההסדר

(2) בהסדר תמכו כל הנושים שלהם חובות שאינם חובות הוצאה לפועל.

(ב) נושה יעשה שימוש בזכות ההצבעה הניתנת לו בתום לב ובדרך מקובלת וימנע מניצול לרעה של כוחו.

(ג) בסעיף זה –

”חובות הוצאה לפועל” – חובות שנפתח לגביהם הליך לפי חוק ההוצאה לפועל וכן חובות לפי פסק דין שניתן לפתוח לגביהם הליך כאמור, גם אם טרם נפתח; ”מצביעים” – למעט מי שנמנעו בהצבעה.

196. (א) אושר הסדר תשלומים בידי הנושים, באסיפת הנושים, טעון ההסדר אישור של רשם ההוצאה לפועל.

אישור הסדר
תשלומים בידי
רשם ההוצאה
לפועל

(ב) בבואו לאשר הסדר תשלומים, ישקול רשם ההוצאה לפועל בין השאר, שיקולים הנוגעים להוגנות ההליך, ורשאי הוא להתנות את אישור ההסדר בהכשרה להתנהלות כלכלית נכונה שיעבור היחיד, אם מצא כי ההכשרה נחוצה לצורך שיקומו הכלכלי.

(ג) רשם ההוצאה לפועל לא יאשר הסדר תשלומים אם שוכנע כי התמורה שהוצעה לנושה שלא תמך בהסדר, נמוכה מהתמורה שאותו נושה היה מקבל אילו ניתן לגבי היחיד צו לשיקום כלכלי.

197. (א) אושר הסדר תשלומים בידי הנושים, באסיפת הנושים, ובידי רשם ההוצאה לפועל, לפי הוראות סימן זה, יחייב ההסדר את היחיד ואת אותם נושים.

כוחו של הסדר
תשלומים שאושר

ד ב ר י ה ס ב ר

היחיד בהוצאה לפועל, יתמכו בהסכם. מנגנון הכרעה זה מבוסס על מנגנון ההכרעה הקולקטיבי הקבוע בחלק י'.

ב. קבוצת הנושים של חובות שאינם חובות הוצאה לפועל – על הקבוצה זו נמנים נושים שלא מנהלים הליכים לגביית חובם בהוצאה לפועל. מוצע כי לצורך אישור הסדר התשלומים באסיפת הנושים, תידרש הסכמתם של כל הנושים הנמנים על קבוצה זו.

הסעיף קובע גם, כי על כל נושה לנצל את זכות ההצבעה שניתנה לו בתום ובדרך מקובלת ולהימנע מניצול לרעה של ההליך. דרישות אלה זהות לדרישות הקבועות בחלק י'.

סעיף 196 מוצע כי הסדר תשלומים שאושר בידי הנושים באסיפת הנושים ייכנס לתוקף רק לאחר שיקבל גם את אישורו של רשם ההוצאה לפועל. בבואו להחליט אם לאשר את ההסדר, רשאי רשם ההוצאה לפועל להתחשב בשיקולים הנוגעים להוגנות ההליך. הרשם גם רשאי להתנות את אישור ההסדר בכך שהיחיד יעבור הכשרה להתנהלות כלכלית.

רשם ההוצאה לפועל לא יאשר את הסדר התשלומים אם שוכנע כי התמורה שהוצעה בו לנושה שלא תמך בהסדר, נמוכה מהתמורה שאותו נושה היה מקבל אילו ניתן ליחיד צו לשיקום כלכלי (לפי פרק ח' לחלק זה). זאת בדומה לקבוע בחלק י' לעניין הסדר חוב של יחיד.

סעיף 197 מוצע לקבוע כי הסדר תשלומים שאושר בידי אסיפת הנושים וכן בידי רשם ההוצאה לפועל, יחייב את היחיד ואת אותם נושים שהיו צד

ההכרעה המוצע דומה למנגנון ההכרעה הקולקטיבי הקבוע בחלק י', שלפיו ניתן לכפות הסדר על מיעוט מתנגד בתנאים הקבועים באותו חלק, ואולם בניגוד למנגנון הקבוע בחלק י', מוצע לאפשר את כפיית ההסדר בהליך זה רק לגבי חובות של נושים בהוצאה לפועל.

הטעם לכך הוא שמנגנוני ההצבעה המבוססים על דרישת רוב מחייבים הכרעה בדבר גובה החוב כדי לדעת את כוח ההצבעה של כל נושה. לעתים, כדי להכריע מהו חלקו של נושה בחוב, נדרש הליך בירור המחייב הכרעות שיפוטיות שלהן השלכות על זכויותיו הקנייניות של הנושה. הכרעות אלה, שממילא אינן מצויות בסמכותו של רשם ההוצאה לפועל, עשויות להאריך את ההליך ולסבכו, וזאת בניגוד למטרות ההסדר המוצע בפרק זה. לכן, כדי למנוע התדיינות כזו לגבי חובות של נושים הנמנים על קבוצה זו, מוצע לצמצם את סמכותו של הרשם לכפות הסדר על מיעוט מתנגד רק לחובות של נושים בהוצאה לפועל אשר סכומם ברור ומוגדר.

כתוצאה מכך, מוצע לקבוע, בסעיף 195 להצעת החוק, כי לצורך אישור ההסדר יחולקו הנושים לשתי קבוצות:

א. קבוצת הנושים בהוצאה לפועל – קבוצה זו כוללת נושים שמנהלים הליכים לגביית חובם מן היחיד בהוצאה לפועל, וכן נושים לפי פסק דין שניתן לגבות בהוצאה לפועל גם אם טרם נפתחו הליכים לגבייתו (הגדרה זו אינה כוללת חובות אחרים שניתן לבצע כפסק דין לפי חוק ההוצאה לפועל).

כדי שהסדר יאושר, נדרש שרוב של המצביעים מקרב קבוצה זו, הנושים יחד בשלושה רבעים, לפחות, מחובות

(ב) הסדר תשלומים שאושר כאמור בסעיף קטן (א), אין בו כדי לפטור את היחיד מהחובות שאינם בני הפטר.

(ג) אושר הסדר תשלומים כאמור בסעיף קטן (א) יורה רשם ההוצאה לפועל על השחיית הליכי הוצאה לפועל או סגירת תיקי ההוצאה לפועל, ביחס לחובות היחיד שלגביהם חל ההסדר, הכול בהתאם להוראות ההסדר.

שמירת זכות היחיד לגיבוש הסדר חוב
198. אין בהוראות סימן זה כדי לגרוע מאפשרות היחיד להגיש הצעה להסדר חוב לפי הוראות חלק י'.

סימן ג': צו לפתיחת הליכים

מתן צו לפתיחת הליכים בידי רשם ההוצאה לפועל
199. לא גובש הסדר תשלומים מוסכם או הסדר שאושר בידי הנושים ורשם ההוצאה לפועל, בהתאם להוראות סימן ב', ייתן רשם ההוצאה לפועל צו לפתיחת הליכים לגבי היחיד בעל החובות בהיקף נמוך.

בקשה לביטול צו לפתיחת הליכים
200. (א) הרואה את עצמו נפגע ממתן צו לפתיחת הליכים שנתן רשם ההוצאה לפועל לפי סעיף 199, לגבי יחיד בעל חובות בהיקף נמוך, רשאי להגיש לרשם ההוצאה לפועל, בתוך 45 ימים ממועד פרסום ההודעה על מתן הצו, בקשה לביטול.

(ב) על בקשה לפי סעיף קטן (א) והדיון בה יחולו הוראות סעיף 108, בשינויים המחויבים.

תחולת הוראות החוק
201. עם מתן צו לפתיחת הליכים לגבי יחיד בעל חובות בהיקף נמוך, לפי סעיף 199, יחולו על הליכי חדלות הפירעון של היחיד, המתנהלים אצל רשם ההוצאה לפועל, ההוראות לפי חוק זה החלות על הליכי חדלות פירעון של יחיד המתנהלים לפי צו לפתיחת הליכים שנתן הממונה, בשינויים המחויבים ובשינויים הקבועים בפרק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

סימן זה מונה גם שורה של סמכויות של הממונה ושל בית המשפט אשר לא יוקנו לרשם ההוצאה לפועל. החרגתן של סמכויות הנתונות בידי בית המשפט נדרשת בעיקר בשל אופייה המינהלי של מערכת ההוצאה לפועל, שאינו מאפשר העברת סמכויות שיפוטיות לרשם. החרגתן של סמכויות הנתונות בידי הממונה נדרשת בשתי סיטואציות עיקריות: הראשונה, במקרים שבהם רשם ההוצאה לפועל ממלא תפקיד כפול בהליך לפי פרק זה – הן של הממונה, הן של בית המשפט; והשנייה, במקרים שבהם סמכויות הממונה לפי החוק קשורות לתפקידו כמי שאמון על שמירת האינטרס הציבורי בניהולם הכללי של הליכי חדלות הפירעון (ראו סעיף 268 לחוק המוצע).

סעיפים סעיפים אלה קובעים את סמכות רשם הוצאה לפועל לתת ליחיד בעל חובות בהיקף נמוך צו לפתיחת הליכים, וכן את הסמכות לדון בבקשה לביטול הצו.

סעיף 201 מוצע לקבוע כי על הליכי חדלות פירעון המתנהלים אצל רשם ההוצאה לפועל יחולו אותן הוראות החלות על הליכי חדלות פירעון המתנהלים אצל הממונה בשינויים המחויבים ובשינויים הקבועים בפרק זה.

לאסיפת הנושים. ההסדר אינו מחייב נושים שלא היו צד להסדר, כמו למשל, נושים בעלי חובות מובטחים. כמו כן, הסעיף מבהיר כי ההסדר לא יחול על חובות שאינם בני הפטר (למשל, קנסות פליליים או חוב מזונות). בנוסף, מוצע כי לא יהיה נתון לרשם ההוצאה לפועל, בהיותו גורם מינהלי, שיקול הדעת הנתון לבית המשפט ביחס לחובות אלה לפי סעיף 175 לחוק המוצע.

סעיף 198 מוצע להבהיר כי קיומו של פרק זה לא גורע מהאפשרות העומדת ליחיד לפעול לגיבושו של הסדר חוב שיאושר לפי חלק י' לחוק.

סימן ג': צו לפתיחת הליכים

סימן זה מפרט את שלבי ההליך ממועד מתן הצו לפתיחת הליכים ועד למתן הפטר ליחיד. הליכי חדלות הפירעון לגבי יחיד בעל חובות בהיקף נמוך יתנהלו החל ממתן הצו בהתאם להוראות החוק המוצע לעניין הליכי חדלות פירעון המתנהלים לפי צו שנתן הממונה. לשם כך, מוצע להקנות לרשם ההוצאה לפועל את הסמכויות העיקריות הנתונות לממונה ולבית המשפט לפי החוק.

202. הסמכויות הנתונות לממונה לפי חוק זה, לגבי הליכי חדלות פירעון של יחיד המתנהלים לפי צו לפתיחת הליכים שנתן, יהיו נתונות לרשם ההוצאה לפועל לגבי הליכי חדלות פירעון של יחיד בעל חובות בהיקף נמוך, המתנהלים אצלו, למעט הסמכויות כמפורט להלן:

(1) הסמכות לקבוע כללים ולתת הנחיות כלליות לפי חוק זה;

(2) הסמכות להיות צד להליכים המתנהלים לפני בית משפט;

(3) הסמכות לגבי הליכי חדלות פירעון של יחיד שנפט, לפי פרק י';

(4) הסמכות למנות חוקרים לשם הפעלת סמכויות אכיפה לפי פרק ב' לחלק י"א.

203. (א) הסמכות לתת צו לשיקום כלכלי לפי פרק ח', לגבי יחיד בעל חובות בהיקף נמוך שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים לפי סעיף 199, תהיה נתונה לרשם ההוצאה לפועל.

סמכות רשם
ההוצאה לפועל
לתת צו שיקום
כלכלי

(ב) רשם ההוצאה לפועל ייתן את הצו לשיקום כלכלי לאחר שקיים דיון בדוח ממצאי הבריקה שהגיש לו הנאמן לפי סעיף 153, ולא יחולו הוראות סימן ג' לפרק ז'.

204. הסמכויות הנתונות לבית המשפט לפי חוק זה כמפורט להלן, יהיו נתונות לרשם ההוצאה לפועל לגבי הליכי חדלות פירעון של יחיד בעל חובות בהיקף נמוך, המתנהלים אצלו:

הקניית סמכויות
בית המשפט לרשם
ההוצאה לפועל

(1) הסמכות להפסיק את כהונתו של הנאמן לפי סעיף 140;

(2) הסמכויות לעניין הצו לשיקום כלכלי, לפי פרק ח', למעט הסמכות לאשר לנאמן להעביר לידי היחיד סכומים או נכסים מתוך נכסי קופת הנשייה לפי סעיף 165(ב);

ד ב ר י ה ס ב ר

להם סמכויות אכיפה. גם סמכות זו קשורה לתפקידו של הממונה כאחראי על שמירת האינטרס הציבורי בהליכי חדלות פירעון.

203. מוצע לקבוע שרשם ההוצאה לפועל יהיה מוסמך לתת ליחיד בעל חובות בהיקף נמוך צו לשיקום כלכלי לפי פרק ח' לחוק. סמכות זו נתונה בהליך העיקרי לבית המשפט.

ההבדל העיקרי בהליך זה הוא שבניגוד להליך העיקרי, בהליך זה לא מוגשת הצעה של הממונה לצו לשיקום כלכלי. זאת משום שהממונה אינו נוטל חלק בניהול ההליכים. על כן מוצע לקבוע כי לא יחולו בעניין זה הוראות הקבועות בסימן ג' לפרק ז' שעניינן הצעת הממונה לצו לשיקום כלכלי.

204. בסעיף זה מרוכזות ההוראות בדבר סמכויות בית המשפט שיהיו נתונות בידי רשם ההוצאה לפועל בניהול הליכי חדלות הפירעון לפי פרק זה. מוצע להקנות לרשם ההוצאה לפועל את אותן סמכויות של בית המשפט הנדרשות לשם ניהולו הרגיל של ההליך, ובכלל זה קביעת תכנית התשלומים וההפטר, סמכויות הנמצאות כבר היום בתחום מומחיותו של הרשם (למשל, מימוש שעבודים) וסמכויות שנתונות לו כבר עתה לפי חוק ההוצאה לפועל (למשל, הסמכות לתת צו עיכוב יציאה מן הארץ).

סמכויות בית המשפט לפי חוק זה שלא יוקנו על פי המוצע לרשם ההוצאה לפועל, הן בעיקר סמכויות בעלות

סעיף 202 מוצע לקבוע כי בניהול הליכי חדלות פירעון לפי פרק זה, יהיו נתונות לרשם ההוצאה לפועל הסמכויות הנתונות לממונה לפי חוק זה, למעט סמכויות מסוימות המפורטות בסעיף. ברירת המחדל היא שלרשם נתונות כל הסמכויות שמקנה הצעת החוק לממונה, ועל כן מוצע לפרט את סמכויות הממונה שלא יהיו נתונות לרשם ההוצאה לפועל, והן:

א. הסמכות לקבוע כללים ולתת הנחיות לפי החוק המוצע – החוק המוצע מקנה לממונה סמכות לקבוע כללים ולתת הנחיות בקשר לניהולם של הליכי חדלות פירעון. סמכות זו של הממונה קשורה בתפקידו בשמירה על האינטרס הציבורי בניהולם של הליכי חדלות פירעון. תפקיד כללי זה אינו מסור בידי רשם ההוצאה לפועל ועל כן מוצע שלא להקנות לו את הסמכויות הכרוכות בביצועו.

ב. הסמכות להיות צד להליכים המתנהלים לפני בית משפט – לפי החוק המוצע, רשאי הממונה להיות צד להליכי חדלות פירעון המתנהלים לפני בית משפט, מתוקף תפקידיו השונים. סמכות זו אינה מתאימה לרשם ההוצאה לפועל מאחר שעל פי ההסדר המוצע בחוק, ממלא הרשם הן את תפקיד הממונה, הן את תפקיד בית המשפט.

ג. הסמכות לנהל הליכי חדלות פירעון של נפטר לפי פרק י' לחלק ג'.

ד. הסמכות למנות חוקרים לשם הפעלת סמכויות אכיפה – סעיף 347 לחוק המוצע מסמיך את הממונה, בתנאים מסוימים, למנות מבין עובדיו חוקרים שיינתנו

- (3) הסמכויות לעניין תחולת ההפטר וביטול ההפטר לפי סעיפים 175 ו-176;
- (4) הסמכות לבטל צו לפתיחת הליכים בשל התנהלות היחיד, לפי סעיף 183;
- (5) הסמכות לאשר דחיית תביעת חוב בשל חוב שניתן לגביו פסק דין, לפי סעיף 211(ב);
- (6) הסמכות לאשר משיכת כספים מקופת גמל לפי סעיף 228, והסמכות לאשר העברת זכות במקרקעין המשמשים למגורי היחיד לפי סעיף 229;
- (7) הסמכויות לעניין מימוש נכס משועבד לפי סעיף 248;
- (8) סמכות חקירה לפי סעיף 281;
- (9) הסמכות לתת צו המורה למי שזומן לבירור או לחקירה להתייצב, לפי סעיף 282;
- (10) הסמכות לתת צו המורה על תפיסת נכס או מסמך של היחיד, לפי סעיף 283;
- (11) הסמכות לתת ליחיד צו עיכוב יציאה מהארץ, לפי סעיף 284;
- (12) הסמכות לבטל צו לפתיחת הליכים בשל אי-חדלות פירעון, לפי סעיף 286.

סימן ד': שונות

205. רשם ההוצאה לפועל ראשי שלא למנות נאמן אם מצא כי אין הצדקה לכך בנסיבות הפועל שלא למנות נאמן
העניין; החליט הרשם כאמור ימלא הוא את כל תפקידי הנאמן לפי חוק זה.
206. על אף הוראות סעיף 259, יפנה נושה לרשם ההוצאה לפועל בכל שאלה הנוגעת לזכויותיו בהליכי חדלות הפירעון בעניינים שבסמכותו של רשם ההוצאה לפועל לפי פרק זה.
207. (א) רשם ההוצאה לפועל, מיוזמתו או לבקשת היחיד, נושה או הנאמן, ראשי בכל עת לפנות לנשיא בית משפט השלום במחוזו שבו מתנהלים הליכי חדלות הפירעון של יחיד בעל חובות בהיקף נמוך בבקשה שיעביר את ניהול ההליכים לבית המשפט.
- העברת ניהול ההליכים מרשם ההוצאה לפועל לבית משפט

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים 207 ו-208 הליכי חדלות פירעון שנפתחו במסגרת ההוצאה לפועל להתברר לפני בית המשפט. כפי שכבר צוין, נועד ההסדר הקבוע בפרק זה בעבור הליכי חדלות פירעון שלא צפויים לעורר מורכבות משפטית או לדרוש הפעלת סמכויות שיפוטיות. מאחר שייטכנו מקרים שבהם ייפתחו בהוצאה לפועל הליכי חדלות פירעון שאינם מתאימים להתברר במסגרת זו, מוצע להסדיר את סוגי המקרים שבהם יועברו הליכי חדלות הפירעון מההוצאה לפועל לממונה ולבית המשפט.

סעיף 207 לחוק המוצע קובע את המקרים שבהם מוסמך רשם ההוצאה לפועל לפנות לבית המשפט בבקשה להעביר אליו הליכי חדלות פירעון שנפתחו בהוצאה לפועל. בבואו להכריע בבקשת הרשם להעברת ההליכים, על בית המשפט לבחון אם הדבר נדרש בשל מורכבות ההליך או לשם ניהולו היעיל. ההכרעה בשאלה אם להעביר את ההליך נתונה על פי המוצע לבית המשפט – נשיא בית משפט השלום במחוזו שבו מתנהלים הליכי חדלות הפירעון או שופט אחר שהוסמך לכך – ולא לרשם. הרשם ראשי לפנות לבית המשפט מיוזמתו, או לבקשת היחיד, הנושה או הנאמן. כלומר, היחיד, הנושה או הנאמן

אופי שיפוטיו, כך, למשל, לא תהיה לרשם ההוצאה לפועל סמכות לבטל עסקאות או להכריע בזכויותיהם של צדדים שלישיים.

סימן ד': שונות

סעיף 205 מוצע להסמיך את רשם ההוצאה לפועל שלא למנות נאמן לנכסי החייב אם מצא כי אין הצדקה לכך בנסיבות העניין. סמכות זו נדרשת לתיקים שמידת מורכבותם אינה מצדיקה מינוי נאמן, במיוחד בהתחשב בכך שמינויו כרוך בעלויות המצטרפות לתיקו של החייב. במקרים אלה, ימלא רשם ההוצאה לפועל את תפקידי הנאמן וסמכויותיו.

סעיף 206 על פי המוצע בסעיף זה, ראשי נושה לפנות לרשם ההוצאה לפועל בכל שאלה הנוגעת לזכויותיו שבסמכותו של הרשם. ההוראה הקבועה בסעיף זה מקבילה להוראה שמוצע לקבוע בסעיף 259 לחוק המוצע, אלא שבאותו סעיף, מדובר בפנייה של הנושה לבית המשפט שהוא בעל הסמכות להכריע בשאלות אלה. מאחר שבהליכים לפי פרק זה בעל הסמכות הוא הרשם, מוצע להבהיר כי בהליכים לפי פרק זה, על הנושה לפנות לרשם ההוצאה לפועל בשאלות בנוגע לזכויותיו.

(ב) נשיא בית משפט השלום שהוגשה לו בקשה לפי סעיף קטן (ב) או שופט אחר של בית משפט השלום שהוא הסמיכו לכך, רשאי להעביר את ניהול הליכי חדלות הפירעון לבית המשפט אם סבר שמפאת מורכבות הליכים או לטובת ניהולם היעיל ראוי שיתנהלו בבית המשפט.

(ג) הועבר ניהול הליכי חדלות הפירעון לבית המשפט לפי סעיף זה –

(1) יהיו נתונות לבית המשפט כל סמכויות הניהול של הליכי חדלות הפירעון לפי פרק זה;

(2) הנאמן יפעל מטעם בית המשפט ויהיה כפוף להוראותיו ולהנחיותיו והוא רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה למתן הוראות.

העברת ניהול
ההליכים מרשם
ההוצאה לפועל
לממונה

208. התקיים אחד מאלה, יורה רשם ההוצאה לפועל על העברת ניהול הליכי חדלות הפירעון לגבי יחיד בעל חובות בהיקף נמוך, לממונה:

(1) רשם ההוצאה לפועל מצא, במהלך הליכי חדלות הפירעון, כי סך חובותיו של היחיד עולה באופן משמעותי על 150,000 שקלים חדשים;

(2) הוגשה לבית משפט בקשה לפי סעיף 133, לבירור מחלוקת לעניין זכות היחיד בנכס או במסמך שדרש הנאמן להעביר לידי;

ד ב ר י ה ס ב ר

הפרק הראשון עוסק בתביעות החוב. הוא קובע את ההליכים להגשת תביעות חוב ולהכרה בהן. הפרק השני עוסק בקופת הנשייה. הוא קובע מהם הנכסים שייכללו בקופת הנשייה וכן הוראות לעניין ביטול עסקאות שנעשו לפני מתן הצו לפתיחת הליכים. הפרקים השלישי והרביעי עוסקים בכינוס נכסי קופת הנשייה ומימושם. הפרק החמישי עוסק בחלוקת נכסי קופת הנשייה בין הנושים ובסדר הפירעון. הפרק השישי והאחרון עוסק בנושים בעלי זכויות פירעון מיוחדות.

פרק א': תביעות חוב

כללי עם מתן הצו לפתיחת הליכים יש לקבוע מהם כלל חובותיו של החייב כדי שיהיה אפשר לפרוע אותם מנכסי קופת הנשייה בדרך שוויונית, בהתאם לסדר הפירעון. לשם כך נדרש מנגנון יעיל שיאפשר הכרעה בכל תביעות החוב של הנושים בצורה מרוכזת.

לפי הדין הקיים (ראו סעיף 267 לפקודת החברות ותקנה 93 לתקנות פשיטת הרגל, התשמ"ה-1985 (להלן – תקנות פשיטת הרגל)), הנאמן הוא הגורם המוסמך להכריע בתביעות החוב. מנגנון הכרעה זה שבו מפעיל הנאמן סמכות מעין שיפוטית הוא אחד מהמאפיינים הייחודיים של הליכי חדלות פירעון. תכליתו לייעל את ההליכים ולשמור על עקרון השוויון בין הנושים.

החוק המוצע מאמץ מנגנון זה וקובע כי הנאמן יהיה בעל הסמכות להכריע בתביעות החוב.

ההסדר המוצע בפרק זה כולל שני חידושים עיקריים לעומת הדין הקיים. החידוש הראשון הוא שגם נושה מובטח נדרש להגיש תביעת חוב. תכליתה של הוראה זו להבטיח כי תביעת החוב של הנושה המובטח תיבחן בידי הנאמן כדי לבדוק אם היא מבוססת. לעניין זה אין כל טעם לאבחן בין נושה מובטח לנושה שאינו מובטח.

רשאים לפנות לרשם ההוצאה לפועל בעניין זה, אך לרשם נתון שיקול הדעת אם להפנות את בקשתם לבית המשפט.

מוצע לקבוע, כי משהוחלט על העברת הליך חדלות פירעון לבית המשפט לפי סעיף זה, יתנהל ההליך בבית המשפט, ולבית המשפט יהיו נתונות כלל סמכויות ניהול ההליך.

סעיף 208 לחוק המוצע קובע רשימה סגורה של מקרים שבהם מוטלת חובה על רשם ההוצאה לפועל להורות על העברת הליכי חדלות הפירעון לבית המשפט. מקרים אלה הם:

א. מצבים שבהם התברר כי היחיד לא עומד בתנאים להגשת בקשה לניהול הליכי חדלות הפירעון בהוצאה לפועל, שכן סך חובותיו עולה באופן משמעותי על 150,000 שקלים חדשים.

ב. אם הוגשה בקשה לבית המשפט לבירור מחלוקת לעניין זכות היחיד בנכס או בקשה לביטול פעולה להעדפת נושה, לגריעת נכסים מקופת הנשייה או להברחת נכסים. בקשות אלה מהוות אינדיקציה לכך שמדובר בתיק מורכב ועל כן מתאים להתברר לפני בית המשפט והממונה ולא במערכת ההוצאה לפועל.

במקרים המנויים בסעיף 208 עוברת סמכות ניהול ההליך לממונה ולא לבית המשפט. זאת משום שמקרים אלה אינם אינדיקציה לכך שמדובר בהליך מורכב במיוחד שיש לנהלו בבית משפט אלא לכך שהוא אינו מתאים לניהול לפני רשם ההוצאה לפועל.

חלק ד': הנשייה

כללי חלק זה מסדיר את פירעון חובותיו של החייב, בין שהוא תאגיד ובין שהוא יחיד. לחלק זה שישה פרקים.

(3) הוגשה לבית המשפט בקשה לביטול פעולה להעדרת נושה, פעולה לגרעת נכס מקופת הנשייה או פעולה להברחת נכס, לפי סימן ב' לפרק ב' בחלק ד'.

חלק ד': הנשייה

פרק א': תביעות חוב

209. תביעת חוב בשל חוב עבר, שאושרה בידי הנאמן לפי הוראות פרק זה מקנה לנושה בחוב העבר זכות לחלק מנכסי קופת הנשייה.
210. (א) נושה בחוב עבר רשאי להגיש לנאמן תביעת חוב, בתוך ששה חודשים ממועד פרסומו של הצו לפתיחת הליכים כאמור בסעיפים 26(א), 106 או 117.
- (ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), נוצר חוב עבר לאחר מתן הצו לפתיחת הליכים, ובכלל זה חוב למוסד לביטוח לאומי הנובע מתשלום גמלה לפי פרק ח' לחוק הביטוח הלאומי, תוגש תביעת החוב בתוך 45 ימים מיום היווצרות החוב או עד תום התקופה הקבועה בסעיף קטן (א), לפי המאוחר.
- (ג) הנאמן רשאי להאריך את התקופה להגשת תביעת חוב אם מצא כי מתקיימות נסיבות מיוחדות שבשלן נמנע מהנושה להגיש את התביעה במועד.
- (ד) השר יקבע הוראות לעניין אופן הגשת תביעת חוב, הפרטים שייכללו בה, ובכלל זה פרטים לעניין רכיבי ריבית והפרשי הצמדה, והמסמכים שיש לצרף אליה.
- (ה) תביעת חוב של נושה מובטח תכלול גם פירוט של הנכס המשועבד לטובתו ואומדן שוויו ככל האפשר; השר רשאי לקבוע הוראות לעניין אומדן שוויו של הנכס המשועבד ובכלל זה האופן שבו ייערך והנסיבות שבהן יהיה ניתן לשנותו.

זכות הנושה לפי תביעת חוב שאושרה

הגשת תביעות חוב

ד ב ר י ה ס ב ר

של הנושים למצות את זכויותיהם ולהגיש את תביעות החוב בצורה מלאה.

אם הנושה אינו מגיש את תביעת החוב במועד, הוא מאבד את זכותו לתבוע את פירעון חובו. זאת אף אם החוב אינו שנוי במחלוקת. כדי שמגבלה זו לא תפגע בנושה שנמנע ממנו להגיש את תביעת החוב, מוצע לקבוע כי הנאמן יהיה רשאי להאריך את התקופה להגשת תביעת חוב אם התקיימו נסיבות מיוחדות שבגללן נמנע מנושה להגיש את תביעת החוב במועד.

עוד מוצע להסמיך את השר לקבוע הוראות לעניין אופן הגשת תביעת החוב והפרטים שיש לכלול בה. יצוין כי הוראות בנושא זה קבועות היום בסימן א' לפרק ד' לתקנות פשיטת הרגל.

מוצע לקבוע כי על תביעת חוב של נושה מובטח לכלול גם פירוט של הנכס המשועבד ואומדן שוויו של הנכס המשועבד, ככל האפשר. אומדן שוויו של הנכס המשועבד נדרש כדי להבין אם ערך הבטוחה של הנושה המובטח עולה על ערך החוב או נמוך ממנו. זאת כדי להכריע בשאלה מי יממש את הנכס המובטח – הנאמן או הנושה המובטח (לעניין זה ראו להלן דברי ההסבר לסעיף 248 להצעת החוק).

השימוש במונח "אומדן" נועד להבהיר כי אין הכוונה להערכת שווי מדויקת אלא להערכה המבוססת על המידע שבידי הנושה המובטח. הבהרה זו חשובה שכן ייתכן שיש נכסים שקיים קושי להעריכם בצורה מדויקת. מטעם זה

החידוש השני נוגע להכללתם של חובות נזיקיים בתביעות החוב. לפי סעיף 172(1) לפקודת פשיטת הרגל, חובות נזיקיים שאינם קצובים אינם חובות ברי תביעה בפשיטת רגל, ועל כן אינם נכללים בתביעות החוב. מוצע לשנות עיקרון זה ולכלול גם חובות נזיקיים שאינם קצובים בחובות העבר הנפרעים במסגרת הליכי חדלות הפירעון. עניין זה מעוגן בהגדרה "חוב" הכוללת גם חובות שאינם קצובים והוסבר בדברי ההסבר להגדרה זו (ראו דברי ההסבר לסעיף 4 להצעת החוק).

מוצע לקבוע כי ההכרעה בתביעות אלה תהיה בידי הנאמן, בדומה לכלל תביעות החוב. זאת למרות שלעיתים הכרעה בחובות אלה עלולה להיות מורכבת. במקרים סבוכים רשאי בית המשפט להשתמש בסמכותו מכוח סעיף 29(5) (החלה לפי סעיף 121(3) להצעת החוק גם לעניין יחיד) ולהורות על ניהול ההליך בנפרד מהליכי חדלות הפירעון.

סעיף 209 מוצע לקבוע את העיקרון הכללי שלפיו זכותו של נושה לקבל חלק מנכסי קופת הנשייה מותנית בהגשת תביעת חוב בשל חוב עבר ובאישורה בידי הנאמן. הוראה זו חלה הן על הנושים הכלליים של החייב והן על נושיו המובטחים.

סעיף 210 סעיף זה קובע את הדרך והמועד להגשת תביעת חוב. את תביעת החוב יש להגיש על פי המוצע בתוך שישה חודשים ממועד פרסומו של מתן הצו לפתיחת הליכים. קציבתה של תקופה זו נועדה להביא לקיצורם וייעולם של ההליכים מתוך שמירה על זכותם

211. (א) הנאמן יברר תביעת חוב שהוגשה לו ויחליט אם לאשרה או לדחותה.

(ב) הנאמן רשאי לדחות תביעת חוב בשל חוב שניתן לגביו פסק דין, אם מצא כי פסק הדין ניתן על בסיס התנהלות של הצדדים שיש בה משום תרמית או קנוניה או בנסיבות אחרות שבשלן פסק הדין אינו משקף נכונה את חובו של היחיד, ובלבד שדחיית תביעת החוב תיעשה באישור בית המשפט.

(ג) הנאמן יודיע לנושה שהגיש את תביעת החוב על הכרעתו בתביעת החוב; היה החייב יחיד – יודיע הנאמן על הכרעתו גם ליחיד.

(ד) תביעת חוב שהוגשה בשל חוב עבר הנובע מתשלום שהוטל במסגרת הליך מינהלי או הליך פלילי או שהוא חוב למוסד לביטוח לאומי הנובע מתשלום גמלה לפי פרק ח' לחוק הביטוח הלאומי, תאושר בידי הנאמן אלא אם כן הוגשה שלא במועד או שלא כללה את כל הפרטים והמסמכים כנדרש לפי סעיף 210(ד).

212. חוב עבר שמועד פירעונו חל לאחר מתן צו לפתיחת הליכים, רשאי לנושה לתבעו כאילו הוא עומד לפירעון מיידי במועד מתן הצו; לעניין סדר הפירעון יראו את הריבית שנצברה או היתה אמורה להיצבר ממועד מתן הצו ואילך כריבית שנצברה בהליכי חדלות פירעון.

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע לחייב את הנאמן להודיע לנושה על ההכרעה בתביעת החוב. אם היה החייב יחיד, יודיע הנאמן על ההכרעה גם ליחיד.

בכל הנוגע לתשלומים שהוטלו במסגרת הליך מינהלי או פלילי, מוצע לקבוע כי על הנאמן לקבל את תביעת החוב אלא אם כן נפלו בהגשתה פגמים פרוצדורליים המצדיקים את דחייתה. זאת כחלק מהתפיסה הרחבה של החוק המוצע ולפיה אין מקום לשינוי בדין המינהלי החל על מי שמתנהלים לגבי הליכי חדלות פירעון. הוראה זו חלה גם על תביעת חוב שמגיש המוסד לביטוח לאומי בשל תשלום גמלה לפי פרק ח' לחוק הביטוח הלאומי שכן גם תשלומים אלה נעשים בידי המוסד לביטוח לאומי במסגרת תפקידו כרשות מינהלית. גם הוראה זו מעגנת את ההלכה הפסוקה בעניין (ראו: ע"א 262/76 בייעקב נ' פקיד השומה לגביה מיוחדת, פ"ד לא(1) 475 (1976)).

סעיף 212 מוצע לקבוע כי נושה בחוב עבר שמועד פירעונו חל לאחר מתן הצו לפתיחת הליכים יוכל לתבוע את החוב כאילו הוא עומד לפירעון מיידי במועד מתן הצו. זאת כדי לאפשר לנושה זה להגיש תביעת חוב מיד עם מתן הצו לפתיחת ההליכים.

בהתאם לסעיפים 231, 235 ו-236 להצעת החוק מעמדה של ריבית שנצברה לפני מתן הצו לפתיחת הליכים הוא כדין חובות כלליים. זאת לעומת הריבית שנצברה לאחר מתן הצו לפתיחת הליכים שתשלומה נדחה עד לאחר תשלום כל החובות הכלליים. מכיוון שחובות שטרם הגיע מועד פירעונם עומדים לפירעון מיידי יש צורך להבהיר את מעמדה של הריבית שנצברה או היתה אמורה להיצבר על החוב העתידי מיום מתן הצו. מוצע לקבוע כי יראו ריבית זו כריבית שנצברה בהליכי חדלות הפירעון, כלומר שתשלומה יידחה עד לאחר תשלום כל החובות הכלליים. כך יושווה מצבו של הנושה העתידי למצבם

אף מוצע להשתמש במילים "ככל האפשר" לצד הדרישה לערוך אומדן. כמו כן מוצע להסמיק את השר לקבוע הוראות לעניין אומדן הנכס המשועבד.

עוד מוצע לקבוע, כי יהיה ניתן להגיש תביעת חוב לגבי חוב עבר שנוצר לאחר מתן הצו לפתיחת הליכים, בתוך 45 ימים מיום היווצרות החוב, או עד תום שישה חודשים מיום פרסום הצו לפתיחת הליכים, לפי המאוחר. זאת כדי לתת שהות מספקת לנושה בחוב עבר שנוצר רק לאחר מתן הצו לפתיחה בהליכים להגיש תביעת חוב. כך לדוגמה, החוב למוסד לביטוח לאומי נוצר לאחר שזה שילם את גמלת העובדים לפי פרק ח' לחוק הביטוח הלאומי. אם הגמלה שולמה לאחר חלוף התקופה להגשת תביעות החוב, הרי שיש לאפשר לביטוח הלאומי להגיש לנאמן את תביעת החוב בשלה, במועד מאוחר יותר. זאת, בלי שיידרש לפנות בבקשה מיוחדת לנאמן.

סעיף 211 סעיף זה קובע את סמכותו של הנאמן לברר את תביעות החוב ולהכריע בהן. הסמכות המוקנית בסעיף זה לנאמן היא סמכות מעין שיפוטית.

סמכותו של הנאמן להכריע בתביעות חוב כוללת גם את הסמכות לדחות תביעת חוב המבוססת על פסק דין שניתן על בסיס קנוניה או תרמית, או בנסיבות אחרות שבהן החוב הפסוק אינו משקף את חובו של החייב. ואולם דחייה של תביעת חוב מטעמים אלה תיעשה באישור בית המשפט. סמכות רחבה זו נועדה לאפשר לנאמן להתמודד עם פסקי דין שאינם משקפים נכונה את חובותיו של החייב. בעניין זה מעגן החוק המוצע את ההלכה הפסוקה (ראו: ע"א 1057/91 גבריאלי נ' מכטינגר, פ"ד מו(4) (1992)), אך בשונה מהדין הקיים, דורש את אישור בית המשפט לדחייה.

שומת חוב עבר
שאינו קצוב

213. היה חוב עבר חוב שאינו קצוב, ישום אותו הנאמן.

זכות עיין

214. הנושה, החייב, ולעניין חייב שהוא תאגיד – גם חבר התאגיד, רשאים לעיין בתביעות החוב שהגישו נושים ובהכרעות הנאמן לגביהן; השר רשאי לקבוע הוראות לעניין זכות העיין לפי סעיף זה.

ערעור על החלטה בתביעת חוב

215. מי שרואה עצמו נפגע מהחלטת הנאמן בתביעת החוב, רשאי להגיש ערעור על ההחלטה לבית המשפט.

פרק ב': קופת הנשייה

סימן א': הנכסים הנכללים בקופת הנשייה

216. נכסי קופת הנשייה יכללו –

(1) לגבי חייב שהוא תאגיד – כל נכס של התאגיד במועד מתן הצו לפתיחת הליכים וכל נכס שיוקנה לתאגיד עד למועד חיסולו, ואם אושרה לגביו תכנית לשיקום כלכלי – כל נכס של התאגיד בהתאם להוראות התכנית;

(2) לגבי חייב שהוא יחיד – כל נכס של היחיד במועד מתן הצו לפתיחת הליכים, כל נכס שיוקנה לו עד למתן צו לשיקום כלכלי, וכל נכס הנכלל בנכסי קופת הנשייה בהתאם לצו לשיקום כלכלי.

217. היה החייב יחיד, לא יכללו בנכסי קופת הנשייה –

(1) נכסים המנויים בתוספת השנייה;

(2) זכויות לגמלה שחלים עליהן סעיפים 303 או 311 לחוק הביטוח הלאומי.

נכסים שאינם חלק מקופת הנשייה

ד ב ר י ה ס ב ר

פרק ב': קופת הנשייה

סימן א': הנכסים הנכללים בקופת הנשייה

סעיף 216 נכסי קופת הנשייה הם נכסי החייב שישמשו לפירעון חובות העבר שלו בהליכי חדלות הפירעון. קופת הנשייה איננה אישיות משפטית נפרדת אלא רק כינוי לנכסים אלה.

בהליכי חדלות פירעון של תאגיד שמסתיימים בחיסולו של התאגיד, כוללים נכסי קופת הנשייה את כל נכסי התאגיד במועד מתן הצו לפתיחת הליכים ואת הנכסים שיוקנו לו עד לחיסולו.

לעומת זאת, בהליכי חדלות פירעון של תאגיד שהסתיימו בתכנית לשיקום כלכלי ההצעה אינה קובעת הוראה מפורשת לגבי נכסי קופת הנשייה. אלה יוגדרו בהתאם להוראות התכנית לשיקום כלכלי שעליה הסכימו הצדדים לתכנית.

בהליכי חדלות פירעון של יחיד כוללים נכסי קופת הנשייה כל נכס של היחיד במועד מתן הצו לפתיחת הליכים, כל נכס שיוקנה ליחיד עד למתן הצו לשיקום כלכלי, וכל נכס אחר הנכלל בנכסי קופת הנשייה לפי הוראות אותו צו.

סעיף 217 והתוספת השנייה

מוצע להחריג מנכסי קופת הנשייה נכסים המנויים בתוספת השנייה כנוסחה המוצע (להלן –

של נושים שבמועד מתן הצו לפתיחת הליכים הגיע מועד הפירעון של חובם.

סעיף 213 חובות שאינם קצובים נכללים, על פי המוצע, בהגדרת חוב עבר. מכיוון שחובות אלה אינם קצובים מוצע לקבוע כי הנאמן ישום חובות אלה. כאמור בדברי ההסבר הכלליים לחלק זה, במקרים סבוכים רשאי בית המשפט להורות על ניהול ההליך בנפרד מהליכי חדלות הפירעון. זאת בהתאם לסמכותו מכוח סעיף 5(29) (החלה לפי סעיף 121(3) להצעת החוק גם לעניין יחיד).

סעיפים ההכרעה בתביעת החוב מקטינה או מגדילה 214 ו-215 את סך חובותיו של החייב ועל כן משליכה על כל בעלי העניין בהליכים – הנושים, החייב ובמקרה של תאגיד גם חברי התאגיד. לכן מוצע לקבוע בסעיף 214 להצעת החוק כי אלה יהיו רשאים לעיין בתביעות החוב שהוגשו ובהכרעת הנאמן לגביהן.

עוד מוצע לקבוע, בסעיף 215 להצעת החוק, כי כל מי שרואה את עצמו נפגע מהחלטת הנאמן בתביעת החוב יהיה רשאי לערער עליה לפני בית המשפט. את זכות הערעור על הכרעת הנאמן ניתן ללמוד גם מסעיף 54 להצעת החוק המקנה לכל מי שנפגע או עלול להיפגע מפעולת הנאמן את הזכות לפנות לבית המשפט בבקשה לבטלה או לשנותה. לאור חשיבותה של ההכרעה בתביעת החוב לזכויותיהם המהותיות של בעלי העניין בהליכים מוצע לייחד הוראה לגבי זכות הערעור על הכרעת הנאמן בתביעות החוב.

218. נתפס נכס במסגרת הליך גבייה ובמועד מתן הצו לפתיחת הליכים טרם הושלם ההליך נכס שנתפס בהליך גבייה שטרם הושלם כאמור בסעיף 29(1), יחולו הוראות אלה:

(1) אם הנכס טרם נמכר – ייכלל הנכס בנכסי קופת הנשייה וההוצאות שהוצאו לתפיסתו יהיו שעבוד ראשון על הנכס;

(2) אם הנכס נמכר – תיכלל התמורה שהתקבלה ממכירתו, לאחר ניכוי ההוצאות שהוצאו לתפיסתו ולמכירתו, בנכסי קופת הנשייה.

סימן ב': ביטול עסקאות הגורעות מקופת הנשייה

219. (א) (1) בית המשפט רשאי להורות על ביטול פעולה שהביאה לפירעון חוב לנושה או לקידומו בסדר הפירעון, ושנעשתה לפני מתן צו לפתיחת הליכים, לרבות פעולה שנעשתה במסגרת הליך גבייה ולרבות העברת נכס או שעבוד נכס, בהתקיים כל אלה (בסימן זה – פעולה להעדפת נושה):

ביטול פעולה להעדפת נושים

ד ב ר י ה ס ב ר

עיקר ההוראות המעגנות את עקרון השוויון בין הנושים נמצא בסדר חלוקת נכסי החייב בין הנושים בסימן ב' לפרק ה' בחלק זה, שעניינו סדר הפירעון, אך בכך אין די כדי להגשים את עקרון השוויון בין הנושים. בדרך כלל, קודמת חלוקת הפירעון הכלכלית של החייב למועד הצו לפתיחת הליכים כנגדו. פער זמנים זה מאפשר לחייב להעביר נכסים כאשר הוא כבר בחלוקת פירעון, לנושים מסוימים או לאנשים אחרים. כך יכול החייב להעדיף נושים מסוימים על פני אחרים או להבריא את נכסיו מפני הנושים.

כדי למנוע זאת, יש צורך בהוראות שיאפשרו לבטל עסקאות שנעשו קודם לפתיחת הליכי חלוקת הפירעון הפורמליים. הוראות אלה "מושכות לאחור" את פתיחת הליכי חלוקת הפירעון אל נקודת הזמן שבה החל החייב להיות חדר פירעון מבחינה כלכלית.

מקובל לחלק את העסקאות שניתן לבטל במסגרת הליכי חלוקת פירעון לשתי קטגוריות עיקריות.

בקטגוריה הראשונה נכללות פעולות להעדפת אחד הנושים. באמצעותן פורע החייב חוב לאחד מנושיו באופן שמביא להגדלת שיעור החוב שייפרע לאותו נושה לעומת החוב שהיה נפרע לו במסגרת הליכי חלוקת הפירעון (להלן – פעולה להעדפת נושים). פעולה זו מקטינה את היקף נכסיו של החייב אך במקביל מקטינה גם את היקף חובותיו. לכן, פעולה להעדפת נושים אינה מעמיקה את חלוקת הפירעון של החייב, אלא פוגעת בחלוקה השוויונית של נכסי החייב בין הנושים.

הקטגוריה השנייה כוללת פעולות שבהן מוענק נכס בידי החייב לאחר, בלא תמורה או בתמורה לא סבירה אשר גורעת את הנכס המועבר מקופת הנשייה. תוצאתה של פעולה זו, בשונה מפעולה להעדפת נושים, היא העמקת חלוקת פירעונו של החייב. זאת מאחר שהפעולה מקטינה את מסת הנכסים העומדת לפירעון חובותיו של החייב, אך לא מקטינה במקביל את היקף חובותיו.

סעיף 219 עוסק בביטול פעולות להעדפת נושים. החידוש העיקרי בסעיף זה לעומת הדין הקיים הוא ביטול הדרישה לכוונה להעדפה. לפי סעיף 98 לפקודת

התוספת השנייה). נכסים אלה הם הנכסים הנדרשים לחייב שהוא יחיד לצורכי מחייתו הבסיסיים או כאלה שהתמורה הצפויה ממכירתם אינה מצדיקה את הפגיעה שתיגרם בשלה לחייב ולבני משפחתו הגרים עמו.

עוד מוצע להחריג מנכסי קופת הנשייה זכות לגמלה שהיחיד זכאי לה, שחלות עליה הוראות סעיפים 303 ו-311 לחוק הביטוח הלאומי. זכות לגמלה שחלים עליה סעיפים אלה אינה ניתנת להעברה או להקניה, בשל התכליות החברתיות שבבסיסה.

תכליתו של סעיף זה לשמור על כבודו של החייב ולהשאיר בידיו את הנדרש לו לצורכי מחייתו בהווה ובעתיד. סעיף זה והתוספת השנייה מבוססים על סעיף 86 לפקודת פשיטת הרגל.

סעיף 218 סעיף 29(1) לחוק המוצע קובע כי הקפאת ההליכים חלה, בין השאר, על הליכי גבייה שטרם הושלמו. ההגדרה המוצעת באותו סעיף להליכי גבייה שטרם הושלמו רחבה וכוללת את כל שרשרת הגבייה עד להשלמת הליכי הגבייה. דהיינו המועד שבו מקבל הנושה את כספו. בהתאם, נכסים של החייב שטרם הושלמו הליכי גבייה לגביהם הם חלק מנכסי קופת הנשייה.

סעיף זה קובע הוראות משלימות לעניין זה ומסדיר את מעמדן של הוצאות הגבייה בהליכי חלוקת הפירעון במקרה שבו נכס נתפס אך הליך הגבייה טרם הושלם. מוצע לקבוע כי אם הנכס כבר נמכר בהליכי הגבייה, תועבר התמורה שהתקבלה ממכירתו לקופת הנשייה בניכוי הוצאות הגבייה. אם הנכס טרם נמכר לא ניתן לנכות את הוצאות הגבייה ולכן מוצע לקבוע כי במקרה זה יהיו הוצאות הגבייה שעבוד ראשון על הנכס.

הוראות סעיף זה מבוססות על הוראות סעיפים 92 ו-93 לפקודת פשיטת הרגל.

סימן ב': ביטול עסקאות הגורעות מקופת הנשייה

כללי סימן זה עוסק בביטול עסקאות או פעולות שביצע החייב לפני מתן הצו לפתיחת הליכים לגבי. הוראות סימן זה נועדו להביא להגדלת השוויון בחלוקת נכסי החייב בין הנושים.

(א) מועד ביצוע הפעולה חל בתקופה שתחילתה שלושה חודשים לפני מועד הגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים, ולגבי נושה שהוא קרוב של החייב – שנה לפני המועד האמור, ושסיומה במועד מתן הצו;

(ב) במועד ביצוע הפעולה היה החייב בחדלות פירעון;

(ג) בשל הפעולה ייפרע לאותו נושה חלק גדול יותר מהחוב לעומת החלק שהיה נפרע לו במסגרת הליכי חדלות הפירעון לפי סדר הפירעון.

(2) לענין סעיף זה, חוקה על החייב שהיה בחדלות פירעון בתקופה האמורה בפסקה (1)(א), אלא אם כן הוכח אחרת.

(ב) בית המשפט לא יבטל פעולה לפי סעיף קטן (א) בהתקיים אחד מאלה:

- (1) החייב קיבל במועד ביצוע הפעולה או במועד סמוך לו תמורה הולמת בנסיבות העניין לפעולה שביצע, שהיא מעבר לפירעון החוב;
- (2) ביצוע הפעולה היה במהלך העסקים הרגיל של החייב והחוב שנפרע בשל הפעולה נוצר במהלך העסקים הרגיל של החייב;
- (3) לגבי חייב שהוא יחיד – החוב הנפרע הוא חוב מזונות שהחבות בו היא לפי פסק דין או חוב לאדם שאינו קרובו של החייב, וגובה החוב אינו עולה על 5,000 שקלים חדשים.

(ג) הומחה חוב מנושה לאדם אחר לפני מתן צו לפתיחת הליכים, ובשל ההמחאה היה הנמחה, לענין אותו חוב, לנושה בעל זכויות פירעון מיוחדות שחלות עליו הוראות פרק ו', רשאי בית המשפט להורות כי לא יוקנו לנמחה, לגבי אותו חוב, זכויות הפירעון המיוחדות לפי אותו פרק, ובלבד שהתקיימו לגבי ההמחאה התנאים שבסעיף קטן (א).

ד ב ר י ה ס ב ר

דרישה לקיומה של כוונה להעדפת נושה הרי שיכולות להיכלל בהגדרה זו גם פעולות שנכפו על החייב דוגמת פעולות גבייה במסגרת הליכי הוצאה לפועל או הליכי גבייה אחרים.

פעולה נוספת הניתנת לביטול היא המחאת חוב מנושה לאדם אחר, במקרה שהמחאת החוב מאפשרת לנמחה לשפר את מעמדו בסדר הנשייה (ראו סעיף קטן ג) המוצע). דוגמה לכך היא במקרה שבו ההמחאה מאפשרת לנמחה לקזז את החוב כנגד חוב אחר שהוא חב לחייב. גם פעולה זו פוגעת בעיקרון השוויון בין הנושים ועל כן מוצע לאפשר לבית המשפט לבטלה.

ב. מועד ביצוע הפעולה – הפעולה בוצעה בתקופה המתחילה שלושה חודשים לפני מועד הגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים, ולגבי נושה שהוא קרוב של החייב – שנה לפני מועד זה – ומסתיימת במועד מתן הצו. תחמת הזמן שבו נעשו העסקאות שניתן לבטל נועדה לאזן בין ההגנה על עקרון השוויון לבין האינטרס הלגיטימי של הנושה לסופיות ולוודאות.

ביחס לעסקאות עם קרוב מוצע לקבוע תקופה ארוכה יותר. זאת משום שלאור יחסי הקרבה בין הצדדים לעסקה, עסקאות אלה חשודות יותר ככאלו שנועדו להעניק לקרוב יתרון לא ראוי על פני שאר הנושים. בנוסף, סביר להניח שקרוב של החייב העושה עמו עסקאות מודע לקשיים

פשיתת הרגל, ניתן לבטל פעולה להעדפת נושה רק אם הפעולה נעשית במטרה לתת עדיפות לאותו נושה או מתוך אילון או שידול שלא כדין מטעמו של הנושה. כלומר, על פי הדין הקיים אין די בהוכחת היסודות האובייקטיביים של העסקה, אלא נדרש גם קיומו של תנאי סובייקטיבי של כוונה להעדיף את הנושה.

הדרישה להוכחת יסוד סובייקטיבי מקשה על השימוש בהליך זה שכן קיים קושי להוכיח את כוונותיו הסובייקטיביות של החייב בעת ביצוע הפעולה. גם במישור העיוני נראה שאין הצדקה לכך. ביטולן של עסקאות להעדפת נושים נועד לקדם את החלוקה השוויונית בין הנושים ולא לשם מניעת פעולות לא הוגנות של החייב. לכן, המבחן הראוי לענין זה הוא מבחן התוצאה – האם הפעולה הביאה לפגיעה בעקרון השוויון ולהעדפת נושים, ולא מבחן הכוונה. מטעמים אלה מוצע לבטל את הדרישה ליסוד סובייקטיבי של כוונה להעדיף נושה.

אלה התנאים המוצעים לביטול פעולה להעדפת נושה, והנימוקים לקביעתם:

א. סוג הפעולה – הפעולה מעדיפה נושה, כלומר מדובר בפעולה שכתוצאה ממנה זוכה נושה לעדיפות על פני נושים אחרים. הגדרת פעולה לענין זה רחבה וכוללת כמובן תשלום חוב אך גם כל פעולה אחרת המביאה לאותה התוצאה, דוגמת שיעור נכס. מאחר שעל פי המוצע אין

220. (א) בית המשפט רשאי להורות על ביטול פעולה שנעשתה לפני מתן צו לפתיחת הליכים, שבשלה נגרע נכס מנכסי קופת הנשייה, בהתקיים כל אלה (בסימן זה – פעולה לגריעת נכס מקופת הנשייה):

- (1) הפעולה נעשתה בלא תמורה או בתמורה שאינה הולמת בנסיבות העניין;
 - (2) מועד ביצוע הפעולה חל בתקופה שתחילתה שנתיים לפני מועד הגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים, ולגבי פעולה לטובת קרוב – ארבע שנים לפני המועד האמור, ושסיומה – במועד מתן הצו;
 - (3) במועד ביצוע הפעולה היה החייב בחדלות פירעון או שביצוע הפעולה הביא אותו לחדלות פירעון.
- (ב) לענין סעיף זה, חוקה על חייב שהיה בחדלות פירעון בתקופה האמורה בסעיף קטן (א)(2), אלא אם כן הוכח אחרת.

ד ב ר י ה ס ב ר

ב. ביצוע הפעולה היה במהלך העסקים הרגיל של החייב והחוב שנפרע בשל הפעולה נוצר במהלך העסקים של החייב. החרגת פעולה זו נועדה לאפשר לחייב להמשיך בפעילות הכלכלית השוטפת לפני מתן הצו לפתיחת הליכים. חריג זה מבטיח לספקים, לנותני אשראי ולגורמים נוספים הפועלים מול החייב במהלך העסקים הרגיל, כי התשלומים שמועברים להם הם ודאיים וסופיים.

ג. לגבי חייב שהוא יחיד – לא יהיה ניתן לבטל פירעון חוב אם החוב שנפרע הוא חוב מזונות או חוב שאינו עולה על 5,000 שקלים חדשים לאדם שאינו קרובו של החייב. חריג זה נועד גם הוא לאפשר לחייב שהוא יחיד להמשיך להתנהל בתקופה שלפני מתן הצו לפתיחת הליכים.

סעיף 220 סעיף זה עוסק בביטול פעולות לגריעת נכסים מנכסי קופת הנשייה. ההצדקה לביטול הענקות בתקופה שקדמה להליכי חדלות הפירעון נעוצה בצורך לשמור על הנכסים העומדים לחלוקה לנושים. מעת שנכסי החייב אינם מספיקים לכיסוי חובותיו, החייב מאבד את זכותו לעשות בנכסיו כרצונו ולהעבירם למי שירצה בלא קבלת תמורה ראויה בעבורם.

התנאים המוצעים לענין ביטול פעולה לגריעת נכסים מנכסי קופת הנשייה דומים לתנאים המוצעים לעיל לענין ביטול פעולה להעדפת נושים, וכמוהם, מדובר בתנאים מצטברים. להלן התנאים המוצעים והטעמים להם:

א. העברת הנכס נעשתה בלא תמורה או בתמורה שאינה הולמת בנסיבות העניין. מוצע כי במקרה שבו העברת הנכס נעשתה תוך קבלת תמורה שאינה הולמת בנסיבות העניין, יהיה ניתן לבטל את ההעברה. ההתייחסות לתמורה ההולמת בנסיבות העניין נועדה להחריג מקרים שבהם ביצע החייב עסקה בתום לב, שבמסגרתה התמורה שניתנה בעד העברת הנכס הייתה פחותה משווי השוק, ואולם בנסיבות העניין לא היה ניתן להשיג בעד הנכס תמורה גבוהה יותר. תופעה זו שכוחה במיוחד בתקופה שבה נמצא החייב בקשיים כלכליים ומוכר נכסים תחת לחץ ובמחירים נמוכים.

הכלכליים שבהם נמצא החייב ועל כן אינטרס ההסתמכות שלו חלש יותר.

ג. מצבו הכלכלי של החייב במועד ביצוע הפעולה – במועד ביצוע הפעולה החייב היה בחדלות פירעון. זאת משום שההצדקה לביטול הפעולה נובעת מכך שהעברת הנכס לנושה היתה על חשבון כלל הנושים ופגעה בעיקרון השוויון. עובדה זו כוונה רק כאשר החייב היה חדל פירעון מבחינה כלכלית במועד ביצוע הפעולה.

תנאי זה יכול היה להקשות על הנאמן בבואו לפעול לביטול עסקאות. זאת מאחר שבמקרים רבים קשה להוכיח את המועד המדויק שבו היה החייב בחדלות פירעון מבחינה כלכלית. כדי להקל על הנאמן, מוצע לקבוע חוקה שלפיה בתקופה שחלה בסמוך למתן הצו לפתיחת הליכים – דהיינו שלושת החודשים שלפני מועד מתן הצו, ולענין קרוב – שנה לפני המועד האמור, היה החייב בחדלות פירעון. חוקה זו ניתנת לסתירה.

ביטול הדרישה לכוונה להעדפה והמעבר לקריטריונים אובייקטיביים עלולים לפגוע באינטרס ההסתמכות של הנושים שהיו צד לעסקה. לפגיעה באינטרס ההסתמכות השלכות שליליות לא רק על הנושים שמעוניינים בסופיות בגביית חובם אלא גם על החייב עצמו. הסיכון לביטול עסקאות של החייב עלול לגרום לצדדים שלישיים שלא לנהל עסקים עם החייב ולפגוע ביכולתו להמשיך בפעילות גם במצב של קשיים כלכליים.

כדי למנוע זאת מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ב), כי לא יהיה ניתן לבטל פעולה אם מתקיים בה אחד מאלה:

א. החייב קיבל במועד ביצוע הפעולה או במועד סמוך לו תמורה הולמת לפעולה שביצע – כלל זה מכונה "כלל הערך החדש". הוא נועד לחול במקרה שבו מבחינה כלכלית לא נכון להסתכל על הפעולה כהעדפת חוב עבר של הנושה אלא כעסקה חדשה שתמורתה מקבל החייב ערך חדש. כדי להיכלל בגדר חריג זה יש להראות כי התשלום וקבלת הערך החדש התרחשו במקביל. השימוש בביטוי "במועד ביצוע הפעולה או במועד סמוך לוי" נועד להבהיר זאת.

221. בית המשפט רשאי להורות על ביטול פעולה לגריעת נכס מקופת הנשייה שבוצעה במטרה להבריא את הנכס מנושים, גם אם במועד ביצוע הפעולה לא היה החייב בחדלות פירעון, ובלבד שמועד ביצוע הפעולה חל בתקופה שתחילתה שבע שנים לפני מועד הגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים ושסיומה במועד מתן הצו (בסימן זה – פעולה להברחת נכס).

222. ביטול פעולה להעדפת נושה, פעולה לגריעת נכס מקופת הנשייה או פעולה להברחת נכס, לפי סימן זה, אין בו כדי לגרוע מזכויותיו של אדם שלישי שרכש, לאחר ביצוע הפעולה, זכות בנכס שלגביו בוצעה, בתום לב ובתמורה.

223. (א) ביטול בית המשפט לפי סימן זה פעולה להעדפת נושה, פעולה לגריעת נכס מקופת הנשייה או פעולה להברחת נכס, ייכללו הנכסים שהושבו בשל הביטול בקופת הנשייה. (ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) הייתה השבת הנכס לקופת הנשייה בלתי אפשרית או בלתי צודקת בנסיבות העניין, או נרכש הנכס בידי אדם שלישי כאמור בסעיף 222 – ישלם מי שלטובתו בוצעה הפעולה את שווי של הנכס כפי שיוורה בית המשפט.

פרק ג': כינוס נכסי קופת הנשייה וניהולם

224. (א) ניתן צו לפתיחת הליכים, יפעל הנאמן בהתאם לסמכויותיו לפי פרק ו' לחלק ב' ופרק ו' לחלק ג' כדי לקבל לידו או לפיקוחו את כל הנכסים והמסמכים שלחייב זכות בהם.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 220. הפעלתה של סמכות זו מותנית בכך שהפעולה בוצעה במטרה להבריא את הנכס. תנאי זה הוא תנאי מספיק לביטול ההעברה אף אם החייב לא היה חדל פירעון במועד ההעברה.

ביטול פעולות לפי סעיף זה מוגבל לפעולות שבוצעו בתקופה המתחילה שבע שנים לפני מועד הגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים ומסתיימת במועד מתן הצו.

סעיף 222 מוצע לקבוע כי ביטול הפעולה לא יגרע מזכותו של צד שלישי שרכש זכות בנכס מהנעבר, בתום לב ובתמורה. כך, גם אם יבטל בית המשפט את הפעולה, לא יפגע הצד השלישי שרכש זכות בנכס בתום לב ובתמורה.

סעיף 223 מוצע לקבוע כי אם ביטול בית המשפט פעולה לפי סימן זה, ייכללו הנכסים שהושבו בשל הביטול, בקופת הנשייה. במקרה שבו לא ניתן להשיב את הנכס בעין לקופת הנשייה, מוצע שמי שלטובתו בוצעה הפעולה ישלם לקופת הנשייה את שווי של הנכס, כפי שיקבע בית המשפט.

פרק ג': כינוס נכסי קופת הנשייה וניהולם

סעיף 224 סעיף זה קובע כי אחד מתפקידיו העיקריים הנאמן הוא כינוס נכסי קופת הנשייה לרשותו.

עוד מוצע לקבוע כי במסגרת כינוס נכסי קופת הנשייה על הנאמן לבחון בין השאר את תקפם של שעבודים המוטלים על נכסי קופת הנשייה וכן לבדוק אם מתקיימות עילות תביעה שיכולות להוסיף נכסים לקופת הנשייה. פעולות אלה נועדו להגדיל את נכסי קופת הנשייה שיעמדו לפירעון חובותיו של החייב.

ב. הפעולה בוצעה בתקופה המתחילה שנתיים לפני מועד הגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים ומסתיימת במועד מתן הצו, ולגבי נושה שהוא קרוב של החייב – בתקופה המתחילה ארבע השנים לפני מועד הגשת הבקשה. תנאי זה שונה מהתנאי המקביל בעניין העדפת נושים והוא חמור יותר. הטעם לכך הוא שהענקות הן בדרך כלל עסקאות "חשודות" יותר, מאחר שהן מעבירות נכסים מהחייב לגורם אחר בלא תמורה (או בתמורה לא הולמת) בזמן שהחייב נמצא בחדלות פירעון. יצוין כי על פי הדין הקיים ניתן לבטל הענקות שנעשו עד עשר שנים לפני פתיחת ההליכים (ראו סעיף 96 לפקודת פשיטת הרגל). הצעת החוק מצמצמת תקופה זו לטובת הסדר מאוזן יותר בין אינטרס הנושים להגדיל את קופת הנשייה לבין אינטרס ההסתמכות והסופיות של הנעבר.

ג. במועד ביצוע הפעולה החייב היה בחדלות פירעון או שביצוע הפעולה הביא אותו לחדלות פירעון. הסיבה להוספת החלופה של "ביצוע הפעולה הביא אותו לחדלות פירעון" נועדה לכלול גם מקרים שבהם החייב לא היה בחדלות פירעון אך העברת הנכסים היא שהפכה אותו לכזה. תנאי זה אינו רלוונטי לפעולות להעדפת נושים שכן פעולות אלה לא משנות את היחס בין חובותיו לנכסיו של החייב.

גם לגבי תנאי זה מוצע לקבוע חוקה, הניתנת לסתירה, שלפיה בתקופה שבמהלכה הפעולות ניתנות לביטול, החייב היה חדל פירעון.

סעיף 221 סעיף זה נועד לאפשר לבית המשפט לבטל פעולות להברחת נכסים גם אם אינן עומדות בתנאים לביטול פעולות לגריעת נכסים מקופת הנשייה לפי

(ב) במסגרת כינוס נכסי קופת הנשייה יבחן הנאמן בין השאר את תקפם של שעבודים המוטלים על נכסים כאמור ואת קיומן של עילות תביעה העומדות לחייב שיש בהן כדי להוסיף נכסים לקופת הנשייה.

225. נושה שבידו נכס או מסמך שלחייב זכות בו ונודע לו על מתן צו לפתיחת הליכים לגבי החייב, יודיע לנאמן על קיומו של הנכס או המסמך כאמור, ויפעל בהתאם להוראות הנאמן; השר רשאי לקבוע הוראות לעניין הודעה לפי סעיף זה, ובכלל זה לעניין מועד מסירת ההודעה ואופן מסירתה.

226. (א) הנאמן ינהל את נכסי קופת הנשייה באופן יעיל ומיטבי לשמירת ערכם ולהשבחתם, בהתאם לכללים שיקבע הממונה.

(ב) היה החייב יחיד, רשאי הנאמן, באישור הממונה, להסתייע ביחיד לצורך ניהול נכסי קופת הנשייה.

(ג) הנאמן יפקיד את הכספים שקיבל במהלך הליכי חדלות הפירעון והמיועדים לחלוקה לנושים, במקום, בדרך ובמועדים שיוורה הממונה; השר רשאי לקבוע הוראות לעניין אופן השקעת הכספים האמורים.

(ד) עיכב הנאמן כספים תחת ידו בניגוד להוראות סעיף קטן (ג), ישלם הפרשי הצמדה וריבית כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה על הכספים שעוכב.

(ה) הנאמן לא יפקיד בחשבונו הפרטי בבנק כל סכום שקיבל כנאמן במסגרת הליכי חדלות הפירעון.

פרק ד': מימוש נכסי קופת הנשייה

227. ניתן צו לפתיחת הליכים לגבי חייב שהוא יחיד או ניתן צו כאמור לגבי חייב שהוא תאגיד ובית המשפט הורה על פירוקו, יפעל הנאמן למימוש נכסי קופת הנשייה באופן שישיא את ערכם; השר רשאי לקבוע הוראות לעניין הדרכים למימוש נכסי קופת הנשייה.

ד ב ר י ה ס ב ר

הממונה להסתייעות ביחיד וזאת כדי להבטיח כי אין בהסתייעות זו כדי לפגוע בעניינם של הנושים או בענייניו של היחיד.

בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע כי הנאמן יפקיד את הכספים שקיבל במהלך ההליכים לפי הוראות הממונה. המקום, הדרך והמועדים להפקדה ייקבעו על פי המוצע בידי הממונה. הוראה זו מצטרפת להוראות סעיף קטן (ה) המוצע שלפיו הנאמן לא יפקיד בחשבונו הפרטי כל סכום שקיבל לידי כנאמן בהליכי חדלות הפירעון. סעיף קטן (ד) קובע כי אם עיכב הנאמן כספים תחת ידו בניגוד להוראות האמורות, עליו לשלם הפרשי הצמדה וריבית על הכספים שעוכב. הוראות אלה נועדו להגביר את הפיקוח על פעולות הנאמן.

כמו כן מוצע להסמיך את השר לקבוע הוראות לעניין אופן השקעת הכספים שהפקיד הנאמן בהתאם להוראות הממונה.

פרק ד': מימוש נכסי קופת הנשייה

227 סעיף מוצע לקבוע כי כאשר הנאמן פועל למימוש נכסי קופת הנשייה, עליו לפעול בדרך שתשיא את ערכם. עוד מוצע להסמיך את השר לקבוע הוראות

סעיף 225 במקרים רבים אין בידי הנאמן מידע מלא על אודות נכסי החייב. כדי לסייע לנאמן לכנס את נכסי קופת הנשייה, מוצע לקבוע כי נושה שבידו נכס או מסמך שלחייב זכות בו חייב להודיע על כך לנאמן אם נודע לו על מתן הצו לפתיחת הליכים. אין הכוונה לידיעה הקונסטרוקטיבית הנובעת מפרסום הצו לפתיחת הליכים, אלא לידיעה בפועל של הנושה. כמו כן מוצע לקבוע כי לאחר מתן ההודעה, על אותו נושה המחזיק בנכס או במסמך לפעול בהתאם להוראותיו של הנאמן. מוצע להסמיך את השר לקבוע הוראות לביצוע סעיף זה.

סעיף 226 מוצע לקבוע כי הנאמן ינהל את נכסי קופת הנשייה באופן יעיל ומיטבי, לשם שמירת ערכם ולהשבחתם. זאת, בהתאם לכללים שיקבע הממונה.

לגבי חייב שהוא יחיד, רשאי הנאמן להסתייע ביחיד לצורך ניהול נכסי קופת הנשייה. הוראה זו היא חריג לכלל הקבוע בסעיף 132(א)2 לחוק המוצע שלפיו נדרש אישור בית המשפט אם הנאמן מבקש להסתייע באחר בביצוע תפקידו, שכן ההסתייעות במקרה זה אינה בבעל תפקיד אחר אלא בחייב עצמו. עם זאת, מוצע כי יידרש אישור

228. משיכת כספים המגיעים לחייב שהוא יחיד מקופת גמל כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005²⁴, טעון אישור בית המשפט; בית המשפט רשאי להורות על משיכת הכספים האמורים, כולם או חלקם, למעט כספים המיועדים למטרת קצבה ושטרם הגיע המועד לתשלומם כקצבה.

הגנת בית מגורים 229. (א) העברת זכות במקרקעין או לגבי מקרקעין המשמשים, כולם או חלקם, למגורי חייב שהוא יחיד, טעונה אישור של בית המשפט.

(ב) בית המשפט יאשר העברת זכות כאמור בסעיף קטן (א), אם שוכנע כי יהיה לחייב ולבני משפחתו הגרים עמו, מקום מגורים סביר או שהועמד לרשותם סידור חלופי; בית המשפט רשאי לקבוע שהסידור החלופי יהיה בהמצאת דירת מגורים אחרת, בתשלום פיצויים או בדרך אחרת.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), לעניין מימוש של משכנתה או משכון של מקרקעין המשמשים, כולם או חלקם, למגורי החייב, יחולו הוראות סעיף 38(ג) לחוק ההוצאה לפועל, בשינויים המחוייבים.

(ד) הוראות סעיף זה אינן חלות על מקרקעין שדיני הגנת הדייר חלים עליהם, ואין בהן כדי לפגוע בדינים אלה.

ד ב ר י ה ס ב ר

שהחייב ובני ביתו לא ייוותרו בלא קורת גג. הוראות אלה לא חלות על מקרקעין שחלים עליהם דיני הגנת הדייר. דיירים אלה זכאים להגנה רחבה יותר המקנה להם, במקרה של העברת בעלות בנכס, את הזכות להיות דיירים של הבעלים החדשים בנכס (ראו סעיף 33 לחוק הגנת הדייר [נוסח משולב], התשל"ב-1972).

עוד מוצע להבהיר כי הוראות סעיף 38(ג) לחוק ההוצאה לפועל העוסק בזכות לדיוור חלופי בעת מימוש דירת מגורים שהיא משכנתה או משכון, יחולו גם בהליכי חדלות פירעון. הצורך בהבהרה זו נובע מכך שהחוק המוצע קובע כי הליכי מימוש נכס משועבד יהיו בהתאם להוראות הצעת החוק. זאת בניגוד לדין הקיים ולפיו, למעט במקרה של הפעלת תאגיד לצורך שיקום, יכול היה נושה מובטח להמשיך בהליכי מימוש הבטוחה בהוצאה לפועל בהתאם לחוק ההוצאה לפועל. משום כך מוצע לקבוע במפורש שהוראות סעיף 38(ג) לחוק ההוצאה לפועל לעניין הדיוור החלופי שלו זכאי הדייר יחולו גם בהליכי מימוש של משכנתה או משכון במסגרת הליכי חדלות פירעון.

יובהר כי החלת הוראות סעיף 38(ג) לחוק ההוצאה לפועל עניינה רק בהגדרת הדיוור החלופי שלו זכאי החייב בעת מימוש דירת המגורים, ולא בדרך או בהליכי המימוש. אלה ייעשו בהתאם להוראות החוק המוצע, ובכלל זה הוראות סעיף 248 לחוק הקובעת באילו מקרים יהיה מימוש הנכס באמצעות הנאמן.

עוד יובהר כי החלת הוראות סעיף 38(ג) לחוק ההוצאה לפועל כוללת בתוכה גם את סעיף 56(ד) לתיקון מס' 29 לחוק ההוצאה לפועל אשר קובע הוראת מעבר לגבי תחולתו של סעיף 38(ג).

הוראות הסעיף המוצע מבוססות על הוראות סעיף 86א לפקודת פשיטת הרגל.

לעניין הדרכים למימוש נכסי קופת הנשייה. במקרה שאושרה לגבי תאגיד תכנית לשיקום כלכלי, ויש צורך במימוש חלק מנכסיו, יתבצע המימוש בהתאם להוראות התכנית.

סעיף 228 קופת גמל מהווה חיסכון ארוך טווח. היא נועדה להבטיח את ביטחונם הכלכלי של החוסך בתקופות קשות או לאחר פרישתו משוק העבודה. לכן, יש צורך לקבוע הסדרים ייחודיים לשימוש בנכסים אלה לשם פירעון חובות העבר של היחיד. זאת כדי להבטיח הסדר שמאזן בין אינטרס הנושים לבין הפגיעה שעלולה להיגרם ליחיד כתוצאה מכך.

מוצע לקבוע כי לא יהיה ניתן למשוך כספים המגיעים לחייב מקופת גמל כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן – קופת גמל) המיועדת למטרת קצבה ושטרם הגיע המועד לתשלומם כקצבה. זאת כדי שלא לפגוע בחייב יתר על המידה.

עוד מוצע לקבוע כי למשיכת כספים מקופות גמל אחרות נדרש אישור בית המשפט. זאת משום שהמשיכה עלולה להוביל לפגיעה בלתי הפיכה בערכו.

סעיף זה מבוסס על הוראות סעיף 85 לפקודת פשיטת הרגל. נציין כי בימים אלה נערכת במשרד האוצר עבודת מטה מקיפה בנושא ההגנות לחסכונות ארוכי הטווח. לכשתושלם העבודה, ייבחנו ההשלכות של מסקנותיה גם לגבי הליכי חדלות פירעון.

סעיף 229 מוצע לקבוע כי מימוש דירת מגוריו של החייב דורש את אישור בית המשפט. בית המשפט יאשר את מימוש דירת המגורים רק לאחר ששוכנע כי לחייב ולבני משפחתו יוצע מקום מגורים סביר, או שהועמד לרשותם דיוור חלופי. תכליתה של הוראה זו להבטיח

²⁴ ס"ח התשס"ה, עמ' 889.

פרק ה': חלוקת נכסי קופת הנשייה

סימן א': כללי

230. ניתן צו לפתיחת הליכים יחולקו נכסי קופת הנשייה לפי סדר הפירעון הקבוע בסימן ב' ובאופן הקבוע בסימן ג', ואולם אם אושרה לגבי חייב שהוא תאגיד תכנית לשיקום כלכלי, תעשה החלוקה לפי הוראות התכנית.

סימן ב': סדר הפירעון

231. חובות החייב והוצאות הליכי חדלות הפירעון ייפרעו מנכסי קופת הנשייה בסדר הזה: סדר הפירעון

(1) חובות מובטחים – בהתאם להוראות סימן א' לפרק ו';

(2) הוצאות הליכי חדלות הפירעון – בהתאם להוראות סעיף 233;

(3) חובות בדין קדימה – בהתאם להוראות סעיף 234;

ד ב ר י ה ס ב ר

לעומת הנושים שאינם מחזיקים בבטוחות. הקטגוריה השנייה למתן עדיפות בדין הקיים כוללת סוגים מסוימים של חובות המכונים חובות בדין קדימה. בדין הקיים מספר רב של חובות בדין קדימה והם זוכים לעדיפות מוחלטת לעומת הנושים בחובות אחרים. חובות בדין קדימה מוסדרים כיום בסעיף 78 לפקודת פשיטת הרגל ובסעיף 354 לפקודת החברות.

החוק המוצע מבקש לחולל שינוי מהותי בנושא זה – לצמצם במידה רבה את דיני הקדימה וכן להעביר חלק מהנכסים המשועבדים בשעבוד צף לטובת הנושים הכלליים (ראו דברי ההסבר לסעיף 234 להצעת החוק).

הצמצום המוצע בידי הקדימה מכוון ברובו הגדול אל דין הקדימה שחל היום על חובות לרשויות שלטוניות. הוא נועד להגדיל את השוויון ואת חלקם של הנושים הכלליים בקופת הנשייה, אשר הם במקרים רבים הנושים החלשים שאינם מוגנים.

החוק המוצע מבקש גם ליטול חלק מהנכסים המשועבדים בשעבוד צף ולהעבירם לטובת הנושים הכלליים. מהלך זה נועד אף הוא להגברת השוויון. הוא גם נדרש כדי להבטיח עצמאות דין הקדימה אכן יגשים את תכליתו ויגדיל את החלק של הנושים הכלליים. זאת מאחר שלפי סדרי הפירעון, הנושים בדין קדימה קודמים לבעל השעבוד הצף, וזה קודם לנושים הכלליים. לכן ביטולם של דיני הקדימה בלבד עלול היה להביא רק להגדלת החלק המגיע לבעלי השעבוד הצף ולא להטבת מצבם של כלל הנושים.

סעיף 231 סעיף זה קובע כי הסדר שבו ייפרעו חובות החייב והוצאות הליכי חדלות הפירעון מנכסי קופת הנשייה יהיה בסדר הבא:

א. חובות מובטחים.

ב. הוצאות הליכי חדלות פירעון.

ג. חובות בדין קדימה.

פרק ה': חלוקת נכסי קופת הנשייה

סימן א': כללי

סעיף 230 הסעיף קובע באילו הליכים יחולקו נכסי קופת הנשייה בהתאם לסדר הפירעון (הקבוע בסימן ב') ובאילו הליכים ניתן לסטות מסדר זה.

מוצע לקבוע כי בהליכי חדלות פירעון של יחיד ובהליכי חדלות פירעון של תאגיד שבית המשפט הורה על פירוקו, תיעשה חלוקת נכסי קופת הנשייה בהתאם לסדר הפירעון. לעומת זאת, בהליכי חדלות פירעון של תאגיד שמסתיימים באישורה של תכנית לשיקום כלכלי, תיעשה חלוקת נכסי קופת הנשייה בהתאם להוראות התכנית. הטעם לכך הוא שתכנית לשיקום כלכלי היא הסכמית ועל כן ניתן לקבוע במסגרתה הוראות שונות מאלו הקבועות בפרק זה לעניין סדר הפירעון. זאת כמובן בכפוף לתנאים הקבועים בסימן ג' לפרק ז' לחלק ב' העוסק באישור התכנית לשיקום כלכלי.

סימן ב': סדר הפירעון

כללי סדרי הנשייה בהליכי חדלות פירעון מבוטחים על שני עקרונות יסוד, עקרון השוויון ועקרון העדיפות המוחלטת. עקרון השוויון קובע כי הנושים לא יועדפו זה על זה בפירעון חובותיהם. עקרון העדיפות המוחלטת קובע כי במקרה שיש לנושה מסוים עדיפות על נושה אחר, עדיפות זו היא מוחלטת ולכן יש לפרוע את חובות הנושה העדיף במלואם לפני שניתן להתחיל ולפרוע את חובות הנושים האחרים.

בין שני עקרונות יסוד אלה קיים מתח מובנה. נקודת האזיון ביניהם נמצאת בליבת הסדרתם של סדרי הנשייה בהליכי חדלות פירעון.

הדין הקיים נוטה במידה רבה לטובת עקרון העדיפות המוחלטת. הוא קובע שתי קטגוריות עיקריות לעדיפות. הקטגוריה הראשונה היא הנושים המחזיקים בבטוחות מסוגים שונים. לגביהם קובע הדין הקיים עדיפות מוחלטת

- (4) חובות שלהבטחת פירעונם שועבד נכס בשעבוד צף – בהתאם להוראות סימן א' לפרק ו';
- (5) חובות כלליים;
- (6) ריבית שנצברה בהליכי חדלות הפירעון – בהתאם להוראות סעיף 236;
- (7) חובות דחויים – בהתאם להוראות סעיף 237.

שוויון 232. החובות בכל דרגה בסדר הפירעון ייפרעו לכל הנושים באותה דרגה בשיעור שווה לפי סכומיהם ובלי כל העדפה.

233. (א) הוצאות הליכי חדלות הפירעון הן: הוצאות הליכי חדלות הפירעון

- (1) כל החובות הנובעים מפעולות שעשה הנאמן או מי מטעמו במסגרת הליכי חדלות הפירעון, לרבות אגרות ושכר הנאמן;
- (2) ההוצאות הכרוכות בכינוס ובניהול ועדת הנושים;
- (3) לעניין חייב שהוא יחיד שנפטר – הוצאות סבירות להלוויית היחיד וכן הוצאות העיזוב וניהולו;
- (4) כל הוצאה אחרת שנקבע לפי חוק זה כי דינה כדין הוצאות הליכי חדלות הפירעון.

(ב) הוצאות הליכי חדלות הפירעון ישולמו במועד שנקבע לתשלומן לפי דין או הסכם.

(ג) אין די בנכסי קופת הנשייה שאינם משועבדים כדי לפרוע את הוצאות הליכי חדלות הפירעון, ייפרעו ההוצאות מהנכסים שעליהם חל שעבוד צף.

234. (א) החובות המפורטים להלן הם חובות בדין קדימה והם ייפרעו לפי סדר עדיפות זה:

ד ב ר י ה ס ב ר

חובות החייב כלפיהם ישולמו במועד. טעם נוסף לכך הוא שהוצאות אלה נדרשות לכלל הנושים כדי להשיא את ערך קופת הנשייה ולחלקה ביניהם.

הוצאות נוספות שדין כדין הוצאות הליכי חדלות הפירעון הן הוצאות הנדרשות להלוויית יחיד חדל פירעון שנפטר וכן הוצאות העיזוב וניהולו. תכליתה של הוראה זו היא לשמור על כבודו של היחיד שנפטר.

עוד מוצע להבהיר כי בכלל הוצאות הליכי חדלות הפירעון תבוא גם כל הוצאה אחרת שלגביה נקבע לפי חוק זה כי דינה כדין הוצאות הליכי חדלות הפירעון. כך למשל, סעיף 45 לחוק המוצע מאפשר לנאמן לדרוש ממי שהיה נושא משרה בתאגיד להגיש לו דוח על מצב עסקי התאגיד. ההוצאות הכרוכות בהכנת הדוח ייחשבו להוצאות הליכי חדלות הפירעון.

על הוצאות הליכי חדלות הפירעון להיות משולמות בסדרן ובמועד שנקבע לתשלומן.

סעיף 234 סעיף זה קובע על אילו חובות יחול דין קדימה. בעניין זה מוצע שינוי מהותי לעומת הדין הקיים שעיקרו צמצום החובות שיחול עליהם דין קדימה. להלן פירוט החובות שהם חובות בדין קדימה על פי הדין הקיים, והנימוקים שבשלהם מוצע לבטל לגבי חובות אלה את דין הקדימה, או להשאירם:

ה. חובות שלהבטחת פירעונם שועבד נכס בשעבוד צף.

ה. חובות כלליים.

ו. ריבית שנצברה בהליכי חדלות הפירעון.

ז. חובות דחויים.

סעיף 232 סעיף זה קובע את עקרון השוויון בין כל הנושים שבאותה דרגת פירעון. בהתאם לעיקרון זה, ייפרעו כל החובות שבאותה דרגת נשייה בשיעור שווה לפי סכום התביעה שאושרה ובלי כל העדפה.

סעיף 233 מוצע לקבוע מהם החובות שהיו בדרגה הוצאות הליכי חדלות הפירעון. מעמדן של הוצאות אלה בסדר הפירעון עדיף על מעמדם של חובות המוטבחים בשעבוד צף. על כן אם אין די בנכסים שאינם משועבדים לתשלום הוצאות הליכי חדלות הפירעון, הן ישולמו מהנכסים שחל עליהם השעבוד הצף.

הוצאות הליכי חדלות הפירעון כוללות את כל ההוצאות הנובעות מפעולות הנאמן במסגרת ההליכים. בנוסף כוללות הוצאות הליכי חדלות הפירעון גם את ההוצאות הכרוכות בניהול ועדת הנושים שתפקידה לסייע להליכים (ראו חלק ה' להצעת החוק). דירוג הגבוה של הוצאות אלה בסדר הפירעון נועד להבטיח לנאמן וכן למי שמתקשר עם החייב לאחר מתן הצו לפתיחת הליכים כי

- (1) סכום שהחייב ניכה במקור לפי סעיפים 164 או 170 לפקודת מס הכנסה²⁵ וטרם העביר לרשות המסים, וכן סכום שהחייב ניכה לפי סעיף 342(ג) לחוק הביטוח הלאומי וטרם העביר למוסד לביטוח לאומי;
- (2) חוב מזוונות שהחבות בו היא לפי פסק דין ושמועד פירעונו חל לפני מתן הצו לפתיחת הליכים.
- (3) קרן חוב מס ערך מוסף לרשות המסים שנוצר ב־12 החודשים שקדמו למתן הצו לפתיחת הליכים;
- (4) חוב מס שרשות המסים פרסה את תשלומו, בהסכמת החייב, לפני מתן הצו לפתיחת הליכים.
- (ב) אין די בנכסי קופת הנשייה שאינם משועבדים כדי לפרוע את החובות בדין קדימה, יפיעו חובות אלה מהנכסים שעליהם חל השעבוד הציף.

ד ב ר י ה ס ב ר

ב. חובות מס ותשלומי חובה אחרים – חובות מס זוכים לדין קדימה במספר רב של מדינות. הנימוק למתן זכות קדימה לתשלומי מסים הוא שהמדינה היא נושה לא רצוני. הצדקה נוספת למתן עדיפות לחובות אלה היא תכליתם הציבורית של הכספים.

על אף האמור, יש טעמים לביטול דין הקדימה ביחס לחובות אלה. למדינה יכולת פיזור נזק עדיפה בהרבה על שאר הנושים ומן הראוי לפזר את הנזק הנובע מאי־תשלום החוב על כלל הציבור ולא רק על נושי החייב. גם הטיעון שהמדינה היא נושה לא רצוני הוא טיעון קשה, משום שיש נושים לא רצוניים נוספים אשר אינם זוכים לדין קדימה, למשל נושים נויקים.

מטעמים אלה, מדינות רבות ביטלו או צמצמו את דיני הקדימה החלים על חובות לרשויות שלטוניות. החוק המוצע מבקש לאמץ מגמה זו גם בדין בישראל ולצמצם את דין הקדימה לחובות המס ולתשלומי חובה אחרים.

חריג ראשון לצמצום המתואר לעיל הם חובות בשל ניכויים במקור לפי דיני המס או הביטוח הלאומי. כספים שנוכו במקור מהעובדים בידי המעביד (החייב) נמצאים במעין נאמנות אצל המעביד, ועל כן יש הצדקה להשאירם בדין קדימה (ראו סעיף 234(א)(1) להצעת החוק). עדיפות זו גם מקובלת במרבית המדינות שביטלו או צמצמו את דיני הקדימה כמתואר לעיל.

חריג נוסף מוצע לקבוע לגבי קרן חוב מס ערך מוסף לרשות המסים, שנוצר ב־12 החודשים שקדמו למתן הצו לפתיחת הליכים (ראו סעיף 234(א)(3) להצעת החוק). זאת משום שגם ביחס לחובות מס ערך מוסף מתקיים הרצינות שלפיו מוחזקים כספי מס ערך מוסף בידי המוכר (המנכה) במעין נאמנות בעבור רשויות המס. הסעיף מתייחס לקרן החוב בלבד.

מוצע להוסיף לדין הקדימה חריג שלישי שעניינו חובות מס שהגיע מועד פירעונם ורשות המסים פרסה את תשלומם, בהסכמת החייב (ראו סעיף 234(א)(4) להצעת החוק). חריג זה נועד למנוע את החשש שהפגיעה בדין

א. שכר עבודה – מתן רשת ביטחון לעובדים מקובלת בדיני חלולות הפירעון בעולם. זאת בעיקר בגלל חולשתו של העובד ביחסיו מול המעסיק. עיקרון זה הוא עיקרון חשוב והחוק המוצע מבקש לשמרו ואף להרחיבו.

הדין הקיים קובע זכות קדימה לחובות בשל שכר עבודה. תקרת דין החוב שחל עליו דין קדימה עומדת היום על כ־36,000 שקלים חדשים. נוסף על כך זכאים העובדים גם לגמלה מהמוסד לביטוח לאומי. גמלה זו עומדת היום על כ־112,000 שקלים חדשים. סכום הגמלה שלה זכאים העובדים מהמוסד לביטוח לאומי גבוה אם כן פי כמה מסכום החובות שחל עליהם דין קדימה.

לכן, רשת הביטחון העיקרית של העובדים היא למעשה גמלת הביטוח הלאומי ולא דין הקדימה. יתירה מכך, מי שנהנה במרבית המקרים מדין הקדימה הוא הביטוח הלאומי ולא העובד. הטעם לכך הוא שהמוסד לביטוח לאומי, לאחר תשלום הגמלה לעובד, נכנס בנעלי העובד ונהיה לנושה בדין קדימה של החייב. לכן, למעשה, דין הקדימה מקנה יתרון בעיקר לביטוח הלאומי ולא לעובדים.

מטעמים אלה מוצע לבטל את דין הקדימה לגבי חובות בגין שכר עבודה. השינוי המוצע לא יפגע ברשת הביטחון המרכזית של העובדים שהיא גמלת הביטוח הלאומי, אלא בעיקר בעדיפות המוקנית כיום לביטוח הלאומי. אכן, תקרת ההגנה של העובדים קטנה ועל כן עובדים שלהם חוב הגבוה מסכום הגמלה לא יזכו בשלו לדין קדימה. ואולם מדובר במיעוט של המקרים, ובכל מקרה גמלת הביטוח הלאומי מספקת רשת הגנה רחבה הגבוהה מהמקובל במדינות רבות בעולם.

יצוין כי סעיף 375 לחוק המוצע כולל תיקון לחוק הביטוח הלאומי המרחיב, בהוראת שעה למשך שלוש שנים, את זכאותם של עובדים לגמלה מהביטוח הלאומי. על פי המוצע באותו סעיף, יהיה עובד זכאי לגמלה גם במקרה שניתן לגבי מעסיקו צו לפתיחת הליכים שבו מורה בית המשפט על הפעלת התאגיד לצורך שיקומו הכלכלי, ולא רק בהליכי פירוק. להרחבה בעניין זה ראו דברי ההסבר לסעיף 375 להצעת החוק.

²⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

235. (א) החובות הכלליים הם החובות שאינם חובות מובטחים, אינם חובות בדין קדימה ואינם חובות דחויים.

(ב) החובות הכלליים יכללו הפרשי הצמדה שנוספו לפי דין או הסכם עד למועד הפירעון וכן ריבית ובכלל זה ריבית פיגורים שנוספה, לפי דין או הסכם, עד למועד מתן הצו לפתיחת הליכים.

236. (א) ריבית שנצברה בהליכי חדלות הפירעון היא הריבית שנוספה לכל חובות העבר של החייב, למעט חובות דחויים, ממועד מתן הצו לפתיחת הליכים עד לפירעונם, לרבות ריבית שנוספה לחובות מובטחים ושלא ניתן לפרוע מהנכסים המשועבדים.

(ב) ריבית שנצברה בהליכי חדלות הפירעון תיפרע בסדר הזה:

- (1) ריבית בשיעור לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה;
- (2) יתרת הריבית שנתורה לאחר הפירעון כאמור בפסקה (1).

ד ב ר י ה ס ב ר

הנושים ולהבטיח כי כל הנושים יקבלו את קרן חובם קודם לחשולם הריבית לנושים. מאידך, ההבנה כי דחיית הריבית באופן גורף או קביעתה של ריבית אחידה לכל חובותיו של החייב אינה משקפת נכונה את מהותה של עסקת האשראי ואינה נכונה מבחינה כלכלית. זאת מכיוון שהריבית החווית שנקבעה בין הצדדים לעסקת אשראי משקפת את הסיכון שבמתן האשראי באותה עסקה מסוימת. על כן אין זה נכון להחיל את אותה ריבית על כלל עסקאות האשראי של החייב.

בהתאם לעקרונות אלה, מוצע לקבוע כי הריבית שנצברת על החובות הכלליים ממועד הצו ואילך אינה בגדר חוב כללי ופירעונה יידחה לאחר תשלום כל החובות הכלליים. כך מובטח עקרון השוויון בין הנושים, ממועד הצו ואילך.

לעומת זאת, לעניין הריבית שנצברה על החוב עד מועד מתן הצו לפתיחת הליכים, מוצע לקבוע כי היא תיחשב לחוב כללי ומעמדה בסדר הפירעון יהיה זהה למעמד החוב עצמו. זאת כדי שלא לשנות בדיעבד את זכויותיהם של הצדדים.

הצעת החוק משנה בעניין זה את הדין הקיים אשר אינו מכיר בריבית החווית שצובר החוב עד למועד מתן הצו לפתיחת הליכים וקובע לכלל החובות ריבית אחידה בעד תקופה זו (ראו סעיפים 75 ו-134א) לפקודת פשיטת הרגל).

סעיף 236 סעיף זה קובע הוראות לעניין הריבית שנצברה על חובות העבר של החייב בתקופה שלאחר מתן הצו לפתיחת הליכים. כאמור לעיל בדברי ההסבר לסעיף 235 להצעת החוק, מעמדה של ריבית זו בסדר הפירעון נמוך מזה של החובות הכלליים. על כן חוב בשל ריבית שנצברה במהלך הליכי חדלות פירעון ייפרע רק לאחר שכל הנושים הכלליים קיבלו את מלוא חובם.

את הריבית שנצברה במהלך ההליכים מוצע לחלק לשני סוגים, שייפרעו האחד לאחר השני. הסוג הראשון הוא ריביות שנצברו לאחר מתן הצו לפתיחת הליכים לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961. רק לאחר שכל

הקדימה של רשות המסים תגרום לכך שהרשות תימנע מלפרוס חובות מס של נישומים הנמצאים בקשיים כלכליים. אם כך יקרה, עלולה להיפגע יכולתם של החייבים לצלוח משברים כלכליים זמניים ולהשתקם. כדי למנוע זאת, מוצע להותיר לרשות המסים את דין הקדימה אם פרסה, בהסכמת החייב, חוב מס שהגיע מועד תשלומה.

ג. דמי שכירות של שנה אחת – אין הצדקה להחלת דין קדימה על חוב זה ועל כן מוצע לבטלו.

ד. חוב מזונות שהחבות בו היא על פי פסק דין, ושמועד פירעונו חל לפני מתן הצו לפתיחת הליכים – האינטרס החברתי שבתשלום חובות אלה הוא הסיבה שבשלה תשלומם נמצא בדרגה עדיפה. לכן מוצע להותיר חוב מזונות כחוב בדין קדימה (ראו סעיף 234א(2) להצעת החוק).

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי אם אין די בנכסי קופת הנשייה שאינם משועבדים כדי לפרוע את החובות בדין קדימה, ייפרעו אלה מהנכסים שחל עליהם שעבוד צף.

סעיף 235 הסעיף קובע כי החובות הכלליים הם החובות שאינם מובטחים, אינם בדין קדימה ואינם חובות דחויים. חובות אלה הם למעשה החובות של הנושים ה"רגילים".

הסעיף קובע הוראות שונות לעניין הכללת הפרשי הצמדה שנצברים על קרן החוב הכללי ולעניין הריבית שנצברת על החוב הכללי.

לעניין הפרשי ההצמדה שנוספו לחובות הכלליים, מוצע לקבוע כי אין הבדל בין הפרשי הצמדה שנצברו עד למועד מתן הצו לפתיחת הליכים לאלה שנצברו אחריו. אלה וגם אלה מתווספים לחובות הכלליים עד למועד פירעונם. זאת משום שהפרשי ההצמדה משקפים את ערך הכסף בלבד.

לעומת זאת לעניין הריבית מוצע להבחין בין הריבית שנצברה עד למועד מתן הצו לפתיחת הליכים לבין הריבית שנצברה לאחר מועד זה. בהקשר זה מבקש החוק המוצע לערוך איזון בין שתי תכליות: מחד, הרצון לקדם שוויון בין

237. החובות המפורטים להלן הם חובות דחויים והם ייפרעו לפי סדר עדיפות זה: חובות דחויים

(1) תשלומים עונשיים שהוטלו על החייב;

(2) לעניין חייב שהוא תאגיד – חובות לחברי התאגיד הנובעים מהיותם חברי התאגיד וחובות לחברי התאגיד שיש עילה להשעיית פירעונם לפי סעיף 6(ג) לחוק החברות או לפי כל דין אחר.

סימן ג': אופן החלוקה

238. חלוקת נכסי קופת הנשייה לנושים בחוב עבר שתביעת החוב שלהם אושרה ושאינם נושים מובטחים תהיה בהתאם להוראות סימן זה.

239. (א) הנאמן יחלק לנושים, מעת לעת ובהקדם האפשרי, כספים שהצטברו בידו ממימוש חלוקות ביניים נכסי קופת הנשייה (בסימן זה – חלוקת ביניים).

(ב) לפני כל חלוקת ביניים ישלח הנאמן הודעה על כוונתו לעשות כן לכל נושה הידוע לו, אשר טרם הגיש תביעת חוב, וכן יפרסם הודעה על כך בדרך שיקבע הש.

(ג) הנאמן יעכב תחת ידו ולא יחלק בחלוקת ביניים סכומים הדרושים לאחד מאלה:

(1) תשלום חוב עבר שתביעת החוב לגביו טרם אושרה;

(2) מימון הוצאות הליכי חדלות הפירעון.

(ד) נושה שתביעת החוב שלו אושרה לאחר חלוקת ביניים, ישלם לו הנאמן כל סכום שלא קיבל באותה חלוקה, וזאת לפני כל חלוקה נוספת.

240. (א) לאחר השלמת המימוש של כל נכסי קופת הנשייה אשר לדעת הנאמן אפשר לממשם, יחלק הנאמן את היתרה לנושים (בסימן זה – חלוקה סופית).

ד ב ר י ה ס ב ר

כדי שחלוקת ביניים זו לא תפגע בנושים שטרם הושלם הליך אישור תביעת החוב שלהם, מוצע לקבוע כי לפני ביצוע החלוקה ישלח הנאמן הודעה בדבר כוונתו לבצעה לכל נושה הידוע לו, שטרם הגיש תביעת חוב. כמו כן מוצע לקבוע כי הנאמן יפרסם הודעה על כוונתו לבצע חלוקת ביניים.

בנוסף, מוצע לקבוע כי הנאמן יעכב תחת ידו את הסכומים הדרושים לתשלום חובות עבר שטרם הושלמו הליכי אישור תביעות החוב לגביהם וכן סכומים הנדרשים למימון הוצאות ההליכים.

נושה שלא קיבל תשלום במסגרת חלוקת ביניים בגלל שתביעת החוב שלו טרם אושרה באותו מועד, יזכה לעדיפות בחלוקה הבאה כדי להשוות את מצבו לשאר הנושים.

240 סעיף מוצע שלאחר השלמת מימוש כל נכסי קופת הנשייה שניתן לממשם, לדעת הנאמן, יבצע הנאמן חלוקה סופית של יתרת הכספים שטרם חולקו במסגרת חלוקות הביניים.

במטרה לאפשר לנושים שטרם השלימו את ביטוס תביעות החוב שלהם לעשות זאת, מוצע לקבוע כי הנאמן יודיע על כוונתו לבצע חלוקה סופית לכל הנושים שהגישו תביעות חוב ותביעות החוב שלהם טרם הוכרעו. הנאמן יקצוב להם זמן לביטוס תביעותיהם.

הנושים יקבלו ריבית זו, תיפרע יתרת הריבית שנוספה לחוב בהתאם לתנאי החוזה.

237 סעיף מוצע לקבוע שני סוגים של חובות שייחשבו לחובות דחויים בהליכי חדלות הפירעון וישולמו רק לאחר השלמת פירעונם של כל שאר חובות החייב. חובות אלה ייפרעו על פי הסדר המוצע בסעיף. הסוג הראשון של חובות דחויים הוא תשלומים עונשיים שהוטלו על החייב. הטעם לכך שתשלומים אלה ייפרעו רק לאחר השלמת פירעונם של כל שאר חובות החייב הוא כדי שתשלומים עונשיים אלה לא יבואו על חשבון שאר הנושים (ראו הרחבה לעניין זה בדברי ההסבר להגדרה תשלום עונשי שבסעיף 4 להצעת החוק).

הסוג השני הם חובות לחברי התאגיד שנובעים מחברותם בתאגיד וכן חובות שיש עילה להשעיית פירעונם לפי סעיף 6(ג) לחוק החברות או לכל דין אחר.

סימן ג': אופן החלוקה

238 סעיף הסעיף קובע את העיקרון הכללי שלפיו חלוקת נכסי קופת הנשייה תהיה בדרך של חלוקה שיבצע הנאמן בהתאם להוראות סימן זה.

239 סעיף מוצע לקבוע כי על הנאמן לחלק לנושים מעת לעת את הכספים שהצטברו ממימוש נכסי קופת הנשייה לנושים, בהתאם לסדרי הנשייה ובהקדם האפשרי.

(ב) לפני החלוקה הסופית יודיע הנאמן לכל מי שהגישו תביעות חוב שטרם הוכרעו ולא ביססו את תביעותיהם להנחת דעתו, על כוונתו לחלק חלוקה סופית, ויקצוב להם זמן לביסוס תביעותיהם.
(ג) בטרם ביצוע החלוקה הסופית יפרסם הנאמן הודעה על כוונתו לעשות כן, בדרך שיקבע הש.

241. השר רשאי לקבוע תקנות לעניין אופן ביצוע חלוקות הביניים והחלוקה הסופית. אופן ביצוע החלוקות

242. נותרו נכסים בקופת הנשייה לאחר פירעון מלוא החובות לנושים והוצאות הליכי חדלות הפירעון, תועבר היתרה בהתאם להוראות אלה:
(1) בהליכי חדלות פירעון של יחיד – ליחיד;
(2) בהליכי חדלות פירעון של תאגיד – לחברי התאגיד.

פרק ו': נושים בעלי זכויות פירעון מיוחדות

סימן א': נושה מובטח

243. (א) נושה מובטח הוא נושה שהחוב שחב לו החייב הוא חוב מובטח. נושה מובטח

(ב) ניתן צו לפתיחת הליכים, רשאי נושה מובטח להיפרע את חובו המובטח מהנכס המשועבד לטובתו, בכפוף להוראות סימן זה ולסדר הפירעון.
(ג) החוב המובטח יכלול הפרשי הצמדה וריבית שנוספו עד לפירעונו, למעט ריבית פיגורים, קנס פיגורים או תשלום דומה לזה שנוספו ממועד מתן הצו לפתיחת הליכים.
(ד) פחת סכום החוב המובטח מהתמורה שהתקבלה ממימוש הנכס המשועבד, יהיה ההפרש חלק מנכסי קופת הנשייה העומדים לפירעון יתרת החובות.
(ה) נותרה, לאחר פירעון החוב המובטח ממימוש הנכס המושעבד, יתרת חוב לנושה, יהיה דינה כדין חובות החייב שאינם חובות מובטחים.

ד ב ר י ה ס ב ר

מגבלות על גביית ריבית שנצברה על חוב מובטח, מהנכס המשועבד. לכן, במקרים רבים, התוצאה היא שהריבית על החוב המובטח, ובמיוחד ריביות פיגורים וקנסות הפיגורים, נוגסות בנכס המשועבד כך שכמעט ולא נותר ממנו דבר לנושים הכלליים.

הצעת החוק מבקשת לשנות את נקודת האיזון בהקשר זה לטובת הנושים הכלליים. מוצע לקבוע כי ריביות פיגורים או קנסות פיגורים שנוספו לחוב החל ממועד מתן הצו לפתיחת הליכים לא יצטרפו לחוב המובטח ודינם יהיה כדין ריבית שנצברה במהלך הליכי חדלות הפירעון. הריבית החוזית, לעומת זאת, תצטרף לחוב המובטח והנושה המובטח יהיה רשאי לפרוע אותה מהנכס ששועבד להבטחת פירעון החוב.

החוב המובטח הוא החוב עד גובה הסכום שניתן להיפרע מהנכס המשועבד. בהתאם, מוצע לקבוע כי אם התמורה שהתקבלה ממימוש הנכס ששועבד נמוכה מסכום החוב המובטח, יהיה דינה של יתרת החוב לנושה המובטח כדין חוב כללי.

לעומת זאת, במקרה שהתמורה ממימוש הנכס המשועבד עולה על סכום החוב המובטח, יועבר ההפרש

עוד מוצע כי לפני החלוקה הסופית, יפרסם הנאמן הודעה על כוונתו לערוך אותה, בדרך שיקבע השר בתקנות.
סעיף 241 מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות הוראות לעניין אופן ביצוע החלוקות. יצויין כי הוראות בנושא זה קבועות כיום בסימן ו' לפרק ד' לתקנות פשיטת הרגל.

סעיף 242 מוצע לקבוע כי אם נותרו נכסים בקופת הנשייה לאחר תשלום כל חובות החייב הרי שאלה יחזרו לחייב. כאשר החייב הוא תאגיד, יחזרו הנכסים לחברי התאגיד, שהם בעלי האינטרס השיורי בו.

פרק ו': נושים בעלי זכויות פירעון מיוחדות

סימן א': נושה מובטח

סעיף 243 נושה מובטח הוא נושה שהחוב שהחייב חב לו הוא חוב מובטח, כהגדרתו המוצעת בסעיף 4 להצעת החוק. הנושה המובטח זכאי לפרוע את חובו מהנכס המשועבד לטובתו, אך זכות זו כפופה למגבלות שמוצע לקבוע בסימן זה.

חידוש עיקרי בפרק זה נוגע למעמדה של ריבית פיגורים הנצברת על החוב המובטח. בדין הקיים אין

244. (א) ניתן צו לפתיחת הליכים לגבי חייב שהוא תאגיד, יחולו הגבלות אלה לעניין הגבלות לעניין שעבוד צף:

(1) השעבוד הצף יחול, עד לסיום הליכי חדלות הפירעון, רק על נכסים של החייב במועד מתן הצו לפתיחת הליכים, וכן על התמורה בעד נכסים כאמור או נכסים חלופיים להם, הניתנים לזיהוי או לעקיבה (בסעיף זה – נכסי השעבוד הצף);

(2) נושה המובטח בשעבוד צף רשאי להיפרע את החוב המובטח מנכסי השעבוד הצף, רק עד סכום השווה ל-75% מהתמורה שהתקבלה ממימוש נכסי השעבוד הצף (בסעיף זה – תקרת השעבוד), ויחולו הוראות אלה:

(א) לא נפרע לנושה המובטח בשעבוד צף מלוא החוב המובטח, בשל הוראות סעיף זה, יהיה דינה של יתרת החוב כדין חובות החייב שאינם חובות מובטחים;

(ב) יתרת השווי של נכסי השעבוד הצף שמעבר לתקרת השעבוד, תשמם לפירעון החובות הכלליים.

ד ב ר י ה ס ב ר

מתמחרים את הסיכון אינה נכונה. במרבית המקרים עלות העסקה לתמחור מחירי האשראי או להבטחת חובם על ידי שעבוד גבוהה ואינה כדאית בעבורם. כך שגם הטענה כי נושים אלה פיצו את עצמם בריבית שגבו בעד האשראי שנתנו לחייב אינה מדויקת. למעשה, מצב זה מביא לכך שעסקאות של מתן אשראי מובטח "מסובסדות" על ידי הנושים החלשים שאינם יודעים לתמחר את האשראי שלהם. כלומר, הלווה מוזיל את מחיר האשראי שהוא משלם להלוואות המובטחות על חשבונן של הקבוצות שלא יכולות לתמחר את מחיר האשראי שהן נותנות.

החוק המוצע מבקש להציע הסדר מאוזן אשר ישמר את היתרונות לנושים המובטחים אך במקביל יבטיח כי גם הנושים הכלליים יזכו לקבל חלק מנכסי החייב בהליכי חדלות פירעון, הכול כפי שיפורט להלן.

הגבלת השעבוד הצף לנכסים שהיו של החייב במועד מתן הצו

מוצע לקבוע בסעיף קטן (א)(1), כי שעבוד צף יחול על הנכסים של החייב במועד מתן הצו. כמו כן יחול השעבוד הצף גם על נכסים שיגיעו לחייב ממועד זה ועד סיום הליכי חדלות הפירעון, אך זאת רק אם ניתנו כתמורה בעד נכסים שהיו לחייב במועד מתן הצו או כנכס חלופי להם, ובלבד שהם ניתנים לזיהוי ועקיבה. הוראה זו רלוונטית בעיקר במקרה שביית המשפט מורה על הפעלת התאגיד. תכליתה להביא לכך שהערך המוסף שיווצר בעקבות הפעלת התאגיד יחולק בין כלל הנושים. ניתן להמחיש זאת באמצעות דוגמה:

לתאגיד חדל פירעון יש נכס יחיד שהוא מלאי בשווי 100 שקלים חדשים. מלאי זה כפוף לשעבוד צף של נושה א'. בית המשפט מורה על הפעלת התאגיד ועל כן הנאמן מוכר את המלאי, קונה בתמורה חומר גלם, מייצר ממנו מלאי נוסף, מוכר אותו וחוזר חלילה.

בין סכום החוב המובטח לבין התמורה שהתקבלה ממימוש הנכס לנכסי קופת הנשייה, ויהיה ניתן לפרוע ממנו את יתרת חובות החייב.

סעיף 244 סעיף זה עניינו בצמצום כוחו של הנושה כללי המובטח בשעבוד צף. ההוראה המוצעת בסעיף זה היא אחד החידושים העיקריים שבהצעת החוק ותכליתה להגדיל את השוויון בחלוקת נכסי החייב, בעיקר ביחס לנושים החלשים. ההסדר המוצע בעניין זה משלים את השינויים המוצעים ביני הקדימה, שנדונו בהרחבה בחלק הכללי של דברי ההסבר לסימן ב' לפרק ה' ולסעיף 234.

הצדקה מרכזית בספרות למתן עדיפות לנושים מובטחים על פני שאר הנושים היא שכלול וייעול שוק האשראי. טענה נוספת היא כי הנושים המובטחים מסייעים לפיקוח ובקרה על התנהלות מקבל האשראי ובכך תורמים לכלל הנושים. נטען גם שהקדימות לנושים המובטחים אינה באה על חשבון הנושים שאינם מובטחים, שכן האחרונים תמחרו את סיכוני האשראי שלהם בשיעור הריבית שגבו, וזו מקנה להם פיצוי ראוי לסיכון המוגבר שלהם במקרה של חדלות פירעון.

ואולם התוצאה של מתן העדיפות לנושים המובטחים היא שבדרך כלל הנושים המובטחים זוכים לקבל את הרוב המוחלט של נכסי החייב והנושים הכלליים מקבלים נתח קטן מאוד מהם, אם בכלל. תוצאה זו פוגעת בעקרון השוויון שבבסיס דיני חדלות הפירעון.

יתירה מכך, במרבית המקרים הנושים הכלליים הם הנושים החלשים יותר שאין בכוחם להגן על עצמם. מדובר בדרך כלל בספקים ובנותני שירותים בהיקף פעילות מצומצם. מתן יתרון מוחלט לנושים המובטחים פוגע באופן קשה בנושים אלה ואף מביא לא אחת את אותם הנושים לחדלות פירעון. גם ההנחה שנושים אלה

(ב) בסעיף זה, "התמורה שהתקבלה ממימוש נכסי השעבוד הצף" – התמורה שהתקבלה ממימוש נכסי השעבוד הצף בניכוי ההוצאות שהוצאו לשמירת ערכם, להשבתם ולמימושם.

245. (א) ניתן צו לפתיחת הליכים והורה בית המשפט לעניין חייב שהוא תאגיד – על הפעלת התאגיד לצורך שיקומו הכלכלי, או הורה הממונה, לעניין חייב שהוא יחיד – על הפעלת עסקו כאמור בסעיף 158, לא יממש נושה מובטח את הנכס המשועבד לטובתו בשעבוד קבוע, ובשעבוד צף – לא יגבשו, אלא באישור בית המשפט.

הגבלת מימוש נכס משועבד כשעסקי החייב מופעלים

ד ב ר י ה ס ב ר

בין הנושים ולהשלים את המהלך להעברת נתח מקופת הנשייה מהנושים בעלי דין הקדימה לנושים הכלליים. כאמור בדברי ההסבר לסימן ב' לפרק ה', צמצום דין הקדימה לבדו עלול היה להביא להגדלת שיעור החוב שיפרע לנושים בעלי השעבוד הצף ולא לנושים הכלליים. לכן נדרש מהלך משלים שיקטין את שיעור החוב שיפרע לנושים בעלי השעבוד הצף כך צמצום דיני הקדימה ישיג את מטרתו לטובת הנושים הכלליים.

מוצע לקבוע כי נושה מובטח בשעבוד צף יהיה זכאי להיפרע את חובו המובטח מנכסי השעבוד הצף (כהגדרתם המוצעת בסעיף קטן (א)1)) רק עד לסכום השווה ל-75% מהתמורה שהתקבלה ממימוש נכסי השעבוד הצף. זאת לאחר שנוכו מהתמורה ההוצאות שהוצאו לשמירת ערכם של הנכסים, להשבתם ולמימושם. יתרת הנכסים תעמוד לפירעון החובות הכלליים.

מוצע כי אם לא נפרע לנושה המבטח בשעבוד הצף מלוא החוב המובטח בשל ההגבלה שסעיף זה מטיל עליו, דין יתרת החוב לנושה זה יהיה כדין חובות כלליים של החייב.

על פי המוצע בסעיף 372 להצעת החוק, הקובע הוראת מעבר לעניין זה, הוראה זו תהיה פרוספקטיבית בלבד. כך על תאגיד שיש לו שעבוד צף שניתן כערוכה להלוואה ושניהם ניתנו עובר ליום פרוסומו של החוק המוצע (להלן – יום הפרסום) יחולו הוראות הדין הקיים, לרבות דיני הקדימה. בנוסף, אם ההלוואה ניתנה לאחר יום הפרסום אך השעבוד הצף נוצר לפני יום הפרסום (לדוגמה במחזור הלוואות) יחול הדין הישן למשך חמש שנים מיום הפרסום בלבד.

245. סעיף מוצע לקבוע כי אם הורה בית המשפט, במסגרת צו לפתיחת הליכים, על הפעלת התאגיד, תוגבל היכולת של הנושים המובטחים לממש את בטוחותיהם. עיקרה של מגבלה זו בדרישה לקבלת אישור בית המשפט כדי לפעול למימוש הנכס המשועבד או לגיבוש שעבוד צף לגביו. בית המשפט ייתן אישור כאמור רק אם נוכח כי אין לנושה המובטח הגנה הולמת, או שמימוש הנכס או גיבושו של שעבוד צף לגביו לא יפגעו באפשרות לשיקומו הכלכלי של התאגיד.

תכליתה של הוראה זו לאפשר את הפעלתו של התאגיד לשם גיבוש תכנית לשיקום כלכלי (לעניין זה ראו גם את דברי ההסבר לסעיפים 59 עד 63 להצעת החוק).

הפעלת התאגיד בתקופה זו יכולה להיות רווחית, מאוזנת או להגדיל את הפסדיו של התאגיד. נתייחס לכל אחת מהחלופות האלה.

אם בעל השעבוד הצף חושש כי הפעלת התאגיד תביא להפסד ולפגיעה בשעבוד הצף שלו, עומדת לו האפשרות לבקש מבית המשפט, בכל שלב של ההליכים, הגנה הולמת. בדוגמה הנזכרת לא ניתן לתת לתאגיד הגנה הולמת אם ההפעלה הפסדית (כי המלאי הוא הנכס היחיד של התאגיד) ולכן אם אכן הפעלת התאגיד הפסדית, הפעלת התאגיד תיפסק ובעל השעבוד הצף יוכל לממש את בטוחתו.

אם פעילות התאגיד מאוזנת, בעל השעבוד הצף אינו מרוויח ואינו מפסיד מההפעלה. הבטוחה שלו אמנם נמכרת, אך התמורה שמתקבלת בעדה נכנסת תחתיה והיא זו שכפופה לשעבוד. זאת משום שהתמורה המתקבלת היא תמורה בעד נכס שהיה לחייב במועד מתן הצו לפתיחת הליכים.

החידוש שבחוק המוצע בא לידי ביטוי במקרה שמתמשת האפשרות השלישית שבדוגמה, דהיינו, במקרה שהתאגיד הרוויח ושווי המלאי עלה. במקרה זה, הרי שלכאורה מי שירויח מההפעלה הוא בעל השעבוד הצף. זאת מאחר שהשעבוד הצף חל על כל מלאי החברה, ואם עלה ערכו של המלאי, עלה בהתאם גם ערך הבטוחה. אלא שתוצאה זו מביאה לכך שהגנה היחיד מפירות ההפעלה יהיה בעל השעבוד הצף ולא כלל נושי התאגיד. תוצאה זו אינה צודקת. זאת במיוחד מכיוון שהנושה המובטח בשעבוד צף אינו נושא בסיכון שבאי-הצלחת ההפעלה – שכן אז הוא רשאי לדרוש הגנה הולמת.

החוק המוצע מבקש לתקן מצב זה ולקבוע כי שווי השעבוד הצף לא יעלה על שווי הנכסים במועד מתן הצו לפתיחת הליכים. כך, ייהנו כלל הנושים מפירות הצלחת ההפעלה.

יובהר כי מוצע להחיל הגבלה זו רק בתקופת הליכי חדלות הפירעון. עם סיום ההליכים, אם התאגיד ימשיך לפעול והשעבוד הצף ימשיך לעמוד בתוקפו, הוא יחול גם על נכסים שיגיעו לידי התאגיד לאחר סיום ההליכים.

הגבלת פירעון חוב מובטח בשעבוד צף

בסעיף קטן (א)2, מוצע להגביל את החלק מהחוב שרשאי נושה המובטח בשעבוד צף להיפרע את חובו מנכסי השעבוד הצף. הוראה זו נועדה להגדיל את השוויון

(ב) בית המשפט יאשר את מימוש הנכס המשועבד בשעבוד קבוע או את גיבוש השעבוד הצף בהתקיים אחד מאלה:

(1) אין בנכס המשועבד בשעבוד קבוע או בנכס שחל עליו השעבוד הצף כדי להבטיח הגנה הולמת לנושה המובטח, ולא נקבעו דרכים אחרות להבטחת הגנה כאמור;

(2) אין במימוש השעבוד או בגיבוש השעבוד הצף כדי לפגוע באפשרות לשיקומו הכלכלי של החייב שהוא תאגיד, ולעניין חייב שהוא יחיד – באפשרות לשמירת עסקו כעסק פעיל.

246. הנאמן רשאי, בכל עת, לפדות את הנכס המשועבד; על פידיון הנכס המשועבד יחולו הוראות חוק המשכון, בשינויים המחויבים.
247. (א) נושה מובטח המבקש לממש נכס המשועבד לטובתו, יודיע לנאמן על כוונתו לעשות כן, ובלבד שהגיש תביעת חוב לפני מתן ההודעה או יחד עמה.
- (ב) הודיע נושה מובטח על כוונתו לממש את הנכס המשועבד לטובתו, רשאי הנאמן, בתוך 14 ימים ממועד קבלת ההודעה, לפדות את הנכס המשועבד כאמור בסעיף 246.
248. (א) לא פדה הנאמן את הנכס המשועבד בתוך התקופה האמורה בסעיף 247(ב), יחולו לעניין מימוש הנכס המשועבד הוראות אלה:
- פידיון הנכס המשועבד בידי הנאמן
- הודעה על כוונת מימוש
- הליכי מימוש נכס משועבד

ד ב ר י ה ס ב ר

נושה המובטח ביתר הוא נושה ששווי הבטוחה שלו עולה על גובה החוב. במקרה זה יש לנושה המובטח ולנושים הכלליים אינטרסים שונים. לנושים הכלליים יש אינטרס שהנכס המובטח יימכר במחיר גבוה ככל האפשר, שכן ההפרש בין התמורה שהתקבלה בעבור הנכס ובין החוב שהנכס נועד להבטיח את פירעונו, ייכלל בנכסי קופת הנשייה. מנגד, לנושה המובטח אין כל תמריץ להשיא את ערך הבטוחה מעבר לגובה החוב. מבחינתו, כל עוד המחיר שיושג בעד הנכס מכסה את החוב שהחייב חב לו, יש למכור את הנכס מהר ככל האפשר. השונות בין האינטרסים של הנושים המובטחים לאלה של הנושים הכלליים מחייבת שגם הנושים הכלליים יהיו מעורבים בהליך מימוש הבטוחה.

לשם כך, מוצע לקבוע בסעיף קטן (א)(1) כי במקרה ששווי הנכס המשועבד, לפי האומדן שהגיש הנושה המובטח, גבוה באופן מובהק מגובה החוב המובטח, ייעשה מימוש הנכס בידי הנאמן. הטעם לכך שהוראה זו מוגבלת רק למקרים שבהם שווי הנכס המשועבד גבוה במובהק מגובה החוב הוא שקשה לאמוד במדויק את שווי הבטוחה (ראו דברי ההסבר לסעיף 210 להצעת החוק). כמו כן במצב שבו אין הפרש מובהק בין שווי הבטוחה לשווי החוב, מצטמצם הפער בין האינטרסים של הנושה המובטח לאלה של הנושים הכלליים.

מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ג), כי במימוש נכס משועבד בידי הנאמן, יפעל הנאמן בהתאם להנחיות הנושה המובטח. ואולם אם הנאמן סבור שפעולה לפי הנחיות אלה תפגע בשאר הנושים, רשאי הוא לבקש מבית המשפט הנחיות כיצד לפעול. הוראה זו מאפשרת לנושה המובטח שליטה מסוימת באופן המימוש, אם הדבר אינו פוגע בשאר הנושים.

הוראה זו תחול גם לגבי נכסים הדרושים לשמירת עסקו של יחיד – שהממונה הורה על הפעלתו – כעסק פעיל.

סעיף 246 זכותו של הנושה המובטח בנכס המשועבד מוגבלת לפירעון חובו. לכן מוצע לקבוע כי הנאמן רשאי בכל עת לפרוע לנושה את החוב המובטח ולפדות את הנכס המשועבד. לפי הוראות חוק המשכון, התשכ"ז-1967 (להלן – חוק המשכון).

סעיף 247 מוצע לקבוע את הפרוצדורה למימוש נכס משועבד בידי נושה מובטח במקרים שבהם הוא רשאי לממש את הנכס לאחר מתן הצו לפתיחת ההליכים, דהיינו, אם בית המשפט לא הורה על הפעלת עסקו של החייב או אם מתקיים אחד מהתנאים שבסעיף 245(ב) להצעת החוק.

מוצע לקבוע כי על הנושה המובטח להודיע לנאמן על כוונתו לממש את הנכס המשועבד, ובלבד שהגיש תביעת חוב טרם מתן ההודעה או יחד עמה. החל מרגע ההודעה מתחילה תקופה של 14 ימים שבמהלכם רשאי הנאמן לפדות את הנכס המשועבד.

הוראה זו נועדה לאפשר לנאמן לפרוע את חובו של החייב ולפדות את הנכס המשועבד, אך זאת באופן שלא יעכב את הנושה המובטח מלגבות את חובו יתר על המידה.

סעיף 248 סעיף זה מתווה את הדרך למימוש נכס משועבד שלא נפדה בידי הנאמן. מוצע ליצור הבחנה בין הליך המימוש בידי נושה המובטח ביתר לבין הליך המימוש בידי נושה המובטח בחסר.

- (1) היה אומדן שווי הנכס המשועבד שהגיש הנושה המובטח לפי סעיף 210(ה) (בסעיף קטן זה – אומדן שווי הנכס המשועבד) גבוה באופן מובהק מהחוב המובטח – ימומש הנכס בידי הנאמן;
- (2) לא היה אומדן שווי הנכס המשועבד גבוה באופן מובהק מהחוב המובטח – ימומש הנכס בידי הנושה המובטח;
- (3) מצא בית המשפט כי אומדן שווי הנכס המשועבד שהגיש הנושה אינו סביר או שהנושה המובטח לא הגיש אומדן כאמור, רשאי בית המשפט לקבוע בעצמו את האומדן, ויחולו על המימוש הוראות פסקאות (1) או (2) בהתאם לאומדן שקבע.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), רשאי בית המשפט, לבקשת נושה מובטח, להורות כי מימוש הנכס המשועבד ייעשה בידי הנושה המובטח אם מצא כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין וכי אין בכך כדי לפגוע בעניינם של שאר הנושים.

(ג) במימוש נכס משועבד בידי הנאמן לפי סעיף קטן (א) יפעל הנאמן בהתאם להנחיות הנושה המובטח ואולם אם סבר הנאמן כי יש בהנחיות הנושה המובטח כדי לפגוע בעניינם של שאר הנושים רשאי הוא לבקש מבית המשפט הנחיות לעניין דרך פעולתו.

(ד) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין אופן מימוש נכס משועבד בידי הנושה המובטח ופיקוח הנאמן ובית המשפט על מימוש כאמור.

249. הוראות סעיפים 247 ו-248 לא יחולו על משכון כאמור בסעיף 17(3) לחוק המשכון, ועל מימושו יחולו הוראות החוק האמור. משכון לחיוב המגיע לגוף מוסדי

250. (א) התמורה מפידיון או ממימוש הנכס המשועבד תיזקף תחילה לחשבון ההוצאות שהוצאו לשמירת ערכו, להשבתו ולמימוש, ולאחר מכן תיזקף לכל אחד מרכיבי החוב המובטח שלהלן, בהתאם לחלקו היחסי בחוב המובטח: חלוקת התמורה ממימוש נכס משועבד

ד ב ר י ה ס ב ר

(כי מבחינתו עדיף שתוצאת האומדן תהיה שהנכס מובטח בחסר), מוצע, בסעיף קטן (א)3, לאפשר לבית המשפט לבקר את האומדן שהגיש הנושה המובטח. כך, במקרים שבהם לא הוגש אומדן, או במקרים שבהם מצא בית המשפט כי האומדן שהגיש הנושה המובטח אינו סביר, מוסמך בית המשפט לקבוע את האומדן בעצמו.

סעיף 249 סעיף 17(3) לחוק המשכון קובע הוראות לעניין מימושו של משכון מופקד, המשמש ערובה לחיוב המגיע לגוף מוסדי. מוצע לקבוע כי הוראות סעיפים 247 ו-248 לחוק המוצע (שעניינן מתן הודעה על כוונה לממש נכס משועבד והליכי מימושו) לא יחולו על משכון לפי אותו סעיף. על מימושו של משכון כאמור יחולו על פי המוצע ההוראות הקבועות בחוק המשכון לעניין מימוש נכס מאותו סוג. ההוראה המוצעת עולה בקנה אחד גם עם סעיף 37 להצעת חוק המשכון, התשע"ה–2015 (ראו: הצ"ח הממשלה התשע"ה, עמ' 902) המאפשר במקרים מסוימים מימוש עצמי של משכון בידי גוף מוסדי.

סעיף 250 מוצע לקבוע כי התמורה ממימוש נכס משועבד תיזקף תחילה לחשבון הוצאות הליכי המימוש ושמירת ערך החוב המובטח. לאחר מכן תיזקף יתרת התמורה לפירעון הקרן והפרשי הריבית וההצמדה שנוספו

בסעיף קטן (ב), מוצע לקבוע חריג לכלל שבסעיף קטן (א)1. החריג המוצע מאפשר לבית המשפט להורות כי הנכס ימומש בידי הנושה המובטח ולא בידי הנאמן. זאת אם מצא בית המשפט כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין וכי אין בכך כדי לפגוע בעניינם של שאר הנושים.

עד כאן עסקנו במקרה שבו שווי הבטוחה גבוה משווי החוב ובאינטרסים השונים יש לנושה המובטח ולנושים הכלליים כתוצאה מכך. ואולם כאשר שווי הבטוחה נמוך משווי החוב, ככלל, לנושה המובטח ולנושים הכלליים אינטרס זהה. זאת משום שגם לנושה המובטח יש אינטרס לממש את הנכס במחיר גבוה ככל האפשר. לכן, מוצע לקבוע, בסעיף קטן (א)2, כי במקרה זה יהיה הנושה המובטח רשאי לממש את הנכס בעצמו. עם זאת, גם במקרה זה יש צורך בפיקוח של הנאמן ובית המשפט על אופן מימוש הנכס המשועבד בידי הנושה המובטח. לשם כך מוצע לקבוע בסעיף קטן (ד) כי השר רשאי לקבוע הוראות לעניין אופן מימוש הנכס המשועבד בידי הנושה המובטח ולעניין פיקוח הנאמן ובית המשפט על המימוש.

ההוראות המוצעות בסעיף זה נותנות משקל רב לאומדן שווי הנכס המוגש בידי הנושה בחוב המובטח. מאחר שהנושה המובטח הוא בעל אינטרס בקביעת האומדן

(1) קרן החוב והפרשי הצמדה וריבית שנוספו עד מועד מתן הצו לפתיחת הליכים;

(2) הפרשי הצמדה וריבית שנוספו ממועד מתן הצו לפתיחת הליכים עד לפרעון החוב המובטח כאמור בסעיף 243(ג).

(ב) הושלם מימוש נכס משועבד וטרם הוכרעה תביעת החוב של הנושה המובטח, רשאי הנאמן לעכב תחת ידו את התמורה שהתקבלה מהמימוש עד להכרעה בתביעת החוב או לדרוש ערובה מהנושה המובטח כתנאי להעברת התמורה לידיו.

סימן ב': נושה בעל נכס הכפוף לשיוור בעלות

נכס הכפוף לשיוור בעלות

251. נכס הכפוף לשיוור בעלות הוא נכס שמתקיימים בו כל אלה:

(1) הנכס נמכר לחייב והועבר לחזקתו, לפני מתן הצו לפתיחת הליכים;

(2) הבעלות בנכס נותרה בידי המוכר, לפי הסכם המכירה, עד לתשלום התמורה בעדו;

(3) הוראות סעיף 2(ב) לחוק המשכון, לא חלות על עסקת המכר.

הגבלה על העברת חזקה כשעסקי החייב מופעלים

252. (א) ניתן צו לפתיחת הליכים והורה בית המשפט לעניין חייב שהוא תאגיד – על הפעלת התאגיד לצורך שיקומו הכלכלי, או הורה הממונה, לעניין חייב שהוא יחיד – על הפעלת עסקו לפי סעיף 158, לא יקבל בעלים של נכס הכפוף לשיוור בעלות את החזקה בנכס, בשל אי-תשלום התמורה בעדו בידי החייב, אלא באישור בית המשפט. (ב) בית המשפט יאשר העברת חזקה לבעלים של נכס הכפוף לשיוור בעלות בהתקיים אחד מאלה:

(1) אין בנכס כדי להבטיח הגנה הולמת לבעליו ולא נקבעו דרכים אחרות להבטחת הגנה כאמור;

(2) אין בהעברת החזקה כדי לפגוע באפשרות לשיקומו הכלכלי של החייב, שהוא תאגיד, ולעניין חייב שהוא יחיד – באפשרות לשמירת עסקו כעסק פעיל.

ד ב ר י ה ס ב ר

סימן ב': נושה בעל נכס הכפוף לשיוור בעלות

סעיפים 251 ו-252 בהפעלה להמשיך ולהשתמש בנכסים הכפופים לשיוור בעלות מתוך מתן הגנה הולמת לבעליהם. מוצע להחיל על נכס הכפוף לשיוור בעלות את אותם הסדרים והגנות החלים על נכסים משועבדים, בשינויים הנדרשים. זאת למרות שמבחינה משפטית אין מדובר בנכס משועבד אלא בנכס שהבעלות בו אינה בידי החייב. כמו כן מוצע לקבוע כי הוראות אלה יחולו גם לגבי נכסים הכפופים לשיוור בעלות הדרושים להפעלת עסק של חייב שהוא יחיד, שהממונה הורה על הפעלת עסקו.

ההסדר המוצע מעגן את ההסדר הקבוע היום בסימן ב' לפרק ג' לחלק התשיעי לחוק החברות, העוסק בבעלים של נכס מכוח תניית שימור בעלות, בשינויי נוסח בלבד.

לחוב טרם מתן הצו לפתיחת הליכים ולהפרשי הצמדה וריבית שנצברו במהלך ההליכים. זאת, בהתאם לחלקם היחסי של מרכיבים אלה בחוב המובטח.

זקיפת הקרן והריבית בהתאם לחלקן היחסי רלוונטית בעיקר לנושה המובטח בחסר. זאת משום שהיא מגדירה כיצד תסווג יתרת החוב שלא נפרעה – כקרן או כריבית. הקביעה כי הזקיפה תיעשה באופן יחסי מביאה לתוצאה מאוזנת. כך, חלק מיתרת החוב יסווג כקרן (ויזכה למעמד של חוב כללי), וחלק אחר ממנה יסווג כריבית (ופירעונו יידחה עד לאחר תשלום כל החובות הכלליים), בהתאם לחלק היחסי של כל אחד ממרכיבים אלה בחוב.

לבסוף, מוצע לקבוע כי אם הושלם מימוש הנכס וטרם הוכרעה תביעת החוב של הנושה המובטח, יהיה הנאמן רשאי לעכב אצלו את תמורת המימוש עד להכרעה בתביעה. חלופה נוספת שמוצע לקבוע במקרה כזה היא העברת התמורה לידו הנושה המובטח, תמורת ערובה.

סימן ג': נושה בעל זכות עיכבון

עיכבון

253. נושה שיש לו זכות עיכבון לגבי נכס מנכסי קופת הנשייה, בשל חוב עבר של החייב, יראו אותו ממועד מתן הצו לפתיחת הליכים כמי שהנכס משועבד לטובתו כערוכה לחוב האמור; על נושה כאמור יחולו הוראות חוק זה החלות לגבי נושה מובטח, הכול בשינויים המפורטים בסימן זה.

254. (א) בית המשפט רשאי להורות לנושה המחזיק בנכס מנכסי קופת הנשייה שיש לו לגביו זכות עיכבון, להעביר את הנכס לנאמן, ובלבד שמתקיימים שניים אלה:

- (1) בית המשפט הורה, לעניין חייב שהוא תאגיד, על הפעלת התאגיד לצורך שיקומו הכלכלי והנכס דרוש לצורך השיקום כאמור, או שהממונה הורה, לעניין חייב שהוא יחיד, על הפעלת עסקו לפי סעיף 158 והנכס דרוש לצורך שמירת עסקו של היחיד כעסק פעיל;
- (2) ניתנה לנושה הגנה הולמת.

ד ב ר י ה ס ב ר

הליכי החקיקה של הצעת חוק דיני ממונות, יבחן מחדש מעמדו של העיכבון שנוצר מכוח הסכם גם בהליכי חדלות פירעון.

הנימוק העיקרי לקביעה כי זכות העיכבון תזכה את בעליה במעמד של נושה מובטח הוא הצורך במתן הגנה לנותני שירותים וספקים, שהם במקרים רבים נושים קטנים וחלשים. במקרים רבים, היקף העסקאות שמבצעים נותני שירותים וספקים אלה אינו מצדיק רישום שעבוד. מטעם זה, כדי להבטיח את עצמם לא נוהגים נותני השירותים והספקים להשתמש בשעבודים להבטחת חובם אלא בעיכבונות. מתן מעמד לזכות העיכבון בהליכי חדלות פירעון מסייע לנושים אלה להבטיח את פירעון חובם.

יש לזכור כי במרבית המקרים, חלק גדול מנכסי החייב משועבד בשעבודים קבועים וצפים. בלא זכות העיכבון, היה הנכס ניתן דווקא לנושים המתוחכמים והמובטחים ולא לנושים הכללים והמתוחכמים פחות. זכות העיכבון מגדילה אם כן את יכולתם של הנושים החלשים להגן על עצמם ולקבל חלק גדול יותר מנכסי החייב על חשבון הנושים המובטחים והמתוחכמים. לכן, הותרה של זכות העיכבון דווקא מגדילה את השוויון בין קבוצות הנושים השונות.

אכן, זכות העיכבון פוגעת בשוויון שבין הספקים ונותני השירותים שיכולים לקחת את הנכס אליהם לבין הספקים ונותני השירותים שלא יכולים לעשות כך. ואולם למרות זאת, בראייה כוללת, יתרונותיה עולים על חסרונותיה.

254. מעמדה של זכות העיכבון הוא כשל נכס משועבד. לכן, בדומה לדין החל על נכס משועבד, גם ביחס לעיכבון מוצע לקבוע כי במקרה של הפעלת התאגיד לצורך שיקומו יהיה ניתן להורות לנושה המחזיק בנכס שיש לו לגביו זכות עיכבון, להעבירו לידי הנאמן. זאת בכפוף למתן הגנה הולמת למעביר.

סימן ג': נושה בעל זכות עיכבון

סעיף 253 זכות עיכבון יכולה להיווצר מכוח הסכם או מכוח הדין (לדוגמה: סעיף 5 לחוק חוזה קבלנות, התשל"ד-1974, סעיף 31 לחוק המכר, התשכ"ח-1968, וסעיף 9 לחוק השומרים, התשכ"ז-1967). בדין האזרחי מקנה זכות העיכבון לנושה את הזכות לעכב בידיו נכס של החייב עד לפירעון החוב שחב לו החייב.

זכות זו היא זכות דיונית פרוצדורלית (ראו: ע"א 790/85 רשות שדות התעופה נ' כונס הנכסים של חברת התעופה מעוף נתיבי אוויר, פ"ד מד (3) 186 (1990)). לעומת זאת, בהליכי חדלות פירעון קובע הדין הקיים בסעיף 1 לפקודת פשיטת הרגל כי זכות העיכבון הופכת לזכות מהותית ומקנה למחזיק בה מעמד של נושה מובטח.

על מעמדה של זכות העיכבון כזכות מהותית בדיני חדלות פירעון נמתחה ביקורת במהלך השנים. הטענה העיקרית היא כי העדיפות שמקנה הדין לזכות העיכבון פוגעת בלא הצדקה בעקרון השוויון. כך לדוגמה, במקרה ששני בעלי מלאכה מבצעים תיקון בעבור החייב. האחד לוקח את הנכס לתיקון אצלו במעבדה והשני מתקנו ברשותו של החייב. זכות העיכבון תעמוד לראשון ולא לשני, ועל כן יזכה בעל המלאכה הראשון לעדיפות בסדר הפירעון על פני בעל המלאכה השני. זאת למרות שאין הצדקה עניינית להבחנה זו.

למרות זאת, קבעה הפסיקה כי כל עיכבון הקבוע בחקיקה האזרחית הוא בעל מעמד של נושה מובטח (ראו ע"א 5789/04 המשביר הישן נ' לוגיסטיק (10.6.07)). גם בסעיף 556 להצעת חוק דיני ממונות, התשע"א-2011 (הצעות חוק הממשלה התשע"א, עמ' 700) (להלן – הצעת חוק דיני ממונות) הוצע לקבוע כי כל עיכבון מכוח חיקוק יהיה במעמד של זכות קניינית.

החוק המוצע מבקש לעגן את ההסדר שנקבע לעניין זה בפסיקה, ולקבוע כי בעל זכות עיכבון מכוח חיקוק או מכוח הסכם יהיה במעמד של נושה מובטח. עם התקדמות

(ב) היה הנכס שיש לגביו זכות עיכובן מסמך הדרוש לנאמן לצורך הליכי חדלות הפירעון, רשאי בית המשפט להורות על מסירתו לנאמן גם אם לא מתקיימים התנאים שבסעיף קטן (א), ויראו את החוב שלגביו חל העיכובן עד גובה עלות ההכנה של המסמך כהוצאות הליכי חדלות הפירעון; הוראות סעיף קטן זה לא יחולו על מסמך שהוא נייר ערך כהגדרתו בחוק החברות או שיק כמשמעותו בפקודת השטרות²⁶.

סימן ד': נושה בעל זכות קיזוז

255. נושה רשאי לקזוז חוב עבר שהחייב חב לו כנגד חוב עבר שהוא חב לחייב, כערכם במועד קיזוז מתן הצו לפתיחת הליכים, ולהגיש תביעת חוב על היתרה, בהתקיים אחד מאלה:

- (1) חובות החייב והנושה כרוכים זה בזה;
- (2) נטילת חובות הדרדיים והסתמכות על זכות הקיזוז הן חלק ממהלך עסקיו הרגיל של החייב או הנושה;
- (3) החובות ניתנים לקיזוז לפי חוק קיזוז מסים, התש"ם-1980²⁷, או לפי סעיפים 312 או 315 לחוק הביטוח הלאומי.

דברי הסבר

(ראו ע"א 1226/90 בנק לאומי נ' הסתדרות הרבנים דאמריקה, פ"ד מט(1) 177 (1995)).

הנימוק המוסרי גורס כי חיובו של פלוני לשלם לקופת הנשייה בשעה שיש לחייב כלפיו חוב אינו עולה בקנה אחד עם עקרונות בסיסיים של צדק. ההצדקה לזכות הקיזוז על פי גישה זו אינה נובעת מיחסי הצדדים בתקופה שעובר לחדלות הפירעון אלא ממצב החובות ההדדיים כפי שהוא במועד תחילת הליכי חדלות הפירעון. לכן די בכך שקיימים חיובים הדדיים במועד תחילת הליכי חדלות הפירעון כדי להצדיק את זכות הקיזוז ואין כל חשיבות לנסיבות שבהן התגבשו חיובים אלה.

הביקורת העיקרית נגד הנימוק המוסרי היא שאת מערכת שיקולי הצדק וההגיונות בהליכי חדלות פירעון יש לנתח בראייה כוללת של כלל הצדדים להליך. ניתוח המביא בחשבון רק את מערכת היחסים שבין החייב לבין הנושה המבקש להפעיל את זכות הקיזוז מתעלם מהשפעתה של זכות הקיזוז על זכויותיהם של נושים אחרים, ועל כן אינו נכון.

הנימוק הכלכלי נשען על הטענה שחיי המסחר מבוססים על זכות הקיזוז ולכן פגיעה בזכות הקיזוז תפגע בהבטחת הפעילות השוטפת של החייב בתקופה הקודמת לפתיחת הליכי חדלות הפירעון לגביו. זאת בעיקר מול ספקי שירותים ונותני אשראי המתבססים על זכות הקיזוז במהלך עסקיהם מול החייב.

יש טעם רב בביקורת האמורה על הנימוק המוסרי. לפיכך, הצעת החוק מבקשת לבסס את זכות הקיזוז על הנימוק הכלכלי. לכן מוצע להכיר בזכות קיזוז של נושה במקרים שבהם הפגיעה בזכות הקיזוז עלולה לגרום לפגיעה ביכולתו של החייב לקיים חיי מסחר תקינים עובר להליכי חדלות הפירעון. בהתאם לעיקרון זה, מוצע לקבוע כי זכות הקיזוז תקום לנושה באחד משלושת המקרים שלהלן:

חריג לכלל זה מוצע לקבוע במקרה שהנכס המעוכב הוא מסמך הדרוש לנאמן לצורך הליכי חדלות פירעון. למסמכים אלה אין בדרך כלל שווי כספי, ולא ניתן למכור אותם בשוק החופשי. היחיד שיש לו צורך בהם הוא הנאמן, והם נדרשים לו לצורך ניהול התאגיד בחדלות פירעון. הערכת שוויים של נכסים אלה כרוכה בקושי רב שכן שוויים האובייקטיבי עשוי להיות נמוך מאוד ולעומת זאת שוויים הסובייקטיבי, כלומר הסכים שכדאי לנאמן לשלם בעבורם, עשוי להיות גבוה הרבה יותר מעלות הכנתם.

לכן, מוצע להסמיך את בית המשפט להורות על מסירתם לנאמן של מסמכים הנדרשים לצורך הליכי חדלות פירעון. במקרה כזה, יהיה מעמדו של החוב שלגביו חלה זכות העיכובן, עד גובה עלות הכנת המסמך, כמעמד הוצאות הליכי חדלות פירעון.

הוראות אלה יחולו על פי המוצע גם לגבי נכס שדרוש לשימור עסקו של יחיד כעסק פעיל, כאשר הממונה הורה על המשך הפעלתו.

סימן ד': נושה בעל זכות קיזוז

סעיף 255 זכות הקיזוז מעניקה למחזיקה במקרקעית על פני שאר הנושים. היא מאפשרת לנושה לגבות את מלוא חובו מהחייב באמצעות הקיזוז ובכך מעניקה לו עדיפות על פני שאר הנושים.

דיני הקיזוז בהליכי חדלות פירעון מוסדרים כיום בסעיף 74 לפקודת פשיטת הרגל. התנאי העיקרי הקבוע באותו סעיף דורש שהחובות המקוזזים יהיו חובות הנובעים מחובות אשראי או עסקים הדדיים. תנאי נוסף הנדרש לקיזוזם של החובות הוא שהם חובות בני תביעה בפשיטת רגל.

שני נימוקים עיקריים מצדיקים הכרה בזכות הקיזוז בהליכי חדלות פירעון: הנימוק המוסרי והנימוק הכלכלי

²⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 2, עמ' 12.

²⁷ ס"ח התש"ם, עמ' 50.

256. נושה בעל זכות קיזוז יודיע לנאמן על קיום הזכות בתוך 30 ימים מהמועד שבו נודע לו על מתן הצו לפתיחת הליכים.

חלק ה': מעמד הנושים וזכויותיהם

257. (א) בהפעלת סמכויותיהם ובמילוי תפקידיהם לפי חוק זה יתחשבו בית המשפט, הממונה והנאמן, ככל האפשר, בעמדת הנושים המובטחים ושאינם מובטחים.
- (ב) עמדת הנושים שאינם נושים מובטחים תיקבע באסיפת נושים או בוועדת הנושים; היתה סתירה בין עמדת אסיפת הנושים לעמדת ועדת הנושים, תכריע עמדת האסיפה.
- (ג) בית המשפט רשאי להחליט על סוגי עניינים שהנאמן לא יקבל בהם החלטה אלא לאחר שנתן הזדמנות לוועדת הנושים להביע את עמדתה לגביהם.

דברי הסבר

חלק ה': מעמד הנושים וזכויותיהם

כללי חלק זה קובע הוראות בעניין מעמדם של הנושים בהליכי חדלות הפירעון. הליכי חדלות פירעון מתנהלים במידה רבה בעבור הנושים ועל כן יש טעם להקנות להם את הכוח לנהל את ההליכים. אלא שניהול הליכי חדלות פירעון בידי הנושים מעלה כמה קשיים, בעיקר יישומיים, כפי שיפורט להלן.

ראשית, הנושים אדישים בדרך כלל להליכים. זאת בעיקר במקרים שבהם התועלת שצפויה לצמוח להם מפיקוח על ההליכים נמוכה מהעלויות הכרוכות בפיקוח. שנית, האינטרסים של הנושים אינם זהים. לכן ניהול ההליכים בידי הנושים עלול להקשות על יכולתם לקבל החלטות. שלישית, הליך כינוס הנושים באסיפות נושים לצורך קבלת החלטות הוא הליך יקר ומסורבל.

המעמד המוקנה בהצעת החוק לנושים בהליכי חדלות הפירעון נגזר מהאיוון בין המאפיינים הנזכרים לעיל. ההסדר המוצע נועד לאפשר לנושים לפקח על הליכי חדלות הפירעון בלי לפגוע יתר על המידה בתקינותם ויעילותם של ההליכים.

בהתאם לכך, מוצע לקבוע כי הליכי חדלות פירעון לא ינהלו בידי הנושים אלא בידי הנאמן תחת פיקוחו של בית המשפט או הממונה. על בית המשפט, הממונה והנאמן להתחשב בעמדתם של הנושים אך ההחלטה הסופית תתקבל על פי המוצע בידי בית המשפט, הממונה או הנאמן – כל אחד בהתאם לסמכותו לפי החוק. מעמדם של הנושים יהיה על פי המוצע מעמד מייעץ בלבד. עם זאת, מוצע להקנות לנושים סמכויות פיקוח מסוימות על ניהול ההליכים בידי הנאמן וכן את ההזדמנות להישמע לפני קבלת החלטות משמעותיות, הכול כמפורט להלן.

סעיף 257 מוצע לקבוע כי בהפעלת סמכויותיהם ובמילוי תפקידיהם על פי החוק המוצע, על בית המשפט, הממונה והנאמן להתחשב בכל האפשר בעמדת הנושים המובטחים והנושים שאינם מובטחים. הוראה זו קובעת את העיקרון שבבסיס חלק זה ולפיו מעמד הנושים הוא מעמד מייעץ בלבד.

א. החובות של החייב והנושה כרוכים זה בזה – במקרה זה ברור שהצדדים הסתמכו על זכות הקיזוז וראו את מערכת היחסים הכלכלית ביניהם כמערכת שלובה של חובות וזכויות. פגיעה בזכות הקיזוז בנסיבות אלה עלולה לפגוע ביכולתו של החייב להיכנס למערכת מסוג זה.

ב. נטילת החובות ההדדיים וההסתמכות על זכות הקיזוז היא חלק ממהלך העסקים הרגיל של החייב או הנושה – במקרה זה ברור כי לפחות אחד מהצדדים הסתמך על זכות הקיזוז כחלק ממהלך עסקיו הרגיל. פגיעה בזכות הקיזוז בקשר לעסקאות מסוג זה עלולה לפגוע ביכולתו של החייב להתקשר בעסקאות כאלה שכן הצד השני לעסקה לא יוכל להשתמש בזכות הקיזוז שעליה הוא מבסס את עסקיו.

ג. החובות ניתנים לקיזוז לפי חוק קיזוז מסים, התש"ם-1980, או לפי סעיפים 312 או 315 לחוק הביטוח הלאומי – במקרה זה ההסתמכות מבוססת על הוראת חוק ספציפית הקובעת כי רשויות המס והביטוח הלאומי זכאיות לקזז חובות כנגד זכויות.

את זכות הקיזוז ניתן להפעיל רק לגבי חובות עבר, כלומר ניתן לקזז חוב עבר שהחייב חב לנושה מחוב עבר שהנושה חב לחייב. הוראה זו דומה להוראה הקיימת היום בסעיף 74 לפקודת פשיטת הרגל. עם זאת, החוק המוצע אינו מבחין בין חובות מותנים לחובות שאינם מותנים וקובע כי כל חוב עבר ניתן לקיזוז. הטעם לכך הוא שלעניין זכות הקיזוז והתכליות שבבסיסה, אין הבחנה עניינית בין חובות קיימים או מותנים. בנוסף, ההוראת של חובות מותנים מזכות הקיזוז מייצרת תמריץ לנושים בעלי זכות קיזוז לנסות ולהקדים את מועד קיום התנאי כדי שחובם יהפוך ודאי. תמריץ זה עלול לפגוע בהתנהלותו של החייב קודם למועד מתן הצו לפתיחת הליכים, וכך לפגוע בסיכוייו להשתקם. ההסדר המוצע בעניין זה מבקש לשנות את הדין הקיים בהתאם לפסיקה (ראו: ע"א 4316/90 הספקה חברה מרכזית לחקלאים נ' אגרא אבן יהודה אגודה חקלאית שיתופית פ"ד מט(2) 133 (1995)).

סעיף 256 כדי שהנאמן יוכל לדעת באופן מלא מהו מצבו הכלכלי של החייב, מוצע לחייב נושה שיש לו זכות קיזוז להודיע על כך לנאמן בתוך 30 ימים מהמועד שבו נודע לו על מתן הצו לפתיחת הליכים.

258. (א) היה החייב תאגיד, רשאי בית המשפט לאפשר לנושה לעיין במסמכי התאגיד או במסמך אחר המצוי בידי הנאמן, אם מצא כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין, ורשאי בית המשפט לקבוע תנאים והגבלות לעניין העיון במידע והשימוש בו.

(ב) היה החייב יחיד, רשאי הממונה לאפשר לנושה לעיין במסמך המצוי בידי הנאמן, אם מצא כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין ולאחר שהביא בחשבון את הפגיעה בפרטיות הכרוכה בכך, ורשאי הממונה לקבוע תנאים והגבלות לעניין העיון במידע והשימוש בו.
(ג) הוראות סעיף זה לא יחולו על פרוטוקולים של חקירה או בירור שניהל הנאמן לפי סעיפים 50, 152, 281 או 291 ועל מידע שנמסר לנאמן מתאגיד בנקאי או מרשות המסים לפי סעיפים 49 ו-149.

259. נושה רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה שיחליט בכל שאלה הנוגעת לזכויותיו בהליכי חדלות הפירעון.
זכותו של נושה לפנות לבית המשפט

260. (א) הנאמן רשאי לכנס אסיפת נושים בכל עת כדי לשמוע את עמדת הנושים.
(ב) הנאמן יכנס אסיפת נושים, לפי הוראת בית משפט או הממונה או לבקשת ועדת הנושים או לבקשת נושים המחזיקים יחד ב-25% לפחות מערך תביעות החוב, כדי לדרוש לאסיפה על פעולותיו או לשמוע את עמדת הנושים.
כינוס אסיפת נושים

ד ב ר י ה ס ב ר

יחידים. במסגרת הפעלת סמכותו זו, על הממונה לבחון גם את הפגיעה בפרטיות הכרוכה במתן זכות העיון במידע.

מוצע להבהיר שהוראות סעיף זה לא יחולו על פרוטוקולים של חקירה או בירור או על מידע שנמסר מרשות המסים או מתאגיד בנקאי, כמפורט בסעיף. בנושאים אלה נקבעו בחוק המוצע הגבלות ואיזונים ספציפיים המתאימים לסוגי מידע אלה ולנסיבות העניין.

סעיף 259 מוצע לקבוע כי כל נושה רשאי להגיש לבית המשפט בקשה להכריע בכל שאלה הנוגעת לזכויותיו בהליכי חדלות הפירעון. הבקשות יוגשו לבית המשפט הן בהליך חדלות פירעון לגבי תאגיד, המתנהל ממילא לפני בית המשפט, והן בהליך כאמור בעניינו של יחיד, שעל ניהולו מופקד הממונה. ההצדקה לפנייה לבית המשפט בשני המקרים טמונה באופי ההכרעה הנדרשת במקרה זה שהיא באופייה הכרעה בסכסוך.

להשלמת התמונה יוזכר כי בסעיף 206 לחוק מוצע לקבוע כי בהליכי חדלות פירעון המתנהלים לפני רשם ההוצאה לפועל, רשאי הנושה לפנות לרשם ההוצאה לפועל בעניינים שבסמכותו של הרשם.

סעיף 260 מוצע להסמיך את הנאמן לכנס, בכל עת, אסיפת נושים כדי לשמוע את עמדתם.

בנוסף, רשאים על פי המוצע בית המשפט והממונה להורות לנאמן לכנס אסיפת נושים, וכן רשאים ועדת הנושים או נושים המחזיקים ב-25% מערך תביעות החוב לבקש מהנאמן לכנסה. כינוס האסיפה באופן זה יכול שיהיה לצורך קבלת דיווח מהנאמן על פעולותיו או כדי שהנאמן ישמע את עמדת הנושים.

הנושים המובטחים יכולים בדרך כלל לייצג את עניינם הפרטי. לעומת זאת ביחס לנושים הלא מובטחים קיימת במקרים רבים בעיית נציג, הנובעת מפיוורם של נושים אלה והאינטרס הכלכלי הקטן שיש להם להשתתף בהליכים. כדי לתת מענה לבעיה זו, מוצע לקבוע כי עמדת הנושים תיקבע באמצעות אסיפת הנושים וועדת הנושים. אלה הם למעשה האורגנים של הנושים שאינם נושים מובטחים. במקרה של סתירה בין עמדת אסיפת הנושים לעמדת ועדת הנושים, מוצע שעמדת אסיפת הנושים היא שתכריע.

כמו כן מוצע להסמיך את בית המשפט להחליט על סוגי עניינים שבהם הנאמן לא יקבל החלטה לפני שנתן לוועדת הנושים הזדמנות להביע את עמדתה. מנגנון זה נועד, מצד אחד, לאפשר לוועדה להביע את עמדתה בנקודות מפתח בהליך חדלות הפירעון, ומצד שני, לוודא כי פיקוחם של הנושים לא ישתק את פעולת הנאמן ויפגע בניהול התקין של ההליכים.

סעיף 258 סעיף זה קובע הוראות לעניין זכות העיון של הנושים במסמכים הנוגעים לחיוב.

לעניין תאגיד, מוצע לקבוע כי בית המשפט רשאי לאפשר לנושה לעיין במסמכים אלה אם מצא כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין. הצורך בבקורת שיפוטית על זכות העיון נועד למנוע פגיעה בסודיות מסחריים של התאגיד או עשיית שימוש לרעה מסוג אחר בזכות זו בידי הנושים. מטעם זה מוצע לקבוע כי בית המשפט רשאי לקבוע תנאים ומגבלות לעניין העיון במידע והשימוש בו.

לעניין יחיד מוצע לקבוע כי זכות העיון תיקבע בידי הממונה, האחראי על ניהול הליכי חדלות פירעון של

261. (א) בהליכי חדלות פירעון של תאגיד יכנס הנאמן אסיפה ראשונה של הנושים בתוך 90 ימים מיום מתן הצו לפתיחת הליכים או במועד אחר שיוורה בית המשפט, אלא אם כן הורה בית המשפט או הממונה, כי בנסיבות העניין אין בכינוס אסיפה כאמור תועלת לניהול ההליכים.

(ב) בהליכי חדלות פירעון של יחיד רשאי הנאמן לכנס אסיפה ראשונה של הנושים אם סבר כי יש בכך תועלת לניהול ההליכים.

(ג) הנאמן יכין, עד שבעה ימים לפני מועד כינוס האסיפה הראשונה, דוח ראשוני לעניין מצבו הכלכלי של החייב ולעניין הפעולות שנקט הנאמן עד למועד כינוס האסיפה; הדוח יועמד לעיון הנושים בדרך שיקבע הש.

(ד) באסיפה הראשונה יחליטו הנושים על היקף מעורבותם בהליכי חדלות הפירעון, ובכלל זה יחליטו בעניינים אלה:

(1) האם למנות ועדת נושים;

(2) לגבי חייב שהוא תאגיד – האם לבקש מבית המשפט להורות על החלפת הנאמן שמינה.

262. (א) זכות ההצבעה באסיפת הנושים תהיה לנושה שאינו נושה מובטח, שהגיש תביעת חוב לפי הוראות חוק זה, לפי ערך תביעת החוב שהגיש.

(ב) היה חשש כי תביעת חוב שהגיש נושה אינה תואמת את סכום החוב שבו הוא נושה בפועל וכי התביעה הוגשה מתוך כוונה להשפיע על זכות ההצבעה שלו, רשאי הנאמן לבחון את התביעה לצורך קביעת זכות ההצבעה של הנושה.

סדרי פעולה של
אסיפת הנושים

ד ב ר י ה ס ב ר

לקראת אסיפת הנושים הראשונה, מוצע שהנאמן יכין דוח בדבר מצבו הכלכלי של החייב והפעולות שנקט הנאמן ממינויו ועד מועד הכנת הדוח. זאת כדי שיהיה לפני הנושים מידע מעודכן על אודות הליכי חדלות הפירעון. הדוח יועמד לעיון הנושים שבעה ימים לפחות לפני מועד כינוס האסיפה הראשונה, בדרך שיקבע השר בתקנות.

השהות של 90 ימים הניתנת לנאמן עד לכינוס אסיפת הנושים הראשונה נחוצה כדי לאפשר לו להתמקד, עם כניסתו לתפקיד, בפעולות הדחופות הדרושות לקידום הליכי חדלות הפירעון.

באסיפה הראשונה נדרשים הנושים להחליט על היקף המעורבות שלהם בהליכי חדלות הפירעון, בכלל זה עליהם להחליט אם למנות ועדת נושים. יצוין כי החלטה זו דורשת, לפי סעיף 263(א) המוצע, את אישור בית המשפט או הממונה.

בנוסף, בהליכי חדלות פירעון של תאגיד על הנושים להחליט באסיפה הראשונה אם לבקש מבית המשפט להחליף את הנאמן. זאת משום שלעתים במועד מינוי הנאמן אין לנושים אפשרות מעשית לבחון ולהמליץ לבית המשפט על זהותו של הנאמן.

סעיף 262 סעיף זה קובע את סדרי הפעולה של אסיפת הנושים.

מוצע לקבוע כי לשם קבלת זכות ההצבעה באסיפת הנושים די בהגשת תביעת חוב ואין צורך בהכרעה בה.

סעיף 261 אסיפת הנושים הראשונה חשובה לשם הנעת הנושים להשתתף בהליכי חדלות הפירעון. מנגד, כינוסה של אסיפת נושים כרוך בעלויות לא מבוטלות ולכן לעתים הנזק שבכינוסה עולה על התועלת שבכך.

לפי הדין הקיים, על הנאמן לכנס אסיפת נושים ראשונה עם מתן צו הכינוס או צו הפירוק, זאת לפי סעיף 26(א) לפקודת פשיטת הרגל או סעיף 308 לפקודת החברות. ואולם הניסיון מראה כי ברובם המכריע של הליכי חדלות פירעון של יחידים הנושים אינם מתייצבים לאסיפה ואין כל תועלת בקיומה. לאור זאת, הנחה הכונס הרשמי (הממונה – בחוק המוצע) עוד בשנת 2009 שלא לקיים אסיפת נושים ראשונה בהליכי חדלות פירעון של יחידים אלא במקרים יוצאי דופן. כמו כן, לעתים גם בהליכי חדלות פירעון של תאגידים אין צורך בכינוסה של אסיפה זו.

מוצע לעגן את ההנחיה הנזכרת בחוק המוצע ולקבוע כי בהליכי חדלות פירעון של תאגיד על הנאמן לכנס אסיפת נושים ראשונה בתוך 90 ימים מיום מתן הצו לפתיחת הליכים. זאת אלא אם כן הורה בית המשפט או הממונה כי בנסיבות העניין אין בכך צורך (סעיף קטן (א) המוצע). לעומת זאת, בהליכי חדלות פירעון של יחידים מוצע להפוך את ברירת המחדל ולקבוע כי כינוס אסיפת הנושים הראשונה אינו בגדר חובה. הנאמן יכנסה רק אם סבר כי יש בכך תועלת להליכי חדלות הפירעון (סעיף קטן (ב) המוצע).

(ג) החלטה באסיפת הנושים תתקבל בידי המצביעים באסיפה המחזיקים יחד ברוב ערך תביעות החוב; לעניין זה, "מצביעים" – למעט מי שנמנעו בהצבעה.

(ד) נושה יעשה שימוש בזכות ההצבעה באסיפת נושים בתום לב ובדרך מקובלת ויימנע מניצול לרעה של כוחו.

(ה) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין סדרי עבודתה של אסיפת הנושים ובכלל זה הוראות לעניין זכות ההצבעה באסיפת הנושים, ולעניין הצבעה באמצעות שלוח.

263. (א) אסיפת הנושים רשאית למנות, באישור בית המשפט או הממונה, ועדת נושים שתציג את עמדת הנושים שאינם נושים מובטחים ותפעל לקידום עניינם בהליכי חדלות הפירעון.

(ב) החברים בוועדת הנושים יהיו נושים או מי מטעמם ומספרם לא יעלה על חמישה, אלא אם כן הורה בית המשפט או הממונה אחרת.

(ג) בוועדה יינתן ייצוג הולם לסוגי הנושים; בית המשפט רשאי לשנות את הרכב ועדת הנושים שעליו החליטה אסיפת הנושים אם מצא כי אין בו ייצוג הולם לסוגי הנושים.

(ד) ישיבה ראשונה של ועדת הנושים תתקיים בתוך 30 ימים מיום שמונתה או במועד אחר שעליו תחליט אסיפת הנושים.

(ה) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין סדרי עבודתה של ועדת הנושים; ועדת הנושים תקבע את סדרי עבודתה ככל שלא נקבעו בידי השר.

ד ב ר י ה ס ב ר

שניתן למסור לה מידע רגיש על אודות החייב בלי שמידע זה יהפוך להיות פומבי ויפגע בחייב.

על כן מוצע לקבוע כי אסיפת הנושים תהיה רשאית למנות ועדת נושים מטעמה שתציג את עמדת הנושים שאינם מובטחים ותפעל לקידום עניינם.

עם זאת מוצע לקבוע כי מינויה של ועדת נושים מותנה באישור בית המשפט או הממונה. הטעם לכך הוא שלמינויה של ועדת נושים גם חסרונות. היא עלולה לפגוע ביעילות ההליכים. בנוסף, הוצאות כינוס ועדת הנושים נופלות על קופת הנשייה משום שמעמדן של הוצאות אלה הוא כמעמד הוצאות הליכי חדלות פירעון. אישורו של בית המשפט או הממונה למינויה של ועדת הנושים יבטיח כי זו תמונה רק במקרים המתאימים.

בנוסף, כדי שוועדת הנושים תוכל לפעול בדרך יעילה וחסכונית מוצע לקבוע כי מספר החברים בוועדה יהיה חמישה לכל היותר, אלא אם כן קבע בית המשפט או הממונה אחרת.

הוועדה משמשת זרוע ביצוע של אסיפת הנושים, ולכן מוצע כי בהרכב הוועדה יינתן ייצוג הולם לסוגים השונים של הנושים. אם מצא בית המשפט שהרכב הוועדה אינו מייצג באופן הולם את סוגי הנושים, הוא יהיה רשאי לשנות את הרכבה.

מוצע להסמיך את השר לקבוע הוראות לעניין סדרי עבודתה של הוועדה, וככל שלא קבע – הם יוכלו להיקבע בידי הוועדה עצמה.

זאת משום שאסיפות הנושים מתכנסות במקרים רבים בשלבי הפתיחה של ההליכים כאשר תביעות החוב טרם הוכרעו (סעיף קטן א)).

כדי למנוע אפשרות לנצל לרעה כלל זה באמצעות הגשת תביעות חוב "מנופחות", מוצע לקבוע במקרה שבו מתעורר חשש כזה, יהיה הנאמן רשאי לבחון את התביעה לגופה לצורך קביעת זכות ההצבעה של הנושה (סעיף קטן ב)).

עוד מוצע לקבוע כי החלטות אסיפת הנושים יתקבלו ברוב רגיל של המשתתפים בהצעה, לפי ערך החוב (סעיף קטן ג)). על הנושה להשתמש בזכות ההצבעה שלו באסיפת הנושים בתום לב, ולהימנע מניצול לרעה של כוחו (סעיף קטן ד)).

עוד מוצע להסמיך את השר לקבוע הוראות לעניין סדרי הפעולה של אסיפת הנושים, ובכלל זה לעניין זכות ההצבעה בה וכן לעניין הצבעה באמצעות שלוח.

סעיף זה מבוסס על פרק ג' לתקנות פשיטת הרגל, העוסק באסיפת הנושים.

סעיף 263 אסיפת הנושים היא בדרך כלל גוף מרובה משתתפים. גוף כזה אינו מתאים לדיונים מורכבים ולפיקוח הדוק על הליכי חדלות הפירעון. כמו כן, כינוסו של גוף כזה עלול להיות כרוך בעלויות גבוהות. מינוי ועדת נושים יכול להוות פתרון הולם לקשיים אלה. ועדת נושים היא גוף קטן ולכן ביכולתה לפקח בדרך יעילה וזולה על ההליכים. יתרון נוסף של ועדת הנושים הוא

שמיעת עמדת ועדת 264. (א) ועדת הנושים רשאית להציג את עמדתה לפני הנאמן, לפני בית המשפט או לפני הנושים

(ב) מונתה ועדת נושים, יקבל הנאמן החלטה בעניינים המנויים להלן רק לאחר שנתן לוועדת הנושים הזדמנות להשמיע את עמדתה בתוך פרק הזמן שיוורה בהתאם לנסיבות העניין ולצורכי הניהול התקין והיעיל של ההליכים:

- (1) תביעה או התגוננות בהליך משפטי בשם החייב;
- (2) העסקת אדם מטעם הנאמן לצורך סיוע בביצוע תפקידו;
- (3) שעבוד נכס מנכסי קופת הנשייה;
- (4) נטילת אשראי חדש;
- (5) פשרה עם נושה או חייב של החייב בנוגע לגובה החוב ואופן תשלומו שיש לה השפעה מהותית על היקף נכסי קופת הנשייה;
- (6) כל עניין שעליו החליט בית המשפט לפי סעיף 257(ג) כי על הנאמן לשמוע את עמדת ועדת הנושים לגביו;
- (7) כל עניין נוסף שקבע השה.

(ג) מונתה ועדת נושים, יקבל בית המשפט החלטה לעניין שכרו של הנאמן רק לאחר שנתן לוועדת הנושים הזדמנות להשמיע את עמדתה.

(ד) בכל עניין שבו יש לתת הזדמנות לוועדת הנושים להשמיע את עמדתה לפי סעיפים קטנים (ב) ו-(ג), תינתן הזדמנות גם לנושים המובטחים להשמיע את עמדתם.

265. (א) בהליכי חללות פירעון לגבי חייב שהוא תאגיד רשאית ועדת הנושים לדרוש מהנאמן כל מידע המצוי בידיו והדרוש לה לשם מילוי תפקידה; סבר הנאמן כי מידע שדרשה ממנו ועדת הנושים אינו נחוץ לה לשם מילוי תפקידה, רשאי הוא לפנות לבית המשפט בבקשה לפטור אותו ממסירת המידע; בית המשפט רשאי לקבוע תנאים למסירת המידע, ובכלל זה לאסור את מסירתו.

סמכות ועדת הנושים לדרוש מידע

ד ב ר י ה ס ב ר

בנוגע לחוב, שיש לה השפעה מהותית על היקף נכסי קופת הנשייה.

כמו כן יידרש הנאמן לתת לוועדת הנושים אפשרות להשמיע את עמדתה לגבי החלטות מסוגים שקבע בית המשפט או בעניינים נוספים שקבע השה, לפני שיחליט בהן. לבסוף, מוצע לקבוע כי אם מונתה ועדת נושים, ישמע בית המשפט את עמדתה טרם קבלת החלטה לגבי שכרו של הנאמן.

ועדת הנושים מייצגת את עניינם של הנושים הלא מובטחים. כדי שתהיה לפני הנאמן תמונה מלאה ומאוזנת מוצע לקבוע כי בכל עניין שבו יש לתת לוועדת הנושים הזדמנות להביע את עמדתה, תינתן הזדמנות גם לנושים המובטחים להביע את עמדתם.

סעיף 265 מוצע כי בהליכי חללות פירעון של תאגיד, תהיה ועדת הנושים רשאית לדרוש מהנאמן כל מידע הדרוש לה לשם מילוי תפקידה. בית המשפט רשאי לבקשת הנאמן, למנוע את מסירת המידע או לקבוע תנאים והגבלות על מסירתו במקרים שבהם עלולה מסירתו לפגוע

מועד ישיבתה הראשונה של הוועדה יהיה במועד שעליו תחליט אסיפת הנושים הממנה את הוועדה, ואם לא נקבע מועד – בתוך 30 ימים מיום שמונתה.

סעיף 264 תפקידה של ועדת הנושים הוא לפעול לקידום עניינם של הנושים שאינם מובטחים. היא רשאית להציג את עמדת הנושים לפני הנאמן, בית המשפט או הממונה.

בנושאים מהותיים שיימנו להלן על הנאמן לתת לוועדת הנושים הזדמנות להשמיע את עמדתה בטרם שיקבל לגביהם החלטה. זאת משום שמדובר בנושאים שיש להם השפעה ניכרת על נכסי קופת הנשייה והליכי חללות הפירעון. מוצע לקבוע כי ההזדמנות להישמע בנושאים כאלה תינתן בהתאם לנסיבות. זאת, מאחר שפרק הזמן שהנאמן יכול להמתין לעמדת ועדת הנושים בטרם קבלת ההחלטה משתנה בהתאם לסוג ההחלטה ורדיפותה.

נושאים אלה כוללים תביעה או התגוננות בהליכים משפטיים בשם החייב; העסקת אדם מטעם הנאמן לצורך סיוע בביצוע תפקידו; שעבוד נכס מנכסי קופת הנשייה; נטילת אשראי חדש ופשרה עם נושה או חייב של החייב

(ב) בהליכי חדלות פירעון לגבי חייב שהוא יחיד, רשאי הממונה להורות לנאמן למסור מידע לוועדת הנושים, לפי בקשתה, אם מצא כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין ולאחר שהביא בחשבון את הפגיעה בפרטיות הכרוכה בכך, ורשאי הוא לקבוע תנאים והגבלות לעניין העיון במידע והשימוש בו.

חלק ו': הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי

מינוי הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי

266. (א) השר ימנה את הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי.

(ב) הודעה על מינויו של הממונה תפורסם ברשומות.

הממונה – עובד המדינה

267. הממונה יהיה עובד המדינה, ויחולו עליו הדינים החלים על עובדי המדינה.

תפקידי הממונה

268. תפקידו של הממונה לפעול לשמירת התקינות, היעילות וההגינות של הליכי חדלות הפירעון ולשמירת האינטרס הציבורי בהליכים אלה ובכלל זה:

דברי הסבר

בנוסף, מבקש החוק המוצע להעניק לממונה סמכויות אכיפה לגבי עבירות הקשורות להליכי חדלות פירעון. הענקת סמכויות אכיפה לגורם האחראי על תחום חדלות הפירעון, שהוא בעל המומחיות בתחום, תסייע לאכיפה יעילה יותר כלפי מי שמנסים לנצל לרעה את הליכי חדלות הפירעון. למהלך זה חשיבות במיוחד לאור הרחבת מסלול השיקום שבחוק המוצע. הרחבה זו עלולה להביא אתה גם גידול במספר הניסיונות לנצל לרעה את ההליכים המיועדים לשיקום. על כן, בד בבד עם הרחבת מסלול השיקום, יש חשיבות להרחבת כלי האכיפה וההרתעה שנועדו להתמודד עם תופעות אלה (לעניין זה ראו דברי ההסבר לפרק ב' לחלק י"א להצעת החוק).

בשל ההגדרה הערכנית לתפקידיו של הממונה, ובשל הסמכויות החדשות שמוצע להקנות לו, מוצע לכנותו בשם שיהלום את מעמדו החדש: הממונה על הליכי חדלות הפירעון והשיקום הכלכלי, או בקיצור – הממונה.

סעיף 266 מוצע לקבוע כי את הממונה ימנה שר המשפטים, וכי הודעה על מינויו תפורסם ברשומות.

סעיף 267 מוצע לקבוע כי הממונה יהיה עובד המדינה ויחולו עליו כל הדינים החלים על עובדי המדינה. סעיף 138(א) לפקודת פשיטת הרגל קובע כי הכונס הרשמי יפעל לפי הנחיותיו הכלליות של השר והוראותיו ואולם יהיה עם זאת פקיד בית המשפט שאליו סופח.

החוק המוצע, לעומת זאת, אינו קובע שהממונה יהיה פקיד בית המשפט. זאת כדי לחדר את העובדה שהממונה הוא חלק בלתי נפרד מהרשות המבצעת וכפוף לכלל הדינים החלים על עובדי הרשות המבצעת.

סעיף 268 סעיף זה קובע את תפקידיו של הממונה:

על פי המוצע יהיה הממונה אחראי על שמירת התקינות, היעילות וההגינות של הליכי חדלות הפירעון ועל שמירת האינטרס הציבורי של ההליכים. תפקיד זה אינו מוגבל לשמירת עניינם של הנושים בלבד, אלא להגנה על טובת הציבור בכללותו בהליכי חדלות

כסודות מסחריים של התאגיד או לפגוע בתאגיד בדרך אחרת.

בהליכי חדלות פירעון של יחיד עלולה מסירת המידע לפגוע בפרטיותו של היחיד. לכן מוצע כי מסירת המידע לוועדת הנושים תיעשה באישורו של הממונה, לאחר שנוכח כי מסירת המידע מוצדקת בנסיבות העניין.

חלק ו': הממונה על הליכי חדלות הפירעון והשיקום הכלכלי

כללי חלק זה קובע את תפקידיו וסמכויותיו של הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי. לפי הדין הקיים, בפרק ד' לפקודת פשיטת הרגל, תפקידו העיקרי של הממונה (כיום – הכונס הרשמי) הוא שמירת האינטרס הציבורי בהליכי חדלות פירעון.

תפקידו של הממונה הוא תפקיד ציבורי שהוא ממלא כחלק מהרשות המבצעת. הצורך במעורבותו של גורם מינהלי בהליכי חדלות פירעון, אף שמדובר בהליכים אזרחיים בעיקרם, נובע מהעדר מעורבות מספקת של בעלי העניין בהליכים. זאת משום שבמקרים רבים התועלת הכלכלית הצפויה לנושים מההליך אינה מצדיקה מבחינתם מעורבות פעילה בהליכים. גם החייב, במקרים לא מעטים, אינו משתף פעולה עם ההליך. כתוצאה מכך, במקרים רבים השחקנים הטבעיים בהליך – הנושים והחייב – מגלים מעורבות מעטה מאוד בהליכים. את הריק הזה ממלא הממונה.

התפקידים המסוריים לממונה לפי החוק המוצע נגזרים מצרכים אלה. נוסף על תפקיד פיקוחי זה, מרחיב החוק המוצע את תפקידיו של הממונה ומפקיד בידיו את ניהולם של הליכי חדלות הפירעון של יחידים (עניין זה נדון בהרחבה בדברי ההסבר לחלק ג' שעניינו הליכי חדלות פירעון של יחידים).

עוד מוצע להפקיד בידי הממונה את התפקיד של איסוף המידע הנוגע להליכי חדלות פירעון לצורכי ניתוח ומחקר. זאת כחלק מתפקידו כאחראי על שמירת האינטרס הציבורי בהליכים אלה.

- (1) לפקח על התנהלות הנאמנים;
- (2) לנהל את הליכי חדלות הפירעון של יחידים לפי חלק ג';
- (3) לאסוף מידע הנוגע להליכי חדלות פירעון לצורכי ניתוח ומחקר.
269. כל סמכות הנתונה לפי חוק זה לנאמן, תהיה נתונה גם לממונה.
270. (א) הממונה יהיה צד לכל הליך המתנהל בבית המשפט במסגרת הליכי חדלות הפירעון, ורשאי הוא לנקוט עמדה בכל הליך כאמור.
- (ב) בית המשפט לא יקיים דיון בהליך לפי חוק זה אלא לאחר שנוכח כי הומצאה הזמנה לממונה.
271. הממונה רשאי לבדוק את הנסיבות שהובילו את החייב לחדלות פירעון ובכלל זה את התנהלותו של החייב, ולעניין חייב שהוא תאגיד – גם של מי שהיה נושא משרה או בעל שליטה בו, ולדווח על כך לבית המשפט.
272. הממונה רשאי לתת לנאמנים הנחיות כלליות לעניין ביצוע תפקידיהם והפעלת סמכויותיהם לפי חוק זה.
273. הממונה רשאי לדרוש מנאמן למסור לו כל מידע הדרוש לו לשם ביצוע תפקידיו ולהורות על אופן מסירת המידע כאמור.
274. (א) היה לממונה חשש כי נאמן אינו ממלא כראוי את תפקידו, יחקור הממונה בדבר, ידווח על כך לבית המשפט וימליץ לבית המשפט על הדרך שאותה ראוי לנקוט, ובכלל זה על הפחתת שכרו של הנאמן.
- (ב) לשם חקירת התנהלות נאמן, רשאי הממונה לבקש כי בית המשפט יחקור את הנאמן.
275. הממונה יפקח על הרישומים שמנהלים הנאמנים והדוחות שהם מגישים, ויבקרם. הדוחות הנאמן

ד ב ר י ה ס ב ר

- הפירעון. במסגרת תפקידו זה יידרש הממונה, בין השאר, לפקח על התנהלות הנאמנים, לנהל את הליכי חדלות הפירעון של יחידים ולאסוף מידע הנוגע להליכי חדלות פירעון לצורכי ניתוח ומחקר.
- הטלת התפקיד של איסוף המידע הנוגע להליכי חדלות פירעון על הממונה נועדה למצב אותו כגוף בעל מומחיות וכמקור מידע בנושאים שעליהם הוא אמון.
- 269 סעיף מוצע לקבוע כי כל סמכות הנתונה לפי חוק זה לנאמן, תהיה נתונה גם לממונה. סמכויות אלה נדרשות לממונה כדי לפקח על הליכי חדלות הפירעון ועל התנהלות הנאמנים, ולשם מילוי כלל תפקידיו.
- 270 סעיף מוצע לקבוע כי הממונה יהיה צד לכל הליך המתנהל בבית המשפט במסגרת הליכי חדלות פירעון. סמכות זו נובעת גם היא מאחריותו של הממונה לשמירת האינטרס הציבורי בהליכי חדלות הפירעון. לצורך כך, מוצע לקבוע כי בית המשפט לא יקיים דיון בהליך לפי חוק זה אלא לאחר שנוכח שהומצאה לממונה הזמנה.
- 271 סעיף לעתים חדלות הפירעון של החייב נובעת מהתנהלות בעייתית של החייב עובר לחדלות הפירעון. מאחר שבמקרים רבים אין לנושים אינטרס כלכלי
- מספק לבדוק זאת, יש צורך להקנות לגורם מינהלי סמכות בדיקה לגבי התנהלות החייב עובר לחדלות הפירעון. לשם כך, מוצע להסמיך את הממונה לבדוק את נסיבות חדלות הפירעון של החייב ולדווח על כך לבית המשפט. במקרה שהחייב הוא תאגיד, יוסמך הממונה לבדוק גם את ההתנהלות של מי שהיה בעל שליטה בחייב, או נושא משרה בו.
- סמכות זו מצטרפת להוראת סעיף 291 לחוק המוצע המקנה לבית המשפט סמכות להורות לממונה או לנאמן לברר חשדות בדבר ניהול מרמה של תאגיד שניתן לגבי צו לפתיחת הליכים.
- סעיפים סעיפים אלה ענינם בעיקר בסמכויות הפיקוח 272 עד 275 של הממונה על הנאמנים.
- בסעיף 272 להצעת החוק, מוצע לקבוע כי הממונה יהיה רשאי לתת לנאמנים הנחיות כלליות לעניין ביצוע תפקידיהם והפעלת סמכויותיהם. סמכות זו נועדה לאפשר לממונה להכווין את פעילות הנאמנים באופן אחיד וראוי, בין השאר לשם שמירה על השוויון בהליכים.
- עוד מוצע לקבוע, בסעיף 273 להצעת החוק, כי הממונה יהיה רשאי לדרוש מהנאמן כל מידע הנדרש לו.

276. הממונה רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה למתן הוראות בכל עניין הנוגע למילוי תפקידיו ולהפעלת סמכויותיו לפי חוק זה.
277. (א) נאמן יסייע לממונה ככל הדרוש למילוי תפקידיו וביצוע סמכויותיו.
(ב) החייב יסייע לממונה וישתף עמו פעולה ככל הדרוש למילוי תפקידיו וביצוע סמכויותיו.
278. (א) הממונה רשאי לבצע את תפקידיו ולהפעיל את סמכויותיו בעצמו או באמצעות עובדי המדינה הכפופים לו.
(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) רשאי הממונה לבצע תפקיד מתפקידיו או להפעיל סמכות מסמכויותיו גם באמצעות מי שאינו עובד המדינה (בסעיף זה – נציג הממונה) ולשלם את שכרו.
(ג) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), סמכויות הממונה לפי סעיפים 105, 122, 125, 129, 139(א), 143, 156(ה), 169 ו-170(ג) יהיו נתונות רק לעובד הממונה שהשר הסמיכו לכך; השר רשאי לקבוע את תנאי הכשירות לצורך הסמכה כאמור.
(ד) נציג הממונה יפעל לפי הוראות הממונה ובפיקוחו, אך אין בכך או בתשלום שכרו לפי סעיף קטן זה כדי ליצור יחסי עובד ומעביד בין הנציג לבין המדינה.
(ה) הממונה רשאי, לפני מינויו של נציג הממונה או לאחר מכן, לדרוש שהנציג ישעבד נכסים או ייתן ערובה להבטחת מילוי תפקידו וחובותיו, ורשאי הוא בכל עת לדרוש מן הנציג ערובה נוספת או לשחרר ערובה שניתנה, כולה או מקצתה.
(ו) דינם של נציגי הממונה כדין עובדי מדינה לעניין חיקוקים אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע לקבוע כי הממונה רשאי לבצע את תפקידיו גם באמצעות מי שאין בינם לבין המדינה יחסי עבודה (להלן – נציגי הממונה), אך יפעלו לפי הוראותיו ובפיקוחו. הוראה זו מבוססת על הוראות סעיף 142א לפקודת פשיטת הרגל, ויובהר כי היא נוגעת למודל ההעסקה בלבד. בהתאם מוצע לקבוע כי יחולו על נציגי הממונה הדינים החלים על עובדים המדינה המנויים בסעיף קטן (ו) המוצע.

עם זאת, חלק מהסמכויות שהחוק המוצע מעניק לממונה הן סמכויות משמעותיות יותר. לגבי סמכויות אלה מוצע לקבוע כי הן יופעלו רק בידי הממונה או בידי עובד הממונה שהשר הסמיכו לכך ולא בידי כל עובדי הממונה. סמכויות אלה כוללות את הסמכות לתת החלטה בדבר מתן צו לפתיחת הליכים לגבי יחיד לפי סעיף 105 לחוק המוצע; תפקיד הממונה כממונה על ניהול הליכי חדלות הפירעון של יחיד לפי סעיף 122 לחוק המוצע; הסמכות למנות נאמן לפי סעיף 125 לחוק המוצע; כפיפות הנאמן לממונה בהתאם לסעיף 129 לחוק המוצע; הסמכות לעניין פניית יחיד שנפגע מפעולת הנאמן לפי סעיף 139(א) לחוק המוצע; הסמכות להחליט על הסרת הגבלות לפי סעיף 143(א) או 169 לחוק המוצע; הסמכות להחליט על שינוי גובה דמי המחיה לפי סעיף 156(ה) לחוק המוצע; והסמכות להחליט על שינוי גובה התשלומים לפי סעיף 170(ג) לחוק המוצע.

מדובר על מידע הנדרש לממונה הן לצורך פיקוח יעיל על עבודת הנאמן והן לצורך פיקוח על הליכי חדלות הפירעון עצמם.

כן מוצע לקבוע, בסעיף 274 להצעת החוק, כי הממונה יהיה רשאי לחקור בדבר התנהלותו של הנאמן, אם היה לו חשש שהנאמן אינו ממלא כראוי את תפקידו. את ממצאיו יגיש הממונה לבית המשפט וימליץ לו על הדרך שבה ראוי להבנתו לנקוט ביחס לנאמן. בין השאר, רשאי הממונה בהקשר זה להמליץ לבית המשפט על הפחתת שכרו של הנאמן. עוד מוצע לקבוע כי הממונה רשאי לבקש מבית המשפט לחקור את הנאמן.

לבסוף, מוצע לקבוע, בסעיף 275 להצעת החוק, כי הממונה יפקח על הרישומים שמנהלים נאמנים, ועל הדוחות שהם מגישים.

סעיף 276 מוצע לקבוע כי הממונה יהיה רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה למתן הוראות בכל עניין הנוגע למילוי תפקידיו והפעלת סמכויותיו לפי החוק המוצע.

סעיף 277 מוצע להטיל על הנאמן ועל החייב חובה לסייע לממונה בכל הנדרש לו לשם מילוי תפקידיו וביצוע סמכויותיו.

סעיף 278 מוצע לקבוע כי, ככלל, רשאי הממונה לבצע את תפקידיו גם באמצעות עובדי המדינה הכפופים לו.

- (1) חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם-1979²⁸;
- (2) חוק העונשין – ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור;
- (3) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969²⁹;
- (4) חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969³⁰;
- (5) חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959³¹;
- (6) פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971³²;
- (7) חוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג-1963³³, בשינויים המחויבים.

חלק ז': סמכויות בית המשפט

279. סמכות כללית (א) בית המשפט מוסמך, בכפוף להוראות לפי חוק זה, להחליט בכל שאלה שבמשפט או שבעובדה, המתעוררת בעניין הליכי חדלות פירעון שלפניו או אם מצא כי הכרעה בה נדרשת לצורך ייעול ההליכים כאמור, למעט החלטה בשאלה הנוגעת להליכים פליליים או מנהליים.
- (ב) בית המשפט הן בחדלות פירעון לא יוגבל בהפעלת סמכותו על ידי צו מבית משפט אחר.
- (ג) ניתן צו לפתיחת הליכים, רשאי בית המשפט להורות כי תועבר אליו כל תובענה שהגיש החייב או שהוגשה נגדו, התלויה ועומדת בבית משפט אחר ושחלה לגביה הקפאת הליכים לפי פרק ה' לחלק ב', ולגבי יחיד – לפי סעיף 121.
- (ד) בית המשפט רשאי לחזור ולעיין בכל צו שנתן מכוח סמכותו לפי חוק זה, לבטלו או לשנותו, אם השתנו הנסיבות או התגלו עובדות חדשות המצדיקות זאת.

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע לקבוע כי בית המשפט יהיה רשאי להורות שיועברו אליו תובענות שבהן מעורב החייב, ושהקפאת ההליכים חלה עליהן. הוראה זו נועדה לאגד את כל הליכי חדלות הפירעון לפני בית המשפט הן בהליכי חדלות הפירעון, ואת לשם ייעול ההליכים.

סעיף זה מבוסס על הוראות סעיף 178 לפקודת פשיטת הרגל.

מאחר שהליכי חדלות הפירעון הם הליכים דינאמיים, ויכולים להמשך מספר שנים, מוצע להסמיך את בית המשפט לעיין מחדש בכל צו שנתן מכוח סמכותו לפי החוק המוצע. סעיף זה מבוסס על סעיף 181 לפקודת פשיטת הרגל, אך שונה בנוסחו. הנוסח המוצע מעגן את עמדת הפסיקה בעניין אופן הפעלת הסמכות והנסיבות שבהן מוצדק להפעילה.

חלק ז': סמכויות בית המשפט

סעיף 279 מוצע לקבוע כי בית המשפט יהיה מוסמך להחליט בכל שאלה שבמשפט או שבעובדה המתעוררת בעניין הליכי חדלות הפירעון אם הכרעה בה נדרשת לייעול ההליכים. הוראה זו נועדה לאפשר לבית המשפט לנהל את הליכי חדלות הפירעון באופן יעיל ומהיר.

מוצע להחריג מסמכות זו החלטות הנוגעות להליך פלילי או מינהלי. זאת לאור התפיסה של החוק המוצע כי הטיפול בחייב במסגרת דיני חדלות הפירעון תחום למערכת היחסים שבין החייב לנושיו בלבד. הוא אינו משליך על הסביבה הרגולטורית שבה פועל החייב או על כפיפותו לחובות הדין הפלילי והמינהלי. זאת הן לגבי הדין המהותי החל על החייב והן לגבי הביקורת השיפוטית על החלטות הרשות המינהלית בעניינים אלה.

עוד מוצע לקבוע כי בית המשפט לא יוגבל בהפעלת סמכותו על ידי צו של בית משפט אחר.

²⁸ ס"ח התש"ם, עמ' 2.

²⁹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 144.

³⁰ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.

³¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 190.

³² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

³³ ס"ח התשכ"ג, עמ' 50.

(ה) בית המשפט רשאי לקבל בכל עניין את הראיות בעל פה או בתצהיר; השר רשאי לקבוע הוראות לעניין זה.

280. בית המשפט הדן בהליכי חדלות פירעון של תאגיד מוסמך לצרף להליכים אלה הליכי חדלות פירעון של יחיד שהוא חבר התאגיד או נושא משרה בו, אם מצא כי הדבר יביא ליעול ההליכים.

281. (א) היה לבית המשפט יסוד סביר להניח כי ברשותו של אדם מידע בדבר נכסיו, הוצאותיו, חובותיו, התחייבויותיו או נושיו של חייב שמתנהלים לגביו הליכי חדלות פירעון או בדבר התנהלותו הכלכלית, או כי אדם מחזיק בנכס או במסמך של חייב כאמור או חב לו חוב, רשאי הוא לצוות על אותו אדם להתייצב לפניו לחקירה, אם סבר כי החקירה דרושה לצורך הליכי חדלות הפירעון; סמכויות החקירה לפי סעיף קטן זה יהיו נתונות לבית המשפט גם לגבי החייב.

(ב) בית המשפט יזהיר את הנחקר לפני חקירתו, בלשון המובנת לו, כי עליו להעיד את האמת בלבד ואת האמת כולה וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן; הנחקר ישיב כי הבין את האזהרה וכי הוא מתחייב לעשות כן.

(ג) בית המשפט רשאי להציג לנחקר כל שאלה שתיראה לו; על הנחקר להשיב על כל שאלה ששאל בית המשפט.

(ד) בית המשפט רשאי לבצע את החקירות באמצעות הנאמן, באופן ובתנאים שיוורה.

(ה) חקירה שבוצעה באמצעות הנאמן לפי סעיף קטן (ד), תתועד בפרוטוקול שיימסר לנחקר, ואולם רשאי הנאמן לדחות את מסירת הפרוטוקול עד לסיום כל החקירות והביוריים הנוגעים להליכי חדלות הפירעון.

282. בית המשפט רשאי, לבקשת הנאמן או הממונה, לתת צו –

(1) המורה למי שזומן לביור או לחקירה לפני הממונה או הנאמן – להתייצב לפני הממונה, הנאמן או בית המשפט;

ד ב ר י ה ס ב ר

באמצעות הנאמן (ראו לדוגמה: רע"א 5388/97 יוסי ינוב נ' דן אחיעזר עו"ד, פ"ד (נב1) 205 (1998)). הוראה זו נועדה להעניק כלים לנאמן, הנמצא במקרים רבים בנחיתות מבחינת המידע שבידו, כדי להשיג את מלוא המידע הנדרש לו לצורך ניהול הליכי חדלות הפירעון.

עוד מוצע לקבוע כי חקירה שביצע הנאמן תתועד בפרוטוקול שיימסר לנחקר. לשם ניהול התקין של החקירות יהיה ניתן למסור את הפרוטוקול רק לאחר סיום כל החקירות והביוריים הנוגעים להליכי חדלות הפירעון.

282 סעיף מוצע להסמיך את בית המשפט לתת צו זימון למי שזומן לביור או לחקירה לפני הנאמן או הממונה ולהורות לאותו אדם להתייצב לפניו לשם קיום הביור או החקירה.

עוד מוצע לקבוע כי בית המשפט יהיה רשאי לתת צו המורה למי שנדרש למסור נכס, מסמך או מידע לממונה או לנאמן – למסרם, או להתייצב לפניו.

הוראות סעיף זה מבוססות על הוראות סעיף 59 לפקודת פשיטת הרגל.

280 סעיף לעתים חדלות פירעון של תאגיד שלובה בחדלות הפירעון של יחיד שהוא חבר התאגיד או נושא משרה בו. לשם יעול ההליכים במקרה כזה, מוצע לאפשר לבית המשפט המנהל את הליכי חדלות הפירעון של התאגיד לצרף להליכים אלה את הליכי חדלות הפירעון של היחיד.

281 סעיף מוצע להסמיך את בית המשפט לזמן לחקירה כל אדם, ובכלל זה החייב, אם היה לו יסוד סביר להניח כי יש ברשותו של אותו אדם מידע רלוונטי להליכי חדלות הפירעון. הוראות סעיף זה מבוססות בעיקרן על הוראות סעיף 60 לפקודת פשיטת הרגל.

החוק המוצע מבקש לבטל בהקשר זה את אפשרות החקירה הפומבית של החייב בידי הנושים המעוגנת כיום בסעיפים 27 עד 32 לפקודת פשיטת הרגל. זאת מאחר שמנגנון חקירה זה פוגע בכבודו של החייב ואינו נדרש.

עוד מוצע לאפשר לבית המשפט לבצע את החקירות לפי סעיף זה באמצעות הנאמן. הוראה זו מעגנת את עמדת הפסיקה שלפיה בית המשפט רשאי להפעיל את סמכויות החקירה (המוקנות לו היום בסעיף 288 לפקודת החברות)

- (2) המורה למי שנדרש למסור נכס, מסמך או מידע לנאמן או לממונה – למסרם לנאמן, לממונה או לבית המשפט או להתייצב לפני מי מהם.
283. בית המשפט רשאי לתת צו המורה לשוטר לתפוס נכס או מסמך של חייב שמתנהלים לגביו הליכי חדלות פירעון, הנמצא ברשות החייב או ברשות אדם אחר.
284. (א) בית המשפט רשאי לצוות על עיכוב יציאתו מן הארץ של חייב שמתנהלים לגביו הליכי חדלות פירעון, ואם הוא תאגיד – של חבר התאגיד או מי שהיה נושא משרה בו, לתקופה שיקבע, אם היה לבית המשפט יסוד סביר להניח כי אותו אדם עומד לצאת מן הארץ וכי יציאתו עלולה לסכל את פירעון החובות של החייב או לפגוע בחקירת מצבו הכלכלי של החייב והנסיבות שהובילו למצבו.
- (ב) בית המשפט רשאי לצוות על עיכוב יציאתו מן הארץ של חייב כאמור בסעיף קטן (א) במעמד צד אחד אם שוכנע כי דחיית הדיון עד לקיומו במעמד הצדדים תסכל את מתן הצו; ניתן צו עיכוב יציאה מהארץ במעמד צד אחד, יקיים בית המשפט דיון במעמד הצדדים בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ־14 ימים מיום מתן הצו.
- (ג) בית המשפט רשאי, במקום לצוות על עיכוב יציאתו מן הארץ של החייב, להתנות את היציאה במתן ערובה להנחת דעתו.
285. בית המשפט רשאי להורות על מעצרו של חייב שמתנהלים לגביו הליכי חדלות פירעון לתקופה שלא תעלה על עשרה ימים, ואם הוא תאגיד – על מעצרו של חבר התאגיד או מי שהיה נושא משרה בו לתקופה שלא תעלה על עשרה ימים, אם מצא כי המעצר דרוש כדי למנוע ממנו להשתמש מהליכי חדלות הפירעון, להשהותם או להכביד עליהם בדרך אחרת, או כדי למנוע הברחת נכס או מסמך של החייב, הסתרתו או השמדתו.
286. (א) מצא בית המשפט, לאחר שניתן צו לפתיחת הליכים, כי החייב אינו בחדלות פירעון, רשאי הוא לבטל את הצו.
- (ב) בית המשפט רשאי להשהות את ביטול הצו לפתיחת הליכים כדי לאפשר הטלה מחדש של הגבלות או עיקולים שבוטלו עם מתן הצו, לפי סעיפים 25 או 121.
- (ג) ביטול צו לפתיחת הליכים אינו פוגע בתוקפם של מכירה, העברה, תשלום או פעולה משפטית אחרת שנעשו כדין לפני הביטול.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 283** מוצע להקנות לבית המשפט סמכות לתת צו המורה לשוטר לתפוס נכס או מסמך של חייב שמתנהלים לגביו הליכי חדלות פירעון. הוראה זו מבוססת על הוראות סעיף 57 לפקודת פשיטת הרגל.
- סעיף 284** מוצא להסמיך את בית המשפט להורות על עיכוב יציאתו מהארץ של חייב, וביחס לחייב שהוא תאגיד – גם של חבר התאגיד או נושא משרה בו. זאת אם היה לבית המשפט יסוד סביר להניח כי יציאתו של אותו אדם מהארץ עלולה לסכל את הליכי חדלות הפירעון.
- מוצע לקבוע גם כי צו עיכוב יציאה מהארץ יכול שיינתן במעמד צד אחד אם שוכנע בית המשפט שקיום דיון במעמד הצדדים יסכל את מתן הצו. במקרה זה יקיים בית המשפט דיון במעמד הצדדים לא יאוחר מ־14 ימים מיום מתן הצו.
- הוראות סעיף זה מבוססות על הוראות סעיף 57 לפקודת פשיטת הרגל, ואינן גורעות מסמכותו של בית המשפט לקבוע בצו לשיקום כלכלי מגבלה שעניינה עיכוב יציאה מן הארץ.
- סעיף 285** מוצע לקבוע כי בית המשפט יהיה רשאי להורות על מעצרו של חייב שמתנהלים לגביו הליכי חדלות פירעון או של חבר או נושא משרה בתאגיד כאמור, אם המעצר נדרש כדי למנוע מאותו אדם להשתמש מהליכי חדלות הפירעון או לחבל בהם בדרך אחרת כמפורט בסעיף. תקופת המעצר לא תעלה על פי המוצע על עשרה ימים.
- הוראות סעיף זה מבוססות על הוראות סעיף 57 לפקודת פשיטת הרגל אך משך המעצר צומצם לעומת הקבוע באותו סעיף.
- סעיף 286** מוצע לאפשר לבית המשפט לבטל צו לפתיחת הליכים שניתן, אם מצא כי החייב אינו בחדלות פירעון וכן להשהות את הביטול אם הדבר נדרש לשם הטלה מחדש של הגבלות או עיקולים שבוטלו עם מתן הצו. כן מוצע לקבוע כי ביטול הצו לא יפגע בתוקפה של פעולה שנעשתה כדין טרם ביטולו.

(ד) ביטל בית המשפט צו לפתיחת הליכים לגבי חייב שהוא תאגיד, ישלח הנאמן באופן מיידי העתק מההחלטה לרשם, והרשם יעדכן את המרשם בהתאם; הודעה על ביטול הצו תפורסם לציבור באופן ובמועד שיקבע הש.ר.

חלק ח': אחריות נושא משרה ובעל תפקיד בתאגיד הנמצא בחדלות פירעון

הגדרות

287. בחלק זה –

“דירקטור” – חבר בדירקטוריון של חברה או מי שממלא תפקיד דומה בשותפות;

ד ב ר י ה ס ב ר

ראשית, הטלת חובת אמון בשלב זה עלולה לפגוע בסיכויי השיקום של התאגיד ולגרום לדירקטורים להתנהל בצורה מתגוננת שתמנע מהתאגיד נטילת סיכונים ראויים שעשויים להביא לשיקומו.

שנית, הנושים אינם מקשה אחת. הם בעלי אינטרסים שונים ולעתים אף מנוגדים. שונות זו תקשה מאוד על יכולתם של הדירקטורים לפעול בהתאם לאינטרסים שונים אלה.

שלישית, החובה לדאוג לטובת הנושים היא חובה כללית ומעורפלת, ואף אם תוטל על הדירקטורים, יקשה עליהם ליישמה. בנוסף, בחינת עמידתם של הדירקטורים בחובותיהם אלה נעשית, במקרים רבים, רק לאחר שהחברה כבר הפכה חדלת פירעון, ולא בזמן אמת. בחינה בדיעבד של התנהלות הדירקטורים, מעצם טיבה, עלולה להיות מוטת.

רביעית, הוספת חובה כלפני נושים נוסף על החובה החלה עליו כלפי בעלי המניות, עלולה להציב את הדירקטור בפני קונפליקט במקרה שחובות אלה עומדות בסתירה זו לזו.

במקום זאת, מוצע להטיל על הדירקטורים חובת זהירות שתחייב אותם לנקוט באמצעים סבירים לצמצום היקפה של חדלות הפירעון. חובה זו תחול על דירקטור משנודע לו, או משהיה עליו לדעת, שהתאגיד בחדלות פירעון.

החוק המוצע מצמצם את התקופה שבמהלכה חלה חובה זו למועד שבו התאגיד נמצא בחדלות פירעון ולא לתקופה שבה קיים חשש או סבירות לחדלות פירעון של התאגיד (ראו סעיף 288 להצעת החוק). אכן, צמצום החובה לתקופה זו בלבד אינו מטיל חובה, לפי סעיף זה, על דירקטור שלא פעל למניעת חדלות הפירעון של התאגיד. למרות זאת מוצע שלא להרחיב את חובתו של הדירקטור לתקופה הקודמת למועד שבו היה התאגיד לחדל פירעון. זאת כדי לצמצם את ניגודי האינטרסים שבפניהם יעמוד הדירקטור ולהקל עליו למלא את חובותיו.

בנוסף, מוצע לעגן בסעיפים 289 ו-290 להצעת החוק, הוראות שעניינן הפרת חובה בידי בעל תפקיד בתאגיד וניהול מרמה של נושא משרה, הקבועות היום בסעיפים 373 ו-374 לפקודת החברות, בשינויים מסוימים, כפי שיפורט להלן.

סעיפים 287 ו-288 דירקטור שלא פעל לצמצום היקף חדלות הפירעון של התאגיד אחריות לנזקים שנגרמו לנושי התאגיד בשל מחדלו. זאת מהטעמים שפורטו בחלק הכללי של דברי ההסבר לחלק זה.

חלק ח': אחריות נושאי משרה ובעל תפקיד בתאגיד הנמצא בחדלות פירעון

בללי חדלות פירעון של תאגיד היא במקרים רבים סופה של תקופה ארוכה שבמהלכה מתדרדר התאגיד מבחינה כלכלית עד שהוא נהיה חדל פירעון. תקופה זו מכונה בספרות המקצועית “אזור חדלות הפירעון” (Insolvency Zone).

אזור חדלות הפירעון מחדד את המתח שבין התאגיד וחברי התאגיד ובין הנושים. חברי התאגיד יעדיפו במקרים רבים לקחת סיכונים כדי לחלץ את התאגיד מהמשבר הכלכלי שאליו נקלע, וזאת גם אם הסיכויים להצלחתם נמוכים. לעומתם, עשויים הנושים להעדיף לצמצם סיכונים בתקופה זו כדי להקטין את הפסדיהם.

בנוסף קיים חשש ממעשי מרמה והברחת נכסים שיעשו התאגיד ובעלי העניין בו בתקופה זו. חששות אלה דורשים הסדרה שתבטיח את עניינם של הנושים באזור חדלות הפירעון.

הסדרת התנהלותם של נושאי משרה בתאגיד באזור חדלות הפירעון נועדה גם לשם הכוונת פעילותו של התאגיד בתקופה זו. זאת כדי לשפר את הסיכויים לשיקומו הכלכלי של התאגיד או, למצער, להקטין את נזקם של הנושים.

החוק המוצע מבקש להתמודד עם נושאים אלה בשני מישורים. המישור האחד הוא האפשרות לבטל עסקאות שנעשו בתקופה זו בידי התאגיד. בנושא זה עוסק סימן ב' לפרק ב' לחלק ד' להצעת החוק, שעניינו בביטול עסקאות הגורעות מקופת הנשייה.

המישור השני הוא קביעת חובות בקשר להתנהלותם של נושאי משרה בתאגיד לפני מתן הצו לפתיחת הליכים וקביעת סנקציות בשל הפרתן. בנושאים אלה עוסק חלק זה.

החוק המוצע אינו קובע חובת אמון ישירה של הדירקטורים כלפי הנושים כל זמן שהתאגיד אינו בהליכי חדלות פירעון. עניין זה נמצא בלב הדיון האקדמי והמשפטי בנושא אזור חדלות הפירעון. אכן, יש טעם רב בקביעה שהחל מהרגע שבו התאגיד נמצא בחדלות פירעון, תחול חובת אמון של הדירקטורים גם כלפי הנושים. זאת משום שאין לתאגיד ערך שיורי חיובי ועל כן עליו להתנהל לטובת נושי התאגיד. למרות זאת, מוצע שלא לקבוע חובת אמון ישירה של הנושים כלפי הדירקטורים כל זמן שהתאגיד אינו נמצא בהליכי חדלות פירעון, וזאת מכמה טעמים כמפורט להלן.

”ניהול מרמה” – ניהול התאגיד מתוך כוונה לרמות את נושיו.

288. (א) ידע דירקטור או היה עליו לדעת כי התאגיד נמצא בחדלות פירעון ולא נקט אמצעים סבירים לצמצום היקפה, רשאי בית המשפט לאחר מתן הצו לפתיחת הליכים לגבי התאגיד, להורות כי דירקטור יישא באחריות לנזקים שנגרמו לנושי התאגיד בשל מחדלו.

אחריות דירקטור שלא פעל לצמצום היקף חדלות הפירעון

(ב) לעניין סעיף זה, חזקה כי דירקטור נקט אמצעים סבירים לצמצום היקף חדלות הפירעון של התאגיד, אם נקט אמצעים להערכת מצבו הכלכלי של התאגיד ופעל כדי שהתאגיד ינקוט אחד האמצעים כמפורט להלן:

- (1) קבלת שירותים מקצועיים מגורמים המתמחים בשיקום תאגידיים;
- (2) ניהול משא ומתן עם נושי התאגיד כדי להגיע עמם להסדר חוב;
- (3) פתיחה בהליכי חדלות פירעון.

(ג) החליט תאגיד על פתיחה במשא ומתן מוגן לפי סעיף 338, לא יישאו הדירקטורים של התאגיד באחריות לנזקים כאמור בסעיף קטן (א).

289. (א) מצא בית המשפט כי בעל תפקיד בתאגיד הפר חובה כלפי התאגיד אשר מקימה עילה לחיובו בפיצוי, תשלום או השבת נכס לתאגיד, רשאי הוא, לאחר מתן צו לפתיחת הליכים לגבי התאגיד, להורות לאותו אדם לפצות, לשלם או להשיב את נהכס לתאגיד. (ב) לעניין סעיף זה, ”בעל תפקיד”, בתאגיד – חבר התאגיד, נושא משרה בתאגיד, הנאמן או מי שפעל מטעמו וכן כונס נכסים.

הפרת חובה בידי בעל תפקיד בתאגיד

ד ב ר י ה ס ב ר

התאגיד החל במשא ומתן מוגן, קמה חזקה חלוטה לכך שהדירקטורים נקטו את הפעולות הנדרשות למניעה או צמצום חדלות הפירעון במועד מתאים.

החובה לפעול לצמצום היקף חדלות הפירעון חלה מהמועד שבו ידע הדירקטור או שהיה עליו לדעת כי התאגיד נמצא בחדלות פירעון. קיים קושי לקבוע בצורה אובייקטיבית ומדויקת את נקודת הזמן שבה עובר תאגיד ממצב של סולבנטיות למצב של חדלות פירעון. לכן מוצע כי נקודת הזמן שממנה תחול החובה תיקבע בהתאם ליכולותיו הסובייקטיביות של הדירקטור, שהוא בעל היכולת המיטבית לדעת את מצבו של התאגיד לאשורו.

יהיה ניתן לתבוע דירקטור שהפר את חובתו לפי סעיף זה רק לאחר מתן צו לפתיחת הליכים לגבי התאגיד (ראו סעיף 288(א) להצעת החוק). זאת במטרה למנוע מהנושים לנסות ולהשפיע על פעילות התאגיד לפני שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים, באמצעות הגשת תביעה נגד הדירקטורים.

סעיף 289 מוצע לקבוע כי במקרה שבו מצא בית המשפט כי בעל תפקיד בתאגיד הפר חובה כלפי התאגיד, המקימה עילה לחיוב את בעל התפקיד לפצות, לשלם או להשיב נכס לתאגיד, רשאי בית המשפט במסגרת הליכי חדלות הפירעון להורות לו לעשות כן. תכליתו העיקרית של ההסדר המוצע היא לקבוע מסגרת דיונית מהירה ויעילה לתביעת בעלי עניין בתאגיד שהפרו את חובתם כלפי התאגיד. משום כך מוצע להגדיר לעניין זה את המונח ”בעל תפקיד”

החובה לפעול לצמצום היקף חדלות הפירעון מוטלת רק על דירקטור בחברה ועל מי שממלא תפקיד דומה בשותפות, ולא על כל נושאי המשרה בתאגיד (ראו ההגדרה המוצעת ל”דירקטור” בסעיף 287 להצעת החוק). זאת משום שהדירקטורים הם בעלי היכולת לכוון את פעילות התאגיד ולפעול לצמצום היקף חדלות הפירעון.

מהות החובה החלה על הדירקטור היא לנקוט אמצעים סבירים לצמצום היקפה של חדלות הפירעון. חובה זו אינה מוגדרת באופן ברור ועלולה להקשות על הדירקטורים לדעת כיצד בדיוק עליהם לנהוג. כדי לצמצם קושי זה, מוצע למנות בסעיף 288(ב)(1) להצעת החוק שורה של פעולות שביצוען, יחד עם נקיטת אמצעים להערכת מצבו הכלכלי של התאגיד, יקימו חזקה שהדירקטור נקט אמצעים סבירים לצמצום חדלות הפירעון. ואלו הפעולות:

- א. קבלת שירותים מקצועיים מגורמים המתמחים בשיקום תאגידיים.
- ב. ניהול משא ומתן עם הנושים לשם הגעה להסדר חוב.
- ג. פתיחה בהליכי חדלות פירעון.

בנוסף מוצע לקבוע בסעיף 288(ג) להצעת החוק חזקה חלוטה שלפיה הדירקטורים ייחשבו למי שעמדו בחובתם לפי סעיף זה, אם התאגיד החליט על פתיחה במשא ומתן מוגן לפי פרק ד’ לחלק י’ לחוק המוצע. הטעם לכך הוא שאחד התנאים לפתיחה במשא ומתן מוגן היא יכולתו של התאגיד לפרוע את חובותיו שנה קדימה. לכן, אם

290. מצא בית המשפט כי מי שהיה נושא משרה בתאגיד, היה שותף לניהול מרמה של התאגיד בתקופה שקדמה למתן צו לפתיחת הליכים לגבי התאגיד, רשאי הוא להורות לגביו אחד או יותר מאלה:
- (1) לקבוע כי נושא המשרה יישא באחריות לחובות התאגיד שנוצרו כתוצאה מניהול המרמה;
- (2) לפסול אותו מלשמש נושא משרה בכל תאגיד לתקופה שיוורה ושלא תעלה על חמש שנים.
291. התעורר במהלך ניהול הליכי חדלות הפירעון חשד בדבר ניהול מרמה של התאגיד בידי נושאי המשרה בו בתקופה שקדמה למתן הצו לפתיחת הליכים, רשאי בית המשפט להורות לממונה או לנאמן לברר את הדבר ולהגיש את ממצאיו לבית המשפט.
292. הוראות חלק זה יחולו גם על מי שמילא בפועל תפקיד של דירקטור לרבות בניגוד להוראות סעיף 106 לחוק החברות.

ניהול מרמה של נושא משרה

בירור בדבר ניהול מרמה של נושאי משרה

תחולה על מי שמילא בפועל תפקיד של דירקטור

חלק ט': הליכי חדלות פירעון בין לאומיים

פרק א': הגדרות ותחולה

הגדרות

293. בחלק זה –

ד ב ר י ה ס ב ר

נושא משרה בתאגיד לתקופה שיוורה ושלא תעלה על חמש שנים. הוראה זו תכליתה להטיל סנקציה על נושא המשרה וכן להגן על הציבור מפני נושא משרה שפעל במרמה.

באופן רחב ולכלול בו חבר בתאגיד, נושא משרה בתאגיד, נאמן ומי שפעל מטעמו וכן כונס נכסים.

סעיף זה מבוסס בעיקרו על סעיף 374 לפקודת החברות.

סעיף זה מבוסס בעיקרו על הוראת סעיף 373 לפקודת החברות.

סעיף 290 סעיף זה עוסק בניהול מרמה של נושאי המשרה של התאגיד. מוצע לעגן בסעיף זה את האפשרות להטיל אחריות על נושא משרה שהיה שותף לניהול מרמה של התאגיד בתקופה שקדמה למתן הצו לפתיחת הליכים.

סעיף 291 מוצע לקבוע כי אם מתעורר, במסגרת הליכי חדלות הפירעון, חשד לניהול מרמה של התאגיד בידי נושאי המשרה, לגבי התקופה שקדמה לצו לפתיחת הליכים, רשאי בית המשפט להורות לממונה או לנאמן לבצע בירור בנושא ולהגיש לבית המשפט את ממצאיו. יובהר כי סמכות זו היא סמכות רשות ואינה תנאי לפתיחה בהליכים לגבי נושאי משרה שניהלו במרמה את התאגיד.

הוראות הסעיף חלות על כל נושאי המשרה בתאגיד. זאת, בניגוד להוראות סעיף 288 להצעת החוק הקובעת הוראות לעניין דירקטורים בלבד. הטעם לכך הוא שסעיף זה עוסק במקרה של ניהול מרמה אשר כל נושא משרה בתאגיד יכול להיות שותף לו.

הוראה זו מבוססת בעיקרה על הוראת סעיפים 298 ו-299 לפקודת החברות.

אם מצא בית המשפט כי נושא משרה היה שותף לניהול מרמה של התאגיד, בתקופה שקדמה למתן צו לפתיחת הליכים לגבי התאגיד, רשאי הוא להטיל על נושא משרה אחריות לחובות התאגיד שנוצרו כתוצאה מניהול המרמה.

סעיף 292 מוצע לקבוע כי הוראות חלק זה יחולו גם על "דירקטור צללים", דהיינו על מי שממלא בפועל תפקיד של דירקטור.

חלק ט': הליכי חדלות פירעון בין-לאומיים

כללי ההסדר שמוצע לקבוע בחלק ט' לחוק המוצע נועד לאפשר התמודדות יעילה יותר עם הליכי חדלות פירעון שיש להם היבטים בין-לאומיים. החקיקה הישראלית כמעט שאינה מסדירה היבטים בין-לאומיים של דיני חדלות הפירעון, ובתי המשפט השלימו את החסר בפסיקה. הליכי חדלות פירעון בין-לאומיים הם הליכים שבהם לחייב חדל הפירעון יש נכסים בכמה מדינות, או שחלק מהנושים אינם אזרחי המדינה שבה מתנהל הליך החדלות הפירעון. חלק זה מבוסס על עבודה

יצוין כי לפי הדין הקיים ניתן להטיל אחריות על נושא המשרה לכל חביוותיו של התאגיד. אחריות זו התפרשה בפסיקה כאחריות בעלת אופי עונשי (ראו ע"א 125/89 חברת קופל טרס נ' עיזבון המנוחה רוזנברג פ"ד מו(4) 441 (1992)). החוק המוצע מבקש לבטל את ההיבט העונשי ולקבוע את האחריות המוטלת על נושא המשרה כאחריות אורחית בלבד. בהתאם, מוצע להגביל את היקף האחריות לנוקים שנוצרו כתוצאה מניהול המרמה.

סעד אחר שמוצע להסמיך את בית המשפט לתת בהקשר זה הוא להורות על פסילת נושא המשרה מלשמש

"בית המשפט" – כהגדרתו בסעיף 4, ואם לא מתקיימים התנאים הקבועים באותה הגדרה – בית המשפט המחוזי או בית משפט השלום, בירושלים, לפי העניין;
"בעל תפקיד זר" – מי שהוסמך במסגרת הליך זה לנהל את הליכי השיקום או הפירוק של החייב, לרבות מי שמונה כאמור באופן זמני, וכן מי שהוסמך במסגרת ההליך הזר להפעיל את הסמכויות הנתונות לבעל תפקיד זר לפי חלק זה;

ד ב ר י ה ס ב ר

חוק המודל אומץ במדינות רבות והוא מהווה היום סטנדרט בין-לאומי מוכר. לכן מוצע לקבוע הסדרים הצמודים ככל האפשר להסדרים שנקבעו באותו חוק. הסדרים אלה יוצרים ודאות בעבור גורמים בין-לאומיים בהליכי חדלות הפירעון.

פרק א': הגדרות ותחולה

סעיף 293 ותוספת שלישית

כללי מוצע להגדיר את המונחים הרלבנטיים להליכי חדלות פירעון בין לאומיים. ההגדרות המוצעות למונחים "הליך זר" ו"בעל תפקיד זר" קובעות את היקף התחולה של החלק. כדי שהליך זר יוכר בישראל, או כדי שיתאפשר שיתוף פעולה בין-לאומי בהתאם להוראות חלק זה, וכן כדי שלבעל תפקיד זר תוקנה גישה לרשות מוסמכת בישראל, נדרש כי ההליך הזר ובעל התפקיד הזר יקיימו את המאפיינים כמפורט בהגדרות.

ההגדרות המוצעות למונחים הנזכרים מנוסחות בצורה כללית וזאת במטרה להימנע משימוש בביטויים שעשויות להיות להם משמעויות טכניות שונות במדינות שונות. הדבר נועד למנוע צמצום בלתי מכוון של קשת ההליכים הזורים שעשויים ליכות להכרה בישראל, כמו גם סיבוכים מיותרים בהמרת המונחים המקצועיים המשמשים בחוקים של מדינות זרות למונחים בחוק זה. כך למשל, למונח "הליך" בהקשר של חדלות פירעון עשויות להיות משמעויות שונות בדינייהן של מדינות שונות, אך מוצע להגדירו בצורה רחבה כך שיכלול כל הליך שמעורב בו חייב במצוקה כלכלית חמורה.

ההגדרות המוצעות בסעיף זה מבוססות על ההגדרות שבסעיף 2 לחוק המודל.

להגדרה "בית משפט" – על פי המוצע, "בית משפט" לצורך חלק זה זהה לבית המשפט כהגדרתו בסעיף 4 להצעת החוק, ואולם מאחר שבהליכים לפי חלק זה ייתכנו מקרים שבהם הסמכות המקומית אינה ברורה, מוצע לקבוע סמכות שיווית. מוצע לקבוע כי לבית המשפט המחוזי בירושלים תהיה סמכות מקומית בהליכים לגבי תאגידים, ולבית משפט השלום בירושלים תהיה סמכות מקומית בהליכים לגבי יחידים.

להגדרה "בעל תפקיד זר" – מוצע לקבוע כי בעל תפקיד זר יהיה מי שהוסמך במסגרת הליך זה, לנהל את הליכי הפירוק או השיקום של החייב, גם אם מונה לכך באופן זמני. הכוונה היא לגורם הממלא תפקיד הדומה לתפקיד הנאמן לפי החוק המוצע, אף אם תפקידו או הסמכויות שניתנו לו לפי הדין הזר אינן זהות לאלה של הנאמן.

שנעשתה בוועדת ארגון האומות המאוחדות למושפט מסחרי בין-לאומי (UNCITRAL), אשר ישראל כברה בה ובמסגרתה פותח חוק לדוגמה להסדרת הליכי חדלות פירעון בין-לאומיים, UNCITRAL Model Law on Cross-Border Insolvency (<http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/insolven/1997-Model-Law-Insol-Guide-Enactment-e.pdf>) (2013 – חוק המודל).

הצורך בהסדרת הליכי חדלות פירעון בין-לאומיים בחוק הלך וגדל עם השנים, ככל שהכלכלה הישראלית הפכה לחלק מהכלכלה העולמית. העדר הסדרה של הליכי חדלות פירעון בעלי היבטים בין-לאומיים עלול להביא לקושי בשיקום עסקים בין-לאומיים אשר נקלעים לקשיים כלכליים. זאת בשל העדר כלים המאפשרים חלוקה יעילה והוגנת של נכסי החייב בין הנושים, וכן בשל פגיעה ביכולת להשיא את ערכם של אותם נכסים. בנוסף, אי-הוודאות לגבי תוצאות הליכי חדלות פירעון בין-לאומיים מהווה תמריץ שלילי להשקעות בין-לאומיות.

בעיה נוספת שהולכת ונעשית נפוצה בהקשר זה היא הסתרת נכסים בידי חייבים או העברתם למדינות זרות במטרה להונות נושים. העולם המודרני מקל על ביצוע פעולות כאלה, ומגדיל את הפיתוי לבצען. מנגנון שיתוף הפעולה הבין-לאומי שמוצע לקבוע בחלק זה, נועד להתמודד גם עם תופעה זו.

חלק זה מטרתו לקבוע מנגנון יעיל לטיפול בהליכי חדלות פירעון בין-לאומיים, וכן לקדם את המטרות האלה: שיתוף פעולה בין הרשויות המוסמכות במדינת ישראל לבין הרשויות המוסמכות במדינות זרות המנהלות הליכי חדלות פירעון בין-לאומיים; שיפור הוודאות המשפטית בנוגע לתחומי מסחר והשקעות; הגנה על האינטרסים של כלל הנושים ובעלי העניין בהליך ובכללם החייב; הגנה על נכסי החייב והשאת ערכם; וכן סיוע בשיקום עסקים השרויים במצוקה כלכלית, ובדרך זו – הגנה על השקעות ושימור תעסוקה.

חוק המודל מסדיר, בין השאר, סוגיות דיני ראיות, אשר עשויות להתעורר בממשק שבין בעל תפקיד זר או רשות מוסמכת וזה במדינה שבה נפתח הליך חדלות הפירעון לבין רשות מוסמכת במדינה אחרת שבה נדרש לבצע פעולות במסגרת ההליך. ככלל, סוגיות מסוג זה לא הוסדרו בחלק זה, מאחר שהן מוסדרות כיום בתקנות לביצוע אמנת האג (ביטול אימות מסמכי חוץ ציבוריים), התשל"ז-1977 (ק"ת התשל"ז, עמ' 1940) (להלן – תקנות לביצוע אמנת האג). תקנות אלה חלות גם על חלק זה, ובמקרים שבהם תתעורר שאלה משפטית בנוגע לדיני הראיות בהליכי חדלות פירעון בין-לאומיים, יחולו התקנות לביצוע אמנת האג.

”הכרה”, בהליך זר – הכרה בהליך הזר בידי בית המשפט לפי הוראות פרק ג’;

”הליך זר” – הליך שיפוטי או מינהלי המתנהל במדינה זרה, לפי דין שעניינו חדלות פירעון, ושבמסגרתו מוסדרים יחסיו של החייב עם נושיו, במיוחד, ונכסיו וענייניו של החייב נתונים לאחריותה או לפיקוחה של רשות מוסמכת זרה, למטרת שיקומו הכלכלי של החייב או פירוקו;

”הליך זר משני” – הליך זר שאינו הליך זר עיקרי, המתנהל במדינה זרה שבה מקיים החייב פעילות כלכלית שעניינה מסחר בטובין או מתן שירותים, הכרוכה בהעסקת כוח אדם ואינה ארעית;

”הליך זר עיקרי” – הליך זר המתנהל במדינה זרה שבה נמצא מרכז ענייניו של החייב; לעניין זה, יראו את מקום הרישום של חייב שהוא תאגיד, או את מקום מגוריו של חייב שהוא יחיד, כמקום שבו נמצא מרכז ענייניו, אלא אם כן הוכח אחרת;

”מדינה זרה” – לרבות שטח מחוץ לישראל שאינו מדינה, המנוי בתוספת השלישית;

”רשות מוסמכת בישראל” – בית המשפט או הממונה, ולעניין הליכי חדלות פירעון לגבי יחיד בעל חובות בהיקף נמוך – גם רשם ההוצאה לפועל;

”רשות מוסמכת זרה” – רשות שיפוטית או כל רשות אחרת המוסמכת לפקח על הליך זר או אחראית לניהולו.

תחולה

294. הוראות חלק זה יחולו בכל אחד מאלה:

(1) רשות מוסמכת זרה או בעל תפקיד זר מבקשים סיוע מהרשות המוסמכת בישראל או מנאמן, בקשר להליך זר;

ד ב ר י ה ס ב ר

תאגיד, או את מקום מגוריו של חייב שהוא יחיד, כמקום שבו נמצא מרכז ענייניו.

הליך זר משני הוא הליך זר שאינו הליך עיקרי, המתנהל במדינה זרה, שבה מקיים החייב פעילות כלכלית שעניינה מסחר בטובין או מתן שירותים, הכרוכה בהעסקת כוח אדם ואינה ארעית.

להגדרה ”מדינה זרה” – מוצע להגדיר מדינה זרה גם כשטח הנמצא מחוץ לישראל ואינו מדינה זרה, אם הוא מנוי בתוספת השלישית לחוק המוצע. בתוספת זו מוצע למנות את טיוואן והאזור המינהלי המיוחד הונג קונג (Hong Kong Special Administrative Region).

להגדרה ”רשות מוסמכת בישראל” – מוצע לקבוע שבית המשפט או הממונה הם הרשות המוסמכת בישראל. בנוסף, מוצע שבהליכי חדלות פירעון לגבי יחיד בעל היקף חובות נמוך – ייחשב גם רשם ההוצאה לפועל לרשות מוסמכת. יובהר כי הכללתו של רשם ההוצאה לפועל בהגדרה זו נוגעת להליכי חדלות פירעון המתנהלים לפניו בלבד ולא להליכי הוצאה לפועל.

סעיף 294 סעיף 294 המוצע מונה את סוגי המקרים שחלק זה חל בעניינם. השימוש במילה ”סיוע” בסעיף זה מתייחס למגוון רחב של מצבים, שבהם מגישה רשות מוסמכת זרה בקשה לרשות מוסמכת בישראל לביצוע פעולות לפי חלק זה. הסעיף מונה הן מקרים שבהם גורמים זרים מבקשים סיוע מגורמים בישראל בקשר

במטרה לאפשר גמישות, מוצע לקבוע שגם מי שהוסמך במסגרת ההליך הזר להפעיל את הסמכויות הנתונות לבעל תפקיד זר לפי חלק זה ייחשב לבעל תפקיד זר.

להגדרה ”הכרה” בהליך זר – מוצע לקבוע כי הכרה בהליך זר תיעשה בידי בית המשפט לפי הוראות פרק ג’.

להגדרה ”הליך זר” – מוצע לקבוע כי הליך זר הוא הליך שיפוטי או מינהלי המתנהל במדינה זרה. לפי דין שענייניו חדלות פירעון. במסגרת הליך זה מוסדרים יחסיו של החייב עם נושיו באופן קולקטיבי – במיוחד – ונכסיו וענייניו נתונים לאחריותה או לפיקוחה של רשות מוסמכת זרה. זאת, למטרת שיקומו הכלכלי של החייב או פירוקו. ההגדרה נועדה לכלול הליכים הדומים באופיים להליכי חדלות פירעון לפי החוק המוצע אף אם אינם זהים להם. הליך ייחשב ל”הליך זר” בין אם נפתח ונוהל בידי בית המשפט ובין אם בידי גוף מינהלי. זאת משום שההגדרה ל”רשות מוסמכת זרה” מתייחסת הן לרשות שיפוטית והן לרשות מינהלית.

להגדרות ”הליך זר משני” ו”הליך זר עיקרי” – הגדרות אלה עניינן סמכות בין-לאומית. מטרתן לקבוע מהן הזיקות בין חייב למדינה, המצדיקות הכרה בהליך המתקיים במדינה זו כהליך עיקרי או כהליך משני. מוצע לקבוע כי הליך זר עיקרי הוא הליך זר המתנהל במדינה זרה שבה נמצא מרכז ענייניו של החייב. לעניין זה מוצע לקבוע חוקה הניתנת לסתירה שלפיה רואים את מקום הרישום של חייב שהוא

- (2) הרשות המוסמכת בישראל או נאמן מבקשים סיוע מרשות מוסמכת זרה או מבעל תפקיד זה, בקשר להליכי חדלות פירעון;
- (3) הליכים זרים והליכי חדלות פירעון מתנהלים במקביל לגבי אותו חייב או שמתנהלים לגביו במקביל כמה הליכים זרים;
- (4) לנושים או לבעלי עניין אחרים במדינה זרה או לבעל תפקיד זה יש עניין לפתוח בהליכי חדלות פירעון או להשתתף בהליכים כאמור.

פרק ב': גישה של בעל תפקיד זה ושל נושים זרים לרשות המוסמכת בישראל

295. בעל תפקיד זה רשאי לפנות לרשות המוסמכת בישראל. פניית בעל תפקיד זה לרשות המוסמכת בישראל
296. פנייה של בעל תפקיד זה לפי חלק זה לבית המשפט אין בה כשלעצמה כדי להקנות לבית המשפט סמכות שיפוט לגבי בעל התפקיד הזר או לגבי נכסיו או עסקיו של החייב, אלא למטרה שלשמה נעשתה הפנייה. סמכות שיפוט מוגבלת
297. (א) בעל תפקיד זה רשאי להגיש לבית המשפט בקשה לצו לפתיחת הליכים לגבי החייב שמתנהל לגביו ההליך הזה, אם מתקיימים התנאים לפי חוק זה להגשת בקשה לצו לפתיחת הליכים בידי נושה. פתיחה בהליכי חדלות פירעון בידי בעל תפקיד זה והשתתפותו בהליכים

ד ב ר י ה ס ב ר

עם זאת, ההגבלה שמטיל סעיף זה על סמכות השיפוט בנוגע לבעל התפקיד הזר אינה מוחלטת. הגבלה זו נועדה להגן על בעל התפקיד הזר רק במידה הנדרשת כדי לאפשר לו גישה לבית המשפט בישראל. לשם כך, היא מבטיחה כי הופעה לפני בית המשפט בישראל למטרת בקשה להכרה בהליך זה, לא תחשוף את כלל הנכסים שמצויים בשליטתו של בעל התפקיד הזר לסמכות השיפוט של בית המשפט בישראל.

ההוראה המוצעת אינה פוגעת באפשרות שלבית המשפט תוקנה סמכות שיפוט בעניינו של בעל התפקיד הזר או בעניין נכסים המצויים בשליטתו לפי עילות אחרות הקיימות בדין הישראלי. מעבר לכך, בעל תפקיד זה שיקבש סעד מרשות מוסמכת בישראל יהיה כפוף לתנאים שתקבע הרשות המוסמכת לגבי הסעד שיינתן (ראו דברי ההסבר לסעיף 305(ב) להצעת החוק).

ההוראה המוצעת לעניין זה מבוססת על סעיף 10 לחוק המודל.

סעיף 297 לסעיף קטן (א)

מוצע לאפשר לבעל תפקיד זה להגיש לבית המשפט בקשה לצו לפתיחת הליכים לגבי החייב שמתנהל לגביו ההליך הזר (שבמסגרתו מונה בעל התפקיד). עם זאת, מוצע להבהיר כי עצם מתן האפשרות להגיש בקשה כאמור אינו משפיע על התנאים המהותיים הנדרשים לפתיחת הליך חדלות פירעון, אלא רק נועד להסיר מדרכו של בעל התפקיד הזר מכשול פרוצדורלי בלבד.

הזכות להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים עומדת לבעל התפקיד הזר ואינה מותנית בהכרה קודמת בהליך זה. הסיבה לכך היא שלפתיחה בהליך חדלות פירעון

להליך זה, והן מקרים שבהם גורמים בישראל מבקשים סיוע מגורמים זרים בקשר להליך חדלות פירעון המתנהל בישראל. כמו כן, יחול חלק זה גם במקרה שמתנהלים לגבי אותו חייב, במקביל להליכי חדלות פירעון בישראל, גם הליכים זרים, או במקרה שמתנהלים בעניינו כמה הליכים זרים. הסעיף מתייחס גם למקרה שגורמים זרים מעוניינים לפתוח בהליכי חדלות פירעון בישראל או להשתתף בהליכים אלה.

ההוראה המוצעת לעניין זה מבוססת על סעיף 1 לחוק המודל.

פרק ב': גישה של בעל תפקיד זה ושל נושים זרים לרשות המוסמכת בישראל

סעיף 295. סעיף מוצע זה, המבוסס על סעיף 9 לחוק, המודל מבטא את עיקרון "הגישה הישירה" של בעל תפקיד זה לרשות מוסמכת בישראל. הוראה זו נועדה לשחרר את בעל התפקיד הזר מן הצורך לעמוד בדרישות פורמליות כגון קבלת רישיון או היעזרות בנציגים קונסולריים כדי לפנות לרשות המוסמכת בישראל.

סעיף 296. סעיף זה נועד להבטיח כי בית המשפט בישראל לא ייטול סמכות שיפוט על כלל נכסי החייב או עסקיו, אך ורק על סמך העובדה שבעל התפקיד הזר הגיש בקשה להכרה בהליך זה. הסעיף מבהיר כי הגשת בקשה להכרה בהליך זה כשלעצמה אינה מספיקה כדי להקנות לבית המשפט בישראל סמכות שיפוט לגבי בעל התפקיד הזר בעניינים שאינם קשורים לבקשה. ההוראה נועדה לתת מענה לחשש אפשרי מצד בעלי תפקידים זרים ונושים זרים, שאינם בקיאים בדין הישראלי, בנוגע לאפשרות שייחשפו, כתוצאה מהגשת בקשה לפי חלק זה, להפעלת סמכות שיפוט "חובת כל" מצד בית המשפט בישראל.

(ב) בעל תפקיד זר רשאי להשתתף בהליכי חדלות פירעון המתנהלים לגבי החייב שלגביו מתנהל ההליך הזר, אם בית המשפט הכיר בהליך הזר.

298. (א) מעמדם של נושים ממדינה זרה (בחלק זה – נושים זרים) וזכויותיהם לעניין פתיחה בהליכי חדלות פירעון והשתתפות בהם, זהים למעמדם ולזכויותיהם של נושים מישראל.

מעמדם של נושים זרים בהליכי חדלות פירעון

(ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי להשפיע על דירוג הנושה הזר בסדר הפירעון, ובלבד שחוב של נושה זר לא ידורג בדירוג נמוך מדירוג של חובות כלליים, אלא אם כן היה מדורג בדירוג זה אילו היה נושה מישראל.

299. (א) נקבעה לפי חוק זה חובה ליידע את הנושים על החלטה שקיבלה הרשות המוסמכת בישראל במסגרת הליכי חדלות פירעון, לרבות בדרך של פרסום ההחלטה לציבור, תימסר לכל נושה זר הודעה פרטנית על ההחלטה, אלא אם כן הורתה הרשות המוסמכת בישראל על דרך אחרת ליידוע הנושים הזרים, המתאימה בנסיבות העניין.

יידוע נושים זרים על החלטה של רשות מוסמכת בישראל

(ב) הודעה על מתן צו לפתיחת הליכים שיש לשלוח לנושים לפי סעיפים 26, 106 או 117 תכלול לעניין נושה זר גם את אלה:

(1) המועד להגשת תביעת חוב והמען שאליו יש להגישה;

(2) הדרישה מנושה מובטח, לפי חוק זה, להגיש תביעת חוב לגבי חובו המובטח.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 299 מוצע לקבוע חובה ליידע נושים זרים על החלטות שהתקבלו בידי הרשות המוסמכת בישראל, בהודעה פרטנית. בהתאם לעיקרון הקבוע בסעיף 298 שלפיו יש לתת לנושים זרים יחס שווה לזה הניתן לנושים מקומיים, מחייב סעיף 299 המוצע ליידע נושים זרים מקום שבו נדרש יידוע כזה לגבי נושים ישראלים.

עשויה להיות השפעה מכרעת במקרים שבהם קיים צורך דחוף בשימור נכסי החייב.

הוראות סעיף קטן זה מבוססות על הוראות סעיף 11 לחוק המודל.

לסעיף קטן (ב)

מוצע לקבוע כי אם מתקיים בישראל הליך חדלות פירעון לגבי חייב שמתנהל לגביו הליך זר, רשאי בעל התפקיד הזר להשתתף בהליך. הוא אף רשאי להגיש במסגרתו בקשות בנוגע לסוגיות כגון הגנה על נכסי החייב, מימושם או חלוקתם, או בנוגע לתיאום עם ההליך זר.

הוראות סעיף קטן זה מבוססות על הוראות סעיף 12 לחוק המודל.

סעיף 298 סעיף קטן (א) המוצע מגלם את העיקרון שלפיו נושים ממדינה זרה (להלן – נושים זרים) לא יופלו לרעה לעומת נושים מישראל בהליכי חדלות פירעון.

סעיף קטן (ב) המוצע מבהיר כי עקרון אי-ההפליה שבסעיף קטן (א) אינו מחייב שוויון מלא בדירוג הנושה הזר בסדר הפירעון. כך, אין מניעה כי יהיה לחוב לרשות מס ישראלית דין קדימה ולחוב לרשות מס זרה לא יהיה דין קדימה.

עם זאת עקרון השוויון מחייב כי חוב לנושה זר לא ידורג בדירוג נמוך מדירוג של חובות כלליים רק משום שזהו חוב לנושה זר. על כן לחובות לנושים זרים יש לתת מעמד כשל חוב כללי אלא אם כן מדובר בחוב שמעמדו היה נמוך יותר לו היה חוב לנושה ישראל. כך לדוגמה דירוגה של ריבית שנצברה בהליכי חדלות פירעון נמוך משל חובות כלליים (סעיף 231 להצעת החוק) ועל כן גם כאשר מדובר בחוב ריבית לנושה זר דירוגה יהיה נמוך משל החובות הכלליים.

הוראה זו מבוססת על הוראות סעיף 13 לחוק המודל.

סעיף קטן (ב) קובע כי בהודעה על מתן הצו לפתיחת הליכים שיש לשלוח לנושים לפי סעיפים 26, 106 או 117 לחוק המוצע, ייכללו, נוסף על הפרטים שיש לכלול בהודעה המפורסמת לציבור בישראל, גם הפרטים האלה: המועד להגשת תביעות חוב והמען שאליו יש להגישן וכן העובדה שעל פי החוק המוצע גם נושה מובטח חייב בהגשת תביעת חוב לגבי חובו המובטח. זאת, משום שבחלק מהמדינות נושה מובטח אינו נדרש להגיש תביעת חוב, ונושים זרים אינם מודעים בהכרח להוראה זו בדיון הישראלי.

הוראות סעיף זה מבוססות על הוראות סעיף 14 לחוק המודל.

פרק ג': הכרה בהליך זר

300. (א) בעל תפקיד זר רשאי להגיש לבית המשפט בקשה להכרה בהליך הזר (בחלק זה להכרה בהליך זר – בקשת הכרה).
- (ב) לבקשת הכרה יצרף בעל התפקיד הזר מסמכים אלה:
- (1) תצהיר שלו שבו מפורטים כל ההליכים הזרים הידועים לו, המתנהלים לגבי החייב;
- (2) אחד מאלה:
- (א) עותק של החלטת הרשות המוסמכת הזרה לפתוח בהליך הזר ולמנות את המבקש לבעל תפקיד זר;
- (ב) מסמך מטעם הרשות המוסמכת הזרה המאשר את ניהולו של ההליך הזר ואת מינויו של המבקש לבעל תפקיד זר.
301. (א) הוגשה לבית המשפט בקשת הכרה בהליך זר, יכיר בית המשפט בהליך זר כהליך זר עיקרי או כהליך זר משני, אם שוכנע כי מתקיימים כל אלה:
- (1) ההליך הוא הליך זר עיקרי או הליך זר משני;
- (2) מגיש בקשת ההכרה הוא בעל תפקיד זר.
- (ב) בית המשפט ייתן את החלטתו בבקשת ההכרה בהקדם.
302. (א) (1) הכיר בית המשפט בהליך זר עיקרי יורה על סעדים אלה:
- (א) השהיית פירעון חובות העבר של החייב והקפאת ההליכים נגדו;
- (ב) השהיית כל העברה של זכות בנכס של החייב או שעבודו.
- תוצאות ההכרה בהליך זר עיקרי

ד ב ר י ה ס ב ר

פרק ג': הכרה בהליך זר

- לבקשת ההכרה עותק של החלטת הרשות המוסמכת לפתוח בהליך הזר ולמנותו לבעל תפקיד זר, או לצרף מסמך מטעם הרשות המוסמכת המאשר את ניהולו של ההליך הזר ואת מינויו של המבקש לבעל תפקיד זר.
- הוראות סעיף זה מבוססות על הוראות סעיף 15 לחוק המודל.
- סעיף 301 מוצע כי אם הוגשה לבית המשפט בקשת הכרה בהליך זר, יכיר בית המשפט בהליך הזר כהליך זר עיקרי או כהליך זר משני. זאת אם שוכנע שההליך הזר הוא הליך זר עיקרי או הליך זר משני, ואם שוכנע כי מגיש בקשת ההכרה הוא בעל תפקיד זר. החלטת בית המשפט תינתן על פי המוצע בהקדם.
- סעיף 302 לסעיף קטן (א)
- מוצע כי עם ההכרה בהליך כהליך זר עיקרי, יורה בית המשפט על השהיית פירעון חובות החייב והקפאת ההליכים נגדו. כמו כן יורה בית המשפט על השהיית כל העברת זכות של החייב בנכס, או שעבוד הזכות. על פי המוצע יינתנו הסעדים בהיקף ולתקופה שהיו ניתנים לו ניתן בעניינו של החייב צו לפתיחת הליכים.
- סעדים אלה מתחייבים באופן אוטומטי מההכרה בהליך זר עיקרי. זאת בניגוד לסעדים לפי סעיפים 302(ב)

סעיף 300 מוצע לאפשר לבעל תפקיד זר להגיש לבית המשפט בקשה להכרה בהליך זר. ההליך המוצע בפרק זה יוצר הסדר ספציפי ומתאים יותר להיבטים הייחודיים של הכרה בהליכי חדלות פירעון זרים. ההסדר המוצע שואף לתת מענה לקשיים שעלו בפסיקה בישראל בעניין קליטתן של החלטות זרות הניתנות בהליכי חדלות פירעון, תוך התייחסות לסוגיות שונות שנדונו בפסיקה בהקשר זה (ראו למשל: ע"א 8946/04 Warner Bros נ' תבל (פורסם בנבו, 1.8.2010) וע"א 1297/11 לזין נ' זוהר (פורסם בנבו, 29.12.13)). סעיף זה אינו גורע מהאפשרות לעשות שימוש בחוק אכיפת פסקי חוץ, התשי"ח-1958 במקרים המתאימים.

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע את דרישות הליבה הפרוצדורליות להגשת בקשה להכרה בהליך זר. הוראה זו נועדה ליצור בהירות וודאות בנוגע למסמכים הנדרשים לשם הגשת בקשה זו. כאמור בחלק הכללי של דברי הסבר לחלק זה, ככל שיתעוררו שאלות משפטיות הקשורות לדיני הראיות, יש לפנות לתקנות לביצוע אמנת האג.

על פי המוצע, על בעל התפקיד הזר לצרף לבקשת ההכרה תצהיר שבו יפרט את כל ההליכים הזרים המתנהלים לגבי החייב, הידועים לו. כמו כן עליו לצרף

(2) השחיית הפעולות והקפאת ההליכים לפי פסקה (1) יהיו בהיקף ולתקופה שהיו חלים אילו ניתן לגבי החייב צו לפתיחת הליכים.

(3) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהזכות לפתוח בהליכי חדלות פירעון לגבי החייב.

(ב) נוסף על הוראות סעיף קטן (א), רשאי בית המשפט, לאחר שהכיר בהליך זר עיקרי, לבקשת בעל התפקיד הזר, לתת כל סעד הנדרש לשם הגנה על הנושים או שמירה על ערכם של נכסי החייב, ובכלל זה –

(1) להפעיל כל סמכות הנתונה לבית המשפט לפי חוק זה בהליכי חדלות פירעון;

(2) למנות נאמן לניהול נכסי החייב בישראל, ורשאי בית המשפט למנות את בעל התפקיד הזר לנאמן;

(3) להורות על מסירת מידע בעניין נכסי החייב, התנהלותו, עסקיו, התחייבויותיו וחובותיו, בכפוף להגבלות הקבועות בחוק זה;

(4) לתת כל סעד אחר שניתן לתת לפי חוק זה בהליכי חדלות פירעון.

(ג) הכיר בית המשפט בהליך זר עיקרי, רשאי הוא, לבקשת בעל התפקיד הזר, להסמיך את בעל התפקיד או אדם אחר לממש את נכסי החייב הנמצאים בישראל ולפעול לחלוקתם, ובכלל ששוכנע כי אין בכך כדי לפגוע בנושים בישראל.

תוצאות ההכרה
בהליך זר משני

303. הכיר בית המשפט בהליך זר משני, רשאי הוא, לבקשת בעל התפקיד הזר, לתת כל סעד כאמור בסעיף 302(א) עד (ג), אם שוכנע כי הסעד נדרש לגבי נכס שראוי לנהלו במסגרת ההליך הזר המשני או לגבי מידע הדרוש לאותו הליך, וכי הסעד נדרש לשם הגנה על הנושים או שמירה על ערכם של נכסי החייב.

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן, רשאי בית המשפט להורות, לבקשת בעל התפקיד הזר, על מימוש נכסי החייב וחלוקתם בידי בעל התפקיד הזר או בידי אדם אחר. זאת אם שוכנע כי אין בכך כדי לפגוע בנושים בישראל. להשלמת התמונה יצוין כי בסעיף 305 להצעת החוק מוצעות כמה הוראות שנועדו להבטיח את ההגנה על בעלי עניין ישראלים לפני העברת הנכסים לידי בעל התפקיד הזר.

הוראות סעיף זה מבוססות על הוראות סעיפים 20 ו-21 לחוק המודל.

סעיף 303 מוצע כי לאחר שהכיר בית המשפט בהליך זר כהליך זר משני, הוא יהיה רשאי לתת כל אחד מהסעדים האוטומטיים שהיה עליו להורות עליהם (לפי סעיף 302(א) להצעת החוק) לו הכיר בהליך כהליך זר עיקרי. זאת, אם שוכנע כי הסעד נדרש לגבי נכס שראוי לנהלו במסגרת ההליך הזר המשני או לגבי מידע הדרוש לאותו הליך, וכי הסעד נדרש לשם הגנה על הנושים או שמירה על ערכם של נכסי החייב.

תוצאות ההכרה בהליך זר עיקרי שונות מתוצאות ההכרה בהליך זר משני, משום שבמסגרת הליך זר עיקרי אמור בעל התפקיד הזר לנהל את כלל נכסי החייב. לעומת זאת במסגרת הליך זר משני האינטרסים של בעל התפקיד מצומצמים יותר. לכן, רצוי שהסעדים הניתנים בהליך זר

303 לחוק המוצע שהם סעדי רשות, כלומר, סעדים שבית המשפט רשאי, אך אינו חייב, להורות עליהם. מתן סעדים אלה באופן אוטומטי נועד לאפשר לגורמים הרלוונטיים לנקוט את הצעדים הדרושים לניהול יעיל של הליך חדלות פירעון בין-לאומי.

פסקה (3) של סעיף קטן (א) המוצע נועדה להבהיר כי אין בפסקאות (1) ו-(2) של אותו סעיף קטן כדי למנוע פתיחת הליכי חדלות פירעון נגד החייב לפי הדין הישראלי. אם אכן ייפתחו לגבי החייב הליכים כאלה, יחולו הוראות סעיף 313 לחוק המוצע שעניינו בתיאום בין ההליך הזר להליך חדלות הפירעון.

לסעיפים קטנים (ב) ו-(ג)

בסעיף קטן (ב) מוצע לאפשר לבית המשפט להפעיל שיקול דעת כדי לתת סעדים נוספים על אלה המנויים בסעיף קטן (א), וכן להפעיל סמכויות נוספות הנתונות לו מכוח החוק המוצע. זאת אם מצא כי הדבר נדרש לשם הגנה על הנושים או שמירת ערכם של נכסי החייב.

במסגרת זאת, רשאי בית המשפט להפעיל כל סמכות הנתונה לו בהליכי חדלות פירעון לפי החוק, למנות נאמן לניהול נכסי החייב בישראל, להורות על מסירת מידע לגבי החייב בכפוף למגבלות החוק המוצע וכן לתת כל סעד אחר שניתן לתת לפי חוק זה בהליכי חדלות פירעון.

- סעדים ומניים 304. (א) הוגשה לבית המשפט בקשת הכרה, רשאי בית המשפט, לבקשת בעל התפקיד הזו, לפני החלטתו בבקשה, לתת צו זמני המורה על סעד מהסעדים המנויים בסעיף 302(א) עד (ג) או על סעד זמני אחר שניתן לתתו לפי סעיפים 20 או 119, לפי העניין (בחלק זה – סעד זמני).
- (ב) על מתן סעד זמני לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 20(ב) ו-21(ד) ו-21.
- (ג) בית המשפט רשאי לדחות בקשה למתן סעד זמני לפי סעיף זה, אם יש במתן הסעד כדי לפגוע בניהולו של הליך זר עיקרי.
305. (א) בית המשפט לא יקבל החלטה לעניין מתן סעד זמני, לעניין מתן סעד לפי סעיפים 302(ב) או 303 (בחלק זה – סעד שבשיקול דעת) או לעניין שינוי של סעד כאמור, אלא לאחר ששוכנע כי החלטתו מספקת הגנה ראויה לעניינם של כלל הנושים, החייב ובעלי עניין אחרים בהליך.
- (ב) בית המשפט רשאי להתנות בתנאים מתן סעד זמני או סעד שבשיקול דעת אם מצא כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין.
- (ג) בעל תפקיד זר וכל מי שרואה את עצמו נפגע ממתן סעד זמני או סעד שבשיקול דעת רשאים לפנות לבית המשפט בבקשה לשנותו או לבטלו.
306. הכיר בית המשפט בהליך זר לפי פרק זה, רשאי בעל התפקיד הזר להיות צד לכל הליך שהחייב צד לו ושיש בו כדי להשפיע על ההליך הזר, למעט הליך שהקפאת הליכים לא חלה עליו לפי חוק זה.
- השתתפות בעל תפקיד זר בהליך שהחייב צד לו

ד ב ר י ה ס ב ר

- משני לא יפריעו לניהול ההליכים האחרים בעניינו של החייב.
- הוראות סעיף זה מבוססות גם הן על הוראות סעיף 21 לחוק המודל. עם זאת מוצע לקבוע בסעיף נפרד את תוצאות ההכרה בהליך זר משני. זאת בניגוד לחוק המודל הקובע באותו סעיף את תוצאות ההכרה בכל הליך זר. הפרדה זו נועדה ליצור אכסניה ייחודית לתוצאות ההכרה בהליך זר משני, מתוך רצון להגביר את בהירותו של ההסדר המוצע בחלק זה ולהקל על השימוש בו.
- סעיף 304 בסעיף קטן (א) מוצע להסמיך את בית המשפט, שהוגשה לו בקשה להכרה בהליך זר, לתת את הסעדים שהוא מוסמך לתת לפי סעיף 302(א) עד (ג) להצעת החוק, גם באופן זמני. כמו כן, מוצע להסמיך את בית המשפט לתת סעדים זמניים המנויים בסעיף 20 לחוק המוצע, וכן סעדים זמניים במסגרת בקשת נושה לפי סעיף 119 לחוק.
- בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע כי בית המשפט רשאי לדחות בקשה למתן סעד זמני אם יש במתן הסעד כדי לפגוע בהליך זר עיקרי. הוראה דומה מוצע לקבוע בסעיף 131(1) להצעת החוק. הטעם לכך הוא שאם יש הליך זר עיקרי תלוי ועומד, כל סעד שניתן לטובת הליך זר משני חייב לעלות בקנה אחד עם ההליך הזר העיקרי, ולכל הפחות לא לפגוע בניהולו. יצוין כי לטובת התיאום עם הליך עיקרי זר במתן סעד זמני, טרם ההכרה בהליך הזר, נדרש בעל התפקיד הזר (לפי סעיף 300(ב)(1) לחוק המוצע)
- לצורך תצהיר שבו מפורטים כל ההליכים הזרים הידועים לו, אשר המתנהלים לגבי החייב.
- הוראות סעיף זה מבוססות על הוראות סעיף 19 לחוק המודל.
- סעיף 305 ההוראה המוצעת בסעיף זה נועדה להתוות את האיזון שנדרש בית המשפט לערוך בין השיקולים למתן סעד שבשיקול דעת, לבקשת בעל התפקיד זר, לבין האינטרסים של בעלי העניין שהסעד עשוי להשפיע עליהם. מוצע כי בית המשפט לא ייתן סעד לפי סעיפים 302(ב), 303 או 304 לחוק המוצע, שהם סעדים שבשיקול דעת, אלא לאחר ששוכנע כי ניתנת הגנה ראויה לעניינם של כלל הנושים, החייב ובעלי העניין האחרים בהליך. סעיף קטן (ב) המוצע מאפשר לבית המשפט להתנות מתן סעדים אלה בתנאים וזאת כדי לאפשר לו להתאים את הסעדים לנסיבות פרטניות שעשויות לחול.
- עוד מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ג), כי מי שרואה את עצמו נפגע מסעד שבשיקול דעת, ובכלל זה בעל התפקיד הזר, רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה לשנותו או לבטלו.
- הוראות סעיף זה מבוססות על הוראות סעיף 22 לחוק המודל.
- סעיף 306 הוראה זו נועדה לאפשר לבעל התפקיד הזר בהליך זר שקיבל הכרה לפי הוראות חלק זה להיות צד להליכים שהחייב צד להם ושיש בהם כדי להשפיע על ההליך הזר. היא חלה על בעל תפקיד זר של הליך זר עיקרי והליך זר משני כאחד.

307. בעל תפקיד זר יודיע לבית המשפט, בהקדם האפשרי, על כל שינוי מהותי שחל בהליך הזור ממועד הגשת בקשת ההכרה, לרבות שינוי הנוגע למינויו, וכן על ניהולו של הליך זר נוסף הנוגע לחייב, שנודע לו עליו.

פרק ד': שיתוף פעולה עם רשות מוסמכת זרה ובעל תפקיד זר

308. (א) הרשות המוסמכת בישראל תפעל בשיתוף פעולה מרבי עם רשות מוסמכת זרה ועם בעל תפקיד זר, ישירות או באמצעות הנאמן, בכל עניין מהעניינים המפורטים בסעיף 294.

שיתוף פעולה בין הרשות המוסמכת בישראל והנאמן לבין רשות מוסמכת זרה ובעל תפקיד זר

(ב) הנאמן יפעל בשיתוף פעולה מרבי עם רשות מוסמכת זרה ועם בעל תפקיד זר בכל עניין מהעניינים המפורטים בסעיף 294, במסגרת סמכויותיו לפי חוק זה ובכפוף להוראות הרשות המוסמכת בישראל.

309. (א) הרשות המוסמכת בישראל רשאית לפנות ישירות לרשות מוסמכת זרה ולבעל תפקיד זר ובכלל זה לבקש מהם ישירות מידע או סיוע בקשר להליכי חדלות פירעון.

(ב) הנאמן רשאי, במסגרת סמכויותיו ובכפוף להוראות הרשות המוסמכת בישראל, לפנות ישירות לרשות מוסמכת זרה ולבעל תפקיד זר ובכלל זה לבקש מהם ישירות מידע או סיוע בקשר להליכי חדלות פירעון.

310. לשם קידום שיתוף הפעולה כאמור בסעיפים 308 ו-309, רשאית הרשות המוסמכת בישראל, בין השאר –

דרכים לשיתוף פעולה

(1) למנות אדם או גוף שיפעל לקידום שיתוף הפעולה בהתאם להוראותיה;

ד ב ר י ה ס ב ר

כדי לתאם בין הליך זר שכבר הוכר על ידי בית המשפט, לבין הליך זר שהוגשה בשלו בקשה להכרה.

הוראות סעיף זה מבוססות על הוראות סעיף 18 לחוק המודל.

פרק ד': שיתוף פעולה עם רשות מוסמכת זרה ובעל תפקיד זר

סעיפים מוצע לאפשר לרשות המוסמכת בישראל (בית 308 ו-309 המשפט, הממונה או רשם ההוצאה לפועל, לפי העניין) לפנות באופן ישיר, ולבקש מידע וסיוע באופן ישיר, מרשות מוסמכת זרה או מבעל תפקיד זר. הסמכה זו נועדה לייתר שימוש בפרוצדורות שגוזלות זמן רב. הרשות המוסמכת יכולה על פי המוצע לפעול גם באמצעות הנאמן. אפשרות זו נדרשת במקרים שבהם על הרשות המוסמכת בישראל לפעול בדחיפות. כמו כן מוצע לאפשר, מסיבות דומות, גם שיתוף פעולה בין נאמנים ובעלי תפקידים זרים.

בנוסף, בסעיף 308 מוצע לקבוע כי על הרשויות המוסמכות בישראל ועל הנאמן לפעול בשיתוף פעולה מרבי בנוגע להליכים המתנהלים לפי פרק זה.

הוראות סעיפים אלה מבוססות על הוראות סעיפים 25 ו-26 לחוק המודל.

סעיף 310 מוצע לקבוע כמה דרכים אפשריות לקידום שיתוף הפעולה הנוכח בסעיפים 308 ו-309 לחוק המוצע. התיבה "בין השאר" נועדה להבהיר כי מדובר ברשימה פתוחה, שלא נועדה להגביל דרכים אפשריות נוספות לשיתוף פעולה.

חריג לעיקרון זה הוא כאשר מדובר בהליכים שהקפאת הליכים לא חלה עליו, דוגמת הליכים מינהליים או פליליים. הליכים אלה אינם קשורים להליכי חדלות הפירעון של החייב ועל כן אין מקום לתת לבעל התפקיד הזר להיות צד להם.

הוראות סעיף זה מבוססות על הוראות סעיף 24 לחוק המודל.

סעיף 307 לעתים, לאחר הגשת הבקשה להכרה בהליך זר או לאחר מתן ההכרה בהליך כאמור, יכולים להתרחש שינויים בהליך הזר אשר ישפיעו על ההחלטה להכיר באותו הליך או על סעדים שניתנו על בסיס ההכרה בו. כך לדוגמה, אם ההליך הזר התבטל, או הפך מהליך פירוק להליך שיקום. ייתכן גם שזהות בעל התפקיד הזר תשתנה. לאור זאת, מוצע לחייב את בעל התפקיד הזר להודיע לבית משפט על שינויים שחלו בהליך הזה. עם זאת, ההסדר המוצע מביא בחשבון את העובדה ששינויים טכניים בסטטוס של ההליך הזר או בתנאי המינוי של בעל התפקיד הם דבר שכיח, ושרק חלק מן השינויים האלה הוא כזה שעשוי להשפיע על ההחלטה להעניק סעד או להכיר בהליך. לכן, מוצע לדרוש מבעל התפקיד הזר ליידע את בית המשפט רק על שינויים מהותיים או על הליכים זרים נוספים המתנהלים לגבי החייב, שנודע לבעל התפקיד הזר עליהם.

מוצע להרחיב את חובה זו גם לפרק הזמן שלאחר הגשת הבקשה להכרה בהליך הזר. המידע נועד לסייע לבית המשפט לשקול אם יש צורך לשנות סעד שכבר ניתן

- (2) לקבוע דרכי התקשרות מתאימות עם רשות מוסמכת זרה או בעל תפקיד זר;
 (3) לפעול לתיאום הניהול של נכסי החייב ועסקיו והפיקוח עליהם;
 (4) לפעול לתיאום בין הליכי חדלות הפירעון והליכים זרים המתנהלים במקביל לגבי אותו חייב, או בין כמה הליכים זרים המתנהלים לגביו במקביל.

פרק ה': הליכים מקבילים

311. הכיר בית המשפט בהליך זר עיקרי, יחולו הגבלות אלה לעניין הליכי חדלות פירעון לגבי החייב שלגביו מתנהל ההליך הזר העיקרי:
 (1) לא יפתחו הליכי חדלות פירעון לגבי החייב אלא אם כן יש לו נכסים בישראל;
 (2) הליכי חדלות הפירעון יוגבלו לנכסי החייב הנמצאים בישראל או לנכסים אחרים של החייב כפי שיורה בית המשפט, ככל שהדבר דרוש לצורך שיתוף פעולה ותיאום כאמור בפרק ד'.
 312. הכיר בית המשפט בהליך זר עיקרי, חוקה היא כי החייב נמצא בחדלות פירעון לעניין התנאים להגשת בקשה לצו לפתיחת הליכים לפי סעיפים 9 או 109; חוקת חדלות הפירעון כאמור ניתנת לסתירה.
 313. (א) הוגשה בקשת הכרה בהליך זר לאחר שנפתחו הליכי חדלות פירעון, לא יורה בית המשפט על מתן סעד לפי סעיפים 302 עד 304 אם יש בכך כדי לפגוע בניהול הליכי חדלות הפירעון.
 הגבלת הליכי חדלות פירעון עם הכרה בהליך זר עיקרי – חוקת חדלות פירעון בהליכי חדלות פירעון
 סעדים בהליכי חדלות פירעון ובהליך זר המתנהלים במקביל

ד ב ר י ה ס ב ר

הוראות סעיף זה מבוססות על הוראות על סעיף 28 לחוק המודל.

סעיף 312 כדי לפתוח בהליכי חדלות פירעון לגבי חייב, יש להוכיח שהוא נמצא בחדלות פירעון. מוצע לקבוע חוקה, הניתנת לסתירה, כי חייב נמצא בחדלות פירעון, מרגע שניתנה הכרה בהליך זר עיקרי שמתנהל לגביו. על בסיס חוקה זו ניתן לפתוח בהליכי חדלות פירעון לגבי החייב בישראל. יודגש כי חוקה זו לא תקום אם ההכרה ניתנה להליך זר משני. הסיבה לכך היא שפתיחת הליכי חדלות פירעון במדינה שאינה המדינה שבה מצוי מרכז ענייניו של החייב, אינה מעידה בהכרח על כך שראוי שהחייב יהיה כפוף לדיני חדלות פירעון במדינת אחרות.

הוראה זו נועדה לחסוך זמן ולהוכיח חדלות הפירעון של החייב במצבים שבהם כבר מתנהלים לגבי הליכי חדלות פירעון במדינה שבה מצוי ענייניו. עם זאת, בית המשפט אינו כבול להחלטה של הרשות המוסמכת הזרה והוא רשאי לדחות את הבקשה לצו לפתיחת הליכים אם נסתרה החוקה.

הוראות סעיף זה מבוססות על הוראות סעיף 31 לחוק המודל.

סעיף 313 סעיף זה מנחה את בית המשפט כיצד עליו לטפל במקרים שבהם מתנהלים לגבי החייב גם הליכים זרים וגם הליכי חדלות פירעון, בעת ובעונה אחת. העיקרון העיקרי שמוצע לעגן בסעיף זה הוא שפתיחה בהליכי חדלות פירעון לא מונעת או מבטלת את ההכרה בהליך זר. עיקרון זה חיוני להשגת מטרות חלק זה.

במסגרת הדרכים האפשרויות לקידום שיתוף הפעולה ניתן למנות אדם או גוף שיפעלו כדי לקדם את שיתוף הפעולה עם רשות מוסמכת זרה או בעל תפקיד זר, לקבוע דרכי התקשרות עם רשות מוסמכת זרה או בעל תפקיד זר, לפעול לתיאום הניהול של נכסי החייב ועסקיו והפיקוח עליהם וכן לפעול לתיאום בין הליכי חדלות הפירעון בישראל והליכים זרים מקבילים או בין כמה הליכים זרים מקבילים המתנהלים בענייניו של אותו חייב.

הוראה זו מבוססת על הוראות סעיף 27 לחוק המודל.

פרק ה': הליכים מקבילים

סעיף 311 הכרה בהליך זר עיקרי אינה מונעת פתיחה בהליך חדלות פירעון הנוגע לאותו החייב, בשתי מגבלות.

המגבלה הראשונה היא כי תנאי לפתיחת ההליכים בישראל היא כי החייב מחויק בנכסים בישראל.

המגבלה השנייה היא כי הליכי חדלות פירעון בישראל יוגבלו לנכסים הנמצאים בישראל או לנכסים אחרים של החייב המצויים מחוץ לישראל כפי שיורה בית המשפט ככל שהדבר דרוש לצורך שיתוף פעולה ותיאום עם ההליכים הזרים. האפשרות להורות כי הליכי חדלות הפירעון יחולו גם לגבי נכסים של החייב שאינם נמצאים בישראל נועדה למקרים מיוחדים. כך לדוגמה, במקרה שלחייב יש עסקים פעילים במדינה אחרת וניתן למכור את נכסי החייב בישראל ובמדינה הזרה יחד, במסגרת מכירת הפעילות העסקית כולה, או במקרה שהחייב הבריח נכסים מישראל למדינה זרה.

(ב) נפתחו הליכי חדלות פירעון לאחר שהוגשה בקשת הכרה בהליך זה, יבחן בית המשפט את הסעדים שנתן לפי סעיפים 302 עד 304 ויתאימם או יבטלם אם יש בהם כדי לפגוע בהליכי חדלות הפירעון.

314. התנהלו הליכים לפי חלק זה, לגבי כמה הליכים זרים הנוגעים לאותו חייב, יחולו הוראות אלה:

(1) הכיר בית המשפט בהליך זר עיקרי –

(א) יעיין מחדש בסעד זמני או בסעד שבשיקול דעת שנתן במסגרת הכרה בהליך זר משני, לפני ההכרה בהליך הזר העיקרי, ורשאי הוא לשנותו או לבטלו אם מצא כי הסעד פוגע בניהול ההליך הזר העיקרי;

(ב) לא ייתן סעד זמני או סעד שבשיקול דעת במסגרת הכרה בהליך זר משני, לאחר ההכרה בהליך הזר העיקרי, אם יש בו כדי לפגוע בניהול ההליך הזר העיקרי;

(2) הכיר בית המשפט בהליך זר משני, ולאחר מכן הכיר בהליך זר משני נוסף, רשאי בית המשפט לתת כל סעד שבשיקול דעת הדרוש לצורך תיאום בין ההליכים, ורשאי בית המשפט לשנות או לבטל סעד שנתן, לצורך תיאום כאמור.

315. (א) נושה שחלק מחובו נפרע במסגרת הליך זה, לא יהיה זכאי לקבל תשלום בשל אותו חוב במסגרת חלוקה בהליכי חדלות פירעון לגבי אותו חייב, כל עוד שיעור החוב שנפרע לנושים אחרים באותה דרגה בסדר הפירעון קטן משיעור החוב שנפרע לאותו נושה במסגרת ההליך הזה.

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע כי לאחר ההכרה בהליך זר עיקרי, בית המשפט לא ייתן סעד במסגרת הליך זר משני אם הוא פוגע בניהול ההליך הזר העיקרי.

במקרה שבית המשפט הכיר בשני הליכים זרים משניים המתנהלים במקביל, הוא יהיה מוסמך לתת כל סעד שבשיקול דעת לשם תיאום בין ההליכים, או לבטל או לשנות סעד שנתן לצורך התיאום.

הוראה זו נועדה לאפשר לבית המשפט להתמודד עם מצבים שבהם מתנהלים לגבי החייב הליכים ביותר ממדינה זרה אחת, בידי יותר מבעל תפקיד זר אחד. סעיף זה חל בין אם מתנהל לגבי החייב הליך חדלות פירעון ובין אם לא מתנהל לגבי הליך כזה.

אם נוסף על כך שמתקיימים לגבי החייב יותר משני הליכים זרים, מתנהל לגביהם גם הליך חדלות פירעון, יצטרך בית המשפט לנהוג בהתאם להוראות סעיף זה ובהתאם להוראות סעיף 313 המוצע גם יחד.

ההוראה המוצעת בסעיף זה דומה במטרתה להוראה שמוצע לקבוע בסעיף 313 להצעת החוק. המטרה המרכזית בשתייהן היא יצירת שיתוף פעולה, תיאום ועקביות בנוגע לסעדים שיינתנו בהליכים השונים.

הוראות סעיף זה מבוססות על הוראות סעיף 30 לחוק המודל.

סעיף 315 סעיף זה נועד להבטיח כי לא ייפרע לנושה מסוים שיעור גבוה יותר מהחוב בהשוואה לשאר הנושים באותה דרגה בסדר הפירעון, בשל כך

עם זאת, שומר ההסדר המוצע בסעיף זה על העדיפות של הליכי חדלות הפירעון על פני ההליכים הזרים, בלי לקבוע היררכיה מפורשת ביניהם. מתן העדיפות להליכי חדלות הפירעון בא לידי ביטוי בכך שבית המשפט לא יורה, במסגרת ההכרה בהליך זה, על מתן סעדים שיפגעו בהליכי חדלות הפירעון.

כמו כן, אם נפתחו הליכי חדלות פירעון לאחר ההכרה בהליך הזר, על בית המשפט לבחון מחדש את הסעדים שניתנו בעקבות ההכרה ולהתאים אותם או לבטלם אם הם פוגעים בהליכי חדלות הפירעון.

עם זאת, הסעדים אינם פוקעים מאליהם עם הפתיחה בהליכי חדלות פירעון. זאת כדי שלא לפגוע שלא לצורך ביכולתו של בית המשפט לשתף פעולה וליישם את שיקול הדעת הנתון לו לפי סעיפים 302 עד 304 לחוק המוצע.

יובהר בהקשר זה כי לבית המשפט סמכות כללית לעיין מחדש בהחלטותיו מכוח סעיף 279(ד) לחוק המוצע. ההסדר המוצע בסעיף זה לא בא לגרוע מסמכות כללית זו אלא להוסיף נסיבות שבהן תיערך בחינה כזאת.

הוראות סעיף זה מבוססות על הוראות סעיף 29 לחוק המודל.

סעיף 314 במקרה שבו הכיר בית המשפט בהליך זר משני ולאחר מכן הכיר בהליך זר עיקרי לגבי אותו חייב, מוצע כי הוא יעיין מחדש בסעד זמני שנתן או בסעד שבשיקול דעת ויהיה רשאי לשנותו או לבטלו. זאת אם הסעד שניתן פוגע בניהול ההליך הזר העיקרי.

(ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי לגרוע מזכויותיו של נושה מובטח או נושה בעל זכות קניינית.

פרק ו': שונות

316. סייג תקנת הציבור על אף הוראות חלק זה רשאית הרשות המוסמכת בישראל להימנע מהפעלת סמכות לפי חלק זה, ובכלל זה הכרה בהליך זר לפי סעיף 301 ומתן סעד לפי סעיפים 302 עד 304, אם יש בהפעלת הסמכות כדי לפגוע בתקנת הציבור או הוכח לבית המשפט כי מתקיים אחד מאלה:

(1) ההליך הזר התנהל במרמה;

(2) האפשרות שניתנה לחייב לטעון את טענותיו ולהביא את ראיותיו בהליך הזר לא היתה סבירה לדעת בית המשפט.

317. סיוע לפי דין אחר אין בהוראות חלק זה כדי לגרוע מסמכות הרשות המוסמכת בישראל או הנאמן לסייע לרשות מוסמכת זרה או לבעל תפקיד זר, לפי כל דין.

חלק י': הסדר חוב שלא במסגרת צו לפתיחת הליכים

פרק א': הגדרות ותחולה

הגדרות 318. בחלק זה –

“הסדר חוב” – הסדר בין חייב שהוא יחיד או תאגיד לבין בעלי העניין בהסדר או סוג שלהם, שעניינו שינוי בתנאי הפירעון של חוב;

ד ב ר י ה ס ב ר

במקרים שבהם הוכח לה כי ההליך הזר התנהל במרמה או שהאפשרות שניתנה לחייב לטעון את טענותיו ולהביא את ראיותיו בהליך הזר לא היתה סבירה. במקרים אלה, הרשות המוסמכת רשאית להימנע מהפעלת סמכויותיה לפי חלק זה, ותהיה רשאית, בין השאר, להימנע מלהכיר בהליך כהליך זר עקרי לפי סעיף 302 המוצע.

הוראות סעיף זה מבוססות על הוראות סעיף 6 לחוק המודל.

317. סעיף הוראות חלק זה נועדו לסייע ליצירת תשתית שתאפשר לרשות המוסמכת ולנאמן לסייע לרשות מוסמכת זרה ולבעל תפקיד זר במקרים שבהם הוראות הדין הכללי אינן מספקות. הן לא נועדו לגרוע מאפשרויות אחרות לקבלת סיוע. על כן, מוצע להבהיר כי אין בהוראות חלק זה כדי לגרוע מהאפשרות של הרשות המוסמכת לסייע לרשות מוסמכת זרה או לבעל תפקיד זר לפי כל דין. אם קיימות הוראות דין אחרות, כולל, בין השאר, חוק עזרה משפטית בין מדינות, התשנ”ח–1998, וחוק אכיפת פסקי חוץ, התשי”ח–1958, שניתן להסתייע בהן, חלק זה אינו יוצר הסדר שלילי לגביהן.

הוראות סעיף זה מבוססות על הוראות סעיף 7 לחוק המודל.

חלק י': הסדר חוב שלא במסגרת צו לפתיחת הליכים

כללי הצעת החוק עסקה עד כה בהליכים המתנהלים בבית משפט, לפני הממונה או לפני רשם ההוצאה לפועל. חלק זה עוסק בהסדרי חוב שלא במסגרת

שאותו נושה יקבל תשלום בשל אותה תביעת חוב, בכמה הליכים המתנהלים לגבי החייב במדינות שונות. לשם כך, מוצע לקבוע כי נושה שחלק מחובו נפרע במסגרת הליך זה, יהיה זכאי לחלוקה בהליך המתנהל בישראל לגבי אותו חייב, רק לאחר שהנושים האחרים יקבלו שיעור שווה מחובם לזה שקיבל אותו נושה בהליך זה.

כך לדוגמה, אם נושה מסוים קיבל 5 אחוזים מתביעת החוב שלו בהליך חדלות פירעון במדינה זרה, ולאחר מכן הגיש תביעת חוב גם בהליך חדלות פירעון בישראל. אם בהליך בישראל, מקבלים הנושים 15 אחוזים מתביעות החוב, הרי שכדי להשוות בין מצבו של נושה זה לבין מצבם של שאר הנושים בהליך חדלות הפירעון, יקבל הנושה המדובר, בהליך חדלות הפירעון בישראל, תקבולים בשיעור של 10 אחוזים בלבד מתביעת החוב שלו בהליך.

יודגש כי הסעיף לא משפיע על דרגתו של הנושה בסדר הפירעון לפי החוק המוצע ואינו פוגע בזכויותיו של נושה מובטח או נושה בעל זכות קניינית. מטרתו היחידה היא להביא למתן יחס שווה לנושים באותה דרגה בסדר הפירעון.

הוראות סעיף זה מבוססות על הוראות סעיף 32 לחוק המודל.

פרק ו': שונות

316. סעיף מוצע להקנות לרשות המוסמכת בישראל שיקול דעת וחופש פעולה בנוגע לאופן הפעלת סמכויותיה לפי חלק זה. זאת במקרים שבהם היא סבורה כי יש בהפעלת הסמכות כדי לפגוע בתקנת הציבור או

“בעלי עניין”, בהסדר חוב – הנושים, ולעניין חייב שהוא תאגיד – גם חברי התאגיד, או סוג שלהם.

תחולה

319. הוראות חלק זה יחולו –

- (1) לעניין תאגיד – על הסדר חוב שנעשה באין צו לפתיחת הליכים;
- (2) לעניין יחיד – על הסדר חוב, בין שנעשה לפני מתן צו לפתיחת הליכים ובין שנעשה לאחריו.

ד ב ר י ה ס ב ר

שאינה הסדר חוב כהגדרתו המוצעת ייעשו בהתאם להוראות סעיף 350 לחוק החברות.

עוד מוצע לקבוע כי בעלי העניין בהסדר חוב הם הנושים – לגבי הסדר חוב של חייב שהוא יחיד, והנושים וחברי התאגיד – לגבי הסדר חוב של חייב שהוא תאגיד. הגדרתם של חברי התאגיד כבעלי עניין בהסדר אין משמעה בהכרח כי חברי התאגיד יהיו זכאים להצביע על ההסדר. זכאותם של חברי התאגיד להצביע מוסדרת בסעיף 322 להצעת החוק, בתנאים הקבועים בו.

סעיף 319 מוצע לקבוע כי הוראות חלק זה יחולו על הסדר חוב של תאגיד שנעשה בלא צו לפתיחת הליכים. לגבי יחיד מוצע לקבוע כי הוראות החלק יחולו על כל הסדר חוב, בין אם ניתן לגביו צו לפתיחת הליכים, בין אם לאו.

ההבדל המוצע בין יחיד לתאגיד לעניין זה נובע מכך שלגבי יחיד הסדר החוב אינו חלק מהליכי חדלות הפירעון. זאת לעומת הליכי חדלות פירעון לגבי תאגיד, שהסדר החוב מהווה חלק מהם.

הטעם לכך הוא שאחת הדרכים לשיקומו של תאגיד במסגרת הליכי חדלות פירעון היא באמצעות תכנית לשיקום כלכלי. תכנית זו היא למעשה הסדר חוב הנעשה במסגרת הליכי חדלות הפירעון. לעומת זאת, שיקומו הכלכלי של יחיד בהליכי חדלות פירעון נעשה בדרך של צו שיקום כלכלי ולא בדרך של הסדר רצוני בין הנושים לחייב.

במטרה שלא ליצור בלבול לגבי הדין החל על הסדרי חוב הנעשים במסגרת הליכי חדלות פירעון של תאגיד, מוצע להבהיר כי חלק זה לא יחול על הסדר חוב של תאגיד הנעשה במסגרת הליכי חדלות הפירעון. לגבי הסדר כאמור יחולו הוראות סעיף ג' לפרק ז' לחלק ב' לחוק המוצע שעניינו תכנית לשיקום כלכלי. לעומת זאת, לגבי יחיד, הסדר החוב אינו מהווה חלק מהליכי חדלות הפירעון ועל כן יחולו הוראות חלק זה על כל הסדר חוב שעושה היחיד, בין אם ניתן לגביו צו לפתיחת הליכים ובין אם לאו.

צו לפתיחת הליכים. הסדרי חוב אלה מתנהלים ברובם מחוץ לכותלי בית המשפט.

לניהולם של הסדרי חוב מחוץ לבית המשפט יתרונות בעבור החייב והנושים. מתן צו לפתיחת הליכים לגבי חייב עלול להכניסו לסחרור ולגרום להשמדת ערך רב. ניהולו של הסדר חוב מחוץ לכותלי בית המשפט, בלא צו לפתיחת הליכים, יכול לסייע למנוע או לצמצם זאת. גם עלויות ניהולם של הסדרי חוב מחוץ לבית המשפט נמוכות ברוב המקרים באופן משמעותי מהעלויות הכרוכות בהליכי חדלות פירעון בבית המשפט. לכן, יש חשיבות רבה ליצירתם של כלים שיאפשרו לנהל הסדרי חוב מחוץ לבית המשפט.

ההוראות שמוצע לקבוע בחלק זה נועדו להסדיר את ההליכים לגיבוש הסדרי חוב מחוץ לכותלי בית המשפט ולאישורם. החלק מורכב מארבעה פרקים. הפרק הראשון מגדיר את תחולתו. הפרק השני עוסק בהליכים לאישור הסדרי חוב. הפרק השלישי עוסק במינוי מומחה במסגרת הסדרי חוב בחברות איגרות חוב. פרק זה מבוסס על סימן ג' לפרק ג' לחלק התשיעי לחוק החברות. הפרק הרביעי עוסק בניהול משא ומתן מוגן בידי תאגיד.

פרק א': הגדרות ותחולה

כללי חלק זה עוסק בהליכי אישורו של הסדר חוב. הוראות החלק יחד עם התיקון העקיף לחוק החברות שבסעיף 360 להצעת החוק מפצלות את הוראות סעיף 350 לחוק החברות כנוסחו היום. על פי סעיף זה כנוסחו היום כל פשרה או הסדר ייעשו בהתאם להוראות סעיף 350, וזאת בין שמדובר בהסדר חוב ובין שמדובר בפשרה או הסדר אחרים. הצעת החוק מבקשת לפצל בין פשרה או הסדר שעניינה הסדר חוב – אשר תיעשה בהתאם להוראות חלק זה, לבין פשרה או הסדר אחרים – שיעשו בהתאם להוראות סעיף 350 לחוק החברות. שינוי מבני זה נועד לאחד את כל דיני חדלות הפירעון והסדרי החוב תחת חוק אחד.

סעיף 318 מוצע להגדיר הסדר חוב כהסדר בין חייב לבין בעלי עניין בהסדר שעניינו שינוי בתנאי פירעון של חוב. אישורם של הסדרי חוב כאלה ייעשה בהתאם להוראות חלק זה. לעומת זאת, פשרה או הסדר

פרק ב': אישור הסדר חוב

320. כוחו של הסדר חוב – הסדר חוב יחייב את החייב וכל אחד מבעלי העניין בו, גם אם לא הסכימו להסדר כל בעלי העניין, אם אושר בידי בעלי העניין ברוב הדרוש וכן בידי בית המשפט, בהתאם להוראות פרק זה.

321. (א) המציע הסדר חוב והוא אחד המנויים להלן, רשאי להגיש לבית המשפט בקשה להבאת ההסדר לאישור בעלי העניין בו:

(1) היה החייב יחיד – החייב;

(2) היה החייב תאגיד – התאגיד או חבר התאגיד, וכן נושה – אם מתקיימים לגבי התנאים להגשת בקשה לצו לפתיחת הליכים לפי סעיף 9.

(ב) מגיש הבקשה יפרט בה את כל המידע הדרוש לשם החלטה בה ובכלל זה את הסדר החוב המוצע ואת התועלת שתצמח מאישורו; השר רשאי לקבוע פרטים נוספים שיש לכלול בבקשה ומסמכים שיש לצרף אליה הדרושים לבעלי העניין לצורך קבלת החלטה בדבר אישורו של הסדר החוב המוצע.

(ג) מגיש הבקשה ישלח העתק ממנה לממונה.

322. (א) הוגשה לבית המשפט בקשה לפי סעיף 321, יורה על הבאת הסדר החוב לאישור באישור בעלי העניין הנושים.

(ב) עלה סך נכסיו של חייב שהוא תאגיד על סך חובותיו והסדר החוב מציע לכל נושה תמורה השווה למלוא סכום החוב שבו הוא נושה – תובא ההצעה גם לאישור חברי התאגיד.

ד ב ר י ה ס ב ר

הטעם לכך הוא שכל זמן שהתאגיד אינו חדל פירעון, הרי שחברי התאגיד הם בעלי הערך השיורי בו ולכן אין מקום לאפשר לנושה לכפות עליהם הסדר שעלול לפגוע בזכויותיהם. לעומת זאת, עם הגעת התאגיד לחדלות פירעון, הופכים נושי התאגיד לבעלי האינטרס השיורי בו. לכן, החל משלב זה נכון לאפשר להם לכפות על התאגיד הסדר חוב. טעם נוסף הוא שהחל מהרגע שהתאגיד נמצא בחדלות פירעון, עומדת לנושים הזכות לפנות לבית המשפט בבקשה לפתוח בהליכי חדלות פירעון לגבי ולכפות עליו, במסגרת הליכים אלה, תכנית לשיקום כלכלי. אין כל טעם ענייני למנוע מהנושים להגיע לאותה תוצאה – כפיית הסדר חוב על התאגיד – בלא צו לפתיחת הליכים. הוראה זו מעגנת בחוק המוצע את עמדת הפסיקה הקיימת בעניין (ראו למשל: פר"ק (ת"א) 13-06-11478 אי די בי חברה לאחזקות בע"מ נ' הכנר (17.12.13)).

בעניינו של חייב שהוא יחיד, מוצע לקבוע שרק החייב עצמו רשאי להציע הצעה להסדר חוב. זאת כדי למנוע את האפשרות לכפות על יחיד הסדר חוב שהוא אינו מעוניין בו, בלא צו שיפוטי. אם היחיד אינו מסכים להצעת ההסדר עומדת לפני הנושה האפשרות לפתוח בהליכי חדלות פירעון לגבי היחיד, שבמסגרתם תיקבע לו תכנית לשיקום כלכלי.

סעיפים סעיפים אלה עוסקים בהליך לאישורו של **322 עד 325** הסדר חוב. ההוראות המוצעות בעניין זה זהות להוראות המוצעות לעניין הליך אישורה של

פרק ב': אישור הסדר חוב

כללי פרק זה קובע את ההליכים לאישור הסדרי חוב. חידוש מרכזי בפרק זה הוא הסדרת האפשרות של יחיד לבצע הסדר חוב. הדין הקיים קובע הוראות מיוחדות לעניין הסדרי חוב של יחיד, ובכללן דרישה לתשלום של 30% לפחות מהחוב כתנאי לאישור ההסדר (ראו סעיף 19א לפקודת פשיטת הרגל). הבחנה זו יוצרת פער לא מוצדק בין יחידים לתאגידים. מוצע לבטלה ולהחיל על יחידים את אותם הליכים החלים על תאגיד לעניין אישור הסדר חוב.

ההליך המוצע לאישורו של הסדר חוב קובע פרוצדורה הדומה בעיקרה להליך אישורה של תכנית לשיקום כלכלי של התאגיד, הקבוע בסימן ב' לפרק ז' לחלק ב' להצעת החוק.

סעיף 320 הסעיף קובע כי הסדר חוב שאושר מחייב את כל הצדדים לו. סעיף זה מתווה את המסגרת הכללית של הסדרי החוב, ויש לקוראו יחד עם סעיף 325 הקובע את תוצאותיו של אישור הסדר חוב. הסעיף מקביל לסעיף 89 העוסק בכוחה של תכנית לשיקום כלכלי שאושרה על ידי בית המשפט.

סעיף 321 סעיף זה קובע מי רשאי להציע הסדר חוב. החידוש העיקרי בסעיף זה הוא ההצעה לקבוע כי נושה רשאי להציע הסדר חוב גם בלא הסכמת התאגיד במקרים שבהם ניתן לראות את התאגיד כחדל פירעון.

(ג) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), מצא בית המשפט כי יש בהסדר החוב שלגביו מתבקש האישור משום ניצול לרעה של ההליך, לא יורה על הבאתו לאישור בעלי העניין.

323. (א) אישור הסדר חוב בידי בעלי העניין יהיה באסיפות שייערכו בנפרד לכל סוג של נושים או חברי התאגיד (בפרק זה – אסיפות סוג), בדרך שירה בית המשפט; לעניין זה, "סוג" – כהגדרתו בסעיף 84(א).

(ב) כוח ההצבעה של כל נושה או חבר תאגיד באסיפות לפי סעיף זה יהיה לפי שיעור החוב שבו הוא נושה או שיעור זכויותיו בתאגיד, לפי העניין; בית המשפט רשאי להורות כי ההליך להכרעה בדבר כוח ההצבעה יתקיים לפני מנהל ההסדר שימנה לפי סעיף 326.

(ג) הוראות סעיף 84(ג) עד (ה) יחולו על אסיפות סוג שכונסו לפי סעיף זה, בשינויים המחויבים.

324. (א) על אישור הסדר חוב בידי בעלי העניין ובידי בית המשפט יחולו הוראות סעיפים 85 עד 88, בשינויים המחויבים ובכפוף להוראות סעיף קטן (ב).

אישור הסדר חוב בידי בעלי העניין ובית המשפט

(ב) היה הסדר החוב עם חייב שהוא יחיד –

(1) תיבחן התמורה המוצעת לנושה בהסדר החוב, לעניין סעיפים 87(2) ו-88 לעומת התמורה שאותו נושה היה מקבל אם היה ניתן לגבי היחיד צו לשיקום כלכלי;

(2) רשאי בית המשפט להתנות את אישור הסדר החוב בהכשרה להתנהלות כלכלית נכונה שיעבור היחיד, אם מצא כי ההכשרה נחוצה לצורך שיקומו הכלכלי.

325. (א) הסדר חוב שאושר לפי סימן זה מחייב את החייב ואת בעלי העניין.

כוחו של הסדר חוב שאושר

(ב) אין בהסדר חוב שאושר בידי בעלי העניין ובידי בית המשפט כדי לפטור את החייב מהחובות המנויים בסעיפים 89(ב) ו-175.

326. (א) בית המשפט רשאי למנות מנהל הסדר לביצוע הפעולות כמפורט להלן, כולן או חלקן:

(1) הכרעה לעניין זכות הצבעה וכוח הצבעה של בעלי העניין באסיפות הסוג;

ד ב ר י ה ס ב ר

הוא שלפי אותן הוראות הנאמן הוא האחראי על פעולות אלה. ואולם מאחר שהסדר חוב מתנהל מחוץ לכותלי בית המשפט ולא ממונה במסגרתו נאמן, יש צורך לאפשר מינוי בעל תפקיד ייעודי לנושאים אלה. בעל תפקיד זה מכונה בהצעת החוק מנהל הסדר.

מוצע לקבוע כי מנהל ההסדר ימונה לפי הוראות סעיפים 33 (שעניינו מינוי נאמן בהליכי חדלות פירעון של תאגיד) או 125 (שעניינו מינוי נאמן בהליכי חדלות פירעון של יחיד) לחוק המוצע, בשינויים המחויבים. שינויים אלה הם, בין השאר, שלעניין יחיד ימונה מנהל ההסדר בידי בית המשפט ולא בידי הממונה, שכן ההליך כולו מתנהל לפני בית המשפט. עוד מוצע להסמיך את שר המשפטים לקבוע הוראות לעניין מנהל ההסדר, ובכלל זה לעניין שכרו.

תכנית שיקום כלכלי לתאגיד, בסעיפים 84 עד 88 להצעת החוק.

בנוסף, בסעיף 325(ב) מוצע להבהיר כי אין באישור הסדר חוב כדי לפטור את החייב מחובות שאינם בני הפטר לפי סעיפים 89(ב) ו-175 לחוק האמור.

סעיף 326 מוצע לקבוע כי בית המשפט רשאי למנות מנהל הסדר שתפקידו יהיה להכריע בזכויות ההצבעה של בעלי העניין בהסדר ולפעול ליישומן של ההסדר.

ההוראות המוצעות דומות לאלה הקבועות בסעיפים 84 ו-90 להצעת החוק, לגבי הליך אישור תכנית לשיקום כלכלי ויישומה של התכנית לאחר אישורה. ההבדל היחיד

- (2) הכרעה לעניין היקף הזכויות של בעלי העניין בהסדר החוב שאושר, לצורך חלוקת התמורה לפי הוראות ההסדר;
- (3) פעולות נוספות הדרושות ליישום הסדר החוב שאושר, כפי שיורה בית המשפט.

(ב) על מינוי מנהל הסדר יחולו הוראות סעיפים 33 או 125, בשינויים המחויבים.

(ג) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין מנהל ההסדר ובכלל זה לעניין שכרו וסמכויותיו ולעניין ניהול ההליכים המתקיימים לפניו לרבות דרך הגשת הבקשות למנהל ההסדר, הפרטים שייכללו בהן ואופן ההכרעה בהן.

327. בית המשפט שאישר הסדר חוב מוסמך לדון במחלוקת שהתגלעה בנוגע לפרשנות הסדר או בנוגע ליישומה.

פרק ג': אישור הסדר חוב מהותי בחברת איגרות חוב

הגדרות 328. בפרק זה –

"הסדר חוב מהותי" – הסדר חוב בחברת איגרות חוב, שעניינו שינוי מהותי בתנאי הפירעון של סדרת איגרות חוב הכולל הפחתת חוב או דחיית מועד הפירעון, לרבות הסדר שלפיו ייפרעו איגרות החוב, כולן או חלקן, בדרך של הקצאת ניירות ערך אחרים לבעלי איגרות החוב;

"נאמן איגרות חוב" – נאמן שמונה לפי פרק ה' לחוק ניירות ערך;

"חברת איגרות חוב", "סדרת איגרות חוב" – כהגדרתן בחוק החברות.

329. (א) מתקיים משא ומתן בין חברת איגרות חוב ובין בעלי איגרות חוב מסדרה מסוימת לצורך גיבוש הסדר חוב מהותי, יפנה נאמן איגרות החוב של אותם בעלי איגרות חוב, ואם לא מונה נאמן איגרות חוב כאמור – תפנה החברה, לבית המשפט, בבקשה למינוי מומחה מטעם בית המשפט לבחינת הסדר החוב (בפרק זה – המומחה).

(ב) נאמן איגרות החוב שהגיש את הבקשה למינוי המומחה וכן נאמני איגרות חוב של בעלי איגרות חוב מסדרות אחרות רשאים להציע מועמדים לתפקיד המומחה.

(ג) הוגשה בקשה למינוי מומחה, ימנה בית המשפט מומחה מטעמו, אלא אם כן סבר כי בנסיבות העניין מינוי המומחה אינו נדרש לשם הגנה על עניינם של בעלי איגרות החוב.

(ד) המומחה שימונה לפי סעיף זה יהיה בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, כמשמעותה לפי סעיף 240(א1) לחוק החברות או בעל כשירות מקצועית אחרת הנדרשת לצורך מילוי תפקידיו לפי פרק זה, וכן בעל ניסיון מתאים, הכול כפי שיקבע השר.

(ה) בית המשפט לא ימנה למומחה מי שעלול להימצא במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כנאמן לבין עניין אישי או תפקיד אחר שלו או של קרובו או של אדם אחר שיש לו עמו קשרים אישיים או כלכליים.

ד ב ר י ה ס ב ר

פרק ג': אישור הסדר חוב מהותי בחברת איגרות חוב

סעיפים פרק זה עוסק באישור הסדר חוב מהותי בחברת איגרות חוב כהגדרתה בחוק החברות (להלן "חברת איגרות חוב"). בחברות איגרות חוב קיימות בעיות נציג ייחודיות, הנובעות מהפיזור הרב של בעלי איגרות החוב ומכך שחלק ניכר מאיגרות החוב

סעיף 327 מוצע להסמיך את בית המשפט שאישר הסדר חוב לפי הוראות חלק זה, לדון במחלוקות ביחס לפרשנות ההסדר או יישומו. הוראה זו מקבילה להוראה שמוצע לקבוע בסעיף 30(ב) להצעת החוק לעניין תכנית לשיקום כלכלי של תאגיד שאושרה.

(1) ניתן צו לפתיחת הליכים לגבי חברת איגרות החוב, יחדל המומחה מכהונתו; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מסמכות בית המשפט להקנות לנאמן את תפקידי המומחה וסמכויותיו לפי פרק זה, בשינויים המחויבים, או למנות את המומחה לנאמן.

תפקידי המומחה

330. תפקידי המומחה הם:

(1) להגיש סיוע מקצועי בניהול המשא ומתן לגיבוש הסדר החוב, ובכלל זה לתת ייעוץ מקצועי, בעצמו או באמצעות בעלי מומחיות אחרים מטעמו, לבעלי איגרות החוב או לנציג שמינו מטעמם, ולמסור להם מידע הדרוש להם לשם ניהול המשא ומתן;

(2) להכין, בהתאם להוראות בית המשפט, חוות דעת לעניין כדאיות הסדר החוב לבעלי איגרות החוב (בפרק זה – חוות דעת המומחה); חוות דעת המומחה תומצא לבית המשפט, לחברה, לנאמן איגרות החוב ולבעלי איגרות החוב, זמן סביר לפני כינוס האסיפות לפי סעיף 323, במועד שיוורה בית המשפט;

(3) לבחון אם חלוקה שביצעה החברה בתקופה שקבע בית המשפט ושקדמה למינוי המומחה, היא חלוקה אסורה כהגדרתה בסעיף 303 לחוק החברות (בסימן זה – בחינת חלוקות העבר); ממצאי הבחינה כאמור יומצאו לבית המשפט, לחברה, לנאמן איגרות החוב ולבעלי איגרות החוב לא יאוחר ממועד המצאת חוות דעת המומחה.

331. (א) חוות דעת המומחה תתייחס, בין השאר, לחלופות להסדר החוב המוצע ולתמורה שהיו מקבלים בעלי איגרות החוב בכל אחת מהחלופות, ובכלל זה יבחן המומחה את החלופה של פירוק החברה ואת אפשרות מכירתה או מכירת נכסיה לצד שלישי.

(ב) ייוותרו, בהתאם להסדר החוב המוצע, מניות בידי מי שהיו בעלי המניות של החברה ערב ההסדר, תכלול חוות דעת המומחה התייחסות גם לאלה:

(1) ערכן של המניות שייוותרו כאמור ובפרט המניות שייוותרו בידי בעל השליטה בחברה, והתמורה שיתנו בעלי המניות בעדן;

(2) האפשרות לפירעון איגרות החוב בדרך של הקצאת המניות שייוותרו כאמור לבעלי איגרות החוב או בדרך של מכירתן לצדדים שלישיים.

(ג) כלל הסדר החוב המוצע הוראה ולפיה בעלי איגרות החוב או החברה יהיו מנועים מלתבוע נושא משרה בחברה, בעל עניין בה כהגדרתו בחוק החברות או אדם אחר (בסעיף קטן זה – פטור מאחריות), תכלול חוות דעת המומחה התייחסות גם לאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

איגרות החוב. זאת משום שחלק לא מבוטל מהחיסכון הפנסיוני של הציבור מושקע באיגרות חוב אלה.

ההסדר המוצע בפרק זה נועד לטפל בקשיים המיוחדים שעמם מתמודדים בעלי איגרות חוב במצבים שבהם החברה מבקשת לערוך שינוי מהותי לרעה בתנאי הפירעון של איגרות החוב. תכליתו של ההסדר המוצע לסייע לצדדים במשא ומתן להסדר חוב, לאפשר לבעלי איגרות החוב לקבל החלטה מושכלת בנוגע לאישור הסדר החוב ולהקנות לבית המשפט כלים להפעלת ביקורת אפקטיבית על התהליך.

בסעיף 329 להצעת החוק, מוצע לקבוע כי גיבוש הסדר חוב מהותי בחברת איגרות חוב ילווה בידי מומחה מטעם בית המשפט. המומחה יוכל לסייע לצדדים לאורך המשא ומתן, ובסופו יכין חוות דעת לעניין כדאיותו של הסדר החוב המוצע, לבעלי איגרות החוב.

מוחזק בידי גופים מוסדיים. בשל מאפייניהם של הגופים המוסדיים, ובמיוחד מאחר שהם מנהלים את כספם של אחרים, לעתים אין להם מערך תמריצים מתאים להשקעת משאבים בבחינת מצבה של החברה או בניהול משא ומתן מולה. לכך יש להוסיף את פערי המידע בין החברה לבעלי איגרות החוב.

בעיות אלה יוצרות קושי, בין השאר, בגיבושם של הסדרי חוב יעילים בין החברה לבין בעלי איגרות החוב. הקשיים המתוארים לעיל יוצרים פוטנציאל לגיבושם של הסדרי חוב שאינם ההסדרים המיטביים שאליהם יכלו להגיע בעלי איגרות החוב בתנאים שווים. פוטנציאל זה מצריך יצירת כלים להגנה על בעלי איגרות החוב בהסדרי חוב.

לצד הצורך בהגנה על זכויות בעלי איגרות החוב ככאלה, קיים גם אינטרס ציבורי מובהק בהגנה על בעלי

(1) בחינה אם פעולות או עסקאות שביצע האדם שלגביו מוצע הפטור מאחריות, בתקופה שקדמה למועד הגשת הבקשה לאישור הסדר החוב, מקימות לבעלי איגרות החוב או לחברה עילות תביעה נגדו, לרבות עילת תביעה לפי סעיף 106(ג) לחוק החברות;

(2) הערך הכלכלי המשוער של הפטור מאחריות בהתחשב בממצאי הבחינה לפי פסקה (1), והשיקולים למתן הפטור כאמור.

(ד) כלל הסדר החוב המוצע תמורה שונה לבעלי איגרות חוב מסדרות שונות, תכלול חוות דעת המומחה התייחסות גם לכדאיות ההסדר המוצע לכל אחת מהסדרות ולהוגנות חלוקת התמורה בין בעלי איגרות החוב.

(ה) היה הסדר החוב המוצע חלק מהסדר חוב בין החברה ובין נושים אחרים, תכלול חוות דעת המומחה התייחסות גם לכדאיות ההסדר לאותם נושים.

(ו) השר רשאי לקבוע עניינים נוספים שייכללו בחוות דעת המומחה וכן לקבוע הוראות לעניין מתכונתה ולעניין דרכי המצאתה והמצאת ממצאי בחינת חלוקות העבר.

332. בית המשפט לא יורה על כינוס אסיפות סוג של בעלי העניין בהסדר חוב מהותי לפי סעיף 322 בטרם קיבל את חוות דעת המומחה ואת ממצאי בחינת חלוקות העבר; מועד כינוס האסיפות שיקבע בית המשפט יהיה זמן סביר לאחר המצאת חוות הדעת וממצאי הבחינה לחברה, לנאמן איגרות החוב, לבעלי איגרות החוב ולבית המשפט.

333. (א) החברה ונאמן איגרות החוב ימסרו למומחה כל מידע שידרוש הנחוץ לו לשם מילוי תפקידו. סמכות המומחה לדרוש מידע

(ב) סברו החברה או נאמן איגרות החוב כי מידע שדרש מהם המומחה אינו נחוץ לו לשם מילוי תפקידו, רשאים הם לפנות לבית המשפט בבקשה לפטור אותם ממסירת המידע.

(ג) בית המשפט רשאי לקבוע תנאים למסירת המידע לפי סעיף זה, ובכלל זה לאסור את מסירת המידע לבעלי איגרות החוב.

334. (א) בית המשפט יקבע את שכרו של המומחה, ורשאי הוא לאשר למומחה לקבל שירותים מבעלי מומחיות אחרים לצורך ביצוע תפקידו, בעלות שיקבע. שכר והוצאות

(ב) שכר המומחה והעלויות כאמור בסעיף קטן (א) ישולמו בידי החברה, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת, מטעמים מיוחדים שיירשמו; ואולם היה הסדר החוב חלק מהסדר חוב בין החברה ובין נושים אחרים, יקבע בית המשפט מי יישא בשכר ובעלויות.

ד ב ר י ה ס ב ר

השינוי הראשון המוצע נוגע לביטול החובה למנות את המומחה באופן מיידי עם תחילתו של המשא ומתן לגיבוש הסדר חוב מהותי. שינוי זה בא לידי ביטוי בנוסחו המוצע של סעיף 329 לחוק. סעיף זה שונה מסעיף 350 לחוק החברות (בנוסחו הקיים) שעליו הוא מבוסס בשני עניינים: ראשית, מוצע להחליף את הדרישה ש"החל משא ומתן" בדרישה ש"התקיים משא ומתן". שנית, מוצע להשמיט את החובה למנות את המומחה "מיד עם תחילת המשא ומתן". שינויים אלה נועדו לאפשר גמישות במינוי המומחה ובעיתוי מינויו, בהתאם לנסיבות העניין.

שינוי נוסף שמוצע נוגע להרחבת מתחם שיקול הדעת של בית המשפט לגבי הנסיבות שבהן ניתן שלא למנות מומחה. סעיף 350(ג) לחוק החברות (בנוסחו הקיים) קובע

מינוי המומחה וקבלת חוות הדעת מטעמו יהיו על פי המוצע תנאי לאישור הסדר החוב, אלא אם כן קבע בית המשפט כי בנסיבות העניין מינויו של מומחה אינו נדרש לשם הגנה על בעלי איגרות החוב (ראו סעיף 329(ג) להצעת החוק).

הוראות פרק זה מבוססות על הוראות סימן ג' לפרק ג' לחלק התשיעי לחוק החברות, שנוספו לחוק האמור במסגרת תיקון מס' 18 לחוק החברות. עם זאת הצעת החוק מבקשת להציע שני שינויים מהדין הקיים בעניין זה שתכליתם לאפשר יותר גמישות בצורך במינוי מומחה ובמועד מינויו. שינויים אלה מוצעים לאור הניסיון שהצטבר מאז כניסתו לתוקף של תיקון מס' 18 ולאור השתכללותו של שוק איגרות החוב מאז.

335. אין בהוראות סימן זה כדי לגרוע מסמכויותיו של נאמן איגרות החוב לפי כל דין.

שמירת הסמכויות של נאמן איגרות החוב

336. להסדר חוב מהותי בחברת איגרות חוב יהיה תוקף מחייב כאמור בסעיף 325 רק אם אושר לפי הוראות חלק זה.

הליך אישור בלעדי

פרק ד': ניהול משא ומתן מוגן בידי תאגיד

הגדרות

337. בפרק זה –

”דירקטוריון” – כמשמעותו בחוק החברות, וכל גוף הממלא תפקיד מקביל בשותפות;

”משא ומתן מוגן” – משא ומתן לגיבוש הסדר חוב שבמהלכו חלות ההגנות לפי פרק זה.

החלטה על פתיחה במשא ומתן מוגן

338. (א) חייב שהוא תאגיד רשאי לפתוח במשא ומתן מוגן, אם הגורם המוסמך אישר כי מתקיימים שניים אלה:

דבריו הסבר

את התערבותו. זאת במטרה לייעל ולהזיל את המנגנון המוצע ומתוך הבנה שלצורך להזדקק לבית משפט עלול להיות אפקט מצנן על תאגידים השוקלים להיכנס למשא ומתן מוגן.

כדי לעודד את נושאי המשרה בתאגיד לפתוח במשא ומתן מוגן, מוצע לקבוע כי החלטה לפתוח במשא ומתן מוגן תהווה חוקה חלוטה לכך שדירקטוריון החברה פעל לצמצום היקף חדלות הפירעון. כך שלא יהיה ניתן לתבוע אותו בשל הפרת חובה זו (ראו סעיף 288(ג) להצעת החוק).

כאמור במבוא לדברי ההסבר לחוק המוצע, מבוססות הוראות פרק זה על המלצות הוועדה לבחינת הסדרי חוב בישראל שמינו שר האוצר ונגיד בנק ישראל (להלן – הוועדה לבחינת הסדרי חוב בישראל) (לעיון בדוח הוועדה ראו: http://mof.gov.il/Committees/DebtRegularizationCommittee/DebtRegularizationCommittee_Makanot_Report.pdf) ועל טיוטת חוק הסדרי חובות (תיקוני חקיקה) התשע”ה–2015, אשר אושרה בוועדת שרים לענייני חקיקה ביום כ”ה בתמוז התשע”ה (12 ביולי 2015), ומיישמת את המלצות הוועדה.

המלצות הוועדה לבחינת הסדרי חוב בישראל התרכזו בעיקר בשוק איגרות החוב ובמגזר הפיננסי. החוק המוצע מרחיב את תחולתן של המלצות הוועדה וקובע הסדרים שיאפשרו לכל סוגי התאגידים להשתמש בכלי זה לשם ניהול משא ומתן להסדר חוב.

להשלמת התמונה יצוין כי החוק המוצע כולל שני הסדרים נוספים המבוססים על המלצות הוועדה האמורה. האחד נכלל בתיקון עקיף לחוק ניירות ערך, התשכ”ח–1968 (להלן – חוק ניירות ערך), בסעיף 364 להצעת החוק, והשני בתיקון עקיף לחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע”ד–2013 (להלן – חוק הריכוזיות), בסעיף 370 להצעה.

סעיף 338 מוצע לקבוע כי כדי שתאגיד יהיה רשאי לפתוח במשא ומתן מוגן, עליו לקבל אישור מהגורם המוסמך לכך שמתקיימים שני תנאים: הראשון,

כי בית המשפט רשאי שלא למנות מומחה רק בהתקיים נסיבות מיוחדות שירשמו שבשלהן מינוי המומחה אינו נדרש לשם הגנה על עניינם של הנושים. מוצע להגמיש דרישה זו ולקבוע בסעיף 329(ג) המוצע כי בית המשפט רשאי שלא למנות מומחה אם בנסיבות העניין מינוי המומחה אינו נדרש לשם הגנה על עניינם של הנושים.

מעבר לשינויים אלה מעגן החוק המוצע, בפרק זה, את אותם הסדרים שנקבעו במסגרת תיקון מס’ 18 לחוק החברות.

פרק ד': ניהול משא ומתן מוגן בידי תאגיד

כללי פרק זה מציע לקבוע הוראות שיאפשרו לתאגיד לזכות בהגנות בעת ניהול משא ומתן להסדר חוב. תכליתו של פרק זה לבסס מנגנון שיקדם הגעה להסדרי חוב בשלבים מוקדמים של הקשיים הכלכליים. הרצון לייצר תמריץ להסדר חוב מוקדם מבוסס על ההנחה שעריכת הסדר חוב בשלב מוקדם של הקשיים הכלכליים של התאגיד, יעניק לו סיכוי טוב יותר להשתקם.

ההגנות שמוצע להעניק לתאגיד הן בלעדיות בהצעת ההסדר ומניעת האפשרות להעמיד את החוב לפירעון מיידי. הגנות אלה יינתנו לתאגיד רק אם הוא מסוגל לשרת את חובותיו בשנה הקרובה לפחות ורק אם עמד בתשלום כל חובותיו (ראו סעיף 338(א) להצעת החוק).

ההגנות המוצעות יאפשרו לתאגיד לנהל משא ומתן בלא חשש וכך יעודדו תאגידים לפתוח מוקדם ככל האפשר, וביוזמתם, בהליכים להסדר חוב.

במקביל להגנות מוצע להעניק לנושים כלי פיקוח על הנעשה בתאגיד במהלך ניהול המשא ומתן. זאת כתחליף לאמצעים שניטלים מהם במסגרת ההגנות. הכלי המוצע לעניין זה הוא נציג נושים שתפקידו, בין השאר, לפקח על הנעשה בתאגיד בתקופת המשא ומתן (ראו סעיף 341 להצעת החוק).

המשא ומתן המוגן, על ההוראות החלות עליו לפי פרק זה, נעשה כולו מחוץ לכותלי בית המשפט ואינו דורש

- (1) אין לתאגיד חוב שהגיע מועד פירעונו ולא נפרע, למעט חוב השנוי במחלוקת בתום לב;
- (2) התאגיד יוכל לפרוע את החובות שמועד פירעונם חל בשנה הקרובה, במועדם.
- (ב) התאגיד ימסור הודעה על פתיחה במשא ומתן מוגן וכן העתק מאישור הגורם המוסמך, לכל הנושים שהוא מעוניין בהגנה מפניהם ולמונה.
- (ג) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין פרטי ההודעה כאמור בסעיף קטן (ב) ואופן מסירתה.
- (ד) בסעיף זה, "הגורם המוסמך" –

- (1) בחברה ציבורית או בחברת איגרות חוב כהגדרתן בחוק החברות ובשותפות מוגבלת ציבורית כהגדרתה בפקודת השותפויות – הדירקטוריון;
- (2) בתאגיד אחר – רואה החשבון המבקר את הדוחות הכספיים של התאגיד.

339. (א) ההגנות שיעמדו לתאגיד כלפי כל נושה שנמסרה לו הודעה לפי סעיף 338(ב) הן אלה:

הגנות התאגיד
במסגרת משא
ומתן מוגן

- (1) הנושה לא יהיה רשאי להגיש לבית משפט בקשה להביא הסדר חוב שהציע לאישור בעלי העניין, לפי סעיף 321;
- (2) הנושה לא יוכל להעמיד את חובו לפירעון מיידי.
- (ב) התקופה שבמהלכה יחולו ההגנות לפי סעיף קטן (א) (בפרק זה – תקופת ההגנות) תהיה כמפורט בהודעת התאגיד לפי סעיף 338(ב) בכפוף להוראות אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

ההגנה הראשונה המוצעת היא תקופת בלעדיות. משמעותה של הבלעדיות היא שרק התאגיד יהיה רשאי להציע (באותה תקופה) מתווה של הסדר חוב, כך שהנושים לא יוכלו לכפות על התאגיד הסדר חוב.

ההגנה השנייה המוצעת היא כי נושי התאגיד לא יהיו רשאים להעמיד את החוב של התאגיד לפירעון מיידי. הגנה זו מונעת מהנושים, במרבית המקרים, את האפשרות לפתוח לגבי התאגיד בהליכי חדלות פירעון. זאת משום שעל פי החוק המוצע נושה בחוב עתידי אינו יכול להגיש בקשה לפתיחה בהליכי חדלות פירעון לגבי התאגיד, למעט במקרים שבהם התאגיד פועל במטרה להונות את נושיו, להעדיף את נושיו או להבריח נכסים (ראו סעיף 9(ג) להצעת החוק). לתאגיד הנמצא במשא ומתן מוגן אין חובות שלא נפרעו, שכן זהו אחד מתנאי הסף לכניסה למשא ומתן מוגן. לכן, הדרך היחידה שבה היו הנושים יכולים לפתוח בהליכי חדלות פירעון לגבי התאגיד היתה באמצעות העמדת החוב לפירעון מיידי.

ההגנה המוצעת אינה מאפשרת להעמיד חוב לפירעון מיידי ועל כן היא מונעת מהנושים את האפשרות לפתוח לגבי התאגיד הליכי חדלות פירעון, אלא במקרים שבהם התאגיד פועל במטרה להונות את נושיו, להעדיף את נושיו או להבריח נכסים.

האפשרות לקבל סעד של הקפאת הליכים אינה ניתנת כהגנה במסלול זה. המסלול מוצע רק לתאגיד שיכול לשלם

כי חובות התאגיד עד מועד זה נפרעו, מלבד חוב השנוי במחלוקת בתום לב. השני, כי התאגיד יוכל לפרוע את חובותיו במועד ששנה הקרובה.

הוראות אלה נועדו למקד את ההסדר המוצע רק לתאגידי שמבקשים להגיע להסדר חוב כאשר הם מצויים בקשיים כלכליים הניתנים לטיפול אפקטיבי יותר.

פתיחת תקופת המשא ומתן המוגן תהיה עם מסירת הודעה לנושים שהתאגיד מבקש הגנה מפניהם, ועם מסירת ההודעה לממונה.

מוצע כי לעניין חברה ציבורית, חברת איגרות חוב ושותפות מוגבלת ציבורית, הגורם המוסמך לאשר את התקיימותם של תנאי הסף לפתיחה במשא ומתן מוגן יהיה הדירקטוריון. בתאגיד אחר, הגורם המוסמך יהיה רואה החשבון המבקר את הדוחות הכספיים של התאגיד. ההבדל נובע מכך שעל דירקטוריון בתאגידי הנוכרים בפסקה (1) להגדרה "הגורם המוסמך" חלים תנאי כשירות ומומחיות שאינם חלים על דירקטוריונים של תאגידי אחרים. מאחר שכניסה למשא ומתן מוגן מטילה הגבלות על נושי התאגיד, יש צורך באישור של גורם מקצועי לכך שהתאגיד מסוגל לפרוע את חובותיו, ועומד בתשלומם.

סעיף 339 מוצע לקבוע את ההגנות שיעמדו לתאגיד מפני הנושים שנמסרה להם הודעה על פתיחה במשא ומתן מוגן.

(1) תקופת ההגנות תחל לגבי כל נושה במועד מסירת ההודעה לידיו;

(2) תקופת ההגנות לא תעלה על שישה חודשים ממועד אישור הגורם המוסמך לפי סעיף 338(א);

(3) התקיימה עילה להעמדת חוב לפירעון מידי – תסתיים תקופת ההגנות, לגבי כל הנושים, בתום 45 ימים מהיום שנמסרה לתאגיד הודעה על קיום העילה, אך לא יאוחר מתום התקופה שבפסקה (2);

(4) לא שילם התאגיד חוב במועדו, תפקע תקופת ההגנות.

סעדים בשל פגיעה מהותית בנושה

340. בית המשפט רשאי, לבקשת נושה, להסיר את ההגנות הקבועות בסעיף 339(א) החלות כלפיו, כולן או חלקן, או להעניק לו סעד אחר כפי שיראה לנכון בנסיבות העניין, אם מצא כי תחולת ההגנות עלולה לפגוע בנושה פגיעה מהותית; לעניין זה יראו את ההגנות כעלולות לפגוע פגיעה מהותית בנושה, בין השאר, אם קיים חשש ממשי כי התאגיד פועל במטרה להונות את נושיו, להעדיף מי מנושיו, להבריח את נכסיו או לפגוע בשווי הנכס המשוועד לטובת הנושה.

מינוי נציג הנושים

341. (א) הודיע תאגיד על פתיחה במשא ומתן מוגן, ימנו הנושים נציג מטעמם (בפרק זה – נציג הנושים) שינהל בשמם את המשא ומתן ויהיה משקיף מטעמם בישיבות הדירקטוריון של התאגיד וועדותיו.

(ב) לא מונה נציג הנושים בתוך 21 ימים ממועד אישור הגורם המוסמך כאמור בסעיף 338(א), ימנה הממונה את נציג הנושים מתוך רשימה שגיבש לאחר התייעצות עם ראש רשות ניירות ערך, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר והמפקח על הבנקים.

(ג) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין מינוי נציג הנושים, כשירותו, שכרו וגיבוש הרכישה בידי הממונה.

ד ב ר י ה ס ב ר

בבקשה שיסיר אחת מההגנות אם מצא כי תחולת ההגנות עלולה לפגוע בנושה פגיעה מהותית. לצורך זה, מוצע למנות מקרים שבהם, בין השאר, יראו את ההגנות ככאלה שעלולות לפגוע בנושה פגיעה מהותית. מדובר במקרים שבהם קיים חשש ממשי שהתאגיד פועל במטרה להונות את נושיו, פועל להעדיף מי מנושיו או להבריח את נכסיו, או פוגע בשווי הנכס המשוועד לטובת הנושה.

יצוין כי האירועים המנויים בהצעת החוק כדוגמה למקרים שבהם יראו את ההגנות ככאלה שעלולות לפגוע פגיעה מהותית בנושה זהים לאירועים שבהם נושה בחוב שטרם הגיע מועד פירעונו רשאי להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים (ראו סעיף 9(ג) להצעת החוק). זאת משום שהרציונל בשני המקרים זהה ונועד להגן על הנושה מפני ניצול לרעה של ההליכים בידי החייב.

סעיף 341 על פי המוצע, עם הודעת התאגיד על פתיחה במשא ומתן מוגן ימנו הנושים נציג מטעמם, שיכונה בפרק זה נציג הנושים. לנציג הנושים שני תפקידים:

תפקידו הראשון הוא לנהל את המשא ומתן עם התאגיד בשם הנושים. כך, ירכוז ניהול המשא ומתן בידי גורם אחד ויהיה ניתן לייעל את הליכי המשא ומתן להסדר החוב.

את חובותיו בתקופה הקרובה ולכן אינו נזקק להקפאת הליכים.

תקופת המשא ומתן המוגן תיקצב בידי התאגיד בהודעה לנושה שכלפיו הוא מבקש הגנה, ותחל לגבי כל נושה במועד מסירת ההודעה לידיו. תקופה זו לא תעלה על שישה חודשים מהיום שבו ניתן אישור הגורם המוסמך. היא תסתיים בתום המועד שקצב התאגיד (לגבי נושה מסוים, בהודעה), או בחלוף 45 ימים מיום שבו התקיימה עילה להעמדת חוב של התאגיד לפירעון מידי. כמו כן, מוצע כי התקופה תסתיים אם התאגיד לא שילם חוב במועדו.

סעיף 340 ההגנות הניתנות לתאגיד במסגרת המשא ומתן המוגן מונעות מהנושים להפעיל כלים חוזיים לשם הגנה על עניינם. הכלי העיקרי הנמנע מהנושים הוא האפשרות להעמיד את החוב לפירעון מידי. מניעת האפשרות להעמדה לפירעון מידי אינה מאפשרת לנושים, במרבית המקרים, לפתוח בהליכי חרלות פירעון לגבי התאגיד ועלולה גם למנוע מהם את האפשרות לממש שעבודים.

הגנות אלה מופעלות בלא התערבות בית המשפט ועל כן אין גורם המפקח על כך שעניינם של הנושים נשמר. כדי לפתור קושי זה, מוצע לאפשר לנושה לפנות לבית המשפט

- מעמדו של נציג הנושים בדירקטוריון 342. נציג הנושים רשאי להיות נוכח בכל ישיבות הדירקטוריון של התאגיד וועדותיו ולקבל כל מידע שחבר דירקטוריון רשאי לקבל.
- זכות לקבל מידע 343. (א) התאגיד ימסור לנציג הנושים, זמן סביר לפני קבלת החלטה בעניינים המפורטים להלן, את כל המידע הנוגע לאותו עניין:
- (1) חלוקה לחברי התאגיד;
 - (2) עסקה חריגה;
 - (3) עסקה המנויה בסעיף 270 לחוק החברות.
- (ב) התאגיד ידווח מדי חודש לנציג הנושים על היקף הצפוי של הוצאות הנהלה וכלליות כמשמעותן בכללי החשבונאות המקובלים.
- (ג) התאגיד רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה לקבוע תנאים למסירת מידע לפי סעיף זה או בבקשה לפטור אותו ממסירת מידע לנציג הנושים או לנושים בשל סודיותו.
- (ד) בסעיף זה, "חלוקה" ו"עסקה חריגה" – כהגדרתן בחוק החברות.
- דיווח לנושים 344. סבר נציג הנושים כי פעולה שבכוונת התאגיד לבצע אינה לטובת התאגיד או עלולה לפגוע בנושים, ידווח על כך לנושים בצירוף חוות דעתו לעניין הפגיעה שעלולה להיגרם ודרכי הפעולה האפשריות של הנושים.
- חוקה לעניין חובת והירות 345. החלטת תאגיד לפתוח במשא ומתן מוגן יראו אותה, לעניין חובת הוזהירות של נושאי המשרה בתאגיד, כהחלטה שהיא לטובת התאגיד.

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע כי התאגיד ידווח מידי חודש לנציג הנושים על היקף ההוצאות הצפוי בסעיף "הנהלה וכלליות", כמשמען בכללי חשבונאות מקובלים. יובהר שמסירת מידע לנציג הנושים אינה פוטרת את התאגיד מכל חובת דיווח אחרת שהוא חייב בה. מוצע לאפשר לתאגיד לפנות לבית המשפט בבקשה לפטור אותו ממסירת מידע לנציג הנושים או לנושים, בשל סודיות המידע.

יובהר כי על פי המוצע אין לנציג הנושים סמכויות אופרטיביות. הוא לא יכול למנוע מהתאגיד לחלק דיבידנדים, לבצע עסקאות חריגות או עסקאות עם בעלי עניין או להגביל את היקף ההוצאות של התאגיד. במקרים שבהם נציג הנושים סבור שהפעולה עלולה לפגוע בנושים, סמכותו מתמצה בהעברת המידע הרלוונטי לנושים עצמם, בצירוף חוות דעתו (ראו סעיף 344 להצעת החוק).

סעיף 345 במטרה לתמרץ תאגידיים להיכנס למסלול המשא ומתן המוגן ולפתוח בשלב מוקדם של קשייהם הכלכליים במשא ומתן להסדר חוב, מוצע לקבוע חוקה כי החלטת נושאי המשרה לפתוח במשא ומתן מוגן היא החלטה לטובת התאגיד.

תפקידו השני הוא לפקח על התנהלות התאגיד בשם הנושים בתקופת המשא ומתן המוגן. פיקוח זה נועד להוות משקל נגד להגנות שמקבל התאגיד בתקופה זו. הפיקוח חשוב במיוחד בתקופה זו שבמהלכה מתרחב ניגוד העניינים בין חברי התאגיד לנושיו.

כדי לתת מענה למצב שבו הנושים לא יצליחו להגיע להסכמה על זהות הנציג, מוצע לקבוע כי אם לא מינו הנושים נציג בתוך 21 ימים מיום אישור הגורם המוסמך, ימנה הממונה את הנציג מתוך רשימה שייגבש. את הרשימה יגבש הממונה בהתייעצות עם ראש רשות ניירות ערך, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחשבון במשרד האוצר והמפקח על הבנקים.

סעיפים סעיפים אלה עוסקים בסמכויות שיוקנו לנציג 342 עד 344 הנושים לצורך הפיקוח על התנהלות התאגיד. כדי שנציג הנושים יוכל לפקח על התנהלות התאגיד מוצע לקבוע, בסעיף 342 להצעת החוק, כי נציג הנושים רשאי להשתתף כמשקף בכל ישיבות הדירקטוריון והוא זכאי לקבל כל מידע שדירקטור בתאגיד זכאי לקבל.

עוד מוצע כי התאגיד ימסור לנציג הנושים מידע אודות החלטות מהותיות של התאגיד זמן סביר לפני קבלת ההחלטה. החלטות מהותיות הן החלטה על חלוקת דיבידנד, על עסקה חריגה או על עסקת בעלי עניין (ראו סעיף 343 להצעת החוק).

חלק י"א: עונשין וסמכויות אכיפה

פרק א': עונשין

346. (א) חייב שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים, ולעניין חייב כאמור שהוא תאגיד – חבר עונשין התאגיד או נושא משרה בו, שעשה אחת מאלה, דינו – מאסר שלוש שנים:

(1) הסתיר נכס מנכסיו טרם מתן הצו לפתיחת הליכים, במטרה שלא יכלל בנכסי קופת הנשייה;

(2) הסתיר נכס מנכסיו לאחר מתן הצו לפתיחת הליכים;

(3) לא מסר מידע או מסר מידע חלקי או כוזב לנאמן, לממונה או לרשם ההוצאה לפועל, במטרה לפגוע בהליכי חדלות הפירעון.

(ב) יחיד שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים והתקשר בעסקה או ביצע פעולה הכרוכות בקבלת אשראי, שלא באישור הממונה, ולעניין יחיד שהוא חייב בעל חובות בהיקף נמוך – שלא באישור רשם ההוצאה לפועל, או שלא בשם שלפיו ניתן לו הצו או בלא שציינו כי הוא חדל פירעון, בניגוד להוראות סעיפים 123 או 124(ב), דינו – מאסר שנה.

דברי הסבר

סעיף 346 הליכי חדלות הפירעון נועדו לסייע לשיקומו הכלכלי של החייב. לכן יש חשיבות רבה לכך שהחייב יפעל בתום לב, בגילוי ובפתיחות מול בית המשפט, הממונה והנאמן ויסייע להם במילוי תפקידם.

הסנקציה על הסתרת מידע או נכסים בהליכי חדלות פירעון של יחידים היא הארכת תקופת התשלומים. במקרים מסוימים ניתן גם להורות על הפסקת הליכי חדלות הפירעון בעקבות פעולות אלה. אך אין בכך די כדי להרתיע חייבים, ועל כן מוצע לקבוע הוראות עונשיות שיחולו במקרים שבהם החייב או אורגנים שלו מנצלים לרעה את הליכי חדלות הפירעון.

מוצע לקבוע כי חייב שהוא יחיד שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים וכן נושא משרה או חבר תאגיד שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים שעשה אחת מהעבירות שלהלן, דינו מאסר שלוש שנים:

א. הסתיר נכסים טרם מתן הצו לפתיחת הליכים במטרה שלא יכללו בנכסי קופת הנשייה. דרישת המטרה נובעת מכך שטרם מתן הצו לפתיחת הליכים יכולות להיות מטרות אחרות להסתרת נכסים שאינן קשורות לנושים או למצבו הכלכלי של החייב. הסתרתם במקרה זה אינה עבירה, ועל כן מוצע לקבוע כי רק הסתרה שמטרתה אי-הכללת הנכסים בנכסי קופת הנשייה היא עבירה לפי סעיף זה.

ב. הסתיר נכסים לאחר מתן הצו לפתיחת הליכים. ביצוע עבירה של הסתרת הנכסים לאחר מתן הצו אינו מותנה בכך שמטרת ההסתרה היא שהנכסים לא יכללו בנכסי קופת הנשייה. זאת משום שלאחר מתן הצו לפתיחת הליכים, על החייב להעמיד את נכסיו לרשות הנאמן והנושים בכל מקרה.

חלק י"א: עונשין וסמכויות אכיפה

פרק א': עונשין

בלוי הוראות העונשין הקיימות היום בפקודת פשיטת הרגל מנוסחות בצורה ארכאית ומסורבלת. בנוסף, חלק גדול מהעבירות שבפקודת פשיטת הרגל הן למעשה עבירות של קבלת דבר במרמה המוסדרות היום בחוק העונשין, ועל כן מיותרות. הצעת החוק מבקשת לתקן קשיים אלה – לנסח בצורה עדכנית את העבירות הקיימות כיום וכן לבטל את העבירות החופפות לעבירות הקבועות בחוק העונשין.

סעיף 224 לפקודת פשיטת הרגל מעניק לבית משפט סמכות לצוות על העמדת החייב לדין פלילי, אם השתכנע בקיומה של אפשרות סבירה שהחייב יורשע ואם קבע כי לפי הנסיבות רצוי שיועמד לדין. סמכות זו חריגה מאוד בחקיקה בישראל ואינה מתאימה לעיקרון של הפרדת הרשות השופטת מגופי התביעה בישראל (לעניין זה ראו: בש"א 6511/07 הכ"ר נ' ירון (3.6.07)). על כן מוצע שלא לעגנה בחוק המוצע.

הוראה נוספת הקיימת היום בדין ומוצע להשמיט היא הוראת סעיף 228 לפקודת פשיטת הרגל, הקובעת תקופת התיישנות מקוצרת של שלוש שנים לעבירות במסגרת הליכי פשיטת רגל. אין הצדקה לקביעתה של תקופה מקוצרת כזו, זאת בפרט במקרה שמדובר בעבירות של הסתרת נכסים וכדומה שחשיפתן יכולה להתרחש זמן רב לאחר ביצוע העבירה. לכן מוצע לא לעגן הוראה זו בחוק המוצע, וכך להשוות את תקופת התיישנות של עבירות בפשיטת רגל לתקופה הקבועה בדין הכללי.

(ג) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א)(3), מי שנדרש למסור מידע או מסמכים לנאמן, לממונה או לרשם ההוצאה לפועל לפי הוראות סעיפים 46, 48, 133, 135, 146 או 147 או להוראות הסעיפים האמורים כפי שהוחלו בסעיף 202, ולא עשה כן, או מסר מידע חלקי או כוזב, במטרה לפגוע בהליכי חדלות הפירעון, דינו – מאסר שנה.

פרק ב': סמכויות אכיפה

מינוי חוקרים 347. (א) הממונה רשאי למנות, מבין עובדיו, חוקרים שיהיו נתונות להם הסמכויות לפי פרק זה.

(ב) לא ימונה חוקר לפי סעיף קטן (א) (בפרק זה – חוקר), אלא אם כן מתקיימים בו כל אלה:

(1) משטרת ישראל הודיעה, לא יאוחר משלושה חודשים מיום קבלת פרטי העובד, כי היא אינה מתנגדת למינויו מטעמים של ביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי פרק זה, כפי שהורה השר, בהסכמת השר לביטחון הפנים;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים כפי שהורה השר, בהתייעצות עם השר לביטחון הפנים.

סמכויות אכיפה 348. (א) התערור חשד לביצוע עבירה לפי פרק א', רשאי חוקר –

(1) לחקור כל אדם הקשור לעבירה כאמור, או שעשויות להיות לו ידיעות הנוגעות לעבירה כאמור; על חקירה לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות), בשינויים המחויבים;

ד ב ר י ה ס ב ר

פרק ב': סמכויות אכיפה

החוק המוצע מפשט את הליכי חדלות הפירעון בעבור חייבים, מסיר חסמי כניסה להליכים ותוחם את ההליך בזמן. זאת במטרה לסייע לחייבים תמי לב לנהל את הליכי חדלות הפירעון שלהם באופן יעיל כדי לקבל בסופו של התהליך הפטר ולצאת לדרך חדשה.

כמהלך משלים, ובמטרה למנוע את האפשרות לנצל לרעה את הליכי חדלות הפירעון, מוצע להעניק לממונה כלי אכיפה ביחס לעבירות פליליות מסוימות הנוגעות לליבת הליכי חדלות הפירעון. זאת, כדי לשפר את האכיפה בתחום ולהרתיע חייבים שיבקשו לנצל לרעה את ההליכים.

מדובר בסמכויות אכיפה בסיסיות – סמכויות חקירה, תפיסה וביצוע צווי חיפוש, שיינתנו על פי המוצע לחוקרים שימונו מבין עובדיו של הממונה. החוקרים יקבלו את אישור המשטרה למינוי, יעברו הכשרה מתאימה ויעמדו בתנאי כשירות שייקבעו.

העבירות שלגביהן מוצע להעניק לחוקרי הממונה סמכויות חקירה הן העבירות המנויות בפרק העונשין. עבירות אלה נמצאות בליבת הליכי חדלות הפירעון ויש חשיבות רבה לאכיפתן. חריג לעיקרון זה מוצע לעניין עבירה של הסתרת נכס שנעשתה בניסיונות המנויות בסעיף

ג. לא מסר מידע, או מסר מידע חלקי או כוזב לנאמן או לממונה במטרה לפגוע בהליכי חדלות הפירעון.

סעיף 124(ב) להצעת החוק קובע כי על יחיד שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים המתקשר בעסקה או מבצע פעולה הכרוכה בקבלת אשראי, לעשות זאת בשם שלפיו ניתן לו הצו, וכן עליו לציין כי הוא חדל פירעון. הוראה זו נועדה להגן על צדדים שלישיים המתקשרים עם החייב ולכן מוצע לקבוע עבירה בשל הפרתה של הוראה זו, שדינה מאסר שנה.

לפי סעיף 123 להצעת החוק, נאסר על יחיד שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים להתקשר בעסקה או לבצע פעולה הכרוכה בקבלת אשראי, ממועד מתן הצו ועד תום הליכי חדלות הפירעון, שלא באישור הממונה. גם הוראה זו נועדה להגן על צדדים שלישיים המתקשרים עם החייב. לכן מוצע לקבוע גם בשל הפרתה של הוראה זו עבירה שדינה מאסר שנה.

עוד מוצע לקבוע כי מי שנדרש למסור מידע או מסמכים לנאמן, לממונה או לרשם ההוצאה לפועל ולא מסר את המידע, או מסר מידע חלקי או כוזב או מסמכים כאמור, במטרה לפגוע בהליכי חדלות הפירעון, עובר עבירה שדינה מאסר שנה.

(2) לתפוס כל חפץ הקשור לעבירה כאמור; על תפיסה לפי פסקה זו יחולו הוראות הפרק הרביעי לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (בסעיף זה – פקודת מעצר וחיפוש), בשינויים המחוייבים;

(3) לבקש מבית משפט צו חיפוש לפי סעיף 23 לפקודת מעצר וחיפוש ולבצעו; על חיפוש לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 24(א)(1), 26 עד 28 ו-45 לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחוייבים.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), הסמכויות המנויות באותו סעיף קטן לא יהיו נתונות לחוקר לעניין עבירה של הסתרת נכס לפי סעיף 346(א)(1) או (2) שנעברה באחת או יותר מאלה:

(1) באמצעות ניהול עסק בידי אחר והסתרת זהותו של החייב;

(2) באמצעות ביצוע עבירה נוספת;

(3) אם הנכס המוסתר הוא רכוש אסור כמשמעותו בסעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000³⁴ – בדרך של פעולה ברכוש, כהגדרתה באותו חוק, שהוא רכוש אסור.

חלק י"ב: שונות

349. (א) פסק דין של בית משפט מחוזי שניתן לפי חוק זה ניתן לערער לפני בית המשפט העליון, ופסק דין של בית משפט שלום שניתן לפי חוק זה ניתן לערער לפני בית משפט מחוזי; לעניין זה יראו כפסק דין, בין השאר, החלטות כמפורט להלן:

(1) החלטה בבקשה לצו לפתיחת הליכים לפי סעיפים 18 או 116;

(2) החלטה בבקשה להפסקת כהונתו של הנאמן לפי סעיפים 55 או 140;

(3) החלטה שלא להביא הצעת תכנית לשיקום כלכלי או הסדר חוב לאישור הנושים וחברי התאגיד, לפי סעיפים 83(ג) או 322(ג);

דבריו הסבר

כמו כן, יש צווים נוספים רבים שבהם הכירו בתי המשפט במהלך השנים כ"צו בפשיטת רגל" ועל כן הם מקנים זכות ערעור.

בדיני פירוק החברות הוראות הערעור הקיימות היום זהות להוראות הנהוגות בהליכים אזרחיים (ראו סעיף 291 לפקודת החברות שלפיו "ערעור על צו או החלטה במהלך פירוקה של חברה לפי פקודה זו יוגש בדרך ולפי התנאים שמוגש ערעור על כל צו או החלטה שלו בתחום שיפוט הרגיל, והכל בכפוף לתקנות סדרי דין").

החוק המוצע מבקש לקבוע לעניין הערעור הסדרים דומים להסדרי הערעור הנהוגים בדין האזרחי. כך, מוצע לקבוע כי על פסק דין של בית המשפט ניתן לערער בזכות. בנוסף, כדי ליצור ודאות לגבי ההחלטות שניתן לערער עליהן בזכות ובשל ייחודיותם של הליכי חדלות הפירעון, מוצע לקבוע רשימת החלטות שיראו אותן לעניין זכות הערעור כפסק דין. רשימה זו אינה יוצרת הסדר שלילי ועל כן ניתן לערער בזכות גם על כל החלטה אחרת, שאינה מנויה ברשימה, אם היא בגדר פסק דין בהתאם לדין האזרחי.

348(ב) להצעת החוק, מקרים אלה הם מקרים מורכבים ועל כן מוצע להותיר את סמכויות האכיפה במקרים אלה בידי המשטרה.

חלק י"ב: שונות

סעיף 349 הוראות הערעור הקבועות היום בפקודת פשיטת הרגל אינן זהות להוראות הנהוגות בהליכים אזרחיים. חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, קובע כי על פסק דין ניתן לערער בזכות ואילו על החלטה אחרת דרושה רשות ערעור. המבחן המקובל להבחנה בין פסק דין ובין החלטה אחרת הוא מבחן טכני – האם ההחלטה מסיימת את הדיון וסוגרת את התיק, אם לאו.

סימן ב' לפרק ו' לפקודת פשיטת הרגל מסדיר את הערעור על החלטות בית המשפט לפי הפקודה. לפי סעיף 182(א) לפקודה, "הנפגע על ידי צו בפשיטת רגל רשאי לערער עליו לפי סעיף זה". ואולם הפקודה אינה מגדירה מהו צו בפשיטת רגל, ועל פי הפסיקה, מדובר בצו שניתן על ידי בית המשפט כאשר הוא מפעיל את סמכותו המיוחדת בפשיטת רגל. הצווים העיקריים המוכרים היום כצווים בפשיטת רגל הם צו כינוס, הכרזת פשיטת רגל והפטר.

³⁴ ס"ח התש"ס, עמ' 293.

- (4) החלטה לעניין אישור תכנית לשיקום כלכלי או הסדר חוב, לפי סעיפים 86 עד 88 או 324;
- (5) החלטה לעניין הפסקת הפעלת התאגיד ועל פירוקו לפי סעיף 94;
- (6) החלטה לעניין הפסקת הליכי הפירוק של תאגיד ועל הפעלת התאגיד לשם שיקומו הכלכלי, לפי סעיף 98;
- (7) החלטה בבקשה לחיסול תאגיד לפי סעיף 99;
- (8) החלטה בבקשה לביטול צו לפתיחת הליכים לפי סעיפים 108, 183 ו-286;
- (9) צו לשיקום כלכלי לפי סעיף 161;
- (10) החלטה לעניין שינוי צו לשיקום כלכלי לפי סעיף 170;
- (11) החלטה לעניין ביטול הפטר לפי סעיף 176;
- (12) החלטה בדבר מעצר לפי סעיף 285.

(ב) ערעור כאמור בסעיף קטן (א)(12) יידון בדן יחיד.

(ג) החלטה אחרת של בית משפט מחוזי שניתנה לפי חוק זה ניתנת לערעור לפני בית המשפט העליון אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית המשפט העליון שנשיא בית המשפט העליון קבע לכך; החלטה אחרת של בית משפט שלום שניתנה לפי חוק זה ניתנת לערעור לפני בית משפט מחוזי אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית המשפט המחוזי שנשיא בית המשפט המחוזי קבע לכך.

(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ג), לא תינתן רשות ערעור על סוגי החלטות ששר המשפטים קבע בצו; נקבע סוג החלטה בצו כאמור, יחול הצו על החלטה שהתקבלה לאחר תחילתו.

350. (א) החלטה סופית של הממונה שניתנה לפי חוק זה ניתנת לערעור לפני בית משפט שלום; לעניין זה יראו כהחלטה סופית, בין השאר, החלטות כמפורט להלן:

- (1) החלטה שלא לתת צו לפתיחת הליכים לפי סעיף 105;
- (2) החלטה לעניין הסרת הגבלה לפי סעיפים 143 או 169.

(ב) החלטה אחרת של הממונה שניתנה לפי חוק זה ניתנת לערעור לפני בית משפט שלום אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית משפט שלום שנשיא בית משפט השלום קבע לכך.

ד ב ר י ה ס ב ר

פי המוצע בחוק זה, בהליכי חדלות פירעון של יחיד, ולכן הוא הערכאה המתאימה לדון בערעור על החלטת הממונה. לעניין זה מוצע למנות שתי החלטות במטרה להבהיר שרואים אותן כהחלטות סופיות של הממונה: החלטה שלא לתת צו לפתיחת הליכים (לפי סעיף 105 להצעת החוק), והחלטה בעניין הסרת מגבלות (לפי סעיפים 143 או 169 להצעת החוק). מוצע לציין החלטות אלה במפורש בשל חשיבותן בהליכים. גם כאן אין מדובר בהסדר שלילי – על כל החלטה סופית אחרת של הממונה ניתן גם כן לערער בזכות.

יובהר כי על החלטת הממונה לתת צו לפתיחת הליכים לבקשת יחיד, אין צורך לקבוע הסדר ערעור, משום שנושה רשאי לבקש מבית משפט השלום לבטל את ההחלטה לפי סעיף 108 להצעת החוק.

עוד מוצע לקבוע כי פסק דין של בית המשפט המחוזי ניתן לערעור בזכות לפני בית המשפט העליון וכי פסק דין של בית משפט השלום נתון לערעור בזכות לפני בית המשפט המחוזי. החלטות אחרות, שאינן פסק דין ולא רואים אותן כפסק דין לפי חוק זה, נתונות על פי המוצע לערעור ברשות.

לבסוף, מוצע להסמיך את שר המשפטים לקבוע בצו סוגי החלטות שבהן לא תינתן רשות ערעור, ויהיה ניתן לערער עליהן רק במסגרת הערעור על פסק הדין.

סעיף 350 הממונה הוא גוף מינהלי, שהחוק המוצע מעניק לו סמכות לקבל החלטות מהותיות בהליך. מוצע לקבוע כי החלטות סופיות של הממונה נתונות לערעור בזכות לפני בית משפט השלום. בית משפט השלום ידון, על

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), לא תינתן רשות ערעור על סוגי החלטות ששר המשפטים קבע, בצו; נקבע סוג החלטה בצו כאמור, יחול הצו על החלטה שהתקבלה לאחר תחילתו.

351. (א) החלטה סופית של רשם ההוצאה לפועל שניתנה לפי חוק זה ניתנת לערעור לפני בית משפט שלום; לעניין זה יראו כהחלטה סופית, בין השאר, החלטות כמפורט להלן:

(1) החלטה שלא לזמן ישיבה לגיבוש הסדר תשלומים לפי סעיף 190;

(2) החלטה לעניין אישור הסדר תשלומים לפי סעיף 196;

(3) החלטה בעניינים שרואים אותם כפסק דין או כהחלטה סופית לפי סעיפים 349(א) ו-350(א).

(ב) החלטה אחרת של רשם ההוצאה לפועל שניתנה לפי חוק זה ניתנת לערעור לפני בית משפט שלום אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית משפט השלום שנשיא בית משפט השלום קבע לכך.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), לא תינתן רשות ערעור על סוגי החלטות ששר המשפטים קבע בצו; נקבע סוג החלטה בצו כאמור, יחול הצו על החלטה שהתקבלה לאחר תחילתו.

352. (א) הסכומים הקבועים בחוק זה יעודכנו ב־1 בינואר בכל שנה (בסעיף זה – יום העדכון) בהתאם לשיעור שינוי המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד הידוע ב־1 בינואר של השנה הקודמת.

(ב) השר יפרסם ברשומות הודעה על הסכומים המעודכנים.

353. (א) בית משפט השלום שידון בהליכי חדלות פירעון של יחידים בכל מחוז, יהיה בית משפט השלום שבו יושב נשיא בית המשפט.

בית משפט השלום המוסמך לדון בהליכי חדלות פירעון של יחידים

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), השר, בהתייעצות עם נשיא בית המשפט העליון, רשאי להסמיך, בצו, לעניין מחוז מסוים, בית משפט שלום אחר מהאמור באותו סעיף קטן או בתי משפט שלום נוספים, שידונו בהליכי חדלות הפירעון של יחידים באותו מחוז.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפתח מומחיות של בתי משפט השלום בנושאים אלה וכדי להביא לייעול המערכת, מוצע לקבוע כי ייקבעו בתי משפט שלום מסוימים שיוסמכו לדון בהליכי חדלות פירעון של יחידים.

מוצע לקבוע, כברירת מחדל, כי בית משפט השלום שידון בהליכי חדלות פירעון של יחידים יהיה בית משפט השלום שבו יושב נשיא בית המשפט. בנוסף, מוצע להסמיך את שר המשפטים, בהתייעצות עם נשיא בית המשפט העליון, לשנות את ברירת המחדל ולקבוע, לגבי מחוז מסוים, בית משפט אחר שידון בהליכי חדלות פירעון של יחידים, וכן להסמיך בתי משפט שלום נוספים לדון בהליכי חדלות פירעון של יחידים. זאת במטרה לאפשר למערכת גמישות בהתאם לצורך.

סעיף 351 מוצע לקבוע כי החלטות סופיות של רשם ההוצאה לפועל יהיו נתונות לערעור לפני בית משפט השלום. לעניין זה מוצע להבהיר לגבי כמה החלטות כי רואים אותן כהחלטות סופיות של רשם ההוצאה לפועל. זאת בדומה להבהרה המוצעת בסעיף 350 להצעת החוק לגבי החלטות הממונה. שאר ההוראות לעניין ערעור על החלטות הרשם דומה בעיקרו להוראות שמוצע לקבוע בסעיף 349 להצעת החוק לעניין ערעור על החלטות בית המשפט בהליכי חדלות פירעון.

סעיף 352 מוצע לקבוע כי הסכומים הקבועים בחוק זה יתעדכנו על בסיס שנתי בהתאם לשינוי המדד, וכן כי שר המשפטים יפרסם ברשומות הודעה על הסכומים המעודכנים.

סעיף 353 החוק המוצע קובע כי הליכי חדלות פירעון של יחידים ינוהלו בבתי משפט שלום. כדי

- החלת הוראות החוק על חבר בני אדם מסוים שאינו תאגיד 354. השר רשאי להחיל הוראות חוק זה, כולן או חלקן, בצו, על חבר בני אדם מסוים שאינו תאגיד כהגדרתו בסעיף 4 ושלא קבוע לגביו, בחיקוק, הסדר אחר לאותו עניין, ורשאי הוא לקבוע בצו כאמור את ההתאמות והשינויים הדרושים לצורך ההחלה.
- שינוי התוספת 355. השר, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את התוספת הראשונה והתוספת השנייה, ובלבד שלא יוסיף לתוספת השנייה אלא נכסים הדרושים לחייב או לבני משפחתו הגרים עמו לצורכי מחייתם הבסיסיים או שהתמורה הצפויה ממכירתם אינה מצדיקה את הפגיעה שתיגרם בשלה לחייב או לבני משפחתו הגרים עמו.
- ביצוע ותקנות 356. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו לרבות תקנות בעניינים אלה:
- (1) סדרי דין בהליכים לפי חוק זה, ובכלל זה הוראות לעניין הגשת בקשות לפי חוק זה, ממסכים שיש לצרף אליהן, מועדי הגשתן, הגשת התנגדויות להן וחובות פרסום;
- (2) חובות דיווח שיחולו על החייב, הנאמן, הממונה וכל בעל עניין אחר בהליך חדלות הפירעון, אופן עריכת הדוחות והפרטים שייכללו בהם;
- (3) אגרות ותשלומים בעד הליכים לפי חוק זה.
- מעבר למערכת מקוונת 357. השר רשאי לקבוע כי הליכים לפי חוק זה, כולם או חלקם, ובכלל זה דיווחים, פרסומים, הגשת בקשות ומסמכים, מתן זכות עיון או הצבעות יבוצעו באופן מקוון, ורשאי הוא לקבוע הוראות לעניין אופן ביצועם.

חלק י"ג: תיקונים עקיפים

- ביטול פקודת פשיטת הרגל 358. פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם-1980⁵⁵ – בטלה.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 354 מוצע להסמיך את שר המשפטים להחיל את הוראות החוק המוצע, או חלק מהן, בצו, גם על חבר בני אדם מסוים שאינו תאגיד לפי חוק זה, ושלא קבוע לגביו בחיקוק הסדר אחר לאותו עניין. תכליתו של סעיף זה לאפשר שימוש בכלים שבהצעת החוק לטיפול בחדלות פירעון גם לגבי תאגיד שהחוק המוצע אינו חל עליו מלכתחילה. החלת הוראות החוק המוצע על תאגיד אחר מוגבלת לתאגיד ספציפי. זאת מכיוון שהחלת הוראות החוק על סוג של תאגידים מתאימה יותר לחקיקה ראשית.
- הוראה זו מקבילה להוראה הקיימת היום בסעיף 380(ב) לפקודת החברות.
- סעיף 355 מוצע לקבוע כי שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, יהיה רשאי לשנות בצו את התוספת הראשונה וכן, במגבלות מסוימות, גם את התוספת השנייה. התוספת הראשונה קובעת את היקף המידע שניתן לאסוף לגבי חייב שהוא יחיד והתוספת השנייה קובעת מהם הנכסים שאינם חלק מנכסי קופת הנשייה לעניין חייב שהוא יחיד.
- סעיף 356 הסעיף מסמיך את שר המשפטים להתקין תקנות לביצועו של החוק ובכלל זה בנושאים של סדרי הדין, כינוס אסיפות הנושים, חובות הדיווח שיחולו על בעלי העניין בהליכי חדלות הפירעון, אגרות ועוד.
- סעיף 357 החוק המוצע מבקש ליצור הסדרים מודרניים ויעילים לניהול הליכי חדלות פירעון. כחלק מתפיסה זו, מוצע להסמיך את שר המשפטים לקבוע בתקנות כי הליכים לפי חוק זה, ובכללם דיווח, פרסום, הגשת בקשות ומסמכים, מתן זכות עיון או הצבעות, יבוצעו באופן מקוון. כן מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות הוראות לעניין אופן ביצועם של ההליכים.
- חלק י"ג: תיקונים עקיפים
- כללי החוק המוצע מחליף שני דברי חקיקה מרכזיים: פקודת פשיטת הרגל ופקודת החברות. הצעת החוק מבטלת את פקודת פשיטת הרגל ואת החלקים בפקודת החברות העוסקים בפירוק חברות. חוקים רבים משתמשים במונחים השאולים מן הפקודות האלה, וכן מפנים לפקודות עצמן ולמונחים בהן. תיקונם של חוקים אלה נדרש כדי להתאים את המונחים הקיימים כיום בחקיקה לאלה שבחוק המוצע. חלק זה של הצעת החוק עוסק בתיקונים אלה. הצעת החוק מתקנת בשלב זה רק חלק מהחוקים שיש להתאים את המונחים שבהם לחוק המוצע, בעיקר במקרים שבהם יש להתאמת המונחים חשיבות עקרונית. תיקונם של שאר החוקים יושלם בהמשך הליכי החקיקה, במהלך הכנתה של הצעת החוק לקריאה שנייה ושלישית בכנסת.

⁵⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 34, עמ' 639; ס"ח התשע"ד, עמ' 551.

(1) בסעיף 1, ההגדרות "דיבידנד", "חברה לא-מוגבלת", "חברה מוגבלת", "חברה מוגבלת בערביות", "חברה פרטית", "חברה ציבורית", "הכונס הרשמי" ו"משתתף", בחברה שבפירוק – יימחקו;

(2) בסעיף 178(א), במקום "המפרק" יבוא "הנאמן לפי חלק שמיני א' לחוק החברות, התשנ"ט-1999³⁷, או לפי פרק ו' לחלק ב' לחוק הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016";

(3) בסעיף 194, האמור בו יסומן "א" ואחריו יבוא:

"(ב) הורה בית משפט שהוגשה לו בקשת אכיפה כאמור בסעיף קטן (א) על מינוי כונס לשם אכיפת זכויותיהם של בעלי איגרות חוב שהובטחו בשעבוד צף –

(1) יחולו על הכונס, ובכלל זה על דרך מינויו וזהותו, הוראות פרק ו' לחלק ב' לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016 (בסעיף זה – חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי); בעל איגרת חוב המובטח בשעבוד צף רשאי להציע מועמד שימש כונס, בהתאם להוראות הפרק האמור;

(2) יראו את החברה כאילו ניתן לגביה צו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי והליכי אכיפת הזכויות בידי הכונס יתנהלו בהתאם להוראות אותו חוק.

(ג) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין שחרו של כונס שמונה לפי סעיף זה.";

(4) סעיפים 195 עד 201 – בטלים;

(5) פרקים י"א עד י"ז – בטלים.

ד ב ר י ה ס ב ר

הרגל ואת החלקים בפקודת החברות העוסקים בפירוק חברות.

הוראות פקודת פשיטת הרגל וההוראות בפקודת החברות ובחוק החברות שמוצע לבטלן בהצעת חוק זו מובאות בנספח לדברי ההסבר.

ההוראות היחידות שיישאו בפקודת החברות לאחר התיקון המוצע הן ההוראות הנוגעות לשעבודים. הוראות אלה עתידות להתבטל לפי הצעת חוק המשכון, התשע"ה-2015 (הצ"ח הממשלה התשע"ה, עמ' 902) (ראו סעיף 63 להצעת החוק), לכשיסתיים הליך חקיקתו של חוק המשכון החדש.

בסעיף 359(3) להצעת החוק, מוצע לתקן את סעיף 194 לפקודה שעניינו אכיפת זכויות של בעלי איגרות חוב המובטחות בשעבוד צף. מוצע לקבוע כי על הליכי כינוס הנכסים של שעבוד צף יחולו הוראות החוק המוצע, הן לעניין דרך מינויו וזהותו של הכונס והן לעניין הדין המהותי שיחול על הכינוס (דוגמת ההגבלות הקבועות על שעבוד צף בסעיף 244 לחוק המוצע).

הטעם לכך הוא שהליכי כינוס דומים במהותם להליכי חדלות פירעון. הליכים אלה, בדומה להליכי

תיקון מרכזי שמוצע לערוך, בסעיף 360 להצעת החוק, הוא תיקון לחוק החברות. תיקון זה נועד להסדיר, במסגרת חוק החברות, את הליכי פירוקה של חברה שלא במסגרת הליכי חדלות פירעון. כיום מוסדרים הליכי פירוק של חברה בפקודת החברות, הן במקרה שמדובר בפירוק הנובע מחדלות פירעון והן בפירוק של חברה סולבנטית. הצעת החוק מבקשת להפריד את הסדרתם של שני נושאים אלה: הליכי חדלות פירעון של חברה חדלת פירעון מוסדרים על פי המוצע בחלק ב' להצעת החוק, ואילו הליכי הפירוק האחרים מוסדרים בחוק החברות כתיקונו המוצע.

תיקון חשוב נוסף הכלול בהצעת החוק הוא תיקון חוק ההוצאה לפועל, בסעיף 361 להצעת החוק. תיקון זה מהווה מהלך משלים לביטולו של מוסד החייב המוגבל באמצעים בתיקון מס' 47 לחוק ההוצאה לפועל. הוא מצטרף להצעה להעביר את הטיפול בחיובים בעלי חובות בהיקף נמוך, לידי רשם ההוצאה לפועל בהתאם להוראות חלק ג' לחוק המוצע.

סעיפים
358 ו-359
ההסדר שבחוק המוצע נועד להחליף את ההסדרים הקיימים היום בפקודת פשיטת הרגל ובפקודת החברות העוסקים בהליכי חדלות פירעון ופירוק חברות. לכן מוצע לבטל את פקודת פשיטת

³⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 37, עמ' 761; ס"ח התשע"ה, עמ' 36.
³⁷ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189.

(1) בסעיף 1 –

(א) אחרי ההגדרה "החוקה" ו"רכישה" יבוא:

"הליכי חדלות פירעון" – כהגדרתם בחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי";

(ב) אחרי ההגדרה "חוק העמותות" יבוא:

"חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי" – חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016";

(ג) אחרי ההגדרה "פרמיה" יבוא:

"צו לפתיחת הליכים" – צו לפתיחת הליכים שניתן לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי";

(2) בסעיף 39(ב), אחרי "או בפירוק" יבוא "או שניתן לגביה צו לפתיחת הליכים" ובמקום "מפרק" יבוא "הנאמן";

(3) בסעיף 140, בסופו יבוא:

"(10) מתן צו פירוק לגביה או קבלת החלטה על פירוק מרצון לפי חלק שמיני א'";

(4) בסעיף 145, בסופו יבוא:

"(5) מתן צו פירוק לגביה או קבלת החלטה על פירוק מרצון לפי חלק שמיני א'";

(5) בסעיף 205 –

(א) בכותרת השוליים בסופה יבוא "או בהליכי חדלות פירעון";

(ב) במקום "מפרק לפי פרק י"ב לפקודת החברות" יבוא "נאמן לפי פרק ב' לחלק שמיני א' או לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי";

(6) בסעיף 227(א), במקום "מי שהוכרז פושט רגל" יבוא "יחיד שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים" ובסופו יבוא "או צו לפתיחת הליכים";

ד ב ר י ה ס ב ר

השני, תיקון סעיף 350 לחוק החברות כמו גם שאר הוראות הפרק שלישי לחלק התשיעי לחוק החברות, שעניינו פשרה או הסדר, זאת משום שההיבטים הנוגעים להבראת חברות והסדרי חוב מוסדרים במסגרת החוק המוצע. הוראות סעיף 350 לחוק החברות, לאחר תיקונו המוצע, יעסקו בשינויים מבניים והסדרים אחרים בחברה הכרוכים בפשרה או הסדר.

החוק המוצע אינו משנה את הסדרי הפירוק הקבועים לעמותה, חברה לתועלת הציבור ואגודה שיתופית. על פירוק תאגידיים אלה ימשיכו לחול הוראות פקודת החברות. זאת בשל היבטים ייחודיים הנוגעים לפירוק תאגידיים אלה ומצריכים הסדרה בחקיקה נפרדת (ראו בדברי ההסבר לסעיף 365 ולסעיף 3345 לחוק החברות, בסעיף 360/13) להצעת החוק).

לפסקאות (1) עד (8), (10) עד (12), (14) ו-(18)

מוצע לתקן את סעיפים 1, 39(ב), 140, 145, 205, 227(א), 228(א), 300(א), 345ט(ב), 345יט(א), 345כ(א), 345כג ו-362

חדלות פירעון, נועדו לכנס את כלל נכסי החברה או חלקם, ולהעבירם לניהולו של בעל תפקיד (כונס הנכסים) לטובת הנושים. ברוב המקרים הליכים אלה מתבצעים כאשר החברה בחדלות פירעון. לכן, אין טעם ענייני לקבוע הסדרים שונים לעניין מימוש וכינוס של נכס הכפוף לשעבוד צף לעומת הליכי חדלות פירעון. בנוסף, קביעתם של הסדרים שונים להליכי כינוס נכסים עלולה לתת בידי של נושה בעל שעבוד צף אפשרות לעקוף את דיני חדלות הפירעון על ידי פנייה להליכי כינוס.

סעיף 360 מאחר שהחוק המוצע מחליף את הוראות כללי פקודת החברות וחוק החברות בעניין פירוק והבראת חברות, מוצע לתקן את חוק החברות בשני נושאים עיקריים.

האחד, הוספת הסדרים לגבי פירוק חברה שלא בשל חדלות פירעון, אלא בשל עילת פירוק אחרת. כך ילוו הוראות חוק החברות את החברה מיום התאגדותה ועד לחיסולה.

⁵⁸ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189; התשע"ה, עמ' 36.

- (7) בסעיף 228(א)4, במקום "הוא הוכרז פושט רגל" יבוא "ניתן לגביו צו לפתיחת הליכים" ואחרי "אם הוא תאגיד" – "יבוא גם אם";
- (8) בסעיף 300(א), במקום "מפרק ונאמן בפשיטת רגל" יבוא "ונאמן בהליכי פירוק או בהליכי חדלות פירעון";
- (9) אחרי סעיף 342 יבוא:

"חלק שמיני א': פירוק

פרק א': הוראות כלליות

- הגדרות 342ב. "החלטה מיוחדת" – החלטה שהתקבלה באסיפה כללית ברוב של שלושה רבעים מקולות בעלי המניות המשתתפים בהצבעה ומתקיימים לגביה שניים אלה:
- (1) ההזמנה לאסיפה נמסרה לבעלי המניות 21 ימים לפחות לפני מועד כינוסה, או במועד מאוחר יותר – אם הסכימו לכך כל בעלי המניות;
- (2) בסדר יומה של האסיפה הכללית נכללה הצעה בדבר פירוק החברה לפי חלק זה;
- "חוב" – חוב ודאי או מותנה, קצוב או שאינו קצוב, בין שהגיע מועד פירעונו ובין שטרם הגיע;

ד ב ר י ה ס ב ר

החברה במצב של חדלות פירעון ונכסיה אינם מספיקים לפירעון חובותיה. בפרט, האינטרס השירי בחברה נותר בידי בעלי המניות, ואינו עובר לנושים. עם זאת, קיימים קווים משותפים רבים להליכים לפירוק הסולבנטי והבלתי סולבנטי. לכן כולל התיקון המוצע בחוק החברות החלה עקיפה של הוראות מהחוק המוצע הנוגעות לפירוק תאגיד במסגרת הליכי חדלות פירעון, בשינויים המחוייבים.

מוצע להשמיט את ההסדר בדבר פירוק בפיקוח בית המשפט, הקיים כיום בפקודת החברות, מאחר שנעשה בו שימוש מועט ביותר, אם בכלל. גם במשפט האנגלי, שממנו שאובות הוראות הפקודה לעניין זה, בוטלה דרך פירוק זו.

גם ההסדר לגבי פירוק מרצון בידי נושים לא נכלל בהסדר המוצע, משום שבהעדר הצהרת כושר פירעון, ראוי כי הפירוק ינוהל תחת השגחתו של בית המשפט, בין אם לפי התיקון המוצע לחוק החברות, ובין אם לפי החוק המוצע אם החברה חדלת פירעון.

עוד מוצע לקבוע הסדר חדש לגבי פירוק מרצון בהליך מזורז לחברה שאין לה נכסים, חובות או הליכים תלויים ועומדים. בפירוק חברה כזו אין טעם במינוי נאמן ואין צורך בהליכי הפירוק הרגילים.

לפרק א' המוצע

לסעיף 342ב המוצע

מוצע להגדיר "החלטה מיוחדת" בדומה לקבוע בסעיף 115א לפקודת החברות. החלטה זו טעונה, בין השאר, הודעה מוקדמת של 21 ימים לפחות לפני כינוסה של האסיפה הכללית, או פחות מכך אם הסכימו לכך כל בעלי המניות ורוב של 75% מקולות המשתתפים בהצבעה.

לחוק החברות, לשם התאמה של המונחים בחוק החברות למונחים הנכללים בהצעת החוק.

ראשית, מוצע להחליף את המונח "מפרק" במונח "נאמן". הקשר הדברים או הנוסח המוצע יוצרים הבחנה בין נאמן כזה לבין נאמן המחזיק מניות בשם נהנה (ראו סעיף 131 לחוק החברות).

כמו כן, מוצע להחליף את המונחים "פושט רגל" ו"פשיטת רגל" במונחים "יחיד שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים" ו"הליכי חדלות פירעון", בהתאמה.

במקומות שבהם מדובר על חברה בפירוק, מוצע להבהיר אם הכוונה להליכי פירוק לפי חוק החברות (פירוק סולבנטי), או הליכי חדלות פירעון לפי החוק המוצע.

לפסקה (9)

לחלק שמיני א' המוצע - כללי

החוק המוצע מסדיר הליכי חדלות פירעון של תאגיד, רבות חברה, אשר עשויים להסתיים בפירוק החברה. מוצע להסדיר פירוק חברה בעילות אחרות, שאינן נובעות מחדלות פירעון, במסגרת חוק החברות. ההסדר המוצע מתייחס לפירוק בידי בית משפט ולפירוק מרצון בידי בעלי המניות, ומבטל את הפירוק בפיקוח בית משפט ואת האפשרות לבצע פירוק מרצון בידי נושים (בלא הצהרת כושר פירעון) המוסדרים היום בפקודת החברות. כמו כן מוצע לעגן בחוק החברות הוראות לגבי חיסול חברה לאחר פירוקה.

במקרים שבהם החברה אינה בחדלות פירעון, פירוקה מעורר שאלות מורכבות פחות מהשאלות המתעוררות כאשר

“חדלות פירעון” – כמשמעותה בסעיף 2 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי.

פירוק חברה לפי הוראות חלק זה יכול שיהיה באחת מאלה: 342ג. דרכי הפירוק

(1) פירוק בידי בית משפט;

(2) פירוק מרצון.

342ד. (א) מתקיימים לגבי חברה הליכי חדלות פירעון, לא יחלו פירוק הליכי היחס בין הליכי פירוק הליכי חדלות פירעון

(ב) החל פירוק חברה בידי בית משפט לפי פרק ב', ומצא בית המשפט כי החברה נמצאת בחדלות פירעון, רשאי הוא להורות על הפסקת הליכי הפירוק ועל המשך ההליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, באופן שיוורה.

(ג) החל פירוק מרצון של חברה לפי פרק ג', ומצא הנאמן כי החברה נמצאת בחדלות פירעון, יודיע על כך לבעלי המניות ולנושים של החברה, ואם מתקיימים התנאים להגשת בקשה לצו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי – יגיש בשם החברה בקשה לצו לפתיחת הליכים.

(ד) אין בהליכי פירוק של חברה לפי חלק זה כדי לגרוע מהאפשרות לפתוח בהליכי חדלות פירעון לגביה; נפתחו הליכי חדלות פירעון לגבי חברה לאחר פתיחת הליכים לפירוקה לפי חלק זה, יורה בית המשפט על סיום הליכי הפירוק והמשך הליכי חדלות הפירעון, באופן שיוורה.

פרק ב': פירוק בידי בית המשפט

342ה. בית המשפט המוסמך לפרק חברה יהיה בית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו רשומה החברה או שבו מצויים מקום עסקיה העיקרי או נכסיה. בית המשפט המוסמך

ד ב ר י ה ס ב ר

הנחייתו. בית המשפט יוכל לבחון את התועלת במעבר להליכי חדלות פירעון.

אם החל פירוק מרצון, והנאמן ראה כי נכסי החברה אינם מספיקים לתשלום מלוא חובותיה, עליו להודיע על כך לבעלי המניות ולנושי החברה, ואם מתקיימים התנאים לפתיחת הליך חדלות פירעון בידי חברה – עליו להגיש בשם החברה בקשה לצו לפתיחת הליכים.

כמו כן מוצע לקבוע כי גם אם החלו הליכי פירוק לפי חלק זה, רשאי כל נושה ורשאית החברה לבקש צו לפתיחת הליכים. בית המשפט שנתן צו לפתיחת הליכים יסדיר את הפסקת הליכי הפירוק והמשכם כהליכי חדלות הפירעון, כפי שיראה לנכון בנסיבות העניין.

לפרק ב' המוצע

לסעיף 342ה המוצע

מוצע לקבוע כי בית המשפט המוסמך לפרק חברה יהיה בית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו רשומה החברה

לסעיף 342ג המוצע

מוצע לקבוע כי פירוק חברה לפי הוראות חלק זה יכול שיהיה בידי בית משפט או בפירוק מרצון. פירוק מרצון יכול שייעשה גם בהליך מזורז.

לסעיף 342ד המוצע

לניהול הליכי חדלות פירעון לפי החוק המוצע עדיפות על פני פירוק לפי חלק שמיני א' לחוק החברות כנוסחו המוצע. אם החברה חדלת פירעון ויש חשש שלא ישולם לנושים מלוא חובם, משתנים האיוונים בניהול ההליך, והנושים הופכים להיות בעלי העניין העיקריים בו, לכן, מוצע לקבוע כי אם מתקיימים לגבי חברה הליכי חדלות פירעון, לא ניתן לפתוח בהליכי פירוק לגביה לפי חלק זה.

אם החל פירוק בידי בית משפט לפי פרק ב' המוצע, והנאמן ראה כי נכסי החברה אינם מספיקים לתשלום מלוא חובותיה, עליו להודיע על כך לבית המשפט ולפעול לפי

- העילות לפירוק 1342. פירוק חברה בידי בית משפט לפי פרק זה יכול שיהיה בשל אחת מהעילות המפורטות להלן:
- (1) החברה קיבלה החלטה מיוחדת על פירוקה בידי בית המשפט;
- (2) החברה לא התחילה בעסקיה בתוך שנה לאחר רישומה, או הפסיקה את עסקיה למשך שנה;
- (3) בית המשפט מצא כי מן הצדק והיושר לפרק את החברה.
- הרשאים לבקש פירוק 1342. (א) אלה רשאים להגיש לבית המשפט בקשה לצו פירוק של חברה לפי פרק זה (בפרק זה – צו פירוק):
- (1) החברה;
- (2) בעל מניה.
- (ב) היועץ המשפטי לממשלה רשאי להגיש לבית המשפט בקשה לצו פירוק אם סבר כי מן הצדק והיושר שהחברה תפורק.
- בקשה לצו פירוק 1342. (א) בקשה לצו פירוק תוגש לבית המשפט בדרך שיקבע השר והיא תכלול את הפרטים שיקבע, ובין השאר פרטים לעניין נכסי החברה, חובותיה והליכים משפטיים תלויים ועומדים שהחברה צד להם.

ד ב ר י ה ס ב ר

שימוש דל ביותר. זאת, ככל הנראה נוכח האפשרות לפירוק מרצון, שהוא לרוב הדרך המהירה והיעילה לפירוק חברה במקרים אלה. למרות השימוש הדל בעילות אלה, לא מוצע לבטלן, בין השאר משום שהן נותרו על כנן גם במדינות אחרות ששאבו את הסדרי הפירוק שלהן מן המשפט האנגלי. לדוגמה, פירוק בהחלטה מיוחדת עשוי להיות נחוץ במקרה שפירוק מרצון אינו מתאפשר, או שדרושים סעדים שיפוטיים דוגמת עיכוב הליכים.

לסעיף 1342 המוצע

מוצע לקבוע, בדומה להוראה הקיימת היום בסעיף 259 לפקודת החברות, כי הרשאים להגיש בקשה למתן צו פירוק הם החברה או בעל מניה, וכן היועץ המשפטי לממשלה לגבי העילה של פירוק "מן הצדק והיושר". מרשימה זו הושמטו הנושים, משום שהאפשרות ליזום הליכי פירוק חברה בידי נושים רלוונטית רק אם החברה חדלת פירעון.

לסעיפים 1342 עד 1342ג המוצעים

עוד מוצע כי בקשת צו פירוק וההתנגדות לה יוגשו בדומה לדרך שבה הדבר נעשה היום. דבר הגשת הבקשה יפורסם בידי מי שהגיש אותה בדרך ובמועד שיקבע השר בתקנות. הפרסום יכלול את מועד הדיון בבקשה ואת המועד האחרון להגשת התנגדויות. במקרה שהבקשה הוגשה שלא בידי החברה, ישלח המבקש העתק ממנה לחברה מיד לאחר הגשתה. זאת כדי למנוע מצב שבו

או שבו מצויים מקום עסקיה העיקרי או נכסיה, זאת בדומה לקבוע בהגדרה "בית משפט" בסעיף 4 להצעת החוק.

לסעיף 1342 המוצע

מוצע לקבוע עילות פירוק דומות לאלה הקבועות היום בסעיף 257 לפקודת החברות, בהשמטת עילת חדלות הפירעון. העילה שבה נעשה עד היום עיקר השימוש היא עילת הפירוק "מן הצדק ומן היושר". זוהי "עילת סל" אשר בית המשפט רשאי לעשות בה שימוש במצבים שונים. המקרים הנפוצים ביותר שבהם נעשה שימוש בעילה זו הם כאשר החברה נקלעת למבוי סתום שאינו מאפשר לה להמשיך ולנהל את עסקיה, או במקרה שקיים סכסוך בין בעלי המניות שאינו ניתן לפתרון בדרך אחרת, לרבות באמצעות עילת הקיפוח לפי סעיף 191 לחוק החברות. בהקשר זה קבעו בתי המשפט לא אחת כי פירוק מטעמי צדק ויושר ייעשה כסעד אחרון אם ראה בית המשפט שאין דרך אחרת להסיר את הקיפוח (ראו: רע"א 5596/00 שולמית סתוי נ' שאולי נאחוס, פ"ד נז(1), 149 (2002)). שימוש אפשרי נוסף בעילת פירוק זו הוא במקרה שהקמת החברה או ניהולה נגועים בחוסר חוקיות. במקרה כזה יכול שבקשת הפירוק תוגש בידי היועץ המשפטי לממשלה לפי סעיף 1342 המוצע.

בעילות הפירוק האחרות – קבלת החלטה מיוחדת באסיפה הכללית בדבר פירוק החברה בידי בית המשפט, או פירוק של חברה שלא התחילה בעסקיה בתוך שנה לאחר רישומה, או שהפסיקה את עסקיה למשך שנה – נעשה

(ב) לבקשה לצו פירוק יצרף המבקש תצהיר המאמת את העובדות שעליהן נסמכת בקשתו; השר רשאי לקבוע מסמכים נוספים שעל המבקש לצרף לבקשתו לצורך הוכחת התנאים להגשתה.

5342.ט. (א) המגיש בקשה לצו פירוק יפרסם הודעה לציבור על הגשת הבקשה, בדרך ובמועד שיקבע השר; פרסום כאמור יכלול מידע לעניין מועד הדיון בבקשה והמועד האחרון להגשת התנגדויות לבקשה.

פרסום הודעה על הגשת בקשה ומשלוח העתק ממנה

(ב) הוגשה בקשה לצו פירוק שלא בידי החברה, ישלח המבקש עותק ממנה לחברה מיד לאחר הגשתה.

(ג) כל אדם העלול להיפגע ממתן צו הפירוק רשאי לקבל מהמבקש העתק מהבקשה לצו פירוק.

5342.י. (א) אדם העלול להיפגע ממתן צו פירוק רשאי להגיש לבית המשפט התנגדות לבקשה לצו פירוק.

הגשת התנגדות לבקשה

(ב) השר יקבע הוראות לעניין הגשת התנגדות, ובכלל זה לעניין הפרטים שייכללו בה, מועד הגשתה ואופן המצאתה.

5342.יא. מצא בית המשפט כי מתקיימת עילה לפירוק החברה לפי סעיף 1342, רשאי הוא לתת צו פירוק לגביה.

החלטה בבקשה לצו פירוק

תוצאות צו הפירוק 5342.יב. עם מתן צו הפירוק –

(1) ימנה בית המשפט נאמן ליישום הליכי הפירוק בהתאם להוראות סעיף 1342;

(2) יוקפאו הליכים נגד החברה כאמור בסעיף 29(1) ו-1(3) עד (5) לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת, לגבי כלל ההליכים או חלקם; לעניין הקפאת הליכים לפי פסקה זו יחולו הוראות פרק ה' לחלק ב' לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, בשינויים המחוייבים.

5342.יג. (א) מיד עם מתן צו הפירוק, ישלח הנאמן העתק ממנו לרשם, והרשם ירשום על כך הערה.

הודעה על מתן צו פירוק לרשם ופרסום הודעה לציבור

ד ב ר י ה ס ב ר

אחרת. על הקפאת ההליכים יחולו הוראות פרק ה' לחלק ב' להצעת החוק. הקפאת הליכים היא ברירת המחדל לפי פקודת החברות בפירוק בידי בית המשפט, גם כאשר החברה אינה חדלת פירעון. ואולם לרוב הקפאת ההליכים אינה נדרשת אם החברה סולבנטית, ואף עלולה להביא להגדלת חובותיה של החברה, אף שאין חשש שלא ייפרעו. לכן מוצע לקבוע כי בית המשפט יוכל להורות שלא תחול הקפאת הליכים, לגבי כלל ההליכים או חלקם.

כמו כן מוצע לקבוע, בדומה לקבוע היום בסעיף 270 לפקודה, כי מיד עם מתן צו הפירוק ישלח הנאמן העתק ממנו לרשם החברות, שירשום על כך הערה במרשם.

חברה אינה יודעת כי הוגשה בקשה לפירוקה. כל אדם העלול להיפגע ממתן צו הפירוק רשאי על פי המוצע לקבל מהמבקש העתק מבקשת צו פירוק, ולהגיש התנגדות לבית המשפט בדרך שיקבע השר בתקנות.

מוצע כי צו פירוק יינתן בידי בית המשפט אם מצא כי מתקיימת עילה לפירוק החברה מהעילות המפורטות בסעיף 1342 המוצע. מאחר שתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, הוחלו גם על הליכי פירוק, יוכל בית המשפט, בין השאר, לתת סעדים ומננים על פיהן. עם מתן צו הפירוק ימנה בית המשפט נאמן ליישום הליכי הפירוק, ותחול הקפאת הליכים נגד החברה כאמור בסעיף 29(1) ו-1(3) עד (5) להצעת החוק, אלא אם כן יורה בית המשפט

(ב) הודעה על מתן צו הפירוק תפורסם לציבור בדרך ובמועד שיקבע השר, ורשאי בית המשפט להורות על המצאת הודעה על מתן הצו לגורמים שיוורה ובדרך שיוורה.

42342.ד.ר (א) על מינוי הנאמן בידי בית המשפט יחולו הוראות סימן א' לפרק ו' בחלק ב' לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, בשינויים אלה:

(1) בית המשפט רשאי למנות נאמן שלא מתוך רשימת הנאמנים שגובשה לפי סעיף 37 לחוק האמור, אם מצא כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין;

(2) החברה ובעל מניה, וכן היועץ המשפטי לממשלה אם הבקשה לצו פירוק הוגשה על ידו, רשאים להציע מועמדים לתפקיד הנאמן;

(3) שכר הנאמן ייקבע בהתאם להוראות לפי סעיף 39 לחוק האמור, בשינויים המחויבים; ואולם רשאי השר לקבוע הוראות מיוחדות לעניין שכר הנאמן שמונה לפי פרק זה.

(ב) הנאמן יפעל במהירות האפשרית להשלמת הליכי הפירוק של החברה בהתאם להוראות פרק זה, ובכלל זה –

(1) יכריע בתביעות חוב;

(2) יפעל לכינוס נכסי קופת הפירוק וניהולם;

(3) ישלם את חובות החברה ויפעל לחלוקת היתרה בין בעלי המניות.

(ג) מונה נאמן לפי סעיף זה יחולו הוראות סימן ב' לפרק ו' בחלק ב' לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי החלות לעניין תאגיד שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים המורה על פירוק, בשינויים המחויבים.

(ד) מצא הנאמן במהלך הליכי הפירוק כי החברה נמצאת בחדלות פירעון, יודיע על כך לבית המשפט ויפעל לפי הנחיותיו, כאמור בסעיף 42342(ב).

42342.טו. על הליכי הפירוק בידי בית המשפט לפי פרק זה יחולו ההוראות לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, כמפורט להלן ובשינויים המחויבים:

תחולת הוראות לעניין הליכי הפירוק בידי בית המשפט

ד ב ר י ה ס ב ר

להגיש בקשה לצו פירוק, משום שאין מדובר בפירוק בעילה של חדלות פירעון. אם מצא בית המשפט כי קיימות נסיבות המצדיקות מינוי נאמן מתוך רשימת הנאמנים שגובשה לפי סעיף 37 להצעת החוק, ימנה בית המשפט נאמן מתוך הרשימה. שינוי נוסף הוא ששכר הנאמן ייקבע לפי ההוראות שנקבעו לעניין זה מכוח החוק המוצע, אך מוצע להסמיך את השר לקבוע הוראות מיוחדות לעניין שכר נאמן בהליכי פירוק לפי חוק החברות.

לסעיפים 42342 עד 42342 המוצעים

מוצע להחיל את הוראות החוק המוצע לעניין מינוי הנאמן, בכמה שינויים. האחד, בית המשפט רשאי למנות נאמן שלא מתוך רשימת הנאמנים. השני, מי שרשאים להציע מועמדים לכהונת נאמן הם החברה ובעל מניה, וכן היועץ המשפטי לממשלה אם הבקשה לצו פירוק הוגשה על ידו. רשות זו לא תינתן לנושה, שכאמור גם אינו רשאי

- (1) על תביעות חוב ואישורן יחולו ההוראות לפי פרק א' לחלק ד' לחוק האמור;
- (2) לעניין הכללת נכסים בקופת הפירוק יחולו הוראות סעיפים 216(1) ו-218 לחוק האמור;
- (3) כינוס נכסי החברה וניהולם בידי הנאמן ייעשה לפי פרק ג' לחלק ד' בחוק האמור;
- (4) מימוש נכסי החברה בידי הנאמן ייעשה לפי סעיף 227 לחוק האמור.

20342.טז. (א) לאחר השלמת כינוס כל נכסי החברה ומימוש הנכסים שלדעת הנאמן יש לממשם, ישלם הנאמן את אלה: תשלום הוצאות הפירוק וחובות החברה לנושים

(1) הוצאות שהוצאו בשל פעולות הנאמן או מי מטעמו במסגרת הליכי הפירוק, לרבות אגרות ושכר הנאמן;

(2) חובות החברה לנושים שתביעת החוב שהגישו אושרה על ידי הנאמן.

(ב) לפני תשלום חובות החברה לנושים, יפרסם הנאמן הודעה על כוונתו לעשות כן בדרך שיקבע השר ויודיע לכל מי שהגישו תביעות חוב שטרם הוכרעו ולא ביססו את תביעותיהם להנחת דעתו, על כוונתו לשלם את חובות החברה, ויקצוב להם זמן לביסוס תביעותיהם.

342.זו. נכסים שנותרו לאחר תשלום הוצאות הליכי הפירוק וחובות החברה לנושים כאמור בסעיף 342.טז, יחולקו בין בעלי המניות בחברה בהתאם לזכויותיהם בחברה. זכות בעלי המניות ליתרה

342.יח. (א) על אף הוראות סעיפים 342.טז ו-342.ז, רשאי הנאמן, באישור בית המשפט, לשלם כספים שהצטברו בקופת הפירוק לנושים או לבעלי המניות גם בטרם הושלם כינוס כל נכסי החברה ומימוש הנכסים שלדעת הנאמן יש לממשם, אם סבר כי אין בכך כדי לפגוע בניהולם התקין של הליכי הפירוק. תשלומי ביניים

ד ב ר י ה ס ב ר

ומימוש הנכסים שלדעת הנאמן יש לממשם, מוצע שהנאמן ישלם את הוצאות הפירוק וחובות החברה לנושים. יובהר כי מאחר שהחברה סולבנטית, חובותיה צריכים להיות משולמים במלואם. לכן הכרעת תביעות החוב תתייחס למלוא החוב, כולל ריביות.

לפני התשלום לנושים יפרסם הנאמן הודעה ויקצוב זמן לביסוס תביעות חוב כך שנושים שטרם הגישו תביעות חוב או שלא ביססו להנחת דעתו של הנאמן את תביעותיהם, יוכלו לממש את זכותם.

נכסים שיוותרו בקופת הפירוק לאחר תשלום הוצאות הפירוק וחובות החברה לנושים, יחולקו על פי המוצע בין בעלי המניות, בהתאם לזכויותיהם בחברה.

מוצע כי תפקיד הנאמן יהיה לפעול במהירות האפשרית להשלמת הליכי הפירוק. לעניין זה יחולו הוראות החוק המוצע לגבי תפקידי הנאמן וסמכויותיו, הרלוונטיות לפירוק תאגיד, במובחן משיקום כלכלי. הנאמן יכריע בתביעות חוב ויפעל לכינוס נכסי קופת הפירוק וניהולם, בהתאם להוראות הרלוונטיות מהחוק המוצע, שמוצע להחילן בשינויים המחויבים. לאחר מכן ישלם הנאמן את חובות החברה ויפעל לחלוקת היתרה בין בעלי המניות בהתאם להוראות שלהלן.

לסעיפים 342.טז עד 342.יח המוצעים

במסגרת כינוס נכסי החברה אין הנאמן מחויב לממש את כל הנכסים, אם הדבר אינו נדרש לשם ניהול מועיל של הליך הפירוק. לאחר השלמת כינוס כל נכסי החברה

(ב) על תשלומי ביניים לפי סעיף קטן (א) יחולו הוראות סעיף 239 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, בשינויים המחוייבים.	זכות לפנות לבית המשפט
342.יט. בעל מניה או נושה רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה שיחליט בכל שאלה הנוגעת לזכויותיו בהליכי הפירוק.	סמכויות בית המשפט
342.כ. בהליכי פירוק לפי פרק זה יהיו נתונות לבית המשפט כל הסמכויות הנתונות לבית המשפט לפי סעיפים 279, 281 עד 285 ו-289 עד 292 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, בשינויים המחוייבים.	צירוף הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי להליכי הפירוק
342.כא. בית המשפט רשאי להורות על צירוף הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, להליכי פירוק לפי פרק זה, אם סבר כי הדבר דרוש לשם שמירה על האינטרס הציבורי ועל תקינותם של ההליכים; הורה בית המשפט כאמור, יהיו נתונות לממונה הסמכויות הנתונות לו לפי חלק ו' לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, בשינויים המחוייבים.	ביטול צו פירוק
342.כב. (א) בית המשפט רשאי, בכל עת לאחר מתן צו פירוק, לבקשת החברה או בעל מניה, להורות על ביטול צו הפירוק, אם מצא כי אין הצדקה בנסיבות העניין להמשיך בהליכי פירוק החברה.	
(ב) בית המשפט רשאי להשהות את ביטול צו הפירוק כדי לאפשר הטלה מחדש של עיקולים שבוטלו עם מתן הצו לפי סעיף 342(ב2).	
(ג) ביטול צו פירוק אינו פוגע בתוקפם של מכירה, העברה, תשלום או פעולה משפטית אחרת שנעשו כדין לפני הביטול.	

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 342כב המוצע

מוצע לקבוע הסדר לגבי ביטול צו פירוק. הסדר כזה לא קיים בפקודת החברות. סעיף 271 לפקודה קובע הוראות בדבר עיכוב הליך פירוק "לחלוטין או לזמן קצוב". בפועל נעשה שימוש בהליך זה לשם הפסקת הליכי פירוק של חברה, ואולם מעמדה של החברה לאחר שעוכבו הליכי הפירוק אינו ברור.

לפי ההסדר המוצע יוכל בית המשפט, בכל שלב של הליך הפירוק, להורות על ביטול צו הפירוק לפי בקשה של החברה או בעל מניה, אם מצא כי אין הצדקה בנסיבות העניין להמשיך בהליך.

כדי למנוע פגיעה בנושים שעיקולים שהטילו ערב הפירוק בוטלו עם מתן צו הפירוק, מוצע לקבוע כי בית המשפט יהיה רשאי להשהות את ביטול צו הפירוק כדי לאפשר הטלה מחדש של העיקולים. כמו כן מוצע לקבוע כי ביטול צו הפירוק אינו פוגע בתוקפם של מכירה, העברה, תשלום או פעולה משפטית אחרת שנעשו כדין לפני הביטול. ההחלטה על ביטול צו פירוק תועבר לרשם החברות כדי שימחק את רישום צו הפירוק מהרשם.

מוצע להסמיך את הנאמן לשלם לנושים או לבעלי מניות תשלומי ביניים באישור בית המשפט, אם לא יהיה בכך כדי לפגוע בניהולו התקין של הפירוק, ויחולו לעניין זה, בשינויים המחוייבים, הוראות סעיף 239 לחוק המוצע לגבי חלוקות ביניים.

לסעיפים 342יט עד 342כא המוצעים

מוצע לקבוע כי בעל מניה או נושה רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה שיחליט בכל שאלה הנוגעת להליכי הפירוק. עוד מוצע כי לבית המשפט יהיו הסמכויות הנתונות לבית המשפט לפי סעיפים 279, 281 עד 285 ו-289 עד 292 לחוק המוצע, בשינויים המחוייבים. הוראות אלה נוגעות לחקירה, צו למסירת נכס, תפיסת נכס או מסמך בידי שוטף, עיכוב יציאה מן הארץ, סמכות מעצר ואחריות נושא משרה ובעל תפקיד בחברה.

מוצע עוד כי בית המשפט יוכל להורות על צירוף של הממונה להליך הפירוק. זאת, אם מצא בית המשפט כי הדבר דרוש לשם שמירה על האינטרס הציבורי ותקינותם של ההליכים. מוצע כי אם צורך הממונה להליך, יהיו נתונות לו הסמכויות לפי פרק ו' לחוק המוצע, בשינויים המחוייבים, לרבות הסמכות להנחות את הנאמן בביצוע תפקידו, לדרוש ממנו מידע ולחקור את התנהלותו.

(ד) החליט בית המשפט על ביטול צו הפירוק, ישלח הנאמן לרשם העתק מההחלטה, והרשם ימחק את הרישום על צו הפירוק.

סיום הפירוק, חיסול 342כ.ג. (א) סיים הנאמן לבצע את תפקידו, יגיש לבית המשפט החברה וסיום כהונת הנאמן ולבעלי המניות דוח מסכם של פעילותו.

(ב) נוכח בית המשפט כי הושלם פירוק החברה, יורה בית המשפט, בצו, על חיסולה; ממועד מתן הצו תהיה החברה מחוסלת.

(ג) בית המשפט יורה כיצד לנהוג במסמכי החברה המנויים בסעיף 124 ובמסמכי הנאמן, לאחר חיסול החברה, ובלבד שיישמרו לתקופה שלא תפחת משבע שנים.

(ד) מיד עם מתן צו החיסול, ישלח הנאמן העתק ממנו לרשם, והרשם ירשום את דבר החיסול.

(ה) נוכח בית המשפט כי נרשם החיסול בידי הרשם יורה על סיום כהונתו של הנאמן.

פרק ג': פירוק מרצון

החלטה על פירוק מרצון 342כ.ב. חברה רשאית לקבל החלטה מיוחדת על פירוקה מרצון בהתאם להוראות פרק זה אם הדירקטורים של החברה נתנו תצהיר כושר פירעון לפי סעיף 342כ.ב.

ד ב ר י ה ס ב ר

הסוג השני של פירוק מרצון המוסדר בפקודת החברות הוא פירוק מרצון בידי נושים, אם לא ניתן תצהיר כושר פירעון. גם פירוק זה פשוט יותר מאשר הליך חדלות פירעון, ואינו מפוקח בידי הכונס הרשמי. ואולם הוא מורכב יותר מפירוק מרצון בידי בעלי המניות, הן משום שאין ודאות שהחברה סולבנטית, והן משום שאף שיוזמת הפירוק היא בידי האסיפה הכללית, לנושים ניתן מעמד מכריע לגבי החלטות מרכזיות בפירוק, לרבות לגבי זהות הנאמן.

ההסדר המוצע להלן אינו כולל פירוק מרצון בידי נושים, משום שבהעדר תצהיר כושר פירעון, ראוי כי הפירוק ינוהל תחת השגחתו של בית המשפט, בין אם לפי התיקון המוצע לחוק החברות, או לפי ההסדר שבפרק ח' לחלק ב' בחוק המוצע, אם החברה חדלת פירעון.

ההסדר המוצע בפרק זה מתייחס לפירוק מרצון בידי בעלי המניות, קרי פירוק לאחר קבלת תצהיר כושר פירעון. פירוק כזה הוא ככל הנראה הנפוץ ביותר כיום. בשנים האחרונות מתבצעים אלפי הליכי פירוק כאלה מדי שנה. לרשם החברות תפקיד מרכזי בפירוק מרצון. הוא מפקח, בין השאר, על תקינות קבלת ההחלטות בחברה בדבר הפירוק. נוכח הניסיון שנצבר, מוצעים שינויים קלים בתהליכים הנדרשים, כדי לאפשר לחברות לערוך הליך מהיר ויעיל ככל שניתן לפירוק מרצון.

לסעיפים 342כ.ב עד 342כ.ו-מח המוצעים

פירוק מרצון ראשיתו במתן תצהיר כושר פירעון בידי כל הדירקטורים בחברה או רובם, שלפיו בדקו היטב

לסעיף 342כ.ג המוצע

מוצע כי לאחר השלמת הליכי הפירוק, יגיש הנאמן לבית המשפט ולבעלי מניות דוח מסכם של פעילותו, ואם נוכח בית המשפט כי פירוק החברה הושלם, הוא יוציא צו חיסול.

חברה תהיה מחוסלת על פי המוצע ממועד הוצאת הצו, בדומה לקבוע היום בסעיף 315 לפקודת החברות. בית המשפט יורה כיצד לנהוג לאחר החיסול במסמכי החברה האמורים בסעיף 124 לחוק החברות ובמסמכי הנאמן, כך שיישמרו לתקופה של שבע שנים לפחות, בדומה להוראה הקיימת היום בסעיף 366 לפקודת החברות.

הנאמן ישלח העתק מצו החיסול לרשם החברות. בית המשפט יסיים את כהונתו של הנאמן לאחר שנוכח כי דבר החיסול נרשם. הוראות אלה נועדו להבטיח כי חיסול החברה יירשם, בסמוך ככל הניתן למועד מתן הצו.

לפרק ג' המוצע - כללי

הליך פירוק מרצון מאפשר לחברה להתפרק בלא צורך במעורבות בית המשפט. פקודת החברות מסדירה, בדומה לדין האנגלי, שני סוגים של פירוק מרצון. הסוג הראשון הוא פירוק מרצון בידי בעלי המניות, שקיומו מותנה בכך שהדירקטורים הצהירו שהחברה יכולה לפרוע את כל חובותיה בתוך שנה (להלן – תצהיר כושר פירעון). במקרה כזה מתבצע הפירוק בפיקוח האסיפה הכללית, בלא מעורבות בית המשפט ובלא פיקוח הכונס הרשמי על הנאמן.

<p>342כזה. תצהיר כושר פירעון יינתן בידי כל הדירקטורים בחברה או רובם ולפיו בדקו היטב את מצב עסקי החברה ולדעתם יכולה החברה לשלם את חובותיה במלואם בתוך 12 חודשים מתחילת פירוקה (בפרק זה – תצהיר כושר פירעון).</p>	<p>מתן תצהיר כושר פירעון</p>
<p>342כז. (א) אסיפה כללית שעל סדר יומה פירוק מרצון של החברה תזומן לאחר שניתן תצהיר כושר פירעון לגבי החברה לפי סעיף 342כזה, וכינוסה יהיה לא מאוחר מ-90 ימים לאחר מתן תצהיר כושר הפירעון.</p> <p>(ב) תצהיר כושר הפירעון יצורף להזמנה לאסיפה הכללית.</p>	<p>זימון אסיפה כללית לשם קבלת החלטה על פירוק מרצון</p>
<p>342כח. אסיפה כללית שקיבלה החלטה על פירוק מרצון של החברה תמנה נאמן ליישום הליכי הפירוק, ורשאית היא לקבוע את שכרו.</p>	<p>מינוי הנאמן בידי האסיפה הכללית</p>
<p>342כט. (א) פירוק מרצון של חברה תחילתו עם קבלת ההחלטה על פירוקה מרצון כאמור בסעיף 342כזה.</p> <p>(ב) משהתחיל פירוק מרצון תחל החברה לנהל את עסקיה, למעט ככל שנדרש לשם פירוקה המועיל.</p>	<p>תחילת הפירוק והפסקת ניהול עסקי החברה</p>
<p>342כס. קיבלה חברה החלטה על פירוק מרצון יודיע על כך הנאמן, בכתב, לנושים הידועים לו, ובכלל זה לנושים שהחוב כלפיהם שנוי במחלוקת, בתוך 21 ימים מיום קבלת ההחלטה.</p>	<p>הודעה לנושים על פירוק מרצון</p>

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף 342כז מוצע לקבוע כי אסיפה כללית שהחליטה על פירוק מרצון של החברה, תמנה נאמן ליישום הליכי הפירוק, ותהיה רשאית לקבוע את שכרו. בשונה מפירוק בידי בית המשפט, אין הוראות מחייבות לגבי שכר הנאמן, וניתן גם שלא לקבוע לו שכר אם כך הוסכם עמו.

יצוין כי פקודת החברות מסדירה גם פירוק מרצון בהחלטה רגילה, המבוססת על עילה שבתקנון החברה (סעיף 319(1) לפקודה). מאחר שחוק החברות העמיד את הרוב לתיקון תקנון על רוב רגיל, מוצע להשמיט עילת פירוק זו, כדי למנוע את האפשרות לעקוף את הרוב המיוחד לקבלת החלטה על פירוק לפי פרק זה. רוב זה נראה מתאים נוכח משמעותה של ההחלטה.

לסעיפים 342כח עד 342ל המוצעים

מוצע לקבוע כי תחילתו של פירוק מרצון תהיה עם קבלת ההחלטה באסיפה הכללית על הפירוק מרצון. עוד מוצע לקבוע כי חברה שהחליטה על פירוקה מרצון תחל מניהול עסקיה, למעט ככל הנדרש לשם פירוקה המועיל.

כן מוצע לקבוע כי בתוך 21 ימים מיום קבלת ההחלטה על פירוק מרצון, יודיע על כך הנאמן בכתב לכל הנושים של החברה הידועים לו. בנוסף, בתוך 30 ימים מיום קבלת ההחלטה, ישלח הנאמן לרשם הודעה על קבלת ההחלטה על פירוק מרצון ועל מינויו לנאמן. הנאמן יצטרף להודעה את תצהיר כושר הפירעון ומסמכים נוספים שיקבע הש. על פי המוצע, ירשום הרשם את דבר הפירוק אם ראה שהתקיימו התנאים לפי פרק זה לקבלת ההחלטה על

את מצב עסקי החברה, ולדעתם החברה יכולה לשלם את חובותיה במלואם בתוך שנים עשר חודשים מתחילת פירוקה.

אסיפה כללית רשאית לקבל החלטה מיוחדת על פירוק מרצון רק לאחר שניתן תצהיר כושר פירעון, בדומה להוראה העולה מסעיף 322 לפקודת החברות. כאמור, בהתאם להגדרה "החלטה מיוחדת" שבסעיף 342כז המוצע, החלטה זו טעונה הודעה מוקדמת של 21 ימים לפחות, אלא אם כן הסכימו כל בעלי מניות לכך שההודעה תימסר קרוב יותר למועד הכינוס, וכן הסכימו לכך רוב של 75% מקולות בעלי המניות המשתתפים בהצבעה.

מוצע לקבוע כי אסיפה כללית שעל סדר יומה פירוק מרצון תזומן רק לאחר שניתן תצהיר כושר פירעון, וכינוסה יהיה לא יאוחר מ-90 ימים לאחר מתן תצהיר כושר הפירעון. זאת, במטרה לוודא שההחלטה תתקבל על בסיס נתונים עדכניים. בדין האנגלי מוגבלת תקופה זו ל-5 שבועות. התקופה של 90 ימים ארוכה יותר ומבוססת על ההסדר הקבוע בסעיף 27(ה) לתקנות החברות (הודעה ומודעה על אסיפה כללית ואסיפת סוג בחברה ציבורית). התש"ס-2000 (ק"ת התש"ס, עמ' 282). עוד מוצע לקבוע כי תצהיר כושר הפירעון יצורף להזמנה לאסיפה הכללית.

בסעיף 342כח מוצע להבהיר כי בחברה פרטית ניתן לקבל החלטה לפי חלק זה, לרבות על פירוק מרצון, גם בלא הזמנה ובלא התכנסות, אם ההחלטה מתקבלת פה אחד, לפי הוראות סעיף 76 לחוק החברות.

הודעה לרשם 342.ל. (א) הנאמן ישלח לרשם הודעה על החלטת החברה על פירוק מרצון ועל מינויו, בתוך 30 ימים מיום קבלת ההחלטה; להודעה יצורף תצהיר כושר הפירעון; השר רשאי לקבוע הוראות בדבר פרטי ההודעה לרשם ומסמכים נוספים שיש לצרף אליה.

(ב) שלח הנאמן הודעה לרשם בהתאם להוראות סעיף קטן (א) ונוכח הרשם כי התקיימו התנאים לפי פרק זה להחלטת החברה על פירוק מרצון, ירשום הערה על פירוק מרצון של החברה.

(ג) רשם הרשם הערה על פירוק מרצון של חברה לפי סעיף קטן (ב), תפורסם הודעה לציבור על כך באופן ובמועד שיקבע השר.

הנאמן – תפקידו וסמכויות 342.ל.א. (א) הנאמן יפעל במהירות האפשרית להשלמת הליכי הפירוק מרצון של החברה בהתאם להוראות פרק זה, ובכלל זה –

(1) יכריע בתביעות חוב;

(2) יפעל לכינוס נכסי קופת הפירוק וניהולם;

(3) ישלם את חובות החברה ויפעל לחלוקת היתרה בין בעלי המניות.

(ב) עם מינוי הנאמן יעברו לידי הסמכויות הנתונות לדירקטוריון ולמנהל הכללי, אלא אם כן החליטה האסיפה הכללית שהסמכויות, כולן או חלקן, ייוותרו בידי הדירקטוריון או המנהל הכללי, ואולם הסמכויות המפורטות להלן יופעלו בידי הנאמן לאחר קבלת אישור האסיפה הכללית בהחלטה מיוחדת:

(1) פירעון חוב לנושים מסוג מסוים;

(2) פשרה עם נושה או חייב של החברה בנוגע לגובה החוב ואופן תשלומו, שיש לה השפעה מהותית על היקף נכסי קופת הפירוק.

הפסקת כהונה של נאמן 342.ל.ב. (א) האסיפה הכללית רשאית להחליט על הפסקת כהונתו של הנאמן.

ד ב ר י ה ס ב ר

בין בעלי המניות בהתאם לזכויותיהם בחברה לפי מסמכי היסוד של החברה.

עוד מוצע כי סמכויות הנאמן לניהול הליך הפירוק ייכנסו לתוקף עם מינויו, במועד ההחלטה באסיפה הכללית בדבר פירוק החברה. לנאמן יהיו כל הסמכויות הנתונות לפי חוק החברות לדירקטוריון ולמנהל הכללי, אלא אם כן החליטה האסיפה הכללית שהסמכויות, כולן או חלקן, לא יועברו. זאת בדומה להוראה הקבועה היום בסעיף 330(3) לפקודה.

פירוק מרצון. במידה שנדרשים תיקון או הבהרה, תוכל החברה להשלימם עד שתניח את דעת הרשם. לאחר רישום ההערה במרשם, תפורסם הודעה לציבור על כך, באופן ובמועד שיקבע השר בתקנות.

לסעיפים 342ל.א עד 342ל.ב המוצעים

מוצע לקבוע כי תפקידו של הנאמן הוא לפעול במהירות האפשרית להשלמת הליכי הפירוק. בכלל זה יכריע הנאמן בתביעות חוב, יפעל לכינוס נכסי קופת הפירוק, ישלם את חובות החברה ויפעל לחלוקת היתרה

(ב) התפנתה משרתו של הנאמן, תמנה האסיפה הכללית אחר במקומו; כל בעל מניה רשאי לכנס אסיפה כללית למטרה זו.

(ג) נאמן שמונה לפי סעיף קטן (ב), יודיע לרשם על מינויו בתוך 21 ימים ממועד המינוי.

לג. על הליכי פירוק מרצון לפי פרק זה יחולו ההוראות לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, כמפורט להלן ובשינויים המחויבים:

תחולת הוראות לעניין הליכי פירוק מרצון

(1) על תביעות חוב ואישורן יחולו ההוראות לפי פרק א' לחלק ד' לחוק האמור, ואולם המועד להגשת תביעת חוב כאמור בסעיף 210(א) לחוק האמור יהיה בתוך שישה חודשים ממועד פרסום ההודעה לציבור לפי סעיף 342(ג);

(2) לעניין הכללת נכסים בקופת הפירוק יחולו ההוראות סעיפים 216(1) ו-218 לחוק האמור;

(3) כינוס נכסי החברה וניהולם בידי הנאמן ייעשה לפי פרק ג' לחלק ד' בחוק האמור;

(4) מימוש נכסי החברה בידי הנאמן ייעשה לפי סעיף 227 לחוק האמור.

לד. הוראות סעיפים 342טז עד 342יח לעניין תשלום הוצאות הפירוק וחובות החברה לנושים, לעניין זכות בעלי המניות ליתרה ולעניין תשלומי ביניים, יחולו, בשינויים המחויבים, בהליכי פירוק מרצון לפי פרק זה, ואולם האישור לתשלומי ביניים לפי סעיף 342יח יינתן בידי האסיפה הכללית.

תשלום הוצאות הפירוק וחובות החברה לנושים וזכות בעלי המניות ליתרה

לה. הנאמן, בעל מניה או נושה רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה שיחליט בכל שאלה שבמשפט או שבעובדה הנוגעת להליכי הפירוק.

זכות לפנות לבית המשפט

לו. (א) הנאמן רשאי, בכל עת, לכנס אסיפה כללית של החברה ולהביא לאישורה כל עניין שימצא לנכון.

כינוס אסיפות כלליות

(ב) נמשכו הליכי הפירוק למעלה משנה, יכנס הנאמן אסיפה כללית של החברה בתום השנה הראשונה ובתום כל שנה קלנדרית שלאחריה, ויגיש לאסיפה דוח על פעולותיו ועל ניהול הפירוק בשנה שחלפה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיפים 342לג עד 342לו המוצעים

בסעיף 342לג המוצע, מוצע להחיל על פירוק לפי פרק זה את הוראות החוק המוצע בעניינים המפורטים להלן, בשינויים המחויבים: הגשת תביעות חוב ואישורן, הכללת נכסים בקופת הפירוק, כינוס נכסי החברה וניהולם בידי הנאמן ומימוש נכסי החברה.

בסעיף 342לד המוצע, מוצע להחיל על תשלום הוצאות הפירוק וחובות החברה לנושים ועל זכות בעלי המניות ליתרת הנכסים את הוראות סעיפים 342טז עד 342יח

לגבי הפסקת כהונתו של הנאמן מוצע לקבוע כי האסיפה הכללית רשאית להחליט על הפסקת כהונתו. אם התפנתה משרתו של הנאמן, רשאי כל בעל מניה לזמן אסיפה כדי שתמנה נאמן אחר במקומו. הוראה זו מרחיבה את הזכות של בעל מניה לדרוש כינוס אסיפה, בהשוואה לסעיף 63 לחוק החברות. בעניינים אחרים הנוגעים לכינוס האסיפה לעניין זה וניהולה יחולו הוראות חוק החברות ותקנון החברה. כמו כן מוצע לקבוע כי נאמן שמונה תחת נאמן שהפסיק ככהן, יודיע לרשם על מינויו בתוך 21 ימים.

ביטול הפירוק 342לז. (א) האסיפה הכללית רשאית לקבל החלטה מיוחדת בדבר ביטול פירוקה מרצון, אם הדירקטורים, כולם או רובם, או הנאמן, הצהירו כי עם ביטול הפירוק מרצון תוכל החברה לפרוע את חובותיה במועד.

(ב) ביטול הפירוק אינו פוגע בתוקפם של מכירה, העברה, תשלום או פעולה משפטית אחרת שנעשו כדין לפני הביטול. (ג) החליטה חברה לבטל את פירוקה מרצון, ישלח הנאמן לרשם ולנושים הידועים לו העתק מההחלטה, ויפרסם אותה בדרך ובמועד שיקבע הש.

(ד) קיבל הרשם העתק מההחלטה על ביטול הפירוק מרצון, ימחק את ההערה על פירוק מרצון של החברה.

סיום הפירוק 342לח. (א) סיים הנאמן לבצע את תפקידו, יערוך דוח מסכם של פעילותו, ויכנס אסיפה כללית של החברה שעל סדר יומה דיון בדוח.

(ב) הזמנה לאסיפה כללית לפי סעיף זה תימסר ותתפרסם בדרך שיקבע הש, חודש ימים לפחות לפני המועד לכינוסה, ויצורף אליה העתק מהדוח המסכם של הנאמן.

(ג) בתוך שבעה ימים ממועד כינוס האסיפה הכללית ישלח הנאמן לרשם הודעה על כך שכונסה האסיפה ויצרף לה את פרוטוקול האסיפה ואת הדוח המסכם; לא היה מניין חוקי באסיפה, ישלח הנאמן לרשם הודעה כי האסיפה כונסה כדין ואולם לא היה בה מניין חוקי.

חיסול החברה וסיום כהונת הנאמן 342לט. (א) קיבל הרשם את הודעת הנאמן ואת הדוח המסכם לפי סעיף 342לח, ומצא כי לא נותרו לחברה חובות לרשם בשל אגרות ותשלומים לפי סעיף 44(6), ירשום את חיסול החברה, וממועד הרישום תהיה החברה מחוסלת.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 342לז המוצע

מוצע להסדיר את האפשרות של חברה להפסיק את הליכי הפירוק מרצון ולחזור לפעילות רגילה. זאת, באמצעות קבלת החלטה מיוחדת על ביטול הליך הפירוק מרצון, לאחר שהדירקטורים כולם או רובם הצהירו כי עם ביטול הפירוק מרצון תוכל החברה לפרוע את חובותיה במועד. על פי המוצע ישלח הנאמן לרשם ולנושים הידועים לו העתק מההחלטה ויפרסם את דבר ההחלטה בדרך ובמועד שקבע הש בתקנות. עם קבלת ההודעה, ימחק הרשם את ההערה על פירוק מרצון של החברה.

מוצע לקבוע כי ביטול הפירוק אינו פוגע בתוקפם של מכירה, העברה, תשלום או פעולה משפטית אחרת שנעשו כדין לפני הביטול.

לסעיפים 342לח עד 342לט המוצעים

מוצע לקבוע כי לאחר שסיים הנאמן לבצע את תפקידו, הוא יערוך דוח מסכם, ויכנס אסיפה כללית של החברה לשם דיון בו. זאת, בדומה להליכים הקבועים היום

המוצעים לעיל (במסגרת פרק ב' המוצע שעניינו פירוק בידי בית משפט), ואולם האישור לתשלום ביניים יינתן על פי המוצע בידי האסיפה הכללית ולא בידי בית המשפט.

עוד מוצע לקבוע כי הנאמן, בעל מניה או נושה רשאי לפנות לבית המשפט בכל שאלה עובדתית או משפטית הנוגעת להליכי הפירוק (סעיף 342לח המוצע). זאת, בדומה להוראה הקבועה היום בסעיף 335 לפקודת החברות.

כן מוצע לקבוע, בסעיף 342לז המוצע, כי הנאמן רשאי לכנס אסיפה כללית של החברה כדי לבקש את אישורה לכל עניין שימצא לנכון. באותו סעיף מוצע גם לקבוע, בדומה לקבוע בסעיף 337 לפקודת החברות, כי אם נמשכו הליכי הפירוק למעלה משנה, יכנס הנאמן אסיפה כללית של החברה בתום השנה הראשונה להליכי פירוק החברה ובתום כל שנה קלנדרית לאחריה, זאת כדי שבעלי המניות המעוניינים יוכלו לעקוב אחרי הליך פירוקה של החברה. הנאמן יגיש לאסיפה כאמור דוח על פעולותיו ועל ניהול הפירוק בשנה שחלפה.

(ב) האסיפה הכללית הסופית שכוונסה לפי סעיף 342 לח תחליט כיצד לנהוג במסמכי החברה המנויים בסעיף 124 ובמסמכי הנאמן, לאחר חיסול החברה, ובלבד שיישמרו לתקופה שלא תפחת משבע שנים; לא קיבלה האסיפה הכללית החלטה בעניין זה, וישמרו המסמכים בידי הנאמן או בידי מי שישמיר לעניין זה, לתקופה של שבע שנים ממועד החיסול.

(ג) כהונת הנאמן תסתיים במועד חיסול.

מתן צו פירוק לגבי 342מ. אין בהליכי פירוק מרצון לפי פרק זה כדי לגרוע מזכותו של בעל מניה או היועץ המשפטי לממשלה להגיש בקשה לפירוק חברה בידי בית משפט לפי פרק ב'; נתן בית משפט צו פירוק לפי בקשה כאמור, יורה על סיום הליכי הפירוק מרצון והמשך ההליכים בידי בית משפט, באופן שיוורה.

פרק ד': פירוק מרצון בהליך מזורז של חברה לא פעילה

חברה לא פעילה 342מא. חברה לא פעילה, לעניין פרק זה, היא חברה שמתקיימים בה כל אלה (בפרק זה – חברה לא פעילה):

(1) אין לה נכסים;

(2) אין לה חובות; לעניין זה לא יראו כחוב, חוב בשל אגרה שנתית שהחברה רשאית לקבל פטור ממנה מכוח תקנות לפי סעיף 44;

(3) אין הליכים משפטיים תלויים ועומדים שהחברה צד להם ולא מתנהלים נגדה הליכי אכיפה מינהליים לפי דין.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 342מ המוצע

מוצע לקבוע כי אין בהחלטת חברה על פירוקה מרצון לפי פרק זה, כדי לגרוע מזכותו של בעל מניה או היועץ המשפטי לממשלה להגיש בקשה לפירוק החברה בידי בית המשפט לפי פרק ב' המוצע. נתן בית המשפט צו לפירוק החברה לפי בקשה כאמור, ייתן הוראות לגבי סיום הליכי הפירוק מרצון והמשך ההליכים בבית המשפט.

לפרק ד' המוצע - כללי

בפרק זה מוצע לעגן הליך מזורז לביצוע פירוק מרצון של חברה שאין לה נכסים או חובות ולא מתנהלים לגביה הליכים משפטיים או מינהליים. הליך רגיל לפירוק מרצון עשוי להימשך שנה או יותר, ואילו ההליך המזורז יכול להסתיים על פי המוצע בפרק זמן קצר בהרבה.

לסעיף 342מא המוצע

מוצע לקבוע כי חברה לא פעילה לעניין פרק זה היא חברה שאין לה נכסים, אין לה חובות, אין הליכים משפטיים תלויים ועומדים שהיא צד להם, ולא מתנהלים נגדה הליכי אכיפה מינהליים. בהעדר נכסים וחובות, אין צורך במינוי נאמן וכן אין צורך ברובם של הליכי הפירוק הרגילים.

בפקודת החברות. הזמנה לאסיפה כאמור תימסר ותתפרסם בדרכים שיקבע השר בתקנות. זאת, במטרה לאפשר לבעלי המניות ולכל גורם מעוניין אחר הזדמנות אחרונה להעלות כל עמדה או דרישה טרם חיסול החברה. בין אם קוימה האסיפה ובין אם לאו – מוצע כי בתוך 7 ימים מהמועד לכינוסה ישלח הנאמן לרשם הודעה על השלמת הפירוק וכן את הדוח המסכם.

מוצע לקבוע כי הרשם ירשום את חיסול החברה רק אם מצא כי לא נותרו לה חובות אגרה או תשלומים אחרים לפי סעיף 44(6) לחוק החברות. ממועד הרישום תהיה החברה מחוסלת. יצוין כי לפי סעיף 339 לפקודת החברות, תיחשב חברה למחוסלת רק בתום שלושה חודשים מהרישום. ואולם דחייה זו של תוקף המחיקה אינה מיושמת בפועל, וממילא אפשר לבקש את ביטול החיסול לפי סעיף 342ב המוצע.

עוד מוצע לקבוע כי כהונת הנאמן תסתיים רק במועד חיסולה של החברה. זאת, במטרה להבטיח שהנאמן ישלח לרשם הודעה כאמור על השלמת הפירוק.

לבסוף, מוצע לקבוע כי מסמכי החברה והנאמן יישמרו לתקופה של 7 שנים בידי הנאמן, או בידי גורם אחר שקבעה האסיפה הכללית.

342מב. חברה לא פעילה רשאית לקבל, באסיפה הכללית, החלטה על פירוק מרצון בהליך מזורז
החלטה על פירוק מרצון בהליך מזורז
שמתיימים כל אלה:

(1) ההחלטה התקבלה בהסכמת כל בעלי המניות המשתתפים באסיפה;

(2) ההזמנה לאסיפה נמסרה לבעלי המניות 21 ימים לפחות לפני מועד כינוסה, או במועד מאוחר יותר – אם הסכימו לכך כל בעלי המניות;

(3) בסדר יומה של האסיפה הכללית נכללה הצעה בדבר פירוק מרצון בהליך מזורז.

342מג. (א) קיבלה חברה לא פעילה החלטה על פירוק מרצון בהליך מזורז, תגיש לרשם בקשה לפירוק מרצון בהליך מזורז, בתוך 30 ימים ממועד קבלת ההחלטה.

הגשת בקשה לפירוק מרצון בהליך מזורז

(ב) לבקשה לפי סעיף קטן (א) יצורפו שניים אלה:

(1) תצהיר, חתום בידי כל הדירקטורים או רובם, כי התקיימו התנאים להיותה של החברה חברה לא פעילה לפי סעיף 342מא וכי התקבלה החלטה על פירוק מרצון בהליך מזורז לפי סעיף 342מב;

(2) החלטת החברה כיצד לנהוג במסמכי החברה המנויים בסעיף 124, לאחר חיסולה, באופן שישמרו לתקופה שלא תפחת משבע שנים.

(ג) השר רשאי לקבוע הוראות בדבר הפרטים שייכללו בבקשה ובתצהיר שיוגשו לרשם וכן מסמכים נוספים שיש לצרף לבקשה.

342מד. (א) הוגשה לרשם בקשה לפירוק מרצון בהליך מזורז, ומצא הרשם כי התמלאו התנאים להגשתה לפי פרק זה, יפרסם באתר האינטרנט של משרד המשפטים, הודעה על הגשת הבקשה בידי החברה; בהודעה כאמור יצוין כי אם לא יוגשו התנגדויות לבקשה בתוך 90 ימים ממועד הפרסום, תחוסל החברה.

פרסום הודעה על הגשת בקשה לפירוק מרצון בהליך מזורז

ד ב ר י ה ס ב ר

תצהיר של הדירקטורים, כולם או רובם, כי מתקיימים התנאים לכך שהחברה היא חברה לא פעילה כאמור בסעיף 342מא המוצע, וכי ההחלטה התקבלה בהתאם להוראות סעיף 342מב המוצע. בנוסף, מוצע שהחברה תצרף את החלטת החברה כיצד תנהג במסמכי (המנויים בסעיף 124 לחוק החברות) לאחר חיסולה, ופרטים ומסמכים נוספים שיקבע השר בתקנות. תצהיר זה דומה לתצהיר כושר פירעון מבחינת אחריותם של הדירקטורים לכך שלא ייוותרו לחברה, לאחר חיסולה, חובות שלא שולמו או נכסים שלא חולקו.

לסעיפים 342ממ עד 351מז המוצעים

מוצע לקבוע כי הרשם יפרסם באתר האינטרנט של משרד המשפטים הודעה על הגשת הבקשה בידי החברה,

לסעיף 342מב המוצע

מוצע כי החלטה על פירוק מרצון בהליך מזורז תתקבל באסיפה הכללית של החברה שההזמנה אליה נמסרה לבעלי המניות 21 ימים לפחות לפני מועד כינוסה, ושעל סדר יומה הצעה לפירוק מרצון בהליך מזורז. ההחלטה תתקבל על פי המוצע בהסכמת כל בעלי המניות המשתתפים באסיפה. דרישה זו להחלטה פה אחד נועדה לוודא כי מדובר בהליך שאין לגביו מחלוקת בין בעלי המניות, ולכן יכול להתבצע בהליך מזורז.

לסעיף 342מג המוצע

מוצע כי חברה שקיבלה החלטה על פירוק מרצון בהליך מזורז תגיש לרשם בקשה מתאימה בתוך 30 ימים ממועד קבלת ההחלטה. לבקשה כאמור תצרף החברה

- (ב) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין אופן הפרסום באתר האינטרנט של משרד המשפטים, בכלל זה משך הזמן שבו יפורסם המידע, בין השאר כדי להבטיח את אמינות המידע, את זמינותו ואת הגנת המידע מפני שימוש בלתי מורשה בו.
- התנגדות לבקשה 342מז. פורסמה בקשה לפירוק מרצון בהליך מזורז לפי סעיף 351מז, רשאי כל מי שעלול להיפגע מחיסול החברה להגיש התנגדות לבקשה בתוך 90 ימים ממועד פרסומה.
- הפסקת הליכי הפירוק בידי הרשם 342מז. הוגשה התנגדות לפי סעיף 342מז או מצא הרשם במהלך התקופה להגשת התנגדויות כי לא מתקיים תנאי מהתנאים לפירוקה של החברה בפירוק מרצון בהליך מזורז, יודיע לחברה על הפסקת הליכי הפירוק ויסיר את פרסום ההודעה לפי סעיף 342מז.
- חיסול החברה 342מז. (א) מצא הרשם כי לא הוגשה התנגדות לפי סעיף 342מז, ירשום בתום 10 ימי עבודה מהמועד האחרון להגשת התנגדויות לפי הסעיף האמור, את חיסול החברה. (ב) החברה תהיה מחוסלת ממועד הרישום.

פרק ה': שונות

- קבלת החלטה באסיפה כללית בחברה פרטית 342מז. אין בהוראות חלק זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 76.
- ציון הליכי הפירוק במסמכי החברה 342מט. היתה חברה בהליכי פירוק לפי חלק זה, יצוין הדבר בכל מסמך מטעם החברה.
- דוח הנאמן לעניין הליכי פירוק תלויים ועומדים 342נ. (א) נמשכו הליכי פירוק לפי חלק זה למעלה משנה, יגיש הנאמן לרשם, אחת לשנה, דוח בדבר הליכי הפירוק ומצבם.
- (ב) השר רשאי לקבוע הוראות בדבר פרטי הדוח, מועד הגשתו ופרסומו.

ד ב ר י ה ס ב ר

- את חיסול החברה בחלוף 10 ימים מהמועד האחרון להגשת ההתנגדויות, כלומר בחלוף 100 ימים מפרסום ההודעה כאמור. ממועד הרישום תיחשב החברה למחוסלת.
- לפרק ה' המוצע**
- לסעיפים 342מט עד 342מז המוצעים**
- מוצע לקבוע, בדומה להוראה הקבועה היום בסעיף 370 לפקודת החברות, כי על חברה בפירוק לציין את דבר היותה בפירוק בכל מסמך מטעם החברה.
- עוד מוצע לקבוע כי על נאמן להגיש לרשם דוח בדבר הליכי הפירוק ומצבם, אחת לשנה, אם הליך הפירוק נמשך למעלה משנה, זאת בדומה לקבוע היום בסעיף 371 לפקודת החברות. כן מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות הוראות בדבר פרטי הדוח, מועד הגשתו ופרסומו.
- אם מצא כי התמלאו כל התנאים להגשתה לפי פרק זה. ההודעה תזמין את כל מי שרואה עצמו נפגע מחיסול החברה להגיש התנגדות בתוך 90 ימים ממועד הפרסום. השר רשאי לקבוע הוראות לגבי הפרסום.
- עוד מוצע כי הרשם יסיר את הפרסום, ובכך יפסיק את הליך הפירוק, אם הוגשה התנגדות לבקשה או אם מצא במהלך התקופה להגשת התנגדויות כי לא מתקיים תנאי מהתנאים לפירוקה של החברה בהליך מזורז. יובהר כי הפרסום נועד רק כדי לברר אם קיימות התנגדויות. הרשם לא יבדוק את תוכן ההתנגדויות. את ההתנגדויות תברר החברה, והיא תוכל לשוב ולנקוט הליך לפירוק מרצון בהליך מזורז לאחר יישובן.
- עוד מוצע כי אם לא הוגשו התנגדויות בתקופה האמורה ולא הוסר הפרסום מסיבה אחרת, ירשום הרשם

342נא. (א) בעל מניה בחברה שניתן לגביה צו פירוק או שקיבלה החלטה על פירוק מרצון, לפי חלק זה, או נושא משרה בחברה כאמור, שעשה אחת מאלה, דינו – מאסר שלוש שנים:

(1) הסתיר נכס מנכסי החברה טרם מתן צו הפירוק או ההחלטה על פירוק מרצון, במטרה שלא ייכלל בנכסי קופת הפירוק;

(2) הסתיר נכס מנכסי החברה לאחר מתן צו הפירוק או ההחלטה על פירוק מרצון;

(3) לא מסר מידע או מסר מידע חלקי או כוזב לנאמן או לאסיפה הכללית במטרה לפגוע בהליכי הפירוק.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א)3, מי שנדרש למסור מידע לנאמן לפי סעיף 46 או 48 לחוק חרלות פירעון ושיקום כלכלי, כפי שהוחלו בסעיף 342ד(ג), ולא עשה כן או עשה כן באופן חלקי או כוזב במטרה לפגוע בהליכי הפירוק, דינו – מאסר שנה.

342נב. (א) חוסלה חברה, רשאי בית המשפט להורות, בצו, על ביטול החיסול, לבקשת כל אדם המעוניין בדבר, אם מצא כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין; משניתן צו לביטול החיסול ניתן לנקוט כל הליך שהיה ניתן לנקוט אילו לא חוסלה החברה.

(ב) בקשה לצו בדבר ביטול החיסול תוגש לא יאוחר מתום שנתיים ממועד חיסול החברה; בית המשפט רשאי, במקרים חריגים ומטעמים מיוחדים שיירשמו, להתיר הגשת בקשה במועד מאוחר יותר.

ד ב ר י ה ס ב ר

המעוניין בדבר. המצבים הנפוצים שבהם מתבקש ביטול החיסול הוא במקרה שמתברר שנתרו נכסים רשומים על שם החברה לאחר חיסולה, ולא ניתן לבצע העברה משפטית של הזכויות בנכס כל עוד החברה מחוסלת.

פקודת החברות קובעת תקופה של שנתיים לאחר החיסול שבמהלכה ניתן להגיש בקשה לביטול החיסול (סעיף 367 לפקודה). תקופה זו נועדה לאזן בין הצורך בסופיות הליכי החיסול לבין זכותם הקניינית של מי שנכסים שלהם נשכחו אגב הפירוק. נוכח המעמד החוקתי של זכות הקניין, מוצע לאפשר לבית המשפט להתיר הגשת בקשה לצו לביטול החיסול גם לאחר שחלפו שנתיים מהחיסול, במקרים חריגים ומטעמים מיוחדים שיירשמו. כך נוהגים כיום בתי המשפט בפועל.

עם מתן הצו, ימציאו המבקש לרשם בתוך שבעה ימים, והרשם יבטל את רישום החיסול במרשם.

לסעיף 342נא המוצע

מוצע לקבוע עבירות שעניינן הסתרת נכסים טרם תחילת הליכי הפירוק במטרה שלא ייכללו בנכסי קופת הפירוק, הסתרת נכס מנכסי החברה לאחר תחילת הליכי הפירוק מכל סיבה ומסירת מידע חלקי או כוזב לנאמן במטרה לפגוע בהליכי הפירוק, אם עשו כן בעל מניה או נושא משרה בחברה, יהיה דינם 3 שנות מאסר.

בנוסף, מוצע לקבוע עבירה בשל מסירת מידע חלקי או כוזב לנאמן לפי סעיף 46 או 48 לחוק המוצע, כפי שהוחלו בסעיף 342ד(ג) המוצע, במטרה לפגוע בהליכי הפירוק, שדינה שנת מאסר.

העבירות המוצעות דומות לעבירות שמוצע לקבוע בפרק א' לחלק י"א בחוק המוצע.

לסעיף 342נב המוצע

מוצע לקבוע הסדר דומה להסדר הקבוע היום בסעיף 367 לפקודת החברות, בדבר ביטול החיסול, לבקשת כל אדם

(ג) מי שלבקשתו ניתן צו לביטול חיסולה של חברה, ימציא לרשם העתק מהצו בתוך שבעה ימים מיום מתן הצו, והרשם יבטל את רישום חיסול החברה.

החלת ההוראות על 342ג.נ.ג. (א) הוראות חלק זה, לעניין פירוק בידי בית משפט, יחולו, בשינויים המחויבים, גם על חברת חוץ המנהלת עסקים או שיש לה נכסים בישראל, גם אם לא נרשמה לפי הוראות סעיף 346.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), רשאי השר, בצו, להחיל את הוראות האמורות בסעיף קטן (א) גם על תאגיד מסוים אחר.

תקנות 342ג.נ.ד. השר רשאי להתקין תקנות לביצוע חלק זה, ובכלל זה תקנות בעניינים אלה:

(1) סדרי דין ואופן ניהולם של הליכים לפי חלק זה, ובכלל זה הוראות בעניין הגשת בקשות, מסמכים שיש לצרף אליהן, מועדי הגשתן, המצאתן, הגשת התנגדויות להן, חובת פרסום ואופן הפרסום;

(2) חובות דיווח שיחולו על החברה, הנאמן וכל בעל עניין אחר בהליכי הפירוק, אופן עריכת הדוחות והפרטים שייכללו בהם;

(3) אגרות ותשלומים בעד הליכים לפי חלק זה.

(10) בסעיף 345טו(ב), במקום "או בפשיטת רגלו" יבוא "או בהליכי חדלות פירעון החלים לגביו";

(11) בסעיף 345טי(א), במקום "לפי הוראות פקודת החברות, בכפוף" יבוא "לפי הוראות פקודת החברות הממשיכות לחול לפי סעיף 345כג ובכפוף";

(12) בסעיף 345כ(א), ברישה, אחרי "לפי הוראות פקודת החברות" יבוא "הממשיכות לחול לפי סעיף 345כג";

ד ב ר י ה ס ב ר

יצוין עוד כי הוראות סעיף 380(ב) לפקודת החברות נועדו להחיל את ההוראות בדבר הקפאת הליכים לצורך הסדר חוב על תאגידים שאינם חברות. הוראה זו אינה נדרשת עוד, משום שהחוק המוצע חל על חברות ושותפויות, וכן מסמיך את שר המשפטים, בסעיף 354, להחיל את הוראותיו על חבר בני אדם מסוים שאינו תאגיד.

לסעיף 342ג.נ.ד המוצע

מוצע להסמיך את שר המשפטים לקבוע תקנות ככל שיידרשו לביצוע חלק שמיני א' המוצע, לרבות לעניין סדרי דין, ניהול ההליכים, חובות דיווח, אגרות ותשלומים. יוזכר כי תקנות לפי חוק החברות טעונות אישור של ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, מכוח סעיף 366(ב) לאותו חוק.

לסעיף 342ג.נ.ד המוצע ולפסקה (17)

סעיף 380(א) לפקודת החברות מאפשר להחיל את דיני הפירוק הקבועים בפקודה וכן את הוראות סעיף הפשרה או הסדר (כיום סעיף 350 לחוק החברות – בעבר סעיף 233 לפקודה) גם על חברת חוץ שמנהלת עסקים בישראל או שיש לה נכסים בישראל, בין אם נרשמה כחברת חוץ ובין אם לאו, וכן על תאגיד אחר או חבר בני אדם ששר המשפטים החיל עליהם בצו את ההוראות האמורות. מוצע להעביר הסדר זה לחוק החברות, תוך פיצולו לשני הסדרים: סעיף 342ג.נ.ד המוצע יסדיר פירוק בידי בית משפט של חברת חוץ ותאגידים אחרים, וסעיף 351א המוצע (כנוסחה בפסקה (17)) יחיל הוראות בדבר פשרה או הסדר על חברת חוץ ותאגידים אחרים, אך למעט "חברה" כהגדרתה בסעיף 350(יא) (כתיקונו המוצע בפסקה (16)) הכוללת על פי המוצע גם חברת חוץ המנהלת עסקים או שיש לה נכסים בישראל, גם אם לא נרשמה כחברת חוץ.

(13) בסעיף 345כג, אחרי "לפי פקודת החברות" יבוא "למעט סעיפים 352 עד 356 לפקודה האמורה", אחרי "לפי העניין" יבוא "הממשיכות לחול לפי סעיף 374(1) לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, וכן ההוראות לפי חלק ד' לחוק האמור" ובמקום "יגברו ההוראות לפי פרק זה" יבוא "יגברו ההוראות לפי פרק זה; ההוראות לפי חלק שמיני א' לחוק זה, לא יחולו על פירוק של חברה לתועלת הציבור";

(14) בסעיף 345כד(4), במקום "או פושט רגל" יבוא "לא ניתן לגביו צו לפתיחת הליכים ומתקיימים לגביו הליכי חדלות פירעון" ובמקום "ואם הוא תאגיד – לא" יבוא "ואם הוא תאגיד – גם לא";

(15) בסעיף 350 –

(א) בסעיף קטן (א), אחרי "לבין סוג פלוני שבהם" יבוא "שאינם הסדר חוב בהגדרתו בסעיף 318 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי או תכנית לשיקום כלכלי בהגדרתה בסעיף 4 לחוק האמור", המילים "של נושה" – יימחקו, ובמקום "מפרק" יבוא "נאמן";

(ב) בסעיף קטן (ט), במקום "את המפרק וכל משתתף" יבוא "גם את הנאמן";

(ג) בסעיפים קטנים (ט) ו-(י), המילים "או לפי סעיף 350ג" – יימחקו;

(ד) בסעיף קטן (יא), במקום ההגדרה "חברה" יבוא:

"חברה" – לרבות חברת חוץ המנהלת עסקים או שיש לה נכסים, בישראל, גם אם לא נרשמה לפי סעיף 346";

(ה) בסעיף קטן (יב), במקום "לעניין תביעות חוב וכינוס אסיפות" יבוא "לעניין כינוס אסיפות";

(16) סימנים ב' ו-ג' לפרק שלישי בחלק תשיעי – בטלים;

(17) אחרי סעיף 351 יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (13)

חברות לבצע שינויים שונים בחברה, כגון שינוי מבנה הון או מיזוג.

מוצע לתקן את הוראות סעיף 350 לחוק החברות, כך שסעיפים 350 ו-351 לחוק ימשיכו לחול רק על פשרה או הסדר שמטרתם שינויים מבניים או שינויים אחרים בחברה. נוכח אופיים של הליכים אלה, ייוזמם ייעשה בידי החברה או בעל מניה בלבד, ולא בידי נושים. הנושים יכול שיהיו צד להליך וייתכן שיירש אישורם באמצעות אסיפה לפי סעיף 350(ט) לחוק במקרים המתאימים, כדי להבטיח שמירה נאותה על זכויותיהם.

בהתאם, מוצע למחוק מסעיף 350 לחוק החברות את הסעיפים הקטנים העוסקים בהקפאת הליכים והסדרי נושים, כמו גם את סימנים ב' ו-ג' לפרק השלישי בחלק התשיעי לחוק האמור, הכוללים את סעיפים 350א עד 350כד לחוק, משום שכאמור ההסדרים לגבי הקפאת הליכים והסדרי נושים מעוגנים בחלקים ב' ו-י' לחוק המוצע.

כאמור, נכללות ההוראות שמוצע למחוק בנספח לדברי ההסבר.

כאמור, החוק המוצע מבקש ליצור הסדר אחיד שיתאים לכל סוגי התאגידים. עם זאת, מוצע שלא להחיל בשלב זה את כלל הוראותיו על חברות לתועלת הציבור, שכן בעניינן (ובעניינן של עמותות) שוקד משרד המשפטים בימים אלה על תיקון חקיקה כולל. ואולם כדי לייצר אחידות בין נושים של תאגידים מסוגים שונים כבר בשלב זה, מוצע להחיל את ההוראות חלק ד' להצעת החוק העוסק בעיקר בסדרי הנשייה גם על הליכי חדלות פירעון של חברות לתועלת הציבור. לעניין זה ראו גם דברי ההסבר לסעיפים 365 ו-374 להצעת החוק.

לפסקאות (15) ו-(16)

סעיף 350 לחוק החברות קובע שני סוגים של הסדרים: הסוג הראשון הוא הקפאת הליכים והסדר חוב של חברה. ההוראות לעניין סוג הסדרים זה קבועות בחוק המוצע.

הסוג השני כולל הסדרים אחרים בחייה של חברה. לפי הוראות סעיף זה, יחד עם הוראות סעיף 351 לחוק (שמקורן בסעיפים 233 ו-234 לפקודת החברות), רשאיות

"סימן ה': החלת הוראות על חברת חוץ ותאגידים אחרים"

החלת ההוראות על 351א. (א) הוראות פרק זה יחולו, בשינויים המחויבים, גם על חברת חוץ ותאגידים אחרים
חברת חוץ המנהלת עסקים או שיש לה נכסים, בישראל, גם אם לא נרשמה לפי הוראות סעיף 346.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), רשאי השר, בצו, להחיל את הוראות פרק זה גם על תאגיד מסוים אחר;

(18) בסעיף 362, במקום "לפי פרק י"ב לפקודת החברות" יבוא "לפי פרק ב' לחלק שמיני א".

361. בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967³⁹ –

(1) בסעיף 1 –

(א) אחרי ההגדרה "חוק בתי המשפט" יבוא:

"חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי" – חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016;

(ב) אחרי ההגדרה "חוק פסיקת ריבית והצמדה" יבוא:

"הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי" – הממונה כהגדרתו בחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי;

(2) בסעיף 7א(א), ברישה, במקום "בשיעורים שנקבעו כאמור בסעיף 7(א)" יבוא "בשיעורים שנקבעו בהוראת תשלום לפי סעיף 69א", אחרי "תוך 20 ימים מיום המצאת האזהרה" יבוא "או במועד אחר שנקבע בה" ובמקום "לבקשה יצורפו" יבוא "והכל בכפוף לתקופת תשלום החוב הפסוק כמפורט בסעיף 7א ולשיעורים כמפורט בו; לבקשה יצורפו";

ד ב ר י ה ס ב ר

לפועל כך שזוכה יוכל להגיש בקשה לביצועה המיידית של משכנתה על מלוא חוב ההלוואה, גם במקרה שבו ניתן לגבי החייב צו לפתיחת הליכים לפי החוק המוצע (פסקה 8).

כן מוצע להחליף את המונח "הכונס הרשמי" במונח "הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי", כתוארו המוצע בחוק (פסקאות 5 ו-9).

סעיף 77א לחוק ההוצאה לפועל קובע כי במצבים שבהם נוכח רשם ההוצאה לפועל כי אין תועלת בניהול הליכי הוצאה לפועל נגד החייב, עליו למסור לו מידע בדבר אפשרותו לפתוח בהליכי פשיטת רגל. מוצע לתקן את הסעיף ולקבוע בו שבמצבים המתאימים, ימסור רשם ההוצאה לפועל לחייב מידע על הפתיחת הליכים שבהם יוכל לפתוח לפי החוק המוצע (פסקה 7).

לפסקאות (2) ו-(3) – כללי

פרק י"ב לחלק ג' להצעת החוק קובע כי הליכי חדלות פירעון של חייבים בעלי חובות בהיקף נמוך שהם יחידים (ולא תאגידים) יידונו לפני רשם ההוצאה לפועל. לפי סעיף 187 לחוק המוצע, הגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים בידי יחיד בעל חובות בהיקף נמוך יכולה להיעשות בדרך של הגשת הודעה לרשם על כך שהחייב אינו יכול לשלם את

סעיף 361 בחלק י"ב לפרק ג' לחוק המוצע, מוצע להעביר כללי את הטיפול בחייבים בעלי חובות בהיקף נמוך, לסמכות רשם ההוצאה לפועל. התיקון המוצע בסעיף זה נועד לערוך את ההתאמות הנדרשות בחוק ההוצאה לפועל להסדר האמור. כן מוצעים תיקונים נוספים בחוק הנדרשים לשם התאמתו למונחי החוק המוצע.

לפסקאות (1), (4), (5) ו-(7) עד (9)

בפסקאות אלה מוצע לתקן הוראות שונות בחוק ההוצאה לפועל המתייחסות לפקודת פשיטת הרגל ולהליכי פשיטת רגל לפי הפקודה, בהתאם למונחים הקבועים בחוק המוצע. כך, מוצע להחליף את ההפניות לפקודת פשיטת הרגל בהפניות לחוק המוצע ואת ההפניות להליכים לפי אותה פקודה, בהפניות להליכים הרלוונטיים לפי החוק המוצע.

למשל, מוצע להבהיר בסעיף 27ג) לחוק ההוצאה לפועל, כי הוראות הסעיף (העוסקות בסמכות רשם ההוצאה לפועל להורות על מכירת מיטלטלין מעוקלים) לא יחולו על מי שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים ועל הליך שעובד בהחלטת בית משפט לפי החוק המוצע (פסקה 4). באופן דומה מוצע לתקן את סעיף 181ב(2) לחוק ההוצאה

³⁹ ס"ח התשכ"ז, עמ' 116; התשע"ו, עמ' 533.

(3) אחרי סעיף 7א יבוא:

1.7. "התקופות לתשלום החוב הפסוק ושיעורי התשלום" – לא תעלה על תקופה כמפורט להלן:

(1) שנתיים – אם סכום החוב אינו עולה על 20,000 שקלים חדשים;

(2) 3 שנים – אם סכום החוב עולה על 20,000 שקלים חדשים ואינו עולה על 100,000 שקלים חדשים;

(3) 4 שנים – אם סכום החוב עולה על 100,000 שקלים חדשים.

2.7. (א) חייב שאין ביכולתו לשלם את החוב הפסוק במלואו או בשיעורים שנקבעו בהוראת תשלום לפי סעיף 69א, וכן אין ביכולתו לשלם את החוב הפסוק בתקופות או בשיעורים כאמור בסעיף 7א1, יגיש הודעה על כך לרשם ההוצאה לפועל.

ד ב ר י ה ס ב ר

חובו הפסוק לפי חוק ההוצאה לפועל (על פי המוצע יראו הודעה כאמור של החייב בבקשה לצו לפתיחת הליכים). מוצע לערוך את התאמות הנדרשות בחוק ההוצאה לפועל להסדר המוצע.

סעיף 7א(א) לחוק ההוצאה לפועל עוסק בבקשת חייב לצו תשלומים. לפי הסעיף חייב שאינו יכול לפרוע את חובו במלואו או בשיעורים לפי סעיף 7(א) לאותו חוק, יכול לבקש לשלם את החוב בשיעורים המתאימים ליכולתו. סעיף 7(א) לחוק ההוצאה לפועל מפנה בהקשר זה לסעיף 69א לחוק, המאפשר לחייב לשלם את חובו לפי כללי מנהל מערכת ההוצאה לפועל (לעניין התקופות שעל פניהן ניתן לפרוס את החוב) ולסעיף 69ב(ב) לחוק העוסק בהוראה לתשלום החוב הפסוק בשיעורים. שנתן רשם ההוצאה לפועל.

(2) לפסקה

מוצע לתקן את סעיף 7א(א) לחוק ההוצאה לפועל, העוסק בבקשת חייב לצו תשלומים, כך שייקבע בו, כי בקשה לצו תשלומים תוגש אם החייב הודיע שהוא אינו יכול לפרוע את החוב הפסוק במלואו או לפי השיעורים שנקבעו בהוראת תשלום לפי סעיף 69א לחוק. החייב יגיש בקשה זו בתוך 20 ימים מהיום שבו הומצאה לו אזהרה או במועד שקבע הרשם באזהרה שנשלחה אליו לפי סעיף 7(א) לחוק ההוצאה לפועל. הבקשה תהיה לתשלום החוב הפסוק במועדים ובשיעורים בהתאם ליכולתו של החייב, אך בכפוף לתקופות התשלום שמוצע לקבוע בסעיף 7א1 לחוק ההוצאה לפועל בנוסחו המוצע, ולשיעורים כמפורט באותו סעיף.

לפי הדין הקיים, עשויה הגשת בקשה כזו להוביל לכך שרשם ההוצאה לפועל ייתן לחייב צו תשלומים או יכריז עליו כעל חייב מוגבל באמצעים.

(3) לפסקה

לסעיף 7א1 המוצע

מוצע להוסיף לחוק ההוצאה לפועל את סעיף 1א1. בסעיף זה מוצע לקבוע כי לא ניתן להגיש בקשה לצו תשלומים לפי סעיף 7א(א) לחוק ההוצאה לפועל, שהתקופות לתשלום החוב המוצעות בה עולות על התקופות המפורטות בסעיף המוצע. מדובר בתקופות הקבועות כיום בסעיף 69ג(א) לחוק ההוצאה לפועל – התקופות שאינן עמידה בהן תוביל להכרזה על חייב כעל מוגבל באמצעים לפי אותו סעיף.

לסעיף 7א2 המוצע

מוצע להוסיף לחוק ההוצאה לפועל את סעיף 7א2. סעיף זה מסדיר את ההבחנה בין חייבים בעלי חוב בהיקף

כאמור, החוק המוצע משנה מצב זה, בקובעו כי יראו בהודעת חייב על כך שהוא אינו יכול לפרוע את חובו בתקופות ובשיעורים שנקבעו בחוק ההוצאה לפועל, בבקשה לצו לפתיחת הליכים לפי החוק המוצע, וזאת בתנאי שחובו אינו עולה על 150,000 שקלים חדשים.

יצוין בהקשר זה כי לפי תיקון מס' 47 לחוק ההוצאה לפועל, בתוך שלוש שנים מיום כניסת התיקון לתוקף, תבוטל האפשרות להכריז על חייבים כחייבים מוגבלים באמצעים. משתבטל אפשרות זו, יימצא המענה לחייבים חדלי פירעון בחוק המוצע.

התיקון האמור, שנקבע בהוראת שעה למשך שלוש שנים (החל בחודש ספטמבר 2015), מסמיך את רשמי ההוצאה לפועל לתת הפטר לחייבים מוגבלים באמצעים שעומדים בתנאים שנקבעו בתיקון. ככל שתקיים תקופת

(ב) הגיש חייב לרשם ההוצאה לפועל הודעה על כך שאין ביכולתו לשלם את החוב הפסוק, לפי הוראות סעיף קטן (א), יחולו הוראות אלה:

(1) אם סך חובותיו של החייב אינו עולה על 150,000 שקלים חדשים, יראו את הודעתו כבקשה לצו לפתיחת הליכים לפי סימן א' לפרק י"ב בחלק ג' לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי; החייב יצרף להודעה את המסמכים שיש לצרף לבקשת יחיד לצו לפתיחת הליכים לפי סעיף 104 לחוק האמור;

(2) אם סך חובותיו של החייב עומד על 150,000 שקלים חדשים או יותר, תמסור לו לשכת ההוצאה לפועל מידע לגבי האפשרות להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים לממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי, לפי פרק ב' לחלק ג' לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי;

(4) בסעיף 27(ג), במקום הסיפה החל במילים "על מי שהוכרז" יבוא "על מי שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי ועל הליך שעוכב בידי בית משפט לפי החוק האמור";

(5) בסעיפים 53(ג) ו-60(ג), במקום "לכונס הנכסים הרשמי" יבוא "לממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי";

(6) בסעיף 76(ג), במקום הסיפה החל במילים "תחול עד לסכום" יבוא "תחול עד לסכום של 26,000 שקלים חדשים";

ד ב ר י ה ס ב ר

לפועל המידע שנדרש מהחייב מתייחס לשנה שקדמה למועד הגשת הבקשה.

אם סך חובותיו של החייב שהגיש הודעה כאמור עולה על 150,000 שקלים חדשים, מוצע שלשכת ההוצאה לפועל תמסור לו מידע בדבר האפשרות להגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים לפי פרק ב' לחלק ג' לחוק המוצע.

לפסקה (6)

סעיף 76 לחוק ההוצאה לפועל קובע הוראות למקרים שבהם כמה זוכים פועלים נגד חייב אחד. הסעיף קובע גם את הסדר שלפיו ייוקפו הכספים שיתקבלו מן החייב עקב הליכים שננקטו לפי החוק. סעיף קטן (ג) של אותו סעיף מבהיר כי אין בהוראות הסעיף כדי לגרוע מזכות קדימה או מעדיפותו של נושה לפי דין אחר. זכות קדימה כזו קיימת לשכירים אשר לא קיבלו את שכר עבודתם, אך היא מוגבלת בתקרה שנקבעה בפקודת פשיטת הרגל, המפנה בעניין זה לחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958 (להלן – חוק הגנת השכר).

כאמור, החוק המוצע מבטל את פקודת פשיטת הרגל (ראו סעיף 358 להצעת החוק). ההסדר המוצע בו לעניין הגנה על זכויות עובדים אינו מבוסס על דיני הקדימה אלא על גמלה שתשולם לעובדים בידי המוסד לביטוח לאומי,

נמוך שמוצע שיופנו הליכי חדלות פירעון לפני רשם ההוצאה לפועל לבין חייבים בעלי חוב בהיקף גבוה יותר שאותם תיירע לשכת ההוצאה לפועל בדבר האפשרות לפתוח הליכי חדלות פירעון לפני הממונה.

על פי המוצע בסעיף קטן (א), חייב שאינו יכול לפרוע את החוב הפסוק במלואו, או שאינו יכול לשלמו בשיעורים שנקבעו בהוראת תשלום לפי סעיף 69 לחוק ההוצאה לפועל וכן אינו יכול לשלם את החוב לפי התקופות והשיעורים שנקבעו בסעיף 1א7, יגיש הודעה על כך לרשם ההוצאה לפועל.

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע שני מסלולים לגבי חייב שהגיש הודעה כאמור: חייב שהגיש הודעה כאמור וסך חובותיו אינו עולה על 150,000 שקלים חדשים, יראו את הודעתו כבקשה לצו לפתיחת הליכים (ראו סימן א' לפרק י"ב בחלק ג' להצעת החוק). במקרה כזה יהיה על החייב לצרף להודעתו את המסמכים שיש לצרף לבקשה לצו לפתיחת הליכים לפי סעיף 104 לחוק המוצע. זאת, שכן המסמכים שחייב נדרש לצרף לבקשה לצו לפתיחת הליכים אינם זהים למסמכים שעליו לצרף לבקשה לצו תשלומים לפי סעיף 7א(א) לחוק ההוצאה לפועל. כך, למשל, לפי סעיף 104 להצעת החוק נדרש החייב לצרף דוח על מצבו הכלכלי בשנתיים האחרונות ואילו לפי סעיף 7א(א) לחוק ההוצאה

(7) בסעיף 77א, במקום "בפנייה להליכי פשיטת רגל" יבוא "בפנייה להליכי חדלות פירעון לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי", במקום "בהליכי פשיטת רגל" יבוא "בהליכים כאמור" ובמקום "לשם פתיחת הליכי פשיטת רגל" יבוא "או לממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי לשם פתיחת הליכי חדלות פירעון כאמור";

(8) בסעיף 181(ג)(2), במקום "או ניתן" יבוא "ניתן" ובסופו יבוא "או ניתן לגבי החייב צו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי";

(9) בתוספת השנייה, בחלק א' –

(א) במקום פרט 2 יבוא:

2. הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי
מידע על מתן צו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי;

(ב) בפרט 20, בטור ב', במקום הסיפה החל במילים "הליך חדלות פירעון" יבוא "הליכי חדלות פירעון" – הליכי חדלות פירעון לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, הליכי פירוק לפי חוק העמותות, התש"ם-1980⁴⁰, או פקודת האגודות השיתופיות⁴¹ או הליכי כינוס נכסים לפי פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983⁴².

362. בפקודת האגודות השיתופיות⁴³ –

(1) בסעיף 2 –

(א) אחרי ההגדרה "חבר" יבוא:

"חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי" – חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016;

(ב) אחרי ההגדרה "יישוב קהילתי" יבוא:

"הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי" – הממונה כהגדרתו בחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי;

ד ב ר י ה ס ב ר

של אגודות שיתופיות. כמו כן מוצע לערוך כמה התאמות הנדרשות עקב החוק המוצע, ובכלל זה שינוי שמו של הכונס הרשמי לממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי.

לפסקאות (1), (2) (א) ו-(ב) ו-(4)

מוצע להוסיף לסעיף ההגדרות בפקודת האגודות השיתופיות הגדרות הנדרשות עקב החוק המוצע וכן להחליף בסעיפים שונים בפקודה את ההתייחסות לכונס הרשמי, בהתייחסות לממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי.

לפסקה (2) (ג)

כאמור, מוצע להחיל את סדר הפירעון ודין הקדימה הקבועים בחוק המוצע גם על נושיה של אגודה שיתופית.

משנפתחו לגבי המעסיק הליכי חדלות פירעון (ראו סעיף 366 להצעת החוק). מאחר שאין הצדקה לתשלום מהמוסד לביטוח לאומי במקרה שהמעסיק אינו חדל פירעון, מוצע לקבוע בחוק ההוצאה לפועל תקרה המגבילה את דין הקדימה לחוב על שכר עבודה. מוצע להעמיד את התקרה על 26,000 שקלים חדשים – סכום הזהה לסכום שלא ניתן לעקל משכר עבודה חודשי לפי סעיף 8 לחוק הגנת השכר (המפנה לעניין זה לחוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980).

סעיף 362 החוק המוצע אינו חל על אגודות שיתופיות. **כללי** פירוקן של אגודות אלה מוסדר בהליך ייחודי בפקודת האגודות השיתופיות.

עם זאת, כדי לייצר אחידות בין נושים של תאגידים מסוגים שונים, מוצע להחיל את סדר הפירעון וכחלק ממנו את דין הקדימה, כפי שנקבע בהצעת החוק, על הנושים

⁴⁰ ס"ח התש"ם, עמ' 210.

⁴¹ חוקי א"י, כרך א', עמ' (ע) 336, (א) 360.

⁴² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 37, עמ' 761.

⁴³ חוקי א"י, כרך א', עמ' (ע) 336, (א) 360; ס"ח התשע"א, עמ' 683.

(2) בסעיף 48(3) –

(א) בפסקה 1, במקום "ישמש המפרק הרשמי" יבוא "ישמש הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי" ובמקום "שאינו המפרק הרשמי" יבוא "שאינו הממונה";

(ב) בפסקה 2, במקום "המפרק הרשמי" יבוא "הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי";

(ג) בפסקה 3) –

(1) בפסקת משנה ג), הסיפה החל במילים "בתנאי כי" – תימחק;

(2) פסקת משנה ד) – תימחק;

(3) אחרי סעיף 48 יבוא:

"סדר הפירעון 1א48. סדר הפירעון בהליכי פירוק אגודה שיתופית לפי פקודה בפירוק אגודה שיתופית זו יהיה בהתאם להוראות סימן ב' לפרק ה' בחלק ד' לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי";

(4) בסעיף 59(1) –

(א) בפסקת משנה ב), במקום "כשמפרק העסקים הרשמי" יבוא "כשהממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי";

(ב) בפסקת משנה ג), במקום "מפרק העסקים הרשמי" יבוא "הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי".

363. בפקודת הנויקין [נוסח חדש]⁴⁴, סעיף 21 – בטל.

תיקון פקודת הנויקין

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה 3)

מוצע להוסיף לפקודת האגודות השיתופיות את סעיף 1א48 כנוסחו המוצע, המחילה את סדר הפירעון לפי החוק המוצע גם על הליכי פירוקה של אגודה שיתופית לפי הפקודה.

סעיף 363 סעיף 21 לפקודת הנויקין [נוסח חדש] (להלן – פקודת הנויקין) מסדיר הגשת תביעות נזיקיות בידי פושט רגל או נגדו. כיום, קובע סעיף 71 לפקודת פשיטת הרגל מהו חוב ברתביעה בפשיטת רגל. סעיף 172(1) לאותה פקודה מוציא מגדר החובות בני התביעה "תביעות לדמי נזק בלתי קצובים שאינן נובעות מחוזה או מהבטחה...". מוצע לשנות הסדר זה ולקבוע כי גם חובות נזיקיים יהיו חובות בני תביעה בהליכי חדלות פירעון לפי החוק המוצע. זאת כדי לאפשר לבחון את מצבו הכלכלי של החייב ולנהל את ההליכים באופן מאוחד, המתייחס לכלל חובותיו של החייב. לכן, מתייתר סעיף 21 לפקודת הנויקין, ומוצע לבטלו.

על כן מוצע לתקן את סעיף 48(3) לפקודת האגודות השיתופיות, הנוגע לסמכויותיו של מפרק אגודה שיתופית, ולמחוק את הסיפה של פסקת משנה ג' (שעניינה חובות בדין קדימה) וכן את פסקת משנה ד), שזה נוסחן:
... (ג) "

בתנאי כי לחובות דלקמן, כפי שהיו קיימים בעת הינתן הצו לפירוק עסקיה של האגודה, היא דין קדימה על פני כל החובות האחרים –

(I) כל המסים, תשלומי המכס והבלו וכל שאר הכספים המגיעים לממשלה מן האגודה;

(II) כל הארנונות המקומיות המגיעות מן האגודה לעיריה או למועצה מקומית;

(ד) לשלם תביעות נגד האגודה (לרבות ריבית עד לתאריך צו פירוק העסקים), כל תביעה לפי דין הקדימה שלה, אם יש כזה, בין במלואן או בחלקן, לפי שיעור מסויים, ככל אשר ירשה האקטיב של האגודה, ואם תישאר יתרה לאחר תשלום התביעות, תשמש היתרה לתשלום ריבית החל מתאריך אותו צו בשיעור שייקבע על ידו, ולעולם לא יעלה השיעור הזה על השיעור הקבוע בחוזה";

⁴⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 10, עמ' 266; ס"ח התשס"ה, עמ' 950.

- (1) בסעיף 1, אחרי ההגדרה "חוק החברות" יבוא:
"חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי" – חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016";
- (2) בסעיף 35(ב), בסופו יבוא "או שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי";
- (3) בסעיף 35א, אחרי ההגדרה "מרשם הנאמנים" יבוא:
"נציג הנושים" – כמשמעותו בסעיף 341 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי";
- (4) בסעיף 335 –
(א) בסעיף קטן (א), אחרי "תעודות התחייבות לציבור" יבוא "בסדרה אחת או יותר";
(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(2א) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(1א), הציע אדם לציבור תעודות התחייבות בסדרה נוספת, אחת או יותר (בסעיף קטן זה – הסדרה הנוספת), לאחר שמונה במסגרת הצעה קודמת, נאמן לפי סעיפים קטנים (א) ו-(1א), ישמש הנאמן שמונה כאמור גם נאמן למחזיקים בתעודות התחייבות מהסדרה הנוספת, ואולם אסיפת המחזיקים שתכונס לפי הוראות סעיף קטן (א) רשאית לקבל החלטה לפעול להחלפת הנאמן בהתאם להוראות סעיף קטן (3א), ובלבד שלא יכהן יותר מנאמן אחד למחזיקים בתעודות ההתחייבות בכל הסדרות שהנפיק התאגיד.
(3א) החלטות בעניין מינויו או החלפתו של הנאמן לפי סעיף זה יתקבלו ברוב של המחזיקים בכל תעודות ההתחייבות שלהם הוא משמש נאמן";

ד ב ר י ה ס ב ר

וזה נוסחו של סעיף 21 לפקודת הניקין:

"פושט רגל"

21. על אף האמור בפקודת פשיטת רגל, 1936, יכול פושט רגל להיות תובע ונתבע על עוולה, אך לא תוגש תובענה על עוולה לזכותם של נכסי פושט רגל או לחובתם; ואולם –

- (1) הזכות לתבוע על עוולה שגרמה נזק ממון לנכסי פושט רגל תעבור לידי הנאמן או תמומש בידיו;
- (2) פסק דין על עוולה שניתן לחובתו של פושט רגל לפני מתן צו כינוס נכסים יהא ניתן להוכחה בפשיטת רגל;
- (3) סעיף זה כפוף להוראות סעיף 19.

לפסקאות (1), (3) ו-(11) עד (14)

מוצע להוסיף לחוק כמה הגדרות ולתקן סעיפים בחוק הנוגעים להליכי פירוק או פשיטת רגל, כדי להתאים את נוסחם להוראות ולמונחים הקבועים בחוק המוצע.

(2) לפסקה

סעיף 35 לחוק ניירות ערך קובע כי מי שקנה ניירות ערך מן המציע בהסתמך על פרט מטעה שהיה בתשקיף, רשאי לבטל את הרכישה ולדרוש את הכספים ששילם. סעיף קטן (ב) של הסעיף האמור קובע כי זכות הביטול האמורה קיימת גם כשהמנפיק נמצא בפירוק. מוצע להבהיר כי זכות הביטול קיימת גם במצב שבו ניתן צו לפתיחת הליכים לגבי המנפיק לפי החוק המוצע.

לפסקאות (4) ו-(5)

מוצע כי תאגיד המנפיק תעודות התחייבות ימנה נאמן אחד בלבד – נאמן מוביל – ממועד ההנפקה, לגבי הנפקות חדשות ועתידיות בלבד. זאת במטרה ליצור מנגנון לשיתוף פעולה בין מחזיקי תעודות ההתחייבות שיקל עליהם להציג עמדה אחידה ומשותפת מול התאגיד החייב.

סעיף 364 התיקון המוצע בסעיף זה לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן – חוק ניירות ערך), כולל הן התאמות הנובעות מההסדרים והמונחים החדשים שבחוק המוצע והן תיקונים הנוגעים ליישומן של המלצות הוועדה לבחינת הסדרי חוב בישראל.

⁴⁵ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234; התשע"ו, עמ' 316.

- (5) בסעיף 35(2), בסופו יבוא "לעניין זה, לא יראו בכך שהנאמן משמש נאמן למחזיקים בתעודות התחייבות מכמה סדרות כנסיבה שבשלה עלולה להיווצר סתירה בין טובתו שלו לטובתם של מחזיקים בתעודות התחייבות מסדרה מסוימת";
- (6) אחרי סעיף 35(2) יבוא:

"(3) נקבע בשטר נאמנות תנאי שבהתקיימו תהיה לנושים זכות למנות נציג נושים – המחזיקים בתעודות ההתחייבות הסכימו בהחלטה שהתקבלה ברוב של המחזיקים בשלושה רבעים לפחות מיתרת הערך הנקוב של תעודות ההתחייבות";

(7) בסעיף 35 –

- (א) בסעיף קטן (ד1)(1)(א), במקום "בסעיף 35 לחוק האמור" יבוא "בפרק ג' לחלק י' לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי";
- (ב) אחרי סעיף קטן (ד2) יבוא:

"(ד2א) מונה למנפיק נציג נושים, יפעל נציג הנושים להגנת המחזיקים בהתאם להוראות סעיף זה; הנאמן יסייע לנציג הנושים בעניינים הנוגעים להיבטים המינהליים של מילוי תפקידו.

ד ב ר י ה ס ב ר

בשטר הנאמנות אם הנאמן השתכנע כי השינוי אינו פוגע במחזיקים בתעודות ההתחייבות, או באמצעות קבלת החלטה באסיפה כללית של מחזיקים בתעודות התחייבות, ברוב של המחזיקים בשני שלישים לפחות מיתרת הערך הנקוב של תעודות ההתחייבות המיוצג בהצבעה.

מוצע להוסיף הוראה המחמירה דרישה זו, ולפיה שינוי תניה למינוי נציג נושים שנקבעה בשטר הנאמנות ייעשה ברוב של שלושה רבעים לפחות מיתרת הערך הנקוב של תעודות ההתחייבות.

לפסקה (7)

הליכי חדלות פירעון המנוהלים בידי בית המשפט מוסדרים בחלק ב' לחוק המוצע וכוללים הגנות שונות לנושים ולתאגיד, כגון מינוי של בעל תפקיד בידי בית המשפט. אלא שמחזיקי תעודות ההתחייבות ממעטים לפתוח בהליכים אלה, משכך, מתנהלים מרבית ההליכים מחוץ לכותלי בית המשפט, בלא שחלות ההגנות שבדין. זאת ועוד, מאחר שהאיום בנקיטת הליכים אלה כלפי המנפיק כמעט ולא קיים, התוצאה היא שאין תמריץ לפתיחה במשא ומתן להסדר בשלבים המוקדמים של המשבר, החברה ממשיכה להיות מנוהלת בידי בעלי השליטה של המנפיק, ויש חשש לפגיעה בנושים.

בעקבות זאת, מוצע להוסיף לסעיף 35 לחוק הקובע את חובות הנאמן כלפי המחזיקים בתעודות התחייבות, את סעיפים קטנים (ד2א) ו-(ד2ב) כנוסחם המוצע, ולחייב את הנאמן לנקוט את האמצעים העומדים לרשות מחזיקי תעודות ההתחייבות ולהגיש בקשה לצו לפתיחת הליכים במקרה של אי פירעון חוב. אף על פי כן, מאחר שלעתים הימנעות מנקיטה בהליכים כאמור נובעת מבחינה מושכלת של השלכות ההליכים, כגון ירידת ערך המנפיק (החייב), מוצע לאפשר לנאמן שלא לנקוט את ההליכים האמורים אם החליטו על כך רוב מחזיקי תעודות ההתחייבות של

הנאמן המוביל ייצג את כל הסדרות של איגרות החוב שמנפיק התאגיד ויהיה אחראי על ייצוג עמדת מחזיקי איגרות החוב בתהליכים השונים של ניהול האשראי, עד המועד שבו החל התאגיד לנהל משא ומתן לצורך גיבושו של הסדר חוב או עד המועד שבו הוגשה לגבי התאגיד המנפיק בקשה לצו לפתיחת הליכים לפי החוק המוצע. במסגרת משא ומתן מוגן לפי החוק המוצע, ובמסגרת הגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים לפי אותו חוק, יסייע הנאמן המוביל לנציג הנושים במילוי תפקידו.

מינוי הנאמן המוביל ישרת שתי תכליות מרכזיות: האחת, צמצום מספר הגורמים העוסקים בניהול ובתפעול בנוגע לתעודות התחייבות שהנפיק התאגיד, משלב ההנפקה ואילך. בדרך זו יצמצמו גם ההוצאות על ניהול האשראי. התכלית השנייה היא שיפור שיתוף הפעולה שבין המחזיקים בתעודות התחייבות מהסדרות השונות (שהנפיק אותו תאגיד).

קביעתו של גורם מוביל לגבי סדרות של תעודות התחייבות, מאפשרת גם לייעל את פעולתם של הגופים המוסדיים, אשר השקעותיהם מפורזות בין תאגידים שונים, ולהגביר את מעורבותם ואת הבקרה שלהם על ניהול האשראי הציבורי.

עוד מוצע לקבוע, כי עצם העובדה שנאמן מכהן כנאמן ליותר מסדרה אחת של תעודות התחייבות של אותו המנפיק, אינה מהווה כשלעצמה נסיבה שבשלה נמצא הנאמן בניגוד עניינים. תיקון זה יאפשר מינוי של נאמן אחד ליותר מסדרה אחת של אותו מנפיק, כנדרש על פי המוצע לעיל.

לפסקה (6)

סעיף 35 לחוק ניררות ערך קובע כי ניתן לערוך שינויים בשטר הנאמנות בשתי דרכים: ניתן לערוך שינוי

(דב) (1) חלפו 45 ימים מהמועד לתשלום קרן או ריבית בהתאם לתנאי תעודות ההתחייבות, ולא שולם תשלום כאמור, יגיש הנאמן לבית המשפט בקשה לצו לפתיחת הליכים לגבי המנפיק לפי פרק ב' בחלק ב' לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, אלא אם כן התנגדו להגשת הבקשה רוב מחזיקי תעודות ההתחייבות של המנפיק המחזיקים יחד בשלושה רבעים לפחות מערך הקרן או הריבית שלא שולמה; התנגדו רוב מחזיקי תעודות ההתחייבות כאמור להגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים, ישוב הנאמן ויבחן את עמדתם לעניין הגשת הבקשה אחת לשישים ימים, לפחות;

(2) דחה בית המשפט בקשה לצו לפתיחת הליכים לגבי מנפיק, שהגיש הנאמן לפי הוראות פסקה (1), יבחן הנאמן את עמדת מחזיקי תעודות ההתחייבות לעניין הגשת בקשה כאמור אחת לשישים ימים, לפחות.”;

(8) אחרי סעיף 35ב1(א) יבוא:

”(א1) בלי לגרוע מהאמור בסעיף קטן (א), התקיימה עילה מהעילות להעמדה לפירעון מיידי או למימוש בטוחות כהגדרתן בסעיף 35ט1(א), יכנס הנאמן אסיפת מחזיקים שעל סדר יומה, בין השאר, קבלת החלטה בשאלת ההעמדה לפירעון מיידי של הסכום המגיע למחזיקים על פי תעודות ההתחייבות או מימוש בטוחות שניתנו להבטחת התחייבות המנפיק כלפי המחזיקים על פי תעודות ההתחייבות; אסיפה כאמור תכונס לא יאוחר מ-45 ימים לאחר המועד שבו התקיימה העילה האמורה.”;

(9) בסעיף 35ב17, האמור בו יסומן ”(א)” ואחריו יבוא:

”(ב) החלטה בדבר מינוי נציג נושים לפי הוראות סעיף 341 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, וזהותו, תתקבל ברוב קולות של המחזיקים בתעודות התחייבות של המנפיק מכל הסדרות יחד.”;

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לחייב נאמן של סדרת תעודות התחייבות שהתקיימה בה תניה לפירעון מיידי או למימוש בטוחות (לפי סעיף 35ט1(א) לחוק ניירות ערך). לכנס אסיפה של בעלי איגרות החוב, בתוך 45 ימים מהמועד שבו התקיימה תניה כאמור. על סדר יומה של האסיפה תהיה קבלת החלטה בשאלת ההעמדה לפירעון מיידי של הסכום המגיע למחזיקים על פי תעודות ההתחייבות או מימוש בטוחות שניתנו להבטחת המנפיק כלפי המחזיקים על פי תעודות ההתחייבות. קבלת החלטה מודעת באסיפה בתוך פרק זמן קצוב תסייע למחזיקי תעודות ההתחייבות לגבש מדיניות מושכלת באשר לדרך הפעולה שתשרת בצורה המיטבית את האינטרס שלהם במנפיק.

(9) לפסקה

מוצע לתקן את סעיף 35ב17 לחוק ניירות ערך ולקבוע כי החלטה בדבר מינוי נציג נושים לפי הוראות סעיף 341 לחוק המוצע, וזהותו, תתקבל ברוב קולות של המחזיקים בתעודות התחייבות של המנפיק מכל הסדרות יחד.

המנפיק המחזיקים יחד שלושה רבעים מיתרת הקרן או הריבית שלא שולמה. במקרה שתתקבל החלטה שלא לנקוט את ההליכים, יהיה על הנאמן לשוב ולבחון את עמדת המחזיקים בתעודות ההתחייבות אחת לשישים ימים לפחות.

אם דחה בית המשפט בקשה לצו פתיחת הליכים לגבי מנפיק שהגיש הנאמן, יהיה על הנאמן לשוב ולבחון את עמדת מחזיקי תעודות ההתחייבות בנוגע להגשת בקשה לבית המשפט, אחת לשישים ימים לפחות.

(8) לפסקה

חלק מתעודות ההתחייבות כוללות תניה המאפשרת, בעת הפרתה, להעמיד חוב לפירעון מיידי או לממש בטוחות, גם בטרם אייתשלום החוב בידי התאגיד. קיום תניה כזו עשוי לאפשר למחזיקי תעודות ההתחייבות להעמיד דרישות שונות למנפיק, כגון דרישה להכניס משקיף מטעמם או לאסור חלוקת דיבידנדים עד שהמנפיק יחזור לעמוד בתניה, וזאת מעבר לאפשרות, הקיימת, להעמיד חוב לפירעון מיידי.

(10) סעיף 253ב5 – בטל;

(11) בסעיף 50א(ח), במקום "וחוק החברות" יבוא "חוק החברות וחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי";

(12) בסעיף 50ב(1), אחרי "הליכי פירוק" יבוא "לפי חוק החברות או הליכי חדלות פירעון לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי";

(13) בסעיף 152א(2), במקום "כנאמן בהליכי פשיטת רגל" יבוא "כנאמן בהליכי חדלות פירעון לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו–2016";

(14) בסעיף 152ד –

(א) בסעיף קטן (א), בהגדרה "תאגיד מדווח בקשיים", המילים "פירוק או" יימחקו ובסופו יבוא "או תאגיד מדווח שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי";

(ב) בסעיף קטן (ב)(1), במקום "פשרה או הסדר שאושרו לפי הפרק השלישי לחלק התשיעי לחוק החברות" יבוא "תכנית לשיקום כלכלי לפי חלק ב' לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי או הסדר חוב שאושר לפי חלק י' לחוק האמור".

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (10)

לניגוד עניינים ומחזיקים באיגרות חוב יובאו במניין ספירת הקולות באסיפת המחזיקים.

יצוין, כי כבר כיום קובע סעיף 53ב5 לחוק ניירות ערך כי קולו של מחזיק שהוא בעל שליטה לא יובא בחשבון לצורך קביעת המניין החוקי באסיפת מחזיקים, ולא יובא במניין הקולות בהצבעה באסיפה. עוד יצוין, כי בהתאם לסעיף 43ב5 לחוק ניירות ערך, על מחזיק בתעודות התחייבות להימנע מניצול לרעה של כוחו בהצבעתו באסיפת מחזיקים. מחזיק כאמור הפועל מתוך ניגוד עניינים מובהק תוך ניצול לרעה של כוחו, עלול להיחשב למי שמפר חובה זאת.

זהו נוסחו של סעיף 253ב5 לחוק ניירות ערך שמוצע לבטלו:

"בחינת ניגודי עניינים"

253ב5. (א) כונסה אסיפת מחזיקים, יבחן הנאמן את קיומם של ניגוד עניינים אצל המחזיקים, בין עניין הנובע מהחזקתם בתעודות התחייבות לבין עניין אחר שלהם, כפי שיקבע הנאמן (בסעיף זה – עניין אחר); הנאמן רשאי לדרוש ממחזיק המשתתף באסיפת מחזיקים להודיע לו, לפני ההצבעה, על עניין אחר שלו וכן אם יש לו ניגוד עניינים כאמור.

(ב) בספירת מניין הקולות בהצבעה שהתקיימה באסיפת מחזיקים, לא יביא הנאמן בחשבון את קולותיהם של מחזיקים שלא נענו לדרישתו כאמור בסעיף קטן (א) או של מחזיקים שלגביהם מצא כי מתקיים ניגוד עניינים כאמור באותו סעיף קטן (בסעיף זה – מחזיקים בעלי עניין מנוגד).

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), פחת סך החזקות המשתתפים בהצבעה, שאינם מחזיקים בעלי עניין מנוגד,

חוק ניירות ערך מסמיך את הנאמן למחזיקי תעודות התחייבות לבחון את קיומם של ניגודי עניינים אצל המחזיקים, בין עניין הנובע מעצם החזקתם בתעודות התחייבות לבין עניין אחר שלהם, כפי שיקבע. הנאמן מוסמך לקבוע כי בספירת מניין הקולות בהצבעה באסיפת המחזיקים, לא יובאו בחשבון קולותיהם של מחזיקים שלגביהם מצא כי מתקיים ניגוד עניינים כאמור. ואולם דומה כי פסילת מחזיק בשל ניגודי עניינים מעוררת קושי רב, בשל מניעת הזכות של אותו מחזיק לעמוד על זכויותיו. זאת ביתר שאת לגבי מחזיק המייצג ציבור, דוגמת הגופים המוסדיים המייצגים את המשקיעים באמצעותם. אחרת, יימצאו הגופים המוסדיים במצב בלתי ראוי שבו הם משקיעים בתעודת התחייבות בלי שיש להם יכולת להשפיע על התנהלות החוב הציבורי שהיא מגלמת.

במאזן שבין החשש, שהוא לעתים קרובות זניח, לניגוד עניינים של מחזיקי תעודות התחייבות בהצבעות הנוגעות לחוב של המנפיק כלפיהם (בין האינטרס שלהם כמחזיקי תעודות כאמור לבין אינטרסים שלהם כמחזיקי מניות בתאגיד או בתאגידים קשורים), לבין הצורך להגן על כספי המשקיעים, וכן במאזן שבין החשש הזניח האמור לבין חוסר הוודאות בנוגע לניהול החוב, יש לבכר את טובת ציבור המשקיעים ואת הוודאות בניהול החוב. יש בכך כדי למנוע עיוות מהותי בין הרכב המשקיעים לבין הרכב המצביעים בנקודות קריטיות בנוגע לעתידו של החוב ואף למנוע חוסר ודאות כבד באשר לאופן ניהולו.

אשר על כן, מוצע לבטל את סעיף 253ב5 לחוק ניירות ערך, ולמצמצם את העילות לקיומם של ניגודי עניינים אצל מחזיקים רק למקרה שבו בעל שליטה מחזיק באיגרות חוב של תאגיד שבשליטתו. בכל מקרה אחר לא תהיה עילה

(1) בסעיף 374(א)(4), במקום "פושט רגל" יבוא "ניתן לגביו צו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016" ואחרי "צו פירוק" יבוא "או צו לפתיחת הליכים לפי החוק האמור";

(2) בסעיף 54, במקום "352 עד 356 ו-373" יבוא "373" ואחרי "(להלן – פקודת החברות)" יבוא "הממשיכות לחול לפי סעיף 374(1) לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016, וכן הוראות חלק ד' לחוק האמור".

תיקון חוק הביטוח 366. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995⁴⁷ –

(1) בסעיף 1 –

(א) אחרי ההגדרה "חוק הגנת השכר" יבוא:

"חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי" – חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016";

(ב) ההגדרה "פקודת פשיטת הרגל" – תימחק;

(2) בכותרת פרק ח', במקום "בפשיטת רגל" יבוא "בהליכי חדלות פירעון";

(3) בסעיף 182 –

(א) במקום פסקה (1) יבוא:

(1) "צו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, ואם נפטר המעביד – צו לניהול העיזבון בהליך חדלות פירעון לפי החוק האמור";

(ב) בפסקה (2), במקום "לפירוק חברה, שותפות או אגודה" יבוא "לפירוק אגודה";

(ג) פסקה (3) – תימחק;

ד ב ר י ה ס ב ר

שונים, לא יושלמו הליכי החקיקה בתקופה של חמש השנים, מוצע להקנות לשר המשפטים סמכות להאריך את התקופה לתקופות נוספות, שכל אחת מהן לא תעלה על חמש שנים.

כדי ליצור אחידות בין נושים של תאגידים מסוגים שונים, מוצע להחיל כבר בשלב זה את הוראות חלק ד' להצעת החוק העוסק בעיקר בסדרי הנשייה גם על הליכי חדלות פירעון של עמותות וחברות לתועלת הציבור.

סעיף 366 מוצע לערוך בחוק הביטוח הלאומי תיקונים שונים שנדרשים עקב ביטול פקודת פשיטת הרגל וחלקים נרחבים מפקודת החברות. כמו כן מוצע,

בסעיף 375 להצעת החוק, לקבוע הוראת שעה שלפיה במשך שלוש שנים תשתלם גמלה על פי פרק ח' לחוק הביטוח הלאומי במקרים שבהם ניתן לגבי מעסיק צו לפתיחת הליכים (ראו דברי ההסבר לסעיף 375 להצעת החוק).

בפסקאות (1) עד (4) ו-(6) עד (8) מוצע להוסיף לחוק הביטוח הלאומי הגדרות להתאמת המונחים שבו למונחים שבחוק המוצע, וכן לתקן סעיפים שונים בהתאם למונחים ולהגדרות החדשות.

משיעור של חמישה אחוזים מיתרת הערך הנקוב של תעודות ההתחייבות מאותה סדרה, יביא הנאמן בחשבון בספירת מניין הקולות בהצבעה גם את קולותיהם של המחזיקים בעלי עניין מנוגד⁴⁸.

סעיפים כאמור החוק המוצע מבקש ליצור סדר אחיד 365 ו-374 שיתאים לכל סוגי התאגידים. עם זאת, מוצע שלא להחיל בשלב זה את הוראותיו על עמותות וחברות לתועלת הציבור (לעניין חברות לתועלת הציבור ראו התיקון המוצע לסעיף 345כג לחוק החברות, בסעיף 360(13) להצעת החוק). שכן בעניינן שוקד משרד המשפטים בימים אלה על תיקון חקיקה כולל.

התיקון הנוגע לעמותות ולחברות לתועלת הציבור יקודם במקביל להליכי חקיקתו של חוק זה, וייקבעו במסגרת הסדרים גם לעניין דיני הפירוק וההבראה של תאגידים אלה, שילובנו, בין השאר, מול נציגי המגזר השלישי. לכן, בשלב זה, מוצע לקבוע, בסעיף 374 לחוק המוצע, כי הוראת מעבר שלפיה ימשיכו הוראות פקודת החברות והדין הקיים לחול על עמותות וחברות לתועלת הציבור לתקופה של חמש שנים. הותרת הדין הקיים על כנו מאפשרת לשמר למשך תקופת המעבר גם את ההלכה הפסוקה בנושא. כדי למנוע ריק, במצב שבו, מטעמים

⁴⁶ ס"ח התש"ם, עמ' 210; התשע"ד, עמ' 675.

⁴⁷ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התשע"ו, עמ' 251.

(4) בסעיף 189(א), במקום "הנאמן בפשיטת רגל, מפרק החברה" יבוא "הנאמן בהליכי חדלות פירעון לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי או מפרק" והמילים "או מפרק השותפות, כונס נכסיה או מנהל עסקיה" – יימחקו;

(5) בסעיף 192 –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) פסקה (1) – תימחק;

(2) בפסקה (2), במקום "יום מתן צו הכינוס כמשמעותו בפקודת פשיטת הרגל" יבוא "יום מתן הצו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי", במקום "בסעיף 182(2) עד (4)" יבוא "בסעיף 182(2) ו-(4)" ובמקום "בפשיטת הרגל" יבוא "בהליכי חדלות הפירעון";

(ב) סעיף קטן (ב) – בטל;

(6) בסעיף 193, במקום "בהליכי פשיטת הרגל" יבוא "בהליכי חדלות הפירעון";

(7) בסעיף 311 –

(א) במקום כותרת השוליים יבוא "חייב בהליכי חדלות פירעון";

(ב) במקום הסיפה החל במילים "לכונס הרשמי" יבוא "לנאמן בהליכי חדלות פירעון לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי";

(8) בסעיף 367(ג), במקום "לפי פקודת פשיטת הרגל" יבוא "לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי או" והמילים "או פקודת החברות" – יימחקו.

367. בחוק הסכמים בנכסים פיננסיים, התשס"ו-2006⁴⁸ –

(1) בסעיף 1 –

(א) במקום ההגדרה "בעל תפקיד" יבוא:

"בעל תפקיד" – כונס נכסים שמונה לפי פקודת החברות או נאמן שמונה לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי";

(ב) בהגדרה "הליכי חדלות פירעון", במקום "הליכי פירוק או" יבוא "הליכי חדלות פירעון לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי או הליכי" והסיפה החל במילים "או הליכים לפי" – תימחקו;

(ג) אחרי ההגדרה "חוק החברות" יבוא:

"חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי" – חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016";

ד ב ר י ה ס ב ר

הגמלה האמור בסעיף 183 (להפרש האמור ייקרא להלן בסעיף זה – יתרת החוב), יעברו למוסד זכויותיו של העובד בדיון קדימה רק לגבי הסכום שבו עולה הסכום המרבי של דיון הקדימה על יתרת החוב.

מחיקת פסקה זו נדרשת עקב השינויים המוצעים בחוק זה לעניין דיון הקדימה.

סעיף 367 חוק הסכמים בנכסים פיננסיים, התשס"ו-2006, עוסק במערכות פיננסיות מורכבות, שבהן יש חשיבות גבוהה לוודאות. מוצע לערוך בחוק האמור את ההתאמות הנדרשות בעקבות המונחים החדשים שבחוק

בפסקה (3)(ג), מוצע לתקן את סעיף 182 לחוק הביטוח הלאומי ולמחוק ממנו את פסקה (3), שנוסחה כיום:

"(3) צו לפירוק שותפות לפי פקודת השותפויות; נתפרקה שותפות בלא שנתמנה כונס נכסים או מנהל עסקים, רואים לענין פסקה (1) כל שותף כמעבידו של עובד שהשותפות העסיקה";

בפסקה (5), מוצע לתקן את סעיף 192(א) לחוק הביטוח הלאומי ולמחוק ממנו את פסקה (1), שנוסחה כיום:

"(1) אם עלה סכום חוב שכר העבודה ופיצויי הפיטורים המגיע לעובד ממעבידו על הסכום המרבי של

⁴⁸ ס"ח התשס"ו, עמ' 286; התשע"ב, עמ' 508.

(2) בסעיף 3, במקום "סעיפים 360 עד 365 לפקודת החברות" יבוא "סעיפים 67 או 96 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי".

תיקון חוק מערכות תשלומים 368. בחוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008⁴⁹ – תשלומים

(1) בסעיף 1, אחרי ההגדרה "הנגיד" יבוא:

"חוק החברות" – חוק החברות, התשנ"ט-1999;

"חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי" – חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016;

(2) בסעיף 8(1), אחרי "הליכי פירוק" יבוא "לפי חלק שמיני א' לחוק החברות או הליכי חדלות פירעון לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי";

(3) בפרק ד', בכותרת, במקום "והליכי פירוק" יבוא "והליכי חדלות פירעון או פירוק";

(4) בסעיף 15 –

(א) בכותרת השוליים, במקום "הליכי פירוק" יבוא "הליכי חדלות פירעון או פירוק";

(ב) בסעיף קטן (א), אחרי "במערכת מבוקרת מיועדת" יבוא "צו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי או סעד זמני לפי סעיף 20(א)(3) לאותו חוק (בפרק זה – צו לפתיחת הליכים) או", אחרי "צו פירוק" יבוא "לפי סעיף 342 יבוא לחוק החברות" ובמקום "המפרק" יבוא "הנאמן";

(ג) בסעיף קטן (ב), במקום "סעיף 268 לפקודת החברות (נוסח חדש)", התשמ"ג-1983, לא יחול" יבוא "סעיף 29 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי וסעיף 342 לחוק החברות לא יחול" ובמקום "מתן צו הפירוק" יבוא "מתן הצו לפתיחת הליכים או צו הפירוק";

(ד) בסעיף קטן (ג), במקום "מתן צו הפירוק" יבוא "מתן הצו לפתיחת הליכים או צו הפירוק";

(ה) בסעיף קטן (ד) –

(1) ברישה, במקום "מתן צו הפירוק" יבוא "מתן הצו לפתיחת הליכים או צו הפירוק" ובמקום "המפרק" יבוא "הנאמן";

(2) בפסקאות (1) ו-(2), במקום "מתן צו הפירוק" יבוא "מתן הצו";

(1) בסעיף קטן (ז), במקום "במתן צו פירוק" יבוא "במתן צו לפתיחת הליכים או צו פירוק", במקום "בטרם מתן צו הפירוק" יבוא "בטרם מתן הצו", במקום "ביום הפירוק" יבוא "ביום הפירוק או ביום מתן הצו לפתיחת הליכים" ובמקום "על אודות מתן צו הפירוק" יבוא "על אודות מתן הצו לפתיחת הליכים או צו הפירוק";

(2) בסעיף קטן (ח)(1), במקום "מתן צו הפירוק" יבוא "מתן הצו לפתיחת הליכים או צו הפירוק".

ד ב ר י ה ס ב ר

במערכות תשלומים מורכבות, שבהן יש חשיבות גבוהה לוודאות. מוצע לערוך את התאמות הנדרשות בחוק עקב ביטול פקודת פשיטת הרגל, ביטול חלקים נרחבים מפקודת החברות וחקיקת החוק המוצע, על המונחים החדשים ומבנה ההליכים המוצעים בו.

המוצע ומבנה ההליכים המוצע בו, וכן בעקבות ביטול פקודת פשיטת הרגל וחלקים נרחבים מפקודת החברות.

סעיף 368 חוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008 (להלן – חוק מערכות תשלומים), עוסק

⁴⁹ ס"ח התשס"ח, עמ' 184; התש"ע, עמ' 475.

(1) בסעיף 37 –

- (א) בכותרת השוליים, אחרי "ניירות ערך" יבוא "או פיקדון כספי";
- (ב) בסעיף קטן (א), אחרי "שועבדו ניירות ערך" יבוא "או שועבד פיקדון כספי", במקום "כאמור בפרק זה" יבוא "מכוח סמכותו לפי דין", אחרי "ובלבד שניירות הערך" יבוא "או הפיקדון הכספי" ואחרי "לחוק ניירות ערך" יבוא "או מופקדים בחשבון המתנהל בבנק ישראל, לפי העניין";
- (ג) בסעיף קטן (ב), לאחר המילים "של ניירות ערך" יבוא "או פיקדון כספי";
- (ד) בסעיף קטן (ג), אחרי "בבעלותו הבלעדית של הבנק" יבוא "או העברת הפיקדון הכספי המשועבד לחשבון כאמור";
- (ה) בסעיף קטן (ד), אחרי "זכות בנייר ערך" יבוא "או בפיקדון כספי", אחרי "חשבון של ניירות ערך" יבוא "או של פיקדון כאמור" ובמקום "על ניירות הערך שבו" יבוא "על ניירות הערך או הכספים שבו, לפי העניין";
- (ו) בסעיף קטן (ה), במקום "וחוק החברות" יבוא "חוק החברות וחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016 (בפרק זה – חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי)", ובמקום "ומימוש" יבוא "או פיקדונות כספיים ומימוש";

ד ב ר י ה ס ב ר

בצורך להבטיח את יכולתו של הבנק המרכזי לגבות את חובו ולממש את הבטוחות שהועמדו לו באופן מהיר ויעיל. במסגרת זאת נקבעו בחוק המשכון הוראות מיוחדות לגבי מתן תוקף כלפי צדדים שלישיים לשעבוד ניירות ערך שנוצר לטובת בנק ישראל גם בלא רישום, בהתקיים תנאים המפורטים בחוק המשכון, וכן לגבי אופן מימושו לרבות האפשרות למימוש עצמי.

שעבוד שנוצר לטובת בנק ישראל על כספים המופקדים אצלו או בידי גוף מוסדי אחר נחשבים למשכון מופקד לפי סעיף 4(2) לחוק המשכון. למען הסר ספק, מוצע להחיל את ההסדר הקבוע כיום בסעיף 37 לחוק בנק ישראל גם על משכון של כספים. הכוונה לכספים שאינם מופקדים בעין אלא מהווים פיקדון כספי, שנוצר באופן שבו נוצר שעבוד ניירות ערך, המשמש ערובה לאשראי שהועמד בידי בנק ישראל.

כמו כן, מוצע להחיל את הוראות סעיף 37(א) לחוק בנק ישראל על כל אשראי שניתן בידי בנק ישראל על פי דין, לרבות על פי פקודת הבנקאות ועל פי חוק מערכות תשלומים, וזאת כתחליף להגבלה הקבועה היום באותו סעיף ולפיה הוראת הסעיף חלה רק לגבי אשראי שניתן בהתאם להוראות פרק ה' לחוק בנק ישראל.

תיקונים דומים במהותם נכללו במסגרת הצעת חוק המשכון אשר נמצאת בימים אלה על שולחנה של הכנסת. אם תיירש התאמה של התיקונים המוצעים לחוק המשכון (בנוסחו הקיים), יבוצעו השינויים במהלך הליך החקיקה בכנסת.

סעיף 369 לפסקה (1)

חוק בנק ישראל, התש"ע-2010 (להלן – חוק בנק ישראל), קובע כי מטרתו של בנק ישראל הן שמירה על יציבות מחירים, תמיכה במטרות כלכליות של המדיניות הכלכלית של הממשלה, ובמיוחד צמיחה ותעסוקה, ותמיכה ביציבותה של המערכת הפיננסית ובפעילותה הסדירה. בהתאם, קובע החוק האמור כי בין תפקידיו של בנק ישראל נכללים ניהול המדיניות המוניטרית, הסדרת מערכות התשלומים והסליקה במשק במטרה להבטיח את יעילותן ויציבותן וקיום הפיקוח וההסדרה של מערכת הבנקאות.

להשגת יעדים אלה ובמסגרת מילוי תפקידיו, מספק בנק ישראל אשראי הן במסגרת הכלים המוניטריים שהוא מפעיל בניהול המדיניות המוניטרית, הן לשם הבטחת תקינות הפעילות במערכות התשלומים, והן כסיוע בהיבטים של נזילות לתאגידים הבנקאיים ובמקרים מיוחדים גם לגופים פיננסיים נוספים.

הן חוק בנק ישראל והן פקודת הבנקאות 1941 (להלן – פקודת הבנקאות), קובעים כי ככלל, בנק ישראל רשאי להעמיד אשראי כנגד בטוחות. דרישה זו נועדה בראש ובראשונה להגן על כספי ישראל ולהבטיח שלא יינתן אשראי בידי בנק ישראל בלא כיסוי. בהחלטה על סכום האשראי מחיל בנק ישראל מקדמי ביטחון לקביעת ערך הבטוחה, על בסיס הערכות של המחיר והסחירות שלה בעת המימוש. על רקע התפקיד המכריע של הבנק המרכזי במערכת הפיננסית וביכולתו לספק נזילות וכן לשמור על התפקוד התקין של השווקים הפיננסיים, הכיר המחוקק

⁵⁰ ס"ח התש"ע, עמ' 452; התשע"ב, עמ' 583.

37א. (א) נוצר לטובת הבנק שעבוד כערוכה לאשראי שנתן לתאגיד מכוח סמכותו לפי דין, או הייתה לבנק זכות עיכובן בשל אשראי שנתן כאמור או זכות קיזוז כנגד אשראי שנתן כאמור, ונפתחו לגבי התאגיד הליכי חדלות פירעון לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, לא יחולו על הבנק הוראות החוק האמור לעניין נושה מובטח, נושה בעל זכות עיכובן או נושה בעל זכות קיזוז, והוא יהיה רשאי להיפרע את חובו וכן לממש את השעבוד, זכות העיכובן או זכות הקיזוז בדרך שהיה רשאי לממשם לולא התנהלו לגבי התאגיד הליכי חדלות פירעון כאמור.

(ב) חב תאגיד לבנק חוב שנוצר בשל מתן אשראי בידי הבנק מכוח סמכותו לפי דין, לא יחולו הוראות חלק י' לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי לעניין חוב כאמור או לעניין שעבוד נכס כערוכה לאשראי שניתן כאמור, זכות עיכובן לגבי נכס בשל מתן אשראי כאמור או זכות קיזוז כנגד אשראי כאמור⁵¹

תיקון חוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013⁵¹ – 370. בחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות התחרות ולצמצום הריכוזיות (1) בסעיף 1, אחרי ההגדרה "הממונה על הגבלים עסקיים" יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

בהתאם לחלק י' לחוק המוצע, ניתן לנהל הסדרי חוב מחוץ לכותלי בית המשפט, אשר במסגרתם מוקנות הגנות שונות לתאגיד המבקש לנהל משא ומתן להסדר חוב. הגנות אלה כוללות, בין השאר משא ומתן מוגן המשהה את זכותו של נושה להעמיד את החוב לפירעון מיידי ומקנה בלעדיות לתאגיד להציע הצעה להסדר.

מהטעמים האמורים לעיל בדברי ההסבר לסעיף זה, מוצע לקבוע כי במקרה שבו חב תאגיד לבנק ישראל חוב שנוצר בשל מתן אשראי בידי בנק ישראל מכוח סמכותו לפי דין, לא יחולו הוראות חלק י' לחוק המוצע לעניין חוב כאמור או לעניין שעבוד נכס כערוכה לאשראי שניתן כאמור, זכות עיכובן לגבי נכס בשל מתן אשראי כאמור או זכות קיזוז כנגד אשראי כאמור.

בהתאם להוראות הסעיף המוצע, לא יהיה ניתן לשנות את תנאי הפירעון, לפגוע בהם או לגרוע מהם או למנוע את העמדת החוב לפירעון מיידי או את מימוש השעבוד, זכות העיכובן או זכות הקיזוז כאמור, אף בהליך הסדר חוב של החייב, לרבות במסגרת משא ומתן לגיבוש הסדר חוב.

סעיף 370 סעיפים 126 ו-127 לחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013 (להלן – חוק הריכוזיות), מסמיכים את שר האוצר ואת נגיד בנק ישראל לקבוע הוראות לעניין מגבלות על אשראי שניתן לתאגיד או לקבוצה עסקית, בידי תאגיד בנקאי וגוף מוסדי, במצטב,

לפסקה (2)

בניגוד לגוף מסחרי, בנק ישראל מעמיד אשראי שלא במטרה להשיא רווחים, אלא במסגרת יישום המדיניות המוניטרית ולצורך תמיכה ביציבותה של המערכת הפיננסית ובפעילותה הסדירה. הפסדים שייגרמו לבנק ישראל עקב הגבלות על יכולתו לגבות את חובו באמצעות מימוש הבטוחות שניתנו לו עלולים להביא להשלכות שליליות על מאזן בנק ישראל או הממשלה וכן עלולים לפגוע ביכולתו של בנק ישראל לתמוך ביציבות הפיננסית ולגרום לעלויות ניכרות למשק. גם לעיתוי מימוש הבטוחות חשיבות מרבית, כדי שלא לפגוע במסחר התקין בשווקים ובצדדים שנוקט הבנק לצורך ייצוב המערכת הפיננסית.

לפיכך, מוצע להוסיף לחוק בנק ישראל את סעיף 37א בנוסחו המוצע ולקבוע, במקובל במדינות מפותחות בעולם, כי במקרה שבו נוצר לטובת בנק ישראל שעבוד או במקרה שבו ניתנו לו זכות עיכובן או זכות קיזוז כערוכה לאשראי שנתן מכוח סמכותו על פי כל דין, לא יחולו לגבי המגבלות והחבויים החלות על נושה מובטח, נושה בעל זכות עיכובן או נושה בעל זכות קיזוז לפי חלק ד' לחוק המוצע.

כמו כן, מוצע לקבוע במפורש כי בנק ישראל יהיה רשאי להיפרע את חובו, לממש שעבוד, זכות עיכובן או קיזוז בדרך שהיה רשאי לעשות כן אלמלא היו מתנהלים הליכי חדלות פירעון לגבי החייב.

⁵¹ ס"ח התשע"ד, עמ' 92.

”הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי“ – הממונה כהגדרתו בחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע”ו-2016”;

(2) בסעיף 20(א), ההגדרה ”הכונס הרשמי“ – תימחק;

(3) בסעיף 22 –

(א) בסעיף קטן (ב), במקום ”בידי הכונס הרשמי“ יבוא ”בידי הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי“, במקום ”יהיה הכונס הרשמי“ יבוא ”יהיה הממונה“ ובמקום ”יפעל הכונס הרשמי“ יבוא ”יפעל הממונה“;

(ב) בסעיף קטן (ג), במקום ”הכונס הרשמי“ יבוא ”הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי“;

(4) סעיפים 26 ו-27 – בטלים;

(5) בסעיף 39(ו1), במקום ”לכונס הרשמי“ יבוא ”לממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי“;

(6) אחרי סעיף 41 יבוא:

”מגבלת אשראי לקבוצה עסקית 41א. (א) תאגיד ריאלי שהוא חלק מקבוצה עסקית רשאי לקבל אשראי כל עוד האשראי הקובע של הקבוצה העסקית אינו עולה על חמישה אחוזים מסך האשראי העסקי במשק (בסעיף זה – מגבלת האשראי).

(ב) עלה האשראי הקובע של קבוצה עסקית על שלושה אחוזים מסך האשראי העסקי במשק, ידווח על כך כל תאגיד ריאלי בקבוצה העסקית לוועדה לצמצום הריכוזיות, באופן שתורה הוועדה.

(ג) בסעיף זה ובסעיף 43 א –

ד ב ר י ה ס ב ר

שלושה אחוזים מסך האשראי העסקי במשק – ידווח על כך כל תאגיד בקבוצה העסקית לוועדה לצמצום הריכוזיות, כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הריכוזיות.

בנוסף, מוצע לתקן את סעיף 43 לחוק הריכוזיות ולקבוע סנקציה בדמות עיצום כספי על תאגיד בקבוצה עסקית שיפר את ההוראה המחייבת אותו לדווח לוועדה לצמצום הריכוזיות במקרה שבו עלה האשראי הקובע של הקבוצה העסקית על שלושה אחוזים מסך האשראי העסקי במשק, וכן להטיל חובת פיקוח על נושאי משרה בתאגיד ביחס להוראות אלה, וזאת בסעיף 43 לחוק הריכוזיות כנוסחו המוצע.

להשלמת התמונה בהקשר זה, יצוין כי הוועדה לבחינת הסדרי חוב בישראל המליצה גם כי כל תאגיד בקבוצה עסקית שהאשראי הקובע שלה עלה על ארבעה אחוזים וחצי מסך האשראי העסקי במשק יכלול בדוחותיו הכספיים גילוי בדבר השתייכותו לקבוצה העסקית האמורה וכן כי גופים פיננסיים יקבעו הוראות לעניין איסור העמדת אשראי לתאגידים הנכללים בקבוצה עסקית שסך האשראי הקובע שלה גבוה מסף שיקבעו (הסף שייקבע יהיה קרוב למגבלה). עוד המליצה הוועדה בהקשר זה כי

בהתחשב, בין השאר, בחבות של כל תאגיד או בסך החבות של הקבוצה העסקית.

לפי המלצות הוועדה לבחינת הסדרי חוב בישראל, ניסיון ליישם את דרישות חוק הריכוזיות כלשונן מטיל אחריות על הגופים הפיננסיים ועל רשויות הפיקוח עליהם, בלי שיש בידיהם סמכויות מתאימות להשפיע על התנהלות הקבוצות העסקיות. למלווה אין דרך למדוד את סך האשראי של קבוצה עסקית (הלווה), כך שהוא מסתמך על דיווחים של הקבוצה העסקית עצמה. בנוסף, סמכויות רשויות הפיקוח מעניקות להן יכולת להגביל את פעילות המלווים, אך אינן מאפשרות להן להשפיע ישירות על התנהלות הלווים.

מוצע לבטל את סעיפים 26 ו-27 לחוק הריכוזיות, ולהטיל את המגבלה על תאגיד ריאלי שהוא חלק מקבוצה עסקית ולא על המלווים. לשם כך מוצע להוסיף לחוק הריכוזיות את סעיף 41 המוצע ולקבוע בו כי תאגיד ריאלי שהוא חלק מקבוצה עסקית רשאי לקבל אשראי ובלבד שהאשראי הקובע של הקבוצה העסקית אינו עולה על חמישה אחוזים מסך האשראי העסקי במשק. עוד מוצע לקבוע כי אם עלה האשראי הקובע של קבוצה עסקית על

"אשראי" ו"אשראי קובע" – כהגדרתם בסעיף 30(ה); לעניין זה, יחושב האשראי הקובע של קבוצה עסקית כסך האשראי הקובע של התאגיד הריאלי, השולט בו וכל תאגיד ריאלי שבשליטתו או בשליטת השולט בו; לעניין השולט יחד עם אחר בתאגיד ריאלי – ייוחס סך האשראי הקובע כאמור לכל אחד ואחד מהשולטים, בנפרד;

"סך האשראי העסקי במשק" – סך האשראי שניתן למגזר העסקי בישראל בשנת כספים מסוימת, כפי שפרסם בנק ישראל באתר האינטרנט שלו לאחר תום שנת הכספים;

"קבוצה עסקית" – תאגיד ריאלי, השולט בו וכל תאגיד ריאלי שבשליטתו או בשליטת השולט בו;

"שליטה" – כהגדרתה בחוק הבנקאות (רישוי), לרבות החזקה בדבוקת שליטה כהגדרתה בחוק החברות, בתאגיד ריאלי שבו אין בעל שליטה אחר;

"תאגיד ריאלי" – כהגדרתו בסעיף 28.

(7) בסעיף 43 –

(א) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) הפר תאגיד ריאלי כהגדרתו בסעיף 28 את חובת הדיווח לפי הוראות סעיף 41א(ב), רשאי הממונה על הגבלים עסקיים להטיל עליו עיצום כספי, בסכום של עד 300,000 שקלים חדשים";

(ב) בסעיף קטן (ג), במקום "סעיף קטן (ב)" יבוא "סעיפים קטנים (ב) או (ב1)";

(8) אחרי סעיף 43 יבוא:

"חובת פיקוח 43א. (א) נושא משרה בתאגיד ריאלי חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת קבלת אשראי בסכום העולה על מגבלת האשראי לפי סעיף קטן (א) של סעיף 41א, בידי התאגיד, ולמניעת הפרת חובת הדיווח לפי סעיף קטן (ב) של אותו סעיף, בידי התאגיד או עובד מעובדיו.

(ב) חרג תאגיד ריאלי ממגבלת האשראי לפי סעיף קטן (א) של סעיף 41א או הופרה חובת הדיווח לפי סעיף קטן (ב) של אותו סעיף, בידי התאגיד או עובד מעובדיו, חזקה היא כי נושא משרה בתאגיד הפר את חובתו האמורה בסעיף קטן (א), אלא אם הוכיח שעשה כל שניתן כדי למנוע את ההפרה.

(ג) בסעיף זה, "נושא משרה" – דירקטור, מנהל פעיל בתאגיד או בעל תפקיד אחר האחראי מטעם התאגיד על תחום האשראי הקובע."

ד ב ר י ה ס ב ר

שבו הוא פעיל ומאפיינים נוספים רלוונטיים. המלצות אלה אינן נכללות בתיקון המוצע בסעיף זה משום שאין

גוף פיננסי יקבע מגבלות פנימיות על שיעור המינוף של תאגיד לווה, בהתאם למאפיינים של הלווה – ענף המשק

חלק ו"ד: תחילה, תחולה, הוראות מעבר והוראת שעה

371. (א) תחילתו של חוק זה, שנה מיום פרסומו (להלן – יום התחילה), והוא יחול על תחילה ותחולה הליכי חדלות פירעון שהחלו ביום התחילה ואילך.

(ב) על הליכי פירוק לפי פקודת החברות, על הליכי פשרה או הסדר שניתן במסגרתם צו הקפאת הליכים לפי חוק החברות ועל הליכי פשיטת רגל לפי פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם-1980⁵² (להלן – פקודת פשיטת הרגל) שהיו תלויים ועומדים ערב יום התחילה, ימשיכו לחול הוראות הדין שחלו עליהם ערב יום התחילה.

372. חל על נכס מנכסיו של תאגיד שעבוד צף שנרשם כדין לפני יום פרסומו של חוק זה (בסעיף זה – יום הפרסום) ומתקיים אחד מאלה, לא יחולו בהליכי חדלות הפירעון המתנהלים לגבי התאגיד ההגבלות לעניין שעבוד צף שבסעיף 244 וההוראות לעניין חובות בדין קדימה שבסעיף 234, ויחולו לגבי ההוראות לעניין חובות בדין קדימה הקבועים בסעיף 354 לפקודת החברות, כנוסחה ערב יום התחילה:

(1) השעבוד הצף ניתן בין השאר כערוכה להבטחת פירעונו של חוב בשל אשראי שניתן לפני יום הפרסום; לעניין זה, שונה מועד הפירעון או שיעור הריבית אחרי יום הפרסום יראו את האשראי כאילו ניתן לאחר יום הפרסום;

(2) הליכי חדלות הפירעון נפתחו לא יאוחר מתום חמש שנים מיום הפרסום.

373. (א) נקבעה בחיקוק לפני יום התחילה הוראה הנוגעת לפושט רגל, לפשיטת רגל או להליכים לפי פקודת פשיטת הרגל, יראו אותה, החל ביום התחילה, כהוראה הנוגעת ליחיד שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים לפי חוק זה או להליכי חדלות פירעון המתנהלים לגבי יחיד לפי חוק זה, בהתאמה.

(ב) צו כינוס שניתן ליחיד לפי פקודת פשיטת הרגל לפני יום התחילה, יראו אותו לעניין סעיף 163(ג)4) כצו לפתיחת הליכים אחר.

ד ב ר י ה ס ב ר

הישן, יחול הדין הישן לעניין דין הקדימה והשעבוד הצף לגבי כל התאגיד וכל חובותיו.

הוראת מעבר זו תסייע גם להטמיע את השינוי המוצע בצורה מדורגת.

סעיף 373 החוק המוצע מחליף, בין השאר, את פקודת פשיטת הרגל. פקודת פשיטת הרגל כמו גם מונחים מרכזיים בפקודה, נזכרים בדברי חקיקה רבים – הן חקיקה ראשית והן חקיקת משנה. מוצע לקבוע הוראה כללית לגבי האופן שבו יש לקרוא מונחים מרכזיים בפקודת פשיטת הרגל לאחר כניסתו לתוקף של החוק המוצע. יובהר כי מדובר בהוראה כללית, וכי ייתכנו מקרים שבהם יידרשו התאמות אחרות של אבני הדרך בהליך פשיטת הרגל הקיים להליכים לפי החוק המוצע.

מוצע לקבוע כי לאחר כניסתו של החוק המוצע לתוקף, יש לראות את המונח "פושט רגל" כמתייחס ליחיד שניתן לו צו לפתיחת הליכים לפי החוק המוצע, ואת ההוראות הנוגעות ל"פשיטת רגל" ו"הליכים לפי פקודת פשיטת הרגל" יש לראות כהוראות הנוגעות להליכי חדלות פירעון המתנהלים לגבי יחיד לפי החוק המוצע.

צורך להסדירן על דרך של חקיקה ראשית, והן יוסדרו על דרך של חקיקת משנה או על דרך של הוראות רגולטוריות.

חלק ו"ד: תחילה, תחולה, הוראות מעבר והוראת שעה

סעיף 371 החוק המוצע מבקש לערוך שינויים מהותיים בדיני חדלות הפירעון, שינויים הדורשים תקופת התארגנות. כדי שיהיה ניתן להיערך לצורך הפעלת החוק מוצע לקבוע כי תחילתו תהיה שנה מיום פרסומו והוא יחול על הליכי חדלות פירעון שנפתחו באותו יום ואילך.

סעיף 372 מוצע לקבוע הוראת מעבר לגבי שעבוד צף שתכליתה להבטיח שהשינוי המוצע לעניין השעבודים הצפים יהיה פרוסקטיבי. על פי המוצע, על תאגיד שיש לו שעבוד צף שניתן כערוכה להלוואה ושניהם ניתנו עובר ליום פרסומו של החוק המוצע (להלן – יום הפרסום) יחולו הוראות הדין הקיים, לרבות דיני הקדימה. בנוסף, אם ההלוואה ניתנה לאחר יום הפרסום אך השעבוד הצף נוצר לפני יום הפרסום (לדוגמה במחזור הלוואות) יחול הדין הקיים למשך חמש שנים מיום הפרסום, בלבד.

יובהר כי הוראה זו תחול ברמה התאגידית, כלומר אם יש לתאגיד שעבוד צף אחד שלגביו יש להחיל את הדין

⁵² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 34, עמ' 639.

(1) בתקופה של חמש שנים מיום התחילה, ימשיכו לחול על עמותה וחברה לתועלת הציבור הסדרי הפירוק שחלו בעניינן לפי פקודת החברות, ערב תחילתו של חוק זה, בהתאם להוראות פרק ז' לחוק העמותות או הוראות הפרק הראשון א' בחלק התשיעי לחוק החברות, לפי העניין; השר רשאי, בצו, להאריך את התקופה לתקופות נוספות שלא יעלו על חמש שנים כל אחת;

(2) סעיף 369 לפקודת החברות ימשיך לעמוד בתוקפו לגבי חברות שנמחקו בהתאם לסעיף 368 לפקודה האמורה לפני יום תחילתו של חוק החברות.

375. בתקופה של שלוש שנים מיום התחילה יחולו לעניין גמלה לפי פרק ח' לחוק הביטוח הלאומי הוראת שעה לעניין גמלה לפי פרק ח' לחוק הביטוח הלאומי אלה:

(1) המוסד לביטוח לאומי שהגיש תביעת חוב הנובעת מתשלום גמלה כאמור, יסווג, לצורך אישור הצעת תכנית לשיקום כלכלי לפי הוראות סימן ג' לפרק ז' בחלק ב' לחוק זה, כאסיפת סוג נפרדת;

(2) חוק הביטוח הלאומי ייקרא כך:

(א) בסעיף 180, בהגדרה "שכר עבודה", אחרי "ולחוציא תגמול לפי פרק י"ב" יבוא "אך לא יותר מהשכר הממוצע כפול שניים";

(ב) בסעיף 183, האמור בו יסומן "א)" ואחריו יבוא:

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), לא הורה בית המשפט, בצו לפתיחת הליכים לפי פרק ד' לחלק ב' לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, על פירוק התאגיד –

(1) לא ישולם חוב שכר העבודה כאמור בסעיף קטן (א) בעד תקופה שלפני 4 החודשים שקדמו בתכוף למועד מתן הצו;

(2) סכום פיצויי הפיטורים וכן כל סכום מחוב שכר העבודה שמקורו בזכויות הנובעות מסיום יחסי עבודה ישולם לפי הוראות סעיף קטן (א) רק אם הורה הנאמן בהליכי חדלות הפירעון לגבי התאגיד לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי על פיטורי העובד"

ד ב ר י ה ס ב ר

לא לחינם נדון עניין זה בבתי המשפט. זאת משום שהוראה זו מעוררת קושי בכמה היבטים. ראשית, היא יוצרת עיוות במערך התמריצים של העובדים ועלולה לתמרץ אותם לנתב את התאגיד להליכי פירוק. זאת מאחר שהדייבנד שיינתן להם במסגרת הליכי השיקום יהיה נמוך מסכום הגמלה שהיתה משולמת להם מאת המוסד לביטוח לאומי במסגרת הליכי פירוק. תוצאה זו אינה רצויה. ההחלטה אם לנקוט הליכי שיקום או פירוק צריכה להתבסס על מצבו הכלכלי של התאגיד, ולא על שיקולים שאינם רלוונטיים לכך.

התמריץ שניתן לעובדים לשאוף לפירוק גם מקטין את הסיכוי לשיקומו של התאגיד. מניעת השיקום עלולה להגדיל את מעגל הנפגעים מהליכי חדלות הפירעון. לרבות העובדים עצמם שיוותרו בלא מקור פרנסה. למעשה הדין הקיים מעמיד את העובדים במקרים רבים לפני ברירה

סעיף 375 פרק ח' לחוק הביטוח הלאומי קובע את זכאותו של עובד לגמלה במקרה שהמעביד נקלע למצב של חדלות פירעון. בהתאם לפרק זה הזכאות לגמלה קמה רק אם ניתן לגבי המעביד צו הכרזה כפושט רגל או צו לפירוק בידי בית המשפט. מאחר שהזכאות לגמלה מותנית במתן צו פירוק או צו פשיטת רגל כנגד המעביד, הרי שעל פי הדין הקיים העובדים אינם זכאים לגמלה בהליכי שיקום והבראה.

השאלה אם ניתן לפרש את הוראות סעיף 182 לחוק הביטוח הלאומי כך שיחולו גם על הליכי שיקום נדונה לאחרונה בבית המשפט העליון, בע"א 110/08 המוסד לביטוח לאומי נ' ר"ח טרבלסקי וע"ד נס (28.1.14). בית המשפט קבע כי הרחבת הזכות לגמלה מקומה בחקיקה ראשית ולא בפרשנות משפטית.

תוספת ראשונה

חלק א'

(סעיף 104(ב)(3)(ב))

טור א' הגורם	טור ב' סוג המידע
1. המוסד לביטוח לאומי	מידע על מקורות ההכנסה וגובהה, המעסיק, מספר חשבון בנק ומצב תעסוקתי.
2. הממונה	מידע על הליכי חדלות פירעון קודמים לגבי היחיד.
3. רשות האוכלוסין וההגירה	מידע על יציאות מישראל ועל כניסות לישראל.
4. רשם החברות	מידע על מניות בבעלות היחיד ועל היות היחיד נושא משרה בחברה.
5. רשם השותפויות	מידע על זכויות היחיד בשותפות.
6. הרשם כהגדרתו בחוק הספנות (כלי שיט), התש"ך-1960 ⁵³	מידע על זכויות לגבי כלי שיט הרשומות על שם היחיד.
7. מנהל רשות שדות התעופה או עובד הרשות שהמנהל הסמיכו לעניין ניהול פנקס הרישום כהגדרתו בחוק הטיס, התשע"א-2011 ⁵⁴ , בהתאם להוראות סעיף 169(א) לאותו חוק	מידע על זכויות היחיד לגבי כלי טיס הרשומות על שם היחיד.
8. רשות הרישוי	מידע על כלי רכב הרשומים על שם היחיד.
9. הרשם כמשמעותו בחוק רישום ציוד הנדסי, התשי"ז-1957 ⁵⁵	מידע על ציוד כמשמעותו בחוק האמור הרשום על שם היחיד.

ד ב ר י ה ס ב ר

מטעמים אלה מוצע לשנות את הדין הקיים בעניין זה ולקבוע כי בכל מקרה שבו ניתן לגבי המעסיק צו לפתיחת הליכים, יהיו זכאים עובדי המעסיק לגמלת הביטוח הלאומי (ראו פסקה (2)).

מדובר בתיקון חשוב אך הוא עלול להיות מנוצל לרעה והוא אף כרוך בעלות תקציבית לא מועטה. לכן מוצע לקבוע תיקון זה כהוראת שעה למשך שלוש שנים שבמהלכן ייבחנו השלכותיו.

בנוסף, מוצע להעניק לביטוח הלאומי, במהלך תקופת תוקפה של הוראת השעה, מעמד מיוחד באישור תכנית לשיקום כלכלי של תאגיד שיאפשר לו למנוע את אישורן של תכניות לשיקום כלכלי שבהן נעשה ניצול לרעה של

קשה – לנקוט הליכי פירוק ולקבל את גמלת הביטוח הלאומי אך לאבד את מקום העבודה, או לשמור על מקום עבודתם אך לוותר על גמלת הביטוח הלאומי.

שנית, ההבחנה בין הליכי פירוק להליכי שיקום היא במקרים רבים מלאכותית. פיטורים של עובדים נעשים לא אחת גם בהליכי שיקום ואין כל טעם ענייני להבחין בין עובד שפוטר בהליך שיקום לבין עובד שפוטר בהליך פירוק.

לטעמים אלה יש להוסיף גם כי המגמה הכללית של החוק המוצע היא להעדיף את הליכי השיקום הכלכלי על פני פירוק. הדין הקיים יוצר לעובדים תמריץ הפוך – להעדיף את הפירוק על פני השיקום – ובכך פוגע בתכליות שהחוק המוצע מבקש לקדם.

⁵³ ס"ח התש"ך, עמ' 70.

⁵⁴ ס"ח התשע"א, עמ' 830.

⁵⁵ ס"ח התשי"ז, עמ' 145.

טור א' הגורם	טור ב' סוג המידע
10.	רשות מקרקעי ישראל
	מידע על זכויות היחיד לגבי מקרקעין שבניהול רשות מקרקעי ישראל.
11.	רשם המקרקעין
	מידע על זכויות היחיד הרשומות בפנקסי המקרקעין.
12.	תאגיד המנהל אצלו, לרבות באמצעות נציגו או בא כוחו, רישום של זכויות המיועדות להירשם בפנקסי המקרקעין על פי הסכם למכירת דירה, או תאגיד שהתחייב בחוזה עם משרד הבינוי והשיכון או עם רשות מקרקעי ישראל שעניינו מכירתם, השכרתם או ניהולם של מקרקעין, לטפל ברישום הזכויות כאמור בפנקסי המקרקעין
13.	רשם המשכונות
	מידע על משכונות הרשומים על נכסי היחיד.
14.	בעל רישיון כללי למתן שירותי בוק פנים-ארציים נייחים או למתן שירותי רדיו טלפון נייד לפי חוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982 ⁵⁶
15.	בעל רישיון חלוקה ובעל רישיון הספקה כהגדרתם בחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 ⁵⁷
16.	חברת כרטיסי אשראי
	מידע על סך הוצאות היחיד במהלך השנה שקדמה למועד מתן הצו לפתיחת הליכים.
	מידע על סך הוצאות היחיד במהלך השנה שקדמה למועד מתן הצו ועל הלוואות שהיחיד קיבל מהחברה שטרם נפרעו.
17.	תאגיד בנקאי
	זכויות היחיד אצל התאגיד הבנקאי, ערבויות בנקאיות תקפות שניתנו לבקשת היחיד, והלוואות שהיחיד קיבל מהתאגיד הבנקאי וטרם נפרעו.

ד ב ר י ה ס ב ר

תשלום הגמלה גם במקרים שבהם התאגיד פונה לשיקום כלכלי, מוצע לקבוע כמה הסדרים שיקלו על הרחבת תשלום הגמלה:

מוצע להגביל את שכר העבודה המשולם כגמלה לסכום הכפול מהשכר הממוצע במשק. ההסדר המוצע לעניין זה מקיים את התכלית שלשמה ניתנת הגמלה, גמלה סוציאלית הניתנת לשם דאגה לקיומו של העובד, ושמירה על רוברד בסיסי של זכויותיו (ראו פסקה (2)(א)).

גמלת הביטוח הלאומי. לשם כך מוצע לקבוע בפסקה (1) כי הביטוח הלאומי יסווג כאסיפת סוג נפרדת לצורך הצבעה על תכנית לשיקום כלכלי אם תביעת החוב שלו נובעת מתשלום גמלה. בדרך זו יוכל הביטוח הלאומי להתנגד להצעת ההסדר אם הוא סבור כי ההסדר מנצל לרעה את גמלת הביטוח הלאומי.

במהלך תקופת הוראת השעה, וכדי לאפשר לביטוח הלאומי להתמודד עם ההכבדה על קופת המוסד עקב

⁵⁶ ס"ח התשמ"ב, עמ' 218.

⁵⁷ ס"ח התשנ"ו, עמ' 208.

טור א' הגורם	טור ב' סוג המידע
18. מבטח כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ⁵⁸	זכויות היחיד כלפי המבטח, ערבויות תקפות שניתנו לבקשת היחיד והלוואות שהיחיד קיבל מהמבטח ושטרם נפרעו.
19. חברה מנהלת כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005	זכויות היחיד בקופת גמל המנהלת בידי החברה המנהלת והלוואות שהחייב קיבל מהחברה המנהלת או מכספי קופת הגמל שבניהולה ושטרם נפרעו.
20. הנהלת בתי המשפט	פסקי דין בתובענות לסעד כספי או לסעד בעל שווי כספי שהיחיד צד להן וערבויות, ערבונות או פקדונות שניתנו בהן.
21. המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות	מידע על חובות היחיד שנגבים באמצעות המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ועל כספים המגיעים ליחיד מהמרכז.

חלק ב'

(סעיף 147)

טור א' הגורם	טור ב' סוג המידע
1. תאגיד בנקאי	פירוט תנועות בחשבון בנק שהוא חשבון עובר ושב של היחיד במהלך השנה שקדמה למועד מתן הצו לפתיחת הליכים.
2. חברת כרטיסי אשראי	פירוט הוצאות היחיד במהלך השנה שקדמה למועד מתן הצו לפתיחת הליכים.

דברי הסבר

את תשלום הגמלה ל-4 החודשים שקדמו לצו לפתיחת הליכים, בלי שההגבלה תפגע בעובדים.

מוצע לקבוע כי אם בית המשפט לא הורה על פירוק התאגיד, יהיה העובד זכאי לתשלום בעבור זכויות הנובעות מסיום יחסי העבודה רק אם הנאמן הורה על פיטוריו. זאת משום שאין הצדקה לכך שעובד שממשיך לעבוד במקום עבודתו יקבל תשלום מהביטוח הלאומי בעבור זכויות הנובעות מסיום יחסי העבודה.

עוד מוצע, בפסקה (2)(ב), כי במקרים שבהם בית המשפט לא הורה על פירוק התאגיד, יוגבל תשלום הגמלה ל-4 החודשים שקדמו לצו לפתיחת הליכים. הניסיון מלמד כי עובדים שאינם מקבלים שכר מהמעסיק עקב קשיים כלכליים, מוכנים להמשיך ולעבוד למשך תקופת מה כדי לנסות ולסייע למקום העבודה להמשיך להתקיים. ואולם לרוב, העובדים אינם מסוגלים או מוכנים להמשיך ולעבוד בלא שכר למשך חודשים ארוכים. לכן, ניתן להגביל

⁵⁸ ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

תוספת שנייה

(סעיף 217)

נכסים שאינם כלולים בנכסי קופת הנשיה

- (1) מצרכי מזון הדרושים לצורך מחיית החייב ובני משפחתו הגרים עמו;
- (2) חפצי לבוש, מיטות, כלי מיטה, ציוד רפואי, תרופות, כלי אוכל, כלי מטבח, וכלי בית אחרים, הדרושים לחייב ולבני משפחתו הגרים עמו;
- (3) תשמישי קדושה המשמשים את החייב ובני משפחתו הגרים עמו;
- (4) כלים, מכשירים, מכונות ומיטלטלין אחרים לרבות כלי רכב, וכן בעל חיים, שבלעדיהם אין החייב יכול לקיים את מקצועו, מלאכתו, משלח ידו או עבודתו שהם מקור פרנסתו ופרנסת בני משפחתו, ובלבד ששווי המוערך של כל אחד מהם אינו עולה על סכום שקבע השר;
- (5) היה החייב או בן משפחתו הגר עמו, נכה – כלים, מכשירים, מכונות, מיטלטלין אחרים, לרבות כלי רכב ובעל חיים, השייכים לנכה והנחוצים לו לשימוש האישי בגלל נכותו;
- (6) חיות מחמד; לעניין זה, "חיות מחמד" – בעל חיים המוחזק בביתו או בחצריו של החייב ואינו משמש לעיסוק בעל אופי מסחרי;
- (7) מיטלטלין כמפורט להלן הדרושים לחייב או לבני משפחתו הגרים עמו, ובלבד ששוויים המוערך אינו עולה על סכום שקבע השר:
 - (א) מחשב אישי ומדפסת; לעניין זה, "מחשב" – כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995⁵⁹, אך למעט מערכת מחשבים;
 - (ב) מכשיר טלוויזיה ומכשיר רדיו;
 - (ג) טלפון נייד או טלפון נייד;
 - (ד) מכונת כביסה.

תוספת שלישית

(ההגדרה "מדינה זרה" שבסעיף 293)

טיוואן והאזור המינהלי המיוחד הונג קונג – Hong Kong Special Administrative Region.

⁵⁹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

נספח לדברי הסבר

מוקנים ובין מותנים, הנובעים מנכסים כאמור או כרוכים בהם;

"נכסי פושט רגל" – הנכסים העומדים לחלוקה בין נושיו לפי פקודה זו, למעט נכסים שהוא מחזיק בהם כנאמן;

"ריבית" – ריבית בשיעור שנקבע לענין סעיף 4 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א–1961;

"תובע" – נושה שהגיש תביעה לפי הוראות פרק ג';

"תקנות" – לרבות טפסים;

"השר" – שר המשפטים.

פרק ב': הליכים בפשיטת רגל

סימן א': ממעשה פשיטת רגל עד צו כינוס

מיהו חייב

2. (א) חייב, לענין פקודה זו, הוא אדם בן שמונה עשרה שנה ומעלה, ללא הברדל אזרחות ובין שמקום מושבו בישראל ובין שלא בישראל, אשר בזמן שהוא עשה, או שנעשה לו, מעשה פשיטת רגל נתקיימה בו אחת מאלה:

(1) הוא עצמו היה בישראל;

(2) היה גר כרגיל בישראל או היה לו בה מקום מגורים;

(3) ניהל עסקים בישראל, בעצמו או על ידי מורשה או מנהל;

(4) היה חבר בחבר-בני-אדם או בשותפות שניהלו עסקים בישראל.

(ב) אף מי שלא מלאו לו שמונה עשרה שנים יכול שיהיה בגדר חייב אם נתקיימו בו שאר התנאים לכך האמורים בסעיף קטן (א) ואם לדעת בית המשפט סביר הוא שהנושים נשאו ונתנו עמו כאילו מלאו לו שמונה-עשרה שנים.

התראת פשיטת רגל

3. נושה שהשיג נגד חייב פסק דין חלוט לתשלום סכום כסף, והוצאתו לפועל לא עוכבה כדין, זכאי לבקש להמציא לחייב בישראל, או ברשות בית המשפט בחוץ לארץ, התראת פשיטת רגל; לענין התראת פשיטת רגל –

(1) יראו את מי שזכאי אותה עשה לאכופ פסק דין חלוט כמי שהשיגו;

(2) "פסק דין חלוט" – לרבות צו חלוט, ולרבות שטר חליפין, שטר חוב ושיק שהוגשו לביצוע ללשכת ההוצאה לפועל לפי סעיף 81א לחוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז–1967, ולא הגיש החייב התנגדות לביצועם או שהתנגדותו נדחתה בפסק דין חלוט או בהחלטה חלוטה.

להלן נוסח פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם–1980, שמוצע, בסעיף 358 להצעת החוק, לבטלה:

פרק א': פרשנות

הגדרות

1. בפקודה זו –

"בית המשפט" – בית המשפט המוסמך לעניני פשיטת רגל לפי פקודה זו;

"החלטה" או "החלטה רגילה" של אסיפת נושים – החלטה שנתקבלה בה ברוב ערך תביעותיהם של הנושים הנוכחים בה, בעצמם או על ידי שלוח, ומשתתפים בהצבעה על אותה החלטה;

"החלטה מיוחדת" של אסיפת נושים – החלטה שנתקבלה בה ברוב מנין הנושים הנוכחים בה, בעצמם או על ידי שלוח, ומשתתפים בהצבעה על אותה החלטה ובשלושה רבעי ערך תביעותיהם;

"העברה" – לרבות הקניית נכסים והמחאתם;

"הפרשי הצמדה" – תוספת לסכום לפי שיעור העליה של מדרד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

"הפרשי הצמדה וריבית" – הפרשי הצמדה בצירוף ריבית לא צמודה של 3% לשנה;

"חבות" – התקשרות, התחייבות, הסכמה או הבטחה, מפורשות או משתמעות, העשויות להביא, עמן או עם הפרתן, לתשלום כסף או שווה כסף, ולרבות גמול בעד עבודה שנעשתה, והוא – אף אם סכום החבות אינו קצוב או לא ניתן להיקבע לפי כללים מוגדרים או שהוא נתון לשיקול דעת, או שהוא מותנה או טרם חל זמן פרעונו, ולגבי הפרה – אף אם לא קרתה או לא היתה עשויה לקרות לפני הפטרו של החייב;

"חוב בריבית" – כל חוב או חבות שניתן לפי פקודה זו לתבעם בפשיטת רגל;

"טובין" – (נמחקה);

"מוציא לפועל" – כמשמעותו לפי חוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז–1967, לרבות כל מי שמוסמך לבצע הליך גביה לפי כל דין;

"נאמן" – הנאמן בפשיטת רגל על נכסיו של חייב;

"נושה מובטח" – מי שבידו שעבוד או עיכבון על נכסי החייב או על חלק מהם, בחוקת ערובה לחוב המגיע לו מהחייב;

"נכסים" – מקרקעין ומיטלטלין מכל הגדר שהוא, ובכלל זה כספים ונשיות, בין בישראל ובין מחוצה לה, ולרבות חיוב, זיקת הנאה, זכות, ריווח וזיקה מכל הגדר שהוא, בין הווים ובין עתידים, בין

תכנה של התראת פשיטת רגל

4. (א) בהתראת פשיטת רגל יידרש החייב לשלם את החוב הפסוק בהתאם להוראות פסק דין חלוט, או להבטיחו או להתפשר עליו להנחת דעת הנושה או דעת בית המשפט, ויפורשו התוצאות של הפרת הנדרש בה.

(ב) התראת פשיטת רגל תהיה בטופס שנקבע ותומצא בדרך שנקבעה.

(ג) בהתראת פשיטת רגל אפשר לציין מורשה שיפעל מטעם הנושה לענין תשלום או דבר אחר שנדרש למסור לנושה או לעשות להנחת דעתו.

(ד) לא יראו התראה כנטולת תוקף מחמת זאת בלבד שהנקוב בה כסכום מגיע עולה על הסכום המגיע למעשה, אלא אם תוך הזמן הניתן לתשלום הודיע החייב לנושה שהוא חולק על תקפות ההתראה על סמך הטעות האמורה; אולם אם החייב לא הודיע כך לנושה יראו כאילו מילא אחרי התראת פשיטת הרגל אם תוך הזמן שניתן הוא נקט אמצעים שהיו מביאים למילויה אילו ננקב בה הסכום המגיע למעשה.

מעשה פשיטת רגל

5. מעשה פשיטת רגל הוא לחייב, אם עשה או נעשתה לו אחת מאלה:

(1) בישראל או במקום אחר –

(א) נתן נכס מנכסיו מתנת מרמה או העבירו העברת מרמה;

(ב) העביר או שעבד נכס מנכסיו העברה או שעבוד, שאילו נעשו כשהוא מוכרו פושט רגל היו בטלים משום העדפת מרמה לפי כל דין תקף אותה עשה;

(2) ככוונה להתחמק מנושיו או לרחותם הוא עשה אחת מאלה:

(א) יצא את הארץ, או בהיותו בחוץ לארץ נשאר שם;

(ב) עזב את בית מגוריו, או הוקיר רגליו ממקום עסקיו או מגוריו הרגיל, או התחמק ממקום אחר שבו מצוי נושה;

(ג) התבודד כדי שלא יוכלו נושיו להתקשר עמו;

(3) עוקל נכס מנכסיו ונמכר בהוצאה לפועל על פי צו בית משפט;

(4) הגיש לבית המשפט הצהרה שאינו יכול לשלם את חובותיו, או בקשה שיוכרו פושט רגל לפי הוראות פקודה זו;

(5) הודיע לנושה מנושיו כי הפסיק, או עומד להפסיק, לשעה או לצמיתות, לשלם את חובו;

(6) לא מילא אחר הדרישות שבהתראת פשיטת רגל לפי פקודה זו תוך שבעה ימים לאחר שהומצאה לו בישראל, או תוך הזמן שנקבע לכך בצו בית המשפט

שהתיר את ההמצאה אם הומצאה בחוץ לארץ, ולא הניח את דעת בית המשפט כי יש לו תביעה שכנגד או קיזוז או דרישה שכנגד שאינם פחותים מסך החוב הפסוק ושלא היה בידו לעוררם בתובענה שניתן בה פסק הדין; לענין זה, "חוב פסוק" – לרבות סכום שניתן צו חלוט לשלמו, ו"תובענה" – לרבות הליכים שבהם ניתן הצו.

סמכות למתן צו כינוס

6. עשה חייב מעשה פשיטת רגל, רשאי בית המשפט, על סמך בקשת פשיטת רגל שהגיש נושה או החייב, ובכפוף לתנאים האמורים להלן, ליתן צו להגנת נכסי החייב; לצו כאמור ייקרא צו כינוס.

עילות לבקשת נושה

7. לא יוכל נושה להגיש בקשת פשיטת רגל נגד חייב אלא אם נתקיימו כל אלה:

(1) החוב שחב החייב לנושה המבקש, ואם היו המבקשים שני נושים או יותר – סך כל החובות שהוא חב להם, אינו פחות מ־87,400.55 שקלים חדשים; בית המשפט רשאי, לבקשת נושה ומטעמים מיוחדים שיירשמו, לאשר הגשת בקשת פשיטת רגל בשל חוב ששיעורו נמוך מסך זה;

(2) החוב הוא סכום קצוב בכסף שיש לשלמו מיד או בזמן עתיד קבוע;

(3) מעשה פשיטת הרגל שעליו מסתמכת הבקשה אירע תוך שלושה חדשים לפני הגשתה;

(4) מקום מושבו של החייב הוא בישראל, או שתוך שנה לפני הגשת הבקשה גר כרגיל בישראל או היה לו בית מגורים או מקום עסקים או שניהל עסקים בישראל בעצמו או על ידי מורשה או מנהל או היה חבר בחבר-בני-אדם או בשותפות שניהלו עסקים בישראל על ידי שותף או שותפים או מורשה או מנהל.

בקשה לפשיטת רגל נגד חייב שהגיש בקשת הפטר לפי חוק ההוצאה לפועל

7א. הגיש חייב בקשת הפטר בתקופת התחולה לפי סימן ב' לפרק ז' לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967, וביקש נושה להגיש בקשת פשיטת רגל נגד החייב, יפרט הנושה את הנימוקים לניהול ההליך לפי פקודה זו ולא לפי החוק האמור; בית המשפט רשאי לאשר הגשת בקשת פשיטת רגל אם סבר שמתקיימות נסיבות המצדיקות את הפעלת הסמכויות המוקנות לבית המשפט בהליכי פשיטת רגל.

בקשת נושה מובטח

8. היה המבקש נושה מובטח, יציין בבקשתו שהוא מוכן לוותר על ערובתו לטובת הנושים אם יוכרו החייב פושט רגל, או יתן אומדן שוויה של הערובה; נתן המבקש אומדן כאמור, אפשר שיצורף כנושה מבקש לענין עודף החוב המגיע לו, לאחר ניכוי השווי הנאמד, כאילו היה נושה לא מובטח.

אין פשיטת רגל בחברה או באגודה שיתופית

9. לא תוגש בקשת פשיטת רגל נגד תאגיד או חבר בני אדם שניתן לפרקם לפי פקודת החברות או לפי פקודת האגודות השיתופיות.

אימות והמצאה

10. בקשתו של נושה תאומת בתצהיר, שלו עצמו או של אדם אחר מטעמו היודע את העובדות, והיא תומצא בדרך שנקבעה.

ראיות נחוצות

11. בית המשפט בדונו בבקשת הנושה ידרוש ראיות לחובו של הנושה המבקש, להמצאת הבקשה ולמעשה פשיטת הרגל או לאחד ממעשי פשיטת הרגל שנטענו בבקשה, ואם הניחו הראיות את דעתו רשאי הוא ליתן צו כינוס לפי הבקשה.

זכות להעיד את החייב

12. להוכחת הטענות שבבקשתו רשאי הנושה המבקש, בשעת הדיון בבקשה, לדרוש שיוצגו פנקסי החייב לפני בית המשפט ולהזמין את החייב עצמו להעיד.

חקירת תוקף החוב ותמורתו

13. בית המשפט, בדונו בבקשת הנושה, רשאי לברר מה היתה התמורה לחוב פסוק, ואם היתה לפניו ראיה למרמה, לקנוניה או לעיוות דין, או שהוכח קיומו של חוב ברי תביעה מלבד החוב הפסוק, רשאי הוא לברר תקפותו של החוב הפסוק.

עילות לדחיית הבקשה

14. אם הראיות שהובאו לפי סעיף 11 לא הניחו את דעת בית המשפט, או אם הראה החייב להנחת דעת בית המשפט שהוא יכול לשלם את חובותיו או שמטעם מספיק אחר אין ליתן צו, רשאי בית המשפט לדחות את הבקשה.

דחייה או עיכוב בגלל ערעור

15. כשהמעשה שעליו מסתמכת בקשת הנושה הוא הפרת דרישה בהתראת פשיטת רגל לשלם חוב פסוק, להבטיחו או להתפשר עליו, רשאי בית המשפט לדחות את הבקשה, או לעכב את הדיון בה, בשל ערעור תלוי ועומד על פסק הדין.

עיכוב הליכים מחמת הכחשה

16. (א) התייצב החייב לדיון בבקשה וכפר שהוא חייב חוב לנושה, בכלל או בסכום שיש בו להצדיק הגשת הבקשה נגדו, רשאי בית המשפט, במקום לדחות את הבקשה, לעכב את כל ההליכים בה לזמן הדרוש למשפט בדבר החוב, ורשאי הוא לדרוש שתניתן ערובה לתשלום כל חוב שיוכח נגד החייב לזכות המבקש במהלך המשפטי הרגיל והוצאות הוכחתו.

(ב) עוכבו הליכים, רשאי בית המשפט ליתן צו כינוס על סמך בקשתו של נושה אחר, אם ראה שמן הצדק לעשות כן מחמת ההשחיה הנגרמת בעיכוב ההליכים או מחמת סיבה אחרת, ומשעשה כן ידחה, בתנאים שייראו לו צודקים, את הבקשה שהליכיה עוכבו.

בקשת חייב

17. (א) לא יהיה חייב זכאי להגיש בקשת פשיטת רגל אלא אם נתקיימו אלה:

(1) חובותיו אינם פחותים מ־17,481.54 שקלים חדשים;

(2) צירף לבקשתו דין וחשבון המתייחס למועד הגשת הבקשה ולתקופה הכוללת את שנת המס האחרונה וזו שקדמה לה, ערוך לפי טופס שנקבע בתקנות, מאומת בתצהיר ובו –

(א) פרטים בדבר נכסיו, לרבות מניות או זכויות אחרות בתאגיד;

(ב) פרטים בדבר הכנסותיו, הוצאותיו וחביותיו, תוך ציון שמות נושיו, מענם והערובות שנתן להם;

(ג) פרטים הידועים לו בדבר נכסיהם, הכנסותיהם, הוצאותיהם וחביותיהם של בן־זוגו ושל ילדיו הקטינים או ילדיו הבגורים הגרים עימו, לרבות מניות או זכויות אחרות שלהם בתאגיד.

(3) צירף לבקשתו הרשאה בכתב מטעמו לכונס הרשמי, ובה הסכמתו למסירת מידע או מסמכים לכונס הרשמי או למי שהוסמך לכך על ידו (להלן – כתב ויתור על סודיות), בדבר נכסיו, הכנסותיו, הוצאותיו וחביותיו, ובדבר פרטי חשבונות המתנהלים על שמו בידי תאגיד בנקאי, כמשמעותו בחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א–1981 (בחוק זה – תאגיד בנקאי), לרבות יחד עם כל אדם אחר, וכן בדבר פרטים אחרים הנוגעים למצבו הכלכלי והמצויים בידי כל אדם, לרבות בידי גוף ציבורי כמשמעותו בחוק הגנת הפרטיות, תשמ"א–1981, או בידי תאגיד בנקאי.

(ב) החייב יפרש בבקשתו את הטענה שאיננו יכול לשלם את חובותיו, ואין צורך בהגשת הצהרה כאמור בסעיף 45(4).

צו כינוס נכסים לבקשת חייב

18. בית המשפט רשאי ליתן צו כינוס כמשמעותו בסעיף 6, בבקשת פשיטת רגל שהגיש חייב, אם צורך לה אישור מאת הכונס הרשמי כי מולאו התנאים הקבועים בסעיף 17; במקרים מיוחדים ומטעמים שיירשמו, רשאי בית המשפט, לאחר שמייעת עמדת הכונס הרשמי, ליתן צו כינוס לבקשת חייב אף ללא אישור הכונס הרשמי כאמור, ובלבד ששוכנע כי החייב פנה תחילה לכונס הרשמי.

מועד הדיון בבקשת פשיטת הרגל

18א. (א) החליט בית המשפט ליתן צו כינוס כמשמעותו בסעיף 6 או בסעיף 18, יקבע בהחלטתו מועד לדיון בבקשת פשיטת הרגל, שיתקיים לאחר תום ששה חודשים לפחות מיום מתן צו הכינוס; ואולם אם שוכנע, לאחר שמייעת הכונס הרשמי, כי יש ביכולתו להגיש את חוות דעתו,

כמשמעותה בסעיף 18ד, במועד מוקדם יותר – יוקדם הדיון בהתאם למועד זה.

(ב) החייב, נושיו והכונס הרשמי יוזמנו לדיון בבקשת פשיטת הרגל; בית המשפט רשאי להורות על אופן הזמנתם של נושי החייב.

תשלומים עתיים ומגבלות על החייב

18ב. בית המשפט רשאי, לבקשת הכונס הרשמי, להורות לחייב שניתן לגביו צו כינוס, צו זמני או צו לעיכוב הליכים, וטרם הוכרו פושט רגל, לשלם לכונס הרשמי תשלומים עתיים כאמור בסעיף 111; כן רשאי בית המשפט לקבוע, לאחר שנתן לחייב הזדמנות לטעון טענותיו בפניו, כי יחולו עליו המגבלות הקבועות בסעיף 42א, כולן או מקצתן.

חקירה על ידי הכונס הרשמי וחובת מסירת מידע ומסמכים

18ג. (א) הכונס הרשמי יקיים, לשם הגשת חוות דעתו לבית המשפט, חקירה מקיפה בעניניו של חייב שניתן נגדו צו כינוס, ובכלל זה בדבר הכנסותיו, הוצאותיו, חבויותיו ונכסיו, לרבות נכסים שהיו ברשותו בעבר, והכל בין אם היו אלה נכסיו של החייב לבדו ובין בשיתוף עם אחרים.

(ב) לשם קיום החקירה יהא מוסמך הכונס הרשמי, בנוסף לשאר סמכויותיו לפי פקודה זו ובכפוף לכל דין, לבצע פעולות אלה –

(1) לדרוש כל מידע או מסמך הנוגעים לעניניו של החייב כאמור בסעיף קטן (א), מכל אדם שיש יסוד סביר להניח כי המידע או המסמך מצויים ברשותו או בידעתו;

(2) לפנות לראש ההוצאה לפועל בבקשה לקבל את כל המידע הנוגע לחייב והמצויי בלשכת ההוצאה לפועל, לפי חוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967.

(ג) לא התייצב החייב לחקירה או לא מסר מידע או מסמכים לפי דרישת הכונס הרשמי, ללא הצדקה, רשאי בית המשפט, לפי בקשת הכונס הרשמי, ולאחר שנתן לחייב הזדמנות לטעון טענותיו, להכריזו פושט רגל – אם הבקשה לפשיטת רגל הוגשה בידי נושה, או לדחותה ולבטל את צו הכינוס ואת הצו לעיכוב הליכים, אם ניתנו – אם הבקשה הוגשה על ידי החייב.

(ד) (1) כתב ויתור על סודיות שנתן החייב לכונס הרשמי, כוח, לענין מסירת מידע או מסמכים הנוגעים לעניניו של החייב – בבקשת החייב עצמו לקבלם; הכונס הרשמי יפעל מכוח כתב הויתור על סודיות במידה הדרושה לביצוע תפקידו;

(2) מי שנתבקש למסור מידע או מסמכים כאמור בסעיף קטן זה, חייב, על אף האמור בכל דין, למסרם לידי הכונס הרשמי.

(ה) קיבל הכונס הרשמי או מי מטעמו מידע או מסמכים, לא יעשה בהם שימוש ולא יגלה אותם לאחר, אלא במידה הדרושה לביצוע תפקידו, תוך הגנה על

פרטיותו של החייב ושל כל מי שנמסר לכונס הרשמי מידע לגביו, או לפי צו של בית משפט.

(ו) לענין סעיף זה ולהענין סעיפים 59 ו-60א, חקירה, דרישת מידע או מסמכים וקבלתם מכל אדם או רשות, יבוצעו על ידי הכונס הרשמי או מי מעובדיו שהוסמך לכך על ידי בכתב; בית המשפט רשאי, במהלך חקירה בפניו, להורות על ביצוע כל אחת מפעולות אלה על ידי אדם מטעמו של הכונס הרשמי אף אם לא הוסמך לכך כאמור.

חוות דעת הכונס הרשמי

18ד. (א) הכונס הרשמי יגיש לבית המשפט את חוות דעתו, בה יפרט את ממצאי החקירה שניהל, ובכלל זה את הערכתו בדבר הנסיבות שגרמו למצבו של החייב, את הליכי ההוצאה לפועל שנקטו נגדו, אם היו כאלה, ואת החלטות הנושים באסיפותיהם; כן יחווה את דעתו בדבר יכולתו של החייב לפרוע את חובותיו ובדבר ההליכים שיש לנקוט כלפי החייב.

(ב) חוות הדעת של הכונס הרשמי תוגש לא יאוחר מחמישה עשר ימים לפני המועד שבקבע בית המשפט לדיון בבקשת פשיטת הרגל לפי סעיף 18א; עותק ממנה יומצא לחייב, ללא תשלום, ולכל נושה שביקש לקבלה, בתמורה לתשלום אגרה שתיקבע.

החלטת בית המשפט

18ה. (א) בית המשפט יחליט, בתום הדיון בבקשת פשיטת הרגל ולאחר שהוגשה לו חוות דעת הכונס הרשמי, אחת מאלה:

(1) להכריזו בצו שהחייב הוא פושט רגל כאמור בסעיף 42;

(2) לדחות את הבקשה, אם שוכנע כי הוגשה שלא בתום לב, במטרה לנצל לרעה את הליכי פשיטת הרגל, או כי החייב יכול לפרוע את חובותיו;

(3) לקבוע, בכפוף להוראות סעיף 63, כי מיד לאחר הכרזת החייב פושט רגל יינתן לו הפטר לאלתה, מהטעם שאין בניהול הליכי פשיטת רגל כדי להביא תועלת לנושים, ובלבד שחלפו לפחות ששה חודשים מיום מתן צו הכינוס; על הפטר לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 66, 67, 69 ו-226.

(ב) בית המשפט רשאי לדחות את מתן ההחלטה בבקשת פשיטת הרגל למועד שיקבע, על מנת לאפשר לחייב להסדיר את חובותיו בדרך של פשרה או הסדר לפי פקודה זו.

חזרה מבקשה

19. אין חזרה מבקשה שהוגשה – בין של נושה ובין של חייב – אלא ברשות בית המשפט.

פשרה או הסדר לפני צו כינוס

19א. (א) חייב שחובותיו עולים על 34,963.07 שקלים חדשים רשאי לפנות בכל עת לבית המשפט, בבקשה לאשר

הצעת פשרה או הסדר עם נושיו, אף אם לא הוגשה בקשת פשיטת רגל, או אם הוגשה – כל עוד לא ניתן נגדו צו כינוס.

(ב) לבקשה יצרף החייב –

(1) את הצעת הפשרה או ההסדרה בצירוף תצהירו שאינו יכול לשלם את כל חובותיו;

(2) דין וחשבון כאמור בסעיף 17(א)2 על חובותיו ורכושו בציון סיבת הגרעון;

(3) (נמחקה).

(ג) בית המשפט רשאי לאשר את ההצעה אם מצא שיש יסוד סביר להניח שישולמו לפיה לפחות שלושים אחוזים מכל חוב לא מובטח שאילו ניתן צו כינוס ביום הגשת הבקשה היה בר תביעה, לרבות הפרשי הצמדה עליו עד ליום הגשת הבקשה לאישור ההצעה; בית המשפט רשאי להתנות את אישורו להצעה במתן ערובות לביצועה.

(ד) בית המשפט רשאי להטיל על הכונס הרשמי תפקידים שנקבעו בכל הנוגע לטיפול בהצעה לפי סעיף זה, ולהורות על כינוס אסיפות נושים לשם דיון בה.

(ה) הוראות סימן ג' בפרק זה, למעט הוראות סעיף 35(ו), יחולו על הצעה לפי סעיף זה בשינויים המחוייבים.

פעולת צו כינוס

20. (א) משניתן צו כינוס יהיה הכונס הרשמי שליח בית המשפט הכונס של נכסי החייב, ומכאן ואילך, ובאין הוראה אחרת בפקודה זו, לא תהיה תרופה לנושה נגד החייב לו חוב ברתביעה, ולא יפתח שום נושה בתובענה או הליכים משפטיים אחרים, אלא ברשות בית המשפט ובתנאים שיראה לקבוע.

(ב) הוראות סעיף זה אינן באות לגרוע מכוחו של נושה מובטח לממש את ערובתו או לעשות בה בדרך אחרת.

כונס זמני, מינויו ושכרו

21. (א) משהוגשה הבקשה רשאי בית המשפט אם נוכח שיש צורך לעשות כן להגנת הנכסים, למנות את הכונס הרשמי, או אדם מתאים אחר, עוד לפני מתן צו הכינוס, להיות כונס זמני של נכסי החייב או חלק מהם ולהורות לו להחזיק באותם נכסים מיד.

(ב) השר, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע כללים –

(1) בדבר דרך מינויו של כונס זמני שאינו הכונס הרשמי ודרך הדיון של בית המשפט בהצעות שהובאו לפניו לענין זה; בכללים כאמור ייקבעו תנאי הכשירות למינוי ותנאים אחרים שכונס זמני חייב למלא לצורך מינויו;

(2) בדבר שכרו והוצאותיו של כונס זמני שאינו הכונס הרשמי.

עיכוב הליכים

22. (א) משהוגשה הבקשה רשאי בית המשפט לעכב כל תובענה, הוצאה לפועל ואמצעי אחר על פי דין נגד החייב.

ואולם, אם הוגשה הבקשה בידי חייב וטרם ניתן צו כינוס, לא יורה בית המשפט על עיכוב לפי סעיף זה, אלא בכפוף להוראות סעיף 22א.

(ב) כל בית משפט או בית דין שהוכח לו כי נגד נתבע במשפט התלוי ועומד לפניו קיימת עתירת פשיטת רגל, רשאי לעכב את הליכי המשפט או להתנות את המשכם בתנאים שיראה.

(ג) המצאת צו לעיכוב לפי סעיף זה יכול שתהיה במשלוח העתק שלו, חתום בחותמת בית המשפט, בדואר, לתובע או לצד אחר שנקט את ההליך.

(ד) על אף האמור בסעיף זה –

(1) לא יעכב בית המשפט תובענה נגד פושט רגל אם הפטרו לא היה משמש בה הגנה;

(2) לא יעכב בית המשפט בעל משכנתה או נושה מובטח אחר בהפעלת תרופותיהם המשפטיות לענין הערובה שברשותם.

צו זמני לבקשת חייב

22א. בית המשפט רשאי, לאחר שמיעת הכונס הרשמי ומנימוקים שיירשמו, ליתן, לבקשת חייב אשר הגיש בקשה לפשיטת רגל ולא מילא את התנאים הקבועים בסעיף 17, צו למינוי כונס נכסים זמני כמשמעותו בסעיף 21 או צו לעיכוב הליכים כמשמעותו בסעיף 22, והכל בתנאים שיקבע ולתקופה שלא תעלה על 45 ימים; מילא החייב את התנאים שקבע בית המשפט – יעמוד הצו בתוקפו עד להחלטת בית המשפט לפי סעיף 18; לא מילא החייב את התנאים שנקבעו כאמור – יפקע הצו בתום התקופה האמורה, אלא אם כן הורה בית המשפט על הארכת התקופה ב־30 ימים נוספים, מנימוקים מיוחדים שיירשמו.

מנהל מיוחד

23. (א) ראה הכונס הרשמי של נכסי חייב, שטיב נכסי החייב או עסקיו, או טובת הנושים דרך כלל, מצריכים מינוי מנהל מיוחד לנכסים או לעסקים, זולת הכונס, רשאי הוא, למנות להם מנהל ולהגדיר את סמכויותיו; מנהל שנתמנה כאמור ישמש בתפקידו עד שהכונס, או הנאמן אם נתמנה, ישחררו אותו או יעבירוהו מכהונתו לפי שיקול דעתם.

(ב) המנהל המיוחד יתן ערובה ודו"חות בדרך שיורה הכונס הרשמי.

(ג) המנהל המיוחד יקבל שכר כפי שיצווה הכונס הרשמי.

פרסום צו כינוס ואסיפת נושים

24. הודעה על מתן צו כינוס – ואם הוחלט על כינוס אסיפה כללית של נושים כאמור בסעיף 26, גם על מועד האסיפה – תפורסם ברשומות ובעיתון בדרך שנקבעה; ההודעה תפרט את שם החייב, מענו ומשלח ידו, יום מתן הצו, בית המשפט שנתנו ותאריך הבקשה.

ד"ח לאחר מתן צו כינוס

25. (א) חייב שניתן נגדו צו כינוס יערוך יוגיש לכונס הרשמי ד"ח על מצב עסקיו, ובו יפרט את נכסיו, חובותיו וחבויותיו, שמות נושיו, מענם ומשלח ידם, את הערובות שנושיו מחזיקים בהן, את התאריכים שבהם ניתנו הערובות, וכל ידיעה אחרת שנקבעה או שהכונס דרש אותה.

(ב) ד"ח לפי סעיף זה יינתן בטופס שנקבע, יאומת בתצהיר, ויוגש תוך שלושה ימים מיום מתן הצו אם ניתן לבקשת החייב, ותוך שבעה ימים מיום מתן הצו אם ניתן לבקשתו של נושה; בית המשפט רשאי מטעם מיוחד להאריך את המועד להגשתו.

(ג) חייב שלא מילא אחרי דרישות סעיף זה ולא היה לו הצדק סביר לכך, רשאי בית המשפט, לפי בקשת הכונס הרשמי, להכריזו פושט רגל.

(ד) נושה של פושט רגל רשאי בכל עת סבירה לעיין בד"ח, בעצמו או על ידי שלוח, ולהעתיקו כולו או מקצתו.

(ה) הכונס הרשמי רשאי לפטור את החייב מהגשת ד"ח לפי סעיף זה אם ראה שהדו"ח שהגיש החייב לפי סעיף 17(א)(2) כולל את המידע הדרוש לניהול תקין של פשיטת הרגל.

אסיפת נושים ראשונה

26. (א) ניתן צו כינוס, יזמן הכונס הרשמי אסיפה כללית של נושים כדי שישקלו אם יש לקבל הצעת פשרה או הסדר, או אם ראוי להכריזו שהחייב פושט רגל או ליתן לו הפטר ומה דרך הטיפול בנכסי החייב בכלל; אולם רשאי הכונס הרשמי להחליט שלא לקיים אסיפה כאמור אם הוא סבור כי בנסיבות הענין אין בכך משום תועלת להליכי פשיטת הרגל.

(ב) נושה לא יהיה רשאי להשתתף ולהצביע באסיפה כאמור אם לא הגיש תביעת חוב במועד ובתנאים הקבועים לפי סעיף 71.

בקשה לחקירה פומבית

27. ניתן צו כינוס, רשאי הכונס הרשמי, אם מצא צורך בכך, לפנות לבית המשפט בבקשה לערוך חקירה פומבית של החייב.

קביעת מועד חקירה

28. החליט בית המשפט לערוך את החקירה, יקבע את מועדה והחייב יתייצב לחקירה באותו מועד.

עריכת החקירה

29. בית המשפט, הכונס הרשמי, הנאמן – אם נתמנה כזה – וכן כל נושה שהגיש תביעה או נציגו שהורשה לכך בכתב, רשאים בחקירה לשאול את החייב בדבר עסקיו, נכסיו ונכסי בני משפחתו ובדבר התנהגותו וסיבות כשלונו.

הנהול בחקירה

30. (א) בית המשפט יזהיר את החייב לפני גביית עדותו כי עליו להעיד אמת, שאם לא כן יהא צפוי לעונש הקבוע בחוק, וסעיפים 4 ו-5 לחוק לתיקון דיני הראיות (אזהרת עדים וביטול שבועה), תש"ם-1980 – יחולו.

(ב) על החייב לענות על כל שאלה ששאל בית המשפט או שנשאלה ברשותו.

(ג) דברי החקירה יירשמו בפרוטוקול ככל שבית המשפט ימצא לנכון, וייקראו בפני החייב או שהחייב יקראם בעצמו ויחתמו בידי החייב ובידי בית המשפט; סירב החייב לחתום, יירשם הדבר בפרוטוקול; הפרוטוקול יהיה פתוח לעיונו של כל נושה בזמנים סבירים, ובאין בפקודה זו הוראה אחרת לענין זה יוכל לשמש ראייה נגד החייב.

31. (בוטל).

חייב חולה

32. היה החייב חולה נפש, או סובל מלקות או מנכות נפשיות או גופניות הנוטלות ממנו, לדעת בית המשפט, את כשרו להתייצב לחקירה הפומבית, רשאי בית המשפט לוותר בצו עליה או להורות שייחקר בתנאים, באופן ובמקום הנראים לבית המשפט כמתאימים.

סימן ג': פשרה או הסדר אחרי צו כינוס

הצעת החייב

33. ניתן צו כינוס, והחייב או אדם אחר במקומו או במקום עזבונו רוצה להציע פשרה לפרעון חובותיו או הסדר לעסקיו, יגיש לכונס הרשמי, תוך מועד שקבע הכונס, הצעה בכתב המכילה את תוכן הפשרה או ההסדר ופרטי הערובות שהוא מציע.

אסיפה לדיון בהצעה

34. (א) הכונס הרשמי ישלח לכל נושה העתק של הצעת החייב ותסקיר עליה ולאחר מכן יקיים אסיפת נושים, ואם באסיפה זו החליטו רוב מנין ושלושה רבעי ערך של התובעים הנוכחים והמצביעים, בעצמם או על ידי שלוח, לקבל את ההצעה, יראו אותה כאילו קיבלה כל הנושים כשורה, ומשאישר אותה בית המשפט – תחייב את כולם.

(א1) על אף הוראות סעיף קטן (א), רשאי בית המשפט, במקרים מיוחדים ומנימוקים שיירשמו, לאשר הצעת חייב לפי סעיף זה, אם באסיפת הנושים החליטו רוב מנין התובעים הנוכחים והמצביעים, בעצמם או על ידי שלוח, שבידם יותר ממחצית ערך החובות המיוצג בהצבעה, לאשר את ההצעה.

(ב) החייב רשאי באסיפה לחקן את תנאי הצעתו אם לדעת הכונס הרשמי יש בתיקון כדי להועיל לכלל הנושים.

(ג) כל נושה שתבע את חובו רשאי להסכים להצעה או להתנגד לה בכתב, לפי הטופס הקבוע, שיישלח לכונס הרשמי באופן שיגיע אליו לא יאוחר מיום אחד לפני האסיפה, ודין הסכמה או התנגדות כאמור כדין הצבעה של נושה הנוכח באסיפה.

(ד) הסכמת נושה לפשרה או להסדר לא תשחרר אדם אשר לפי פקודה זו לא היה משתחרר בצו הפטר אילו הוכרו החייב פושט רגל.

אישור ההצעה בבית המשפט

35. (א) הצעה שנתקבלה באסיפת הנושים רשאי החייב או הכונס הרשמי לבקש מבית המשפט לאשרה, והודעה על הזמן שנקבע לשמיעת הבקשה תינתן לכל נושה שתבע את חובו.

(ב) כל נושה שתבע את חובו וזכאי שהתנגדותו לבקשה תישמע בבית המשפט, אף אם באסיפת הנושים הצביע בעד קבלת ההצעה.

(ג) לענין אישור פשרה או הסדר של חייבים-יחד רשאי בית המשפט, לפי המלצת הכונס הרשמי, לותר על חקירתו הפומבית של אחד מהם המנוע מהתייצב לחקירה מחמת מחלתו או העדרו מישראל.

(ד) לא יאשר בית המשפט פשרה או הסדר שלא נקבע בהם שיש לשלם תחילה את כל החובות שיש להם דין קדימה בחלוקת נכסיו של פושט רגל.

(ה) לפני אישור ההצעה ישמע בית המשפט דו"ח של הכונס הרשמי על האמור בהצעה ועל התנהגותו של החייב, וישמע כל התנגדות שהעלה נושה או נציגו.

(ו) מצא בית המשפט כי הצעת החייב סבירה, וכי יש בה כדי להועיל לציבור הנושים בכללותו בהתייחס להליכי פשיטת הרגל, רשאי הוא לאשר את ההצעה או להתנותה בתנאים נוספים שיקבע, לרבות במתן ערובות לביצועה; בית המשפט רשאי לסרב לאשר הצעה של חייב אשר אילו הוכרו פושט רגל, היה בית המשפט רשאי שלא ליתן לו הפטר, מאחר שנתקיים בו האמור בסעיף 63.

(ז) הוכחו עובדות שלפיהן היה על בית המשפט, אילו הוכרו החייב פושט רגל, לא ליתן לו הפטר, או להתלות את הפטרו או להתנותו בתנאים, יסרב בית המשפט לאשר את ההצעה, וזולת אם יש בה ערובה סבירה שישולמו מיד או בזמן קרוב השיעורים המפורטים להלן על כל חוב לא מובטח שהוא בר תביעה כלפי נכסי החייב, לרבות הפרשי הצמדה עליו עד ליום הגשת ההצעה לאישור בית המשפט:

(1) 35% – אם הפשרה הוצעה תוך שנה מיום צו הכינוס;

(2) 45% – אם הוצעה כעבור שנה ובטרם עברו שנתיים מיום הצו;

(3) 55% – אם הוצעה כעבור שנתיים ובטרם עברו שלוש שנים מיום הצו;

(4) 65% – אם הוצעה כעבור שלוש שנים ובטרם עברו ארבע שנים מיום הצו;

(5) 80% – אם הוצעה כעבור חמש שנים או יותר מיום הצו,

אולם רשאי בית המשפט, בנסיבות מיוחדות שיפורטו ייירשמו, לקבוע שיעורים אחרים או תקופות אחרות מאלה שפורטו בסעיף קטן זה.

(ח) (בוטל).

(ט) אישור בית המשפט להצעה יינתן בטביעת חותם בית המשפט על המסמך המכיל את נוסח הפשרה או ההסדר, או שהנוסח ייכלל בצו בית המשפט.

(י) פשרה או הסדר שנתקבלו ואושרו כאמור בסעיף זה יחייבו את החייב ואת כל הנושים לענין כל חוב ברי תביעה המגיע להם מהחייב, אך לא יפטרו את החייב מחבות לפי פסק דין נגדו בתביעה למוזנות.

(יא) תעודת הכונס הרשמי המעידה שפשרה או הסדר נתקבלו ואושרו כדין, תהיה, באין מרמה, ראיה חלוטה לתקפם.

אכיפה

36. לפי בקשתו של אדם מעוניין רשאי בית המשפט לאכוף את ההוראות של פשרה או של הסדר שנערכו לפי סימן זה.

ביטול

37. (א) אם שיעור המגיע לתשלום לפי פשרה או הסדר לא שולם במועדו, או שראה בית המשפט על יסוד ראיות מספיקות כי, מפני קשיים משפטיים או מכל סיבה מספקת אחרת, אין להמשיך בפשרה או בהסדר בלי לגרום עוול או השהיה בלתי סבירה לנושים או לחייב, או שראה בית המשפט שאישורו הושג במרמה, רשאי הוא, לפי בקשת הכונס הרשמי, הנאמן או כל נושה, להכריז שהחייב פושט רגל ולבטל את הפשרה או ההסדר, בלי שייפגעו בכך מכה העברה, תשלום או כל דבר שנעשו כשורה לפי הפשרה או ההסדר.

(ב) הוכרו החייב פושט רגל לפי סעיף זה, יהיה כל חוב שנוצר לפני ההכרזה ברי-תביעה בפשיטת הרגל אם הוא ברי-תביעה מבחינות אחרות.

תחולה לענין נאמן

38. נתמנה נאמן לפי פשרה או הסדר לנהל את נכסי החייב או את עסקיו או לחלק אותם לפי הפשרה, יחולו הוראות סעיפים 59 ו-60 ופרק ה' כאילו היה נאמן בפשיטת רגל, וכאילו היו הביטויים "פשיטת רגל", "פושט רגל" ו"הכרזה" באים, לפי הענין, לרבות פשרה והסדר, חייב בפשרה או בהסדר, וצו המאשר פשרה או הסדר.

ניהול נכסים בפשרה או בהסדר

39. הוראות פרק ג' יחולו על פשרה ועל הסדר, במידה שטיב הענין ותוכן המסמכים נותנים מקום לכך, והביטויים "נאמן", "פשיטת רגל", "פושט רגל" ו"הכרזה" יפורשו כאמור בסעיף 38.

היקף פשרה והסדר

40. פשרה או הסדר שאושרו לפי הוראות סימן זה לא יראו אותם כחלים על נכסים שרכש החייב לאחר היום

שאישר אותם בית המשפט, אלא אם היתה בהם הוראה מפורשת שיחולו כאמור.

סייג לתוקף פשרה והסדר

41. פשרה או הסדר אף אם הוסכם עליהם ואושרו, לא יחייבו נושה שלא הסכים להם לענין חוב או חבות אשר לפי פקודה זו לא היה החייב נפטר מהם על פי צו הפטר בפשיטת רגל.

סימן ד': הכרזת פשיטת רגל

צו הכרזה על פשיטת רגל

42. ניתן על חייב צו כינוס והחליטו הנושים באסיפתם בהחלטה רגילה שהחייב יוכרו פושט רגל, או שלא קיבלו כל החלטה או לא נתכנסו, או שפשרה או הסדר לא אושרו לפי סימן ג' בפרק זה תוך מועד שקבע בית המשפט, יכריז בית המשפט בצו שהחייב פושט רגל, ומשעשה כך יהיו נכסי פושט הרגל ניתנים לחלוקה בין נושיו ויוקנו לנאמן.

הגבלות על פושט רגל

44.א (א) חייב שהוכרו פושט רגל יהיה לקוח מוגבל מיוחד כמשמעותו בחוק שיקים ללא כיסוי, תשמ"א-1981.

(ב) (1) חייב שהוכרו פושט רגל לא יעשה, בעצמו או באמצעות אחר מטעמו, שימוש בכרטיס חיוב כמשמעותו בחוק כרטיסי חיוב, תשמ"ו-1986, אלא אם כן קיבל לכך אישור מראש בכתב מהנאמן; הנאמן רשאי לסיים חוזה כרטיס חיוב במקום החייב בדרך של מתן הודעה בכתב למנפיק בשם החייב על סיום החוזה; מועד סיום החוזה יהיה במועד שבו נמסרה ההודעה למנפיק; הודיע הנאמן למנפיק על סיום חוזה כרטיס החיוב, יודיע על כך גם לחייב;

(2) החליט הנאמן שלא לסיים את ההתקשרות בין החייב למנפיק, יודיע על כך לכונס הרשמי; הכונס הרשמי רשאי, לאחר ששמע את עמדת הנאמן והחייב, להורות למנפיק לסיים את חוזה כרטיס החיוב עם החייב, במקום הנאמן; החליט כאמור, יחולו הוראות פסקה (1) בשינויים המחוייבים;

(3) משמעותם של המונחים בסעיף זה, כמשמעותם בחוק כרטיסי חיוב, תשמ"ו-1986.

(ג) חייב שהוכרו פושט רגל לא ייסד תאגיד ולא יהיה בעל ענין בתאגיד, במישרין או בעקיפין, לרבות יחד עם אחר או באמצעות אחר, אלא אם כן אישרו זאת מראש בית המשפט או הנאמן; לענין סעיף זה, "בעל ענין" – כמשמעותו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968, ולגבי תאגיד שאין לו הון מניות – מי שהינו חבר בתאגיד או חבר הועד או המנהלה של אותו תאגיד.

(ד) השתתף פושט הרגל בייסוד תאגיד או היה בעל ענין בתאגיד, רשאי בית המשפט ליתן הוראות לענין הפסקת כהונתו או חברותו של פושט הרגל בתאגיד; ואולם

אין בהוראות לפי סעיף קטן זה או בהפרת הוראות סעיף קטן (ג) כדי לגרוע מתוקפה של התאגדות או מתוקפה של פעולה משפטית של תאגיד שבהם היה פושט הרגל מייסד או בעל ענין כאמור.

(ה) ניתן צו הפטר, בוטלה ההכרזה על פשיטת הרגל או בוטל צו כינוס שניתן נגד החייב, בטלות ההגבלות המוטלות מכוח סעיף זה מיום מתן הצו או מיום החלטת הביטול, לפי הענין; בית המשפט רשאי לבטל את ההגבלות, כולן או מקצתן, אף לפני כן, מטעמים מיוחדים שיירשמו, או אם אישר הצעת פשרה או הסדר בין החייב לנושיו.

(ו) השר רשאי לקבוע הוראות בדבר התיאומים הנדרשים לביצוע הוראות סעיף זה.

פרסום

43. הודעה על הכרזת פשיטת רגל תפורסם ברשומות ובעתון יומי בדרך שנקבעה; בהודעה יצויינו שמו, מענו ומשלוח ידו של פושט הרגל, בית המשפט המכריז ויום ההכרזה, ותוקף ההכרזה יהא מיום מתן הצו.

הכונס הרשמי כנאמן

44. משהוכרו חייב פושט רגל, יהיה הכונס הרשמי, מכוח משרתו, נאמן על נכסי פושט הרגל, ויוסיף לפעול כך עד שהוא או אדם אחר יתמנה ויוכל לפעול כנאמן.

מינוי נאמן

45. (א) משהוכרו חייב פושט רגל, או שהחליטו הנושים שיוכרו כן, רשאים הנושים להציע אדם מתאים להיות נאמן על נכסי פושט הרגל; הכונס הרשמי יודיע לבית המשפט על הצעתם.

(ב) לא הציעו הנושים אדם כאמור תוך חודש מיום ההכרזה, או שהכונס הרשמי מתנגד להצעתם, יציע הכונס הרשמי לבית המשפט למנות אדם אחר לתפקיד נאמן.

(ג) בית המשפט ידון בהצעות שהובאו לפניו כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) ויחליט בדבר מינוי הנאמן.

ערובה

46. בית המשפט רשאי, לפני מינויו של נאמן או אחרי כן, לדרוש שהנאמן ישעבד נכסים או יתן ערובה להבטחת מילוי תפקידיו וחובותיו ורשאי הוא בכל עת לדרוש מן הנאמן ערובה נוספת או לשחרר ערובה שניתנה, כולה או מקצתה.

כללים למינוי נאמן

47. השר, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע כללים בדבר דרך מינויו של נאמן ודרך הדיון של בית המשפט בהצעות שיובאו לפניו לענין זה; בכללים האמורים ייקבעו תנאי הכשירות למינוי, תנאים אחרים שנאמן חייב למלא לצורך מינויו ודרך החלוקה של התפקידים בין המועמדים הכשירים למינוי.

53. (א) אישר בית המשפט את הפרשה או ההסדר, רשאי הוא ליתן צו המבטל את פשיטת הרגל והמקנה את נכסי פושט הרגל לעצמו או לאדם אחר שימנה בית המשפט, ורשאי הוא להתנות תנאים להקניה כפי שימצא לנכון.

(ב) נתן בית המשפט צו לפי סעיף זה ולא הורה בו על הקניית נכסי החייב, יחזרו נכסיו להיות קנינו של החייב מיד לאחר ששולם כל סכום הפרשה.

ביטול

54. (א) לא שולם במועדו תשלום המגיע לפי פרשה או הסדר, או שראה בית המשפט שהפרשה או ההסדר לא יוכלו להימשך בלי לגרום עוול או השהיה בלתי סבירה, או שאישורו הושג במרמה, רשאי בית המשפט, לפי בקשת אדם מעוניין, להכריז את החייב פושט רגל ולבטל את הפרשה, או ההסדר בלי שייפגעו בכך מכר, העברה, תשלום או כל דבר שנעשה כשורה לפי הפרשה או ההסדר.

(ב) הוכרו החייב פושט רגל לפי סעיף זה יהיה כל חוב שנוצר לפני תאריך ההכרזה בריבית בעת פשיטת הרגל אם הוא בריבית מבחינות אחרות.

סמכות לבטל הכרזה

55. (א) ראה בית המשפט שחייב פלוני לא היה צריך להיות מוכרו פושט רגל, או הוכח להנחת דעתו שחובותיו של פושט הרגל נפרעו במלואם, רשאי הוא בצו, לפי בקשתו של כל אדם מעוניין, לבטל את ההכרזה, והביטול יפורסם בהקדם ברשומות ובעתון יומי.

(ב) בית המשפט רשאי לבטל את ההכרזה על פשיטת רגל אם נוכח כי החייב ניצל לרעה את הליכי פשיטת הרגל; אין בביטול ההכרזה כדי להסיר ממושט הרגל פסלות על פי דין הנובעת מן ההכרזה, אלא אם כן החליט בית המשפט להסירה.

(ג) לענין סעיף זה –

(1) ויתור מותנה על חוב שנתבע בפשיטת רגל, לא ייראה כפרעון מלא של החוב;

(2) חוב שחלק עליו החייב יראוהו כנפרע במלואו, אם נתן החייב התחייבות, בסכום ובערובה שאישרם בית המשפט, לשלם את הסכום שייפסק במשפט על פרעון החוב או הנוגע לו ואת הוצאות המשפט;

(3) חוב המגיע לנושה שאי אפשר למצאו או לזהותו יראוהו כנפרע אם שולם במלואו לקופת בית המשפט.

(ד) ביטולה של הכרזה פשיטת רגל לא יפגע בתקפם של שום מכר והעברה או תשלום כשורה או בתקפו של מעשה לשם כך, שביצעו הכונס הרשמי, הנאמן או אדם אחר מכוחם, או בית המשפט, ואולם נכסי החייב יוקנו לאדם שימנה בית המשפט, ואם לא מינה – יחזרו להיות קנינו של החייב כמידת זכותו או זיקתו בהם ובכפוף לתנאים שימצא בית המשפט לקבוע בצו.

48. (א) הנושים הכשירים להצביע רשאים, בהחלטה באסיפתם הראשונה או באחת האסיפות שלאחריה, למנות ועדת בקורת לשם פיקוח על ניהול נכסי פושט הרגל בידי הנאמן.

(ב) בוועדת הבקורת יהיו לא פחות משלושה חברים ולא יותר מחמישה, וכל חבר יהיה נושה, או מי שנושה עשהו או נתכוון לעשותו למורשהו או לשלוחו-להצבעה, ובלבד שלא יהיה כשר לפעול כחבר ועדת הבקורת אלא אם התעודה על ההרשאה או על השליחות להצבעה היא בידו ולאחר שנשיו של הנושה הוגש ונמצא בריבית.

סדרי עבודת ועדת הבקורת

49. (א) ועדת הבקורת תתכנס בזמנים כפי שהנאמן או כל חבר של הועדה יראו לנכון.

(ב) הועדה רשאית לפעול על דעת רוב חבריה הנוכחים בישיבה, אולם היא לא תפעל אלא אם רוב חבריה נוכחים בישיבה.

הפסקת חברות בוועדת הבקורת

50. (א) כל חבר של ועדת הבקורת רשאי להתפטר ממנה על ידי שימסור על כך לנאמן הודעה בכתב חתומה בידו.

(ב) חבר של הועדה שנעשה פושט רגל, או שהגיע לידי פרשה או הסדר עם נושיו, או שנערך מחמש ישיבות רצופות של הועדה – תתפנה משרתו.

(ג) אפשר להעביר חבר הועדה מכהונתו בהחלטה רגילה באסיפת נושים שניתנה עליה הודעה שבעה ימים מראש וצויינה בה מטרת האסיפה.

(ד) נתפנתה משרתו של חבר הועדה, יזמן הנאמן מיד אסיפת נושים לשם מילוי המקום, והאסיפה רשאית בהחלטה למנות לכך נושה אחר או אדם אחר כשיר לכך כאמור בסעיף 48(ב).

(ה) חברי הועדה הממשיכים, אם הם לפחות שניים, רשאים לפעול אף אם נתפנה מקום בהרכבה; ואם היו פחות מחמישה רשאים הנושים להוסיף עליהם ובלבד שלא יהיו יותר מחמישה.

בהעדר ועדה

51. אין ועדת בקורת רשאי הכונס הרשמי, לפי בקשת הנאמן, לעשות כל דבר וליתן כל הוראה או רשות שועדת הבקורת רשאית או חייבת לעשות או ליתן לפי פקודה זו.

פרשה או הסדר לאחר הכרזה

52. משהוכרו החייב פושט רגל רשאים הנושים בכל עת להחליט, ברוב מנין ושלושה רבעי ערך של התובעים הנוכחים והמצביעים, בעצמם או על ידי שלוח, לקבל הצעת פרשה לפרעון החובות המגיעים להם בפשיטת הרגל או הצעת הסדר לעסקי פושט הרגל, ומשעשו כן יהיו ההליכים ותוצאותיהם כמו בפרשה או בהסדר לפני ההכרזה על פשיטת רגל.

סימן ה': פיקוח על החייב ועל נכסיו

חובת החייב בגילוי נכסים ובמימושו

56. (א) חייב שניתן עליו צו כינוס (בסעיף זה – החייב) יתייצב באסיפת הנושים הראשונה, וזולת אם נבצר הדבר ממנו בגלל מחלה או סיבה מספקת אחרת, ויעמיד עצמו לחקירה וימסור ידיעות כפי שתדרוש האסיפה.

(ב) לפי דרישתם הסבירה של הכונס הרשמי, המנהל המיוחד או הנאמן, או לפי שנקבע בתקנות, או לפי הוראת בית המשפט בצו שניתן לענין מיוחד או שניתן על פי בקשה מיוחדת של הכונס, המנהל המיוחד, הנאמן או כל נושה או אדם מעוניין, יתן החייב פירוט נכסיו, רשימת נושיו וחובותיו להם ורשימת חייביו וחובותיהם לו, יתייצב לחקירה לענין נכסיו ונושיו, יהיה נוכח באסיפות נושים אחרות, יעמוד לרשותם של הכונס, המנהל המיוחד או הנאמן בזמנים שיידרש לכך, יחתום על יפויי כוח ומסמכים אחרים ויעשה כל דבר בענין נכסיו ובענין חלוקת דמיהם בין נושיו.

(ג) הוכרו החייב פושט רגל, יעזור ככל יכולתו למימוש נכסיו ובחלוקת דמיהם בין נושיו.

נסיבות למעצר חייב

57. (א) רשאי בית המשפט בצו ערוך אל שוטה, באחת הנסיבות המנויות להלן, להורות על מעצרו של חייב, תפיסת פנקסים, ניירות, כסף ונכסים שברשותו, והחזקת החייב וכל התפוס בשמירה בטוחה כפי שנקבע עד שיורה בית המשפט בדבר; ואלה הנסיבות:

(1) לאחר שניתנה התראת פשיטת רגל לפי פקודה זו, או לאחר שהוגשה בקשת פשיטת רגל מאת החייב או עליו, ראה בית המשפט שיש יסוד סביר להניח שהחייב נמלט, או עומד להימלט, כדי להשתמש מתשלום החוב שבגללו ניתנה התראת פשיטת הרגל או להשתמש מקבלת הבקשה שתומצא לו או מהתייצבות לדיון בה או מחקירת עסקיו או כדי להשתמש מהליכים בפשיטת רגל נגדו או להשהותם או להכביד עליהם בדרך אחרת; אולם לא יהיה תוקף למעצר על סמך התראת פשיטת רגל אלא אם הומצאה לחייב לפני המעצר או בעת ביצועו;

(2) לאחר שהוגשה בקשת פשיטת רגל מאת החייב או עליו ראה בית המשפט שיש יסוד סביר להניח שהחייב עומד להעביר נכסים שלו ממקומם כדי למנוע או לעכב את הכונס הרשמי או נאמן מלתפוס אותם, או שיש יסוד סביר להניח שהוא הסתיר או עומד להסתיר או להשמיד נכסים שלו; או פנקסים, מסמכים או כתבים העשויים להועיל לנושיו במהלך פשיטת הרגל;

(3) לאחר שהומצאה לחייב בקשת פשיטת רגל או לאחר שניתן עליו צו כינוס, הוא סילק, בלי רשות הכונס הרשמי או הנאמן, נכסים שבידו;

(4) החייב לא התייצב לחקירה שהורה עליה בית המשפט ולא נתן לכך טעם סביר.

(ב) תשלום, פשרה או ערובה שבאו לאחר מעצר לפי סעיף זה לא יפטירו מהוראות פקודה זו בענין העדפת מרמה.

עיכוב יציאה מהארץ

57א. משניתן נגד חייב צו כינוס, רשאי בית המשפט לצוות על עיכוב יציאתו מן הארץ; צו עיכוב היציאה יעמוד בתקפו עד לסיום הליכי פשיטת הרגל, אם לא ביטל אותו בית המשפט קודם לכן.

הפניית דברי דואר של החייב

58. משניתן על חייב צו כינוס רשאי בית המשפט, לפי בקשת הכונס הרשמי או הנאמן, להורות ולחזור ולהורות שכל דבר דואר הממוען אל החייב במקום פלוני יופנה או יימסר מאת בעל רישיון כהגדרתו בחוק הדואר, התשמ"ו-1986, או עובד שלו – במשך תקופה שיקבע בהוראה אך לא תעלה על שלושה חדשים – לכונס, לנאמן או למען אחר שהורה עליו.

זימון וצו הבאה

59. (א) משניתן צו כינוס, רשאי בית המשפט, לבקשת הכונס הרשמי או הנאמן, ליתן צו –

(1) המורה לחייב אשר לא הופיע לחקירה בפני הכונס הרשמי, לאחר שנדרש לעשות כן לפי סעיף 118 – להתייצב בפני הכונס הרשמי;

(2) המחייב את החייב, או כל אדם שיש יסוד סביר להניח כי ברשותו מידע או מסמכים הנוגעים לעניניו של החייב כמשמעותם בסעיף 118, ואשר נדרש למסרם לפי סעיף 118(ב)(1) ולא מסר אותם – למסרם לכונס הרשמי או לבית המשפט, או להתייצב בפני הכונס הרשמי או בפני בית המשפט.

(ב) מי שניתן לגביו צו כאמור בסעיף קטן (א), והוזמן כאמור ולא התייצב בפני הכונס הרשמי או בית המשפט, כפי שנקבע בצו, או לא מילא אחר כל הוראה אחרת שנקבעה בצו, רשאי בית המשפט להורות כי ייעצר ויובא לבית המשפט לחקירה, והוראות סעיפים 73 ו-74 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984, יחולו, בשינויים המחוייבים.

(ג) הכונס הרשמי או מי מטעמו לא יגלה תוכנם של מידע או מסמכים שנתקבלו לפי סעיף זה, ולא יעשה בהם כל שימוש אלא במידה הנדרשת לביצוע הוראות פקודה זו, או לפי צו של בית המשפט.

חקירה

60. (א) בית המשפט רשאי לחקור בשבועה, בין בעל פה ובין בשאלונים שבכתב, כל מי שהובא לפניו כאמור, בדבר החייב, עסקיו ונכסיו.

(ב) הודה אדם בחקירה בפני בית המשפט שיש עליו חוב לחייב, רשאי בית המשפט, לבקשת הכונס הרשמי או הנאמן, להורות שישלם להם, בזמן ובאופן שפירש בהוראה, את הסכום שהודה בו או מקצתו, בין לסילוק מלא של הסכום הנדון ובין אם לאו, הכל כפי שבת המשפט ראה לנכון, בצירוף הוצאות החקירה או בלעדיהם.

(ג) הודה אדם בחקירה בפני בית המשפט שהוא מחזיק נכס של החייב, רשאי בית המשפט, לבקשת הכונס הרשמי או הנאמן, להורות שימסור להם את הנכס כולו או חלקו, בזמן ובאופן ובתנאים שבית המשפט ראה לצורך.

גילוי מידע לכונס הרשמי, לבית המשפט, לחייב או לנושים
א.60. (א) ניתן נגד חייב צו כינוס, רשאי בית המשפט, לבקשת הכונס הרשמי, במטרה לסייע לו לבצע את חקירתו כאמור בסעיף 18ג, על יסוד נימוקים שיירשמו ועל אף האמור בכל דין – ליתן צו –

(1) המורה לתאגיד בנקאי למסור לכונס הרשמי מידע או מסמכים הנוגעים לענייניו של החייב בנושאים שיפורטו בצו; ואם הוגשה בקשת פשיטת הרגל בידי החייב – מידע או מסמכים בנוסף על האמור בסעיף 17(א)3;

(2) המורה לרשות מס להמציא לכונס הרשמי דו"חות, מידע או מסמכים כמפורט להלן, אם שוכנע כי לא עלה בידי הכונס הרשמי להשיג בדרך אחרת ובמאמץ סביר את המידע הדרוש לו –

(א) סכום ההכנסה של החייב, לרבות פירוט לענין הוצאותיו וחביונותיו, כפי שנמסרו בדו"חות שהגיש החייב, לרבות בדו"חות לפי סעיפים 131 או 135(1) לפקודת מס הכנסה, כפי שנקבעו בשומות, לרבות בשומות לפי סעיפים 145 או 152 לפקודה האמורה, בצירוף הנימוקים המשמשים בסיס לאותן שומות, או כפי שנקבע בהחלטות בית המשפט לפי סעיפים 156 או 157 לפקודה האמורה;

(ב) במקרים מיוחדים ומטעמים שיירשמו – מידע או מסמכים נוספים בדבר נכסיו של החייב או סכום ההכנסה של בן זוגו וכל פרט אחר בדו"ח שהגיש בן הזוג לגבי התקופה שבה היה נשוי לחייב וחי יחד עמו, למעט מידע או מסמך מסוים, שבית המשפט קבע, לבקשתה של רשות מס, שמסירתו או גילוי עוללים לחשוף את מקורות המידע של רשות המס או את דרכי איסופו, או לפגוע בחקירה שמנהלת רשות המס; בית המשפט רשאי לקיים את הדיון בדלתיים סגורות, ובמקרים מיוחדים, אף ללא נוכחות הכונס הרשמי, וכן לקבוע כי המידע יימסר בדרכים ובאופן שימנעו את חשיפת מקורותיו, לרבות בדרך של מסירת חלק ממסמך או מסירת תכנון.

(ב) מידע או מסמכים שבית המשפט הורה על מסירתם לפי סעיף זה, לא יימסרו אלא לכונס הרשמי ולבית המשפט בלבד, בדרכים שיידבקו; ואולם, בהסכמת נציג מוסמך של רשות המס או התאגיד הבנקאי, יימסרו המידע או המסמכים גם לנושים או לחייב.

(ג) בית המשפט רשאי, במקרים מיוחדים ומטעמים מיוחדים שיירשמו, להורות על גילויים לחייב של מידע או מסמכים שנמסרו לכונס הרשמי, לאחר שנסתיימה

חקירתו, אף ללא הסכמת רשות המס או התאגיד הבנקאי, ובלבד שניתנה להם הזדמנות לטעון טענותיהם, ולענין רשות מס – שבית המשפט שוכנע שלא יהיה בכך כדי לחשוף את מקורות המידע שלה או את דרכי איסופו, או לפגוע בחקירה של רשות המס; בית המשפט רשאי לקיים את הדיון בדלתיים סגורות, ומטעמים שיירשמו, אף ללא נוכחות החייב, וכן לקבוע הוראות לענין מסירת המידע, באופן שימנע את חשיפת מקורותיו, לרבות בדרך של מסירת חלק ממסמך או מסירת תכנון.

(ד) השר ושר האוצר יקבעו הוראות לענין דרכי מסירת הדו"חות, המידע או המסמכים מתאגיד בנקאי או מרשות מס כאמור בסעיף זה; לא נקבעו הוראות – יקבע בית המשפט בצו את אופן העברת המידע.

(ה) צו לפי סעיף זה יינתן לאחר שבית המשפט נתן לגורם שכלפיו הוא מופנה הזדמנות לטעון טענותיו בפניו.

(ו) בסעיף זה, "רשות מס" – כמשמעותה בחוק לתיקון דיני מסים (חילופי ידיעות בין רשויות המס), תשכ"ז-1967.

סימן ו': הפטר

בקשת הפטר והודעה

61. (א) פושט רגל רשאי בכל עת לבקש מבית המשפט הפטר.

(ב) בית המשפט יקבע יום לדיון בבקשה, והודעה על כך תישלח, ארבעה עשר ימים לפחות לפני היום שנקבע, לכל מי שהגיש תביעת חוב או שצויין כנושה בדו"ח החייב על מצב עסקיו.

(ג) הבקשה תידון בדלתיים פתוחות, חוץ אם הורה בית המשפט, בהתאם לתקנות לפי פקודה זו, הוראה אחרת.

דיון והחלטה

62. (א) בית המשפט בדונו בבקשה רשאי לשמוע את הכונס הרשמי ואת הנאמן, ואת כל נושה, ולהציג לחייב שאלות ולקבל ראיות, כפי שימצא לנכון, והוא יביא בחשבון את תסקיר הכונס בדבר התנהגות החייב ועסקיו, לרבות התנהגותו במשך הליכי פשיטת הרגל.

(ב) בית המשפט רשאי, בכפוף להוראות סעיפים 63 ו-64, ליתן צו הפטר, להתלות הפטר או להתנות בתנאים שיש לקיימם לפני מתן הפטר או לאחריו, לרבות תנאים לענין תשלומים שעל פושט הרגל לשלם במשך תקופה שלא תעלה על ארבע שנים מיום מתן צו הפטר, או מטעמים מיוחדים שיירשמו, אף למשך תקופה ארוכה יותר; לא מילא פושט הרגל את התנאים שנקבעו – רשאי בית המשפט, מיזמתו, לבקשת הכונס הרשמי, הנאמן או לבקשת נושה של החייב, לבטל בכל עת את צו הפטר.

סייגים למתן הפטר

63. (א) הואשם פושט הרגל והורשע בעבירה לפי פקודה זו בכל עבירה הנוגעת לפשיטת הרגל שלו, או הוכחה עובדה מהעובדות המנויות בסעיף קטן (ב), רשאי בית המשפט להחליט כי ינהג באחת מאלה:

(12) פושט הרגל היה אשם במרמה או בהפרת נאמנות במרמה.

שינוי צו

64. עברו שנתיים מיום מתן צו הפטר, ופושט הרגל שכנע את בית המשפט כי אין סיכוי סביר שיהיה במצב שיוכל למלא אחרי האמור בצו, רשאי בית המשפט לשנות את האמור בו או בכלל צו שבא במקומו, באופן ובתנאים שימצא לנכון.

סמכות להתלות ולהתנות כאחד

65. הסמכויות להתלות הפטר ולהתנות בו תנאים, יכול שיופעלו בו בזמן.

תעודה לענין חיקוקים פוסלים

66. בית המשפט רשאי ליתן לפושט רגל, עם ההפטר, תעודה המעידה שפשיטת הרגל באה עקב כשל בלתי צפוי שאין עמו התנהגות רעה מצידו, כדי להסיר ממנו כל פסלות מחמת פשיטת רגל הקבועה בחוק והניתנת להסרה בתעודה מבית המשפט כאמור; סירוב ליתן תעודה כאמור נתון לערעור.

חובות פושט רגל שהופטר

67. פושט רגל מופטר חייב על אף הפטרו לסייע לפי דרישת הנאמן במימוש נכסיו המוקנים לנאמן ובחלוקתם; לא עשה כן, יאשם בעבירה לפי פקודה זו ורשאי בית המשפט לבטל את הפטרו, אך אין הביטול פוגע בתקפם של מכירה, העברה או תשלום וכל דבר אחר שנעשו כשורה אחרי מתן ההפטר ולפני ביטולו.

הפטר על פי בקשת הכונס הרשמי

68. (א) על פי בקשת הכונס הרשמי ובהתחשב בדו"ח הנאמן לפי סעיף 148א, רשאי בית המשפט לתת הפטר לחייב אם הוא סבור כי אין בהמשך ניהול פשיטת הרגל כדי להביא תועלת לנושים.

(ב) בית המשפט יקבע יום לדיון בבקשה והודעה על כך תישלח, ארבעה עשר ימים לפחות לפני היום שנקבע, לכל מי שהגיש תביעת חוב או שצויין כנושה בדו"ח החייב על מצב עסקיו.

(ג) על הפטר לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 62, 66, 67 ו-226.

חזקות

68. לענין סימן זה –

(1) תסקיר הכונס הרשמי יהיה ראייה לכאורה לכל האמור בו;

(2) שוכנע בית המשפט שבמימוש נכסי פושט הרגל הושג, או קרוב שיושג או שבמימוש זהיר אפשר היה להשיג, כדי 50% מחבובותיו הלא-מובטחות – ותסקיר של הכונס הרשמי או של הנאמנים יהיה ראייה לכאורה על כך – ייחשבו נכסיו כמגיעים כדי 50% כאמור.

(1) לא יתן הפטר;

(2) יתלה את ההפטר לתקופה שימצא מתאימה;

(3) יתלה את ההפטר עד שישולם לנושים דיבידנד של 50% לפחות;

(4) ידרוש מפושט הרגל, כתנאי להפטרו, שישכים למתן פסק דין נגדו לזכות הכונס הרשמי או הנאמן על יתרת חובות בני תביעה בפשיטת הרגל שלא נפרעה עד יום ההפטר, ולתשלום היתרה מתוך רווחיו העתידיים של פושט הרגל או מתוך נכסים שרכש לאחר שהוכרו פושט רגל, באופן ובתנאים שהורה עליהם בית המשפט; אולם לא יינקטו הליכי הוצאה לפועל לביצוע פסק הדין בלי רשות בית המשפט, שתינתן על יסוד הוכחה שמאז הפטרו רכש פושט הרגל נכסים או הכנסה העומדים לתשלום חובותיו.

(ב) ואלה העובדות המסייגות מתן הפטר:

(1) במהלך פשיטת הרגל נהג החייב בחוסר תום לב, במטרה לנצל לרעה את הליכי פשיטת הרגל;

(2) פושט הרגל לא ניהל במקובל וכיאות לעסקו פנקסי חשבונות המראים במידה מספקת את פעולותיו העסקיות ומצבו הכספי בשלוש השנים שבתוכן לפני פשיטת רגלו;

(3) פושט הרגל קיבל עליו חבובות חדשות או התחיל בעסקים חדשים בעת שידע שהוא חדל פרעון ומבלי שהיה לו יסוד סביר להניח שיוכל לעמוד בהתחייבויותיו;

(4) (נמחקת);

(5) פושט הרגל לא תירץ באופן מניח את הדעת מדוע היה לו הפסד או חסר כדי עמידה בחבובותיו;

(6) פושט הרגל גרם או תרם לפשיטת רגלו בעסקאות נמהרות או מסוכנות, בפזרנות בלתי מוצדקת באורח חייו, בהימור, או בהזנחה פושעת של עניני עסקיו;

(7) פושט הרגל גרם לנושיו הוצאה מיותרת על ידי הגנה קנטרנית או מרגיזה בפני תובענה שהגישו נגדו בצדק;

(8) פושט הרגל גרם או תרם לפשיטת רגלו כאשר נטל עליו הוצאה בלתי מוצדקת בהגשת תובענה קנטרנית או מרגיזה;

(9) תוך שלושת החדשים שקדמו לצו הכינוס, שעה שפושט הרגל לא היה יכול לפרוע את חובותיו במועד, הוא העדיף נושה שלא כשורה;

(10) (נמחקת);

(11) פושט הרגל הוכרו פושט רגל בחמש השנים שקדמו למועד מתן צו הכינוס;

פעולת ההפטר

69. (א) צו ההפטר יפטור את פושט הרגל מכל חוב בר-תביעה בפשיטת רגל, חוץ מאלה:

(1) חוב המגיע לפי התחייבות להימנע מעבירה או חוב המגיע למדינה בשל קנס;

(2) חוב או חבות שנוצרו במרמה שפושט הרגל היה שותף לה או שהשיג ויתור עליהם במרמה כאמור;

(3) חבות לפי פסק דין לחובתו בתובענת מזונות, להוציא מה שהורה בית המשפט במפורש לגבי החבות, במידה שהורה ובתנאים שהורה.

(ב) צו הפטר יהיה ראייה חלוטה לפשיטת הרגל ולתקפות ההליכים בה, ובכל הליך שיוגש נגד פושט רגל שהשיג צו הפטר, בדבר חוב שממנו הופטר בצו, רשאי פושט הרגל לטעון כי עלילת התביעה אירעה לפני שהופטר.

(ג) צו הפטר לא יפטור אדם שביום מתן צו הכינוס היה שותף עם פושט הרגל או שהיה עמו יחד נאמן, מחוייב או קשור בחוזה, או שהיה ערב או מעין ערב לו.

מניעת הסדר והפטר בשל העברת מרמה

70. (א) בסעיף זה, "העברת מרמה" – אחת מאלה:

(1) העברת נכסים בשל נישואין ולפניהם כגמול להם בשעה שלמעביר לא היתה יכולת לשלם את כל חובותיו בלי שיעזר בנכסים הכלולים בהעברה;

(2) התחייבות, בשל נישואין, להעביר בעתיד לאשה או לילדים של המעביר, או לטובתם, כסף או נכס – למעט כסף ונכס השייכים או מגיעים לאשתו – כשביום הנישואין לא היתה לו בהם כל זכות או זיקה.

(ב) מי שהוכרז פושט רגל, או הגיע לידי פשרה או הסדר עם נושיו, לאחר שהעביר נכסיו העברת מרמה, וראה בית המשפט שהעברת הנכסים נעשתה כדי להתחמק מנושים או להשהותם, או שלא היתה לה הצדקה במצב עסקיו של המעביר בזמן שנעשתה, רשאי בית המשפט לסרב לתת צו הפטר, או להתלותו, או לתת בתנאים, או לסרב לאשר פשרה או הסדר, הכל לפי הענין, כדרך שהיה רשאי לעשות אילו היה החייב אשם במרמה.

פרק ג': ניהול נכסים

סימן א': תביעת חובות

חובות בני תביעה

71. (א) חוב וחבות קיימים או עתידים, ודאים או מותנים, החלים על החייב ביום מתן צו הכינוס, או שיחולו עליו לפני הפטרו עקב התחייבות מלפני מתן הצו, יהיו חובות בני תביעה בפשיטת רגל. חוב וחבות במטבע חוץ יחושבו לפי ערכם במטבע ישראלי ביום מתן הצו.

(ב) נושה רשאי להגיש תביעת חוב תוך ששה חודשים מיום מתן צו הכינוס, בדרכים ובאופן שיקבע

השר; הכונס הרשמי בתפקידו כנאמן על נכסי החייב, או הנאמן, רשאים, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להאריך את התקופה להגשת תביעת חוב של נושה לפרק זמן שיקבעו בהחלטתם, אם שוכנעו כי הנושה לא יכול היה להגישו במועד שנקבע.

סייגים

72. על אף האמור בסעיף 71 –

(1) תביעות לדמי נזק בלתי קצובים שאינן נובעות מחוזה או מהבטחה, ודרישת מזונות המגיעים על פי פסק דין וזמן פרעונם חל אחרי מתן צו הכינוס, אינן בנות תביעה בפשיטת רגל;

(2) אדם שידע על מעשה שאפשר היה להשתמש בו להגשת בקשת פשיטת רגל נגד החייב ביום שהוגשה הבקשה שעל פיה הוכרז פושט רגל, לא יוכל לתבוע מכוח צו הכינוס כל חוב או חבות שחלו על החייב לאחר היום שבו נודע לו המעשה.

הערכה

73. (א) חוב או חבות שהם בני תביעה, אלא שמחמת היותם מותנים או מכל סיבה אחרת אין ערכם קצוב – ישום אותם הנאמן, והנפגע בשומה רשאי לערער לפני בית המשפט.

(ב) ראה בית המשפט כי חוב או חבות אינם ניתנים לאומדן הוגן, רשאי הוא להחליט כך, ומשעשה כן לא יהיו עוד חובות בני-תביעה לענין פקודה זו.

(ג) ראה בית המשפט כי החוב או החבות ניתנים לאומדן הוגן, רשאי הוא להורות כי שויים יישום בפני בית המשפט וליתן את ההוראות הנחוצות לענין זה, והסכום שנקבע כך יהיה חוב ברי-תביעה.

אשראי הדדי וקיוז

74. (א) היו אשראי הדדי או חוב הדדי או עסקים הדדיים אחרים תלויים בין חייב שניתן עליו צו כינוס ובין הבא לתבוע חוב מכוח הצו, ייערך לפיהם חשבון על המגיע מכל צד למשנהו, הסכום המגיע מצד אחד יקוזז כנגד המגיע מהצד האחר ויתרת החשבון, ולא יותר, ייתבע או ישולם, לפי הענין; הוראות סעיף זה לא יזכו אדם בקיוזו כנגד נכסי החייב אם בשעה שנתן אשראי לחייב ידע שהחייב עשה מעשה שאפשר היה להשתמש בו להגשת בקשת פשיטת רגל נגד החייב ביום שהוגשה בקשה שעל פיה הוכרז פושט רגל.

(ב) הקביעה מה הם העסקים הניתנים לקיוזו לפי סעיף זה תיעשה לפי מצבם ביום שבו ניתן צו הכינוס.

ריבית או הצמדה עד לצו הכינוס

75. כל חוב בסכום קבוע שאין לגביו הסכם לשלם ריבית או פיצוי אחר בשל פיגור בתשלום, וביום מתן צו הכינוס כבר עבר זמן פרעונו והוא בר תביעה בפשיטת רגל, רשאי הנושה לתבוע עליו ריבית או הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית לתקופה שמומן הפרעון שנקבע במסמך ועד לתאריך הצו, ואם לא נקבע במסמך זמן פרעון – לתקופה

שמן היום שבו נמסרה הודעה לחייב ועד לתאריך הצג, ובלבד שבהודעה נאמר שידרשו ממנו ריבית או הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית כאמור.

חוב שפרעונו בעתיד

75. חוב שזמן פרעונו טרם הגיע ביום מתן צו הכינוס, רשאי הנושה לתבעו כאילו הוא עומד לפרעון מיד, והוא זכאי לדיבידנדים בשווה לנושים האחרים בניכוי ריבית, שתחשב מיום הכרות הדיבידנדים ועד לזמן שבו היה החוב משתלם בתנאים שלפיהם נוצר.

שוויון בתשלום חובות

76. תביעות שהוכרו לפי פקודה זו ישולמו, בכפוף להוראותיה, בשיעור שווה לפי סכומיהם ובלי כל העדפה.

הוצאות ראשונות

77. הוצאות הניהול של נכסי פושט רגל, לרבות אגרות בית משפט, יהיו שעבוד ראשון על הנכסים, ואם לא שולמו בפועל לפני כל חוב יישמר סכום מספיק לשילומן מתוך הנכסים העומדים לחלוקה; בכפוף לכך ישולמו החובות המפורטים בסעיף הבא ללא דיחוי, כאשר יהיה בנכסי החייב כדי לשלמם.

דין קדימה

78. לחובות המפורטים להלן יהיה בחלוקת נכסיו של פושט רגל דין קדימה לכל שאר החובות לפי סדר עדיפות זה:

(1) (א) שכר עבודה כמשמעותו בחוק הגנת השכר, תשי"ח-1958, שמגיע לעובד וגמול תעסוקה כמשמעותו בחוק זכויות לאנשים עם מוגבלות המועסקים כמשותקים (הוראת שעה), התשס"ז-2007, שמגיע למשתקם כהגדרתו בחוק האמור, בעד התקופה שלפני הגשתה של בקשת פשיטת הרגל, ובלבד ששך-כל השכר או גמול התעסוקה, לפי העניין, שיש לו דין קדימה לא יעלה על 21,000 שקלים חדשים;

(ב) אם לאחר תחילתה של שנת מס חל פיצוי, יוגדל הסכום הנקוב בפסקת משנה (א), בשיעור הפיצוי מיום תחילת הפיצוי; ההגדלה האמורה תעמוד בתקפה עד 31 בדצמבר שלאחריה; לענין זה, "שנת מס", "פיצוי" ו"שיעור הפיצוי" – כמשמעותם בחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח-1968 (להלן – חוק הביטוח);

(ג) הסכום הנקוב בפסקת משנה (א) ישתנה כל שנה ב־1 בינואר לפי שיעור התנודות של השכר הממוצע כמשמעותו בחוק הביטוח;

(ד) שר העבודה והרווחה יפרסם ברשומות הודעה בדבר השינויים בסכום הנקוב בפסקת משנה (א) שיחולו מכוח פסקאות משנה (ב) ו־(ג), בעיגול לעשרת השקלים הקרובים;

(2) סכום שפושט הרגל ניכד במקור משכר העבודה על פי פקודת מס הכנסה ולא שילם לפקיד השומה;

(3) החובות המפורטים להלן, והם יהיו שווים זה לזה במעלה וישולמו במלואם, ואם אין בנכסיו של פושט הרגל כדי תשלום מלא לכולם יופחתו התשלומים בשיעור שווה:

(א) תשלומי חובה שהגיעו מאת פושט הרגל ביום שניתן צו הכינוס והוא נתחייב בהם, או שזמן פרעונם הגיע, תוך 12 החדשים שקדמו לאותו יום; "תשלומי חובה", לענין זה – מסים עירוניים, מסים של מועצות מקומיות ותרומות שהן בבחינת מסים המוטלות על פי פקודת העדות הדתיות (ארגון);

(ב) מסים המשתלמים לאוצר המדינה שנשמו והוטלו על פושט הרגל עד 31 בדצמבר האחרון שלפני יום מתן צו הכינוס וסך כולם אינו עולה על השומה של שנה אחת, ומסים אחרים המשתלמים לאוצר המדינה שפושט הרגל נתחייב בהם, או שזמן פרעונם הגיע, במשך 12 החדשים שקדמו לאותו יום;

(ג) דמי שכירות של שנה אחת, לכל היותר, שלפני יום מתן ההכרזה, המגיעים למשכיר בעד בתים וקרקעות ששכר פושט הרגל;

(ד) כל כסף המגיע בעד פיגורים במילוי צווי מזונות שבית משפט מוסמך נתנם או מוציאים לפועל.

(4) בית המשפט רשאי, אם מטעמים מיוחדים שיירשמו מצא זאת לצודק בנסיבות הענין, להורות שלא לתת עדיפות לחובות האמורים בפסקאות (1) ו־(3), כולם או מקצתם.

דין הנפטר חדל פרעון

79. מי שנפטר כשהוא חדל-פרעון יחולו עליו הוראות סעיפים 76 עד 82 כאילו היה פושט רגל, ולענין זה יבוא יום פטירתו במקום יום מתן צו הכינוס.

דין שותפים פושטי רגל

80. (א) הנכסים המשותפים של שותפים ישמשו תחילה לתשלום חובותיהם המשותפים, והנכסים הנפרדים של כל שותף ישמשו תחילה לתשלום חובותיו הנפרדים.

(ב) היתה יתרה בנכסים נפרדים, ינהגו בה כאילו היתה חלק מהנכסים המשותפים; היתה יתרה בנכסים המשותפים, ינהגו בה כאילו היתה חלק מנכסיו של כל שותף לפי מידת זכותו וזיקתו בנכסים המשותפים.

(ג) במקום שאין נכסים משותפים ואין שותף כשר-פרעון שאפשר לתבעו, יוכלו הנושים מן הנכסים המשותפים לתבוע מנכסיו של כל שותף נפרד ולקבל מתוכו דיבידנדים, בשיעור שווה עם כל נושה מן הנכסים הנפרדים; אולם אם אחריותו של שותף היא מוגבלת לא ירחיבו הוראות סעיף זה את אחריותו לשלם את חובות השותפות מנכסיו הנפרדים.

ריבית או הצמדה מיום צו הכינוס

81. הנאמן רשאי, לפי שיקול דעתו, לקבוע כי על כל החובות שנתבעו בפשיטת רגל יתווספו – החל מיום צו הכינוס ועד לתשלומם בפועל – ריבית או הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית.

שמירת דינים

82. הוראות סעיפים 76 עד 81 לא יגרעו מהוראות כל דין הנוגע לחברות או לאגודות שיתופיות.

סיוג לתביעות בני זוג

83. (א) אשה נושאה שהוכרזה פושטת רגל, כל כסף שהלווה לה בעלה וכל נכס שהפקיד בידה, לצורך עסקה, לא יוכל בעלה לתבוע בשלהם דיבידנד בחזקת נושה אלא לאחר שסופקו תביעות נושיה האחרים בשל תמורה בת-ערך שניתנה בכסף או בשווה כסף.

(ב) אשה שהוכרז בעלה פושטת רגל, כל כסף שהלוותה לו וכל נכס שהפקידה בידו, לצורך עסק המתנהל בידו, או באופן אחר, ייראו כנכסיו, והיא לא תוכל לתבוע בשלהם דיבידנד בחזקת נושה אלא לאחר שסופקו תביעות נושיו האחרים בשל תמורה בת-ערך שניתנה בכסף או בשווה כסף.

סימן ב': נכסים העומדים לתשלום חובות

תחילתה של פשיטת רגל

84. (א) יראו פשיטת רגל של חייב, בין על פי בקשתו ובין על פי בקשת נושה או נושים, כחלה למפרע בזמן שבו נעשה מעשה פשיטת הרגל שבגללו ניתן צו הכינוס נגד החייב וכמתחילה בזמן ההוא.

(ב) עשה החייב כמה מעשים של פשיטת רגל, יראו את חלותה ותחילתה בעת שעשה את המעשה הראשון בשלושת החדשים שקדמו ליום שבו הוגשה בקשת פשיטת הרגל.

(ג) העובדה שמעשה פשיטת רגל קדם לחובו של הנושה המבקש, אין בה כדי להפקיע תקפם של בקשת פשיטת רגל, של צו כינוס או של הכרזה.

נכסים בני חלוקה

85. נכסי פושטת רגל יכללו, בכפוף להוראות סעיף 86 –

(1) כל נכס השייך לפושטת הרגל, או המוקנה לו, בתחילת פשיטת הרגל, וכל נכס שירכוש, או שיוקנה לו, לפני הפטרו;

(וא) הנאמן לא יפדה כספים המגיעים לחייב מכוח חברותו בקופת גמל כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה–2005, אלא לאחר שקיבל את אישורו של בית המשפט לכך; בית המשפט רשאי להורות על פדיון הכספים האמורים, כולם או מקצתם, ובלבד שאם כספי קופת הגמל הינם למטרת קצבה, וטרם הגיע המועד לתשלומם כקצבה, לא יורה בית המשפט על העברתם לנאמן;

(ב1) הנאמן לא יפדה כספים המגיעים לחייב על פי תכנית חסכון שטרם הגיע מועד פדיונם, אלא לאחר שקיבל את הסכמת הכונס הרשמי;

(ג1) בית המשפט או הכונס הרשמי לא יחליטו על פדיון כספים כאמור בפסקאות (א) ו-(ב1) אלא לאחר שנתנו לחייב הזדמנות לטעון טענותיו;

(2) הכוח להפעיל זכות לגבי נכס, או לנקוט הליכים לשם הפעלת הזכות, בדרך שהיה יכול פושט הרגל להפעיל לטובתו בתחילת פשיטת רגלו או לפני הפטרו;

(3) מייטלטלין שהיו בתחילת פשיטת הרגל בהחזקתו או בשליטתו של פושט הרגל לצרכי משלח ידו, בהסכמת הבעל האמיתי ובהתרו ובנסיבות שעשו את פושט הרגל ידוע כבעל המייטלטלין; אולם תביעה שאינה חוב המגיע או עתיד להגיע לפושטת הרגל במהלך משלח ידו, לא יראוה כמייטלטלין לענין סעיף זה.

נכסים שאינם בני חלוקה

86. נכסי פושטת הרגל לא יכללו –

(1) צרכי אוכל כדי מחיית החייב ובני משפחתו הגרים עמו, לתקופה סבירה;

(2) חפצי לבוש, מיטות, כלי מיטה, ציוד רפואי, תרופות, כלי אוכל, כלי מטבח, וכלי בית אחרים, והכל אם הם חיוניים לחייב ולבני משפחתו הגרים עמו;

(3) דברים הדרושים כתשמישי קדושה לחייב ולבני משפחתו הגרים עמו;

(4) מכוונות שהחייב עובד בהן בעצמו, כלים, מכשירים ומייטלטלין אחרים, וכן בעלי חיים שבלעדיהם אין החייב יכול לקיים את מקצועו, מלאכתו, משלח ידו או עבודתו שהם מקור פרנסתו ופרנסת בני משפחתו, ובלבד ששוויים אינו עולה על סכום שנקבע;

(5) אם החייב נכה – כלים, מכשירים, מכוונות, מייטלטלין אחרים ובעלי חיים, הנחוצים לו בגלל נכותו;

(6) חיות מחמד; לענין זה, "חיות מחמד" – בעל חיים המוחזק בביתו או בחצריו של החייב ואינו משמש לעיסוק בעל אופי מסחרי;

(7) פריט אחד מכל אחד מסוגי המייטלטלין המפורטים בתוספת הדרוש לחייב ולבני משפחתו החיים עמו, ובלבד ששווי המוערך אינו עולה על סכום שנקבע בתקנות; השר, רשאי בצו, להוסיף לתוספת סוגי מייטלטלין שהתמורה הצפויה ממכירתם אינה מצדיקה את הפגיעה החמורה שתיגרם עקב מכירתם לחייב או לבני משפחתו הגרים עמו, ובלבד ששווי המוערך אינו עולה על סכום שנקבע בתקנות; תקנות לפי פסקה זו טעונות את אישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.

הגנת בית המגורים

פושט הרגל ינוהל בפשיטת רגל, יעכב, עד שיוחלט בבקשה הנוספת, כל נכס המוחזק בידו אותה שעה שרכש פושט הרגל מאז הוכרז פושט רגל; אם ניתנו לפי הבקשה הנוספת הכרות פשיטת רגל או צו לניהול העזובן בפשיטת רגל, יעביר הנאמן כל נכס כאמור או דמי מכרו לנאמן בפשיטת הרגל הנוספת או לנאמן המנהל את העזובן בפשיטת רגל, לאחר שניכה את הוצאותיו.

איסור על פשיטת רגל נוספת

90א. חייב שהוכרז פושט רגל על פי בקשתו וקיבל הפטר, לא יהיה רשאי להגיש בקשה נוספת לפשיטת רגל תוך חמש שנים מיום מתן צו הפטר.

איסור על פשיטת רגל לאחר מתן הפטר לפי חוק ההוצאה לפועל

90ב. חייב שקיבל צו הפטר לפי הוראות סימן ב' לפרק ז' לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967, לא יהיה רשאי להגיש בקשה לפשיטת רגל בתוך חמש שנים מיום מתן צו הפטר.

סימן ד': תוצאי פשיטת רגל לגבי עסקאות

סייג לזכויות של נושה ושל קונה

91. (א) נושה שפתח בהליכי הוצאה לפועל לגבי נכסים של חייב, לרבות עיקול חוב המגיע לחייב, לא יוכל ליהנות מההוצאה לפועל לעומת הנאמן אלא אם השלים אותה לפני יום מתן צו הכינוס ולפני שנודע לו כי הוגשה בקשת פשיטת רגל או כי החייב עשה מעשה כאמור סעיף 72(2).

(ב) לענין פקודה זו, השלמתה של הוצאה לפועל היא, לגבי נכסים – בתפיסתם ומכירתם, ובעיקול חוב – בקבלת החוב.

(ג) הוצאה לפועל שבוצעה בתפיסה ומכירה של נכסים לא תהיה בטלה מחמת זה בלבד שהיא מעשה פשיטת רגל, והקונה אותם בתום לב מידי המוציא לפועל זכותו בהם עדיפה על זכותו של הנאמן.

חובת מוציא לפועל למסור נכסים

92. נתפסו נכסים של חייב בהוצאה לפועל, ולפני שנמכרו, או לפני שנתקבל או נגבה בהוצאה לפועל מלוא הסכום הנתבע בביצוע, נמסרה הודעה למוציא לפועל כי ניתן צו כינוס נגד החייב, ימסור המוציא לפועל לכונס הרשמי, לפי דרישתו, את הנכסים וכל כסף שנתפס או שנתקבל בביצוע החלקי של הוצאה לפועל; אולם דמי ההוצאה לפועל יהיו שעבוד ראשון על הנכסים או על הכסף שנמסרו, והכונס הרשמי או הנאמן רשאים למכור את הנכסים או מקצתם כדי סילוקו של השעבוד.

חובת מוציא לפועל למסור כסף

93. נמכרו נכסים של חייב בהוצאה לפועל, מכוח פסק דין, או שולם סכום כסף כדי למנוע מכירה, ינכה המוציא לפועל את דמי ההוצאה לפועל מדמי המכר או מהכסף ששולם ויעכב בידו את היתרה ארבעה עשר ימים; אם תוך הזמן האמור תימסר לו הודעה שהוגשה בקשת פשיטת רגל, וניתן צו כינוס נגד החייב על פי הבקשה ההיא או על

86א. (א) היו כלולים בנכסי פושט הרגל מקרקעין המשמשים, כולם או מקצתם, בית מגורים לפושת הרגל, לבן זוגו או לבני משפחתו הגרים עמו, רשאי בית המשפט להורות שלא יימכרו אלא אם הוכח תחילה, להנחת דעתו, שיהיה לפושת הרגל, לבן זוגו ולבני משפחתו הגרים עמו, מקום מגורים סביר, או שהועמד לרשותם סידור חלוף.

(ב) בית המשפט רשאי לקבוע שהסידור החלוף יהיה בהמצאת דירה אחרת או בתשלום פיצויים או בדרך אחרת.

(ג) הוראות סעיף זה אינן חלות על מקרקעין שדיני הגנת הדייר חלים עליהם, ואין בהם כדי לפגוע בדינים אלה.

דין שכר טרחת עו"ד

87. (א) כסף ששילם חייב בתום לב לעורך דינו לחשבון הוצאות משפט בהתנגדותו להליכי פשיטת רגל שנפתחו נגדו, לא יוכל הנאמן להיפרע ממנו, מכוח ההכרזה, אף על פי שעורך הדין ידע על מעשי פשיטת הרגל שבגללם נפתחו ההליכים.

(ב) כסף ששילם חייב בתום לב לעורך דינו לחשבון הוצאות משפט פלילי שנפתח נגדו, לא יוכל הנאמן להיפרע ממנו, מכוח ההכרזה, אף על פי שעורך הדין ידע על מעשי פשיטת הרגל שבגללם נפתחו ההליכים; אולם אם ראה בית המשפט שהסכומים ששולמו הם מוגזמים, יקבע מהו הסכום הסביר, לדעתו, והנאמן יוכל להיפרע את היתרה מעורך הדין.

סימן ג': פשיטת רגל נוספת

הנאמן בחזקת נושה

88. פושט רגל שניתנו נגדו צווי כינוס נוספים, או פושט רגל שנפטר וניתן צו שעזובו ינוהל בפשיטת רגל, יראו, לענין כל הליך שבעקבות כל צו כאמור, את הנאמן בפשיטת הרגל שבתכופ לפני הצו כנושה לגבי כל חוב בריבועה בפשיטת הרגל שלאחריה שלא שולם במלואו.

נכסים שיוקנו לנאמן הבא

89. (א) אם בעקבות צו כינוס נוסף נגד פושט הרגל ניתנה עליו הכרות פשיטת רגל, או אם על עזובו של פושט רגל שנפטר ניתן צו שינוהל בפשיטת רגל, כל נכס שרכש לאחר ההכרזה שבתכופ לפני הצו ושבוים הגשת בקשת פשיטת הרגל שלאחריה לא חולק בין הנושים בפשיטת הרגל הקודמת, ויזכה לנאמן בפשיטת הרגל שלאחריה או לנאמן המנהל את העזובן בפשיטת רגל.

(ב) הוראת סעיף קטן (א) אינה פוגעת בכל מה שעשה בנכס הכונס הרשמי או הנאמן בפשיטת הרגל הקודמת בלי ידיעה על הגשת בקשת פשיטת הרגל שלאחריה, ואינה גורעת מהוראות סעיפים 101 ו-102.

חובת נאמן קודם

90. נאמן בפשיטת רגל שקיבל הודעה על בקשת פשיטת רגל נוספת שהוגשה נגד פושט הרגל, או על בקשה שעזובו של

ביטול העדפות

98. (א) מי שאינו יכול לפרוע מכספו את חובותיו כשמגיע זמן פרעונם, וכדי לתת עדיפות לנושה פלוני או למי שערב לחובו או מתוך אילוץ או שידול שלא כדין מצד אותו נושה או מטעמו הוא מעביר נכס או משעבדו, או משלם כסף, או נוטל על עצמו התחייבות, או נוקט הליך משפטי או נכנע לו, לטובת הנושה או נאמנו, ועל סמך בקשת פשיטת רגל שהוגשה תוך שלושה חודשים מיום שעשה כן הוכרו פושט רגל, יראו את מעשהו כמעשה מרמה ויהיה בטל כלפי הנאמן.

(ב) סעיף זה לא יגרע מזכויותיו של אדם שרכש קנין בתום לב ובתמורה בת ערך מידי נושה של פושט הרגל או מכוח נושה כאמור.

(ג) (בוטל).

שמירת עסקאות שבתום לב

99. שום דבר האמור בפקודה זו – וזולת הוראות סעיפים 91 עד 98 – לא יבטל, במקרה של פשיטת רגל, אחת העסקאות האמורות להלן שנעשו בתום לב לפני מתן צו הכינוס, אם הצד השני לעסקה לא ידע כי החייב עשה לפני העסקה מעשה כאמור בסעיף 272(2); ואלה העסקאות:

- (1) תשלום מאת פושט הרגל לאחד מנושיו;
- (2) תשלום או מסירה לפושט הרגל;
- (3) המחאה מאת פושט הרגל, בתמורה בת-ערך;
- (4) חוזה או עסקה שעשה פושט הרגל, או שנעשו עמו, בתמורה בת-ערך.

שמירת תשלומים

100. מי ששילם כסף או מסר נכס לאדם שהוכרו לאחר מכן פושט רגל, או לאדם התובע מכוח המחאה ממנו, יופטר מחיובו, על אף האמור בפקודה זו, אם עשה כן לפני היום שבו ניתן בפועל צו הכינוס, בלי שידע כי הוגשה בקשת פשיטת רגל, והכל במהלך הרגיל של העסקים או בתום לב מכל בחינה אחרת.

עסקים עם פושט רגל שלא הופטר

101. (א) כל העסקאות שעשה פושט רגל, לגבי נכסים שרכש פושט הרגל לאחר ההכרזה, עם אדם העוסק עמו בתום לב ובתמורה, יהיו תקפות כלפי הנאמן אם הושלמו לפני שהתערב, וכל טובת הנאה בנכסים כאמור המוקנית לנאמן מכוח פקודה זו תחדל ותעבור בדרך ובמידה הדרושות למימוש עסקה כאמור.

(ב) קבלת כסף, ערובה או מסמך סחיר בידי בנקאי מאת פושט רגל או לפי פקודתו או הוראתו, וכן תשלום כסף או מסירת ערובה או מסמך סחיר מאת בנקאי לידי פושט רגל או לפי פקודתו או הוראתו, יראו, לענין סעיף זה, כעסקה של פושט רגל עם בנקאי העוסק עמו בתמורה.

חובת בנקאי להודיע לנאמן

102. הוברר לבנקאי כי בעל חשבון אצלו הוא פושט רגל שלא הופטר, חייב הוא – אם לא שוכנע שהחשבון הוא

פי בקשה אחרת הידועה למוציא לפועל – ישלם המוציא לפועל את היתרה לכונס הרשמי או לנאמן, לפי הענין, והם יהיו זכאים לעכב אותה בידם מפני התובע בהוצאה לפועל.

דין כסף ששולם במישרין

94. שולם כסף במישרין לנושה או לשלוחו, ינהגו בו, לענין סעיפים 92 ו-93, כאילו שולם למוציא לפועל.

סיוג לזכות חזרה

95. היו כסף או נכס של פושט רגל מוחזקים בידי אחר, וביום שניתן צו הכינוס או לאחריו, אבל לפני שהודעה על כך פורסמה ברשומות בדרך שנקבעה, שילם המחזיק את הכסף או העביר את הנכס לזולתו, והתשלום או ההעברה בטלים לפי פקודה זו כלפי הנאמן – הרי, אם הוכיח המשלם או המעביר שלא ידע אותה שעה שניתן צו הכינוס, כל זכות להיפרע ממנו שהיתה לנאמן לא תהיה אכיפה בהליכים משפטיים, אלא במידה שראה בית המשפט שאין אפשרות סבירה שהנאמן ייפרע ממי שקיבל את הכסף או הנכס.

ביטול הענקות

96. (א) העניק אדם נכסים ונעשה פושט רגל לפני שעברו שנתיים מיום ההענקה, ההענקה בטלה כלפי הנאמן.

(ב) העניק אדם נכסים ונעשה פושט רגל אחרי שעברו שנתיים ולפני שעברו עשר שנים מיום ההענקה, ההענקה בטלה כלפי הנאמן, אם לא הוכיחו התובעים מכוח ההענקה כי בזמן שנעשתה ההענקה היה המעניק כשר-פרעון של כל חובותיו בלי להיזקק לנכס הכלול בהענקה וכי משנעשתה ההענקה עברה זכות המעניק באותו נכס לנאמן על ההענקה.

(ג) "הענקה", לענין סעיף זה – לרבות כל העברה, אך למעט הענקה –

- (1) בשל נישואין ולפניהם;
- (2) לטובת קונה או בעל שעבוד בתום לב ובתמורה בת-ערך;
- (3) לאשת המעניק או לילדו או לטובתם, של נכס שהגיע למעניק אחרי נישואיו בזכות אשתו.
- (ד) (בוטל).

ביטול המחאה כללית בלתי רשומה

97. (א) המחאה אדם לאחר זכויות קיימות או עתידות לבוא והוכרו לאחר מכן פושט רגל, לא תהיה להמחאה תוקף כלפי הנאמן לענין הזכויות שלא נפרעו לפני תחילת פשיטת הרגל, אלא אם נרשמה ההמחאה בזמן ובדרך שנקבעו בתקנות.

(ב) האמור בסעיף קטן (א) לא יחול על המחאת זכויות כלפי חייבים שפורטו בהמחאה ושזמן פרעונן חל בשעת ההמחאה או לפניו, או זכויות קיימות או עתידות לבוא לפי חושים שפורטו בהמחאה, או המחאת זכויות הכלולה בהעברת עסק בתום-לב ובתמורה.

בשביל אדם אחר – להודיע מיד לנאמן או לכונס הרשמי על קיום החשבון, ולאחר מכן לא ישלם כסף מחשבון זה אלא לפי צו בית המשפט או לפי הוראות הנאמן.

סימן ה': מימוש נכסים

החזקת נכסים נמסרים

103. הנאמן יקח לידו, בהקדם ככל האפשר, את הפנקסים והמסמכים של פושט הרגל וכל נכס אחר מנכסיו הניתן למסירה ביד, ולא תהא לשום אדם זכות למנוע את הכונס הרשמי או את הנאמן מהחזיק בפנקסי חשבונות השייכים לפושט הרגל, או לטעון לעכבון עליהם לעומת הכונס או הנאמן.

חובת שלוחיו של פושט הרגל

104. בכפוף להוראות פקודה זו בדבר נכסים שרכש פושט רגל לאחר הכרזה, חייב שלוחו של פושט הרגל, ובכלל זה גובר, עובד, בנקאי ועורך דין שלו, לשלם ולמסור לנאמן כל כסף ונייר ערך שבהחזקתו או בשליטתו מכוח מעמדו כשלוח ושאיננו רשאי לפי דין לעכב אצלו לעומת פושט הרגל או הנאמן; לא עשה כן – יאשם בעבירה לפי פקודה זו.

הנאמן ככונס בהוצאה לפועל

105. לענין נכסי פושט הרגל, ולשם החזקה בהם או עיכובם, יהיה הנאמן במעמד כונס נכסים לפי פרק ה' לחוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967, ובית המשפט רשאי, לפי בקשת הנאמן, לאכוף את ההחזקה או העיכוב.

נכסים שהעברתם ברישום

106. היו בין נכסי פושט הרגל סטוק, מניות, חלק בכלי שיט כמשמעותו בחוק הספנות (כלי שיט), תש"ך-1960, או נכסים אחרים שהעברתם היא ברישום בפנקסי חברה, משרד או אדם, זכאי הנאמן להעביר את הנכס באותה מידה שהיה זכאי לכך פושט הרגל לולא פשט את הרגל.

תביעות

107. היו בין נכסי פושט הרגל תביעות, יראו אותן כאילו הומחו כדין לנאמן.

תפיסת נכסי פושט רגל

108. רשאי כל אדם, על פי הוראת בית המשפט, לתפוס מנכסי פושט רגל, או מנכסי חייב שניתן נגדו צו כינוס, כל נכס שבשמירתו או בהחזקתו של פושט הרגל או החייב או של אדם אחר, ולשם תפיסה כאמור רשאי לפרוץ כל בית, בנין או חדר של פושט הרגל או החייב, שהם אמורים להימצא שם, או כל בנין או בית קיבול שלהם שנכס מנכסיהם אמור להימצא בהם; שוכנע בית המשפט כי נכס כאמור מוסתר במקום שאינו שייך להם, רשאי הוא ליתן לכל שוטר או לפקיד בית המשפט צו לחפש בו.

סייג לאחריות אישית

109. תפס הכונס הרשמי או הנאמן נכס שהיה בהחזקתו או בחזריו של חייב שניתן נגדו צו כינוס, או עשה דבר בנכס בלי שיש לאדם אחר תביעה לגביו, ולאחר מכן הוכח כי ביום צו הכינוס לא היה הנכס שייך לחייב, לא יחוב הכונס

או הנאמן חבות אישית בשל כל הזק שנגרם לתובע הנכס מן התפיסה או העשיה, או בשל הוצאות הליכים שנקטו כדי להוכיח את תביעת הנכס, אלא אם היה בית המשפט סבור שהיתה רשלנות בטיפול בנכס מצד הכונס או הנאמן. 110. (בוטל).

תשלומים עתיים ודין הכנסה של פושט רגל

111. (א) בית המשפט רשאי לקבוע, לבקשת הנאמן, כי על פושט רגל לשלם לנאמן תשלומים עתיים, במועדים ובתנאים שיקבע, וכן רשאי בית המשפט להקציב לפושט הרגל סכומים למחיתו ולמחיתו התלויים בו, והכל מתוך משכורת, שכר או הכנסה אחרת שהוא זכאי לה, ובלבד שהסכומים שיוותרו בידי פושט הרגל לא יפחתו מהסכום הפטור מעיקול ומתפיסה לפי חוק הגנת השכר, תשי"ח-1958; אין בהוראת סעיף זה כדי לגרוע מהוראת סעיף 303 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995, או מהוראה בחיקוק אחר שהסעיף האמור חל לגביו, או מהוראה בחיקוק אחר הקובעת הסדר דומה להסדר הקבוע בסעיף 303 האמור.

(ב) לבקשת פושט הרגל או הנאמן רשאי בית המשפט לאשר לשלם לפושט הרגל מתוך הכספים המגיעים לנאמן, סכומים נוספים, כפי שייראה לו צורך.

(ג) היה פושט הרגל זכאי למשכורת, לשכר או להכנסה אחרת, ולא ציית לצו כאמור בסעיף קטן (א), רשאי בית המשפט להורות למי שמשלם אותם לפושט הרגל, להעבירם ישירות לנאמן או לכונס הרשמי.

הפקעת צווים מכוח הפטר

112. צו הפטר יפקיע מאליו כל צו לפי סעיף 111, זולת אם ניתן צו מפורש להמשיך בתשלומים.

תסיבת נכסים והקנייתם

113. עד למינוי נאמן יהיה הכונס הרשמי נאמן לענין פקודה זו, ומיד לאחר הינתן הכרזה נגד חייב יהיו נכסי פושט הרגל מוקנים לנאמן, ומשנתמנה נאמן יסוב ויוקנו מיד לנאמן שנתמנה.

העברות הטעונות רישום

114. נכסי פושט רגל יסובו ויוקנו מנאמן לנאמן הממלא תפקידו אותה שעה, ללא צורך בהעברה, ולענין כל חיקוק הדורש רישום העברות נכסים, יראו תעודת המינוי של נאמן כהעברת נכסים, ולפי זה ניתן לרשום אותה; מקום שהכונס הרשמי הוא נאמן, יראו את צו הכינוס כתעודת מינוי ולא יידרש כל רישום או תרשומת.

ויתור על נכס מכביד

115. (א) בסעיף זה ולהלן, "נכסים מכבידים" –

(1) מקרקעין העמוסים תנאים מכבידים;

(2) מניות או סטוק של חברות שלא נפרעו במלואם;

(3) חוזים ללא ריווח;

(4) כל נכס אחר שלא ניתן למכרו, בכלל או על נקלה, מפני שהוא מחייב את המחזיק בו לבצע פעולה מכבידה או לשלם סכום כסף.

(ב) היה בין נכסי פושט הרגל נכס מכביד, רשאי הנאמן, בכפוף להוראות סעיפים 116 עד 122 ובאישור בית המשפט, לוותר עליו.

(ג) בבואו לתת אישור לפי סעיף זה רשאי בית המשפט לדרוש שיינתנו הודעות לאנשים מעוניינים וכן להתנות את מתן האישור בתנאים.

תוצאי ויתור

116. מיום הוויתור יחדלו כל הזכויות והחבויות של פושט הרגל ושל נכסיו בנכס שוויתרו עליו, והנאמן יהיה מופטר מכל חבות אישית לענין הנכס מיום שהוקנה לו, ואולם לא יהיה בויתור כדי לפגוע בזכויותיו וחבויותיו של אדם אחר אלא במידה הנחוצה לשחרר מחבות את פושט הרגל ונכסיו ואת הנאמן.

117. (בוטל).

דרישה להודיע בדבר ויתור

118. נדרש הנאמן בכתב מאת צד מעוניין בנכס מכביד להחליט אם יותר על הנכס או לא, ותוך עשרים ושמונה ימים מיום קבלת הדרישה, או תקופה ארוכה מזו שהתיר בית המשפט, לא הודיע הנאמן אם יותר או לא יותר – שוב לא יוכל לוותר, ואם היה הנכס חוזה יראו כאילו אימץ אותו.

ביטול חוזה

119. בית המשפט רשאי, לפי בקשת הזכאי או החייב כלפי הנאמן לפי חוזה עם פושט הרגל, ליתן צו המבטל את החוזה בתנאים שיקבע לענין תשלומי פיצויים בשל אי-ביצוע החוזה ולכל ענין אחר, כפי שייראה לו, ופיצויים שנפסקו כאמור יהיו למבקש חוב בריבית בפשיטת הרגל.

צו הקניה לאחר ויתור

120. (א) לפי בקשת אדם התובע מכוח זיקה שיש לו בנכס מכביד שהנאמן ויתר עליו או מכוח חבות שחב לענין נכס כאמור ולא הופטר ממנה לפי פקודה זו, רשאי בית המשפט, לאחר ששמע את כל מי שמצא לנכון, להקנות או למסור את הנכס לאדם הזכאי לו, או למי שראה בית המשפט למסרו לו כפיצוי על חבות כאמור, או לנאמן בשבילו, הכל בתנאים שיראה.

(ב) ניתן צו הקניה כאמור, יוקנה הנכס המפורש בו לאדם הנקוב בשמו לענין זה, ללא צורך בהעברה.

(ג) ר(ד) (בוטלו).

121. (בוטל).

זכות הנפגע בויתור

122. הנפגע מחמת ויתור לפי סעיפים 115 עד 121 יראו אותו כנושה של פושט הרגל כמידת הפגיעה ולפי זה יהיה לו חוב בריבית בפשיטת הרגל.

סיוג לענין זכות יוצרים

123. היו נכסי פושט הרגל כוללים זכות יוצרים או כל זיקה בה, והוא חב בשל כך לשלם ליוצר תמלוגים או חלק מהרווחים –

(1) לא יוכל הנאמן למכור עתקים של היצירה או להרשות את מכירתם, או לבצע את היצירה או להרשות את ביצועה, אלא בתנאי שישלם ליוצר תמלוגים או חלק מהרווחים כדרך שהיה פושט הרגל חב לשלם;

(2) לא יוכל הנאמן, בלי רשות היוצר או בית המשפט, להמחות את הזכות או להעביר את הזיקה שבה או להעניק זיקה בה בדרך רשיון, אלא בתנאים המבטיחים שישולמו ליוצר תמלוגים או חלק מהרווחים שלא יפחתו ממה שהיה פושט הרגל חב לשלם.

סמכות הנאמן לנהל נכסים

124. בכפוף להוראות פקודה זו רשאי הנאמן –

(1) למכור נכסי פושט הרגל, כולם או מקצתם, במכירה פומבית או כחווה פרטי, ורשאי הוא להעביר את כל הנכסים לאדם אחד או למכרם חלקים חלקים; לענין זה, נכסים – לרבות מוניטין של עסק, ולרבות חובות המגיעים או שיגיעו לפושט הרגל לפי הרשום בפנקסיו;

(2) לאשר קבלת כספים שקיבל, ואישור כאמור יפטיר את המשלם מאחריות לשימוש בהם;

(3) לענין כל חוב המגיע לפושט הרגל – לתבעו בפשיטת רגל או בפירוק לתבעו לו דין קדימה, לדרוש אותו ולמשוך בשלו דיבידנד;

(4) להפעיל כל סמכות הנתונה לנאמן לפי פקודה זו, ולהוציא יפויי כוח ומסמכים אחרים כדי לבצע את הוראות הפקודה.

סמכויות שהפעלתן טעונה הסכמה

125. (א) בהסכמת ועדת הבקורת, ובאין ועדת בקורת – בהסכמת הכונס הרשמי, רשאי הנאמן –

(1) לנהל את עסקו של פושט הרגל, במידה הדרושה לפירוקו המועיל;

(2) לפתוח בכל הליך משפטי הנוגע לנכסי פושט הרגל ולהתגונן בהליך כאמור;

(3) להעסיק עורך דין או שלוח אחר בנקיטת הליכים או בעשיית עסק שועדת הבקורת או הכונס הרשמי הסכימו להם;

(4) לקבל בתמורה, במכירת נכס של פושט הרגל, סכום כסף שישולם בעתיד, בכפוף לתנאים בענין ערבות או בכל ענין אחר שייראו לוועדת הבקורת, ובהעדרה – לכונס הרשמי;

(5) למשכן כל חלק מנכסי פושט הרגל כדי להשיג כסף לתשלום חובותיו;

בקורת נכסים ממושכנים

129. (א) היו נכסים של חייב שניתן נגדו צו כינוס מוחזקים בידי אדם אחר דרך משכון או ערובה אחרת, רשאי הכונס הרשמי או הנאמן לבדוק את הנכסים, לאחר מתן הודעה בכתב על הכוונה לעשות כן.

(ב) משניתנה הודעה לפי סעיף קטן (א) לא יהיה המחזיק זכאי לממש את ערובתו לפני שנתן לנאמן הזדמנות סבירה לבדוק את הנכסים ולהשתמש בזכותו לפדותם אם יראה לעשות כן.

סימן ו': חלוקת נכסים

הכרזה וחלוקה של דיבידנדים

130. (א) הנאמן חייב, במהירות סבירה, להכריז על דיבידנדים ולחלקם בין הנושים שתביעתם הוכרה, ובלבד שיעכב תחת ידו סכומים שהיו נחוצים לכיסוי הוצאות הניהול והוצאות אחרות.

(ב) לפני שיכריז על דיבידנד ראשון יפרסם הנאמן ברשומות, בדרך שנקבעה, הודעה על כוונתו לעשות כן, וכן ישלח על כך מראש הודעה סבירה לכל נושה שצויין בדו"ח פושט הרגל ולא תבע את חובו.

(ג) עד (ה) (בוטלו).

דיבידנדים משותפים ונפרדים

131. מקום שמתנהלים נכסים משותפים ונפרדים כאחד –

(1) דיבידנדים של הנכסים המשותפים והנפרדים יוכרוזו ביחד, וזולת אם הורה הכונס הרשמי הוראה אחרת לפי בקשת אדם בעל זיקה;

(2) את ההוצאות הכרוכות בדיבידנדים יחלק הנאמן חלוקה הוגנת בין הנכסים המשותפים ובין הנפרדים, בהתחשב בעבודה שנעשתה בשביל כל נכס ובתועלת שהובאה לו.

סייגים לחלוקת דיבידנד

132. כל כסף שבידי הנאמן יחולק כדיבידנד, אולם בחישובו ובחלוקתו יביא הנאמן בחשבון –

(1) חובות בני תביעה שלפי הצהרותיו של פושט הרגל או ראייה אחרת מגיעים לאנשים שמקומות מגוריהם רחוקים ממקום פעולתו של הנאמן עד כדי כך שבדרכי התקשורת הרגילות לא היתה להם שהות מספקת להגיש את תביעותיהם, או לבסס אותן אם היו חולקים עליהן;

(2) חובות בני תביעה בפשיטת רגל שהם נושא לתובענות שעוד לא הוכרע בהן;

(3) חובות בני תביעה ותובענות שיש לגביהן כססוף;

(4) הוצאות נחוצות לניהול הרכוש והוצאות אחרות.

זכות נושה שלא הוכר חובו

133. נושה שלא הוכר חובו אלא אחרי שהוכרו על דיבידנד אחד או אחדים יהיה זכאי שישלמו לו, מתוך הכסף המצוי

(6) למסור סכסוף לבוררות, להתפשר בדבר חובות, תביעות וחבויות – בין שהגיע מועדן ובין שלא הגיע, בין ודאיות ובין מותנות, בין קצובות ובין שאינן קצובות, בין קיימות ובין אמורות להתקיים בין פושט הרגל לבין אדם שחב כלפיו – תמורת סכומים ובתנאים, לרבות מועדי פרעון, כפי שיוסכם;

(7) להגיע לידי פשרה או הסדר אחר, כפי שייראה מועיל, לגבי חובות בני תביעה בפשיטת הרגל, עם נושים או עם מי שטוענים שהם נושים;

(8) להגיע לידי פשרה או הסדר אחר, כפי שייראה מועיל, לגבי תביעה הנובעת מנכסי פושט הרגל או הכרוכה בהם, שהוגשה או שאפשר להגישה מטעם כל אדם נגד הנאמן או מטעם הנאמן נגד כל אדם;

(9) לחלק בין הנושים נכס כמות שהוא, לפי שוויו הנאמד, אם מחמת טבעו המיוחד או נסיבות מיוחדות אחרות אי אפשר למכור אותו בקלות או במחיר מועיל, בנסיבות העניין.

(ב) הסכמה הניתנת לענין סעיף זה לא תהא הסכמה כללית לעשות את כל הדברים האמורים בסעיף קטן (א), אלא הסכמה לעשיית הדבר המסויים שבשילוב נתבקשה ההסכמה במקרה הנתון.

סמכות להתיר לפושט הרגל לנהל נכסים

126. ברשות ועדת הבקורת יכול הנאמן למנות את פושט הרגל להיות מפקח על ניהול נכסיו או חלק מהם, או מנהל את עסקיו לטובת הנושים, או עוזר בכל דרך אחרת בניהול הנכסים, בתנאים שהורה עליהם הנאמן.

תשלומים לפושט הרגל

127. ברשות ועדת הבקורת יכול הנאמן לתת לפושט הרגל הקצבות מתוך נכסיו למחיתו ולמחיתו משפחתו או כתמורה בעד שירותיו בפירוק נכסיו; אולם בית המשפט רשאי להפחית את ההקצבה.

הקצבה לזכאי למוזנות

128. (א) ניתן צו כינוס, רשאי בית המשפט, לפי בקשתו של אדם שמגיעים לו מחייב על פי פסק דין מוזנות שזמן פרעונם חל אחרי מתן צו הכינוס, להקציב לאותו אדם מזמן לזמן מתוך נכסי החייב או מתוך הכנסותיו סכומי כסף שימצא לנכון.

(ב) הקצבה לפי סעיף קטן (א), דינה כדין תשלום על פי פסק הדין.

(ג) הוראות סעיף זה יחולו על אף האמור בסעיפים 111 ו-112.

(ד) החייב ימסור למי שמגיעים לו מוזנות כאמור בסעיף קטן (א) הודעה על מתן צו הכינוס ועל זכותו להגיש בקשה לבית המשפט כאמור בסעיף זה; לא מסר החייב הודעה כאמור, ימסור הכונס הרשמי את ההודעה.

זכות פושט הרגל ליתרה

137. אחרי שישולם כל המגיע לנושים, עם ריבית או הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית עד יום התשלום, וכל הוצאות ההליכים עקב בקשת פשיטת הרגל – תשולם היתרה לפושט הרגל.

פרק ד': כונסים רשמיים

מינוי כונסים רשמיים וסגנים

138. (א) השר ימנה, בצו ברשומות, כונסים רשמיים הנראים לו לרכושם של חייבים, שיפעלו לפי הנחיותיו הכלליות של השר והוראותיו, אולם יהיו עם זאת פקידי בתי המשפט שאליהם נספחו.

(ב) השר יקבע את מספר הכונסים הרשמיים ואת המחוזות שיוחדו להם.

(ג) השר רשאי להורות בצו שעובד המדינה שצויין בצו ימלא תפקידי הכונס הרשמי בזמן שהמשרה פנויה דרך ארעי או ככונס נעדר דרך ארעי מחמת מחלה או סיבה אחרת.

(ד) השר רשאי למנות משנה וסגן או סגנים לכונס הרשמי ולקבוע את סמכויותיהם.

מעמדו של כונס רשמי

139. (א) תפקידי כונס רשמי יהיו הן לענין התנהגותו של החייב והן לניהול נכסיו.

(ב) כונס רשמי רשאי להשביע על תצהירים הבאים לאמת תביעות חוב, בקשות והליכים אחרים לפי פקודה זו.

(ג) כל הוראה של פקודה זו המדברת בנאמן בפשיטת רגל, יראוה כמדברת גם בכונס הרשמי הפועל כנאמן, אם אין הוראה אחרת בפקודה זו או משתמעת מתוך ההקשר.

(ד) הנאמן יתן לכונס הרשמי מידע, יתיר לו גישה לפנקסים, ולמסמכים של פושט הרגל, יקל עליו את בדיקתם, ויעזור לו ככל הדרוש למילוי תפקידו לפי פקודה זו.

(ה) הכונס הרשמי יהיה צד לכל הליך שיתנהל בבית המשפט על פי פקודה זו.

תפקידי הכונס לענין התנהגות החייב

140. לענין החייב, על הכונס הרשמי –

(1) לחקור בהתנהגותו של החייב ולתת דין וחשבון לבית המשפט, שבו ייאמר אם יש יסוד להניח שהחייב עשה מעשה שהוא עבירה לפי פקודה זו או משמש יסוד לסירוב בית המשפט ליתן צו הפטר, או להתלית צו הפטר או לקביעת תנאים בו;

(2) ליתן דינים וחשבונות אחרים בדבר התנהגותו של החייב, כפי שיוורה בית המשפט;

(3) להשתתף בחקירה הפומבית של החייב;

(4) להשתתף ולעזור בתביעה פלילית נגד חייב על מעשה מרמה, כפי שיוורה היועץ המשפטי לממשלה.

אותה שעה בידי הנאמן, כל דיבידנדים שלא קיבל, וזאת לפני שהכסף ישמש לתשלום כל דיבידנד עתיד, אולם את חלוקת הדיבידנד שהוכרו עליו לפני שהוכר חובו אין לשנות משום כך בלבד שהוא לא השתתף בה.

ריבית על חובות

134. (א) הוכר חוב בפשיטת רגל, והוא כולל ריבית או כל תמורה כספית במקום ריבית – הריבית או התמורה ייחשבו, לענין דיבידנד, בשיעור שאינו עולה על השיעור שנקבע לענין סעיף 4 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א–1961.

(ב) על הדיון בתביעת חוב יחולו כללים אלה:

(1) כל חשבון בין החייב לבין הנושה שיושב תוך שלוש השנים שלפני היום שבו ניתן צו הכינוס ניתן לבדיקה ואם נראה שישוּב החשבון וחוב המגיע לפי הטענה מתוך נכסי החייב מהווים בעיקרם עסקה אחת, בין בצורת חידוש הלוואה או היוון ריבית או ברור מילות ובין בדרך אחרת, אפשר לפתוח את החשבון ולטפל בכל העסקה כאילו היא אחת;

(2) תשלומים ששילם החייב לנושה לפני צו הכינוס, בין כהטבה ובין בצורה אחרת, וכל סכום שקיבל הנושה לפני צו הכינוס מתוך מימוש ערובה לחובו, יהיו מיועדים, למרות כל הסכם להיפוכו של דבר, לתשלומי קרן וריבית כיחס שבין הקרן לבין הסכום המשתלם כריבית לפי השיעור המוסכם;

(3) היה החוב מובטח, והערובה מומשה אחרי צו הכינוס או ששוויה הוערך ונכלל בתביעה, הסכום שמומש או הוערך יהיה מיועד לתשלום קרן וריבית כיחס שבין הקרן לבין הסכום המשתלם כריבית לפי השיעור המוסכם.

דיבידנד סופי

135. (א) מימש הנאמן את כל נכסיו של פושט הרגל, או כל הנכסים אשר לדעתו ולדעת ועדת הבקורת אפשר לממשם בלי הארכת הנאמנות ללא צורך, יכריז הנאמן על דיבידנד סופי.

(ב) לפני שיכריז על דיבידנד סופי יודיע הנאמן, בדרך שנקבעה, לכל הטוענים שהם נושים של החייב אבל לא ביססו את טענותיהם להנחת דעתו, שאם לא יעשו כן להנחת דעת בית המשפט תוך הזמן שהוגדר בהודעה, יקבע הנאמן דיבידנד סופי בלי שיתחשב בטענותיהם.

(ג) עם תום הזמן שהוגדר בהודעה – או זמן נוסף שהתיר בית המשפט לטוען לפי בקשתו – יחולקו נכסי פושט הרגל בין הנושים שתביעותיהם הוכרו, בלי להתחשב בטענות של אנשים אחרים.

סייג לתובענה

136. סירב הנאמן לשלם דיבידנד, רשאי בית המשפט לצוות עליו לשלמו, ואף לשלם מכיסו ריבית עליו לזמן שבו לא שולם והוצאות הבקשה, אולם לא תהא עילה לתובענה שלא מכוח פקודה זו נגד הנאמן בענין דיבידנד.

תפקידי הכונס הרשמי לענין נכסי החייב

141. לענין נכסי החייב, על הכונס הרשמי –

- (1) לפעול ככונס זמני של נכסי החייב עד למינוי נאמן, וכמנהל הנכסים אם לא נתמנה לכך מנהל מיוחד;
- (2) להרשות את המנהל המיוחד להשיג כסף או לשלם כסף לצרכי הנכסים בכל מקרה שבו נראה צורך לעשות כן לטובת הנושים;
- (3) לזמן את אסיפת הנושים הראשונה ולשבת בראשה;
- (4) להוציא טופסי-שלוח לשימוש באסיפות נושים;
- (5) להביא לפני הנושים כל הצעה שהציע החייב בדבר הדרך לחיסול עסקיו;
- (6) לפרסם כל ענין שיש לפרסמו לפי הפקודה;
- (7) לפעול כנאמן כל אימת שנתפנתה משרתו של נאמן.

הכונס הרשמי ככונס זמני או כמנהל

142. במילוי תפקידי ככונס זמני או כמנהל –

- (1) יברר הכונס הרשמי, במידה שהדבר מעשי, את רצון הנושים בדבר ניהול נכסי החייב, ולשם כך רשאי הוא לזמן אסיפות של אנשים הטוענים שהם נושים;
- (2) לא יגרום הכונס הרשמי להוצאות יתרות על הדרוש לשמירת נכסי החייב או לעשייה בנכסים פסידים, אלא אם הורה בית המשפט הוראה אחרת, אולם אם אין החייב יכול להכין בעצמו דו"ח כיאות על מצב עסקיו רשאי הכונס להעסיק בני אדם לעזרה בהכנת הדו"ח על חשבון הנכסים ובכפוף לתנאים שנקבעו.

נציג

142א. (א) הכונס הרשמי רשאי לבצע תפקיד מתפקידי גם באמצעות אדם שלא מבין עובדי המדינה (להלן – נציג) ולשלם את שכרו.

(ב) נציג יפעל לפי הוראות הכונס הרשמי ובפיקוחו, אך אין בכך או בתשלום שכרו על פי סעיף קטן (א) כדי ליצור יחסי עובד ומעביד בין הנציג לבין הכונס הרשמי או המדינה.

(ג) הכונס הרשמי רשאי, לפני מינויו של נציג או אחרי כן, לדרוש שהנציג ישעבד נכסים או יתן ערובה להבטחת מילוי תפקידו וחובותיו, ורשאי הוא בכל עת לדרוש מן הנציג ערובה נוספת או לשחרר ערובה שניתנה, כולה או מקצתה.

דיווח

143. כל כונס רשמי ימסור דין וחשבון למי שהורה עליו, השר, וישלם כל כסף וינהג בכל ערובה כפי שהורה השר.

פרק ה': נאמנים בפשיטת רגל

סימן א': כהונת הנאמן

השם הרשמי

144. השם הרשמי של נאמן בפשיטת רגל יהיה "הנאמן על נכסי פלוני, פושט רגל (בציון שמו)", ובשם זה יכול הנאמן, בישראל או במקום אחר, להחזיק נכסים מכל סוג, לעשות חוזים, לתבוע ולהיתבע, להתקשר בהתחייבויות שיחובו בהן הוא והבאים אחריו בכהונה, ולעשות כל מעשה הדרוש או המועיל במילוי תפקידו.

145. (בוטל).

סימן ב': פיקוח על הנאמן

146. (בוטל).

זימון אסיפות כלליות

147. (א) הנאמן רשאי לזמן אסיפות כלליות של הנושים כדי לעמוד על רצונם, והוא חייב לזמן אסיפות במועדים שיוור עליהם הנושים בהחלטה.

(ב) כל נושה רשאי, בהסכמת הנושים של ששית מערך התביעות, ובכלל זה הוא עצמו, לבקש בכל עת מהנאמן או מהכונס הרשמי לזמן אסיפה של הנושים, ולפי זה יזמן הנאמן או הכונס אסיפה כאמור תוך ארבעה עשר ימים, ובלבד שיוזם האסיפה יפקיד אצל המזמן סכום שיספיק לשלם את ההוצאות של זימון האסיפה; הסכום יוחזר לו מתוך הנכסים אם הנושים או בית המשפט יורו כך.

בקשת הוראות

148. הנאמן רשאי לבקש מבית המשפט, בדרך שנקבעה, הוראות ביחס לכל ענין שהתעורר אגב פשיטת הרגל.

דיווח שנתי של הנאמן

148א. (א) לפחות אחת לשנה ידווח הנאמן לבית המשפט על מהלך ניהול פשיטת הרגל.

(ב) בית המשפט יקים דיון בדו"ח הנאמן ויזמן אליו את החייב ואת הכונס הרשמי.

שיקול דעת

149. בניהול הנכסים ובחלוקתם בין הנושים, ישתמש הנאמן בשיקול דעתו בכפוף להוראות פקודה זו.

פניה לבית המשפט

150. נפגע פושט הרגל, נושה או אדם אחר על ידי מעשה או החלטה של הנאמן, רשאי הוא לפנות לבית המשפט, ובית המשפט רשאי, לאשר, לבטל או לשנות את המעשה או ההחלטה וליתן כל צו בענין כפי שיראה צורך.

פיקוח הכונס הרשמי

151. (א) הכונס הרשמי יתן דעתו על התנהגותם של נאמנים; נאמן שלא מילא חובותיו באמונה ולא קיים כהלכה את כל המוטל עליו בפקודה זו או בתקנות או בדרך אחרת, או הגיש נושה לכונס הרשמי תלונה לענין זה, יחקור הכונס בדבר וינקוט פעולה כפי שיראה למועיל.

(ב) הכונס הרשמי רשאי לדרוש מנאמן לענות על כל שאלה ביחס לכל פשיטת רגל שהנאמן עוסק בה, ורשאי הוא לבקש מבית המשפט לחקור בשבועה את הנאמן או כל אדם אחר בענין פשיטת רגל.

(ג) הכונס הרשמי רשאי להורות על בדיקת הפנקסים והאסמכתאות של הנאמן במקום הימצאם.

סימן ג': שכר והוצאות

שכר הנאמן והוצאותיו

152. (א) נתמנה כנאמן אדם שאינו הכונס הרשמי, יקבל שכר והוצאות כפי שיוורה בית המשפט על פי כללים שקבע השר; נתמנו כמה נאמנים – יחולק השכר ביניהם ביחס שיקבע בית המשפט.

(ב) השר, בהתייעצות עם שר האוצר, רשאי לקבוע שחלק משכרו של נאמן ישולם מאוצר המדינה.

(ג) השר, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע כללים בדבר שכרו והוצאותיו של נאמן שיש לשלמם לפי סעיף קטן (א).

153. (בוטל).

איסור הסדרים בדבר השכר

154. לא יקבל נאמן מפושת הרגל או מעורך דין, מכרוז או מכל אדם אחר המועסק בפשיטת הרגל, מתנה או שכר או תמורה או טובות הנאה כספיות או אחרות, חוץ מן השכר האמור בסעיף 152(א).

סיווג לתשלום לאדם אחר

155. נאמן או מנהל המקבל שכר בעד שירותיו אלה, לא יותר בחשבון הוצאותיו שום תשלום לאדם אחר בעד ביצוע התפקידים הרגילים שלפי פקודה זו או התקנות הוא נדרש לבצעם בעצמו.

נאמן עו"ד

156. נאמן שהוא עורך דין רשאי להתנות ששכר שירותיו כנאמן יכלול את כל שירותיו המקצועיים.

שומת הוצאות

157. (א) כל חשבון ותביעת תשלום של עורכי דין, מנהלים, רואי חשבון, כרוזות, מתווכים ואנשים אחרים, שאינם נאמנים טעונים שומה של הפקיד שנקבע לכך (בסעיף זה – הפקיד), ולא יותר כל תשלום על פיהם בחשבונות הנאמן אלא אם הוכחה השומה.

(ב) לפני ההכרזה על דיבידנד יבקש הנאמן, בעוד מועד, מכל אדם כאמור בסעיף קטן (א) למסור את רשימת הוצאותיו ותביעותיו לפקיד לשם שומה; מי שלא מסר את הרשימה תוך שבעה ימים לאחור קבלת הבקשה, או תוך זמן נוסף שהתיר בית המשפט לפי בקשה, יכריז הנאמן ויחלק את הדיבידנד בלי להתחשב בשום תביעה שלו, והתביעה תהיה בטלה הן כלפי הנכסים והן כלפי הנאמן אישית.

(ג) לא יאשר הפקיד חשבונות ותביעות לפני ששוכנע כי העסקת מגישהם, בענינים שמהם נובעים התשלומים,

אושרה כשורה כפי שנקבע לפני העסקתם, חוץ ממקרים דחופים שבהם יש להראות שלא היה איחור בלתי סביר בהשגת האישור.

(ד) בכפוף לערעור לפני בית המשפט, יוכל הפקיד לפי שיקול דעתו להפחית או לא להתיר כל תשלום או תביעה שלדעתו הם מוגזמים או שחבו בהם שלא כהוגן או ללא צורך.

סימן ד': רשימות, חשבונות ובקורת

רשימת נושים

158. לפי בקשתו של נושה יספק לו הנאמן וישלח לו בדואר רשימה של הנושים, המראה את החוב המגיע לכל אחד מהם; הוצאות עריכת הרשימה ומשלוחה יחולו על הנושה המבקש.

דו"ח כספי

159. כל נושה רשאי, בהסכמת ששית הנושים ובכללם הוא עצמו, לדרוש בכל עת מהנאמן או מהכונס הרשמי לספק ולשלוח לנושים דין וחשבון כספי ליום הדרישה, והנאמן יעשה זאת, ובלבד שהדרוש יפקיד אצל הנאמן או הכונס, לפי הענין, סכום כדי תשלום ההוצאות הכרוכות בכך, והסכום יוחזר לו מתוך הנכסים אם הנושים או בית המשפט יורו כך.

פנקסים

160. הנאמן יחזיק וינהל, באופן שנקבע, פנקסים מתאימים, ויביא לכך שיירשמו בהם רישומים או פרוטוקולים של אסיפות וענינים אחרים שנקבעו, וכל נושה רשאי, בכפוף לפיקוח בית המשפט, לעיין בפנקסים בעצמו או על ידי שלוחו.

161. (בוטל).

הפרדה מחשבון פרטי

162. הנאמן לא יפקיד בחשבונו הפרטי בבנק שום סכום שקיבל כנאמן.

הפקדת כסף בבנק שנקבע

163. (א) כל כסף שקיבל הנאמן יפקיד אותו מיד בחשבון בבנק שקבע שר האוצר, אולם –

(1) אם ראתה ועדת הבקורת שכדי לנהל את עסקו של החייב, כדי להשיג מקדמות או מחמת הסכום המסתבר של יתרת המזומנים, מן הנכון שיהיה לנאמן חשבון בבנק שלא נקבע, או הניחה ועדת הבקורת את דעתו של הכונס הרשמי כי מסיבה אחרת יהא זה לטובת הנושים שיהיה לנאמן חשבון בבנק שלא נקבע, ירשה הכונס את הנאמן, לפי בקשת ועדת הבקורת, להפקיד ולמשוך את תשלומיו בבנק אחר שבחרה בו הועדה;

(2) פועל הנאמן בלי ועדת בקורת, רשאי הכונס הרשמי, אם ראה לעשות כן מסיבות מיוחדות, להרשות את הנאמן, לפי בקשתו, להפקיד ולמשוך את תשלומיו בבנק אחר שהורה עליו הכונס.

(ב) חשבון של נאמן בבנק שלא נקבע ייפחת וינהל על שם נכסי החייב, והריבית המשתלמת לפי החשבון תהיה חלק מן הנכסים; הפקדת תשלומים בחשבון זה ומשיכתם ממנו יהיו בדרך שנקבעה.

איסור עיכוב כספים

164. נאמן שעייב תחת ידו למעלה מעשרה ימים, ללא הסבר המניח את דעת הכונס הרשמי, סכום העולה על אלף שקלים או על סכום אחר שהתיר לו הכונס לעכב במקרה מיוחד, יהא עליו לשלם על הסכום העודף ריבית לנכסי פושט הרגל, לא תהיה לו עילה לתבוע שכר, הוא יהיה חב לשלם כל הוצאה שנגרמה באשמתו, והכונס יהא רשאי להעבירו מכהונתו.

סגירת חשבון החייב בבנק

165. חשבון שהיה לחייב בבנק ביום מתן צו הכינוס לא ייסגר לפני שעברו שבעה ימים מהיום שנקבע לאסיפת הנושים הראשונה, אלא אם הורה הכונס הרשמי על סגירתו, לשם בטיחות החשבון או מסיבה מספקת אחרת, והכל בכפוף לתקנות בדבר פשיטות רגל קטנות לפי סעיף 201.

בקורת חשבונות הנאמן

166. (א) על כל נאמן לשלוח לכונס הרשמי דו"ח על הכספים שקיבל ושלם בתור נאמן, וכן דו"ח כללי על מהלך ניהול הליכי פשיטת הרגל.

(ב) הדו"חות יאומתו בתצהיר ויוגשו בזמנים שנקבעו, אך לא פחות מאחת לשנה.

(ג) הכונס הרשמי יביא לידי כך שהדין וחשבון יבוקר; לצרכי הבקורת יספק הנאמן לכונס או למי שהכונס הורה עליו אסמכתאות ומידע לפי דרישתו, ורשאי הכונס בכל עת לדרוש הצגת כל פנקס וחשבון שהנאמן מנהל ולברוק אותם.

(ד) לאחר בקורת החשבון, יישמרו עתקיו, האחד בידי הכונס הרשמי והאחד בידי בית המשפט, וכל עותק פתוח לעיונו של נושה ושל אדם מעוניין.

(ה) (בוטל).

(ו) מקום שהכונס הרשמי פועל כנאמן, יבוא במקומו בית המשפט לענין כל מעשה ומינוי שהיה בידי הכונס ולענין כל רשות שהיתה צריכה לינתן מטעמו, וכל מסמך שיש להגישו לפי סעיף זה לכונס יגישנו הכונס לבית המשפט.

סימן ה': התפנות משרתו של נאמן

שחרור נאמן

167. (א) מימש הנאמן את כל נכסי פושט הרגל, או את מה שלדעתו אפשר לממש בלי להאריך ללא צורך את הנאמנות, וחילק דיבידנד סופי, או חדל לפעול משום שאושרה פשרה, או התפטר או הועבר מכהונתו, יביא הכונס הרשמי לפי בקשת הנאמן, לידי כך שיוכן תסקיר על חשבונותיו, ואם ראה שהנאמן מילא את כל דרישותיו, יבדוק את התסקיר וכל התנגדות לשחרור הנאמן שהגיש נושה או אדם מעוניין אחר, ולפי זה יתן או יעכב את השחרור.

(ב) עוכב שחרורו של נאמן, רשאי בית המשפט, לבקשתו של נושה או של אדם מעוניין אחר, ליתן צו המחייב את הנאמן לשאת בתוצאות מעשהו או מחדלו.

תוצא השחרור

168. צו הכונס הרשמי המשחרר את הנאמן יפטור אותו מכל חבות לכל מעשה או מחדל שלו בניהול עניני פושט הרגל או בכל ענין אחר הנוגע להתנהגותו כנאמן; אולם אפשר לבטל את הצו אם יוכח שהושג במרמה או בהעלמת עובדה חשובה.

שחרור הכונס הרשמי כנאמן

169. (א) הוראות סעיפים 167 ו-168 יחולו על הכונס הרשמי כשהוא נאמן או פועל כנאמן, בית המשפט יבוא במקומו לענין כל מעשה שהיה עליו לעשותו אילו לא היה הנאמן, וכל מסמך שיש להגישו לפי הסעיפים האמורים לכונס יגישנו הכונס לבית המשפט.

(ב) שוחרר הכונס הרשמי לפי סימן זה, ימשיך לפעול כנאמן לכל ענין שיתעורר לאחר מכן בניהול נכסי החייב, אולם לא יהא בהמשך פעולתו כדי להחייבו אישית בשל כל מעשה, מחדל או חבות שמלפני שחרורו.

מילוי מקום נאמן

170. (א) נתפנתה משרתו של נאמן, ימנה בית המשפט נאמן אחר במקומו, ועד שיתמנה ימשש הכונס הרשמי כנאמן.

(ב) היה הכונס הרשמי לנאמן או פעל כנאמן, לא יחוב אישית בשל כל מעשה, מחדל או חבות של נאמן קודם.

התפטרות נאמן והעברתו

171. (א) נאמן רשאי להתפטר מרצונו.

(ב) ניתן צו כינוס נגד נאמן – בטל מינויו.

(ג) על פי בקשת הכונס הרשמי או על פי בקשת הנושים שהוחלט עליה באסיפתם, רשאי בית המשפט להעביר נאמן מכהונתו באחת מאלה;

(1) הנאמן התנהג שלא כראוי או אינו ממלא את תפקידיו לפי פקודה זו והתקנות על פיה;

(2) הנאמן היה עורך דין וחברותו בלשכת עורכי הדין פקעה או הושעתה, או שהיה רואה חשבון ותוקף רשיונו כרואה חשבון בוטל או הופסק;

(3) הנאמן אינו יכול למלא תפקידיו מחמת מחלה או היעדרות ממושכת;

(4) קיימות נסיבות המקשות על הנאמן לפעול לטובת הנושים בלי פניות;

(5) טובת הנושים מחייבת העברת הנאמן מתפקידו.

פרק ו': בית המשפט סימן א': סמכות

בית המשפט המחוזי

172. (א) בית המשפט המוסמך לעניני פשיטת רגל הוא בית המשפט המחוזי כשהוא דן בשופט אחד.

(ב) הליכי פשיטת רגל ייפתחו בבית המשפט שבמחוז מגורי החייב או מקום עסקו העיקרי או נכסיו.

בית משפט השלום

173. (א) השר רשאי, בצו, להעניק לבתי משפט השלום, כולם או מקצתם, סמכות לעניני פשיטת רגל ורשאי הוא להגביל בו סמכות זו.

(ב) בכפוף להגבלות שבצו יהיו לבית משפט שהוסמך לפי סעיף זה כל הכוח והסמכות של בית משפט מחוזי בעניני פשיטת רגל, בנוסף לסמכותו הרגילה, וצווי בית המשפט ייאכפו בדרך שנקבעה.

(ג) ראה בית המשפט המחוזי כי ענין פלוני שלפניו ניתן לטיפול כיאות בבית משפט שלום בתחום סמכותו לפי סעיף קטן (א), רשאי הוא להעביר את הענין לאותו בית משפט.

(ד) ישיבות בתי משפט השלום לדיון בעניני פשיטת רגל יתקיימו במועדים ובפרקי זמן שיקבע השר לכל אחד מהם.

תחום השיפוט

174. תחום שיפוטו של כל בית משפט שהוסמך לדיון בפשיטת רגל כערכאה ראשונה, הוא, בכפוף להוראות פקודה זו, שטח המדינה כולה.

העברת הליכים

175. רשות שנקבעה לכך רשאית, בין לפי בקשת בעל דין ובין ללא בקשתו, להעביר הליכי פשיטת רגל בכל עת ובכל שלב מבית משפט אחד לבית משפט אחר או להורות שההליכים יימשכו בבית המשפט שבו נפתחו אף על פי שאינו בית המשפט שבו היו צריכים להיפתח.

אבעיה בשאלה משפטית [390(3)]

176. נתעוררה שאלה משפטית באחד מהליכי פשיטת רגל בבית משפט שלום שהוסמך כאמור, וכל הצדדים להליך, או צד אחד ובית המשפט, רוצים שבית המשפט המחוזי יחליט בה תחילה, יביא בית המשפט את העובדות בצורת אבעיה לחוות דעתו של בית המשפט המחוזי, והאבעיה וההליכים, או ההליכים הדרושים לענין, יועברו לבית המשפט המחוזי להכרעה.

ישיבות בית המשפט בלשכה

177. שופט הדן בפשיטת רגל רשאי, בכפוף שהוראות פקודה זו ולתקנות, לדין בלשכתו.

סמכות כללית

178. (א) בית משפט מחוזי יהא מוסמך, בכפוף להוראות פקודה זו, להחליט בכל שאלה של דין קדימה, ובכל שאלה

אחרת, שבמשפט או שבעובדה, המתעוררת בענין פשיטת רגל שלפניו, או שראה תועלת או צורך להחליט בה למען השלמות בעשיית צדק או בחלוקת הנכסים במקרה הנדון.

(ב) בית המשפט הדן בפשיטת רגל לא יוגבל בהפעלת סמכותו על ידי צו מבית משפט אחר, ולא יהיה ערעור על החלטותיו, אלא בדרך הקבועה בפקודה זו.

(ג) ניתן בבית משפט מחוזי צו כינוס לפי פקודה זו, רשאי השופט שנתן את הצו, אם ראה לנכון ובלי צורך בהסכמה, להורות שתועבר לבית משפט זה כל תובענה התלויה ועומדת בבית משפט אחר שפושט הרגל פתח או המשיך בה או שפתחו או המשיכו בה נגדו, והשופט שנתן את הצו ידון בתובענה.

מאסר בשל אי-ציות

179. נאמן, חייב או אדם אחר שלא מילאו אחר צו או הוראה שנתן בית המשפט או הכונס הרשמי או פקיד אחר של בית המשפט מכוח סמכות לפי פקודה זו, רשאי בית המשפט, לפי בקשת הכונס או אדם אחר שהורשה כהלכה, לצוות עליהם למלא את הצו או ההוראה, ורשאי הוא, לפי בקשה כאמור, לצוות על מאסרו של הסרבן, וזאת בנוסף על כל זכות ותרופה אחרות לגבי סירוב כאמור.

180. (בוטל).

סימן ב': ערעורים

עיון חוזר

181. בית המשפט רשאי לחזור ולעיין בכל צו שנתן מכוח סמכותו בפשיטת רגל, לבטלו או לשנותו.

ערעור

182. (א) הנפגע על ידי צו בפשיטת רגל רשאי לערער עליו לפי סעיף זה.

(ב) ניתן הצו בבית משפט שלום, אפשר לערער עליו לפני בית המשפט המחוזי והחלטתו תהא חלוטה, זולת אם ראה לנכון לתת רשות מיוחדת לערער לפני בית השפט העליון בשאלה שבמשפט.

(ג) ניתן הצו בבית המשפט המחוזי כערכאה ראשונה, אפשר לערער עליו לפני בית המשפט העליון.

סייגים לערעור

183. (א) ערעור על צו שניתן בהסכמה, או צו להוצאות בלבד, או צו בדבר נכסים שלפי הנראה מן ההליכים אין הערך הנדון בהם עולה על עשרת אלפים שקלים או על סכום אחר שנקבע, לא יוגש אלא ברשותו של בית המשפט שמערערים עליו או של בית המשפט שלערעור.

(ב) אין ערעור על שבית המשפט לא הפעיל סמכות שבשיקול דעת, אלא אם הוגשה בקשה לבית המשפט להפעיל את הסמכות והוא סירב.

מועד הערעור

184. מקום שפקודה זו נותנת זכות לערער לפני בית המשפט המחוזי על החלטת הכונס הרשמי, יוגש הערעור תוך

ארבעים וחמישה ימים מיום שניתנה ההחלטה שמערערים עליה, והוא יידון ויוחלט בו, ככל האפשר לפי הנסיבות, כאילו היה ערעור מבית משפט שלום.

סימן ג': סדרי דין

הוצאות

185. ההוצאות הכרוכות בכל הליך בבית המשפט לפי פקודה זו נתונות לשיקול דעתו של בית המשפט, בכפוף להוראות הפקודה והתקנות לפיה.

סמכויות שונות לענין סדרי דין

186. בית המשפט רשאי, בתנאים שקבע –

- (1) לדרחות בכל עת את הדיון בהליך;
- (2) לתקן כתב-בי-דין או הליך;

(3) מקום שפקודה זו או תקנות לפיה מגבילות את הזמן לעשיית מעשה או דבר – להאריכו בכל עת אף לאחר שהזמן עבר;

(4) מקום שהוגשו כמה בקשות פשיטת רגל נגד חייב אחד או נגד חייבים משותפים – לאחד את ההליכים או מקצתם.

ראיות

187. רשאי בית המשפט, בכפוף לתקנות, לקבל בכל ענין את כל הראיות או מקצתן בעל פה או בתצהיר או מחוץ לישראל על ידי שלוח.

החלפת מבקש

188. מבקש שאינו ממשיך בשקידה ראוייה בהליכי בקשת פשיטת רגל שהגיש, רשאי בית המשפט להחליפו בנושה אחר הנושה בחייב סכום הנדרש לפי פקודה זו לענין נושה המגיש בקשת פשיטת-רגל.

הליכים אחרי מות החייב

189. נפטר חייב שהוגשה בקשת פשיטת רגל מטעמו או נגדו, יימשכו ההליכים בענין כאילו היה בחיים, אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת.

עיכוב הליכים

190. בית המשפט רשאי בכל עת, מסיבה מספקת, לצוות על עיכוב ההליכים, לחלוטין או לזמן קצוב, בתנאים שיראה צודקים.

בקשה נגד שותף או שותפות

191. נושה שחובו מזכה אותו להגיש בקשת פשיטת רגל נגד שותפות, לא יגיש בקשה כאמור נגד שותף או שותפים בה אלא אם הוא זכאי להגיש תובענה נגדו או נגדם לפי דיני השותפויות.

דחיית בקשות

192. היו כמה משיבים בבקשת פשיטת רגל, רשאי בית המשפט לדרחות את הבקשה לגבי אחד או אחדים מהם, בלי לגרוע מכוחה לגבי יתר המשיבים.

צו כינוס נגד שותף

193. ניתן צו כינוס על יסוד בקשת פשיטת רגל שהוגשה מטעם שותף בשותפות או נגדו, יחולו הוראות אלה:

- (1) כל בקשת פשיטת רגל נוספת מטעם שותף באותה שותפות או נגדו תוגש בבית המשפט המטפל בבקשה הראשונה או תועבר אליו;
- (2) הנאמן או הכונס הרשמי שנתמנה לנכסיו של השותף הראשון יתמנה גם לשל השותף האחר, אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת;
- (3) בית המשפט רשאי ליתן הוראות לאיחוד ההליכים שלפי הבקשות, כפי שיראה לצודק.

תביעות הנאמן והשותפות

194. (א) שותף שהוכרו פושט רגל, רשאי בית המשפט, בכפוף לאמור בסעיף קטן (ב), להסמיך את הנאמן לפתוח ולהמשיך בכל תובענה בשם הנאמן והשותפות, וכל שחרור מן החוב או מן הדרישה שבתובענה שבא מצד אחד השותפים האחרים – יהיה בטל.

(ב) הודעה על בקשת הסמכה לפתוח בתובענה יתמסר לשותף האחר כדי שיוכל ליתן טעם מדוע לא תיפתח, ולפי בקשתו רשאי בית המשפט להורות שיקבל חלקו המתאים ממה שגיגע מן התובענה, ואם אינו תובע שום טובת הנאה – שישופה על הוצאותיו בשל התובענה כפי שיוורה בית המשפט.

בעלי חוזה עם פושט רגל

195. מי שהוא צד לחוזה ביחד עם פושט רגל יכול לתבוע ולהיתבע מכוח החוזה בלי שיצורף פושט הרגל.

הליכי פשיטת רגל בשם שותפות לא רשומה

196. שותפים בשותפות שלא נרשמה כדון, וכל המנהל עסק בשם שותפות כאמור, אפשר שינקטו הליכים או שיינקטו הליכים נגדם לפי פקודה זו בשם השותפות, אולם בית המשפט רשאי, לפי בקשת מעונין, לצוות ששמות השותפים או שמו של מנהל העסק יפורשו בדרך שיוורה ויאומתו בשבועה או בדרך אחרת שיוורה.

עזרת בית המשפט זה לזה

197. בתי המשפט, הם ופקידיהם, יסייעו זה לזה בכל ענין של פשיטת רגל; צו של בית משפט המבקש סיוע מבית משפט אחר המוסמך לפשיטת רגל, יהיה בו כדי לאפשר לבית המשפט המתבקש להפעיל, לגבי האמור בצו, את הסמכות שיש לו או לבית המשפט המבקש בענינים דומים שבתחום סמכותם.

צווי חיפוש

198. צו חיפוש שנתן בית המשפט לגילוי נכס של חייב יבוצע בדרך שנקבעה, או בדרך שמבצעים צו חיפוש לפי פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969.

פרק ז': מקרים מיוחדים

**סימן א': שותפים, שותפויות מוגבלות ופשטות רגל קטנות
חבותם של שותפים**

199. כל שותף יחוב בחובות השותפות ובחויביה לפי דיני השותפויות.

תחולה לגבי שותפויות מוגבלות

200. הוראות פקודה זו יחולו, בכפוף לשינויים בתקנות שלפיה, על שותפות מוגבלת כאילו היתה שותפות רגילה; הוכרזו כל השותפים הכלליים שלה פושטי רגל, יוקנו נכסיה לנאמן.

תחולה על פשיטות רגל קטנות

201. (א) הוגשה בקשת פשיטת רגל בידי חייב או נגדו, ושוכנע בית המשפט על יסוד תצהיר או בדרך אחרת, או שהודיע הכונס הרשמי לבית המשפט, כי ערך נכסי החייב אינו עשוי לעלות על סכום שנקבע, רשאי בית המשפט לצוות על ניהול מקוצר של נכסי החייב, ולפי זה יחולו הוראות פקודה זו בשינויים אלה:

(1) משהוכרז החייב פושט רגל יהיה הכונס הרשמי הנאמן;

(2) לא תהיה ועדת ביקורת, אולם הכונס הרשמי רשאי לעשות ברשות בית המשפט כל דבר שנאמן היה רשאי לעשותו ברשות ועדת הבקורת אילו היתה;

(3) כדי לחסוך בהוצאות ולפשט הליכים מותר לקבוע בתקנות שינויים מהוראות פקודה זו וזלת הוראות בדבר חקירת החייב והפטר.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאים הנושים בכל עת להחליט, בהחלטה מיוחדת, שאדם אחד וזלת הכונס הרשמי ימונה נאמן, ומשעשו כן תתנהל פשיטת הרגל כאילו לא ניתן צו לניהול מקוצר.

(ג) ראה בית המשפט שערך נכסי החייב אינו עשוי לעלות על עשרת אלפים שקלים או על סכום אחר שנקבע, יחולו גם הוראות אלה:

(1) צו של בית המשפט לא יהיה ניתן לערער אלא ברשותו;

(2) הנכסים יחולקו, אם הדבר מעשי, בדיבידנד אחד.

סימן ב': נכסי חייבים שנפטרו

צו ניהול עזבון בפשיטת רגל

202. (א) נפטר חייב והיה לנושהו חוב שניתן להסמיך עליו בקשת פשיטת רגל נגד החייב אילו היה בחיים, רשאי הוא להגיש לבית המשפט בקשה שעל פיה ינוהל עזבונו של החייב לפי דיני פשיטת רגל (להלן בסימן זה – צו ניהול).

(ב) נמסרה לנציג החוקי של החייב הודעה על הבקשה, והוכח לבית המשפט קיומו של החוב, ולא ראה אפשרות סבירה שיהיה בעזבונו כדי סילוק חובותיו של

הנפטר, רשאי הוא ליתן צו ניהול; הובא לפניו טעם שלא ליתן את הצו, רשאי הוא לדחות את הבקשה ורשאי הוא להטיל על המבקש את הוצאות המשיב.

(ג) הוגשה בקשה לפי סעיף זה לאחר שהתחילו הליכים בבית משפט או בבית דין דתי בדבר ניהול עזבונו של החייב, רשאי בית המשפט, אם ראה שאין בעזבונו כדי תשלום חובותיו, לצוות על העברת הענין אליו, ודינו של צו ההעברה כדין צו ניהול.

203. (בוטל).

סמכויות הכונס הרשמי והנושים

204. משניתן צו ניהול יהיו נכסי החייב מוקנים לכונס הרשמי שליד בית המשפט, בחזקת נאמן עליהם, והוא יתחיל מיד לממשם ולחלקם לפי הוראות פקודה זו; אולם לנושים יהיו זכויות לענין מינוי נאמנים וועדות בקורת כזכויות שיש להם במקרים אחרים שבהם מתנהלים נכסיו של חייב בפשיטת רגל, והוראות פקודה זו לענין נאמנים וועדות בקורת יחולו על נאמנים וועדות בקורת שנתמנו מכוח סעיף זה.

דין צו ניהול כדין הכרזת פשיטת רגל

205. כל הוראות פקודה זו לענין ניהול נכסי פושט רגל יחולו, בכפוף לאמור בסעיפים 206 עד 208 ובמידה שאפשר להחילן, על צו ניהול, כמו שהן חלות על הכרזת פשיטת רגל לפי פקודה זו.

דין קדימה

206. להוצאות הסבירות להלוויית החייב שנפטר ולהוצאות העזבון וניהולו יינתן דין קדימה, והן ישולמו במלואן מתוך עזבונו החייב לפני כל חוב אחר.

עודף העזבון

207. נשאר עודף בידי הכונס הרשמי או הנאמן, אחרי ששולמו במלואם כל החובות המגיעים מהחייב, יחד עם הוצאת הניהול, הריבית והפרשי ההצמדה כפי שנקבע בפקודה זו למקרה פשיטת רגל, ישולם העודף ליורשי החייב שנפטר או למנהל עזבונו, או ייעשה בו כפי שורה בית המשפט.

דין הודעה על בקשה לצו ניהול

208. הודעה ליורשיו של חייב או למנהל עזבונו על הגשת בקשה מטעם נושה לפי סימן זה תיחשב – אם ניתן צו ניהול לפיה – שוות ערך להודעה על מעשה פשיטת רגל, ואחריה לא יהיה בתשלום או בהעברת נכס מאת היורשים או מנהל העזבון כדי להפטר אותם כלפי הכונס הרשמי או הנאמן, אולם אין בהוראות סימן זה כדי ליטול מתקפם של תשלום או מעשה שעשו היורשים או מנהל העזבון בתום לב לפני תאריך צו הניהול.

סימן ג': כספים שלא נדרשו

חשבון נכסי פשיטות רגל

209. בבנק שקבע שר האוצר יהיה חשבון שייקרא חשבון נכסי פשיטות רגל.

כספים שלא נדרשו

210. אלה כספים שהנאמן ישלם מיד לחשבון נכסי פשיטות רגל ויהיה זכאי לכתב אישור על קבלתם והוא ישמש לו הפטר לגביהם:

- (1) דיבידנד לפי פשרה או הסדר לפי פקודה זו הנמצא בשליטתו ולא נדרש תוך ששה חודשים;
- (2) כספים שנתקבלו מנכסי החייב שנשארו בידו או בשליטתו אחרי תשלום הדיבידנד האחרון ולא נדרשו ולא חולקו.

תביעת תשלום מאוחרת

211. (א) הטוען שהוא זכאי לכסף ששולם לבנק לפי סימן זה רשאי לבקש מהכונס הרשמי שהכסף ישולם לו, והכונס יורה כך אם ראה שהמבקש זכאי לכסף.

(ב) הרואה עצמו נפגע מהחלטת הכונס הרשמי בענין תביעה לפי סעיף זה רשאי לערער לפני בית המשפט.

פרק ח': עבירות פשיטת רגל

המשים עצמו נושה

212. המעיד בכתב על עצמו – בשקר – שהוא נושה של פושט רגל פלוני, לענין סעיף 25(ד), דינו – מאסר חודש אחד.

אי-ציות בפשרה או הסדר

213. מי שלא ציית לצו שניתן לפי בקשה כאמור בסעיף 36 יאשם בעבירה.

אי-מסירת מידע

213א. (א) מי שנדרש למסור מידע לכונס הרשמי לפי הוראות פקודה זו ומסר ביודעין מידע חלקי או כוזב, דינו – מאסר שנה; הוראות סעיף זה לא יחולו על רשות מס כמשמעותה בסעיף 60א.

חייב שנמנע לעזור בגילוי נכסיו

214. חייב שנמנע במזיד לקיים חובתו לפי סעיף 56 או למסור חלק מנכסיו שבהחזקתו או בשליטתו הניתנים לחלוקה בין נושיו לכונס הרשמי או לנאמן או לכל אדם שבית המשפט הסמיך להחזיק בהם, דינו – מאסר שלוש שנים.

הפרת הגבלות

214א. (א) חייב שהפר הגבלה שהוטלה עליו לפי סעיפים 42א(א) או (ב), דינו – מאסר שנה.

(ב) חייב שהפר הגבלה שהוטלה עליו לפי סעיף 42א(ג), דינו – מאסר שלוש שנים.

נאמן שסירב לשלם ריבית והוצאות

215. נאמן שנצטווה לשלם לחשבון נכסי פושט רגל ריבית או הוצאות כאמור בסעיף 164 וסירב לעשות כן, יאשם בעבירה.

מעשים ומחדלים במרמה

216. מי שעשה אחד המעשים או המחדלים האמורים להלן, לאחר שהוכרו פושט רגל או לאחר שניתן צו כינוס על נכסיו, דינו – מאסר ארבע שנים:

אי-גילוי נכסים

(1) לא גילה לנאמן או לכונס הרשמי (להלן בסעיף זה – הנאמן), באמת ובתמים לפי מיטב ידיעתו והנחתו, את כל נכסיו, מיטלטלין ומקרקעין, וכיצד ולמי ובאיזו תמורה ומתי עשה בכל חלק מהם, חוץ ממה שעשה במהלך הרגיל של עסקו וממה ששילם על חשבון ההוצאות הרגילות של משפחתו;

אי-מסירת נכסים

(2) לא מסר לנאמן, או לא מסר כפי שהנאמן הורה, כל חלק מנכסיו, מיטלטלין ומקרקעין, הנמצא בשמירתו או בשליטתו, ושהחוק מחייבו למסור;

אי-מסירת מסמכים

(3) לא מסר לנאמן, או לא מסר כפי שהנאמן הורה, כל הפנקסים, המסמכים, הניירות והכתבים שבשמירתו או בשליטתו הנוגעים לנכסיו או לעניניו;

העלמת נכסים או חובות

(4) אחרי שהוגשה בקשת פשיטת רגל מטעמו או נגדו, או תוך שנים עשר חודשים לפני שהוגשה, העלים חלק מנכסיו, או חוב המגיע לו או ממנו;

הברחת נכסים

(5) אחרי שהוגשה בקשת פשיטת רגל מטעמו או נגדו, או תוך שנים עשר חודשים לפני שהוגשה, סילק במרמה כל חלק מנכסיו;

השמטה

(6) השמיט דבר בעל חשיבות בכל הודעה בדבר עניניו;

אי-הודעה על תביעת כוזב

(7) הוא ידע או הניח שפלוני תבע בכוזב חוב בפשיטת הרגל ולא הודיע על כך תוך חודש אחד לנאמן;

מניעת הצגת מסמכים

(8) אחרי שהוגשה בקשת פשיטת רגל מטעמו או נגדו מנע מהצגה פנקס, מסמך, נייר או כתב השייכים או הנוגעים לנכסיו או לעניניו;

העלמת מסמכים ופגיעה בהם

(9) אחרי שהוגשה בקשת פשיטת רגל מטעמו או נגדו, או תוך שנים עשר חודשים – ולענין פנקסי חשבון שבסעיף 221, תוך שנתיים – לפני שהוגשה, העלים, השמיד או השחית פנקס או מסמך השייכים או הנוגעים לנכסיו או לעניניו או שינה בכוזב רישום בהם או רשם בהם רישום כוזב, או ידע על העלמה, השמדה, השחיתה, שינוי או רישום כאמור;

מרמה במסמכים

(10) אחרי שהוגשה בקשת פשיטת הרגל מטעמו או נגדו, או תוך שנים עשר חדשים – ולענין פנקס חשבון שבסעיף 221, תוך שנתיים – לפני שהוגשה, במרמה, הוא הוציא מרשותו מסמך השייך או הנוגע לנכסיו או לענייניו, או עשה בו שינוי או השמטה, או ידע שהוצאת המסמך או השינוי או ההשמטה בו נעשו במרמה;

הפסדים מדומים

(11) אחרי שהוגשה בקשת פשיטת רגל מטעמו או נגדו, או באסיפת נושים תוך שנים עשר חדשים לפני שהוגשה, ניסה לתרץ חסר בנכסיו על ידי הפסדים או הוצאות מדומים;

אשראי במצג שוא

(12) תוך שנים עשר חדשים לפני שהוגשה בקשת פשיטת רגל מטעמו או נגדו, או אחרי שהוגשה ולפני שניתן צו הכינוס, השיג נכס באשראי, במצג שוא או במרמה אחרת, ולא שילם בעדו;

אשראי בטענת שוא

(13) תוך שנים עשר חדשים לפני שהוגשה בקשת פשיטת רגל מטעמו או נגדו, או אחרי שהוגשה ולפני שניתן צו כינוס, השיג נכס באשראי, בטענת שוא שהוא מנהל עסק, ואם הוא סוחר – שהוא פועל במהלך הרגיל של מסחרו, ולא שילם בעדו;

שעבוד במרמה

(14) תוך שנים עשר חדשים לפני שהוגשה בקשת פשיטת רגל מטעמו או נגדו, או אחרי שהוגשה ולפני שניתן צו כינוס, שיעבד או העביר נכס שלא שילם בעדו, חוץ אם הוא סוחר והשעבוד או ההעברה היו במהלך הרגיל של מסחרו;

הסכם במרמה

(15) השתמש במצג שוא או במרמה אחרת כדי לשכנע את נושיו או חלק מהם להגיע להסכם ביחס לענייניו או לפשיטת הרגל.

הגנה

217. תהיה זו הגנה לנאשם בעבירה לפי סעיף 216 אם יוכיח –

(1) לענין פסקאות (1) עד (4), (6), (13) ו-(14) – שלא היתה לו כוונה לרמות;

(2) לענין פסקאות (8) ו-(9) – שלא היתה לו כוונה להעלים את מצב ענייניו או להפר את החוק.

השגת אשראי לפני הפטר

218. פושט רגל שלא הופטר ועשה אחת מאלה, דינו – מאסר שנה:

(1) לכדו או ביחד עם אחר השיג אשראי, בלי שהודיע לנותנו כי הוא פושט רגל שלא הופטר;

(2) עסק בעסק או במסחר שלא לפי השם שלפיו הוכרז פושט רגל, בלי שהודיע לכל אדם שעמו עשה עסקה מסחרית את השם שלפיו הוכרז פושט רגל.

מרמה לאחר צו כינוס

219. מי שהוכרז פושט רגל או שניתן צו כינוס על נכסיו, והוא עשה אחת מאלה, דינו – מאסר שלוש שנים:

(1) נתחייב בחוב או בחיוב דרך אשראי שהשיג בטענת שוא או במרמה אחרת;

(2) כדי להונות נושיו או מקצתם נתן נכס מנכסיו במתנה, או העביר או שיעבד אותו, או גרם לנתינה, להעברה או לשעבוד כאמור; לענין זה יראו נקיטת הליך בהוצאה לפועל כלפי נכס כאמור, או הסכמה שבשתיקה לנקיטתו, כהעברת הנכס או שעבודו;

(3) כדי להונות נושיו העלים או הבריח כל חלק מנכסיו אחרי שלא כיבד פסק דין או צו לתשלום כסף שניתנו נגדו, או עשה כן תוך חדשים לפני שניתנו.

הימורים והשקעות מסוכנות

220. (א) מי שהוכרז פושט רגל או שניתן צו כינוס על נכסיו, וביום מתן הצו עמדו לחובתו חובות שהתחייב בהם במהלך עסקו או מסחרו, והוא עשה ביוזמתו אחת מאלה, יאשם בעבירה:

(1) תוך שנתיים לפני שהוגשה בקשת פשיטת הרגל, הגדיל או גרם להגדיל במידה ניכרת את חודל-פרעונו על ידי הימורים או על ידי השקעות נמהרות ומסוכנות, שאין להם כל קשר לעסקו או למסחרו;

(2) בין יום הגשת הבקשה ליום צו הכינוס, הפסיד חלק מנכסיו בהימורים או בהשקעות נמהרות או מסוכנות כאמור;

(3) משנדרש מטעם הכונס הרשמי או הנאמן בכל עת, או מטעם בית המשפט במהלך חקירתו הפומבית, להסביר הפסד ניכר בנכסיו שנגרם תוך השנה שבתכופ לפני יום הגשתה של בקשת פשיטת הרגל, או בין אותו יום ליום מתן צו הכינוס, אינו מסביר באופן מניח את הדעת כיצד נגרם הפסד.

(ב) בקביעה אם ההשקעות היו נמהרות ומסוכנות, יובא בחשבון מצבו הכספי של הנאשם בשעה שעשה אותן.

(ג) (בוטל).

אי-ניהול פנקסי חשבון כיאות

221. (א) פושט רגל או מי שניתן צו כינוס על נכסיו, שהיה עוסק בעסק או במסחר זמן כלשהו תוך השנתיים שבתכופ לפני שהוגשה נגדו בקשת פשיטת הרגל, ולא ניהל פנקסי חשבון כיאות בכל אותו זמן ובזמן שהיה עוסק כאמור בין היום שבו הוגשה הבקשה ובין היום שבו ניתן צו הכינוס, או לא שמר את כל פנקסי החשבון שניהל כאמור, יאשם בעבירה.

(ב) לא יורשע אדם בעבירה לפי סעיף קטן (א) אם נתקיימה בו אחת מאלה:

(1) חבוייתו הבלתי מובטחת ביום שבו ניתן צו הכינוס לא עלו על חמשת אלפים שקלים או על סכום אחר שנקבע;

(2) מעולם לא הוכרו לפני כן פושט רגל ולא הגיע לידי פשרה או הסדר עם נושיו, וחבוייתו כאמור לא עלו על חמשים שקלים;

(3) הוכיח כי בנסיבות עסקו או מסחרו היה המחודל בתום לב וניתן להסבר סביר.

(ג) (נמחק).

(ד) לענין סעיף זה יראו אדם כמי שלא ניהל פנקסי חשבונות כיאות, אם לא ניהל אותם ככל הנחוץ להראות או להסביר את עסקאותיו ואת מצבו הכספי בעסקו או במסחרו, ובכלל זה פנקסים שיש בהם רישומים יום יום בפירוט מספיק של כל המוזמנים שנתקבלו והמוזמנים ששולמו ואם בעסק או במסחר היו כרוכות עסקאות במיטלטלין – סיכומים של ספירות מצאי שנתיות, ובמיטלטלין שנמכרו שלא בקמעונות לצרכן – גם רישום כל המיטלטלין שנמכרו ושנקנו בפירוט מספיק של קונייהם ומוכריהם כדי זיהוי המיטלטלין, הקונים והמוכרים.

בריחה עם נכסים

222. מי שהוכרו פושט רגל או שניתן צו כינוס על נכסיו, ואחרי שהוגשה בקשת פשיטת רגל מטעמו או נגדו או תוך ששה חדשים לפני כן עזב את ישראל ולקח עמו, או ניסה או עשה הכנות לעזוב את ישראל ולקחת עמו, כל חלק מנכסיו שהיה צריך לפי הדין להתחלק בין נושיו, דינו – מאסר שלוש שנים, והוא אם לא הוכיח כי לא היתה לו כוונה לרמות.

טענת כזב

223. נושה, או הטוען שהוא נושה, שבמיד ובכוונה לרמות הגיש בהליך שבפשיטת רגל דרישת כזב, או תביעה, הצהרה או חשבון שיש בהם כזב בפרט חשוב, דינו – מאסר שנה.

צו בית המשפט להעמיד לדין

224. כונס רשמי או נאמן בפשיטת רגל שהודיע לבית המשפט כי לדעתו החייב שהוכרו פושט רגל או שניתן צו כינוס על נכסיו עבר עבירה לפי פקודה זו, או שראה בית המשפט על יסוד דבריו של נושה או של חבר ועדת הבקורת כי יש יסוד להניח שהחייב עבר עבירה כאמור ויש אפשרות סבירה שהחייב יורשע ולפי הנסיבות רצוי שיועמד לדין, יצווה בית המשפט שהחייב יועמד לדין בשל העבירה.

התובע במשפט שלפי צו בית המשפט

225. ציווה בית המשפט, לפי בקשת הכונס הרשמי ועל סמך הודעתו, להעמיד אדם לדין בשל עבירה לפי פקודה זו או בשל עבירה הנובעת מהליכי פשיטת רגל או הקשורה בהם, רשאי הכונס עצמו, ברשות היועץ המשפטי לממשלה בכתב, להגיש את האישום ולנהל את ההליכים.

שמירת אחריות פלילית

226. חייב שעבר עבירה לא יהיה פטור מאישום בשל הפטור, פשרה או הסדר.

בית המשפט המוסמך

227. מי שהואשם בעבירה לפי פקודה זו יועמד לדין בבית משפט מחוזי.

התיישנות

228. לא יינקטו הליכים בשל עבירה לפי פקודה זו אחרי שלוש שנים מיום שנעברה.

עבירה שענשה לא פורש

229. העובר עבירה לפי פקודה זו שלא נקבע לה עונש, דינו – מאסר ששה חדשים.

פרק ט': ראיות

"רשומות" – ראיה

230. (א) עותק של "רשומות" שפורסמה בו הודעה לפי פקודה זו ישמש ראיה לעובדות המפורשות בהודעה.

(ב) עותק "רשומות" שיש בו הודעה על צו כינוס או על הכרזת פושט רגל, ישמש ראיה חלוטה בכל הליך משפטי על נתינתם כשורה ועל תאריכם.

פרוטוקול אסיפת נושים

231. (א) פרוטוקול של הדיונים באסיפת נושים לפי פקודה זו, שחתם עליו, באותה אסיפה או באסיפה הקרובה לאחריה, אדם המתאר עצמו או הנחה כיושב ראש האסיפה שבה נחתם הפרוטוקול, יתקבל כראיה בלי הוכחה נוספת.

(ב) אסיפת נושים שפרוטוקול דיוניה נחתם כאמור יראה כאסיפה שנתכנסה כשורה ודיוניה נתקיימו כשורה והחלטותיה נתקבלו כשורה, וזולת אם הוכח היפוכו של דבר.

ראיות להליכים בפשיטת רגל

232. בכל הליך משפטי יתקבלו כראיה –

(1) עתירה בפשיטת רגל או העתק ממנה;

(2) צו או תעודה שנתן בית המשפט, או העתק מהם;

(3) מסמך או העתקו, תצהיר או תעודה, שנעשו או ששימשו תוך הליכי פשיטת רגל או הליכים אחרים שהתנהלו לפי פקודה זו, ובלבד שהם נראים כחתומים בחותם בית המשפט, או נחזים כחתומים בידי שופט או רשם בית המשפט, או אושרו כהעתק נכון ביד מזכיר ראשי של בית המשפט.

233. (בוטל).

עדות חייב או עד שנפטרו

234. נפטרו החייב או אשתו או עד, שעדותם נתקבלה בבית משפט בהליך לפי פקודה זו, תהא עדות הנפטרה או העתקה, הנחזים כתומים בחותם בית המשפט, ראיה לדברים האמורים בהם.

242. השר רשאי להתקין תקנות לביצוע הוראותיה של פקודה זו.

תוספת
(סעיף 786(7))

מיטלטלין שאינם ניתנים לעיקול

1. מחשב אישי ומדפסת; בפסקה זו "מחשב" – כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995, אך למעט מערכת מחשבים.
2. מכשיר טלוויזיה או מכשיר רדיו, לפי בחירת החייב.
3. טלפון נייד או טלפון נייד.
4. מכונת כביסה.

תוספת ראשונה

(בוטלה)

תוספת שנייה

(בוטלה).

להלן נוסח הסעיפים מפקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983, שמוצע, בסעיף 359(4) ו-5) להצעת החוק, לבטלם:

"חובות בדין קדימה באכיפת שעבוד צף

195. נתמנה לחברה רשומה בישראל כונס מטעם בעלי איגרות חוב מובטחות בשעבוד צף, או שהם או נציגיהם נטלו את ההחזקה בנכסים הכלולים בשעבוד צף או שהשעבוד חל עליהם, והחברה אינה עומדת אותה שעה בפירוק – ייפרעו החובות, שלפי חיקוק יש להם בכל פירוק בדין קדימה, מתוך הנכסים שהגיעו לידי הכונס או לידי המחזיק כאמור, לפני כל תביעה לקרן או לריבית של איגרות החוב; התשלומים לפי סעיף זה ייגבו, ככל האפשר, מנכסי החברה הזמינים לתשלום חובות של נושים כלליים.

ירשום מינוי של כונס, מפרק או מנהל

196. (א) כונס, מפרק, מפרק זמני או מנהל של חברה שנתמנה לפי פקודה זו, וכן מנהל של חברה שנתמנה לה אחד מאלה, יודיע תוך שבעה ימים על המינוי, לרשם ולכונס הרשמי; הרשם ירשום הודעה כאמור בפנקס השעבודים.

(ב) בית המשפט רשאי להורות על מתן הודעה לאדם נוסף שיקבע.

(ג) מי שלא קיים חובת הודעה לפי סעיף זה, דינו, בלי לגרוע מהעונש הקבוע בסעיף 317 – קנס נמשך.

פרסום המינוי במסמכי החברה

197. (א) נתמנה כונס או מנהל לנכסי חברה או לחלק מהם, יש לציין את דבר המינוי בכל חשבונית, הזמנה או מכתב עסקי היוצאים מאת החברה, הכונס או המנהל, או מטעמם, ויש בהם שמה של החברה.

235. לבית המשפט יהיה חותם המתאר אותו כפי שיוורה השר; חותם כאמור, וחתומת השופט או המזכיר הראשי של בית המשפט, לא יהיו צריכים ראיה.

פרק י': שונות

חישוב זמן

236. מקום שנקבע בפקודה זו זמן של פחות משלושה ימים לעשיית מעשה או דבר לא יובאו בחשבון –

- (1) יום ששי, יום השבת ויום ראשון;
- (2) יום מנוחה אחר לפי סעיף 18 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948;
- (3) יום שבתון שנקבע בחיקוק.

המצאת הודעות

237. כל הודעה ומסמך שאין הוראה בדבר המצאתם לפלוני, אפשר לשלחם בדואר לפי מענו הידוע האחרון.

פגם פורמלי לא יפסול

238. (א) שום הליך בפשיטת רגל לא יפסל מחמת פגם שבצורה או שיבוש בו, אלא אם בית המשפט שהוגשה לפניו התנגדות להליך היה סבור שהם גרמו עיוות דין ממשי אשר אינו ניתן לתיקון בהוראה של אותו בית משפט.

(ב) שום פגם או שיבוש במינוי או בבחירה של כונס רשמי, נאמן או חבר ועדת בקורת לא יגרעו מתקפו של מעשה שעשו בתום לב.

פטור ממס בולים

239. כל שטר קניין או העברה וכל מסמך אחר הנוגעים למקרקעין בלבד, או לשעבוד, לזכות או לזיקה במיטלטלין או במקרקעין שהם חלק מנכסי פושט רגל ונשארים חלק מנכסיו אחרי הוצאת המסמך, וכל יפוי כוח, צו, תעודת אישור, תצהיר, שטר התחייבות וכל מסמך אחר הנוגעים רק לנכסי פושט רגל או להליך משפטי בפשיטת רגל – יהיו פטורים ממס בולים.

חיוב המדינה

240. הוראות פקודה זו בדבר תרופות כנגד נכסי חייב, דין קדימה של חובות, וכוחם של פשרה או הסדר או הפטר, יחייבו את המדינה, והוא, אם אין בפקודה זו הוראה אחרת לענין הנדון.

עדכון סכומים ואגרות

241. (א) הסכומים הקבועים בסעיפים (1), 17(א) ו-19(א) יעודכנו ב-1 בינואר של כל שנה לפי שיעור עליית מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לעומת חודש ינואר בשנה שקדמה לה; הודעה על הסכומים כפי שעודכנו תפורסם ברשומות.

(ב) השר רשאי לקבוע בתקנות שיעורי אגרות ותאחוזים שיוטלו לענין הליכים לפי פקודה זו.

(ב) הופרה הוראת סעיף זה, דינה של החברה ודין כל כונס או מנהל או כל נושא משרה בה שביודעין ובמזיד אישר או התיר את ההפרה – קנס.

מינוי כונס

198. השר, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע כללים בדבר דרך מינויו של כונס לפי פקודה זו ובדבר דרך הדיון של בית המשפט בהצעה, לענין זה, שתבוא מאת בעל איגרת חוב או נושה מובטח; הכללים יקבעו את תנאי הכשירות של יחיד או תאגיד למינוי זה ותנאים אחרים שכונס חייב למלא לצורך מינויו ואת דרך החלוקה של התפקידים בין המועמדים הכשירים למינוי.

דורות של כונס ומנהל

199. (א) כונס או מנהל שנתמנה על פי סמכות שבמסמך חייב להגיש לרשם סיכומי תקבוליו ותשלומיו כדלקמן:

(1) תוך חודש ימים, או תוך מועד מאוחר מזה שהתיר לו הרשם, לאחר תום ששה חודשים להתמנותו ולאחר כל תקופה נוספת של ששה חודשים – סיכום לגבי אותם ששה חודשים;

(2) תוך חודש ימים לאחר שחדל לפעול – סיכום לגבי התקופה שמסוף תקופת הסיכום הקודם עד לתאריך החדילה וסיכום כולל לגבי כל התקופות שעברו מיום שנתמנה.

(ב) כונס או מנהל שחדל לפעול, יגיש לרשם הודעה על כך והרשם ירשום אותה בפנקס השעבודים.

(ג) כונס או מנהל המפר הוראה מהוראות סעיף זה,

דינו – קנס נמשך.

ביקורת בית המשפט על כונס

200. (א) כונס שנתמנה לחברה לפי פקודה זו, רשאי בית המשפט להורות לו בצו כי בענינים שנקבעו בו עליו לפנות לבית המשפט לשם קבלת הוראות.

(ב) צו לפי סעיף קטן (א) יכול שיתן בית המשפט מיוזמתו או לפי בקשת הכונס הרשמי, מפרק, מפרק זמני, נושה של החברה או משתתף.

(ג) לשם מתן צו או הוראות לפי סעיף זה, רשאי בית המשפט להיעזר במי שימצא לנכון, לרבות הכונס הרשמי.

חובתם של כונס ומנהל כשהחברה בפירוק

201. (א) ראה בית המשפט, על יסוד בקשה של המפרק, כי כונס או מנהל שנתמנה על פי סמכות שבמסמך לא נענה לדרישת המפרק להגיש לו חשבונות נאותים של תקבוליו ותשלומיו או לשלם לו סכום שהוא חייב לשלמו, רשאי בית המשפט לצוות על תיקון המעוות תוך הזמן שקבע בצו.

(ב) בית המשפט רשאי לקבוע את השכר שישולם לכונס או למנהל שנתמנו על פי סמכות שבמסמך, ורשאי הוא, לפי בקשת המפרק, הכונס או המנהל, לשנות קביעה שקבע כאמור.

(ג) השר רשאי, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לקבוע כללים בדבר שכרו והוצאותיו של כונס או מנהל של חברה על פי סעיף קטן (ב).

פרק י"א: פירוק חברה וחבות המשתתף

דרכי הפירוק

244. (א) פירוקה של חברה ייתכן באחת הדרכים האלה:

(1) בידי בית המשפט;

(2) מרצון;

(3) בפיקוח בית המשפט.

(ב) הוראות פקודה זו יחולו על כל אחת מדרכי הפירוק, אם אין הוראה אחרת משתמעת.

חבות המשתתף

245. משתתף יהיה חב, בסייגים האמורים בפרק זה, להשתתף בתשלום לחשבון נכסי החברה כדי הסכום הדרוש לתשלום חבויותיה והוצאות פירוקה ולהתאמת וכיוותיהם של המשתתפים בינם לבין עצמם.

סייג לחבות ההשתתפות

246. מי שחדל תוך השנה שלפני תחילת הפירוק להיות חבר החברה לא יהיה חב להשתתף אלא בשל חבות שהחברה נתחייבה בה לפני שחדל להיות חבר בה, ואלא לאחר שראה בית המשפט שהחברים הקיימים אין ביכולתם לספק מלוא ההשתתפות הנדרשת מהם לפי פקודה זו.

סייג לסכום ההשתתפות

247. (א) בחברה המוגבלת במניות לא יידרש משתתף לשלם יותר מן הסכום שעדיין לא נפרע על המניות שהוא חב עליהן כחבר או כמי שהיה חבר.

(ב) בחברה המוגבלת בערבות לא יידרש משתתף לשלם למעלה מן הסכום שקיבל עליו לשלם לחשבון נכסי החברה בפירוקה.

זכות לרווחים ולדיבידנדים איננו חוב החברה בפירוק

248. סכום המגיע לחבר החברה באשר הוא חבר, אם מכוח זכותו לרווחים או לדיבידנדים ואם מסיבה אחרת, לא ייחשב כחוב החברה שיש לשלמו כל עוד קיים חוב של נושה שאינו חבר החברה, אלא שהסכום המגיע לחבר יבוא בחשבון לענין התאמת הזכויות של כל המשתתפים בינם לבין עצמם.

שמירת הוראה שבפוליסה או שבחווה

249. האמור בפקודה זו אין בו כדי לבטל הוראה שבפוליסת ביטוח או שבחווה אחר, המגבילה את חבותם של החברים כיחידים לפי הפוליסה או החווה, או האומרת שהחבות לפיהם חלה על כספי החברה בלבד.

השתתפות נוספת של מנהלים בפירוק

250. בפירוקה של חברה מוגבלת – כל מי שמכהן או שכיהן בה, תוך השנה שלפני תחילת הפירוק, כדירקטור או כמנהל שחבותם היא, לפי פקודה זו, לא מוגבלת, יהיה חב –

בסייגים האמורים בסעיף 251 – בהשתתפות נוספת על השתתפותו כחבר החברה, כאילו היה בתחילת הפירוק חבר בחברה לא-מוגבלת.

סייגים להשתתפות נוספת

251. בכפוף להוראות התקנון, דירקטור או מנהל לא יהיה חב בהשתתפות נוספת לפי סעיף 250 אלא לאחר שבית המשפט ראה הכרח לדרוש השתתפותו לשם כיסוי חבוייתה של החברה וכל ההוצאות הכרוכות בפירוק; חדל לכהן בתוך השנה שלפני תחילת הפירוק, לא יהיה חב כאמור אלא בשל חבות שהחברה נתחייבה בה לפני שחדל לכהן.

השתתפות בעלי מניות בחברה מוגבלת בערבות

252. בפירוקה של חברה מוגבלת בערבות יש לה הון מניות, יהא כל חבר חב, בנוסף על הסכום שקיבל עליו לשלם לחשבון נכסי החברה בפירוקה, לשלם גם כדי הסכום שעדיין לא נפרע בעד המניות שבידו.

טיב חבותו של משתתף

253. חבותו של משתתף יוצרת חוב שנוגד עם תחילת החבות אולם זמן פרעונו עם דרישת תשלום לסילוק החבות.

משתתף שנפטר

254. נפטר משתתף, בין לפני שנכלל ברשימת המשתתפים ובין לאחר מכן, הסכום שהוא חב להשתתף בו יהיה חוב המגיע מן העובון לחברה ויפגע על ידי מנהל עזבונו, ובאין כזה יהיה חוב המגיע מיורשיו ויפגע מכל אחד מהם לפי חלקו בעזבונו.

משתתף שנעשה פושט רגל

255. משתתף שנעשה פושט רגל, בין לפני שנכלל ברשימת המשתתפים ובין לאחר מכן –

(1) הנאמן בפשיטת הרגל ייצג אותו לענין הפירוק ויחשב לפי זה כמשתתף;

(2) אפשר לתבוע מנכסיו הן את דרישות התשלום שבעבר והן את ערכה המאומד של חבותו לפי דרישות תשלום העתידות לבוא.

פרק י"ב: פירוק בידי בית המשפט

סימן א': עילות לפירוק ובקשת פירוק

בית המשפט המוסמך

256. בית המשפט המוסמך לפרק חברה יהיה בית המשפט המחוזי.

העילות לפירוק

257. בית המשפט רשאי לפרק חברה בהתקיים אחת מאלה:

(1) החברה קיבלה החלטה מיוחדת שהיא תפורק בידי בית המשפט;

(2) החברה לא התחילה בעסקיה תוך שנה לאחר שהיאגדה, או שהפסיקה את עסקיה למשך שנה;

(3) (נמחקה);

(4) החברה היתה לחדלת-פרעון;

(5) בית המשפט סבור שמן הצדק והיושר הוא שהחברה תפורק.

חודל פרעון מהו

258. רואים חברה כחדלת-פרעון בהתקיים אחת מאלה:

(1) נושה שמגיע לו מן החברה, על פי המחאה או באופן אחר, סכום העולה על חמישה שקלים שהגיע זמן פרעונו, מסר לחברה במשרדה הרשום דרישה חתומה בידו לשלם לו את חובו, ובמשך שלושה שבועות לאחר הדרישה לא שילמה החברה את החוב ולא נתנה ערובה ולא הגיעה לידי סידור להנחת דעתו הסבירה של הנושה;

(2) צו הוצאה לפועל או כתב בידין אחר שניתן על פי פסק דין או צו של בית משפט לטובת נושה של החברה לא קויים כולו או מקצתו;

(3) הוכח להנחת דעתו של בית המשפט, לאחר שהביא בחשבון את חבוייתה המותנות והעתידות, שאין ביכלתה של החברה לשלם את חובותיה.

הרשאים לבקש פירוק

259. הפניה לבית המשפט בדבר פירוקה של חברה תהיה בבקשה שהגישו אלה, מקצתם או כולם, ביחד או לחוד:

(1) החברה;

(2) נושה, לרבות נושה מותנה או עתידי;

(3) משתתף.

סייגים לבקשת פירוק מאת משתתף או נושה

260. (א) משתתף אינו רשאי להגיש בקשת פירוק אלא אם –

(1) מספר חברי החברה פחת, בחברה ציבורית – משבעה, ובחברה פרטית – משניים;

(2) המניות שמכוחן הוא משתתף, כולן או מקצתן, הוקצו לו מלכתחילה או היו בידו ורשומות על שמו לפחות ששה חדשים מתוך שמונה עשר החדשים שלפני תחילת הפירוק או שנסבו אליו עקב מותו של בעלן הקודם;

(3) בחברה שאין לה הון מניות – הוא היה חבר בה מיום שהיאגדה או לפחות ששה חדשים מתוך שמונה עשר החדשים שלפני תחילת הפירוק, או מכוח היותו מנהל עובון של חבר שנפטר או יורשו.

(ב) בקשת פירוק מאת נושה מותנה או נושה עתידי לא ידון בה בית המשפט אלא אם ניתנה ערובה סבירה בעיניו להוצאות ולאחר שהוכח להנחת דעתו כי לכאורה יש לפרק את החברה.

סמכות היועץ המשפטי לממשלה

261. בקשה לפירוק חברה על יסוד אחת העילות שבפסקאות (2) ו-(3) לסעיף 257, או משום שמן הצדק

והיושר הוא שתפורק, יכול שתוגש מאת היועץ המשפטי לממשלה.

בקשת צו פירוק כשהחברה מתפרקת מרצון או בפיקוח

262. מקום שחברה מתפרקת מרצון או בפיקוח רשאי הכונס הרשמי, או כל אדם המוסמך להגיש בקשה לפי סימן זה, להגיש בקשה שהחברה תפורק בידי בית המשפט; בית המשפט יתן צו פירוק על יסוד בקשה כאמור רק אם נוכח שזכותם של נושים או משתתפים מחייבת שלא להמשיך בפירוק מרצון או בפיקוח.

סמכות בית המשפט בדונו בבקשת פירוק

263. בדונו בבקשת פירוק רשאי בית המשפט לדחותה, עם חיוב בהוצאות או בלא חיוב, או לדחות את הדיון בה, על תנאי או שלא על תנאי, או ליתן צו ביניים או כל צו אחר שייראה לו, אך לא יסרב ליתן צו פירוק מטעם זה בלבד שנכסי החברה מושכנו בסכום השווה למלוא שוויים של הנכסים, או עולה עליו, או שאין לחברה נכסים בכלל.

עיכוב הליכים נגד חברה שנתבקש פירוקה

264. (א) הוגשה בקשת פירוק והיו אותה שעה תובענה או הליך נגד החברה תלויים ועומדים בבית משפט מחוזי או בבית המשפט העליון, רשאים החברה או נושה או משתתף שלה, כל עוד לא ניתן צו פירוק, לפנות לאותו בית משפט בבקשה לעיכוב ההליכים; היו תובענה או הליך אחרים תלויים ועומדים נגד החברה – רשאים הם לפנות בבקשת עיכוב אל בית המשפט שאליו הוגשה בקשת הפירוק.

(ב) בית המשפט שהוגשה לו בקשה לעיכוב הליכים כאמור בסעיף קטן (א), רשאי לעכב אותם בתנאים שייראו לו.

תחילתו של פירוק

265. (א) פירוקה של חברה בידי בית המשפט ייחשב כאילו התחיל ביום שבו הוגשה בקשת הפירוק.

(ב) הוגשה הבקשה לאחר שהחליטה החברה על פירוקה מרצון, תהא תחילת הפירוק היום שבו נתקבלה אותה החלטה, וכל ההליכים שנעשו במשך הפירוק מרצון יהיו בני-תוקף, וזולת אם ראה בית המשפט ליתן הוראה אחרת בענין זה לאחר שהוכח לו שהיתה תרמית או טעות.

סימן ב': צו פירוק ותוצאותיו

תוצאות של צו פירוק

266. צו פירוק יפעל לטובת כל הנושים וכל המשתתפים של החברה כאילו ניתן על יסוד בקשה של נושה ומשתתף כאחד.

צו פירוק מעכב הליכים

267. משניתן צו פירוק, או משנתמנה מפרק זמני, אין להמשיך או לפתוח בשום הליך נגד החברה אלא ברשות בית המשפט ובכפוף לתנאים שיקבע.

תחילת הפירוק מבטלת כל עסקה והעברה

268. כל עסקה שנכסי החברה וכל העברת מניות או שינוי במעמד של חברי החברה, שנעשו לאחר תחילת הפירוק – בטלים, זולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת.

ביטול פעולות נגד חברה שבפירוק

269. כל עיקול, הוצאה לפועל וכל הליך אחר שהוחל בהם לגבי נכסי החברה לאחר תחילת הפירוק יהיו בטלים לכל דבר וענין.

העתק של צו פירוק וישלח לרשם

270. ניתן צו פירוק, חייבת החברה, או מי שנקבע לכך, לשלוח מיד העתק ממנו לרשם והרשם ירשום הערה על כך בספריו הנוגעים לחברה.

סימן ג': סמכויות בית המשפט

סמכות לעכב את הפירוק

271. (א) ראה בית המשפט, לאחר מתן צו פירוק, על יסוד בקשה מאת נושה, משתתף, מפרק או הכונס הרשמי ועל סמך ראיות המניחות את דעתו, שיש לעכב את הליכי הפירוק, רשאי הוא לצוות על עיכוב ההליכים, לחלוטין או לזמן קצוב, בתנאים שייראו לו.

(ב) לפני מתן צו כאמור רשאי בית המשפט לדרוש מהכונס הרשמי להגיש לו דין וחשבון לגבי עובדות או ענינים השייכים לדעת הכונס לבקשה.

מינוי הכונס הרשמי לכונס נכסים

272. הוגשה לבית המשפט בקשה למנות כונס נכסים מטעם בעלי איגרות החוב או נושים אחרים של חברה שבפירוק, רשאי הוא למנות לכך את הכונס הרשמי.

התחשבות בנושים ובמשתתפים

273. בכל ענין הנוגע לפירוק רשאי בית המשפט להתחשב במשאלות הנושים והמשתתפים ככל שיוכחו לו בראיות מספיקות.

אסיפות לגילוי משאלות נושים ומשתתפים

274. (א) מקום שבית המשפט רשאי לפי פקודה זו להתחשב במשאלותיהם של נושים או משתתפים של חברה בפירוק, כפי שהוכח לו בראיות מספיקות, רשאי הוא להורות לשם כך על כינוס אסיפות של נושים או משתתפים, שיתנהלו לפי הוראותיו, ורשאי הוא למנות אדם שיהא יושב ראש באסיפה וימסור לו תוצאותיה.

(ב) בכל הנוגע לנושים יש להתחשב בשיעור חובו של כל אחד מהם, ובכל הנוגע למשתתפים – במספר הקולות של כל אחד מהם לפי התקנון.

רשימת המשתתפים

275. (א) סמוך ככל האפשר לאחר מתן צו הפירוק יערוך בית המשפט רשימת משתתפים ויורה על כינוס נכסי החברה ועל השימוש בהם לסילוק חביוותיה; בעריכת רשימת המשתתפים רשאי בית המשפט לתקן את פנקס החברים כל תיקון הדרוש לפי פקודה זו.

(ב) בית המשפט רשאי לוותר על רשימת משתתפים, אם ראה שלא יהיה צורך בדרישות תשלום או בתיאום זכויות משתתפים.

(ג) בעריכת הרשימה יבחין בית המשפט בין משתתפים מכוח עצמם לבין משתתפים מכוח היותם נציגים של אחרים או אחראים לחובותיהם.

סמכות לדרוש מסירת נכסים

276. בכל עת לאחר מתן צו הפירוק רשאי בית המשפט לדרוש מכל משתתף הרשום אותה שעה ברשימת המשתתפים ומכל נאמן, כונס נכסים, בנקאי או מורשה של החברה או נושא משרה בה, לשלם, למסור או להעביר לידי המפרק, מיד או תוך זמן שיורה בית המשפט, כספים, נכסים או פנקסים שברשותו ושיש לחברה לכאורה זכות עליהם.

סמכות לדרוש תשלום חובות ולקזום

277. (א) בכל עת לאחר מתן צו הפירוק רשאי בית המשפט להורות לכל משתתף הרשום אותה שעה ברשימת המשתתפים לשלם כאמור בהוראה סכום כסף המגיע לחברה ממנו או מנכסי האדם שהוא מייצג, בנוסף על סכומים המגיעים על סמך דרישות תשלום לפי פקודה זו.

(ב) היתה החברה לא מוגבלת, רשאי בית המשפט לזכות משתתף, דרך קיזוז, בסכום כסף המגיע מאת החברה לו, או לנכסים שהוא מייצג, מכוח עסק או חוזה עצמאי עם החברה, למעט כסף המגיע לו כחבר החברה עקב חלוקת דיבידנדים או רווחים; כיוצא בזה רשאי הוא בחברה מוגבלת לזכות, דרך קיזוז, דירקטור או מנהל שאחיותם לא מוגבלת או את נכסי עזבונו.

(ג) נפרעו במלואם חובות החברה לנושיה, ונמצא משתתף שמגיע לו כסף לפי כל חשבון שהוא, ניתן לזכותו בדרך קיזוז כנגד דרישות תשלום שלאחר מכן.

סמכות לשלוח דרישות תשלום

278. בכל עת לאחר מתן צו הפירוק רשאי בית המשפט, בין לפני שביור אם נכסי החברה מספיקים ובין לאחר שביור, לשלוח לכל המשתתפים הרשומים אותה שעה ברשימת המשתתפים או למקצתם, דרישות תשלום עד כדי שיעור חבותם, לשם כיסוי חובות החברה וחביותיה והוצאות הפירוק, או לשם תיאום זכויות המשתתפים בינם לבין עצמם; ורשאי הוא לענין זה להתחשב באפשרות שחלק מן המשתתפים לא ישלמו את הסכום הנדרש, כולו או מקצתו.

סמכות לדרוש תשלום לבנק

279. (א) רשאי בית המשפט לצוות על משתתף, קונה או אדם אחר שחייב כסף לחברה, שישלם את הכסף לא למפרק אלא לזכות חשבוננו בבנק, וצו כזה ניתן לאכיפה כאילו היה צו לשלם למפרק.

(ב) כספים וניירות ערך שנמסרו לפי הצו לבנק ינהגו בהם לכל דבר בכפוף להוראות בית המשפט.

האמור בצו ראייה חלוטה

280. צו בית המשפט על משתתף ישמש, בכפוף לכל זכות ערעור, ראייה חלוטה שהכסף הרשום בו כמגיע, או כמצווה לשלמו, מגיע באמת, וכל דבר אחר שפורש בצו ושייך לענין זה ייחשב כדבר אמת בכל הליך משפטי ונגד כל אדם.

סמכות לעצור משתתף נמלט

281. הוכח לבית המשפט כי יש סיבה סבירה להניח שמשתתף פלוני עומד לעזוב את הארץ, או להימלט באופן אחר, או להעלים או להבריח נכס מנכסיו כדי להשתמש מלפרוע דרישות תשלום או להימנע מחקירה בדבר עסקי החברה, רשאי הוא, בין לפני מתן צו פירוק ובין לאחר מכן, להורות לעצור את המשתתף ולתפוס פנקסים ומיטלטלין שלו ולהחזיק אותו ואת אשר נתפס אצלו במשמרת בטוחה במשך זמן שיקבע.

שמירת סמכויות

282. הסמכויות המסורות לבית המשפט לפי פקודה זו אינן באות לגרוע מכל סמכות קיימת לנקוט הליכים נגד משתתף או חייב של החברה, או נגד עזבונו, כדי להיפטר מהם דרישת תשלום או סכום כסף אחר.

סמכות להוציא נושים שלא תבעו בזמן

283. בית המשפט רשאי לקבוע זמנים שבהם יתבעו הנושים את חובותיהם או יהיו מוצאים מכלל הנאה בכל חלוקת כסף שלפני תביעתם.

סמכות לתאם זכויות המשתתפים

284. בית המשפט יתאם את זכויות המשתתפים בינם לבין עצמם ויחלק כל יתרה בין הזכאים לה.

פנקסים ראייה לכאורה

285. בכל הנוגע לענינים שבין המשתתפים לבין עצמם ישמשו פנקסיהם של חברה בפירוק ושל המפרק ראייה לכאורה לאמיתות הרשום בהם.

זכות עיון בפנקסים

286. לאחר מתן צו לפירוק בידי בית המשפט רשאי בית המשפט להורות על מתן אפשרות לנושים ולמשתתפים לעיין בפנקסי החברה שבהחזקתה ככל שיראה לצורך, והם יהיו רשאים לעיין לפי הוראה כאמור ולא בנוסף עליה ולא בדרך שונה.

תשלום הוצאות הפירוק

287. מקום שנכסי החברה אינם מספיקים כדי תשלום החבויות, רשאי בית המשפט לצוות שהאגרות וההוצאות הכרוכות בפירוק ישולמו מתוך הנכסים לפי סדר עדיפות שיראה לצורך.

סמכות לחקור חשודים בהחזקת נכסי החברה

288. (א) בית המשפט רשאי בכל עת, לאחר שמינה מפרק זמני או לאחר שנתן צו פירוק, להזמין נושא משרה בחברה

מגישי הדו"ח לכונס הרשמי

293. הדו"ח יוגש ויאומת בידי אחד או אחדים מן האנשים המנויים להלן, כפי שידרוש הכונס הרשמי, בכפוף להנחיות בית המשפט:

- (1) מי שהיו דירקטורים של החברה בעת מתן צו הפירוק או צו מינוי מפרק זמני, לפי העניין;
- (2) מי שהיה בעת מתן צו כאמור המזכיר או נושא משרה ראשי אחר של החברה;
- (3) מי שלדעת הכונס יכול ליתן מידע והוא אותה שעה, או היה תוך השנה שלפני מתן הצו, אחד מאלה:

(א) נושא משרה או עובד של החברה;

(ב) נושא משרה או עובד של חברה אחרת שהיא אותה שעה או שהיתה תוך השנה האמורה נושאת משרה בחברה שעליה מוגש הדו"ח;

(ג) מועסק בייסוד החברה.

עונשין

294. מי שבלי סיבה סבירה לא קיים את הוראות סעיפים 292 או 293, דינו – קנס נמשך.

עיון בדו"ח

295. אדם המעיד על עצמו בכתב שהוא נושא או משתתף של החברה רשאי, בתשלום האגרה שנקבעה, בכל עת סבירה לעיין בדו"ח שהוגש לפי סעיף 292, בעצמו או על ידי שלוח, ולקבל העתק או נסח ממנו; העיד כך בשקר, דינו – קנס, אם ביקש זאת הכונס הרשמי או המפרק.

סימן ה': דו"ח של הכונס הרשמי

דו"ח מקדמי של הכונס הרשמי

296. (א) ניתן צו פירוק, יגיש הכונס הרשמי לבית המשפט, בהקדם ככל האפשר לאחר שקיבל את הדו"ח על מצב עסקי החברה, דו"ח מקדמי על סכום ההון שהוצא, שנחתם ונפרע והסכום המאומד של הנכסים והחבויות, ואם החברה נכשלה – על הסיבות לכך.

(ב) בדו"ח המקדמי יחווה הכונס הרשמי את דעתו אם רצויה חקירה נוספת בנוגע לייזומה של החברה, לייסודה, לכשלונה או לניהול עסקיה.

דו"חות נוספים

297. רשאי הכונס הרשמי, אם ראה לעשות כן, להגיש דו"חות נוספים, שבהם יציין את אופן ייסודה של החברה ואם נעשה לפי דעתו מעשה תרמית בייזומה או בייסודה של החברה או בידי נושא משרה בה אחרי ייסודה, וכן כל ענין אחר שיראה רצוי להביאו לידיעת בית המשפט.

או כל אדם הידוע כמחזיק נכסים של החברה או החשוד בכך או הנראה כמי שחייב לה כסף או שהוא יכול, לדעת בית המשפט, למסור מידע בדבר ייזום החברה, ייסודה, מסחרה, עסקיה או נכסיה, ורשאי הוא לחקור אותו באזהרה בכל הענינים האלה, בעל פה או בשאלון שבכתב, לרשום את תשובותיו ולדרוש שיחתום עליהן.

(ב) בית המשפט רשאי לדרוש מאדם שהוזמן לפי סעיף זה להגיש לו פנקסים שברשותו או בשליטתו בנוגע לחברה; ואולם אם האדם טוען שיש לו עכבון על הפנקסים שהגיש, לא תפגע הגשתם באותו עכבון, ובית המשפט יוכל בפירוק להכריע בכל שאלה הנוגעת לעכבון.

(ג) מי שהוזמן לפי סעיף זה והוצע לו סכום סביר לכיסוי הוצאותיו, אך סירב לבוא לפני בית המשפט בזמן שנקבע, ולא היתה לפני בית המשפט בישיבתו כל הודעה המניחה דעתו על סיבה כדין שמנעה אותו מלכבוא, רשאי בית המשפט לצוות שייצער ויובא לפניו לחקירה.

ביצוע תפקידים מסויימים של בית המשפט בידי המפרק

289. השר רשאי בתקנות להסמיך או לחייב את המפרק שיפעיל ויבצע, בחזקת פקיד של בית המשפט ובכפוף להשגחתו, סמכויות ותפקידים המסורים לפי פקודה זו לבית המשפט, בכל הנוגע לענינים המנויים בסעיף 1382(1).

אכיפה

290. צו בית המשפט לפי פקודה זו ניתן לאכיפה כדרך שאוכפים צו שלו בכל משפט התלוי ועומד לפניו.

ערעור

291. ערעור על צו או החלטה במהלך פירוקה של חברה לפי פקודה זו יוגש בדרך ולפי התנאים שמוגש ערעור על כל צו או החלטה שלו בתחום שיפוטו הרגיל, והכל בכפוף לתקנות סדרי דין.

סימן ו': דו"ח לכונס הרשמי

חובת דו"ח לכונס הרשמי

292. (א) נתן בית המשפט צו פירוק, או שנתמנה מפרק זמני, ייערך ויוגש לכונס הרשמי דו"ח על מצב עסקי החברה, ובו יפורטו נכסיה, חובותיה וחבויותיה, שמות נושיה, מענם ומשלח ידם, הערובות וכל מידע אחר שנקבע או שהכונס דרש אותו.

(ב) הדו"ח יינתן בטופס שנקבע, יאומת בתצהיר ויוגש תוך חודש מתאריך הצו; בית המשפט או הכונס הרשמי רשאי מטעם מיוחד להאריך את המועד להגשתו.

(ג) בית המשפט רשאי, בצו, לוותר על הדו"ח אם ראה שרצוי לעשות כן.

(ד) המכין את הדו"ח, משתתף בהכנתו או מאמתו ישלם לו הכונס הרשמי מתוך נכסי החברה את ההוצאות שהוציא לשם כך, כפי שייראו סבירות בעיני הכונס ובכפוף לערעור לבית המשפט.

סמכות לערוך חקירה פומבית של מייסדים ונושאי משרה של החברה

298. (א) הגיש הכונס הרשמי, לאחר מתן צו פירוק, דו"ח נוסף לפי פקודה זו, וצייין בו שלפי דעתו נעשתה תרמית בידי פלוני בייזום החברה או בייסודה, או בידי נושא משרה של החברה בנוגע לחברה לאחר ייסודה, רשאי בית המשפט, לאחר שעיין בדו"ח, להורות כי אדם שהיה שותף לייזום החברה או לייסודה או שהיה נושא משרה בה, יתייצב לפני בית המשפט ביום פלוני כדי להיחקר בפומבי בדבר ייזומה או ייסודה של החברה או ניהול עסקיה או בדבר התנהגותו ופעולותיו כנושא משרה בה.

(ב) בית המשפט רשאי לדחות את החקירה מזמן לזמן.

(ג) הכונס הרשמי ישתתף בחקירה ויטב תשומת לבו של בית המשפט לכל דבר הנראה לו שייך לענין, ויכול הוא, ברשות מיוחדת של בית המשפט, להעסיק עורך דין לענין זה, ורשאי הוא להעיד בעצמו או להזמין עדים.

(ד) מפרק החברה, אם איננו הכונס הרשמי, וכל נושה או משתתף של החברה רשאים להשתתף בחקירה בעצמם או על ידי עורך דין.

(ה) הנחקר ייחקר באזהרה ועליו לענות על כל שאלה שבית המשפט ירשה להציג או יציג לו, ובלבד שיינתן לו לפני החקירה ועל חשבונו העתק של דו"ח הכונס הרשמי; הנחקר יוכל להעסיק על חשבונו עורך דין והלה רשאי לשאול אותו כל שאלה שבית המשפט יראה אותה צודקת כדי לאפשר לו להסביר או לסייג כל תשובה שהשיב.

(ו) נחקר שנוקה לדעת בית המשפט מן ההאשמות שהובאו נגדו במפורש או ברמז, רשאי בית המשפט לפי שיקול דעתו לפסוק לו הוצאות.

(ז) פרטי החקירה יירשמו וייקראו לפני הנחקר, או שיקראם בעצמו, ייחתמו בידו ויוכלו לשמש לאחר מכן ראיה נגדו; הם יהיו פתוחים לעיון לכל נושה ומשתתף בכל עת סבירה.

הדיון בבקשת חקירה

299. (א) הודיע הכונס הרשמי שלפי דעתו נעשה מעשה תרמית כאמור בסעיף 297, רשאי בית המשפט, על פי בקשת הכונס, ליתן צו לפי סעיף 373(ד) כאילו מי שיוחס לו מעשה התרמית ניתנה עליו הצהרה לפי סעיף קטן (א) לאותו סעיף.

(ב) היה בדעת הכונס הרשמי להגיש בקשה לפי סעיף קטן (א), ימסור לאדם שיוחס לו מעשה התרמית הודעה על כך עשרה ימים מראש, ואותו אדם רשאי להתייצב בשעת הדיון בבקשה ולהעיד בעצמו ולהזמין עדים.

(ג) הכונס הרשמי חייב להתייצב בשעת הדיון בבקשתו ולהטב תשומת לבו של בית המשפט לכל דבר שנראה לו שייך לענין, ורשאי הוא להעיד בעצמו ולהזמין עדים.

סימן ו': המפרק

מינוי מפרק ומפרק זמני

300. (א) בית המשפט רשאי למנות מפרק לניהול הליכי הפירוק של חברה ולמילוי התפקידים שבית המשפט יטיל לענין הפירוק.

(ב) בית המשפט רשאי לאחר שהוגשה בקשת הפירוק ולפני שניתן צו פירוק למנות את הכונס הרשמי או אדם מתאים אחר להיות מפרק זמני.

(ג) מינה בית המשפט מפרק זמני, רשאי הוא, בצו המינוי, להגביל את סמכויותיו.

(ד) משניתן צו הפירוק יהיה הכונס הרשמי למפרק הזמני מכוח משרתו ויפעל כמפרק זמני עד שהוא או אדם אחר יתמנה למפרק ויוכל לפעול כמפרק.

(ה) נתמנה אדם אחר להיות מפרק, לא יוכל לפעול כמפרק אלא לאחר שהודיע על מינויו לרשם ונתן, בדרך שנקבעה, ערובה להנחת דעתו של בית המשפט.

(ו) מינה בית המשפט מספר מפרקים, יורה אם פעולה שהיא לפי פקודה זו מחובתו או מסמכותו של המפרק תיעשה בידי אחד מהם או כולם או אחדים מהם.

(ז) פעולותיו של מפרק יהיו בנות תוקף, אף אם נתגלה ליקוי במינויו או בכשירותו אחרי עשייתו.

תארו של מפרק

301. תארו של מפרק יהיה, בלי ציון שמו, "מפרק החברה...", בציון שם החברה שנתמנה לה, ואם הוא הכונס הרשמי – "הכונס הרשמי ומפרק החברה...", בציון שם החברה שנתמנה לה.

מינוי מפרק

302. (א) השר, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע כללים בדבר דרך מינויו של מפרק ושל מפרק זמני ובדבר דרך הדיון של בית המשפט בהצעה לענין זה שתבוא –

(1) מאת אסיפת נושים או אסיפת משתתפים בנוגע למינויו של מפרק;

(2) מאת נושה בנוגע למינויו של מפרק זמני.

(ב) בכללים האמורים בסעיף קטן (א) ייקבעו תנאים הכשירות של יחיד או תאגיד למינוי זה, תנאים אחרים שמפרק או מפרק זמני חייב למלא לצורך מינויו ודרך החלוקה של התפקידים בין המועמדים הכשירים למינוי.

(ג) הוראות סעיף זה יחולו גם על מינוי מפרק לפי סעיפים 330(8) או 9) או 345.

שכרו של מפרק

303. (א) נתמנה למפרק אדם שאינו הכונס הרשמי, יקבל משכורת או שכר אחר, לפי אחוזים או בדרך אחרת, כאשר יורה בית המשפט על פי כללים שקבע השר, ואם נתמנו כמה מפרקים, יחולק השכר ביניהם לפי יחס שיקבע בית המשפט.

(ב) השר, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע כללים בדבר שכרו והוצאותיו של מפרק על פי סעיף קטן (א).

(ג) השר, בהתייעצות עם שר האוצר רשאי לקבוע שחלק משכרו של מפרק ישולם מאוצר המדינה.

פינוי משרתו של מפרק

304. מפרק שמינהו בית המשפט רשאי להתפטר, ורשאי בית המשפט לפטרו משניתן טעם לכך; נתפנתה משרתו של מפרק שמינה בית המשפט ימנה בית המשפט אחר במקומו ועד שיתמנה אחר ימלא מקומו הכונס הרשמי.

כינוס נכסי החברה

305. ניתן צו פירוק או נתמנה מפרק או מפרק זמני, יקבל המפרק או המפרק הזמני לידו או לפיקוחו את הנכסים שהחברה זכאית להם או שנראה שהיא זכאית להם.

הקניית נכסי החברה למפרק

306. בית המשפט רשאי, על פי בקשת המפרק, להורות בצו שנכסי החברה, כולם או מקצתם, אף אם הם מוחזקים בידי נאמנים בשבילה, יהיו מוקנים למפרק בתארו הרשמי; הורה בית המשפט כך, יוכל המפרק, לאחר מתן כתב שיפוי שידרוש בית המשפט, לתבוע ולהיתבע בתארו הרשמי בכל תובענה או הליך אחר הנוגעים לאותם נכסים או שיש לפתוח בהם או להתגונן בהם לשם כינוס נכסיה של החברה ופירוקה היעיל.

סמכויותיו של מפרק

307. (א) המפרק מוסמך, באישור של בית המשפט או של ועדת הביקורת –

(1) לתבוע או להתגונן בכל תובענה והליך משפטי, בשם החברה;

(2) לנהל את עסקי החברה במידה הדרושה לפירוקה המועיל;

(3) להעסיק עורך דין או שלוח אחר כדי לעזור לו בביצוע תפקידיו;

(4) לפרוע לסוג נושים פלוני את מלוא חובם;

(5) לבוא לידי פשרה או הסדר עם כל טוען שהוא נושה של החברה או שיש לו תביעה, קיימת או עתידה, ודאית או מותנית קצובה או שאינה קצובה, כנגד החברה או שהחברה עשויה לחוב בה;

(6) להתפשר, על יסוד תנאים מוסכמים, בענין של דרישות תשלום או חבות לדרישות תשלום, של חוב או חבות שסופה חוב, של תביעה קיימת או עתידה, ודאית או מותנית, קצובה או שאינה קצובה, ממשית או משוערת, שבין החברה לבין משתתף או טוען שהוא משתתף, או בינה לבין מי שסובר שהוא עלול לחוב כלפיה, ובכל שאלה הנוגעת או פוגעת בנכסי החברה או בפירוקה, וכן לקבל ערובות לסילוקם של כל דרישת תשלום, חוב או חבות וליתן הפטר גמור מכל אלה.

(ב) המפרק מוסמך, בכפוף להוראות סעיף זה, לעשות כל דבר הדרוש לשם כינוס נכסי החברה וחלוקתם ולשם פירוקה, ובלבד שלא יתקן את פנקס החברים אלא ברשות מיוחדת של בית המשפט ולא יוציא דרישת תשלום אלא ברשות כאמור או באישור ועדת הביקורת אם ישנה; סירבה ועדת הביקורת לאשר דרישת תשלום, רשאי המפרק לבקש מבית המשפט רשות מיוחדת לכך.

(ג) כל שימוש בסמכות לפי סעיף זה נתון לפיקוח בית המשפט, וכל נושה או משתתף רשאי לפנות לבית המשפט בשל הפעלת סמכות כאמור בידי המפרק או בשל כוונת המפרק להפעיל סמכות כזאת.

אסיפות של נושים ומשתתפים

308. (א) נתן בית המשפט צו פירוק, יזמין הכונס הרשמי אסיפות נפרדות של הנושים ושל המשתתפים לשם קבלת החלטה אם לפנות לבית המשפט אם לאו –

(1) בבקשה למנות מפרק במקומו של הכונס;

(2) בבקשה למנות ועדת ביקורת שתפעל יחד עם המפרק, ומי יהיו חבריה אם תתמנה.

(ב) בית המשפט רשאי למנות ולצוות ככל הדרוש למתן תוקף להחלטה שנתקבלה; נמצאה סתירה בין החלטה של הנושים לבין החלטה של המשתתפים באחד הענינים האמורים, יכריע ביניהן ויתן צו שייראה לו.

(ג) לא מינה בית המשפט מפרק יהיה הכונס הרשמי מפרק החברה.

התחשבות בנושים ובמשתתפים

309. (א) בניהול נכסי חברה שבפירוק ובחלוקתם בין נושה יתחשב המפרק בהוראות של הנושים ושל המשתתפים בהחלטה באסיפה כללית ובהוראות של ועדת הביקורת, ובמקרה של סתירה בין הוראות אסיפה כללית כאמור לבין הוראות ועדת הביקורת – ינהגו לפי הוראות האסיפה הכללית, והכל בכפוף להוראות פקודה זו.

(ב) רשאי מפרק לכנס אסיפות כלליות של הנושים או המשתתפים כדי לעמוד על רצונם, וחייב הוא לכנס אסיפות במועדים שהורו עליהם הנושים או המשתתפים אם בהחלטה שנתקבלה באסיפה הממנה אותו ואם בכל

דרך אחרת, וכל אימת שהוא מתבקש בכתב לעשות זאת מאת נושים או משתתפים המייצגים עשירית לפי הערך.

דרכי ניהול וזכות פניה לביית המשפט

310. (א) בניהול נכסי החברה וחלוקתם בין הנושים ישתמש המפרק בשיקול דעתו שלו, בכפוף להוראות פקודה זו.

(ב) המפרק רשאי לבקש מבית המשפט, בדרך שנקבעה, הוראות ביחס לכל ענין שהתעורר אגב הפירוק.

(ג) מי שנפגע על ידי מעשה או החלטה של המפרק רשאי לפנות לבית המשפט ובית המשפט רשאי לאשר, לבטל או לשנות את המעשה או ההחלטה וליתן כל צו בענין כפי שיראה צודק.

חובה להחזיק כספי פירוק בבנק

311. (א) המפרק יפקיד כל כסף שקיבל – בדרך ובזמנים שיוורה הכונס הרשמי – בחשבון החברה בבנק שקבע שר האוצר, אולם אם הניחה ועדת הביקורת את דעתו של הכונס כי יהא זה לטובת הנושים או המשתתפים שיהיה למפרק חשבון בבנק אחר, ירשה הכונס למפרק, לפי בקשת ועדת הביקורת, להפקיד ולמשוך את תשלומיו בבנק שבחר בו הועדה; הפקדת תשלומים בחשבון זה ומשיכתם ממנו יהיו בדרך שנקבעה.

(ב) מפרק שעיכב תחת ידו למעלה מעשרה ימים, ללא הסבר המניח את דעת בית המשפט, סכום העולה על חמישה שקלים או על סכום אחר שבמקרה מיוחד התיר לו הכונס הרשמי לעכב – יהא עליו לשלם על הסכום העודף ריבית בשיעור הקבוע לענין זה לפי חוק הריבית (שינוי שיעורים), תשל"ג-1972, ורשאי בית המשפט לא לאשר לו שכרו או חלק ממנו, ככל שיראה לו צודק, ורשאי הוא להעבירו מכהונתו ולהטיל עליו תשלום ההוצאות שנגרמו באשמתו.

(ג) לא יפקיד המפרק בחשבונו הפרטי בבנק שום סכום שקיבל כמפרק.

פנקסים שחובה לנהלם

312. המפרק יחזיק וינהל, באופן שנקבע, פנקסים מתאימים, ויביא לכך שיישרמו בהם רישומים או פרוטוקולים של אסיפות וענינים אחרים שנקבעו, וכל נושה או משתתף רשאי, בכפוף לפיקוח בית המשפט, לעיין בפנקסים בעצמו או על ידי שלוחו.

מסירת חשבונות ומידע לכונס הרשמי

313. (א) כל מפרק ישלח לכונס הרשמי או למי שהכונס הורה עליו, במועדים שנקבעו אך לא פחות מפעמיים בשנה במשך כהונתו, דין וחשבון על תקבוליו ותשלומיו כמפרק.

(ב) הדין וחשבון יהיה בטופס שנקבע, ייערך בשני העתקים, ויאומת בתצהיר בנוסח שנקבע.

(ג) הכונס הרשמי יביא לידי כך שהדין וחשבון יבוקר; לצרכי הביקורת יספק המפרק לכונס אסמכתאות

ומידע לפי דרישתו, ורשאי הכונס בכל עת לדרוש הצגת כל פנקס וחשבון שהמפרק מנהל ולבדוק אותם.

(ד) לאחר ביקורת החשבון, יישמרו עתקיו, האחד בידי הכונס הרשמי והאחד בידי בית המשפט, וכל עותק יהיה פתוח לעיונו של נושה ושל אדם מעונין.

(ה) הכונס הרשמי יביא לידי כך שהדין וחשבון המבוקר או תמציתו יודפסו בדפוס או במכונת כתיבה, וישלח בדואר עותק לכל נושה או משתתף.

(ו) המפרק יתן לכונס הרשמי מידע, יתיר לו גישה לפנקסיה ולמסמכיה של החברה, יקל עליו את בדיקתם, ויעזור לו בכל הדרוש למילוי תפקידיו לפי פקודה זו.

פיקוח הכונס הרשמי על המפרקים

314. (א) הכונס הרשמי יתן את דעתו על התנהגותם של מפרקי חברות; לא מילא מפרק את חובותיו באמונה ולא קיים כהלכה את כל המוטל עליו לפי כל חיקוק או בדרך אחרת, או הגיש נושה או משתתף לכונס הרשמי תלונה לענין זה, יחקור הכונס הרשמי בדבר וינקוט פעולה כפי שיראה למועיל.

(ב) הכונס הרשמי רשאי לדרוש ממפרק לענות על כל שאלה ביחס לכל פירוק שהמפרק עוסק בו, ורשאי הוא לבקש מבית המשפט לחקור באזהרה את המפרק או כל אדם אחר בענין הפירוק.

(ג) הכונס הרשמי רשאי להורות על בדיקת הפנקסים והאסמכתאות של המפרק במקום הימצאם.

חיסול החברה

315. (א) לאחר שפורקו עסקי החברה כליל יורה בית המשפט בצו, שהחברה תחוסל מיום מתן הצו, ולפי זה תהיה מאותו יום מחוסלת.

(ב) המפרק יודיע לרשם על מתן צו החיסול תוך ארבעה עשר ימים מתאריך הצו, והרשם ירשום את החיסול בפנקסיו.

(ג) מפרק שהפר הוראת סעיף זה, דינו – קנס נמשך.

שחרורו של מפרק

316. (א) מימש המפרק את כל נכסי החברה, או את מה שלדעתו אפשר לממש בלי להאריך ללא צורך את הפירוק, וחילק דיבידנד סופי, והתאים את זכויות המשתתפים בינם לבין עצמם, והחזיר למשתתפים את העודף, וכן אם התפטר המפרק או הועבר מכהונתו, יביא הכונס הרשמי, לפי בקשת המפרק, לידי כך שיוכן תסקיר על חשבונותיו, ואם ראה שהמפרק מילא את כל דרישותיו, יבדוק את התסקיר וכל התנגדות לשחרור המפרק שהגיש נושה או משתתף או אדם מעונין אחר, ולפי זה יתן או יעכב את השחרור, והכל בכפוף לזכות ערעור לפני בית המשפט.

(ב) עוכב שחרורו של מפרק, רשאי בית המשפט, לבקשתו של נושה או משתתף או של אדם מעונין אחר, ליתן צו המחייב את המפרק לשאת בתוצאות מעשהו או מחדלו.

(ג) צו הכונס הרשמי המשחרר את המפרק יפטור אותו מכל חבות לכל מעשה או מחדל שלו בניהול עניני החברה או בכל ענין אחר הנוגע להתנהגותו כמפרק; אולם אפשר לבטל את הצו אם יוכח שהושג במרמה או בהעלמת עובדה חשובה.

(ד) שחרורו של מפרק שלא מחמת התפטרות או העברה מכהונה, כוחו ככוח העברה.

עונשין

317. (א) כונס נכסים, מפרק, מפרק זמני, מנהל או מנהל מיוחד שלא קיימו חובה לפי פקודה זו, או שלא קיימו צו, הוראה או תנאי שקבע בית המשפט, דינם – מאסר שנה.

(ב) תאגיד שנתמנה כונס נכסים או מפרק או מפרק זמני ולא קיים חובה כאמור בסעיף קטן (א), הרי בלי לגרוע מאחריותו של התאגיד, יראו בכך עבירה של כל אחד מחבריו אם לא הוכיח אחת מאלה:

(1) העבירה נעברה שלא בידיעתו, ותפקידו לא חיובו לדעת את המעשה;

(2) הוא נקט כל האמצעים הסבירים כדי למנוע את ביצוע העבירה.

סימן ז': מנהל מיוחד

מינוי מנהל מיוחד

318. (א) הכונס הרשמי שנעשה מפרק, בין זמני ובין קבוע, ונוכח שטיב נכסי החברה או עסקיה, או עניניהם של נושיה או משתתפיה דרך כלל, מחייבים מינוי מנהל מיוחד מלבדו ולנכסיה או לעסקיה, יכול לבקש זאת מבית המשפט, ועל סמך הבקשה רשאי בית המשפט למנות מנהל מיוחד למשך הזמן שיראה ולהעניק לו כל סמכות, לרבות סמכויות של כונס נכסים ושל מנהל.

(ב) המנהל המיוחד יתן ערובה ויגיש דו"חות בצורה שיראה בית המשפט ויקבל שכר שיקבע לו בית המשפט.

פרק י"ג: פירוק מרצון

סימן א': החלטת הפירוק

פירוק מרצון אימתי

319. חברה יכולה להתפרק מרצון באחת מאלה:

(1) תמה התקופה שנקבעה בתקנון לקיומה, או אירע הדבר שבאירועו צריכה החברה, לפי הוראה שבתקנון, להתחלל, והחברה באסיפה כללית החליטה להתפרק מרצון;

(2) החברה קיבלה החלטה מיוחדת להתפרק מרצון;

(3) החברה החליטה בהחלטה שלא מן המניין, שבגלל חביותיה אין היא יכולה להמשיך בעסקיה ומן הראוי שתתפרק.

תחילת הפירוק והשפעתו

320. פירוק מרצון תחילתו עם קבלת החלטת הפירוק, ומשהתחיל הפירוק תחיל החברה לנהל עסקיה, חוץ ממה שדרוש לפירוק מועיל; אולם מעמדה וסמכויותיה של החברה כתאגיד יוסיפו להתקיים, על אף כל הוראה סותרת בתקנון, עד שתתחלל.

החלטה על פירוק תפורסם ברשומות

321. (א) קיבלה חברה החלטה להתפרק מרצון לפי סעיף 319(1), (2) או (3), עליה להודיע על כך ברשומות תוך שבעה ימים לאחר ההחלטה.

(ב) הפרה חברה הוראת סעיף זה, דינה ודין כל נושא משרה בה שביודיעין ובמויזד אישר או התיר את ההפרה – קנס נמשך.

סימן ב': פירוק באין הצהרת כושר פרעון

פירוק באין הצהרת הדיירקטורים

322. הוראות סימן זה יחולו על פירוק מרצון וזולת אם לפני משלוח ההזמנות לאסיפת החברה שבה תוצע החלטת הפירוק עשו הדיירקטורים או רובם, בישיבתם, תצהיר שבדקו היטב את מצב עסקי החברה ובאו לכלל דעה שיש בידה לשלם חובותיה במלואם תוך שנים עשר חדשים לאחר תחילת פירוקה (להלן – הצהרת כושר פרעון), והצהרה זו הוגשה לרשם לפני משלוח ההזמנות.

אסיפת נושים

323. (א) ליום האסיפה האמורה בסעיף 322 או למחרתו תזמן החברה אסיפת נושים ותשלח להם בדואר הודעה על כך בו בזמן שנשלחות ההזמנות לאסיפת החברה.

(ב) ההודעה על אסיפת הנושים תפורסם פעם אחת ברשומות ולפחות פעם אחת בעתון מקומי הנפוץ במחוז שבו נמצא המשרד הרשום של החברה או מקום עסקיה העיקרי.

(ג) הדיירקטורים חייבים להגיש לאסיפת הנושים דו"ח מלא על מצב עסקיה של החברה עם רשימת נושיה ואומדן תביעותיהם, ולמנות אחד הדיירקטורים להיות יושב ראש באסיפתם, והוא חייב להשתתף באסיפת הנושים ולשבת בראשה.

תקפה של החלטת הנושים

324. נדחתה אסיפת החברה שבה עמדו להציע החלטה בדבר פירוקה וההחלטה נתקבלה באסיפה הנדחית, יהא כוחה של החלטה שנתקבלה באסיפת הנושים שנתכנסה לפי סעיף 323 כאילו נתקבלה מיד לאחר קבלת ההחלטה בדבר הפירוק.

מינוי מפרק

325. (א) הנושים והחברה באסיפותיהם הנפרדות רשאים להציע אדם להיות מפרק לעסקי החברה ולחלוקת נכסיה.

(ב) לא הציעו הנושים שום אדם, יהיה המועמד שהציעה החברה מפרק.

(ג) הציעו הנושים והחברה מועמדים שונים, יהיה המועמד שהציעו הנושים מפרק, אולם רשאי דירקטור, חבר או נושה לפנות – תוך שבעה ימים מיום שהוצע מועמד הנושים – לבית המשפט בבקשה שימנה למפרק את מועמד החברה במקום מועמד הנושים או יחד אתו, או שימנה אדם אחר למפרק.

מינוי ועדת ביקורת

326. (א) הנושים באסיפתם לפי סעיף 323 או באסיפה שלאחריה רשאים למנות ועדת ביקורת של לא יותר מחמישה, ומשנתמנתה ועדה כאמור רשאית החברה באסיפה שהחליטה על הפירוק או באסיפה כללית שלאחריה למנות לכל היותר חמישה אנשים לפעול כחברים בוועדת הביקורת; אולם אם החליטו הנושים שהאנשים שמינתה החברה או מקצתם אינם צריכים לשמש בוועדת הביקורת, לא יהיו אותם אנשים כשירים לשמש בה, אלא אם הורה כך בית המשפט, ואם הוגשה לפניו בקשה בענין זה, רשאי הוא לפי שיקול דעתו למנות אנשים אחרים שימשו בוועדת הביקורת במקום אותם אנשים.

(ב) בכפוף להוראות סעיף קטן (א) ולתקנות יחולו על ועדת הביקורת שנתמנתה לפי סעיף זה הוראות סעיפים 349 ו-350, כשם שהן חלות על ועדת ביקורת שנתמנתה לפי סעיף 348.

שינויים בהוראות מסויימות

327. על פירוק מרצון לפי סימן זה יחולו הוראות פקודה זו בדבר פירוק מרצון בכפוף להוראות סימן זה ובשינויים אלה:

(1) לא תהיה סמכות למנות מפרק לפי פסקה (2) לסעיף 330, ואילו הסמכות הנתונה לפיה לקבוע שכרו של מפרק והסמכות לפי פסקה (3) לאותו סעיף לאשר המשך סמכותם של דירקטורים לאחר מינוי מפרק, יהיו נתונות לא לחברה באסיפה כללית אלא לוועדת הביקורת, ואם זו אינה קיימת – לנושי החברה;

(2) נתפנתה משרתו של מפרק, ימלאו אותה הנושים ולא כאמור בסעיף 332;

(3) לא ישתמש המפרק בסמכותו לקבל מניות בתמורה בעד מכירת נכסי החברה כאמור בסעיף 334, ובענין תכניות בהליכי פירוק מכוח סעיף 336, אלא בהסכמת בית המשפט או ועדת הביקורת;

(4) סעיף 337(ב) וסעיפים 338 ו-339 יהיה להם תוקף כאילו בכל מקום שבו מדובר באסיפה כללית של החברה – אף אסיפת נושים במשמע;

(5) בסעיף 366(א)(2), במקום "לפי הוראות החברה בהחלטה שלא מן המניין" קרי "לפי הוראות ועדת הביקורת, ואם אינה קיימת – לפי הוראות נושי החברה".

עונשין

328. ואלה דינים קנס:

- (1) חברה שהפרה הוראת סעיף 323(א) וכל נושא משרה בה שביודעין ובמזיד אישר או התיר את ההפרה;
- (2) דירקטור שהפר הוראה מהוראות סעיף 323(ג).

סימן ג': תוצאות הפירוק

תחילת הפירוק מבטלת כל עסקה והעברה

329. בפירוקה של חברה מרצון בטלים כל העברה של מניותיה, למעט העברות למפרק או על פי אישורו, וכל שינוי במעמדם של חברי החברה, שנעשו לאחר תחילת הפירוק.

תוצאות הפירוק

330. ואלה תוצאותיו של פירוק מרצון, בכפוף להוראות פקודה זו:

(1) נכסי החברה ישמשו לכיסוי חבויותיה בשיעור אחיד לכולן; בכפוף להוראה זו יחולקו הנכסים בין החברים לפי זכויותיהם בחברה, אם אין בתקנון הוראה אחרת לענין זה;

(2) החברה באסיפה כללית תמנה מפרק אחד או יותר לשם פירוק עסקיה וחלוקת נכסיה, ורשאית היא לקבוע את שכרו או שכרם;

(3) משנתמנה מפרק תחדל סמכותם של הדירקטורים, זולת אם החברה באסיפה כללית או המפרק החליטו שסמכותם תימשך ובמידה שהחליטו על כך;

(4) למפרק יהיו כל הסמכויות הנתונות, לפי פקודה זו, למפרק בפירוק בידי בית המשפט, בלי שיהיה זקוק לאישורו של בית המשפט;

(5) למפרק יהיו סמכויות בית המשפט לפי פקודה זו לענין סידור רשימת משתתפים ודרישות תשלום, ועליו לשלם את חובות החברה ולהתאים את זכויות המשתתפים בינם לבין עצמם;

(6) רשימת המשתתפים תהא ראייה לכאורה לחבותם של הרשומים בה כמשתתפים;

(7) נתמנו כמה מפרקים, תהא כל סמכות הנתונה למפרק לפי פקודה זו בידי המפרקים או אחד מהם, כפי שנקבע במינוי, ובאין קביעה, רשאים להשתמש באותה סמכות לפחות שניים מהם יחד;

(8) אם מכל סיבה שהיא, אף מפרק אינו פועל, ימנה בית המשפט מפרק;

(9) בית המשפט רשאי, אם ראה טעם לדבר, לפטר מפרק ולמנות אחר במקומו.

הודעה לרשם

331. (א) המפרק יגיש לרשם הודעה על מינויו תוך עשרים ואחד ימים לאחר שנתמנה.

(ב) מפרק שהפר הוראת סעיף זה, דינו – קנס נמשך.

מילוי משרת מפרק שנתפנתה

332. נתפנתה, מכל סיבה שהיא, משרתו של מפרק שמינתה החברה, רשאית היא באסיפה כללית, בכפוף לכל סידור שבינה לבין נושיה, למלא את המשרה; כל משתתף, או המפרקים המוסיפים לכהן במקרה שיש יותר ממפרק אחד, רשאים לכנס למטרה זו אסיפה כללית, והיא תנוהל בדרך הקבועה בתקנון או בדרך שיקבע בית המשפט לפי בקשת המכנסים.

תקפו של סידור

333. (א) סידור שנעשה בין חברה העומדת להתפרק או המתפרקת מרצון לבין נושיה יחייב את החברה אם אושר בהחלטה שלא מן המניין, ואת נושיה אם נתקבלה על כך הסכמת שלושה רבעים מהם לפי המספר ולפי הערך.

(ב) כל נושה או משתתף רשאי לערער לפני בית המשפט על הסידור תוך שלושה שבועות לאחר השלמתו, ובית המשפט רשאי על יסוד זה לתקן, לשנות או לאשר את הסידור ככל שיראה לצורך.

סמכות המפרק בהעברת נכסי החברה לחברה אחרת

334. (א) מקום שחברה מתפרקת או עומדת להתפרק מרצון ומוצע להעביר או למכור עסקיה או נכסיה, כולם או מקצתם, לחברה אחרת, בין שהיא לפי פקודה זו ובין שאינה לפיה, יכול מפרק החברה המעבירה או המוכרת (להלן – החברה המעבירה). באישור החלטה מיוחדת שלה המייפה כוחו לכך, דרך כלל או לסידור מיוחד, לקבל מן החברה הנעברת, בתמורה או כחלק מתמורה בעד ההעברה או המכירה, מניות, פוליסות או זכויות אחרות כיוצא באלה בחברה הנעברת לשם חלוקה בין חברי החברה המעבירה, ורשאי הוא לסדר סידור אחר שעל פיו יוכלו חברי החברה המעבירה להשתתף ברווחים של החברה הנעברת או לקבל ממנה טובת הנאה במקום מזומנים או זכויות כאמור או בנוסף עליהם.

(ב) מכירה או סידור לפי סעיף זה יחייבו את חברי החברה המעבירה.

(ג) חבר החברה המעבירה שלא הצביע בעד ההחלטה המיוחדת והביע התנגדותו לה, בכתב שנשלח אל המפרק והונח במשרד הרשום של החברה תוך שבעה ימים שלאחר ההחלטה, רשאי לדרוש מן המפרק שיימנע מלבצע את ההחלטה או שיקנה את זכותו במחיר שייקבע בהסכם או בבוררות לפי חוק הבוררות, תשכ"ח-1968.

(ד) בחר המפרק לקנות את זכותו של החבר ישלם את מחירה לפני חיסול החברה ואת דמי הקניה ישיג המפרק בדרך שתיקבע בהחלטה מיוחדת.

(ה) החלטה מיוחדת לענין סעיף זה לא תהא פסולה בשל כך שנתקבלה לפני שהוחלט, או בשעה שהוחלט, על פירוק החברה או מינוי מפרק. אלא שאם תוך שנה ניתן צו לפירוק החברה בידי בית המשפט או בפיקוחו לא יהיה תוקף להחלטה המיוחדת אלא אם אישר אותה בית המשפט.

רשות לבקש החלטת בית המשפט

335. המפרק או כל משתתף או נושה רשאי לפנות לבית המשפט בבקשה שיחליט בכל שאלה הנובעת מן הפירוק, או שישתמש בסמכות מן הסמכויות שהיו נתונות לו לענין אכיפת דרישות תשלום או כל ענין אחר אילו עמדה החברה לפירוק בידי בית המשפט, ובית המשפט רשאי, אם ראה שהדבר צודק ומועיל, להיענות לבקשה, כולה או מקצתה, בתנאים שייראו לו, או ליתן על יסוד הבקשה צו אחר שייראה לו לצורך.

סמכות המפרק לבוא לידי פשרה או הסדר

336. בפירוק מרצון מוסמך המפרק לעשות, באישור החלטה מיוחדת של החברה, את הפעולות האמורות בפסקאות (4), (5) ו-(6) לסעיף 307(א) לגבי פירוק בידי בית המשפט.

בינוס אסיפות כלליות

337. (א) בפירוק מרצון רשאי המפרק לכנס אסיפות כלליות של החברה כדי להשיג כל אישור בהחלטה מיוחדת או בהחלטה שלא מן המניין, או לכל מטרה אחרת הנראית לו.

(ב) נתמשך הפירוק למעלה משנה אחת, חייב המפרק לכנס אסיפה כללית של החברה בתום השנה הראשונה מתחילת הפירוק, ובתום כל שנה שלאחריה, או במועד מוקדם לאחר מכן כפי שיהיה נוח, ויניח לפני האסיפה דין וחשבון על פעולותיו ועסקיו ועל ניהול הפירוק בשנה שחלפה.

(ג) הופרה אחת ההוראות של סעיף זה, דינו של המפרק – קנס.

אסיפה סופית

338. (א) בפירוק מרצון, משפורקו עסקי החברה כליל, חייב המפרק לערוך דו"ח המראה כיצד התנהל הפירוק ומה נעשה בנכסי החברה, ולאחר מכן יכנס אסיפה כללית של החברה כדי להניח לפניו את הדו"ח ולהסבירו.

(ב) האסיפה תזומן בהודעה ברשומות שתפורסם חודש ימים לפחות לפני האסיפה; ההודעה תפרט את מועד האסיפה, מקומה וסדר יומה.

(ג) תוך שבוע ימים לאחר האסיפה ישלח המפרק לרשם העתק הדו"ח ויודיע לו על קיום האסיפה ותאריכה; הופרה אחת ההוראות של סעיף קטן זה, דינו של המפרק – קנס נמשך.

(ד) לא היה מנין חוקי באסיפה, יודיע המפרק לרשם, במקום ההודעה לפי סעיף קטן (ג), שהאסיפה כונסה כדין ושלא היה בה מנין חוקי, ובכך יצא ידי חובת ההודעה.

חיסול החברה

339. (א) קיבל הרשם את הדו"ח ואחת ההודעות לפי סעיף 338, ירשום אותם מיד וכתום שלושה חדשים לאחר רישום הדו"ח תיחשב החברה מחוסלת; אולם רשאי בית המשפט, על יסוד בקשה של המפרק או של אדם אחר הנראה לבית המשפט מעוניין, ליתן צו הדוחה את מועד החיסול לתאריך שייראה לו.

(ב) האדם שעל יסוד בקשתו ניתן צו לפי סעיף זה חייב להגיש לרשם העתק מקויים של הצו תוך שבעה ימים לאחר שניתן; הפר הוראה זו, דינו – קנס נמשך.

סימן ד': שונות

הוצאות בפירוק מרצון

340. כל ההוצאות וההיטלים הכרוכים כשורה בהליכי פירוק מרצון, ובכלל זה שכרו של המפרק, ישולמו מתוך נכסי החברה לפני כל תביעה אחרת.

שמירת הזכות לפירוק בידי בית המשפט

341. פירוק מרצון אינו חוסם בעד זכותו של נושה או משתתף להביא את החברה לפירוק בידי בית המשפט, אולם בית המשפט יענה לבקשת פירוק של משתתף רק אם שוכנע שהפירוק מרצון יפגע בזכויותיהם של המשתתפים.

פרק י"ד: פירוק מרצון בפיקוח בית המשפט

סמכות להורות על פירוק בפיקוח בית המשפט

342. החליטה חברה להתפרק מרצון, רשאי בית המשפט ליתן צו שהמשך הפירוק יהיה בפיקוח בית המשפט (להלן – פירוק בפיקוח) לפי הוראות ותנאים דרך כלל שיקבע, ושתהיה רשות לנושים, למשתתפים או לאחרים לפנות בבקשה לבית המשפט, הכל כפי שייראה לבית המשפט לצורך.

כוחה של בקשה לפירוק בפיקוח

343. לענין מתן סמכות לבית המשפט לגבי תובענות, תהא בקשה להמשיך בפירוק בפיקוח נחשבת כבקשת פירוק בידי בית המשפט.

התחשבות במשאלות נושים ומשתתפים

344. בהכרעה בין פירוק בידי בית המשפט לבין פירוק בפיקוח, ובמינוי מפרקים, ובכל שאר ענינים השייכים לפירוק בפיקוח, יתחשב בית המשפט במשאלותיהם של הנושים והמשתתפים כפי שהוכחו לו על יסוד ראיות מספקות.

סמכות למנות מפרק ולפטרו

345. (א) נתן בית המשפט צו לפירוק בפיקוח, רשאי הוא, באותו צו או בשלאחריו, למנות מפרק נוסף.

(ב) מעמדו, לרבות סמכויותיו וחובותיו, של מפרק נוסף כזה יהיה מכל הבחינות כשל מפרק שמינתה החברה.

(ג) בית המשפט רשאי להעביר מכהונתו מפרק שנתמנה לפי סעיף זה וכל מפרק הממשיך בתפקידו על פי צו לפירוק בפיקוח, ורשאי הוא למלא משרת מפרק שנתפנתה עקב העברה, מוות או התפטרות.

סמכותו של מפרק בפירוק בפיקוח

346. בפירוק בפיקוח רשאי מפרק, בכפוף לסייגים שקבע בית המשפט, להשתמש בסמכויותיו בלא אישור בית המשפט או התערבותו, כאילו היתה החברה מתפרקת מרצון.

כוחו של צו פירוק בפיקוח

347. צו פירוק בפיקוח, כמוהו כצו פירוק בידי בית המשפט לכל דבר וענין, לרבות עיכוב תובענות והליכים אחרים, דרישות תשלום ואכיפתן ושימוש בכל סמכות, ולמעט לענין ההוראות של סעיפים 272, 289, 292 עד 300(א), (ב) ו(ד) עד (ו), 301, 303, 304, 308 עד 314, 316, 318, 348(ב) ו-349 עד 351.

פרק ט"ו: הוראות כלליות לענין פירוק

סימן א': ועדת ביקורת

מינוי ועדת ביקורת

348. (א) בפירוקה של חברה, בין מרצון ובין בידי בית המשפט או בפיקוחו, רשאי הכונס הרשמי או המפרק, וחייב המפרק אם נדרש לכך בהחלטה שנתקבלה באסיפה של נושים או משתתפים שכונסה לפי פקודה זו או תקנות לפיה, לפנות לבית המשפט בבקשה למנות ועדת ביקורת למטרות שצויינו בפקודה זו (להלן בסימן זה – הועדה). ובית המשפט רשאי למנות את הועדה.

(ב) לוועדה יתמנו נושים ומשתתפים של החברה או נציגיהם לפי יפויי כוח כלליים, לפי יחס שיוסכם באסיפותיהם, ובאין הסכמה כזאת – כפי שיחליט עליו בית המשפט.

התפנות מקומם של חברי הועדה

349. (א) כל חבר של הועדה רשאי להתפטר ממנה על ידי שימסור על כך למפרק הועדה בכתב חתומה בידו.

(ב) חבר של הועדה שנעשה פושט רגל, או שהגיע לידי פשרה או הסדר עם נושיו, או שנעדר מחמש ישיבות רצופות של הועדה שלא ברשות החברים המייצגים יחד עמו את הנושים או המשתתפים, לפי הענין, תתפנה משרתו.

(ג) אפשר להעביר חבר הוועדה מכהונתו בהחלטה רגילה באסיפת נושים או באסיפת משתתפים, הכל לפי מי שהוא מייצג, לאחר שניתנה הודעה על האסיפה שבעה ימים מראש וצווינה בה מטרת האסיפה; בית המשפט רשאי להעביר חבר מכהונתו על פי בקשת הכונס הרשמי או המפרק.

(ד) נתפנה מקום בוועדה, יפנה המפרק מיד לבית המשפט או יזמן אסיפת נושים או משתתפים, לפי הענין, לשם מילוי המקום; בית המשפט או האסיפה רשאים לשוב ולמנות את החבר הקודם או למנות אחר במקומו.

(ה) חברי הוועדה הממשיכים, אם הם לפחות שניים, רשאים לפעול אף אם נתפנה מקום בהרכבה.

נוהל עבודתה של הוועדה

350. (א) הוועדה תתכנס בזמנים שתקבע, ואם לא קבעה – לפחות פעם בחודש, ובנוסף על כך רשאים המפרק וכל חבר של הוועדה לכנס ישיבה של הוועדה כפי שיראו לנחוץ.

(ב) הוועדה רשאית לפעול על דעת רוב חבריה הנוכחים בישיבה, אולם היא לא תפעל אלא אם רוב חבריה נוכחים בישיבה.

באין ועדת ביקורת

351. באין ועדה רשאי הכונס הרשמי, לפי בקשת המפרק, לעשות כל דבר וליתן כל הוראה או רשות שהוועדה רשאית או חייבת לעשות או ליתן לפי פקודה זו.

סימן ב': הגשת התביעות וחלוקת הנכסים

מה ניתן לתבוע בפירוק

352. בכפוף לתחולתם של דיני פשיטת רגל על חברות חדלות פרעון, ניתן בכל פירוק לתבוע מהחברה כל חוב, קיים או עתיד, ודאי או מותנה, קצוב או בלתי קצוב, ויש לשום ככל האפשר שומה צודקת את ערך החובות שהם מותנים או בלתי קצובים.

תחולת דיני פשיטת רגל על פירוק מחמת חודל פרעון

353. בחברה חדלת פרעון ינהגו על פי דיני פשיטת רגל החלים על נכסיו של מי שהוכרז פושט רגל, בכל הנוגע ליכויותיהם של נושים מובטחים ושאינם מובטחים, לחובות הניתנים לתביעה, לשומת שוויון של אנונות ושל התחייבויות עתידות או מותנות, ולקבלת דיבידנד.

חובות בני קדימה

354. (א) לחובות המפורטים להלן יהיה בפירוק דין קדימה לכל שאר חובות, לפי סדר עדיפות זה:

(1) (א) שכר עבודה כמשמעותו בחוק הגנת השכר, תשי"ח-1958, שמגיע לעובד וגמול תעסוקה כמשמעותו בחוק זכויות לאנשים עם מוגבלות המועסקים כמשתקמים (הוראת שעה), התשס"ז-2007, שמגיע למשתקם

כהגדרתו בחוק האמור בעד התקופה שלפני התאריך הקובע, ובלבד ששך כל השכר או גמול התעסוקה, לפי העניין, שיש לו דין קדימה לא יעלה על 24,538 שקלים חדשים בעד שכר עבודה;

(ב) אם לאחר תחילתה של שנת מס חל פיצוי, יוגדל הסכום הנקוב בפסקת משנה (א), בשיעור הפיצוי מיום תחילת הפיצוי; ההגדלה האמורה תעמוד בתקפה עד 31 בדצמבר שלאחריה; לענין זה, "שנת מס", "פיצוי" ו"שיעור הפיצוי" – כמשמעותם בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968 (להלן – חוק הביטוח);

(ג) הסכום הנקוב בפסקת משנה (א) ישתנה כל שנה ב־1 בינואר לפי שיעור התנודות של השכר הממוצע כמשמעותו בחוק הביטוח;

(ד) שר העבודה והרווחה יפרסם ברשומות הודעה בדבר השינויים בסכום הנקוב בפסקת משנה (א) שיחולו מכוח פסקאות משנה (ב) ו־(ג), בעיגול לעשרת השקלים הקרובים;

(2) סכום שהחברה ניכתה במקור משכר העבודה, על פי פקודת מס הכנסה, ולא שילמה לפקיד השומה;

(3) החובות המפורטים להלן, והם יהיו שווים זה לזה במעלה וישולמו במלואם, ואם אין בנכסים כדי תשלום מלא של כולם יופחתו התשלומים בשיעור שווה:

(א) תשלומי חובה שהגיעו מאת החברה בתאריך הקובע והיא נתחייבה בהם, או שזמן פרעונם הגיע תוך שנים עשר החדשים שקדמו לאותו תאריך; "תשלומי חובה", לענין זה – מסים עירוניים, מסים של מועצות מקומיות, תרומות שהן בבחינת מסים על פי פקודת העדות הדתיות (ארגון) ואגרות המשתלמות לרשם על פי פקודה זו;

(ב) מסים המשתלמים לאוצר המדינה שנשמו והוטלו על החברה עד 31 בדצמבר האחרון שלפני התאריך הקובע וסך כולם אינו עולה על השומה של שנה אחת, ומסים אחרים המשתלמים לאוצר המדינה שהחברה נתחייבה בהם, או שזמן פרעונם הגיע, במשך שנים עשר החדשים שקדמו לאותו תאריך;

(ג) דמי שכירות של שנה אחת, לכל היותר, שלפני התאריך הקובע, המגיעים למשכיר בעד בתים וקרקעות ששכרה החברה;

(2) תחילת הפירוק, לגבי אדם שידע על כינוס אסיפה לשם החלטה לפי פקודה זו על פירוק החברה מרצון, היא בתאריך שבו נודע לו הדבר.

(ג) מי שקנה בתום לב במכירה מטעם המוציא לפועל טובין של החברה רכש בהם, כלפי המפרק, קנין גמור.

(ד) לענין סעיף זה והסעיף הבא, "טובין" – כל נכס חוץ ממקרקעין.

חובת המוציא לפועל לגבי הטובין שבידו

358. (א) נתפסו טובין של חברה בהוצאה לפועל, ולפני שנמכרו, או לפני שהתקבל או נגבה בהוצאה לפועל מלוא הסכום הנתבע בביצוע, נמסרה הודעה למוציא לפועל כי נתמנה מפרק זמני או שהוצא צו פירוק או שנתקבלה החלטה לפי פקודה זו על פירוק מרצון, ימסור המוציא לפועל למפרק, לפי דרישה, את הטובין וכל כסף שנתפס או נתקבל בביצוע החלקי של ההוצאה לפועל; אולם דמי ההוצאה לפועל יהיו שעבוד ראשון על הטובין או על הכסף שנמסרו, והמפרק רשאי למכור את הטובין או מקצתם כדי סילוקו של השעבוד.

(ב) נמכרו הטובין מכוח פסק דין המחייב בתשלום סכום העולה על שני שקלים, או שולם סכום כסף כדי למנוע מכירה, ינכה המוציא לפועל את דמי ההוצאה לפועל מדמי המכר או מהכסף ששולם ויעכב בידו את היתרה ארבעה עשר ימים; אם תוך הזמן האמור תימסר לו הודעה שהוגשה בקשה לפירוק החברה או שזומנה אסיפה שבה תוצע החלטה על פירוק מרצון והצו ניתן או נתקבלה ההחלטה – ישלם המוציא לפועל את היתרה למפרק, והוא יהיה זכאי לעכבה בידו מפני התובע בהוצאה לפועל.

יצירת שעבוד צף בסמוך לפירוק

359. שעבוד צף על נכסי חברה שנוצר בתוך ששה חדשים שלפני תחילת פירוקה, אין לו תוקף אלא כדי הסכום ששולם במוזמנים לחברה עקב השעבוד בשעת היווצרו או אחריו, בצירוף הריבית על אותו סכום בשיעור הקבוע לענין זה לפי חוק הריבית (שינוי שיעורים), תשל"ג-1972, וזאת אם הוכח שבתכוף לאחר היווצרו של השעבוד היתה החברה כשרת-פרעון.

סימן ד': ויתור

הגדרת נכס מכביד

360. בסימן זה, "נכסים מכבידים" –

- (1) מקרקעין העמוסים תנאים מכבידים;
- (2) מניות של חברות, שלא נפרעו במלואן;
- (3) חוזים ללא רווח;

(4) כל נכס אחר שלא ניתן למכרו, בכלל או על נקלה, מפני שהוא מחייב את המחזיק בו לבצע פעולה מכבידה או לשלם סכום כסף.

(4) בית המשפט רשאי, אם – מטעמים מיוחדים שיירשמו – מצא זאת לצורך בנסיבות הענין, להורות שלא לתת עדיפות לחובות האמורים בפסקאות (1) ו-(3), כולם או מקצתם.

(ב) הלווה אדם לחברה כספים לשם תשלום משכורת או שכר לעובד החברה, יהיה לו בפירוק דין קדימה לגבי הכספים שהולו ושולמו כאמור, כדי הסכום שבו הופחת הסכום שלגביו היה לעובד דין קדימה בפירוק.

(ג) מקום שנכסי החברה שמתוכם ניתן לשלם לנושים כלליים אינם מספיקים לפרעון החובות לפי סעיף זה, יהיה לחובות אלה דין קדימה לפני תביעותיהם של בעלי איגרות חוב מכוח שעבוד צף שיצרה החברה, והם ישולמו לפי זה מתוך הנכסים הכלולים בשעבוד או הכפופים לו.

(ד) החובות לפי סעיף זה ישולמו מיד, ככל שיש בנכסים כדי פרעונם, ובלבד שיעוכבו הסכומים הדרושים לכיסוי הוצאות הפירוק.

(ה) לענין סעיף זה, "התאריך הקובע" הוא, לגבי חברה שהיא בפירוק בידי בית המשפט ולא התחילה קודם לכן בפירוק מרצון – תאריך צו הפירוק, ובכל מקרה אחר – תאריך תחילת הפירוק.

סימן ג': פעולות מלפני תחילת הפירוק

העדפת מרמה

355. (א) כל העברה, משכנתה, מסירת טובין, תשלום, הוצאה לפועל וכל פעולה אחרת בנכסים, שאילו נעשו בידי אדם או נגדו היו רואים אותם בפשיטת רגל שלו כהעדפת מרמה, הרי כשנעשו בידי חברה או נגדה יראו אותם, בפירוקה, כהעדפת מרמה של נושיה, ולא יהיה להם תוקף; לענין סעיף זה, תבוא תחילת הפירוק במקום הגשת בקשת פשיטת הרגל.

(ב) העבירה חברה את כל נכסיה לנאמנים לטובת כל נושיה, תהא ההעברה בטלה לכל דבר וענין.

ביטול המחאה כללית לא רשומה

356. מקום שבפשיטת רגל אין תוקף להמחאה כללית של זכויות, אין תוקף להמחאה בפירוק חברה; ולענין זה תבוא תחילת הפירוק במקום תחילת הגשת בקשת פשיטת הרגל.

הגבלת זכות נושה להוצאה לפועל

357. (א) נושה שפתח בהליכי הוצאה לפועל נגד טובין או מקרקעין של חברה, לרבות עיקול חוב המגיע לה, לא יוכל ליהנות מההוצאה לפועל לעומת המפרק אלא אם כן השלים אותה לפני תחילת הפירוק.

(ב) לענין סעיף זה –

(1) השלמתה של הוצאה לפועל היא, נגד טובין – בתפיסתם ומכירתם, נגד מקרקעין – בתפיסתם, ובעיקול חוב – בקבלת החוב;

ויתור על נכס מכביד

361. (א) היה בין נכסי חברה שבפירוק נכס מכביד, רשאי המפרק, באישור בית המשפט, לוותר עליו.

(ב) מיום הויתור יחדלו כל הזכויות והחבויות של החברה בנכס שוויתרו עליו, ואולם לא יהיה בויתור כדי לפגוע בזכויותיו וחבויותיו של אדם אחר אלא במידה הנחוצה לשחרר מחבות את החברה ואת נכסיה.

(ג) בית המשפט בבואו ליתן רשות לויתור רשאי לדרוש שיינתנו הודעות לאנשים מעוניינים, להתנות את מתן הרשות וליתן כל צו אחר, הכל כפי שייראה לו צודק.

סיוג לויתור על נכס

362. נדרש המפרק בכתב מאת צד מעוניין בנכס מכביד להחליט אם ויתור על הנכס או לא, ותוך עשרים ושמונה ימים מיום קבלת הדרישה, או תקופה ארוכה מזו שהתיר בית המשפט, לא הודיע המפרק לדרוש שיש בדעתו לבקש מבית המשפט רשות לוותר – שוב לא יוכל לוותר, ואם היה הנכס חוזה, יראו את החברה כאילו אימצה אותו.

שמירת זכות וחבות לפי חוזה שוויתרו עליו

363. בית המשפט רשאי, לפי בקשת אדם הזכאי או החייב כלפי המפרק לפי חוזה שנעשה עם החברה, ליתן צו המבטל את החוזה בתנאים שקבע לענין תשלומי פיצויים בין הצדדים בשל אי-ביצוע החוזה ולכל ענין אחר, כפי שייראה לו צודק, ופיצויים שנפסקו כאמור יהיו למבקש חוב בריבועה בפירוק.

שמירת זכות וחבות בנכס שוויתרו עליו

364. לפי בקשת אדם התובע טובת הנאה בנכס מכביד שהמפרק ויתר עליו או בקשת אדם החב בשל נכס כאמור ולא הופטר מחבותו לפי פקודה זו, רשאי בית המשפט, לאחר ששמע את כל מי שמצא לנכון, להקנות או למסור את הנכס לאדם הזכאי לו, או למי שראה בית המשפט למסרו לו כפיצוי על חבות כאמור, או לנאמן בשבילו, הכל בתנאים שיראה; ניתן צו הקניה כאמור, יוקנה הנכס המפורש בו לאדם הנקוב בשמו לענין זה, ללא צורך בהעברה.

דין נפגע בויתור כדין נושה

365. הנפגע מחמת ויתור לפי סימן זה, יראו אותו כנושה של החברה כדי סכום הפגיעה ולפי זה יהיה לו חוב בריבועה בפירוק.

סימן ה': סיום פירוק, ביטול ומחיקה

שמירת הפנקסים

366. (א) לאחר שנסתיים פירוק החברה והיא עומדת לחיסול ינהגו בפנקסים של החברה ושל המפרקים –

(1) בפירוק בידי בית המשפט או בפיקוחו – לפי הוראות בית המשפט;

(2) בפירוק מרצון – לפי הוראות החברה בהחלטה שלא מן המניין.

(ב) משעברו חמש שנים מיום חיסול החברה יהיו החברה או המפרקים או כל מי שבידו הופקדו הפנקסים פטורים מכל אחריות לכך שהפנקסים אינם ניתנים להצגה בפני מי שטוען שיש לו ענין בהם.

(ג) השר רשאי בתקנות –

(1) להסמיך את בית המשפט למנוע את השמדת פנקסיה של חברה שבפירוק למשך תקופה שנקבעה בתקנות ושלא תעלה על חמש שנים אחרי שפורקה;

(2) לקבוע הוראות שלפיהן יוכל נושה או משתתף של החברה להגיש עצומותיו לבית המשפט לענין סעיף קטן זה.

(ד) העובר על תקנה או הוראת בית משפט לפי סעיף זה, דינו – קנס.

ביטולו של חיסול

367. (א) לאחר שחוסלה החברה לפי סעיפים 315 או 339 רשאי בית המשפט, על פי בקשת המפרק או אדם הנראה לבית המשפט מעוניין בדבר, ליתן בכל עת תוך שנתיים לאחר תאריך החיסול, ובתנאים שייראו לו, צו המבטל את החיסול; משניתן הצו ניתן לנקוט כל הליך שאפשר היה לנקוטו אילו לא חוסלה החברה.

(ב) מי שלפי בקשתו ניתן צו הביטול חייב להגיש לרשם, תוך שבעה ימים לאחר מכן או תוך זמן נוסף שהתיר בית המשפט, העתק מאושר של הצו; לא עשה כן, דינו – קנס נמשך.

ביטול מחיקת חברה

369. חברה או אחד מחבריה או מנושיה שראו עצמם מקופחים ממחיקת שמה של החברה, ובית המשפט, על פי בקשת אחד מאלה שהוגשה תוך עשרים שנים מיום פרסום ההודעה על המחיקה ברשומות, שוכנע שהחברה המשיכה בעסקיה או היתה מופעלת בעת שנמחק שמה, או שראה מטעם אחר שמן הצדק הוא להחזיר את שמה לפנקס – רשאי בית המשפט להורות בצו ששמה יוחזר לפנקס, ומשהוגש לרשם העתק מאושר של הצו יראו את החברה כאילו המשיכה בעסקיה וכאילו לא נמחק שמה; ורשאי בית המשפט ליתן באותו צו כל הנחיה והוראה שיראה לצודק, כדי להעמיד את החברה וכל אדם אחר במצב קרוב ככל האפשר למצב שהיו בו אילו לא נמחקה החברה.

סימן ו': שונות

דבר הפירוק יצויין בכל מסמך

370. (א) מקום שחברה נמצאת בפירוק, בין בידי בית המשפט ובין מרצון, תהא הודעה שהחברה היא בפירוק

מצויה בכל חשבונות, הזמנת טובין או מכתב עסקי ששם החברה עליהם והם יוצאים מאת החברה או מאת המפרק שלה או מטעמם.

(ב) הופרה הוראת סעיף זה, דין החברה ודין כל נושא משרה בה או מפרק שלה שביודעין ובמויד אישר או התיר את ההפרה – קנס.

מידע על פירוק תלוי ועומד

371. (א) לא נסתים פירוקה של חברה תוך שנה אחת מיום תחילתו, חייב המפרק, כל עוד לא נסתים הפירוק, לשלוח לרשם מוזמן לזמן, בהפסקות שנקבעו לכך, דו"ח בטופס הקבוע שיוכל את הפרטים שנקבעו בדבר הליכי הפירוק ומצבו; לא עשה כן המפרק, דינו – קנס נמשך.

(ב) כל הטוען בכתב שהוא נושה או משתתף של החברה תהא לו או לשלוח הזכות, לאחר תשלום האגרה שנקבעה, לעיין בכל עת סבירה בדו"ח ולקבל העתק או נסח ממנו; הטוען בביודעין טענת שקר שהוא נושה או משתתף, דינו, אם ביקש זאת המפרק או הכונס הרשמי – קנס.

כספים שלא נתבעו

372. (א) נתברר מתוך דו"ח לפי סעיף 371 או בדרך אחרת, שיש בידי המפרק או בשליטתו כספים מנכסי החברה שבמשך ששה חדשים מיום שנתקבלו לא נמצא להם תובע או שעדיין לא חולקו, חייב המפרק להכניסם לחשבון החברה בבנק שקבע שר האוצר ולקבל כנגדם אישור קבלה בטופס הקבוע שישימש לו כתב סילוק מספיק.

(ב) התובע זכות בכספים ששולמו לבנק לפי סעיף זה יכול לפנות לכונס הרשמי, והכונס רשאי, על יסוד תעודה מאת המפרק המעידה על התובע שהוא אמנם בעל הזכות, להורות שישולם לו הסכום המגיע לו.

(ג) החולק על החלטת הכונס בנוגע לתביעה שהוגשה לפי סעיף זה רשאי לערער לפני בית המשפט.

פרק ט"ז: עבירות בפירוק, שפיטה ועונשין

ניהול עסק בתרמית

373. (א) נתן בית המשפט צו פירוק, יקבע דיון בשאלה אם עסק של החברה התנהל תוך כוונה לרמות את נושיה או את נושיו של אדם אחר או לכל מטרת מרמה; התברר בדיון כאמור, או לאחר מכן במהלך פירוקה של החברה, כי עסק של החברה התנהל כאמור, רשאי בית המשפט, על פי בקשת הכונס הרשמי או המפרק או כל נושה או משתתף של החברה ואם נראה לו נכון לעשות כן, להצהיר שכל נושא משרה שלה, שהיה ביודעין שותף בניהול העסק, ישא באחריות אישית ללא הגבלה לחביותיה של החברה, כולן או מקצתן, כפי שיוורה בית המשפט; לענין סעיף זה, "נושא משרה" – בין בהווה ובין בעבר, לרבות כל מי שנושאי המשרה היו רגילים לפעול לפי הנחיותיו או הוראותיו.

(א1) בית המשפט יזמן לדיון כאמור בסעיף קטן (א) את המפרק, ורשאי הוא לזמן את הכונס הרשמי וכל אדם אחר

כפי שימצא לנכון; המפרק יגיש לבית המשפט, זמן סביר לפני מועד הדיון, את עמדתו, בכתב, באשר לאופן ניהולה של החברה, בהסתמך על העובדות הידועות לו באותו מועד.

(ב) בית המשפט רשאי ליתן הוראות נוספות ככל שייראה לו דרוש להפעלת ההצהרה, ובמיוחד רשאי הוא להורות שכל חבות שהוטלה על נושא משרה על פי ההצהרה תהיה שעבוד על כל חיוב של החברה לנושא המשרה או על כל שעבוד וזכות בשעבוד על נכסי החברה, שבידי נושא המשרה או בידי אדם או חברה הפועלים מטעמו, או בידי אדם התובע בחוקת נמחה שלהם, ורשאי בית המשפט ליתן הוראות נוספות ככל הדרוש לאכיפת השעבוד שהוטל לפי סעיף קטן זה; לענין זה, "נמחה" – כל מי שלזכותו קמו, על פי הוראות נושא המשרה, החיוב או השעבוד או הזכות בו, למעט נמחה שנתן תמורה בת ערך בתום לב שלא דרך נישואין ובלי ידיעת הענינים שהיו עילה להצהרת בית המשפט.

(ג) נושא משרה של החברה, שביודעין היה שותף לניהול עסק של החברה כאמור בסעיף קטן (א), דינו – מאסר שנה אחת.

(ד) בית משפט שנתן הצהרה על אדם או הרשיע אותו כאמור בסעיף זה, רשאי גם לצוות כי במשך תקופה שקבע בצו, ושלא תעלה על חמש שנים מיום ההצהרה או ההרשעה, לא יוכל האדם לשמש דירקטור או מנהל כללי של חברה או להיות מעורב במישרין או בעקיפין בייסוד חברה או בניהולה אלא ברשות בית המשפט המוסמך לפרק אותה; המפר צו לפי סעיף קטן זה, דינו – מאסר שנתיים.

(ה) הוראות סעיף זה יחולו אף אם האדם הנדון נושא באחריות פלילית לענינים שהם עילה להצהרה, וההצהרה תיחשב פסק-דין חלוט כמשמעותו כדיני פשיטת רגל.

(ו) הכונס הרשמי או המפרק חייבים להתייצב בשעת הדיון בבקשה למתן רשות לפי סעיף קטן (ד), ורשאים הם בדיון זה ובדיון בבקשה לפי סעיף קטן (א) להעיד בעצמם ולהזמין עדים.

(ז) נתן בית המשפט החלטה לפי סעיף זה, ישלח המפרק העתק ההחלטה לרשם.

עבירות שנתגלו בפירוק

374. התברר תוך פירוקה של חברה שאדם שהשתתף בייוזמה או בייסודה או שהיה או הינו נושא משרה בה או כונס נכסים, מפרק או מפרק זמני שלה, השתמש שלא כהוגן בכסף או בנכס של החברה, או עיכבם אצלו, או נעשה חב או אחראי עליהם, או עשה מעשה שלא כשורה או שלא כדין במשא ומתן הנוגע לחברה, רשאי בית המשפט, לפי בקשת הכונס הרשמי, המפרק, נושה או משתתף, לחקור בדבר התנהגותו של האדם ולכפות עליו החזרת הכסף או הנכס או חלק מהם בצירוף ריבית בשיעור שייראה לבית המשפט, או לכפות עליו תשלום כסף לזכות החברה ככל שייראה לבית המשפט כפיצוי על מעשיו, ואין נפקא מינה אם העברין עלול להיות עליהם בפלילים.

עונש על זיוף פנקסים

375. נושא משרה או משתתף בחברה שבפירוק המשחית או משנה או מזייף פנקסים או ניירות ערך, או עושה רישום כוזב בפנקס, בספר חשבונות או במסמך של החברה או המעורב בעשיית רישום כאמור, והכל כדי להונות, דינו – מאסר שנתיים.

רמאות של נושא משרה

376. נושא משרה בחברה שעשה אחד המעשים המנויים להלן ולאחר מכן ניתן עליה צו פירוק בידי בית המשפט או שהחליטה לפי פקודה זו על פירוק מרצון, דינו – מאסר שנתיים:

(1) פיתה אדם בטענות שוא או בכל מרמה אחרת ליתן אשראי לחברה;

(2) בכוונה לרמות את נושי החברה, נתן במתנה, העביר או שעבד נכס מנכסי החברה, או גרם לאחת הפעולות האלה, או גרם להליכי הוצאה לפועל נגד נכסי החברה או התעלם מהם ביוזעו;

(3) בכוונה לרמות את נושי החברה הסתיר או סילק חלק מנכסי החברה תוך חרשיים לפני מתן פסק דין או צו המחייבים את החברה בתשלום כספים ואשר לא נתבעו, או בכל זמן לאחר מכן.

אחריות של נושאי משרה

377. (א) בסעיף זה, "נושא משרה" – לרבות מי שהדירקטורים נוהגים לפעול על פי הנחיותיו או הוראותיו, והכל אף אם בשעת מעשה כבר לא היה נושא משרה.

(ב) נושא משרה בחברה שניתן עליה צו פירוק או החליטה על פירוק מרצון, שעשה אחת מאלה תוך שנים עשר החדשים שבתכוף לפני תחילת הפירוק או בכל עת לאחר מכן, דינו – מאסר חמש שנים:

(1) השיג בשביל החברה או מטעמה נכס באשראי במצג שוא או במרמה אחרת, והחברה לא שילמה אחר כך בעדו;

(2) השיג בשביל החברה או מטעמה נכס באשראי בטענת שוא שהחברה ממשיכה בעסקיה והחברה לא שילמה אחר כך בעדו;

(3) שעבד או העביר לאחר, שלא במהלך עסקיה הרגיל של החברה, נכס מנכסיה שהושג באשראי ועדיין לא שולם בעדו.

(ג) נושא משרה בחברה שניתן עליה צו פירוק או החליטה על פירוק מרצון, שעשה אחת מאלה, דינו – מאסר שנתיים:

(1) לא גילה למפרק, לפי מיטב ידיעתו ואמונתו, גילוי שלם ואמיתי, את כל נכסי החברה, וכיצד ולמי ובאיזו תמורה ומתי עשה בכל חלק בהם, חוץ

ממה שעשה במהלך הרגיל של עסקיה;

(2) לא מסר למפרק, או לא מסר כפי שהמפרק הורה, כל חלק מנכסי החברה הנמצא בשמירתו או בשליטתו, ושהחוק מחייבו למסור;

(3) בתוך שנים עשר החדשים שבתכוף לפני תחילת הפירוק או בכל עת לאחר מכן –

(א) העלים חלק מנכסי החברה ששוויו שקל אחד או יותר, או חוב המגיע לחברה או ממנה;

(ב) סילק במרמה כל חלק מנכסי החברה כאמור;

(4) השמיט דבר בעל חשיבות בכל הודעה בדבר עסקי החברה;

(5) לא מסר למפרק, או לא מסר כפי שהמפרק הורה, את כל הפנקסים, המסמכים או הכתבים שבשמירתו או בשליטתו השייכים לחברה ושהחוק מחייבו למסור;

(6) בתוך שנים עשר החדשים שבתכוף לפני תחילת הפירוק, או בכל עת לאחר מכן –

(א) העלים, השמיד או השחית פנקס או מסמך השייכים או הנוגעים לנכסי החברה או לעסקיה או שינה בכזב רישום בהם או רשם בהם רישום כוזב, או ידע על העלמה, השחיתה, שינוי או רישום כאמור;

(ב) במרמה הוציא מרשותו מסמך השייך או הנוגע לנכסי החברה או לעניינה, או עשה בו שינוי או השמטה, או ידע שהוצאת המסמך או השינוי או ההשמטה בו עשו במרמה;

(7) לאחר תחילת הפירוק מנע מהצגה פנקס, מסמך או כתב הנוגעים לנכסיה או לעסקיה של החברה;

(8) לאחר תחילת הפירוק, או באסיפה של נושי החברה בתוך שנים עשר החדשים שבתכוף לפני תחילת פירוקה, ניסה לתרץ חסר בנכסי החברה על ידי הפסדים או הוצאות מדומים;

(9) ידע או הניח שפלוני תבע בכזב חוב בפירוק ולא הודיע על כך תוך חודש אחד למפרק;

(10) השתמש במצג שוא או במרמה אחרת כדי לשכנע את נושי החברה או חלק מהם להגיע להסכם ביחס לעסקי החברה או לפירוקה.

(ד) תהיה זו הגנה טובה לנאשם בעבירה לפי סעיף זה אם יוכיח –

(1) לענין סעיף קטן (ב) פסקאות (2) ו-(3) ולענין סעיף קטן (ג) פסקאות (1), (2), (3) ו-(4), ו-(5) – שלא היתה לו כוונה לרמות;

(2) לענין סעיף קטן (ג) פסקאות (א)(6) ו-(7) – שלא היתה לו כוונה להעלים את מצב עסקיה של החברה או להפר את החוק.

אחריות בשל אי ניהול חשבונות נאותים

378. (א) הוכח שחברה הנתונה בפירוק לא ניהלה פנקסי חשבונות נאותים בשנתיים שבתכוף לפני תחילת הפירוק, יהא דינו של כל דירקטור או נושא משרה בה שביודעין היה שותף למחדל זה או שהתעלם ממנו – מאסר שנה אחת, וזולת אם הוכיח שפעל ביושר או שבנסיבות שבהן התנהלו עסקי החברה אפשר היה להצדיק את המחדל.

(ב) אי ניהול פנקסי חשבונות נאותים, לענין סעיף זה, הוא העדר פנקסים או חשבונות הדרושים כדי להראות ולהסביר את עסקאותיה ואת מצבה הכספי של החברה, ובכלל זה פנקסים שיש בהם רישומים יום ביום בפירוט מספיק של כל המזומנים שנתקבלו והמזומנים ששולמו, ואם בעסק או במסחר היו כרוכות עסקאות בטובין – סיכומים של ספירות מצאי שנתיים, ובטובין שנמכרו שלא בקמעונות לצרכן – גם רישום כל הטובין שנמכרו ושנקנו בפירוט מספיק של קונייהם ומוכריהם כדי זיהוי הטובין, הקונים והמוכרים.

פטור ממש בולים

379. בפירוק חברה בידי בית המשפט יהיו פטורים ממש בולים כל שטר קנין או העברה וכל מסמך אחר הנוגעים למקרקעין בלבד, או לשעבוד, לזכות או לענין במיטלטלין או במקרקעין שהם חלק מנכסי החברה ושנשארים חלק מנכסיה אחרי חתימת המטמך, וכל יפוי כוח, כתב הרשאה, צו, תעודה, תצהיר, שטר התחייבות וכל מסמך אחר הנוגעים לנכסיה של החברה שבפירוק בלבד או להליך משפטי בפירוק.

פרק י"ז: תחולה ותקנות לענין פירוק

תחולת דיני הפירוק

380. (א) הוראות פרקים י"א עד י"ז לפקודה זו והוראות פרק שלישי לחלק התשיעי בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (בסעיף זה – פרק פשרה או הסדר) יחולו בשינויים המחוייבים לפי הנסיבות גם בפירוק, בידי בית המשפט או בפיקוחו, של כל חברת חוץ שיש לה נכסים בישראל, בין שהיא רשומה בישראל ובין שאינה רשומה בה, ושל כל תאגיד אחר או חבר-בני-אדם שהשר החיל עליהם, בצו, הוראות פקודה זו.

(ב) השר רשאי להחיל בצו את הוראות פרק פשרה או הסדר על תאגיד או חבר בני אדם שאינו ניתן לפירוק לפי פקודה זו, בשינויים המחוייבים, אף אם לא ניתן לגביו צו לפי סעיף קטן (א); ואולם צו לפי סעיף קטן זה לגבי תאגיד שאין בדין הסדר לפירוקו, יינתן לאחר שהשר שוכנע, מנימוקים שירשמו, כי בשים לב למטרותיו של אותו תאגיד ומטעמים שבטובת הציבור, מן הראוי להחיל עליו את הוראות פרק פשרה או הסדר בלבד; כמו כן השר

יקבע בצו לגבי תאגיד כאמור את התקופה להגשת בקשה להסדר או פשרה לפי פרק פשרה או הסדר; לא הוגשה הבקשה בתוך אותה תקופה, יפקע הצו.

פירוק חברה לא רשומה

381. חברה, תאגיד אחר או חבר-בני-אדם החייבים רישום לפי פקודה זו ולא נרשמו, רשאי בית המשפט, על פי בקשת היועץ המשפטי לממשלה, לפרק אותם.

תקנות

382. השר רשאי להתקין תקנות לשם השגת מטרותיה של פקודה זו, הנוגעות לפירוק חברות, ככל שאין הוראה אחרת בפקודה זו ובמיוחד בענינים אלה:

(1) שימוש מפרק כפקיד בית המשפט בסמכויות ובתפקידים של בית המשפט לפי פקודה זו בדבר –

(א) כינוס אסיפות וניהולן לשם בירור משאלותיהם של נושים ומשתתפים בדבר הגנה על זכויותיהם;

(ב) עריכת רשימות משתתפים ותיקון פנקס החברים כל אימת שיש צורך בדבר;

(ג) כינוס הנכסים, השימוש בהם וחלוקתם;

(ד) דרישה למסור למפרק נכסים ומסמכים;

(ה) שליחת דרישות תשלום;

(ו) קביעת מועד לתביעת חובות;

(2) מה ייעשה בכפסי פירוק עד שיחולקו;

(3) אגרות שישולמו בעד הליכים לפי פרקים י"א עד י"ז;

(4) תשלום הוצאותיו של הכונס הרשמי בקשר לפירוק, מתוך נכסי החברה או ממקור אחר;

(5) טפסים שישתמשו בהם לענין פרקים י"א עד י"ז, לרבות הודעות, דו"חות וחשבונות המוגשים לכונס הרשמי ואופן מסירתם;

(6) ביצוע המטרות שלפי סימן ב' של פרק י"ג.

אכיפת הוראה

394. (א) חברה, כונס נכסיה או מפרקה שהומצאה להם הודעה הדורשת לתקן מחדל, והנדרש אינו מתקן אותו תוך ארבעה עשר ימים לאחר המצאת ההודעה, רשאי בית המשפט, על פי בקשת חבר או נושה של החברה או בקשת הרשם, לצוות על החברה ועל נושא משרה בה או על כונס נכסיה או מפרקה לתקן את המחדל תוך זמן שקבע בצו, בלי לגרוע בכך מעונש החל עליהם לפי חיקוק בשל מחדל, ורשאי הוא להורות בצו שתשלום כל ההוצאות הכרוכות בבקשה יחול על החברה, על נושא משרה בה האחראי למחדל, על כונס הנכסים או על המפרק.

(ב) לענין סעיף זה, "מחדל", לגבי חברה – הפרת הוראה של פקודה זו המחייב אותה להגיש לרשם או לשלוח לו דו"ח, חשבון או מסמך אחר או ליתן לו הודעה בענין כלשהו; ולגבי כונס נכסים או מפרק – הפרת הוראת דין המחייבת אותם לעשות, להגיש או למסור דו"ח, חשבון או מסמך אחר או ליתן הודעה.

תוספת שנייה

(סעיף 10)

תקנון לניהול חברה מוגבלת במניות

חילוט מניות

23. חבר שלא פרע במלואו במועד הקבוע סכום שנדרש לתשלום, רשאים המנהלים להמציא לו הודעה בכתב שבה הוא נתבע לשלם את הסכום שעדיין לא נפרע עם הריבית שנוספה עליו.

24. בהודעה ייקבע מועד נוסף לתשלום, שיהיה לא מוקדם מארבעה עשר ימים לאחר ההודעה, ויפורש שאם הסכום לא ישולם תוך מועד זה צפוי חילוט המניה שעליה נדרש התשלום.

25. לא נתמלאו דרישות ההודעה רשאים הדירקטורים, כל עוד לא נפרע הסכום, להחליט על חילוט המניה.

26. מניה שחולטה ניתן למכרה או להעבירה באופן אחר, בתנאים ובדרך שייראו לדירקטורים, וכל עוד לא נעשה בה דבר רשאים הדירקטורים לבטל את החילוט בתנאים שיקבעו.

27. מי שחולטו מניותיו, יחדל להיות חבר לגביהן, אולם יוסיף להיות חב לפורע לחברה כספים שעמדו לחובתו ביום החילוט על חשבון מניות אלה; חבות זו תיפסק ביום שהחברה תקבל במלואו את הסכום הנקוב של המניות.

28. תצהיר שלפיו המצהיר הוא דירקטור של החברה ומניה פלונית שלה חולטה כדין ביום הנקוב בתצהיר ישמש ראיה מכרעת על האמור בו כלפי כל אדם התובע לזכות במניה, ואותו תצהיר עם קבלה של החברה על התמורה, אם ניתנה, בעד המניה במכירתה או בהעברתה, יקנו זכות במניה, ומי שהמניה נמכרה או הועברה לו יירשם כבעל המניה ואין הוא אחראי לנעשה בדמי המכר, אם ניתנו, וזכותו במניה לא תיפגע מפגם או פסול שחל בהליכי החילוט, המכירה או ההעברה.

29. הוראות תקנון זה לענין חילוט יחולו על אי-תשלום כל סכום שיש לשלמו במועד קבוע על פי תנאי הנפקת המניה, בין על חשבון המניה ובין בצורת פרמיה, כאילו היה סכום שיש לפרעו מכוח דרישת תשלום ומסירת הודעה עליה שנעשו כדין.

51. שום ענין לא יידון באסיפה כללית אלא אם בפתחת האסיפה מצוי מנין חוקי; בכפוף להוראה אחרת בתקנון זה, מנין חוקי יהא בנוכחות אישית של שלושה חברים לפחות

אשר בעצמם או בצירוף חברים או שלוחם להצבעה יש להם רבע מכוח ההצבעה של החברה.

58. היה מספר הקולות בעד ונגד שווה, בין שההצבעה היא בהרמת ידיים ובין שהיא במנין קולות, יהיה ליושב ראש האסיפה שבה הצביעו קול נוסף או מכריע.

91. הדירקטורים רשאים לקבוע את המנין החוקי הדרוש לפעולתם בנייהול העסקים, ואם לא קבעו ומספרם יותר משלושה, יהא המנין החוקי שלושה.

להלן נוסח הסעיפים בחוק החברות, התשנ"ט-1999, שמוצע, בסעיף 359 להצעת החוק, לבטלם:

פרק שלישי: פשרה או הסדר

סימן ב': פשרה או הסדר שמטרתם הבראת החברה

הגדרות

א.350. בסימן זה –

"בעלים של נכס מכוח תניית שימור בעלות" – מי שמכר נכס לחברה והעביר לחברה את החזקה בנכס, לפני מתן צו הקפאת הליכים לגביה, לפי חוזה הכולל תניית שימור בעלות, והבעלות בנכס הנמכר נותרה בידו בשל אותה תניה, ובלבד שהוראות סעיף 2(ב) לחוק המשכון, התשכ"ז-1967, לא חלות על העסקה;

"בקשת הבראה" – בקשה לפי סעיף 350 לפשרה או להסדר שמטרתם הבראת החברה;

"הגנה הולמת" –

(1) לגבי נכס משועבד – שמירת ערך החוב המובטח בשעבוד, בשים לב, בין השאר, לרמת הוודאות לפירעון החוב מהנכס; לענין זה, "ערך החוב המובטח" – הסכום שהיה נפרע הנושה ממכירת הנכס בפירוק החברה במועד הגשת הבקשה שבה נבחנת טענת ההגנה ההולמת או במועד שבית המשפט קבע בהחלטה מנומקת שהוא מוצדק והוגן יותר בנסיבות הענין, והכל אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת, מטעמים שיירשמו;

(2) לגבי נכס שחלה עליו תניית שימור בעלות – הבטחת תשלום החוב בשל אי-תשלום התמורה בעד הנכס עד לסכום החוב שהיה נפרע ממכירתו בידי הבעלים מכוח תניית שימור בעלות במועד הגשת הבקשה שבה נבחנת טענת ההגנה ההולמת;

"הוצאות הבראה" – הוצאות הכרוכות בהליכי הבראה;

"הליכי הבראה" – הליכים לפי סימן זה;

"הליכי חדלות פירעון" – כל אחד מאלה;

(1) הליכים לפי פרק זה שמטרתם הבראת החברה;

(2) הליכי פירוק או הליכי כינוס נכסים לפי פקודת החברות;

"חברה בהקפאת הליכים" – חברה שצו הקפאת הליכים חל לגביה;

"נכס שחלה עליו תניית שימור בעלות" – נכס שנמכר לחברה והועבר לחזקתה, לפני מתן צו הקפאת הליכים לגביה, לפי חוזה הכולל תניית שימור בעלות, והבעלות בנכס הנמכר נותרה בידי המוכר בשל אותה תניה, ובלבד שהוראות סעיף 2(ב) לחוק המשכון, התשכ"ז-1967, לא חלות על העסקה;

"צו הקפאת הליכים" – צו שניתן לפי סעיף 3350;

"תחילת הליכי הבראה" – מועד הגשת בקשה הבראה או בקשה לצו הקפאת הליכים, לפי המוקדם;

"תניית שימור בעלות" – הוראה בחוזה למכירת נכס לחברה, שלפיה הבעלות בנכס הנמכר תישאר בידי המוכר עד לאחר תשלום התמורה בעדו.

צו הקפאת הליכים

3350. (א) בסעיף זה, "הליך" – לרבות הליך לפי חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967, אך למעט הליך כאמור שביצועו הושלם כמשמעותו בסעיף 357 לפקודת החברות, לפני מתן צו הקפאת הליכים, ולרבות העברת חזקה בנכס לידי הבעלים של הנכס מכוח תניית שימור בעלות.

(ב) (1) הוגשה בקשת הבראה, רשאי בית המשפט, אם שוכנע כי יהיה בכך כדי לסייע להבראת החברה, לתת צו ולפיו במשך תקופה שלא תעלה על תשעה חודשים, לא יהיה ניתן להמשיך או לפתוח בשום הליך נגד החברה אלא ברשות בית המשפט ובתנאים שיקבע;

(2) בית המשפט רשאי להאריך את התקופה האמורה בפסקה (1), מטעמים מיוחדים שיירשמו, לתקופה שלא תעלה על שלושה חודשים, בכל פעם, אם שוכנע כי יש הצדקה להמשך הליכי הבראה והארכת התקופה חיונית לשם כך.

(ג) בית המשפט רשאי ליתן צו הקפאת הליכים בטרם הוגשה בקשת הבראה, אם שוכנע כי הדבר נדרש לשם הבראת החברה.

(ד) (1) צו הקפאת הליכים יכול שיינתן במעמד המבקש בלבד, אם שוכנע בית המשפט כי נסיבות העניין מצדיקות זאת, ובלבד שהודעה על מתן צו הקפאת הליכים תפורסם ברבים ותימסר למי שעשוי להיפגע ממנו; השר רשאי לקבוע הוראות לעניין אופן הפרסום;

(2) ניתן צו הקפאת הליכים במעמד צד אחד, יקיים בית המשפט דיון במעמד הצדדים בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-14 ימים מיום מתן הצו.

(ה) התקופה שבה הוקפאו הליכים לפי סעיף זה לא תבוא במניין התקופות הקבועות לפי פקודת החברות, ככל שהקפאת ההליכים נוגעת להן, או במניין התקופות הקבועות לפי חוק ההתיישנות, התשי"ח-1958, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת.

חריגים להקפאת הליכים

3350. (א) ניתן צו הקפאת הליכים, ונוכח בית המשפט כי מתקיים האמור בסעיף קטן (ב), יתיר, על אף הצו –

(1) לבקשת נושה מובטח – לממש נכס המשועבד לו;

(2) לבקשת נושה שהוא בעל שעבוד צף – לגבשו;

(3) לבקשת נושה שהוא בעל שעבוד צף שגובש – לממש נכס אחד או יותר ששעבודו גובש כאמור;

(4) לבקשת בעלים של נכס מכוח תניית שימור בעלות – לקבל חזקה בנכס, ובלבד שהיתה לו זכות כאמור אלמלא צו הקפאת ההליכים.

(ב) היתר כאמור בסעיף קטן (א) יינתן רק בהתקיים אחד מאלה:

(1) אין בנכס המשועבד או בנכס שחלה עליו תניית שימור הבעלות, לפי העניין, כדי להבטיח הגנה הולמת לנושה או לבעלים של הנכס, ולא נקבעו דרכים אחרות להבטחת הגנה כאמור;

(2) אין במימוש השעבוד, בגיבוש השעבוד הצף או בקבלת החזקה, לפי העניין, כדי לפגוע באפשרות הבראת החברה.

מינוי בעל תפקיד לחברה בהקפאת הליכים

3350. (א) בית המשפט רשאי למנות לחברה בהקפאת הליכים בעל תפקיד ליישום הליכי הבראה, כולם או חלקם (בסימן זה – בעל תפקיד), ורשאי הוא למנות נושא משרה בחברה לבעל תפקיד כאמור, ובלבד שלא ימנה נושא משרה לבעל תפקיד או יחליט שלא למנות בעל תפקיד, אלא אם כן שוכנע, לאחר שנתן לנושי החברה הזדמנות לטעון את טענותיהם לעניין זה, כי יהיה בכך כדי לסייע להבראת החברה וכי אין בכך כדי לפגוע בנושים כאמור.

(ב) בית המשפט יקבע את סמכויותיו וחובותיו של בעל תפקיד, ובכלל זה רשאי הוא לקבוע כי לבעל התפקיד יינתנו הסמכויות והחובות, כולן או חלקן, הדרושות לשם ביצוע אחד או יותר מתפקידים אלה:

- (1) גיבוש תכנית להבראת החברה;
 (2) הסדרת החובות לנושי החברה;
 (3) ניהול החברה.

(1) (2) לא קבע בית המשפט את סמכויותיו וחובותיו של בעל תפקיד שאינו נושא משרה, יהיו נתונות לבעל התפקיד הסמכויות הנתונות למפרק לפי פקודת החברות, ויחולו עליו החובות החלות על מפרק כאמור, והכל בשינויים המחוייבים ובשינויים לפי פרק זה;

(2) בית המשפט יקבע את סמכויותיו וחובותיו של בעל תפקיד שהוא נושא משרה בחברה, בהתחשב בכך שלא ייווצר ניגוד עניינים בינו ובין תפקידו ומעמדו בחברה.

(ד) נותרו בידי החברה סמכויות וחובות שלפי חוק זה יכולות להינתן לבעל תפקיד או שמינה בית המשפט נושא משרה בחברה לבעל תפקיד, ימנה בית המשפט מפקח על החברה או על נושא המשרה, לפי העניין, ויקבע את סמכויותיו וחובותיו, ככל שנדרש לשם כך, אלא אם כן שוכנע כי המינוי אינו נדרש בנסיבות העניין; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מסמכותו של בית המשפט ליתן לבעל תפקיד סמכויות פיקוח או למנות כמה בעלי תפקיד, אם הדבר נדרש בנסיבות העניין.

(ה) לא מונה לחברה בהקפאת הליכים בעל תפקיד או שנותרו בידי החברה סמכויות או חובות, שלפי חוק זה יכולות להינתן לבעל התפקיד, על אף מינויו של בעל תפקיד, יחולו על החברה הוראות סימן זה החלות על בעל תפקיד, ככל שנדרש.

(ו) בית המשפט רשאי למנות לחברה בעל תפקיד גם במסגרת צו הקפאת הליכים הניתן לגביה במעמד המבקש בלבד, בהתאם להוראות סעיף 350(ד), ורשאי הוא לקבוע כי המינוי יהיה מינוי זמני לתקופה שיקבע.

(ז) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין סעיף זה, לרבות לעניין תנאי הכשירות למינוי אדם כבעל תפקיד, הסייגים למינויו, שכרו והוצאותיו.

נכסים משועבדים ונכסים שחלה לגביהם תניית שימור בעלות - שימוש, השכרה או מכירה

350. (א) בעל תפקיד רשאי לעשות שימוש בנכס של חברה בהקפאת הליכים שהוא נכס משועבד או נכס שחלה עליו תניית שימור בעלות, להשכירו או למכרו, ובכלל זה למכרו כשהוא נקי מכל שעבוד או זכות אחרת של הנושה או הבעלים של הנכס מכוח תניית שימור בעלות, לפי העניין, במהלך העסקים הרגיל של החברה, אלא אם כן שוכנע בית המשפט כי מתקיים אחד מאלה:

(1) השימוש, ההשכרה או המכירה אינם נדרשים לצורך הבראת החברה;

(2) לאחר השימוש, ההשכרה או המכירה לא יהיה בנכס, בתמורתו או בכל נכס שיירכש בתמורה כאמור (בסעיף זה - נכס חלופי), לפי העניין, כדי להבטיח הגנה הולמת לנושה או לבעלים של הנכס מכוח תניית שימור הבעלות, ולא נקבעו דרכים אחרות להבטחת הגנה כאמור.

(1) (ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), היה הנכס משועבד בשעבוד על נכס מסוים, טעונה מכירתו כאמור אישור בית המשפט, אלא אם כן ניתנה לכך הסכמת הנושה; לעניין זה, "מכירה" - לרבות תשלום באמצעות נכס משועבד בשעבוד על נכס מסוים;

(2) אישור בית המשפט לפי פסקה (1) יכול להינתן במסגרת צו הקפאת הליכים, לרבות צו כאמור שניתן במעמד צד אחד, ורשאי בית המשפט לקבוע הוראות לעניין מכירת נכסים המשועבדים בשעבוד על נכס מסוים, ככלל או לגבי סוג של נכסים כאמור.

(1) (ג) בעל תפקיד רשאי לעשות שימוש בנכס של חברה בהקפאת הליכים שהוא נכס משועבד או נכס שחלה עליו תניית שימור בעלות, להשכירו או למכרו, ובכלל זה למכרו כשהוא נקי מכל שעבוד או זכות אחרת של הנושה או של הבעלים של הנכס מכוח תניית שימור בעלות, אף שלא במהלך העסקים הרגיל של החברה, ובלבד שניתנה הסכמת הנושה או הבעלים כאמור, או שניתן אישור לכך מאת בית המשפט;

(2) בית המשפט לא ייתן אישור כאמור בפסקה (1), אלא אם כן שוכנע כי השימוש, ההשכרה או המכירה חיוניים לצורך הבראת החברה וכי יהיה בנכס, בתמורתו או בנכס החלופי, לפי העניין, גם לאחר השימוש, ההשכרה או המכירה כאמור, כדי להבטיח הגנה הולמת לנושה או לבעלים של הנכס מכוח תניית שימור בעלות, או שנקבעו דרכים אחרות להבטחת הגנה כאמור.

(ד) נמכר נכס לפי סעיף זה (בסעיף קטן זה - הנכס המקורי), כשהוא נקי מכל שעבוד או זכות אחרת של הנושה או הבעלים של הנכס מכוח תניית שימור בעלות, יהיו התמורה בערו או הנכס החלופי, הניתנים לזיהוי או לעקיבה, משועבדים לטובת הנושה באותה דרגת עדיפות או שיראו אותם כנכסים שחלה עליהם תניית שימור בעלות, לפי העניין, ככל הנדרש להבטחת פירעון החוב המובטח או להבטחת פירעון החוב בשל אי-תשום התמורה, לפי העניין, ואולם הנושה או הבעלים של הנכס מכוח תניית שימור הבעלות לא יוכל להיפרע מהנכס החלופי בסכום העולה על שווי של הנכס המקורי, והכל אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת.

הספקת שירות תשתית

1350. (א) בסעיף זה –

“ספק תשתיות” – מי שעיסוקו בהספקת שירותי חשמל, מים או שירות תשתית אחר שקבע השר, בהתייעצות עם השר הנוגע בדבר (בסימן זה – שירות תשתית) וסיפק לחברה בהקפאת הליכים שירות כאמור, לרבות מכוח חוזה קיים כהגדרתו בסעיף 350ח, ערב תחילת הליכי ההבראה, או בסמוך לפני המועד האמור גם אם הפסיק לספק;

“השר הנוגע בדבר” – השר הממונה על תחום הפעילות של ספק התשתית.

(ב) ספק תשתיות לא יפסיק לספק את שירות התשתית לחברה בהקפאת הליכים וימשיך לספק, בתמורה, בתנאי התשלום ובתנאי ההספקה שהיו נהוגים בין הצדדים או בתנאים כאמור הקבועים לפי דין, לפי העניין, או כפי שיוורה בית המשפט בשים לב לתנאים הנהוגים בשוק ולהוראות הדין, ובלבד שהתמורה כאמור לא תכלול תמורה בעד שירות תשתית שסופק לפני תחילת הליכי ההבראה.

(ג) בית המשפט רשאי לאפשר לספק תשתיות להפסיק לספק את השירות אם שוכנע כי המשך הספקת השירות אינו נדרש להבראת החברה.

(ד) לא שולמה לספק התשתיות תמורה בהתאם לתנאי התשלום כאמור בסעיף קטן (ב) בעד שירות שסופק לאחר מתן צו הקפאת ההליכים או שוכנע בית המשפט כי יש חשש סביר שהתמורה לא תשולם בהתאם לתנאי התשלום כאמור, רשאי בית המשפט להתנות את המשך הספקת השירות בתשלום התמורה או בהבטחת התשלום בדרכים שיקבע, ובכלל זה מתן ערובה, או לאפשר לספק התשתיות להפסיק לספק את השירות.

(ה) התמורה בעד שירות תשתית שסופק לפי סעיף זה דינה כדין הוצאות הבראה.

הספקת מצרך או שירות חיוני

1350. (א) בסעיף זה –

“ספק חיוני” – מי שסיפק לחברה בהקפאת הליכים שירות או מצרך חיוני שאינו שירות תשתית, שלא מכוח חוזה קיים כהגדרתו בסעיף 350ח, ערב תחילת הליכי ההבראה, או בסמוך לפני המועד האמור גם אם הפסיק לספק את השירות או המצרך, ובלבד שבנסיבות העניין לא ניתן להחליף את הספק האמור בספק אחר באופן מיידית או שיש קושי מיוחד לעשות כן;

“שירות או מצרך חיוני” – שירות או מצרך הדרוש להמשך הפעלתה של החברה.

(ב) (1) בית המשפט רשאי להורות לספק חיוני

להמשיך לספק לחברה בהקפאת הליכים את השירות או את המצרך החיוני לתקופה שלא תעלה על 60 ימים מיום מתן צו הקפאת ההליכים או לתקופה ארוכה יותר שיקבע בית המשפט מטעמים שיירשמו, בתמורה, בתנאי תשלום ובתנאי הספקה שהיו נהוגים בין הצדדים או בתנאים כאמור הקבועים לפי דין, לפי העניין, או בתמורה ובתנאים כאמור שיקבע בית המשפט בשים לב לתנאים הנהוגים בשוק ולהוראות הדין, ובלבד שסירובו של הספק החיוני להמשיך ולספק את השירות או המצרך החיוני נובע מטעמים בלתי סבירים;

(2) בית המשפט רשאי להורות כאמור בפסקה (1) אם שוכנע כי הדבר נדרש לשם הבראת החברה וכי התמורה תשולם בהתאם לתנאי התשלום כאמור באותה פסקה, ורשאי הוא לקבוע דרכים להבטחת התשלום ובכלל זה מתן ערובה;

(3) בסעיף קטן זה, “טעמים בלתי סבירים” – לרבות קשיים כלכליים של החברה, הליכי חדלות פירעון שלה, אי-תשלום חוב עבר או סירובה לדרישת הספק החיוני לשינוי בלתי סביר בתנאי התשלום או תנאי ההספקה לעומת התנאים הנהוגים בשוק.

(ג) בית המשפט רשאי להאריך מעת לעת את התקופה הקבועה בסעיף קטן (ב), לתקופה שלא תעלה על 60 ימים כל פעם, ובלבד ששוכנע כי מתקיימים כל אלה:

(1) המשך הספקת השירות או המצרך החיוני, חיוני לשם הבראת החברה;

(2) אין אפשרות להחליף את הספק החיוני בלי לפגוע בהבראת החברה;

(3) במהלך התקופה הקבועה בסעיף קטן (ב) שולמה התמורה בעד השירות או המצרך החיוני כנדרש;

(4) התמורה בעד המשך הספקת השירות או המצרך החיוני תשולם בהתאם לתנאי התשלום האמורים בסעיף קטן (ב).

(ד) התמורה בעד שירות או מצרך חיוני שסופק לפי סעיף זה דינה כדין הוצאות הבראה.

חוזים קיימים

350ח. (א) בסעיף זה ובסעיפים 350ט עד 350יא –

“הפרה” – למעט בשל עילת חדלות פירעון;

“חוזה קיים” – חוזה שחברה בהקפאת הליכים היא צד לו, מועד כריתתו קדם למועד תחילת הליכי ההבראה וביצעו טרם הושלם בידי שני הצדדים במועד האמור, אף אם בוטל כדין בסמוך לפני אותו מועד;

“עילת חדלות פירעון” – הוראה בחוזה המקנה זכות ביטול או הקובעת כי החוזה יהיה בטל, בשל הליכי חדלות פירעון של החברה או קשיים כלכליים שלה.

(ב) חוזה קיים לא יבוטל בידי הצד השני לחוזה ולא יתבטל, בשל עילת חדלות פירעון.

(ג) בעל התפקיד רשאי להחליט על המשך קיומו של חוזה קיים (בסימן זה – אימוץ) או על ויתור עליו, ואולם אימוץ חוזה קיים, שלצד השני זכות לבטלו או שבוטל כדין בסמוך לפני תחילת הליכי ההבראה בשל הפרתו בידי החברה, או ויתור על חוזה קיים, יהיו באישור בית המשפט.

(ד) היתה לצד השני זכות לבטל חוזה קיים בשל הפרתו בידי החברה, לא יאשר בית המשפט את אימוצו, אלא אם כן שוכנע כי החברה תקיים את חיוביה לפי החוזה ממועד האימוץ ואילך; בית המשפט רשאי לקבוע דרכים להבטחת קיום החיובים כאמור, ובכלל זה מתן ערובה.

(ה) חוזה קיים שהופר בידי החברה לפני אימוצו או ויתור עליו, לא יבוטל בידי הצד השני לחוזה עד למועד האימוץ או הויתור אלא בהסכמת בעל התפקיד או באישור בית המשפט בתנאים שיקבע.

(ו) אומץ חוזה קיים באישור בית המשפט, לא יבוטל בשל הפרה שבוצעה לפני האימוץ.

(ז) אין בהוראות סימן זה לעניין אימוץ כדי לאפשר, בהעדר הסכמת הצד השני, אכיפה של חוזה קיים שהוא חוזה עבודה, חוזה למתן שירות אישי או חוזה למתן אשראי לחברה.

(ח) אישר בית המשפט ויתור על חוזה קיים, יחדלו ממועד זה כל הזכויות והחבובות של החברה לפי החוזה, ואולם לא יהיה בווייתור כדי לפגוע בזכויותיו ובחבובותיו של אדם אחר אלא במידה הנחוצה לשחרר מחבות את החברה ואת נכסיה.

המחאת חיובים לפי חוזה קיים שאומץ

350. (א) על אף הוראות חוק המחאת חיובים, התשכ"ט-1969, רשאי בית המשפט לאשר המחאת זכויות וחבובות החברה בהקפאת הליכים לפי חוזה קיים שאומץ לפי סימן זה, לנמחה שיאשר, גם אם נקבעה בחוזה הקיים הוראה המונעת המחאה כאמור, ולעניין המחאת חבות – גם בלא הסכמת הצד השני לחוזה, ובלבד שהמחאה חיונית להבראת החברה ואין בה כדי לפגוע בצד השני לחוזה.

(ב) בית המשפט רשאי לקבוע תנאים להמחאה לפי סעיף זה, לרבות דרכים להבטחת קיום החיובים שהומחו, בידי הנמחה, ובכלל זה מתן ערובה.

הליכים לאימוץ חוזה קיים או לויתור עליו

350. (א) הצד השני לחוזה קיים רשאי לבקש מבעל התפקיד להודיע לו על החלטתו בנוגע לאימוץ או לויתור ולהגיש לבית המשפט בקשה לאישור אימוץ החוזה או ויתור עליו (בסעיף זה – בקשה לאישור), ככל הנדרש לפי העניין.

(ב) בעל התפקיד יודיע לצד השני אם בכוונתו לאמץ את החוזה או לוותר עליו ויגיש לבית המשפט בקשה לאישור, ככל הנדרש, בתוך 45 ימים מיום שקיבל את הבקשה מהצד השני או בתוך תקופה ארוכה יותר שקבע בית המשפט; בית המשפט רשאי לקצר את התקופה כאמור מטעמים מיוחדים המצדיקים זאת.

(ג) בית המשפט רשאי לאשר אימוץ או ויתור על חוזה קיים לאחר שנתן לצד השני לחוזה הזדמנות להשמיע את טענותיו; בית המשפט רשאי להתנות את אימוץ החוזה הקיים או את הויתור עליו בתנאים.

(ד) לא הודיע בעל התפקיד על החלטתו כאמור בסעיף קטן (ב) או לא הגיש בקשה לאישור לפי העניין, למרות בקשת הצד השני לחוזה לפי סעיף קטן (א), יראו את החוזה כאילו אומץ בתום התקופה כאמור בסעיף קטן (ב).

דין החיובים בחוזה קיים

350. (א) אומץ חוזה קיים, יהיה דין חיובים שמועד קיומם ממועד האימוץ ואילך כדין הוצאות הבראה.

(ב) (1) נפגע הצד השני לחוזה קיים שאומץ מהפרתו בידי החברה לפני אימוצו, לרבות לפני תחילת הליכי ההבראה, יראו אותו כנושה של החברה כדי סכום הפגיעה, והסכום האמור ייחשב לחוב ברתביעה בהליכי הבראה;

(2) על אף האמור בפסקה (1), דין סכום הפגיעה יהיה כדין הוצאות הבראה אם שוכנע בית המשפט כי הפרדת החיוב שהופר לפני האימוץ כאמור מהחיוב שקיים לאחר מכן, אינה סבירה ואינה צודקת בנסיבות העניין, והצד השני לחוזה מקיים את חיובים לפי החוזה בתקופת הליכי ההבראה של החברה.

(ג) הנפגע בשל הפרת חוזה קיים בידי החברה שנעשתה לפני ויתור עליו, לרבות לפני תחילת הליכי ההבראה, או מחמת ויתור על חוזה קיים יראו אותו כנושה של החברה כדי סכום הפגיעה, והסכום האמור ייחשב לחוב ברתביעה בהליכי הבראה.

(ד) דין חיובי הצדדים לחוזה קיים שמועד קיומם מתחילת הליכי ההבראה ועד לאימוץ החוזה או הויתור עליו יהיה כדין הוצאות הבראה אם בעל התפקיד הסכים לקיומם או אם בית המשפט מצא כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין.

אשראי חדש

350.ב. (א) בית המשפט רשאי להתיר לבעל תפקיד להתקשר בחוזה לקבלת אשראי הדרוש לשם מימון המשך פעילותה של החברה בהקפאת הליכים, או לקבוע מסגרת אשראי שבעל התפקיד יהיה רשאי ליטול לשם מימון המשך הפעילות כאמור, והכל למטרות ובתנאים שיקבע בית המשפט (בסעיף זה – אשראי חדש).

(ב) דין הסכומים הנדרשים לפירעון אשראי חדש שניתן באישור בית המשפט לפי הוראות סעיף קטן (א), כדין הוצאות הבראה, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת.

(ג) שוכנע בית המשפט כי לא ניתן לקבל אשראי חדש בסכום הנדרש בנסיבות העניין, שעל פירעונו יחולו הוראות סעיף קטן (ב), רשאי הוא להתיר לבעל תפקיד ליטול אשראי חדש בסכום שיקבע, שפירעונו יובטח בשעבוד על נכס מנכסי החברה שאינו משועבד או בשעבוד נדחה על נכס משועבד או על נכס שחלה עליו תניית שימור בעלות, ובלבד שזכות הבעלים של הנכס מכוח תניית שימור הבעלות להיפרע מהחברה בשל אי-תשלום התמורה תהיה עדיפה על זכותו של נותן האשראי החדש.

(ד) שוכנע בית המשפט כי לא ניתן לקבל אשראי חדש בסכום הנדרש בנסיבות העניין, שעל פירעונו יחולו הוראות סעיף קטן (ג), וכי קבלת האשראי חיונית להבראת החברה, רשאי הוא להתיר לבעל תפקיד ליטול אשראי חדש בסכום שיקבע, שפירעונו יובטח בשעבוד על נכס מנכסי החברה, שהוא נכס משועבד או נכס שחלה עליו תניית שימור בעלות, באותה דרגת עדיפות של השעבוד הקיים או זכות הבעלים של הנכס מכוח תניית שימור בעלות, לפי העניין.

(ה) שוכנע בית המשפט כי לא ניתן לקבל אשראי חדש בסכום הנדרש בנסיבות העניין, שעל פירעונו יחולו הוראות סעיף קטן (ד), וכי קבלת האשראי חיונית להבראת החברה, רשאי הוא להתיר לבעל תפקיד ליטול אשראי חדש בסכום שיקבע, שפירעונו יובטח בשעבוד על נכס מנכסי החברה, שהוא נכס משועבד או נכס שחלה עליו תניית שימור בעלות, בדרגת עדיפות גבוהה מהשעבוד הקיים או מזכות הבעלים של הנכס מכוח תניית שימור בעלות, לפי העניין.

(ו) בית המשפט לא יתיר לבעל התפקיד ליטול אשראי חדש כאמור בסעיפים קטנים (ד) או (ה), אלא אם כן, לאחר שעבוד הנכס לפי אותם סעיפים קטנים, יהיה בנכס המשועבד או בנכס שחלה עליו תניית שימור בעלות, לפי העניין, כדי להבטיח הגנה הולמת לנושה המובטח או לבעלים של הנכס מכוח תניית שימור בעלות, או שנקבעו דרכים אחרות להבטחת הגנה כאמור; לגבי נכס משועבד, ערך החוב המובטח לעניין הבטחת הגנה הולמת לפי סעיף קטן זה יהיה הסכום שהיה נפרע הנושה מהנכס המשועבד, במועד ובדרך שקבע בית המשפט, בהחלטה מנומקת, שהוא מוצדק בנסיבות העניין.

(ז) הודעה על בקשת בעל תפקיד לקבלת אשראי חדש תימסר לנושי החברה, כולם או חלקם, כפי שיקבע בית המשפט.

אישור פשרה או הסדר שמטרתם הבראת החברה

350.ג. (א) על אף הוראות סעיף 350(ט), פשרה או הסדר שמטרתם הבראת החברה יחייבו את החברה ואת כל הנושים או את בעלי המניות או הסוג שבהם, ואם היא בפירוק – את המפרק וכל משתתף, גם אם לא התקבלה הסכמה כאמור באותו סעיף בכל אסיפות הסוג, ובלבד שמתקיימים שניים אלה:

(1) יותר ממחצית מסך כל הערך המיוצג בהצבעות בכל אסיפות הסוג יחד, הסכימו להצעה;

(2) בית המשפט אישר את הפשרה או ההסדר לאחר ששוכנע, בין השאר וככל הנדרש, על יסוד הערכת שווי החברה שהגיש מומחה מטעמו או מטעם הצדדים הנוגעים לעניין, כי הפשרה או ההסדר הוגנים וצודקים ביחס לכל סוג שלא הסכים להם ובכלל זה כי מתקיים המפורט להלן:

(א) אם לא יאושרו הפשרה או ההסדר לא יהיה מנוס מפירוק החברה והתמורה שהוצעה לסוג שלא הסכים לפשרה או להסדר אינה נמוכה בערכה מהסכום שאותו סוג היה מקבל בפירוק החברה;

(ב) לגבי אסיפת סוג של נושים מובטחים שלא הסכימו לפשרה או להסדר – נקבע לגבי כל אחד מהנושים כאמור כי ישולמו לו באופן מיידי ערך החוב המובטח או תשלומים דחויים בשווי ערך החוב המובטח, ונקבעו דרכים להבטחת פירעון התשלומים האמורים או כי הוא יקבל נכס בשווי ערך החוב המובטח; בפסקה זו, "ערך החוב המובטח" – סכום החוב המובטח בנכס המשועבד במועד אישור הפשרה או ההסדר על ידי בית המשפט, בניכוי ההוצאות שהוצאו בשמירת הנכס או במימושו;

(ג) לגבי כל אסיפת סוג של נושים שלא הסכימו לפשרה או להסדר – הם מקבלים תמורה השווה למלוא סכום החוב המובטח להם, בתשלום מיידי, בתשלומים דחויים, בקבלת ניירות ערך או בכל דרך אחרת או שבעלי המניות לא מקבלים תמורה כלשהי ולא נותר בידיהם נכס כלשהו בשל היותם בעלי מניות.

(ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי לגרוע מסמכות בית המשפט שלא לאשר פשרה או הסדר שמטרתם הבראת החברה, גם אם מתקיים בהם האמור באותו סעיף קטן, מטעמים אחרים, ורשאי בית המשפט להביא במסגרת שיקוליו, בין השאר, עניינים שאינם נוגעים לנושי החברה, ובכלל זה עניינים הנוגעים לעובדי החברה או לציבור.

- (1) יראו את מועד תחילת הליכי ההבראה כמועד תחילת הפירוק ואת מועד מתן צו הקפאת הליכים כמועד מתן צו הפירוק;
- (2) ההוראות החלות לעניין צו פירוק יחולו על צו הקפאת הליכים;

(3) ההוראות החלות לעניין מפרק או מפרק זמני יחולו על בעל תפקיד או בעל תפקיד זמני, לפי העניין;

(4) ההוראות החלות לעניין הוצאות פירוק יחולו על הוצאות הבראה;

(5) ההוראות החלות לעניין חוב בריבועיה בפירוק יחולו על חוב בריבועיה בהליכי הבראה.

(ב) הוראת העונשין שבסעיף 317 לפקודת החברות תחול על בעל תפקיד שלא קיים חובה לפי הוראות סימן זה, או שלא קיים צו, הוראה או תנאי שקבע בית המשפט.

סימן ג': מינוי מומחה לבחינת הסדר חוב בחברת איגרות חוב

הגדרות

3350. בסימן זה –

"הסדר חוב" – פשרה או הסדר כמשמעותם בסעיף 350, בחברת איגרות חוב, שעניינם שינוי מהותי בתנאי הפירעון של סדרת איגרות חוב, הכולל הפחתת תשלום או דחיית מועד הפירעון, לרבות הסדר או פשרה שלפיהם ייפרעו איגרות החוב, כולן או חלקן, בדרך של הקצאת ניירות ערך אחרים לבעלי איגרות החוב;

"נאמן" – נאמן שמונה לפי פרק ה' לחוק ניירות ערך.

מינוי מומחה לבחינת הסדר חוב

3350. (א) החל משא ומתן בין חברת איגרות חוב ובין בעלי איגרות חוב מסדרה מסוימת לצורך גיבושו של הסדר חוב, יפנה הנאמן של אותם בעלי איגרות חוב, ואם לא מונה נאמן כאמור – תפנה החברה, לבית המשפט, מיד עם תחילת המשא ומתן, בבקשה למינוי מומחה מטעם בית המשפט לבחינת הסדר החוב (בסימן זה – המומחה), ורשאי הנאמן וכן נאמנים של בעלי איגרות חוב מסדרות אחרות להציע מועמדים לתפקיד המומחה כאמור.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), הנאמן או החברה, לפי העניין, רשאים שלא להגיש בקשה למינוי מומחה בשלב הראשוני של המשא ומתן, ובלבד שבאותו שלב לא חלה חובת דיווח לפי דין על הליכי המשא ומתן, ואי-פרסום הדבר מוצדק לשם גיבוש ההסדר.

(ג) בית המשפט לא יאשר פשרה או הסדר שמטרתם הבראת החברה אם שוכנע כי תמורה שהוצעה לנושה שלא הסכים לפשרה או להסדר נמוכה בערכה מהסכום שאותו נושה היה מקבל בפירוק החברה, גם אם אסיפת הסוג שעמה נמנה הנושה הסכימה לפשרה או להסדר.

הפסקת הליכי הבראה

3350. (א) בית המשפט רשאי להורות על הפסקת הליכי הבראה אם לא אישר הצעת פשרה או הסדר לפי הוראות פרק זה או אם שוכנע כי מתקיים אחד מאלה:

- (1) אין סיכוי סביר להבראת החברה;
- (2) אי אפשר לגבש פשרה או הסדר שיש סיכוי סביר שיאושרו בידי בית המשפט;
- (3) המשך הליכי ההבראה יפגע בנושים.

(ב) הורה בית המשפט על הפסקת הליכי הבראה יקבע את מועד הפסקת ההליכים ורשאי הוא לקבוע מועד נדחה, בין השאר כדי לאפשר הגשת בקשה לפירוקה של החברה.

(ג) החלטת בית המשפט על הפסקת הליכי הבראה לא תפגע בתוקפם של חוזה או עסקה שבהם התקשר בעל תפקיד, או בהעברת נכס או בתשלום שביצע, ובכלל זה במעשה שעשה לשם כך.

מעבר מהליכי הבראה לפירוק

3350. ניתן צו לפירוק חברה לפי פקודת החברות בשל בקשת פירוק שהוגשה בטרם פקע צו הקפאת ההליכים שניתן לגביה –

(1) יראו את בקשת הפירוק כאילו הוגשה במועד תחילת הליכי ההבראה, ואת צו הפירוק כאילו ניתן במועד מתן צו הקפאת ההליכים;

(2) הוצאות הבראה לפי סימן זה ייחשבו הוצאות פירוק;

(3) יראו חוזים או עסקאות שבהם התקשר בעל התפקיד, או העברת נכס או תשלום שביצע, ובכלל זה מעשה שעשה לשם כך, כאילו נעשו על ידי המפרק.

תחולת הוראות פקודת החברות

3350. (א) ההוראות לפי פקודת החברות החלות על פירוק חברה בידי בית המשפט, לרבות הוראות העונשין שבסעיפים 373 עד 378 לפקודה, ולמעט הוראות סעיפים 292 עד 296, 300(ד), 304 סיפה לעניין מינוי הכונס הרשמי, 308, 313, 316 ו-361 עד 365 לפקודה, בכל הנוגע לנכס מכביד שהוא חוזה קיים כהגדרתו בסעיף 3350 לחוק זה, יחולו על הליכי הבראה, ככל שהן נוגעות להליכים כאמור, בשינויים המחויבים ובכפוף למפורט להלן, והכל בשים לב למטרות הליכי הבראה וכל עוד לא נקבע הסדר אחר באותו עניין לפי פרק זה:

(ג) הוגשה בקשה לפי סעיף קטן (א) ימנה בית המשפט מומחה מטעמו לפי אותה בקשה, אלא אם כן סבר כי מתקיימות נסיבות מיוחדות שיירשמו, שבשלן מינוי המומחה אינו נדרש לשם הגנה על עניינם של בעלי איגרות החוב.

(ד) המומחה שימונה לפי סעיף זה יהיה בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, כמשמעותה לפי סעיף 240(א1), או בעל כשירות מקצועית אחרת הנדרשת לצורך מילוי תפקידיו לפי חוק זה, וכן בעל ניסיון מתאים, הכול כפי שיקבע השר; בית המשפט ימנה את המומחה לאחר שבחן את המועמדים שהציעו הנאמנים לפי סעיף קטן (א), אם הציעו.

(ה) בית המשפט לא ימנה אדם כמומחה אם מצא שקשריו עם החברה, מעמדו בה או כלפיה או עיסוקיו האחרים, עלולים ליצור ניגוד עניינים עם מילוי תפקידו כמומחה.

(ו) מונה לחברה איגרות חוב בעל תפקיד לפי הוראות פרק זה, בין השאר לשם גיבוש פשרה או הסדר בין החברה ובין נושיה, לא ימונה מומחה לפי סעיף זה, ואם מונה בעל תפקיד כאמור לאחר מינוי המומחה לפי סעיף זה – יחדל המומחה מכהונתו, והכל אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מסמכות בית המשפט להקנות לבעל תפקיד את תפקידי המומחה וסמכויותיו לפי סימן זה, בשינויים המחויבים, או למנות את המומחה כבעל תפקיד.

תפקידי המומחה

3350ט. תפקידי המומחה הם:

(1) להגיש סיוע מקצועי בניהול המשא ומתן לגיבוש הסדר החוב, ובכלל זה לתת ייעוץ מקצועי, בעצמו או באמצעות בעלי מומחיות אחרים מטעמו, לבעלי איגרות החוב או לנציג שמינו מטעמם, ולמסור להם מידע הדרוש להם לשם ניהול המשא ומתן;

(2) להכין, בהתאם להוראות בית המשפט, חוות דעת לעניין כדאיות הסדר החוב לבעלי איגרות החוב (בסימן זה – חוות דעת המומחה); חוות דעת המומחה תומצא לבית המשפט, לחברה, לנאמן ולבעלי איגרות החוב, זמן סביר לפני כינוס האסיפות לפי סעיף 350, במועד שיוורה בית המשפט;

(3) לבחון אם חלוקה שביצעה החברה בתקופה שקבע בית המשפט ושקדמה להגשת הבקשה לכינוס אסיפות לפי סעיף 350, היא חלוקה אסורה; ממצאי הבחינה כאמור יומצאו לבית המשפט, לחברה, לנאמן ולבעלי איגרות החוב לא יאוחר ממועד המצאת חוות דעת המומחה.

חוות דעת המומחה

3350כ. (א) חוות דעת המומחה תתייחס, בין השאר, לחלופות להסדר החוב המוצע ולתקבולים המשוערים

שהיו מקבלים בעלי איגרות החוב בכל אחת מהחלופות, ובכלל זה יבחן המומחה את החלופה של פירוק החברה ואת אפשרות מכירתה לצד שלישי.

(ב) ייוותרו, בהתאם להסדר החוב המוצע, מניות בידי מי שהיו בעלי המניות של החברה ערב ההסדר, תכלול חוות דעת המומחה התייחסות גם לאלה:

(1) ערכן של המניות שיוותרו כאמור ובפרט המניות שיוותרו בידי בעל השליטה בחברה, והתמורה שיתנו בעלי המניות בעדן;

(2) האפשרות לפירעון איגרות החוב בדרך של הקצאת המניות שיוותרו כאמור לבעלי איגרות החוב או בדרך של מכירתן לצדדים שלישיים.

(ג) כלל הסדר החוב המוצע הוראה ולפיה בעלי איגרות החוב או החברה יהיו מנועים מלתבוע נושא משרה בחברה, בעל עניין בה או אדם אחר (בסעיף קטן זה – פטור מאחריות), תכלול חוות דעת המומחה התייחסות גם לאלה:

(1) בחינה אם פעולות או עסקאות שביצע האדם שלגביו מוצע הפטור, בתקופה שקדמה למועד הגשת הבקשה לכינוס האסיפות לפי סעיף 350, מקימות לבעלי איגרות החוב או לחברה עילות תביעה נגדו, לרבות עילת תביעה לפי סעיף 106(ג);

(2) הערך הכלכלי המשוער של הפטור מאחריות בהתחשב בממצאי הבחינה לפי פסקה (1), והשיקולים למתן הפטור כאמור.

(ד) כלל הסדר החוב המוצע תקבולים שונים לבעלי איגרות חוב מסדרות שונות, תכלול חוות דעת המומחה התייחסות גם לכדאיות ההסדר המוצע לכל אחת מהסדרות ולהוגנות חלוקת התקבולים בין בעלי איגרות החוב.

(ה) היה הסדר החוב המוצע חלק מפשרה או הסדר כמשמעותם בסעיף 350 בין החברה ובין נושים אחרים, תכלול חוות דעת המומחה התייחסות גם לכדאיות ההסדר לאותם נושים, והוראות סימן זה יחולו, בשינויים המחויבים, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת.

(ו) השר רשאי לקבוע עניינים נוספים על האמור בסעיף זה שייכללו בחוות דעת המומחה וכן לקבוע הוראות לעניין מתכונתה ולעניין דרכי המצאתה והמצאת ממצאי הבחינה כאמור בסעיף 350(ט3).

סמכות המומחה לדרוש מידע

3350כא. (א) החברה והנאמן ימסרו למומחה כל מידע שידרוש הנחוץ לו לשם מילוי תפקידו.

(ב) סברו החברה או הנאמן כי מידע שדרש מהם המומחה אינו נחוץ לו לשם מילוי תפקידו, רשאי מי מהם, לפי העניין, לפנות לבית המשפט בבקשה לפטור אותם ממסירת המידע.

כינוס אסיפות ואישור הסדר חוב

350כבג. (א) בית המשפט לא יורה על כינוס אסיפות לאישור הסדר חוב לפי סעיף 350 בטרם קיבל את חוות דעת המומחה ואת ממצאי הבחינה לפי סעיף 350(ט3); מועד כינוס האסיפות שיקבע בית המשפט יהיה זמן סביר לאחר המצאת חוות הדעת וממצאי הבחינה לחברה, לנאמן, לבעלי איגרות החוב ולבית המשפט.

(ב) לא יאושר הסדר חוב אלא לפי הוראות פרק זה.

שמירת סמכויות הנאמן

350כבד. אין בהוראות סימן זה כדי לגרוע מסמכויותיו של הנאמן לפי כל דין.

(ג) בית המשפט רשאי לקבוע תנאים למסירת המידע לפי סעיף זה, ובכלל זה לאסור את מסירת המידע לבעלי איגרות החוב.

שכר והוצאות

350ככב. (א) בית המשפט יקבע את שכרו של המומחה, ורשאי הוא לאשר למומחה לקבל שירותים מבעלי מומחיות אחרים לצורך ביצוע תפקידיו, בעלות שיקבע.

(ב) שכר המומחה והעלויות כאמור בסעיף קטן (א)

ישולמו בידי החברה, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת, מטעמים מיוחדים שיירשמו; ואולם היה הסדר החוב חלק מפשרה או הסדר כמשמעותם בסעיף 350 בין החברה ובין נושים אחרים, יקבע בית המשפט מי יישא בשכר ובעלויות.